

Ewa Domagała-Zyśk, Małgorzata Knopik

Tomasz Knopik, Beata Kucharska

Doświadczam - rozumiem - wiem

E - poradnik metodyczny dla klasy I

Część I

Scenariusze i karty pracy do innowacyjnego programu edukacji wczesnoszkolnej

Ewa Domagała-Zyśk, Małgorzata Knopik
Tomasz Knopik, Beata Kucharska

Doświadczam - rozumiem - wiem

E - poradnik metodyczny dla klasy II

Część 1

Scenariusze i karty pracy do innowacyjnego programu edukacji wczesnoszkolnej

CONSULTING

Lechaa Consulting Sp. z o.o.

Lublin 2015

Publikacja opracowana w ramach projektu „Doświadczam – rozumiem – wiem” współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Poddziałania 3.3.4 „Modernizacja treści i metod kształcenia – projekty konkursowe” Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007–2013

Człowiek - najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Wydawca:

Lechaa Consulting Sp. z o.o.
ul. Fiołkowa 7
20-834 Lublin

Autorzy

Ewa Domagała-Zyśk, Małgorzata Knopik, Tomasz Knopik, Beata Kucharska

Recenzenci

dr hab. Jolanta Karbowniczek, prof. Ignatianum
dr hab. Urszula Oszwa

Konsultacje obudowy metodycznej

Anna Kosno, Elżbieta Lisiak, Paweł Pytka, Monika Wiczuk

Koordynator projektu

Renata Krupa

Rysunki designed by Freepik.com - tło obu części okładki, ZAŁĄCZNIK 2 sc.I/18, karty pracy: ENGLISH ANT 2 sc.I/4, NR 1 sc.I/16.

ISBN 978-83-89305-51-0

Publikacja dystrybuowana bezpłatnie

Publikacja współfinansowana przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Lublin 2015

Człowiek - najlepsza inwestycja

Wstęp

Celem tego poradnika jest wspieranie nauczycieli we wdrażaniu innowacyjnego programu nauczania „Doświadczam - rozumiem - wiem”. Chodzi o pokazanie, w jaki sposób wcielić zawarte w nim założenia i cele edukacyjne w codzienną praktykę dydaktyczną i jak radzić sobie z potencjalnymi problemami tak, aby bez względu na sytuację edukacyjną lub wychowawczą nauczyciel mógł, nie czyniąc żadnych wyjątków, realizować treści programowe zgodnie z ideami sformułowanymi w tym programie. W tym sensie poradnik jest komplementarny z programem nauczania, a jego lektura powinna być poprzedzona dokładnym zapoznaniem się z tym dokumentem, tak aby zorientować podejmowane działania na kluczowe obszary kompetencyjne w nim opisane.

Poradnik zawiera 100 scenariuszy dla uczniów pierwszej klasy oraz 200 kart pracy bezpośrednio powiązanych z tymi scenariuszami. Karty pracy zostały tak przygotowane, aby nie stanowiły balastu dla uczniów. Większość kart pracy to poznawcze lub zręcznościowe wyzwania dla dzieci, umiejętnie wkomponowane w tematyczny tok zajęć, tak że samo wykonywanie zaprojektowanych w nich ćwiczeń nie jest odczuwane jako specjalna praca dodatkowa, ale naturalny element dnia. Podobna idea towarzyszyła powstawaniu kart pracy do języka angielskiego zatytułowanych „English Ant”: włączenie języka angielskiego w obszar edukacji zintegrowanej bez sztucznego separowania języka obcego od pozostałych typów edukacji. Sprzyja to asymilacji zdolności posługiwania się językiem obcym dzięki wykorzystaniu naturalnego kontekstu sytuacyjnego, choć z pewnością wymaga pokonania pewnych barier przez nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej (często przekonanych, że nauczaniem języka angielskiego powinni zająć się angliści).

Każdy scenariusz wyposażono w tabelę zawierającą:

- temat zajęć,
- wykaz kształtowanych kompetencji (w odniesieniu do typologii kompetencji szczegółowo opisanej w programie nauczania),
- cele zajęć (ogólne i operacyjne),
- opis metod i form pracy,
- wykaz niezbędnych środków dydaktycznych,

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

- rekomendowany czas trwania zajęć.

Scenariusz uwzględnia klasyczną triadową budowę zajęć odwołującą się do konstruktywistycznych założeń o procesie uczenia się dzieci:

- wprowadzenie (wykorzystanie dotychczasowych doświadczeń dzieci w prezentowaniu tematu zajęć, motywowanie ich do aktywnego udziału w lekcji),
- zajęcia właściwe (podzielone na etapy zapoznanie uczniów z nowymi wiadomościami i umiejętnościami),
- podsumowanie (utrwalenie poznanych wiadomości, relaksacja, pokazanie korzyści ze zdobytej wiedzy).

Dodatkowo scenariusze do pierwszej klasy zawierają kolorowe ramki ze wskazówkami:

- oznaczone na zielono - ogólne wskazówki metodyczne dotyczące realizacji danego ćwiczenia (przykładowo: aranżacja przestrzeni, możliwość zastąpienia wskazanych środków dydaktycznych, zakres modyfikacji ćwiczenia przy realizacji przez nauczyciela innych treści programowych),

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Chętni uczniowie mogą na tablicie wyszukać dodatkowe informacje dotyczące życia mrówek.

- oznaczone na niebiesko - do pracy z uczniami zdolnymi,

WSKAZÓWKA DO PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

Uczniowie siadają na dywanie. Nauczyciel rozkłada obok nich wszystkie przedmioty. Zadaniem ucznia zdolnego jest wymyślenie sposobu połączenia tematycznego wszystkich rekwizytów.

- oznaczone na żółto - do pracy z uczniem sześciolatkiem,

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM SZEŚCIOLETNIM

Uczniowie sześciolatki powinni dokonać analizy słuchowej słów: „droga” i „ulica”.

- oznaczone na fioletowo - wskazówki „Pana od przyrody” ukierunkowane na wzbogacenie wiedzy przyrodniczej uczniów.

WSKAZÓWKA PANA OD PRZYRODY

Tak jak w dawnych czasach, tak i obecnie wiele przypraw jest bardzo drogich. Np. ceny szafranu są gigantyczne - 1200 zł za 100 g przyprawy. Dzieje się tak, ponieważ żeby uzyskać około pół kilograma tej przyprawy, należy zebrać około 80 000 kwiatu szafranu.

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

Korzystanie z tych wskazówek z pewnością ułatwi dostosowanie scenariuszy do indywidualnych potrzeb dzieci zgodnie z psychopedagogicznymi założeniami programu nauczania.

Warto pamiętać, że wdrażanie go wymaga od nauczycieli z jednej strony przewartościowania własnego warsztatu pracy, spojrzenia „na nowo” (zazwyczaj krytycznie) na dotychczasowe metody i techniki nauczania, z drugiej zaś wykorzystania posiadanych kompetencji i doświadczenia (oraz osobistych dobrych praktyk) w realizowaniu celów i osiąganiu efektów edukacyjnych i wychowawczych. Oznacza to, że nauczyciel powinien traktować dany scenariusz jako propozycję przeprowadzenia zajęć o otwartej formule, którą może dowolnie modyfikować, respektując jednak idee i treści opisane w programie „Doświadczam - rozumiem - wiem”.

Jesień

TYTUŁ	NR
Para do pary	I/1
Mrówka Eureka	I/2
Archimedes i jego odkrycie	I/3
Eureka! Znalazłem!	I/4
Moja droga do szkoły	I/5
Moje portfolio	I/6
Zabawy na świeżym powietrzu	I/7
Bawimy się powietrzem	I/8
Czym jest ziemia?	I/9
Owocowe korale	I/10
Kotki dwa poznają głoskę i literę „k”	I/11
Kasztan w roli głównej	I/12
Jesienne zabawy	I/13
Samolociki	I/14
Słuchamy odgłosów ziemi	I/15
Domy i domki	I/16

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

Mieszkańcy gleby	I/17
Las w jesiennej szacie	I/18
Co pływa, co tonie?	I/19
Geometryczne wierszyki	I/20
Co o sobie wiemy?	I/21
Dwa ognie	I/22
Święto Niepodległości	I/23
Ważymy bez wagi	I/24
Ekologiczny pokaz mody	I/25
Papierowa lekcja	I/26
Niezwykłe pojazdy	I/27
Monografia cyfry 6	I/28
Czy emocje mają kolor?	I/29
Wschód słońca w muzyce i plastyce	I/30

Zima

TYTUŁ	NR
Mój niesłyszący kolega	I/31
Czy można lepiej słyszeć?	I/32
Jak to jest nie widzieć?	I/33
Matematyczne zagadki	I/34
Pierniczki na choinkę	I/35
Wszędzie biało	I/36
Z wizytą u królowej samogłosek	I/37
Czarodziejski ogród bajek	I/38
Jak powstaje szron?	I/39
Kolędowanie dawniej i dziś	I/40
„O miesiącach podróżnikach” w baśni H. Ch. Andersena	I/41
Gąski gęgały - „gą” i „gę”	I/42
W krainie figur	I/43

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

Liczby od 0 do 10. Znaki: <, >, =.	I/44
Zabawy matematyczne	I/45
Zabawy z globusem	I/46
W krainie lodu 1	I/47
Twórcze zabawy na śniegu	I/48
Niezwykła historia liczb	I/49
Zegar i czas	I/50
Bezpieczeństwo w sieci	I/51
Tańczymy krakowiaka	I/52
Jesteśmy tacy sami, ale trochę inni - dzieci z zespołem Downa	I/53
Zwierzęta, które pomagają	I/54
Matematyczne zabawy	I/55
Dbamy o rośliny	I/56
Międzynarodowy Dzień Języka Ojczystego	I/57
Dźwięki mowy polskiej - głoski dźwięczne i bezdźwięczne	I/58
Melodia mowy polskiej - poznajemy akcent	I/59
Zwierzęta aktywne nocą	I/60

Wiosna

TYTUŁ	NR
Zobaczyć dźwięk	I/61
Zmyślone pojazdy	I/62
Światowy Dzień Poezji	I/63
Zabawy w „łamanie” i „skręcanie” języka	I/64
Pory roku	I/65
Podziwiamy nasze bociany	I/66
Witamy wiosnę	I/67
Klucz, który otwiera drzwi do domu nut	I/68
Malujemy słoneczniki	I/69
Hodujemy słoneczniki	I/70

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

Primaaprilisowe psoty	I/71
Eksperymentalne pisanki	I/72
Hałasówka i Ciszówka	I/73
Smaczny i zdrowy sos czosnkowy	I/74
Cukiereczki w szkole - a może jednak nie?	I/75
Twórcze wygibasy	I/76
Bawimy się figurami	I/77
W Bańkowicach Mydlanych	I/78
Pryśnąć jak bańka...	I/79
Ważymy na oko i z wagą	I/80
Święto Pracy	I/81
Wisła	I/82
Loki warszawskiej Syrenki	I/83
Druga dziesiątka	I/84
Od A do Z - zabawy słowami	I/85
Zabawieni dodawaniem	I/86
W co jeszcze bawić się powietrzem	I/87
Polska w Europie	I/88
Moja mama	I/89
Konkurs logicznego myślenia	I/90

Lato

TYTUŁ	NR
Ćwiczymy liczenie dziesiątkami	I/91
Monety i banknoty	I/92
Kolory	I/93
Marzenia	I/94
Łąka	I/95
Motyl mieszkaniec łąki	I/96
Produkujemy tlen	I/97

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

Krążenie wody w przyrodzie	I/98
Kosmici na wakacjach	I/99
Moja przyszłość	I/100

SCENARIUSZ ZAJĘĆ I/1

Tytuł	Para do pary
Kształtowane kompetencje	intrapersonalne i emocjonalne, interpersonalne i społeczne, komunikacyjne, myślenie twórcze
Cele zajęć	OGÓLNE: <ul style="list-style-type: none"> - integracja grupy, - wdrażanie do przestrzegania ustalonych zasad. OPERACYJNE: uczeń: <ol style="list-style-type: none"> 1) wyjaśnia znaczenia pojęcia „para”, 2) podaje przykłady par, 3) wie, że daną zabawą rządzą określone zasady i stosuje je w praktyce, 4) zadaje pytania zgodnie z podaną konwencją, 5) tworzy pary funkcjonalne z wykorzystaniem przedmiotów codziennego użytku, 6) wskazuje czynności wymagające wykorzystanie grupy określonych przedmiotów, 7) ma poczucie przynależności do grupy (klasy), 8) dekoduje informacje zawarte w tekście słownym
Metody pracy	podające (opis, wyjaśnienie), praktyczne (ćwiczenia przedmiotowe)
Formy pracy	zbiorowa, w parach, indywidualna
Środki dydaktyczne	puszka, otwieracz do puszek, znaczek, koperta, szalik, czapka, czosnek, wyciskacz do czosnku, but, skarpetka, długopis, wkład do długopisu
Czas trwania	jedna godzina - edukacja społeczna

PRZEBIEG ZAJĘĆ

Wprowadzenie do zajęć

Nauczyciel prosi uczniów, żeby ustawili się w parach na środku sali, i pyta:

- *Ile osób wchodzi w skład pary?*
- *Kto lub co może tworzyć parę?*
- *Czy znacie jakieś pary? (rodzice, dziadkowie, przyjaciele, skarpetki, itp.)*

Zajęcia właściwe

1. Czy pasujesz do pary?

Nauczyciel przynosi na zajęcia rekwizyty (tyle, ilu jest uczniów w klasie). Ważne, aby z podanych rekwizytów udało się utworzyć pary funkcjonalne, np.:

- puszka - otwieracz do puszek,
- znaczek - koperta,
- szalik - czapka,
- czosnek - wyciskacz do czosnku,
- but - skarpetka,
- długopis - wkład do długopisu.

Uczniowie wyciągają losowo z worka jeden przedmiot. Ich zadaniem jest znalezienie osoby, która ma rzecz tworzącą parę z wylosowanym rekwizytem. Warto wprowadzić określoną konwencję komunikacyjną (zważywszy na fakt, iż są to zajęcia przeprowadzane w okresie adaptacji dzieci), przykładowo:

Uczeń A pyta: *Czy pasujesz do pary z moim (moją)...*?

Uczeń B odpowiada: *Tak, pasuję*, albo *Nie. Pasowałbym, gdybym miała w ręku...* (uczeń podaje dowolny przedmiot pasujący funkcjonalnie do pary z przedmiotem trzymanym w ręku przez rozmówcę).

W przypadku znalezienia właściwej pary uczniowie ściskają sobie dłonie i trzymają się za ręce tak, aby poszukujący pary wiedzieli, komu mają zadawać pytania. Zabawa trwa do sparowania wszystkich uczniów.

2. Para do pary

Uczniowie w parach mają za zadanie znalezienie innej pary (utworzenie czwórki) tak, aby przedmioty zgromadzone przez obie pary mogły być wykorzystane do wykonania jakiejś czynności. Nauczyciel może podpowiedzieć uczniom: *Para łączy się z parą, jeśli potraficie powiedzieć, do czego wszystkie zgromadzone przez Was przedmioty zostaną wykorzystane (UWAGA! Powinna to być jakaś jedna czynność, jedno zadanie)*. Przykładowo para uczniów: koperta - znaczek łączy się z parą: długopis - wkład, bo czynność wysyłania listu wymaga na przykład napisania adresu długopisem na kopercie. Uczniowie mogą również wpaść na pomysł połączenia się w inny sposób: koperta - znaczek i czapka - szalik, dlatego że wysłanie listu wymaga pójścia na pocztę, a kiedy jest zimno, trzeba założyć czapkę i szalik.

Kiedy uczniowie połączą się w czwórki i wytłumaczą, jaka czynność wymaga zaangażowania zgromadzonych przedmiotów, można zaproponować im jeszcze jedną próbę połączenia się w

edukacja
matematyczna
cele operacyjne:
1, 2

edukacja społeczna
cele operacyjne:
3, 4, 5
środki dydaktyczne:
- puszka,
- otwieracz do
puszek,
- szalik,
- czapka,
- but,
- skarpetka,
- długopis,
- wkład do długopisu

edukacja społeczna
cele operacyjne:
3, 4, 5, 6, 7
środki dydaktyczne:
jw.

zupelnie nowy sposób poprzez wskazanie innej czynności (jak w przykladzie powyzej) lub tez w „ósemki”.

WSKAZÓWKA DO PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

Uczniowie siadają na dywanie. Nauczyciel rozkłada obok nich wszystkie przedmioty. Zadaniem ucznia zdolnego jest wymyślenie sposobu połączenia tematycznego wszystkich rekwizytów.

Podsumowanie zajęć

Nauczyciel opowiada historię (kreatywnie włącza w opowieść wykorzystane przez uczniów rekwizyty):

Moi kochani, tak naprawdę to wszystkie Wasze przedmioty pasują do siebie tak, jak Wy pasujecie do siebie. Postuchajcie: kiedyś zimą przygotowywałam spaghetti. Otworzyłam puszkę pomidorów otwieraczem, następnie precisnęłam czosnek przez wyciskacz i wtedy przypomniało mi się, że nie wysłałam bardzo ważnego listu. Szybko założyłam ciepłe skarpety i buty, oczywiście szalik i czapkę, i pobiegłam na pocztę. Kupiłam kopertę i znaczek i napisałam długopisem adres urzędu, do którego chciałam wysłać list. Na szczęście ze wszystkim zdążyłam.

Sami widzicie, wszystkie te przedmioty w naszym codziennym życiu mogą do siebie pasować i my również pasujemy do siebie i jako klasa jesteśmy sobie wzajemnie po prostu niezbędni.

edukacja:
polonistyczna,
społeczna
cele operacyjne:
7, 8

SCENARIUSZ ZAJĘĆ I/2

Tytuł	Mrówka Eureka
Kształtowane kompetencje	komunikacyjne, myślenie naukowe, ruchowe, interpersonalne i społeczne, językowe
Cele zajęć	OGÓLNE: <ul style="list-style-type: none"> - poszerzanie wiedzy przyrodniczej, - kształtowanie koncentracji uwagi. OPERACYJNE: uczeń: <ol style="list-style-type: none"> 1) rozumie reguły prostych zabaw sportowych i stosuje je w działaniu, 2) rozwija sprawność ruchową, 3) zdobywa informacje dotyczące warunków życia mrówek, 4) słucha w skupieniu tekstu i odpowiada na pytania dotyczące jego treści, 5) ćwiczy koncentrację uwagi i pamięć świeżą, 6) współpracuje z grupą przy wykonaniu mrowiska, 7) zna słowo oznaczające „mrówka” w języku angielskim (<i>ant</i>), 8) rozumie frazeologizm „wsadzić kij w mrowisko”.
Metody pracy	podające (opis, wyjaśnienie, komentarz), praktyczne (ćwiczenie przedmiotowe, metoda przewodniego tekstu)
Formy pracy	zbiorowa, grupowa, w parach, indywidualna
Środki dydaktyczne	piłka lekarska, cztery kartki ze znakami zapytania (załącznik 1), cztery ilustracje (załączniki 2-5): suchych liści, patyków, ziemi i mrowiska, gazety, klej typu wikoł, pędzle, farby, wiaderko plastikowe, kij, karta pracy <i>English Ant 1</i> , list od mrówki Eureka (załącznik 6)
Czas trwania	dwie godziny 15 minut, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja przyrodnicza - 15 minut, - edukacja polonistyczna - 30 minut, - edukacja plastyczna - 15 minut, - wychowanie fizyczne - 30 minut, - język angielski - 15 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

Wprowadzenie do zajęć

wychowanie fizyczne

cele operacyjne:

1, 2, 5

środki dydaktyczne:

- załącznik 1

- załączniki 2-5

Poznajemy mrówkę Eurekę

Nauczyciel informuje uczniów, iż podczas dzisiejszych zajęć poznają pewną sympatyczną postać. Wcześniej jednak muszą zdobyć wskazówki, które umożliwią im odgadnięcie, o kogo chodzi. Nauczyciel pokazuje uczniom cztery kartki (załącznik 1) ze znakami zapytania zawieszane na tablicy. Pod każdą z tych kartek znajduje się jedna odpowiedź, czyli ilustracja kolejno: suchych liści, patyków, ziemi i mrowiska (załączniki 2-5). Za wykonanie każdego zadania nauczyciel odstawia jeden znak zapytania i pyta uczniów, czy już domyślają się, kto jest tą postacią.

1. Podaj górą!

Uczniowie ustawiają się w kółku „jeden za drugim”. Trzymają ręce w górze i kolejno podają sobie piłkę lekarską, starając się jej nie upuścić.

Nauczyciel odstawia znak zapytania, pod którym jest obrazek z suchymi liśćmi, i pyta, czy uczniowie domyślają się, kim będzie owa sympatyczna postać.

2. Pociąg w tunelu

Uczniowie ustawiają się w pociąg, kładą ręce na ramionach osoby stojącej przed nimi. Pociąg rusza. Na komendę nauczyciela: „tunel” uczniowie zamykają oczy, poza pierwszym uczniem ciągnącym pociąg („lokomotywą”). Kiedy nauczyciel mówi: „wyjazd z tunelu”, uczniowie otwierają oczy. Ćwiczenie można powtórzyć kilkakrotnie. Nauczyciel odstawia kolejny znak zapytania, pod którym znajduje się ilustracja z patykami.

3. Piłeczka na tyżeczce

Uczniowie ustawiają się w kolejce przy linii startu. Kiedy nauczyciel powie: „start”, uczeń umieszcza na tyżeczce piłeczkę do ping ponga i jak najszybciej dochodzi do końca sali, a następnie wraca, przekazując tyżkę kolejnej osobie. Po wykonaniu tego ćwiczenia nauczyciel odstawia ilustrację ziemi i pyta uczniów, czy domyślają się, kto jest bohaterem zajęć.

4. Mrówka - stoń

Uczniowie wspólnie ustalają, jaki gest może wykonywać stoń, a jaki mrówka. Następnie nauczyciel informuje ich, że stoń i mrówka zamienili się rolami. Teraz, kiedy usłyszą słowo „stoń”, mają pokazywać gest mrówki, zaś kiedy usłyszą słowo „mrówka”, zachowują się jak stoń.

Po tej zabawie nauczyciel odstawia obrazek mrowiska, który jednoznacznie wskazuje uczniom bohaterkę zajęć - mrówkę.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Trzy pierwsze ćwiczenia celowo nawiązują do zachowań charakterystycznych dla mrówek. W pierwszym uczniowie współpracują ze sobą, podając sobie piłkę, podobnie jak mrówki przy budowaniu swojego gniazda. Celem drugiej zabawy jest pokazanie uczniom trudnej pracy mrówek w ciemności (znaczna część mrowiska znajduje się pod ziemią), zaś w trzeciej akcent położony jest na precyzję ruchów i zaangażowanie niezbędne podczas przenoszenia różnych obiektów przez mrówki.

5. Nauczyciel prezentuje zdjęcie mrówki Eureka. Informuje ich, że będzie im ona towarzyszyć podczas wielu zajęć. Dzięki jej pomysłom i wsparciu nauka stanie się prawdziwą przyjemnością.

Zajęcia właściwe

1. W świecie mrówki Eureka

Nauczyciel raz jeszcze przypomina uczniom bohaterkę zajęć. Informuje ich, iż za chwilę przeczyta im tekst, dzięki któremu bliżej poznają świat mrówek, który jest pełen dziwności i niespodzianek. Prosi o uważne słuchanie, gdyż w trakcie czytania będzie zadawał im pytania.

Zadziwiający świat mrówek

Mrówki, jak zapewne wiecie, są owadami. To niesamowite, ale na całym świecie żyje ponad pięć milionów różnych gatunków owadów. Aż trudno sobie to wyobrazić.

Pytanie: *Czy znacie jeszcze jakieś owady? Jakie?*

Na całym świecie występuje około 12 tysięcy gatunków mrówek.

Pytanie: *Jak myślicie, ile rodzajów mrówek występuje w Polsce?*

W Polsce spotkać można 103 rodzaje mrówek.

Pytanie: *Czy 103 to dużo według Was, czy mało?*

Mrówki żyją w bardzo dużych skupiskach, tworząc gniazda zwane mrowiskami. Te usypane kopce, które często widzimy, to tylko część mrowiska, pod ziemią znajduje się skomplikowana sieć korytarzy umożliwiająca mrówkom przemieszczanie się w dowolnym kierunku. Mrówki są bardzo małe. Zazwyczaj mierzą od pół centymetra do centymetra.

Polecenie: *Pokażcie za pomocą palców, ile to może być pół centymetra.*

W Australii żyją jednak mrówki giganty. Ich długość to około 4 cm. Mrówki słyną z niesamowitej pracowitości.

Pytania:

- *Czy znacie powiedzenie: „pracowity jak mrówka”? Co ono oznacza?*
- *Jak myślicie, czy te małe owady są silne?*

Wyobraźcie sobie, że typowa mrówka może udźwignąć obiekt cztery razy cięższy od niej. To tak, jakby każdy z Was był w stanie unieść czworo innych dzieci. Na świecie istnieją również mrówki tak silne, że przenoszą przedmioty 20 razy cięższe od siebie. Posiadając

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

taką siłę, potrafilibyście podnieść jednocześnie wszystkich uczniów łącznie ze mną? Może ktoś chce spróbować?

Pytanie: *Jak myślicie, co jedzą mrówki?*

Występują mrówki roślinożerne, które uwielbiają jeść kawałeczki liści, oraz mrówki mięsożerne żywiące się owadami jeszcze mniejszymi od siebie. Zazwyczaj te owady zjadane przez mrówki to szkodniki, które niszczą drzewa owocowe, a także warzywa w ogródku. Dlatego też mrówki uważane są za zwierzęta pożyteczne, pomocników człowieka w walce ze szkodnikami.

Spotkanie z mrówkami w dużej ilości nie będzie dla Was miłe.

Pytanie: *Czy ktoś z Was miał kiedyś kontakt z pokrzywami?*

Okazuje się, że mrówki i pokrzywy mają coś wspólnego. Kiedy dotkniecie pokrzywę, może nas poparzyć, a rozdrażniona mrówka może nas ukąsić, co odczujemy podobnie jak poparzenie pokrzywą. Zarówno w jadzie mrówki, jak i w pokrzywach występuje kwas mrówkowy. Jego kontakt z naszą skórą powoduje poparzenie i bąble.

WSKAZÓWKA DO PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

Nauczyciel może pogłębić temat owadów poprzez przygotowanie krótkiej prezentacji na ten temat, wspólne oglądanie albumów przyrodniczych lub filmu z życia mrówek.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Chętni uczniowie mogą na tablicie wyszukać dodatkowe informacje dotyczące życia mrówek.

Pytania kontrolne do tekstu:

- *Gdzie żyją największe mrówki?*
- *Ile gatunków mrówek występuje w Polsce?*
- *Jak długie są mrówki?*
- *Jak nazywa się dom mrówek?*
- *Co wspólnego mają ze sobą mrówka i pokrzywa?*

2. Przygotowanie mrowiska

Uczniowie oblepiają wiaderko kulkami z gazety, tak by nadać mu kształt mrowiska. Otwór wiaderka powinien zostać niezaklejony. Następnie umieszczają paski gazety i smarują je klejem rozcieńczonym wodą. Po wyschnięciu uczniowie malują mrowisko farbami.

3. English Ant 1

Nauczyciel informuje dzieci, że w na zajęciach pojawiać się także będą zadania w języku angielskim od *English Ant* - mrówki angielskiej. Poleca dzieciom pokolorowanie ilustracji mrówki.

edukacja plastyczna

cele operacyjne: 6

środki dydaktyczne:

- wiadro,
- gazeta,
- klej typu wikol,
- woda,
- farby,
- pędzle

Język angielski

cele operacyjne: 7

środki dydaktyczne:

karta pracy *English Ant 1*

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne: 8
środki dydaktyczne:
- załącznik 3,
- kij

Podsumowanie zajęć

Wsadzamy kij w mrowisko

Pod nieuwagę uczniów nauczyciel wkłada do mrowiska list od mrówki Eureka. Pyta ich, czy wiedzą, co oznacza powiedzenie: „wsadzić kij w mrowisko”.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Powiedzenie „wsadzić kij w mrowisko” najprościej można wyjaśnić poprzez zapytanie uczniów, co dzieje się z mrówkami, kiedy ktoś np. przypadkowo nadepnie na mrowisko czy naruszy je patykiem. W takich sytuacjach mrówki bardzo szybko poruszają się w różnych kierunkach. Ludzie używają tego powiedzenia, kiedy ktoś swoją wypowiedzią lub zachowaniem wywołuje w nich wewnętrzne poruszenie i w ten sposób skłania do dyskusji lub innej aktywności.

Dzieci wkładają kij w mrowisko, a następnie wyciągają z niego kopertę. Nauczyciel odczytuje słowa mrówki (załącznik 6).

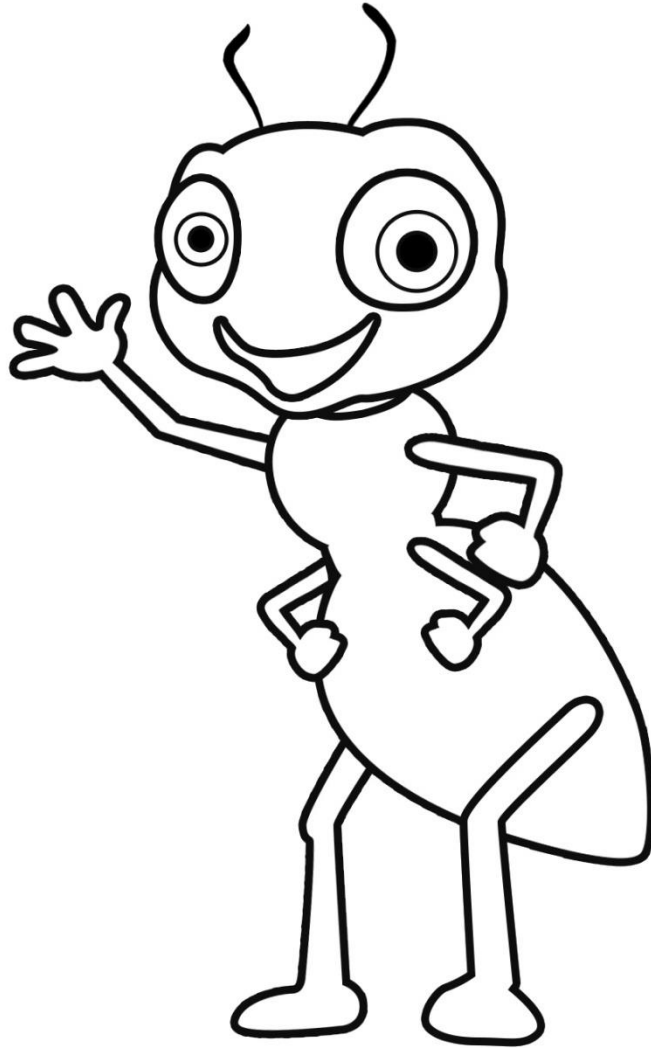
WSKAZÓWKI METODYCZNE

1. Wykonane przez uczniów mrowisko powinno stać się stałym elementem przestrzeni klasowej. Wsadzanie kija w mrowisko i odczytywanie ciekawostki od mrówki EUREKI (która ma poruszyć uczniów i skłonić do dyskusji) podczas rozpoczynania zajęć każdego dnia, może stać się swoistym rytuałem, który pozytywnie wpłynie na motywację uczniów do pracy.
2. Należy uświadomić uczniom, że nie wolno niszczyć napotkanych mrowisk, gdyż stanowią one dom dla żywych stworzeń (mrówek).

ENGLISH ANT 1 sc. 1/2

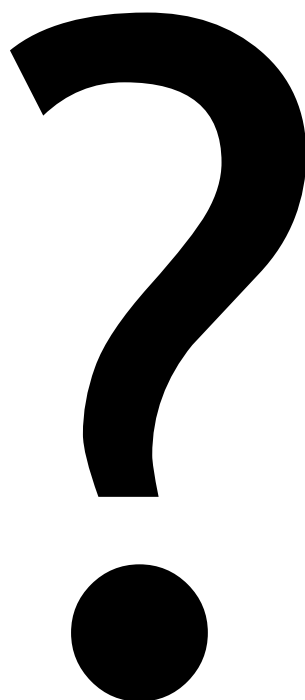
1. Colour.

ANT

ZAŁĄCZNIK 1 sc. 1/2

ZAŁĄCZNIK 2 sc. 1/2

ZAŁĄCZNIK 3 sc. 1/2

ZAŁĄCZNIK 4 sc. 1/2

ZAŁĄCZNIK 5 sc. 1/2

ZAŁĄCZNIK 6 sc. 1/2

Moi Kochani!

Witam Was serdecznie. Jestem mrówką Eureką i chciałabym się z Wami zaprzyjaźnić. Razem będziemy odkrywać tajemnice, których pełen jest świat dookoła nas.

My, mrówki, mieszkamy oczywiście w mrowisku. Jeśli ktoś wsadza do mrowiska kij, to powoduje, że budzimy się i szybko zabieramy się do pracy. Każdego dnia będziecie mogli wsadzać kij w zrobione przez Was mrowisko. Będzie tam czekała na Was zadziwiająca informacja.

Do zobaczenia!

Mrówka Eureka

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/3

Tytuł	Archimedes i jego odkrycie
Kształtowane kompetencje	myślenie naukowe
Cele zajęć	OGÓLNE: <ul style="list-style-type: none"> - rozwijanie rozumienia tekstu słyszanego, - rozwijanie myślenia naukowego. OPERACYJNE: uczeń: <ol style="list-style-type: none"> 1) rozumie krótki tekst z zakresu historii nauki, 2) formułuje proste hipotezy badawcze, 3) prowadzi obserwacje podczas eksperymentu, 4) ocenia poprawność sformułowanych hipotez, 5) odpowiada na pytania nauczyciela dotyczące treści poznanych podczas zajęć
Metody pracy	podające (opis, wyjaśnienie), praktyczne (ćwiczenia przedmiotowe, eksperyment)
Formy pracy	zbiorowa, indywidualna
Środki dydaktyczne	trzy słoiki, woda, trzy kamienie lub trzy kulki z plasteliny różnej wielkości, dwa mazaki w różnych kolorach
Czas trwania	jedna godzina, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja przyrodnicza - 30 minut, - edukacja polonistyczna - 15 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

Wprowadzenie do zajęć

Nauczyciel zwraca się do uczniów:

- *Znacie już mrówkę Eurekę. Czy wiecie, co oznacza jej imię? Za chwilę się dowiecie.*

Zajęcia właściwe

1. Historia pewnego odkrycia

Nauczyciel powoli czyta uczniom historię o Archimedesie.

Pewien władca starożytnego państwa podejrzewał, że złotnik, któremu powierzono wykonanie korony ze szczerego złota, ukradł część otrzymanego na to kruszcu i w zamian dodał pewną ilość srebra (srebro jest mniej wartościowe od złota). Aby rozwiązać wątpliwości, zwrócił się do Archimedesesa - wybitnego naukowca - z prośbą o ustalenie, jak jest w rzeczywistości. Władca postawił jednak warunek: Archimedes nie mógł zepsuć misternie wykonanej korony, istnego arcydzieła sztuki złotniczej. Długo, aczkolwiek bezskutecznie fizyk rozmyślał nad sposobem wybrnięcia z sytuacji. Pewnego razu, zażywając kąpieli w wannie i, nieustannie rozmyślając nad powierzonym mu zadaniem, zauważył, że poszczególne części jego ciała są w wodzie znacznie lżejsze niż w powietrzu. Nasunęło mu to myśl, że istnieje pewna prawidłowość między zmniejszeniem się ciężaru ciała zanurzonego, a ciężarem wypartego przez nie płynu. Zachwycony prostotą własnego odkrycia, wybiegł nago z wanny, z radością krzykząc: „Eureka! Eureka!”, co znaczy po grecku: „Znalazłem!”.

Kiedy Archimedes spotkał się z władcą, bez problemu udowodnił kradzież złotnika. Korona wyparła więcej cieczy, niż równa jej co do wagi bryła złota. Nie była więc wykonana w całości ze złota. Gdyby korona była wykonana ze złota, wyparłaby dokładnie tyle samo wody, co bryła tego metalu.

Po przeczytaniu historii nauczyciel omawia z uczniami przebieg zdarzeń, wyjaśnia trudne zdania odnoszące się do praw fizyki, odpowiada na pytania. Po omówieniu opowieści nauczyciel informuje uczniów, iż za chwilę każdy z nich stanie się na moment Archimedesem.

2. Eksperyment z wykorzystaniem prawa Archimedesesa

Etap I. Pytanie do uczniów: *Jak wam się wydaje, co się dzieje z wodą w słoiku, kiedy wrzucamy do niej jakiś przedmiot?*

Uczniowie zgłaszają swoje propozycje.

Nauczyciel pyta uczniów: *Czy na co dzień spotkaliście się z taką sytuacją, że woda lub jakiś inny płyn wylał (-a) się z danego naczynia po wrzuceniu do niego jakiegoś przedmiotu?*

Uczniowie podają przykłady:

- wejście do wanny wypełnionej po brzegi wodą,
- wrzucenie klocka do szklanki z herbatą,
- wrzucenie zbyt wielu ziemniaków do garnka z wodą.

Etap II. Nauczyciel informuje uczniów, iż za chwilę przeprowadzą eksperyment celem

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne: 1

edukacja
przyrodnicza
cele operacyjne:
2-4
środki dydaktyczne:
- 3 słoiki,
- woda,
- 3 kamienie lub 3
kulkki z plasteliny
różnej wielkości,
- 2 mazaki w różnych
kolorach

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

wyjaśnienia, co dzieje się z wodą (jej poziomem) po wrzuceniu do niej przedmiotów o różnym ciężarze.

Na stoliku należy umieścić obok siebie trzy słoiki do połowy wypełnione wodą. Obok powinny leżeć trzy kamienie różnej wielkości (lub kulki z plasteliny różniące się znacznie wielkością).

Pytanie do uczniów: *Który kamień jest najcięższy, a który najlżejszy? Ułóżcie je w kolejności od najcięższego do najlżejszego.*

Nauczyciel zwraca się do uczniów: *Za chwilę wrzucimy do każdego ze słoików po jednym kamieniu. Co się stanie?*

Uczniowie formułują swoje propozycje. Nauczyciel, wykorzystując wnioski uczniów, iż poziom wody w słoiku podniesie się, stawia właściwe pytanie badawcze: *Który kamień wyprze więcej wody?*

Przy okazji wyjaśnia, iż „wyprzeć” oznacza spowodować uniesienie się poziomu wody. Uczniowie formułują swoje hipotezy badawcze. Nauczyciel zapisuje je na tablicy w postaci modelowych rysunków i mówi: *W takim razie za chwilę sprawdzimy, kto z Was ma rację.*

W tym celu wykonamy doświadczenie, które nazywamy również eksperymentem.

Nauczyciel zaznacza kreskę w połowie każdego słoika (we wszystkich na tym samym poziomie). Uczniowie powoli wrzucają kamienie do słoików i zaznaczają mazakiem (najlepiej innym kolorem niż wcześniej) zmieniony poziom wody na słoikach. Następnie porównują kreski. Dochodzą do wniosku, że im cięższy kamień zostanie wrzucony do wody, tym kreska na słoiku znajdzie się wyżej, a więc zostanie wyparte więcej wody.

Sprawdzają poprawność zapisanych hipotez.

Etap III. Sformułowanie odpowiedzi na postawiony problem badawczy: *Co stanie się z wodą po wrzuceniu do niej przedmiotu?*

Poziom wody podniesie się - przedmiot wyprze wodę, a waga wypartej przez ten przedmiot wody będzie równa wadze przedmiotu wrzuconego do wody.

WSKAZÓWKI METODYCZNE

Nauczyciel proponuje po wykonaniu przez uczniów eksperymentu wspólny okrzyk: *Możemy krzyknąć jak Archimedes: „Eureka!!!”*

Warto wprowadzić okrzyk „Eureka!” jako stały element wieńczący procedurę przeprowadzania eksperymentu przyrodniczego.

Etap IV. Komentarz naukowy:

To, co odkryliśmy wspólnymi siłami, to prawo Archimedesesa, które w najprostszej wersji brzmi: „Siła wyporu działająca na ciało zanurzone w płynie jest równa ciężarowi płynu wypartego przez to ciało”.

WSKAZÓWKA PANA OD PRZYRODY

Archimedes z Syrakuz (ok. 287-212 prz. Chr.) - grecki fizyk i matematyk. Urodził się w Stagirze, wykształcenie zdobył w Aleksandrii, a większość życia spędził w Syrakuzach. Oprócz podstaw hydrostatyki opracował również zręby rachunku różniczkowego, mechaniki, zbudował planetarium w układzie geocentrycznym z kilkoma planetami oraz jako pierwszy podał przybliżoną wartość liczby pi do dwóch miejsc po przecinku. Odkrył zasadę dźwigni, przypisuje mu się słynne słowa: „Dajcie mi punkt podparcia, a poruszę Ziemię” (inne tłumaczenie: „Dajcie mi wystarczająco długą dźwignię i wystarczająco mocną podporę, a sam jeden poruszę cały glob”). Zginął podczas najazdu rzymskiego zabity przez legionistę. Tuż przed swoją śmiercią roztrząsał jakiś problem naukowy i napierającego na niego legionistę strofował: *Noli turbare circulos meos*, co znaczy „Nie zamazuj moich kół”.

Podsumowanie zajęć

Nauczyciel bada opinie uczniów dotyczące zajęć i efekty kształcenia:

- *Czy eksperyment podobał Wam się?*
- *Po co przeprowadziliśmy ten eksperyment?*
- *Czy chcielibyście powtórzyć eksperymentowanie?*
- *Czy wiecie, kiedy i dlaczego Archimedes krzyknął: „Eureka!”?*

edukacja
przyrodnicza
cele operacyjne: 5

SCENARIUSZ ZAJĘĆ I/4

Tytuł	Eureka! Znalazłem!
Kształtowane kompetencje	językowe, matematyczne, myślenie twórcze
Cele zajęć	<p>OGÓLNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwijanie kompetencji komunikacyjnej, - rozwijanie myślenia twórczego, - rozwijanie orientacji przestrzennej. <p>OPERACYJNE:</p> <p>uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) podaje przykłady sytuacji, w których można użyć słowa „eureka”, 2) klasyfikuje obiekty według kategorii (przyrządy mechaniczne, do kuchni, do łazienki itp.), 3) opisuje funkcjonalność przedmiotów codziennego użytku, 4) wykonuje zadanie według instrukcji, 5) przyporządkowuje ilustracje do jednego z dwóch zbiorów - z napisem zwierzęta (<i>animals</i>) i jedzenie (<i>food</i>), 6) podaje sytuacje ze swojego życia, w których mógłby wypowiedzieć słowo „eureka”
Metody pracy	podające (opis, wyjaśnienie), praktyczne (ćwiczenia przedmiotowe)
Formy pracy	zbiorowa, indywidualna
Środki dydaktyczne	przedmioty codziennego użytku, takie jak: szczotka do włosów, butelka z wodą, książka, zeszyt, ołówek, długopis, szampon do włosów, czapka z daszkiem itp., karta pracy <i>English Ant 2</i>
Czas trwania	75 minut, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja polonistyczna - 20 minut, - edukacja matematyczna - 10 minut, - wychowanie fizyczne - 15 minut, - język angielski - 30 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne: 1

Wprowadzenie do zajęć

Nawiązanie do poprzednich zajęć, poświęconych odkryciu Archimedesesa: *Wicie już, co oznacza słowo „eureka”. Jak Wam się wydaje, w jakich sytuacjach ludzie mogliby go użyć?*

Po uzyskaniu wypowiedzi uczniów nauczyciel podsumowuje: *Słowa „eureka” używamy zazwyczaj wtedy, kiedy bardzo długo myślimy nad czymś ważnym dla nas, nie potrafiąc znaleźć właściwego rozwiązania, aż w pewnym momencie wpadamy na dobry pomysł. Wówczas krzyknijemy z radością: „eureka”!*

Zajęcia właściwe

1. Na tropie rekwizytów

Nauczyciel przygotowuje rekwizyty (przedmioty codziennego użytku, które odnaleźć można w kuchni, warsztacie, łazience, samochodzie, klasie - jeden rekwizyt na dwie osoby), które będzie chował w różnych miejscach w klasie (zapisuje sobie na kartce miejsce ukrycia danego przedmiotu, ale w formie instrukcji, np. po lewo od półki na książki, tuż obok akwarium). Ponadto nauczyciel powinien przygotować małe obrazki ilustrujące poszczególne schowane przedmioty.

Uczniowie dobierają się w pary i losują obrazki. Ich zadaniem jest znalezienie widocznego na obrazku przedmiotu, przy czym, aby uzyskać instrukcję od nauczyciela, gdzie znajduje się poszukiwany rekwizyt, każdy uczeń musi udzielić przynajmniej dwóch odpowiedzi na pytanie: *Do czego służy dany przedmiot?*

Po udzieleniu instrukcji przez nauczyciela uczniowie próbują odnaleźć przedmioty. Kiedy odnajdą go, wykrzykują: „Eureka!”.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Nauczyciel w przypadku wystąpienia trudności z właściwym odczytaniem instrukcji przez ucznia lub też niezapamiętaniem przez niego instrukcji powtarza ją oraz używa wskazówek naprowadzających: ciepło - zimno.

edukacja
polonistyczna,
wychowanie
fizyczne
cele operacyjne: 3, 4
środki dydaktyczne:
przedmioty
codziennego użytku

2. Grupowanie

Uczniowie odkładają znalezione przedmioty na jeden stolik. Następnie pary łączą się w czwórki. Zadaniem każdej grupy jest podzielenie przedmiotów na dowolne kategorie, przy czym nauczyciel powinien podkreślić, że każdy przedmiot musi znaleźć się w jakiejś kategorii (grupie).

Uczniowie dzielą się na forum swoimi pomysłami. Wspólnie z nauczycielem sprawdzają, czy każdy przedmiot znalazł się w którejś z grup. Nauczyciel wyjaśnia uczniom, że wyodrębniając te grupy i umieszczając w nich różne podobne do siebie obiekty, dokonamy klasyfikacji przedmiotów.

Celem utrwalenia pojęcia „klasyfikacja” nauczyciel zadaje uczniom pytania:

edukacja
matematyczna
cele operacyjne:
2 - 4
środki dydaktyczne:
przedmioty
codziennego użytku

- *Jak można podzielić wszystkich ludzi żyjących na świecie?*
- *Jak można podzielić zwierzęta?*
- *Jak można podzielić miesiące w roku?*
- *Jak można podzielić owoce?*

język angielski
cele operacyjne: 5
środki dydaktyczne:
karta pracy *English*
Ant 2

3. English Ant 2

Uczniowie kontynuują zajęcia w języku angielskim i klasyfikują ilustracje, przyporządkowując je do jednego z dwóch zbiorów - z napisem zwierzęta (*animals*) i jedzenie (*food*).

Podsumowanie zajęć

Nauczyciel zwraca się do uczniów: *Czy pamiętacie takie wydarzenie w swoim życiu, kiedy mogliście krzyknąć jak Archimedes „eureka!”?*

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne: 6

WSKAZÓWKA METODYCZNA

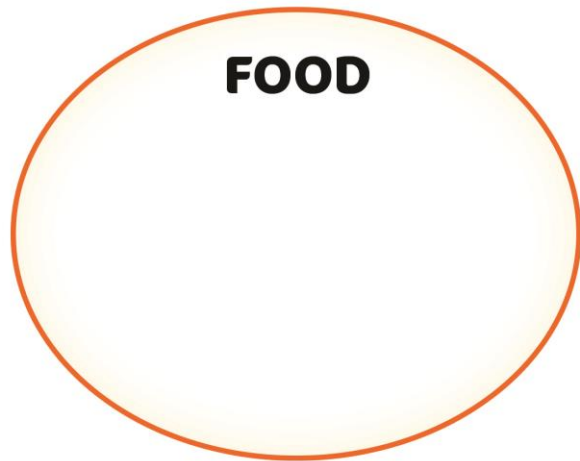
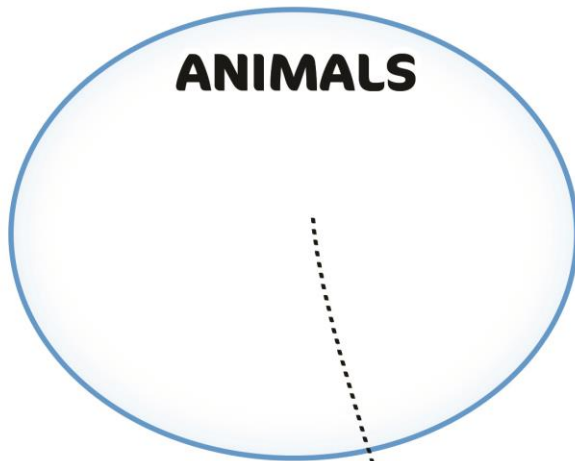
Nauczyciel, w przypadku wystąpienia trudności z odpowiedzią na to pytanie, naprowadza uczniów, wyjaśniając, że „nasze codzienne odkrycia” mogą dotyczyć, np. dowiedzenia się, z czego robi się chleb lub jak powstaje tęcza.

ENGLISH ANT 2 sc. 1/4

1. Match.

a cat

a bird

cake

a dog

an orange

an apple

pizza

a fish

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/5

Tytuł	Moja droga do szkoły
Kształtowane kompetencje	językowe, matematyczne, plastyczne, techniczne, myślenie naukowe, wrażliwość estetyczna, myślenie twórcze
Cele zajęć	<p>OGÓLNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podejmowanie twórczych działań, - dokonywanie klasyfikacji figur geometrycznych według określonej cechy. <p>OPERACYJNE:</p> <p>uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) rozumie i posługuje się praktycznie pojęciami: „z prawej”, „z lewej”, „w lewo”, „w prawo”, „większy”, „mniejszy”, „wyższy”, „niższy”, „szerszy”, „węższy”, 2) określa słowem, ruchem wzajemne położenie przedmiotów na płaszczyźnie i w przestrzeni, właściwie stosuje zwroty: „na”, „nad”, „w”, „obok”, „pod”, 3) nazywa elementy drogi (ulicy), zna jej przeznaczenie, 4) potrafi słuchać i przeżywać treść listu, 5) wykonuje projekt drogi (ulicy) z gotowych elementów, 6) dokonuje analizy i syntezy słuchowo-wzrokowej wyrazów, 7) układa z liter wyrazy i je odczytuje, 8) pobudza i rozwija wyobraźnię, 9) przedstawia swój punkt widzenia, 10) współdziała w grupie, 11) uczestniczy w rozwiązywaniu problemu grupy, dokonuje samooceny swojej działalności praktycznej i dzieli się wrażeniami, 12) poznaje lub utrwała nazwy kolorów sygnalizacji świetlnej w języku angielskim (<i>red, green</i>)
Metody pracy	podające (pogadanka, list), aktywizujące (układanka, burza mózgów), eksponująca (pokaz na tablicy interaktywnej, wystawa), praktyczna (ćwiczenia przedmiotowe)
Formy pracy	zbiorowa, grupowa, indywidualna
Środki dydaktyczne	zdjęcia fragmentów dróg, arkusze szarego papieru, wycięte z kolorowego papieru figury geometryczne (kwadraty, prostokąty, trójkąty, koła) różnej wielkości i różnego koloru, mazaki, kredki, nożyczki, klej, dwie koperty z kartonikami, w których są litery „d”, „r”, „o”, „g”, „a” (1), „u”, „l”, „i”, „c”, „a” (2), list od policjanta Marcina do wydrukowania z załącznika, karta pracy <i>English Ant 3</i>

Czas trwania	cztery godziny, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja polonistyczna - 45 minut, - edukacja społeczna - 15 minut, - edukacja plastyczna - 60 minut, - edukacja matematyczna - 30 minut, - język angielski - 30 minut
--------------	---

PRZEBIEG ZAJĘĆ

Wprowadzenie do zajęć

Nauczyciel czyta uczniom siedzącym w kręgu list zaadresowany do nich, będący prośbą o pomoc w stworzeniu projektu drogi lub ulicy, którą codziennie udają się do szkoły. Poleca uczniom: *Słuchajcie uważnie i odpowiedzcie na pytanie: kto napisał ten list?*

Po przeczytaniu (stworzeniu sytuacji problemowej) następuje krótkie omówienie listu.

List

Drodzy Uczniowie klasy pierwszej

Po wakacyjnej przerwie do szkół wyruszyło bardzo wielu uczniów. Część z nich przekroczyła szkolny próg po raz pierwszy. Abyście podróżowali bezpiecznie do i ze szkoły, musicie pamiętać o kilku najważniejszych zasadach. Proszę, pamiętajcie, że możecie korzystać z drogi tylko pod opieką kogoś starszego. Pamiętajcie o znaczkach odblaskowych przy tornistrze i ubraniu. Przechodzimy przez jezdnię w miejscach oznaczonych pasami. Proszę, wykonajcie na papierze rysunek swojej drogi, którą codziennie udajecie się do szkoły. Zaznaczcie na niej znaki drogowe, przejścia dla pieszych, miejsca charakterystyczne i niebezpieczne. Pamiętajcie, bądźcie bezpieczni.

Policjant Marcin

Rozmowa na temat treści listu:

- *Kto przysłał nam list?*
- *O co prosi nas policjant?*
- *Czy jesteście gotowi wykonać zadanie?*

Zajęcia właściwe

1. Drogi i ulice

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne:
4
środki
dydaktyczne:
list

edukacja
społeczna

cele operacyjne:

3

środki
dydaktyczne:

zdjęcia
fragmentów dróg

Dzieci oglądają na tablicy interaktywnej zdjęcia, które przedstawiają fragmenty różnych dróg. Nazywają elementy i określają, do czego służą: jezdnia, chodnik, przejście dla pieszych, most, znaki drogowe.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Najlepiej podzielić uczniów na grupy zgodnie z trasą, jaką przychodzą do szkoły (np. uczniowie, którzy przyszedli od strony sklepu, uczniowie, którzy mieszkają na ul. Topolowej itp.), jeśli jest to możliwe, należy stworzyć grupy czteroosobowe poprzez losowanie.

edukacja
matematyczna
cele operacyjne:

1, 2

środki
dydaktyczne:

figury
geometryczne

2. Droga do szkoły

Nauczyciel dokonuje podziału uczniów na grupy. Następnie zajmują oni miejsca przy wyznaczonych stolikach. Uczniowie nazywają elementy znajdujące się na stoliku, określają ich cechy (różne figury geometryczne wycięte z kolorowego papieru, arkusze szarego papieru, kredki, mazaki, nożyczki, klej) i zastanawiają się, jak zaprojektować swoją drogę do szkoły, zbierają pomysły. Tu ma miejsce wyjaśnianie wątpliwości, zadawanie pytań. Uczniowie wybierają spośród siebie lidera (osobę kierującą pracą grupy) i sprawozdawcę, planują pracę.

Następnie uczniowie realizują zaplanowane działania, mają możliwość korzystania z porady nauczyciela. Swoje pomysły przenoszą na papier. Po zakończeniu sprawozdawcy opisują projekty wykonane w grupach.

edukacja
plastyczna i
społeczna
cele operacyjne:

1, 2, 8, 9, 10, 11

środki
dydaktyczne:

- szary papier,
- nożyczki,
- mazaki,
- kredki

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne:

5, 6, 7

środki
dydaktyczne:

koperty z literami

3. Układanka literowa

Nauczyciel rozdaje uczniom koperty, w których znajdują się kartoniki z literami. Informuje dzieci o drugim zadaniu: *Przed wami leżą koperty, a w nich kartoniki z literami. Zastanówcie się, co możecie z nimi zrobić.*

Uczniowie w grupach zastanawiają się nad sposobem rozwiązania problemu, zapoznają się z warunkami materiałowymi (kartoniki z literami: „d”, „r”, „o”, „g”, „a”, „u”, „l”, „i”, „c”, „a”).

Następnie układają wyrazy „droga” i „ulica”.

Nauczyciel proponuje układanie i odczytywanie kolejnych wyrazów. Po zakończeniu sprawozdawcy prezentują wyniki pracy w grupach.

Nauczyciel pyta i proponuje: *Który z ułożonych wyrazów pasuje do waszej pracy? Ułóżcie ten napis i przyklejcie go na swoim obrazku.*

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM SZEŚCIOLETNIM

Uczniowie sześciolenni powinni dokonać analizy słuchowej słów: „droga” i „ulica”.

język angielski
cele operacyjne:
12

środki
dydaktyczne:
karta pracy
English Ant 3

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne:
11

4. English Ant 3. Uczniowie poznają i utrwalają słownictwo związane z poruszaniem się po drodze - kolory czerwony i zielony oraz nazwy pojazdów.

Podsumowanie zajęć

Prace dzieci zostają zawieszane na tablicy lub ścianie. Uczniowie wypowiadają się na temat pracy w grupie: jak została ona zaplanowana, jaki to miało wpływ na efekt ich pracy, na jakie napotykali trudności, jaki był wkład każdego ucznia w osiągnięcie celu końcowego (czy były pomysły, których nie wykorzystano).

Autoewaluacja: czego się nauczyłem? Co było dla mnie ciekawe? Jak czułem się podczas pracy?

ENGLISH ANT 3 sc. 1/5

1. Colour.

STOP

GO

RED

GREEN

2. Colour.

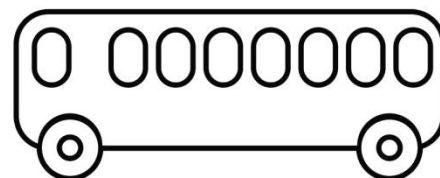
A RED CAR

A RED BIKE

A GREEN PLANE

A GREEN BUS

Drodzy Uczniowie klasy pierwszej!

Po wakacyjnej przerwie do szkół wyruszyło bardzo wielu uczniów. Część z nich przekroczyła szkolny próg po raz pierwszy. Abyście podróżowali bezpiecznie do i ze szkoły, musicie pamiętać o kilku najważniejszych zasadach. Proszę, pamiętajcie, że możecie korzystać z drogi tylko pod opieką kogoś starszego. Pamiętajcie o znaczkach odbłaskowych przy tornistrze i ubraniu. Przechodzimy przez jezdnię w miejscach oznaczonych pasami. Proszę, wykonajcie na papierze rysunek swojej drogi, którą codziennie udajecie się do szkoły. Zaznaczcie na niej znaki drogowe, przejścia dla pieszych, miejsca charakterystyczne i niebezpieczne. Pamiętajcie, bądźcie bezpieczni.

Policjant Marcin

List od policjanta, sc. 1/5

SCENARIUSZ ZAJĘĆ I/6

Tytuł	Moje portfolio
Kształtowane kompetencje	artystyczne, myślenie metapoznawcze
Cele zajęć	OGÓLNE: kształtowanie kompetencji metapoznawczych (w zakresie organizacji i oceny wytworów pracy własnej). OPERACYJNE: uczeń: <ol style="list-style-type: none"> 1) dostrzega potrzebę porządkowania ważnych dokumentów, 2) wie, czym jest i do czego służy portfolio, 3) oznacza segregator do portfolio według indywidualnych preferencji, 4) rozumie zasady tworzenia portfolio i zobowiązuje się do ich przestrzegania, 5) formułuje kryteria, w oparciu o które dokonuje podziału wszystkich uczniów w klasie, 6) wie, że teczka sukcesów służy zbieraniu prac, z których jest najbardziej dumny, 7) pozytywnie ocenia efekty swojej pracy w trakcie zajęć, 8) dekoduje informacje zawarte w liście od mrówki Eureka
Metody pracy	podające (opis, wyjaśnienie, komentarz), praktyczne (ćwiczenie przedmiotowe), metoda aktywizująca
Formy pracy	zbiorowa, indywidualna
Środki dydaktyczne	segregator (dla każdego ucznia), zdjęcie każdego ucznia, karty pracy nr 1-2 (wydrukowane na brystolu), teczka dla każdego ucznia
Czas trwania	dwie godziny, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja polonistyczna - 45 minut, - edukacja plastyczna - 45 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne: 1

Wprowadzenie do zajęć

Nauczyciel pyta uczniów:

- Czy wiecie, w jaki sposób dorośli porządkują swoje dokumenty (np. w biurach, urzędach)?
- W jaki sposób Wasi rodzice porządkują swoje dokumenty w domu?
- Dlaczego rodzice porządkują te dokumenty?

Nauczyciel omawia wypowiedzi uczniów i formułuje wnioski. Wykorzystuje je do prezentacji celu zajęć: *Dziś przygotujemy specjalne segregatory, które, podobnie jak w przypadku dorosłych, będą służyły porządkowaniu Waszych dokumentów, czyli prac, które stworzycie podczas zajęć w szkole i w domu.*

Zajęcia właściwe

1. Wprowadzenie pojęcia „portfolio”

Nauczyciel wyjaśnia uczniom znaczenia pojęcia. Podkreśla, że wszystkie ważne osoby, np. artyści, twórcy (architekci, malarze, graficy komputerowi, poeci) opracowują swoje portfolio.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

W ramach wyjaśniania uczniom znaczenia pojęcia „portfolio” można wykorzystać następującą definicję: *Portfolio to zbiór samodzielnie opracowanych prac, zgromadzonych w jednym miejscu, które pokazują, jak pięknie się rozwijacie (np. jak w ciągu roku doskonalicie umiejętność pisania czy rysowania).*

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne: 2

2. Dekorowanie segregatora

Nauczyciel rozdaje uczniom segregatory. Pyta ich, czym się różnią od siebie. Uczniowie nie dostrzegają różnic (stąd istotne jest przygotowanie dla całej klasy identycznych segregatorów). Nauczyciel wyjaśnia uczniom, że portfolio jest wizytówką każdej osoby. Każdy z nas jest inny (wyjątkowy), takie też powinny być segregatory. Aby nabrały one indywidualnego charakteru, uczniowie wklejają swoje zdjęcie na grzbiecie segregatora oraz samodzielnie lub przy pomocy nauczyciela podpisują go.

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne: 3
środki dydaktyczne:
- segregatory,
- zdjęcia uczniów

3. Przygotowanie kart tytułowych.

Nauczyciel wyjaśnia uczniom, że w portfolio będą znajdowały się prace wykonane przez uczniów w szkole, a także przygotowane w domu (np. w ramach prac domowych). W związku z tym należy zaznaczyć w segregatorze miejsce, w którym będą umieszczane prace powstałe w szkole, i miejsce dla prac stworzonych w domu. Uczniowie otrzymują po dwa egzemplarze karty pracy nr 1.

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne: 3
środki dydaktyczne:
karta praca nr 1
wydrukowana
podwójnie dla
każdego ucznia na
sztywnym papierze

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Zaleca się wydrukowanie kart tytułowych na sztywnym papierze.

Zadaniem uczniów jest przygotowanie kart tytułowych. Na jednej rysują szkołę, do której uczęszczają, a na drugiej swój dom. Po wykonaniu zadania uczniowie prezentują na forum efekt swojej pracy, a następnie za pomocą dziurkacza wykonują otwory i umieszczają prace w segregatorze.

WSKAZÓWKA DO PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

Nauczyciel może wspólnie z uczniem zdolnym ustalić poszerzenie zawartości portfolio, np. o informacje na temat wykonanych eksperymentów, przeczytanych tekstów lub innych przejawów jego szczególnych uzdolnień lub zainteresowań (gromadzonych w formie zdjęć, wycinków z gazet, krótkich raportów, nagrań itp.).

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne: 4

4. Sformułowanie zasad tworzenia portfolio

Nauczyciel prosi uczniów o uwagę i przekazuje im zasady tworzenia portfolio:

1. W portfolio, w odpowiednich miejscach, umieszczamy wszystkie karty pracy opracowane w szkole i w domu.

2. Dbamy o porządek w segregatorze i pilnujemy, żeby żadna praca nie zniszczyła się.

W portfolio możemy umieszczać wszystko to, co sami zrobiliśmy, np. wypełnione samodzielnie karty pracy, opisy lub zdjęcia wykonanych przez nas budowli, przepisy kulinarne lub zdjęcia potraw przez nas przygotowanych.

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne: 5

5. Co nas łączy?

Nauczyciel przypomina uczniom, że wszystkie swoje prace zamieszczone w portfolio będą dzielić na te, które wykonują w szkole, i te, które powstaną w domu. Następnie nauczyciel zwraca uwagę, że podobnie jak dokumenty, może on uporządkować wszystkich uczniów w klasie, np. proponuje, by w jednym rzędzie ustawili się chłopcy, a drugim dziewczynki. W dalszej kolejności prosi uczniów, by wymyślili inny sposób, w jaki można byłoby podzielić wszystkie dzieci.

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne:
6, 7
środki dydaktyczne:
teczki

6. Przygotowanie „Teczki sukcesów”

Nauczyciel wyjaśnia uczniom cel przygotowania „Teczki sukcesów”:

W portfolio zbieramy wszystkie nasze prace. Wśród tych prac są jednak takie, z których jesteście wyjątkowo dumni, ponieważ są efektem Waszej ciężkiej pracy i zasługują na specjalne wyróżnienie. W każdy piątek będziecie wybierać ze wszystkich prac powstałych w danym tygodniu dwie ocenione przez Was jako najlepsze (jedną stworzoną w szkole i jedną stworzoną w domu). W ten sposób przygotowujecie swoją „Teczke sukcesów”.

Zadaniem uczniów jest ozdobienie „Teczki sukcesów”. Nauczyciel proponuje uczniom, by narysowali na okładkach „Teczki sukcesów” siebie na szczycie górskim.

Uczniowie wspólnie z nauczycielem ustalają miejsce, w którym będą znajdowały się segregatory oraz „Teczki sukcesów”

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne: 8
środki dydaktyczne:
załącznik 1

Podsumowanie zajęć

Uczniowie wkładają kij w mrowisko. W środku znajduje się list (załącznik nr 1) od mrówki Eureka.

KARTA PRACY NR 1 sc. 1/6

Moi Kochani!

Jestem zachwycona pracami pokazującymi Waszą szkołę i domy, w których mieszkanie. Cieszę się, że każdy z Was będzie miał swoją „Teczkę sukcesów”. Spełnianie marzeń, realizowanie celów to jak wspinanie się na szczyty górskie.

Dla nas mrówek każdy pagórek to wielki szczyt górski i musimy go zdobywać kilkanaście dziennie. Życzę Wam wielu sukcesów, zdobywajcie szczyty każdego dnia!

Mrówka Eureka

List od Eureka sc. 1/6

SCENARIUSZ ZAJĘĆ I/7

Tytuł	Zabawy na świeżym powietrzu z wykorzystaniem nietypowych przyborów
Kształtowane kompetencje	ruchowe, interpersonalne i społeczne, komunikacyjne, językowe
Cele zajęć	<p>OGÓLNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kształtowanie i rozwijanie cech motorycznych poprzez zabawy ruchowe z przyborem nietypowym, - rozwijanie kreatywności i pomysłowości. <p>OPERACYJNE: uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) posługuje się przyborem nietypowym, 2) wie, do czego służą prezentowane przedmioty, 3) wyzwała inicjatywę i pomysłowość w posługiwaniu się nim, 4) tworzy nowe ruchy, 5) przeżywa radość z zabawy, 6) współpracuje z partnerem, 7) rozumie frazeologizm „rzut beretem”, 8) przestrzega zasad bezpieczeństwa podczas gier i zabaw, 9) dokonuje samodzielnego podziału pracy na zajęciach
Metody pracy	podające (pogadanka, wyjaśnienie), problemowe (burza mózgów), praktyczne (zabawy ruchowe)
Formy pracy	zbiorowa, grupowa, indywidualna
Środki dydaktyczne	przedmioty codziennego użytku (np. berety, gazety, kapsle, worki, chustki, kartony, plastikowe butelki)
Czas trwania	jedna godzina, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - zajęcia techniczne - 10 minut, - wychowanie fizyczne - 35 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

Wprowadzenie do zajęć

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Zajęcia odbywają się na dworze, na boisku szkolnym.

zajęcia techniczne
cele operacyjne: 2
środki dydaktyczne:
przedmioty
codziennego użytku
(np. berety, gazety,
kapsle, worki, chustki,
kartony, plastikowe
butelki)

Nauczyciel prezentuje dzieciom zgromadzone przedmioty i pyta: *Do czego można je wykorzystać?* wywołując burzę mózgow.

Następnie nauczyciel mówi:

- *Dzisiaj wszystkie przedmioty zaczaruje mrówka Eureka i sprawi, że posłużą nam do zabawy.*

Zajęcia właściwe

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Zajęcia odbywają się w formie zabaw, bez rywalizacji.

Na początku zajęć nauczyciel, w zależności od liczby uczniów, dokonuje podziału na grupy trzy-, czteroosobowe według własnego pomysłu.

wychowanie fizyczne
cele operacyjne:
1, 3, 4, 5, 6, 7, 8
środki dydaktyczne:
przedmioty
codziennego użytku
(np. berety, gazety,
kapsle, worki, chustki,
kartony, plastikowe
butelki)

1. Twórcze zabawy z przedmiotami codziennego użytku

Nauczyciel przedstawia uczniom zadania do wykonania: *Zadaniem każdej z grup jest wymyślenie konkurencji lub zabawy dla pozostałych dzieci. Następnie nazwijcie daną zabawę i przedstawcie kolegom, w jaki sposób i na czym polega uczestnictwo w waszej konkurencji.*

Uczniowie pracują w zespołach. Zadaniem nauczyciela jest koordynowanie i korygowanie pomysłów dzieci.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

W czasie konkurencji z wykorzystaniem beretów wskazane jest wyjaśnić uczniom powiedzenie „rzut beretem” (dość blisko, niedaleko stąd).

edukacja społeczna
cele operacyjne: 9

Podsumowanie zajęć

Rozmowa z uczniami

- *Jak czuliście się w roli autorów konkurencji?*
- *Która zabawa najbardziej wam się podobała?*
- *Które zadanie było najtrudniejsze?*

SCENARIUSZ ZAJĘĆ I/8

Tytuł	Bawimy się powietrzem
Kształtowane kompetencje	językowe, komunikacyjne, myślenie matematyczne, kompetencje artystyczne, myślenie naukowe, wrażliwość estetyczna, ruchowe
Cele zajęć	OGÓLNE: <ul style="list-style-type: none"> - zapoznanie dzieci z wybranymi właściwościami powietrza za pomocą doświadczeń, - uświadomienie dzieciom znaczenie powietrza dla życia na Ziemi, - kształtowanie postaw badawczych. OPERACYJNE: uczeń: <ol style="list-style-type: none"> 1) zna i rozumie niektóre właściwości powietrza, 2) rozumie pojęcie „para”, 3) przelicza w zakresie dwóch, 4) rozumie konieczność dbania o czyste powietrze, 5) rozumie, jakie znaczenie dla zdrowia ma ruch na świeżym powietrzu, 6) wykonuje ćwiczenia oddechowe, 7) wymienia sposoby spędzania czasu wolnego, 8) wykonuje pracę plastyczną, 9) aktywnie uczestniczy w zabawach ruchowych, 10) poprawnie formułuje wnioski płynące z doświadczeń, 11) potrafi samodzielnie przeprowadzić doświadczenie, 12) weryfikuje poprawność wykonanego zadania, 13) dowodzi, że powietrze jest wszędzie
Metody pracy	podające (pogadanka, opis, wyjaśnienie), problemowe, praktyczne (ćwiczenia przedmiotowe, obserwacja danego zjawiska, eksperyment)
Formy pracy	zbiorowa, indywidualna
Środki dydaktyczne	szablony balonów (od najmniejszego do największego) z literami „p”, „o”, „w”, „i”, „e”, „t”, „r”, „z”, „e” (załącznik 1); podręcznik „Nasz elementarz”; miski z wodą, przezroczyste kubeczki - dla każdego ucznia; różne drobne przedmioty: piórka, wata, kawałki papieru, wazon, kubek, książka, płatki róż, kamień, piórnok, piłeczka pingpongowa, liść, nasiona klonu; butelki z wodą dla każdego ucznia, tablety, karta pracy nr 1-2, dwie świece, słoik

Czas trwania	cztery godziny, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja polonistyczna - 45 minut, - edukacja matematyczna - 25 minut, - edukacja plastyczna - 25 minut, - zajęcia techniczne - 5 minut, - edukacja muzyczna - 5 minut, - edukacja przyrodnicza - 60 minut, - wychowanie fizyczne - 15 minut
--------------	---

PRZEBIEG ZAJĘĆ

wychowanie fizyczne
cele operacyjne: 6

Wprowadzenie do zajęć

Dzieci próbują zatkać nos i usta. Nauczyciel pyta:

- *Co się z nami dzieje, gdy mamy zatkany nos i usta?*
- *Czy długo tak możemy wytrzymać?*

Dzieci dzielą się swoimi spostrzeżeniami.

Zajęcia właściwe

1. Jak bawić się powietrzem?

Nauczyciel pyta uczniów: *Czy domyślicie się, co będzie tematem dzisiejszych zajęć? Sprawdźcie to po ułożeniu balonów od najmniejszego do największego (załącznik 1).*

Po wykonaniu zadania powstaje hasło: „powietrze”.

WSKAZÓWKA DO PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

Hasło mogą odczytać dzieci już czytające. Dzieci przeliczają baloniki, a także liczą wstecz.

Następnie nauczyciel pyta:

- *Czy wiecie, co to jest powietrze?*
- *Jakie ono jest?*
- *Czy bez powietrza da się żyć?*

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Nauczyciel wyjaśnia, że powietrze to tworząca atmosferę Ziemi, niewidoczna gołym okiem mieszanina tlenu (składnik istotny dla życia) i innych gazów, którą oddychają ludzie, zwierzęta i rośliny.

2. Eksperyment I

Etap 1

edukacja polonistyczna, przyrodnicza
cele operacyjne: 1, 10, 11
środki dydaktyczne:
- szablony balonów,
- miski z wodą dla każdego ucznia,
- przezroczyste kubeczki dla każdego ucznia,
- butelki z wodą dla każdego ucznia

Nauczyciel zadaje pytanie: *Czy powietrze jest wszędzie?*

Przykładowe hipotezy uczniów:

- *Tak, jest wszędzie.*
- *Powietrza nie ma w zamkniętym słoiku.*
- *Powietrze jest w wodzie, bo tam żyją zwierzęta.*

Pytania nauczyciela: *Jak więc sprawdzić, gdzie ono jest? Czy macie jakieś pomysły?*

Uczniowie podają swoje propozycje, a nauczyciel proponuje im dwa doświadczenia. Do pierwszego potrzebne będą: miski z wodą dla każdego ucznia, przezroczyste kubeczki. Pytanie szczegółowe: *Jak myślicie, czy po włożeniu kubka do wody napelni się on nią?* Dzieci raczej odpowiedzą, że tak. Sprawdźmy więc.

Etap 2

Nauczyciel poleca, żeby uczniowie odwrócili kubek do góry dnem i wkładali go pionowo do miski z wodą. Następnie pyta dzieci, co zaobserwowały.

Etap 3

Dzieci formułują wynik obserwacji: *Do kubka nie wlewa się woda.*

Etap 4

Chociaż nie widzieliśmy powietrza w kubku, ono tam jest, ponieważ nie pozwoliło napęścić kubeczka wodą.

3. Eksperyment II

Etap 1

Nauczyciel: *Mamy tu butelki. Co się w nich znajduje?* Dzieci obserwują i odpowiadają, że w butelce znajduje się woda. Nauczyciel poleca: *Teraz wylejcie wodę do miski.*

Pytanie szczegółowe: *Co znajduje się teraz w pustej butelce?*

Przewidywane hipotezy dzieci: *nic; powietrze.*

Etap 2

Nauczyciel proponuje dzieciom sprawdzenie, czy w butelce coś się znajduje.

Nauczyciel poleca, aby dzieci zanurzyły pustą butelkę w misce z wodą tak, aby woda mogła do niej wpływać. Dzieci obserwują, że z otworu szyjki wylatują bąbelki i butelka napętnia się wodą.

Etap 3

Nauczyciel zadaje pytanie: *Czym są te bąbelki?*

Uczniowie odpowiadają, że bąbelki to powietrze, które wylatuje z butelki. Powietrze wylatuje, ponieważ wypiera je wpływająca do butelki woda, która zajmuje jego miejsce.

edukacja
polonistyczna,
cele operacyjne:
4, 5, 7
środki dydaktyczne:
Nasz elementarz

edukacja plastyczna
cele operacyjne: 8
środki dydaktyczne:
materiały plastyczne
zajęcia techniczne
wychowanie
fizyczne
cele operacyjne: 6,
12
środki dydaktyczne:
- karta pracy 1,
- różne drobne
przedmioty

edukacja
matematyczna
cele operacyjne:
2, 3
środki dydaktyczne:
- Nasz elementarz,
- tablet
- karta pracy nr 2

wychowanie
fizyczne
cele operacyjne:
6, 9
środki dydaktyczne:
- piórka,
- wata,
- kartki papieru

edukacja
przyrodnicza
cele operacyjne:
10, 13
środki dydaktyczne:
- 2 świece,
- stoik

Etap 4

Wyjaśnienie: Nauczyciel podsumowuje, że te dwa doświadczenia pomogły dzieciom ustalić, że powietrze jest tam, gdzie go nie widzimy, ponieważ jest niewidoczne. Nauczyciel komentuje: *Na początku zadałam wam pytanie: „Czy powietrze jest wszędzie?”. Niektórzy z Was mówili, że tak, inni, że w niektórych miejscach nie ma powietrza. W wodzie mogliśmy je zobaczyć.*

4. Powietrze czyste i brudne

Na podstawie własnych doświadczeń dzieci i ilustracji w podręczniku „Nasz elementarz”, s. 48-49 nauczyciel rozmawia z uczniami:

- *Kiedy powiemy, że powietrze jest świeże, czyste?*
- *Jak można spędzić czas na świeżym powietrzu?*

5. „Zabawy z mamą, zabawy z tatą na świeżym powietrzu”

Dzieci wykonują rysunek kredkami.

6. Dmuchamy!

Uczniowie pracują z kartą pracy nr 1 - otaczają pętlą te przedmioty, które jest łatwo zdmuchnąć.

Po wykonaniu zadania uczniowie sprawdzają swoje odpowiedzi w praktyce (ustawiamy na stoliku poszczególne przedmioty i uczniowie próbują je zdmuchnąć)

7. Utrwalenie liczby dwa, wprowadzenie pojęcia „para”

Uczniowie przeliczają elementy na ilustracji w elementarzu (dwa rowery, dwa ptaki, dwa domy,...), szukają też, czego w klasie jest po dwa.

Ustawiają się po dwoje, odliczają do dwóch.

Nauczyciel wyjaśnia, że dwie osoby lub dwie rzeczy razem tworzą „parę”.

Uczniowie wykonują ćwiczenie na tablecie i łączą przedmioty w pary.

8. Ćwiczenia oddechowe przy wybranej muzyce - dmuchanie piórek, waty, kartki papieru

Podsumowanie zajęć

Zapalamy dwie świece, jedną nakrywamy stoikiem i pytamy dzieci, dlaczego tak się dzieje, że świeczka pod stoikiem zgasła?

Przewidywana odpowiedź dzieci: *Zabrakło tam tlenu.*

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Nauczyciel dopowiada, że do podtrzymywania świecy niezbędny jest stały dopływ tlenu, tak ja i nam powietrze niezbędne jest do oddychania i życia.

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

WSKAZÓWKA METODYCZNA

W celu poszerzenia informacji na temat zjawisk omawianych na lekcji nauczyciel może skorzystać z filmu z cyklu „Żywyoty Ziemi” pt. „Tlen i dwutlenek węgla” (element obudowy dydaktycznej projektu „Doświadczam - rozumiem - wiem” realizowanego przez Lecha Consulting sp. z o.o.)

KARTA PRACY NR 1 sc. 1/8

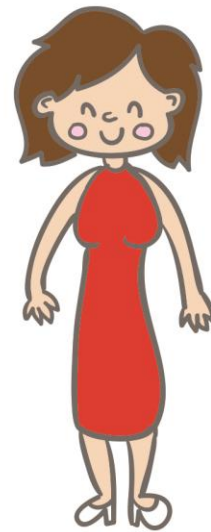
Otocz pętlą te przedmioty, które jest łatwo zdmuchnąć.

KARTA PRACY NR 2 sc. 1/8

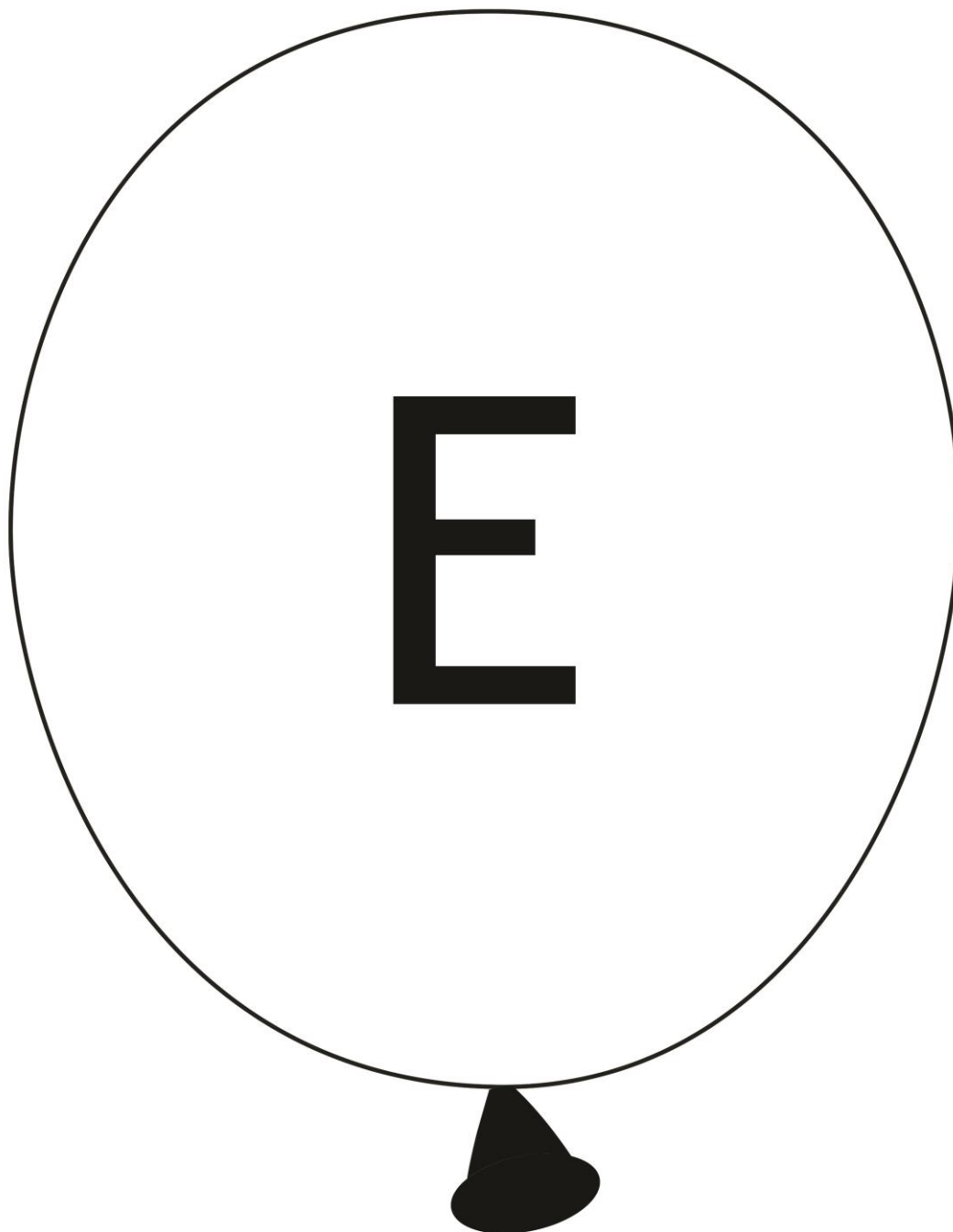
Połącz w pary.

ZAŁĄCZNIK NR 1 sc. 1/8

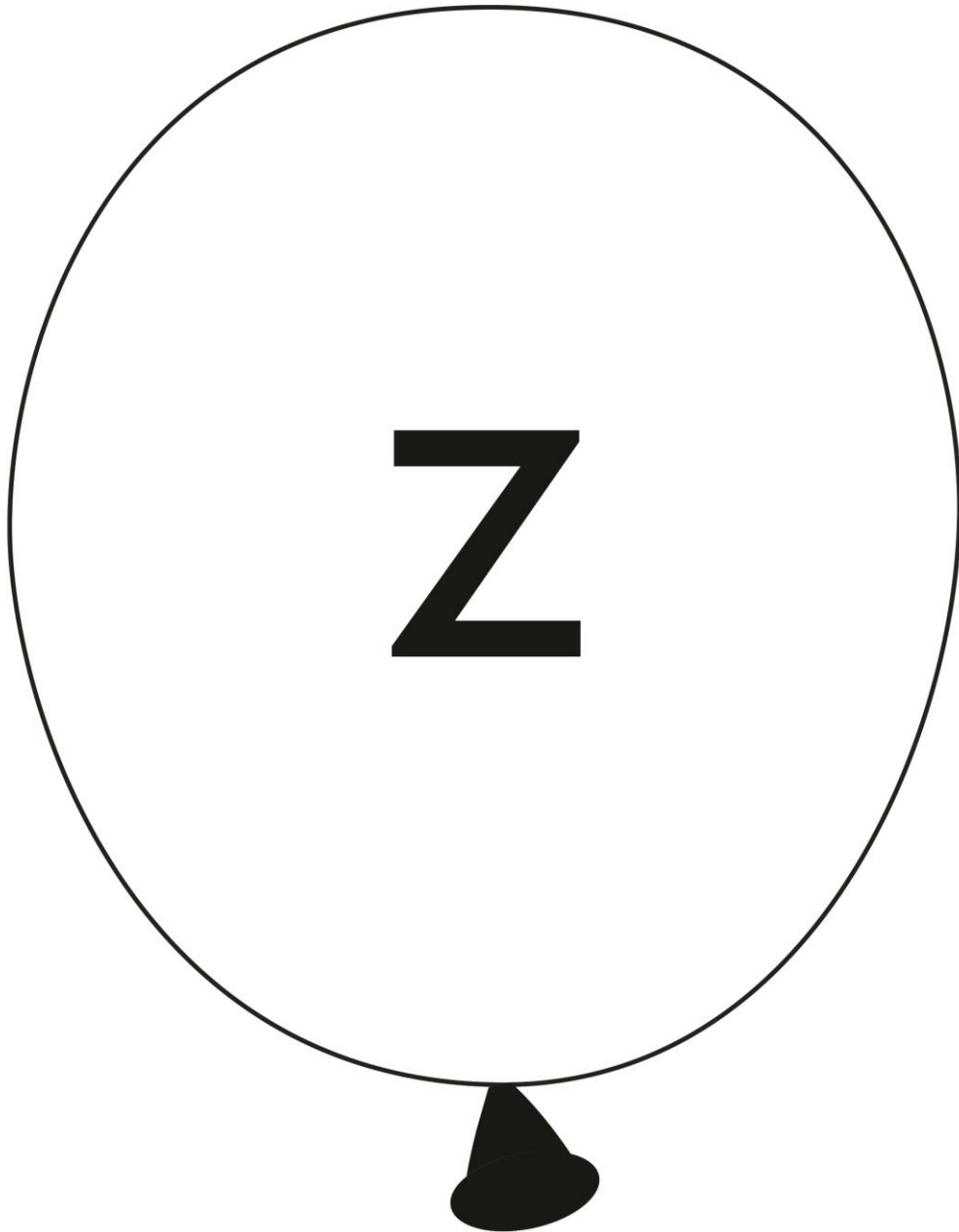
a)

ZAŁĄCZNIK NR 1 sc. 1/8

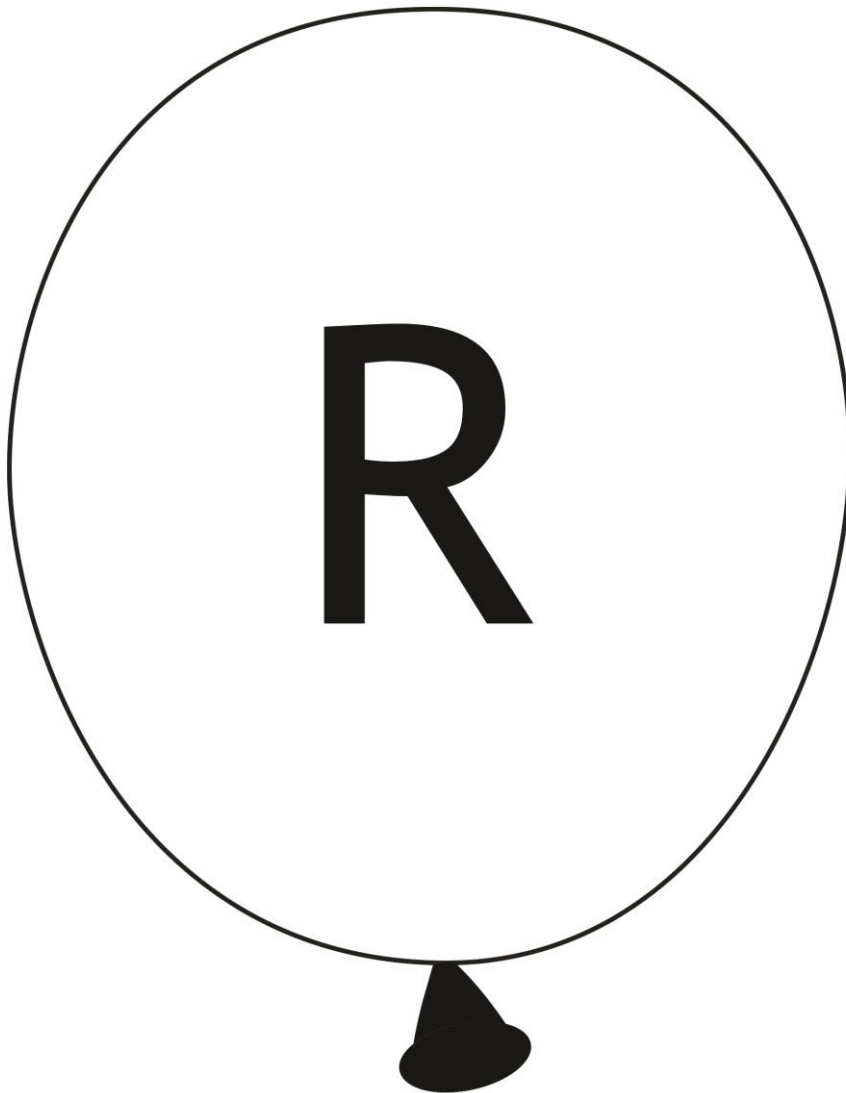
b)

ZAŁĄCZNIK NR 1 sc. 1/8

c)

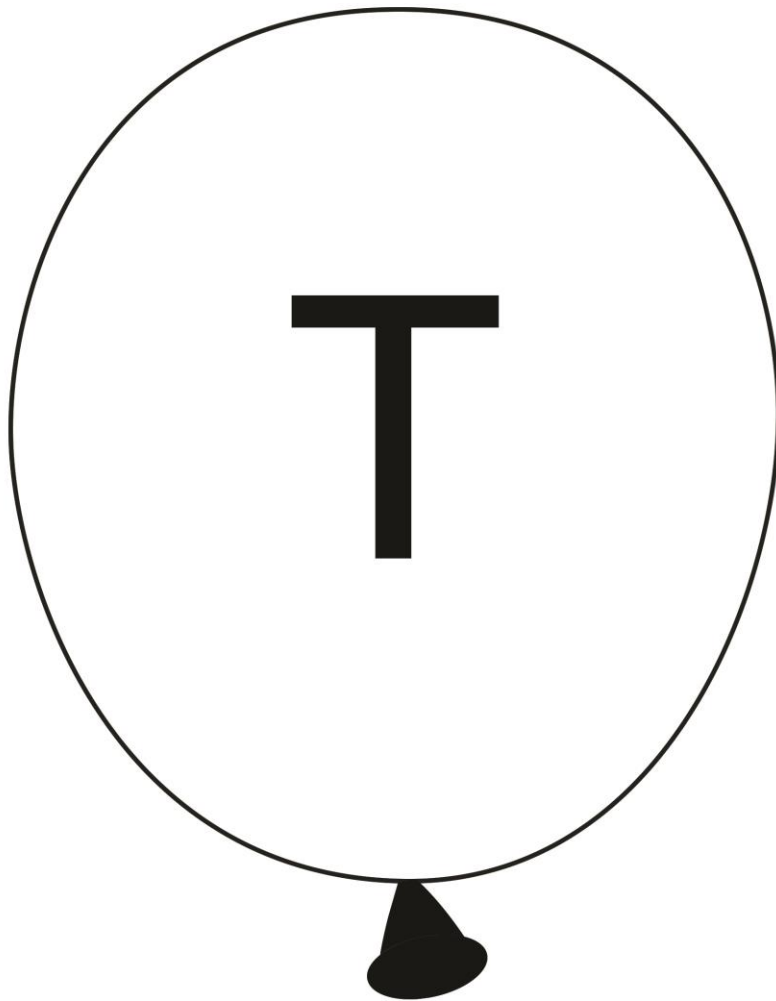

ZAŁĄCZNIK 1 sc. 1/8

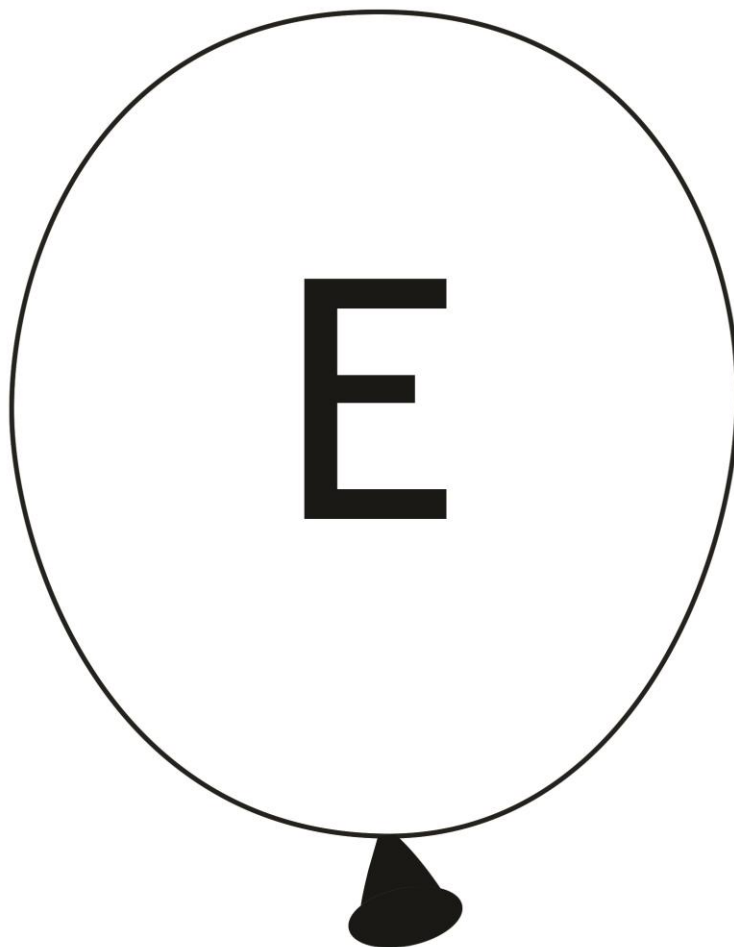
d)

ZAŁĄCZNIK 1 sc. 1/8

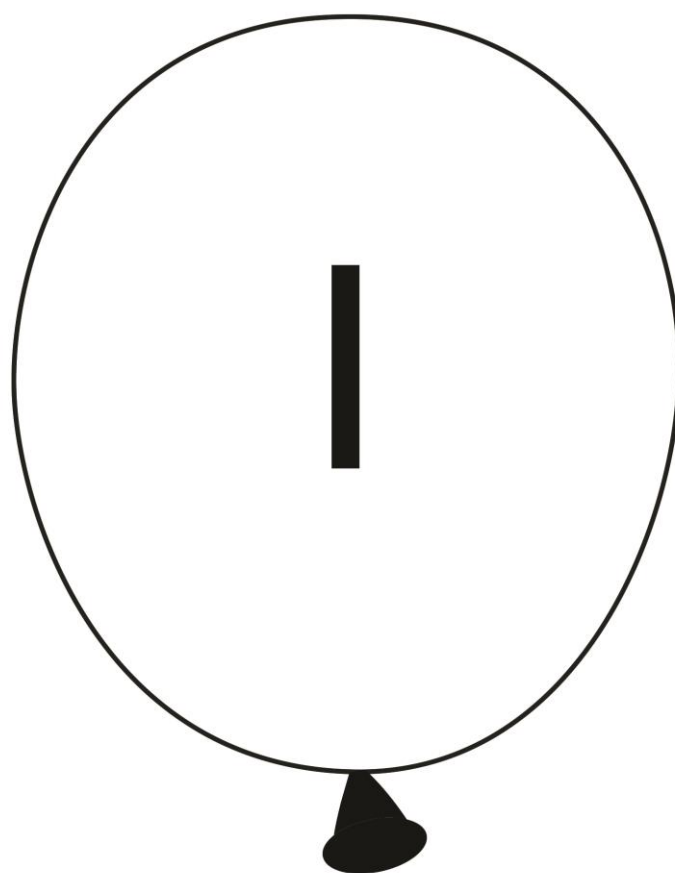
e)

ZAŁĄCZNIK 1 sc. 1/8

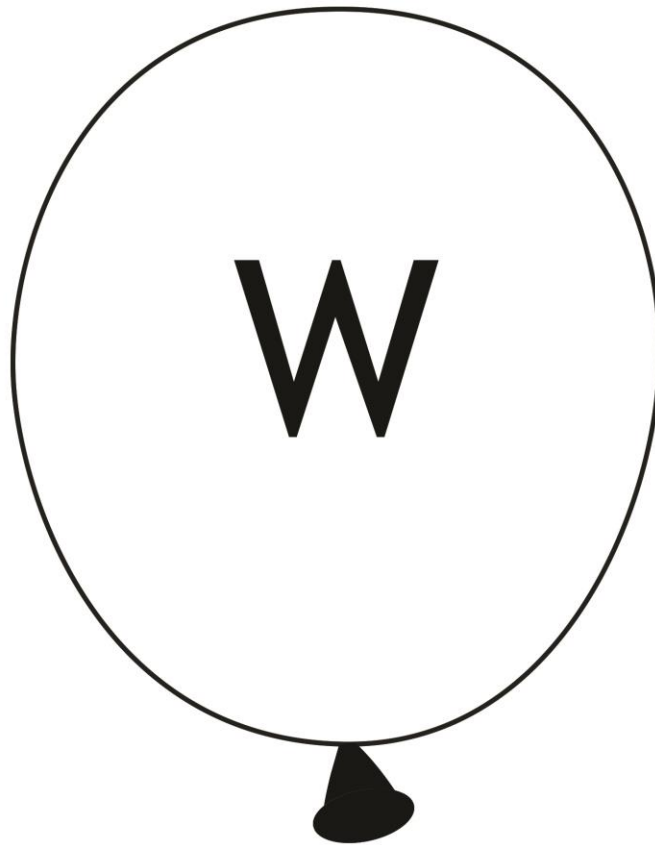
f)

ZAŁĄCZNIK 1 sc. 1/8

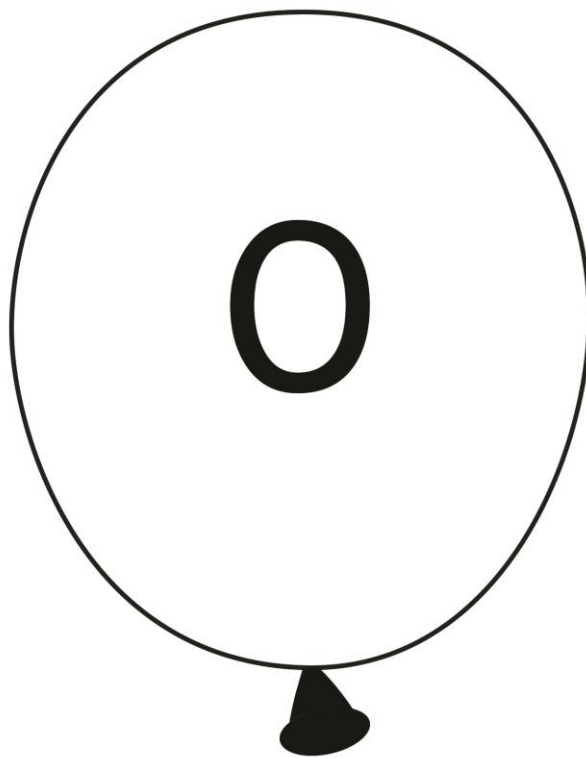
g)

ZAŁĄCZNIK 1 sc. 1/8

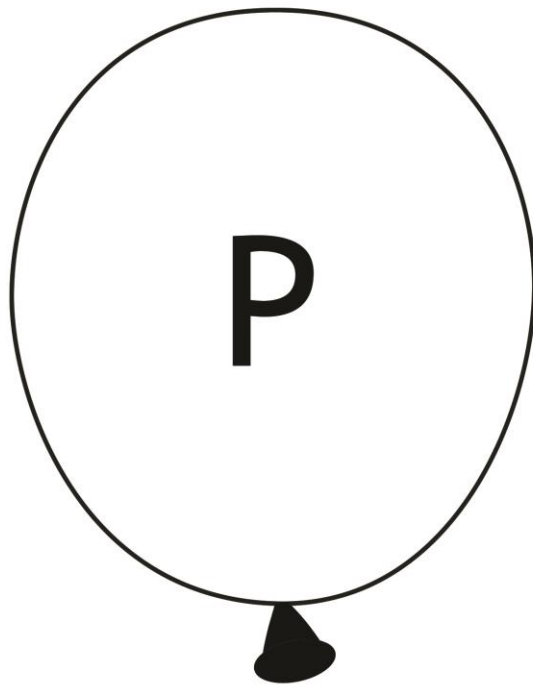
h)

ZAŁĄCZNIK 1 sc. 1/8

i)

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/9

Tytuł	Czym jest ziemia?
Kształtowane kompetencje	matematyczne, komunikacyjne, językowe, ruchowe, myślenie twórcze, myślenie naukowe
Cele zajęć	OGÓLNE: rozbudzenie ciekawości poznawczej i aktywności dzieci OPERACYJNE: uczeń: <ol style="list-style-type: none"> 1) wie, co to globus i mapa, 2) potrafi wykorzystać dostępne mu przedmioty i materiały do zaplanowania i przeprowadzenia eksperymentu, 3) potrafi odróżnić rodzaje gleby, 4) wyciąga i formułuje wnioski na podstawie własnych obserwacji i doświadczeń, 5) potrafi odtworzyć kształt poznanych liter, figur geometrycznych, 6) lepi z gliny przedmiot użytkowy, 7) wypowiada się na podany temat, 8) tworzy kolekcje według podanych cech przedmiotów
Metody pracy	podające (pogadanka), eksponujące (pokaz połączony z przeżyciem), praktyczne (ćwiczenia przedmiotowe, eksperyment)
Formy pracy	zbiorowa, grupowa, w parach, indywidualna
Środki dydaktyczne	lupy, różne rodzaje gleby (torf, piasek, glina, żwir), pojemniki, sitka, tace, karty pracy nr 1-2
Czas trwania	cztery godziny, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja polonistyczna - 45 minut, - edukacja przyrodnicza - 45 minut, - edukacja matematyczna - 45 minut, - edukacja plastyczna - 45 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja
polonistyczna i
przyrodnicza
cele operacyjne:

1, 2

środki dydaktyczne:

- globus,
- ilustracja,
- napis

Wprowadzenie do zajęć

Uczniowie siedzą na dywanie, nauczyciel stawia globus przykryty miękką tkaniną. Dzieci odgadują, co się pod nią kryje. Nauczyciel zadaje pytania:

- *Co to jest globus?*
- *Do czego służy?*
- *Czym różni się od mapy?*
- *Jaki ma kształt?*
- *Jaką literę przypomina?*
- *Jakie kolory przeważają?*
- *Co oznaczają kolory na mapie i globusie?*

Globus to pomniejszony model Ziemi w postaci kuli umieszczonej na osi. Na jego powierzchni znajduje się mapa.

WSKAZÓWKI METODYCZNE

Zajęcia odbywają się w formie zabaw, bez rywalizacji.

Na początku zajęć nauczyciel, w zależności od liczby uczniów, dokonuje podziału na grupy trzy-, czteroosobowe według własnego pomysłu.

Zajęcia właściwe

1. Ziemia widziana z satelity

Nauczyciel pokazuje zdjęcia satelitarne Ziemi. Zadaje pytania:

- *Czym jest Ziemia?*
- *Do czego jest potrzebna?*
- *Co by było, gdyby jej nie było?*
- *Co pokrywa Ziemię? (skorupa ziemna, gleba - warstwa skorupy ziemskiej)*
- *Po czym depreczemy?*
- *Czy ziemia, po której chodzimy, zawsze wygląda tak samo?*

Nauczyciel przypina ilustrację przedstawiającą Ziemię do tablicy i pyta, co przedstawia ilustracja.

Nauczyciel pokazuje dzieciom napis drukowanymi literami - ZIEMIA. Dzieci odczytują go wspólnie. Nauczyciel przypina napis pod ilustracją.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Dalsza część zajęć może odbywać się w pobliskiej piaskownicy, gdzie dzieci badają właściwości piasku, mieszają z wodą, oglądają przez lupę różne rodzaje ziemi, kreślą patykami znaki literopodobne, pobierają próbki gleby i przynoszą do klasy.

edukacja przyrodnicza
cele operacyjne:
2, 3, 4
środki dydaktyczne:
- lupy,
- różne rodzaje gleby (torf, piasek, glina, żwir),
- pojemniki,
- sitka

2. Eksperyment

Etap 1

W pojemnikach znajdują się różne rodzaje gleby.

Pytania nauczyciela:

- *Co się dzieje z ziemią, gdy pada deszcz?*
- *W jaki sposób możemy przekonać się, że woda przesiąka przez ziemię?*
- *Jak można sprawdzić, czy ziemia jest sucha czy mokra?*
- *Jak przepuszcza wodę?*
- *Czy ziemia ma zapach?*
- *Jaka jest w dotyku?*
- *Czym różnią się od siebie ziemie: torfowa, piaszczysta i gliniasta?*

Dzieci udzielają odpowiedzi. Nauczyciel wspólnie z uczniami omawia ich propozycje.

Etap 2

Każda grupa otrzymuje po garści takiej gleby i oceniają: barwę, zapach, sypkość lub lepkość.

Etap 3

Co się stanie, jeśli na sitko wysypiemy ziemię i polejemy wodą?

Każda grupa otrzymuje sitko, umieszcza na nim ziemię i polewa wodą. Uczniowie sprawdzają, jak szybko woda przesiąka przez ziemię, zauważają, że woda przesiąka w różnym czasie.

Etap 4

Wnioski: Najszybciej woda przesiąka przez piasek, żwir, najwolniej przez ziemię gliniastą. Zależy to od grubości ziaren, ich „upakowania” przy sobie, a zatem od ilości wolnej przestrzeni między ziarnami.

WSKAZÓWKI PANA OD PRZYRODY

Podczas zajęć uczniowie poznają właściwości przepuszczalności wodnej różnych skał, zwanej współczynnikiem infiltracji. Infiltracja jest procesem wsiąkania wody opadowej, z rzek lub zbiorników wodnych w głąb ziemi. Infiltracja odgrywa zasadniczą rolę w odnawianiu zasobów wód podziemnych. Każda skała, każda gleba ma swój współczynnik infiltracji, który pokazuje, w jakim czasie wsiąknie w nią określona ilość wody (najczęściej podawany jest w jednostkach dm^3/h lub mm/rok). Określono, że kropla deszczu, która spadnie na pokrywę lessową (znaczna część Lubelszczyzny), dotrze do poziomu wodonośnego, z którego korzystamy (najczęściej około 40 m p.p.t.) za około 20–30 lat, zaś w okolicach Chełma (rumosz kredowy) za kilka tygodni.

Przepuszczalność gruntu zależna jest głównie od wielkości ziaren budujących pokrywę skalną czy glebową, a zatem od wielkości przestrzeni (porów) między ziarnami: im większe pory, tym lepsza wodoprzepuszczalność.

edukacja
polonistyczna
matematyczna
cele operacyjne: 5
środki dydaktyczne:
- piasek,
- tace

edukacja plastyczna
cele operacyjne: 6
środki dydaktyczne:
glina

edukacja
przyrodnicza
matematyczna
cele operacyjne:
7,8
środki dydaktyczne:
karty pracy nr 1, 2

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne: 7

3. Pisanie na piasku

Dzieci wysypują przygotowany piasek na tacki i rysują na nim palcami:

- poznane litery: A, L, O,
- figury geometryczne.

4. Lepienie z gliny

Nauczyciel rozdaje dzieciom brytki gliny. Zadaje pytanie: *Do czego można wykorzystać glinę? Co się dzieje, gdy ją ugniatamy?*. Poleca dzieciom wykonanie wateczków, a z nich kubka.

5. Grupowanie przedmiotów według cech

Utrwalenie pojęć: „na zewnątrz”, „obok”, „wewnątrz”. Wykonanie ćwiczeń z kart pracy 1 i 2.

Podsumowanie zajęć

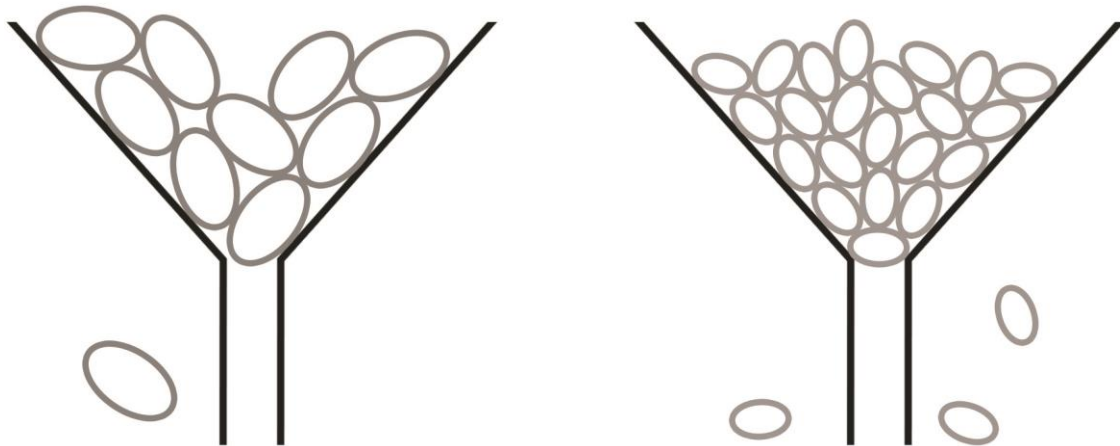
Uczniowie kończą zdanie: *Ziemia jest... jak...*

KARTA PRACY NR 1 sc. 1/9

1. Do dwóch lejków wysypały się literki. Obrysuj po śladzie literki wewnątrz lejków.

- 1) W którym lejku jest mniej literek?
- 2) Ile małych literek wypadło na zewnątrz lejka?
- 3) Otocz pętlą lejek, przez który szybciej przepłynie woda.

2. Pokoloruj globus. Narysuj otówek obok globusa.

KARTA PRACY NR 2 sc. 1/9

Połącz w pary.

SCENARIUSZ ZAJĘĆ I/10

Tytuł	Owocowe korale
Kształtowane kompetencje	komunikacyjne, intrapersonalne i emocjonalne, interpersonalne i społeczne, ruchowe
Cele zajęć	OGÓLNE: <ul style="list-style-type: none"> - integracja grupy, - kształtowanie sprawności motorycznej, - wdrażanie do przestrzegania ustalonych zasad. OPERACYJNE: uczeń: <ol style="list-style-type: none"> 1) na podstawie obejrzanych rekwizytów przewiduje temat zajęć, 2) wie, że daną zabawą rządzą określone zasady, 3) potrafi nawlec na nitkę kawałki odpowiednich owoców, 4) ma poczucie przynależności do grupy (klasy), 5) utrwała lub poznaje nazwy owoców w języku angielskim
Metody pracy	podające (opis, wyjaśnienie), praktyczne (ćwiczenia przedmiotowe)
Formy pracy	zbiorowa, indywidualna
Środki dydaktyczne	owoce przyniesione przez uczniów (ulubione), nitka, duża igła dla każdego ucznia, miseczka dla każdego ucznia, bezpieczny w użyciu nóż dla każdego ucznia, deski, karta pracy <i>English Ant 4</i>
Czas trwania	jedna godzina 30 minut, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja społeczna - 25 minut, - edukacja techniczna - 20 minut, - język angielski - 30 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja polonistyczna
cele operacyjne: 1
środki dydaktyczne:
- owoce,
- nitka,
- igła

edukacja społeczna
cele operacyjne: 2, 3, 4
środki dydaktyczne:
- owoce,
- nitka,
- igła

język angielski
cele operacyjne: 5
środki dydaktyczne:
karta pracy English
Ant 4

edukacja społeczna
cele operacyjne: 4
środki dydaktyczne:
list od mrówki Eureka

Wprowadzenie do zajęć

Uczniowie gromadzą na stoliku swoje ulubione owoce (przyniesione z domu). Nauczyciel układa obok igły, nitkę, deski, noże i pyta ich: *Jak myślicie, co będziemy dziś robić na zajęciach? Co można wykonać z tych przedmiotów?*

Zajęcia właściwe

1. Korale z owoców

Uczniowie przygotowują sobie warsztat pracy. Myją ręce, myją owoce. Z pomocą nauczyciela obierają owoce i kroją na części (tak, aby każdy uczeń dostał po jednym kawałku każdego owocu od pozostałych dzieci). Umieszczają je w swojej miseczce. Następnie każdy uczeń gromadzi w innym naczyniu kawałki owoców z miseczek pozostałych osób. Zadaniem każdego ucznia jest nawleczenie zgromadzonych kawałków owoców (pochodzących od każdego ucznia). W ten sposób powstaną korale owocowe symbolizujące ulubione smaki wszystkich uczniów w klasie.

W trakcie pracy nauczyciel przypomina instrukcję: *Pamiętajcie, aby nawlec kawałek owocu od każdej osoby.*

WSKAZÓWKA DO PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

Ćwiczenie to może być okazją do wyjaśnienia przez ucznia zdolnego pochodzenia danego owocu, np. skąd pochodzi pomarańcza, gdzie rosną borówki, banany, mandarynki. Uczeń ten może też pomóc nauczycielowi sprawdzić, czy wszystkie ozdoby zawierają liczbę koralików odpowiadającą liczbie uczniów w klasie.

WSKAZÓWKA DO PRACY Z UCZNIEM SZEŚCIOLETNIM

Ze względu na możliwe trudności w zakresie nawlekania owoców, nauczyciel wspomaga pracę uczniów, ale nie wyręcza ich.

2. English Ant 4.

Uczniowie poznają lub utrwalają nazwy owoców i rysują owocowe korale na sznurku przedstawionym na karcie pracy.

Podsumowanie zajęć

1. Informacja od mrówki Eureka (nauczyciel odczytuje ją):

Kochani! Wasze owocowe korale przypadły mi do gustu. Z przyjemnością nosiłabym je na swojej malutkiej szyjce (jeśli bym je tylko uniosła). Teraz możecie zjeść Wasze korale. Pamiętajcie, że każdy koralik symbolizuje to, co Wasze koleżanki i Wasi koledzy lubią najbardziej. Te korale łączą Wasze smaki i kulinarne upodobania. Życzę Wam smacznego.

PS. Zostawcie mi mały kawałek na trawie podczas drogi powrotnej do domu - uwielbiam owoce, mniam, mniam...

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

2. Podczas jedzenia koralu nauczyciel pyta uczniów: *A kto z Was najbardziej lubi banany (jabłka, borówki, pomarańcze itd.)?*

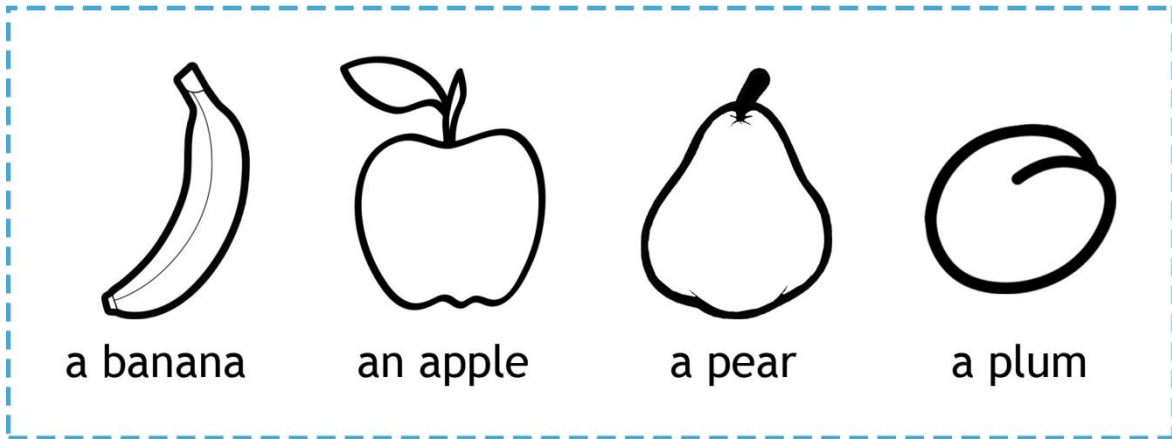
WSKAZÓWKA METODYCZNA

Pytania te pozwolą raz jeszcze uświadomić sobie uczniom, że są zespołem i coraz więcej o sobie wiedzą. W sferze symbolicznej i emocjonalnej umacniają poczucie przynależności do grupy.

ENGLISH ANT 4 sc. I/10

1. Colour.

2. Draw.

a banana

a pear

an apple

a banana

a plum

an apple

a plum

a banana

SCENARIUSZ ZAJĘĆ I/11

Tytuł	Kotki dwa poznają głoskę i literę „k”
Kształtowane kompetencje	językowe, komunikacyjne, kulturowe, artystyczne, wrażliwość estetyczna, matematyczne
Cele zajęć	OGÓLNE: <ul style="list-style-type: none"> - wprowadzenie głoski „k” i liter „K” oraz „k”, - usprawnianie motoryki ręki i koordynacji oko-ręka, - kształtowanie umiejętności analizy i syntezy słuchowej i wzrokowej, - rozwijanie wrażliwości estetycznej poprzez kontakt z dziełem sztuki. OPERACYJNE: uczeń: <ol style="list-style-type: none"> 1) wypowiada się na dany temat (oglądanych zdjęć i ilustracji, wysłuchanej muzyki, przeczytanego tekstu) oraz słucha wypowiedzi innych, 2) słucha, rozpoznaje i odtwarza melodię kołysanki, 3) rozpoznaje literę i głoskę „k” w wyrazie podstawowym i innych wyrazach, 4) wskazuje miejsce „k” w nagłosie, śródgłosie i wygłosie wyrazu, 5) usprawnia pisanie bezśladowe litery „k” (palcem, ręką), 6) zapisuje litery „k”, „K” i ich połączenia z innymi literami, 7) przeprowadza analizę na głoski, litery i sylaby oraz syntezę wyrazu podstawowego i innych wyrazów zawierających nowo poznaną literę, 8) układa wyrazy z nowo poznaną literą, 9) słucha ze zrozumieniem tekstu czytanego przez nauczyciela, 10) obserwuje i analizuje, wyciąga wnioski, 11) porządkuje, przelicza liczby w zakresie 2, 12) wykonuje projekt plastyczny według wzoru na karcie pracy, 13) operuje odpowiednimi słowami w języku angielskim („kot” „duży”, „mały”, „koty”, „kotki”), 14) rozróżnia podstawowe nazewnictwo, jak: „kot”, „kotka”, „kocięta”, „koty”, „domowe koty” i „dzikie koty”
Metody pracy	podające (pogadanka), eksponujące (pokaz połączony z przeżyciem), aktywizujące (gra dydaktyczna), praktyczne (praca z tekstem, ćwiczenia przedmiotowe)
Formy pracy	zbiorowa, grupowa, w parach, indywidualna
Środki dydaktyczne	wiersz H. Bechlerowej, szablony litery, rozsypanka wyrazowa, reprodukcja obrazów Rosiny Wachtmeister, zdjęcia i ilustracje kociąt, instrumenty muzyczne (bębenki, trąbki, tamburyny i inne), karty pracy nr 1-2, załącznik 1, <i>Nasz elementarz</i> , cz. 1, s. 46, karta pracy <i>English Ant 5</i>

Czas trwania	Trzy i pół godziny, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja polonistyczna - 45 minut, - edukacja plastyczna - 30 minut, - edukacja matematyczna - 15 minut, - edukacja muzyczna - 30 minut, - edukacja przyrodnicza - 15 minut, - język angielski - 30 minut
--------------	--

PRZEBIEG ZAJĘĆ

Wprowadzenie do zajęć

1. Kołysanka

Nauczyciel włącza muzykę kołysanki *Kotki dwa*. W tym czasie prezentuje kilka zdjęć przedstawiających kocięta w różnych sytuacjach. Po zakończeniu kołysanki pyta:

- *Styszeliście wcześniej tę piosenkę?*
- *Dlaczego nazywamy ją kołysanką?*
- *Czy lubicie kotki? Spróbujcie wyjaśnić, dlaczego.*

2. Zabawa muzyczna w usypianie i rozbudzanie kotków

Wszyscy ustawiają się w kręgu i wspólnie (nauczyciel i uczniowie) śpiewają refren kołysanki, poruszając się w takt muzyki. Po zakończeniu nauczyciel pyta o to, jak należy śpiewać, aby zbudzić śpiące kotki. Przypomina, że nie wolno tego robić gwałtownie, bo wtedy kotki mogą się przestraszyć.

Uczniowie ponownie chwytają się za ręce i śpiewają ten sam refren kołysanki, tylko w coraz szybszym rytmie i coraz głośniej. Nauczyciel proponuje: *Kotki wciąż śpią, więc nie tylko im pośpiewamy, ale też pogramy.*

Z wybranymi przez siebie instrumentami dzieci rytmicznie maszerują, śpiewając i akompaniując.

WSKAZÓWKI METODYCZNE

Warto wprowadzić elementy wiedzy o folklorze dziecięcym, wyjaśniając uczniom, że obok kołysanki (piosenki usypiającej) jest też rozbudzanka (piosenka budząca). Na kolejnych zajęciach można nauczyć dzieci tradycyjnej rozbudzanki *Panie Janie, Panie Janie - pora wstać, pora wstać...* itp.

Zajęcia właściwe

Wprowadzenie i utrwalenie litery „k”

- Nauczyciel prezentuje poprawny wzór liter „K” i „k” w liniaturze i bez. Omawia ich kształt, zwracając uwagę na budowę i proporcje poszczególnych elementów. Rozdaje uczniom szablony (papierowe lub plastikowe) liter „K” i „k”, prosząc o dokładne

edukacja muzyczna
cele operacyjne:
1, 2, 10
środki dydaktyczne:
- zdjęcia małych kotów
- nagranie z melodią kołysanki "Aaa, kotki dwa"
- instrumenty muzyczne (bębenki, trąbki, tamburyny i inne)

edukacja polonistyczna
cele operacyjne:
3,4,5,6,7,8
środki dydaktyczne:

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

- szablon litery „k”
- tekst wiersza

przyjrzenie się literom. Uczniowie zamykają oczy i próbują obrysować, rozpoznać kształt dłońmi. Potem otwierają oczy i palcem śledzą kształt litery.

- Nauczyciel: *Które z dotychczas poznanych liter są podobne do „K” i „k”?*
Spróbujcie porównać tę literę z innymi.
- Nauczyciel prosi o odwzorowanie liter „K” i „k” palcem w powietrzu, potem palcem po blacie stolika.
- Wyraz podstawowy: „kot” (lub „kotek”). Nauczyciel prezentuje wyraz podstawowy na szablonie, wskazując nowo prezentowaną literę.

2. Analiza słuchowa i wzrokowa wyrazu podstawowego

Uczeń rozróżnia głoski (a w przypadku wyrazu podstawowego „kotek” również sylaby). Ćwiczenia w zakresie analizy innych wyrazów zawierających głoskę „k”. Uczniowie rozpoznają miejsca „k” w nagłosie, śródgłosie i wygłosie wyrazów.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Dla wzmocnienia ćwiczenia słuchu fonematycznego można zastosować dodatkowy element. Zadaniem dzieci - przy analizie wyrazów na głoski i sylaby - jest klepnięcie w blat stolika lub tupnięcie, kiedy pojawi się nowo poznana głoska, np. „ko-tek”, „ki-ci”, „ko-ci”, a w analizie na głoski: „K-a-m-a”, „T-o-l-e-k”.

To samo ćwiczenie można również zastosować w trakcie tzw. marszu fabularnego - dzieci chodzą rytmicznie, tupiąc w momencie wypowiedzania danej głoski.

Analiza wzrokowa wyrazu podstawowego oraz innych wyrazów zawierających litery „K” i „k”.

3. Pisanie liter „K” i „k”.

Uczniowie przepisują litery w zbliżonym i normalnym formacie. Łączą nowo poznane litery „K” i „k” z innymi oraz zapisują wyrazy zawierające dane litery.

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM:

Nauczyciel może zaproponować uczniom układanie zdań z wyrazem podstawowym lub poszukiwanie wśród nazw otaczających przedmiotów w sali tych, które zawierają nowo poznaną literę.

- edukacja polonistyczna
- cele operacyjne: 1,4,6,9,14
- środki dydaktyczne: tekst wiersza

4. Opracowanie wiersza *Ida drogą kotki*

Nauczyciel czyta wiersz Heleny Bechlerowej pt. *Idą drogą kotki*:

*Idą drogą kotki dwa,
każdy wielki koszyk ma.
A na tące koło chaty
stoi krówka w czarne taty.
-Czy masz, krówko, mleko słodkie?
Daj nam dużo - proszą kotki. -
Daj nam mleka pełne kosze,
zapłacimy ci dwa grosze.
Nic nie mówi krówka w taty,*

gryzie trawę i je kwiaty.

A koń, co za płotem stał,

na calutki głos się śmiał.

Bechlerowa, H. (1991), *Kotki dwa*. W: Frycie, S. (red.) (1991), *Lektury dawne i bliskie*. Antologia literatury dla dzieci. Warszawa: Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, s. 13-14.

5. Zabawa matematyczna

Dzieci odpowiadają na pytania i liczą do dwóch.

- *Ile było kotków? Ile było krówek? Ile było koni? Z iloma koszykami przyszły kotki? itd.*

6. Koty na obrazach pani Rosiny

Wprowadzając w ćwiczenie, nauczyciel pyta

- *W jakich kolorach są futerka kotów, które znacie?*
- *Jak są umaszczone?*

(Wyjaśnienie pojęcia: „umaszczenie”, „maść”- jako ubarwienie sierści.)

Nauczyciel opowiada o pewnej malarce z Austrii, która tak bardzo lubi koty, że wciąż je maluje. Jej kocie obrazy podobają się ludziom na całym świecie. Malarka nazywa się Rosina Wachtmeister. Jej nazwisko jest trudne do wymówienia, dlatego będziemy o niej mówić „pani Rosina”.

- *Czy podobają się Wam te obrazy? Czy widzieliście kiedyś takie koty?*
- *Spójrzcie na ich pyszczki, czy tak wyglądają koty? Kogo wam przypominają?*

7. „Kocia galeria” - wykonywanie ilustracji do wiersza H. Bechlerowej.

Może to być np. droga do krówki, koń za płotem czy sytuacja kupowania mleka. Uczniowie wybierają jedną z trzech kolorowanek do obrazów Rosiny Wachtmeister. Ich zadaniem jest wypełnienie ilustracji kolorem, a potem doklejenie do ilustracji wybranych elementów, jak: płot, koń, krowa itd. Po skończonej pracy każdy uczeń prezentuje swoją ilustrację, wyjaśniając, co zmienił (dodał, uzupełnił, inaczej pokolorował) i dlaczego dokonał takiego wyboru.

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM SZEŚCIOLETNIM

Najmłodszy uczniowie mogą skorzystać z prostszego wariantu ćwiczenia i np. tylko pokolorować kartę pracy.

8. Kocia rodzina

Uczniowie, oglądając zdjęcia różnych kotów, wskazują te, które można nazwać kotami domowymi, i te, które są nazywane dziki kotami. Używają słów i wyrażeń: „tata kot” („kocur”), „mama kotka”, „dzieci kotki” („kocięta”).

9. English Ant 5. Uczniowie poznają lub utrwalają słowo „kot” (*a cat*) oraz przymiotniki „duży” (*big*) i „mały” (*small*) oraz zakreślają zbiory małych i dużych kotów.

edukacja matematyczna
cele operacyjne:
1,11

edukacja plastyczna
edukacja polonistyczna
cele operacyjne:
1, 12, 14
środki dydaktyczne:
- załącznik 1
- karta pracy nr 1

edukacja przyrodnicza
cele operacyjne:
1,10,14
środki dydaktyczne:
- karty pracy nr 1 i 2
- zdjęcia

język angielski
cele operacyjne: 13
środki dydaktyczne:
karta pracy English Ant 5

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne:
3,4,7,10

Podsumowanie zajęć

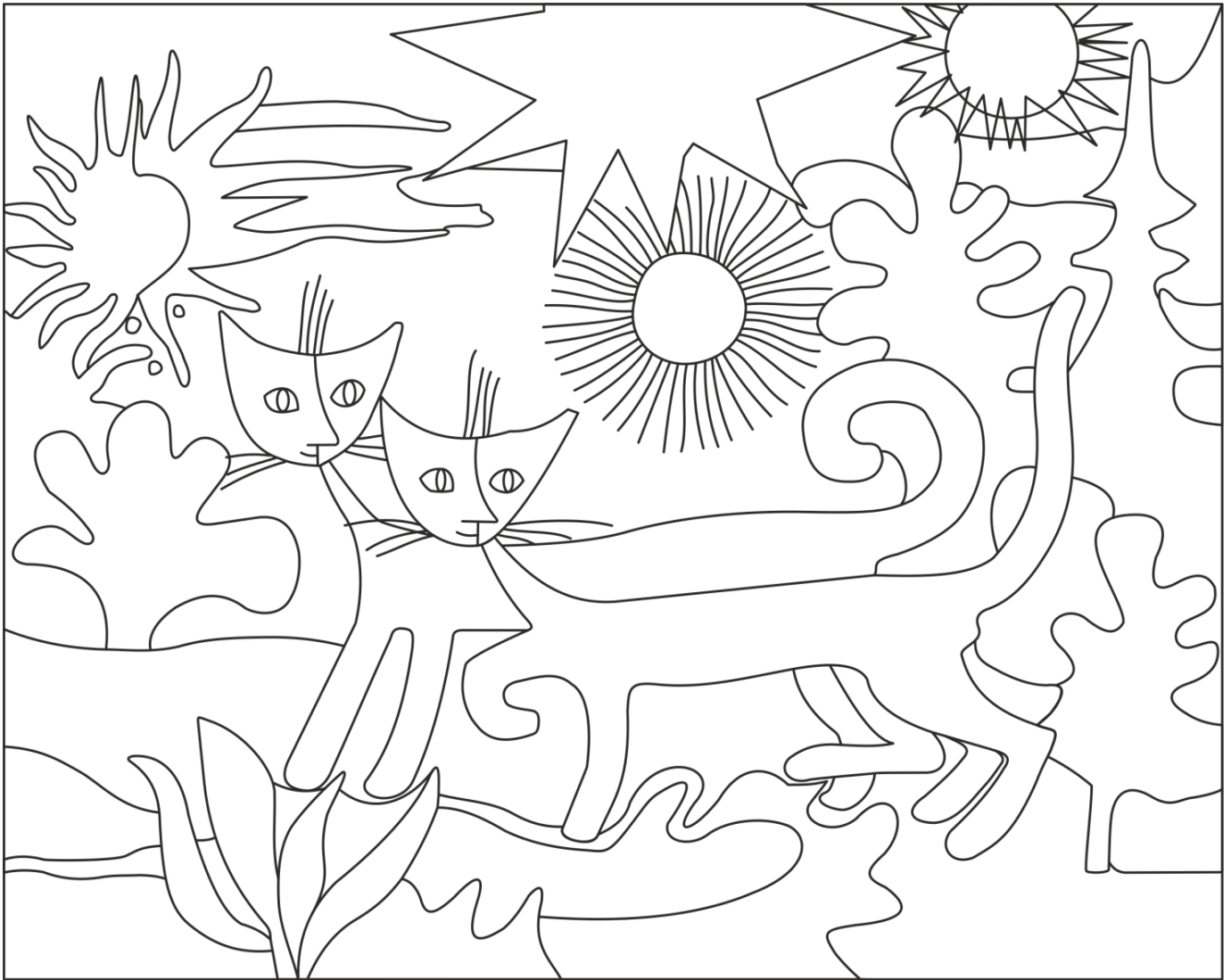
1. Tropiciele głoski i litery „K”.

Nauczyciel kolejno prezentuje różne zdjęcia, ilustracje lub wskazuje przedmioty w sali, a zadaniem uczniów będzie podanie odpowiedniego wyrazu. Jeśli dany wyraz zawiera głoskę „k”- uczniowie klaszczą, a potem (wspólnie i głośno) przeprowadzają analizę głoskową danego wyrazu, wyklaskując położenie głoski na początku, w środku czy na końcu wyrazu.

KARTA PRACY NR 1 sc. I/11

Pokoloruj kolorowanę do obrazu Rosiny Wachtmeister.

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

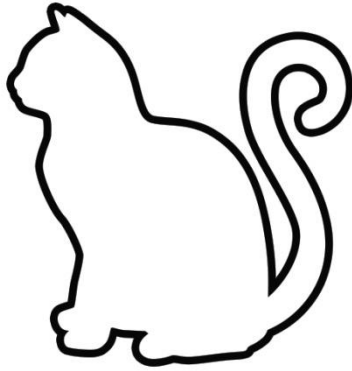
KARTA PRACY NR 2 sc. 1/11

Skończyłeś swoją kolorowanekę obrazu pani Rosiny, ale wciąż brakuje Ci elementów do Twojego obrazu. Wytnij te, których potrzebujesz. Pamiętaj o nadaniu tytułu swojej ilustracji.

1. Colour.

a big cat

a small cat

2. Circle big cats.

3. Circle small cats.

ZAŁĄCZNIK 1 sc. I/11

Reprodukcja obrazu Rosiny Wachtmeister

<http://www.mainpost.de/ueberregional/kulturwelt/kultur/Rosina-Wachtmeister-Farbenfrohe-Katzen-fuer-die-ganze-Welt;art3809,6280341,B::pic16691,3814091>.

SCENARIUSZ ZAJĘĆ I/12

Tytuł	Kasztan w roli głównej
Kształtowane kompetencje	językowe, matematyczne, artystyczne, ruchowe
Cele zajęć	<p>OGÓLNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwijanie umiejętności przeliczania przedmiotów, - doskonalenie sprawności motorycznych. <p>OPERACYJNE: uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) opisuje swoje wrażenia sensoryczne związane z chodzeniem po kasztanach, 2) dokonuje analizy i syntezy słuchowej wyrazu „kasztan”, 3) współpracuje przy konstruowaniu „pożeracza kasztanów”, 4) rzuca do celu, 5) przelicza kasztany, 6) odwzorowuje złożone figury z wykorzystaniem kasztanów, 7) poznaje słowo „kasztan” w języku angielskim, 8) wykonuje ćwiczenia matematyczne zapisane w języku angielskim, 9) buduje proste zdania z wykorzystaniem wyrazu „kasztan”, 10) współpracuje z innymi uczniami w trakcie gier i zabaw
Metody pracy	podające (opis, wyjaśnienie, komentarz), praktyczne (ćwiczenia przedmiotowe)
Formy pracy	zbiorowa, grupowa, w parach, indywidualna
Środki dydaktyczne	kasztany, apaszki (szaliki), materiały papiernicze (taśma klejąca, papier kolorowy, tektura), gazety, duże, tekturowe pudełka, obrazki figur, karta pracy <i>English Ant 6</i>
Czas trwania	75 minut, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja matematyczna - 30 minut, - edukacja plastyczna - 15 minut, - język angielski - 30 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja
przyrodnicza
cele operacyjne:1
środki dydaktyczne:
- kasztany
opcjonalnie:
- kartonowe pudełko
- cienki, ciemny
materiał

Wprowadzenie do zajęć

Kasztanowa ścieżka

Przed rozpoczęciem zajęć nauczyciel przygotowuje w sali tajemniczą ścieżkę - wysypuje kasztanami krótki odcinek, po którym będą przechodzić uczniowie. Celem uniknięcia rozsypania kasztanów na boki, zaleca się utworzenie ścieżki z pudełek ze ściętymi bokami (utworzą one barierę dla kasztanów). Przed wejściem do klasy uczniowie zdejmują obuwie, nauczyciel zaś za pomocą szalików czy apaszek zastania im oczy. Uczniowie wchodzą i powoli pokonują kasztanową ścieżkę. Nauczyciel pyta:

- *Czy to zadanie było dla Was łatwe czy trudne?*
- *Dla kogo ten spacer był przyjemny, a dla kogo nieprzyjemny?*
- *Czy to, po czym szliście, było miękkie czy twarde?*
- *Jak Wam się wydaje, co to było?*

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Nauczyciel w przypadku trudności z zastąpieniem oczu może przykryć ścieżkę cienkim, ciemnym materiałem.

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne:2

Zajęcia właściwe

Nauczyciel po zapoznaniu uczniów z tematem zajęć prosi ich o podzielenie wyrazu „kasztan” na sylaby. Pyta:

- *Ile jest sylab w wyrazie?*
- *Jaką głoskę słyszycie na początku wyrazu, a jaką na końcu?*

1. Budujemy „pożeracza kasztanów”

Uczniowie, wykorzystując dostępne materiały: duże pudełko, tekturę, papier kolorowy, gazety, klej, taśmę klejącą, nożyczki, budują wspólnie „Pożeracza kasztanów”.

Nauczyciel pyta uczniów:

- *Jak może wyglądać taka istota?*
- *Czy według Was jest to istota miła/groźna/budząca strach?*
- *Jakie dźwięki będzie wydawał z siebie „pożeracz kasztanów”?*

Nauczyciel zwraca również uwagę uczniów na konieczność przygotowania odpowiedniej paszczy (otworu gębowego), dzięki której tworzona istota będzie mogła pożerać kasztany (ważne, aby była na tyle duża, by uczeń z łatwością trafił do celu).

2. Karmienie „pożeracza kasztanów”

Nauczyciel informuje uczniów, iż pożeracz jest bardzo głodny i trzeba go szybko nakarmić. Każdy uczeń dostaje po dwa kasztany i z odpowiedniej, ustalonej odległości próbuje rzucić nimi do celu, to jest paszczy pożeracza.

zajęcia
techniczne
cele operacyjne:
3, 10
środki dydaktyczne:
- pudełko
- tektura
- papier kolorowy
- gazety
- taśma klejąca

wychowanie
fizyczne
cele operacyjne:
4,10
środki dydaktyczne:
kasztany

edukacja matematyczna
cele operacyjne:
5,10

edukacja matematyczna
cele operacyjne:
6,10

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Zaleca się zorganizowanie rzutów przynajmniej w dwóch rundach, tak aby odpowiednio kontrolować napięcie emocjonalne wśród uczniów.

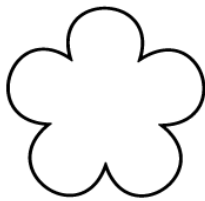
- Następnie uczniowie wyjmują wrzucone kasztany i przeliczają. Nauczyciel pyta: *Czy według Was taka porcja kasztanów wystarczy pożeraczowi?*

3. Układanie wzorów z kasztanów

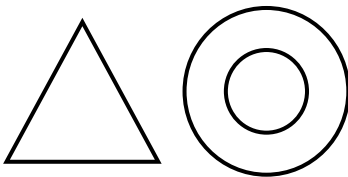
Nauczyciel demonstruje uczniom kolejno obrazki ze wzorem.

Prosi uczniów o uważne przyjrzenie się obrazkowi. Następnie odkłada go, a uczniowie w parach replikują wzór z kasztanów.

OBRAZEK 1

OBRAZEK 2

OBRAZEK 3

język angielski
cele operacyjne:
7, 8
środki dydaktyczne:
karta pracy English
Ant 6

6. English Ant 6. Uczniowie poznają słowo „kasztan” w języku angielskim, a następnie wykonują ćwiczenia matematyczne zapisane w języku angielskim - uzupełniają zbiory i wykonują działania w zakresie do 4.

Podsumowanie zajęć

1. Uczniowie turlają kasztan między sobą. Każdy, do kogo dotrze kasztan, układa zdanie z kasztanem w roli głównej.
2. Na zakończenie zajęć nauczyciel przekłada kasztany do dowolnego pudełka. Ukrywa wśród

edukacja polonistyczna
cele operacyjne:
9,10
środki dydaktyczne:
- kasztan

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

- pudełko
- pudełko po zapalkach,
- karteczka z napisem „Dziękuję Wam za udane zajęcia”

nich małe pudełko (np. po zapalkach), w którym umieszcza kartkę z napisem: *Dziękuję Wam za udane zajęcia. Cieszę się, że Was mam!* Uczniowie na słowo „Start!” rozpoczynają poszukiwania tajemniczej przesyłki. Nauczyciel odczytuje treść odnalezionego listu.

WSKAZÓWKA DO PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM:

List może zostać odczytany na głos przez uczniów zdolnych, którzy opanowali już umiejętność czytania.

WSKAZÓWKA PANA OD PRZYRODY

Kasztany, które zbieramy jesienią w parkach to tak naprawdę owoce kasztanowca (*Aesculus*). Kasztany właściwe są owocami kasztana (*Castanea*), którego owoce są jadalne, najczęściej kojarzone z Włochami, gdzie sprzedawane są pieczone. Chętnie też są zbierane i przyrządzane na Węgrzech i na Słowacji, gdzie masa kasztanowa jest dodatkiem do ciast, a w Niemczech gotowana jest zupa kasztanowa.

ENGLISH ANT 6 sc. 1/12

a chestnut

1. Match.

one

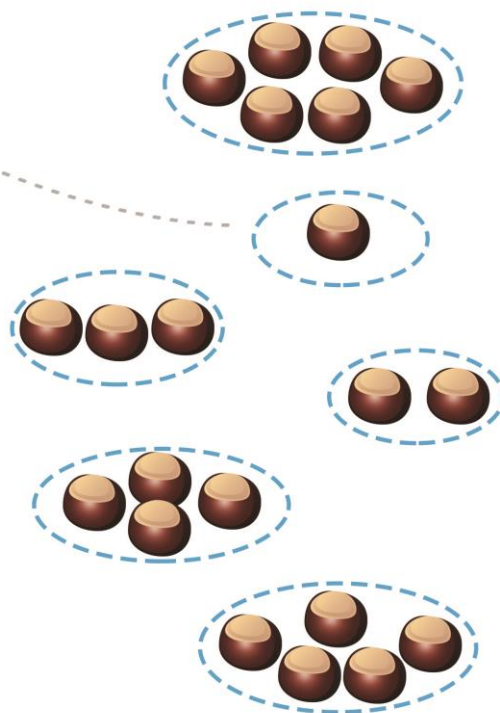
two

three

four

five

six

2. Draw.

one + one =

one + two =

two + two =

two + three =

four + two =

three + one =

SCENARIUSZ ZAJĘĆ I/13

Tytuł	Jesienne zabawy
Kształtowane kompetencje	myślenie naukowe, matematyczne, ruchowe, interpersonalne i społeczne
Cele zajęć	<p>OGÓLNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poszerzanie wiedzy przyrodniczej, - kształtowanie kompetencji poznawczych. <p>OPERACYJNE:</p> <p>uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zna i rozróżnia owoce i liście kasztanowca, jarzębiny, klonu, dębu i sosny, 2) przyporządkowuje owoce do poszczególnych liści za pomocą zmysłu dotyku, 3) ćwiczy koncentrację uwagi i pamięć świeżą, 4) samodzielnie przeprowadza obserwację podczas eksperymentu i wyciąga z niej wnioski, 5) wykonuje ćwiczenia sprawnościowe według instrukcji nauczyciela, 6) rozumie i respektuje zasady gier i zabaw, 7) gratuluje zawodnikom drużyny przeciwnej i dziękuje im za udział w zabawie
Metody pracy	podające (opis, wyjaśnienie, komentarz), praktyczne (ćwiczenia przedmiotowe)
Formy pracy	zbiorowa, grupowa, w parach, indywidualna
Środki dydaktyczne	dary jesieni, takie jak: liście kasztanowca, jarzębiny, klonu, dębu, igły sosny, a także kasztany, owoce jarzębiny, skrzydlaki (owoce klonu), żółędzie, szyszki, załącznik 1
Czas trwania	dwie godziny, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja przyrodnicza - 30 minut, - edukacja matematyczna - 45 minut, - wychowanie fizyczne - 10 minut, - edukacja społeczna - 5 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja
przyrodnicza
cele operacyjne: 1
środki dydaktyczne:
- liść kasztanowca,
jarzębiny, klonu,
dębu, igła sosny
- owoc jarzębiny,
skrzydlak, żołędź,
szyszka

edukacja
przyrodnicza
cele operacyjne:
1,2
środki dydaktyczne:
- pudełko
- liść kasztanowca,
jarzębiny, klonu,
dębu, igła sosny
- owoc jarzębiny,
skrzydlak, żołędź,
szyszka

edukacja
matematyczna
cele operacyjne:
1,3
środki dydaktyczne:
- kubeczki
- liść kasztanowca,
jarzębiny, klonu,
dębu, igła sosny
- owoc jarzębiny,
skrzydlak, żołędź,
szyszka

edukacja
przyrodnicza
cele operacyjne:
1,3
środki dydaktyczne:
- liść kasztanowca,
jarzębiny, klonu,
dębu, igła sosny

Wprowadzenie do zajęć

Dary jesieni

Nauczyciel wnosi do sali pudełko, w którym znajdują się dary jesieni, takie jak: liść kasztanowca, jarzębiny, klonu, dębu, igła sosny, a także kasztan, pojedynczy owoc jarzębiny, skrzydlak (owoc klonu), żołędź, szyszka. Uczniowie analizują i nazywają zebrany materiał.

Zajęcia właściwe

1. Liście i owoce

Nauczyciel dzieli uczniów na czteroosobowe zespoły. Aby praca przebiegała sprawnie, dzieci łączą ławki po dwie. Nauczyciel stawia przed każdą grupą pudełko, w którym znajduje się materiał taki sam, jak w pierwszym zadaniu. Uczniowie z zamkniętymi oczami starają się dopasować owoc do liścia. Kolejnym etapem może być łączenie w pary za pomocą dotyku (z wyłączeniem zmysłu wzroku) takich samych liści, czy takich samych owoców.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Dalsza część zajęć może odbywać się w pobliskiej piaskownicy, gdzie dzieci badają właściwości piasku, mieszają z wodą, oglądają przez lupę różne rodzaje ziemi, kreślą patykami znaki literopodobne, pobierają próbki gleby i przynoszą do klasy.

2. Jesienne dary - zgadywanka

Nauczyciel układa na stole w kolejnych rundach sześć, siedem, osiem, dziewięć i na końcu dziesięć elementów ze zbiorów jesiennych w określonej konfiguracji, np. kasztan - igła - żołędź - owoc jarzębiny - liść klonu - szyszka. Zadaniem uczniów jest zapamiętanie tej kolejności. Następnie nauczyciel zastania obiekty jednorazowymi kubeczkami lub pudełeczkami. Uczniowie wymieniają obiekty w odpowiedniej kolejności.

WSKAZÓWKI DO PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

Nauczyciel wprowadza utrudnienia:

- *Co znajduje się pod ostatnim kubeczkiem?*
- *Jeśli tu jest szyszka (wskazuje np. czwarty kubeczek), to co jest po jej prawej stronie?*

3. Czego tutaj brakuje?

Uczniowie siadają w kręgu na dywanie. Nauczyciel układa przed nimi sześć-siedem jesiennych darów. Zadaniem ucznia jest zapamiętanie wszystkich elementów. Po chwili uczniowie odwracają się plecami do nauczyciela, a ten chowa jeden lub dwa elementy. Uczniowie odpowiadają na pytanie: Czego brakuje?

- owoc jarzębiny,
skrzydlak, żołądź,
szyszka

edukacja
przyrodnicza
cele operacyjne:

1, 4

środki dydaktyczne:
skrzydlak

wychowanie
fizyczne

cele operacyjne:

5, 6

środki dydaktyczne:

- dary jesieni
- taśma dwustronna
- kubeczki
- załącznik 1

edukacja społeczna
cele operacyjne: 7

4. Helikopter z owocu klonu

Uczniowie podrzucają do góry położony płasko na ręce owoc klonu (tzw. „nosek”). Obserwują jego „lot” (podobny do lotu helikoptera).

WSKAZÓWKA PANA OD PRZYRODY

Owoc klonu (*Acer*) klasyfikowany jest jako skrzydlak, inaczej zwany meteochozem lub lotnikiem i szybownikiem. Posiada błoniaste, skrzydełkowate wyrostki, które ułatwiają rozsiewanie (zwalniają opadanie w powietrzu i pozwalają na lot na znaczne odległości). Skrzydlak klonu jest tzw. skrzydlakiem dynamicznym. Ma środek ciężkości położony niesymetrycznie, dzięki czemu, spadając, wpada w ruch wirowy, a to pozwala mu na przemieszczanie się w powietrzu na większe odległości. Ponadto należy zauważyć, że owoce klonu są dość silnie przytwierdzone do rośliny macierzystej, tak że tylko podczas silnych wiatrów mogą być oderwane.

5. Jesienne zawody

Zabawa 1

Nauczyciel przykleja za pomocą taśmy dwustronnej liście np. klonu w dwóch rzędach w odległości około 50 centymetrów od siebie. Uczniowie dzielą się na dwie drużyny i ustawiają się jeden za drugim na linii startu. Na słowo „Start!” pierwsi uczniowie z rzędu skaczą obunóż po liściach, a następnie wracają i ustawiają się na końcu kolejki. Zabawa trwa do momentu wykonania przez wszystkich uczniów zadania.

Zabawa 2

Uczniowie pozostają w tych samych drużynach. Nauczyciel w odległości około dziesięciu metrów od linii startu rozkłada na podłodze różne dary jesieni (minimum 20 sztuk każdego „daru”). Ponadto przygotowuje kartoniki z zadaniami do wykonania (załącznik nr 1). Każdy uczeń ma swój plastikowy kubeczek. Po wylosowaniu zadania pierwsi uczniowie z rzędu biegną po „dary” i wkładają je do kubeczka zgodnie z treścią zadania, po czym wracają do drużyny i wówczas zadanie losują kolejni zawodnicy. W tej konkurencji można zdobyć dwa punkty. Jeden punkt za najszybsze zakończenie zadania, drugi za poprawne wykonanie polecenia.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

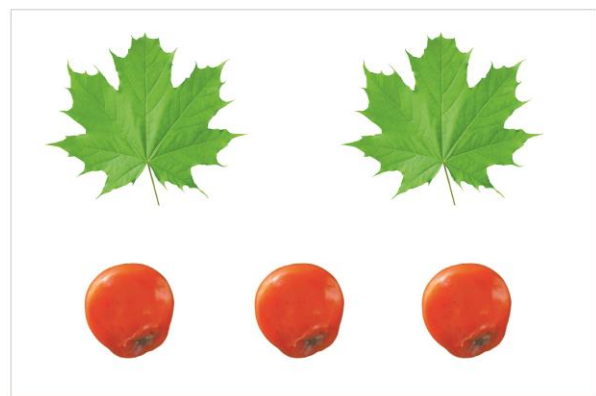
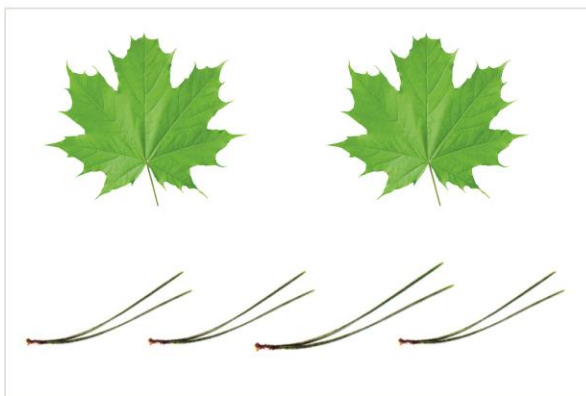
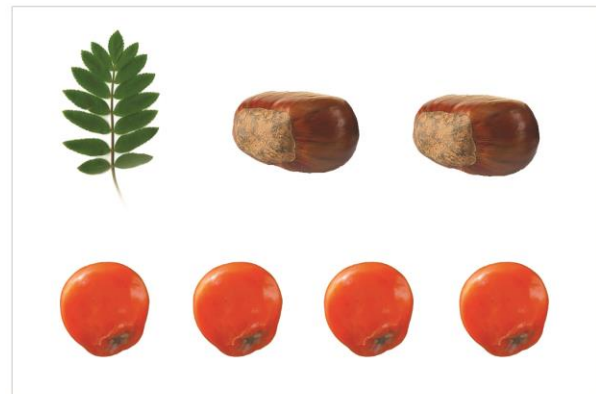
Zawartość kubeczków powinna być wspólnie sprawdzona przez drużyny w obecności nauczyciela.

Podsumowanie zajęć

Drużyny gratulują sobie wzajemnie. W ramach podziękowań za wspólną zabawę drużyny dla przeciwników układają (ze zgromadzonych darów jesieni) odznakę uznania.

ZAŁĄCZNIK 1 sc. I/13

SCENARIUSZ ZAJĘĆ I/14

Tytuł	Samolociki
Kształtowane kompetencje	językowe, techniczne, ruchowe, myślenie twórcze, myślenie naukowe
Cele zajęć	<p>OGÓLNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kształtowanie myślenia naukowego, - rozwijanie sprawności motorycznej. <p>OPERACYJNE:</p> <p>uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) definiuje pojęcie samolotu, 2) opisuje samolot i jego przeznaczenie, 3) słucha ze zrozumieniem, 4) wypowiada się na temat treści wystłuchanego wiersza, 5) wykonuje model samolociku według instrukcji, 6) poznaje właściwości nośne kartki papieru, 7) poznaje znaczenie siły nośnej skrzydeł dla lotu modelu samolociku, 8) umiejętnie wykorzystuje dany przybór do zabaw na świeżym powietrzu, 9) poznaje lub utrwała słowo samolot w języku angielskim (<i>a plane</i>), 10) obserwuje i wyciąga wnioski, 11) rozwija myślenie twórcze, wykorzystując materiał werbalny
Metody pracy	podające (pogadanka, wyjaśnienie), problemowe, praktyczne (ćwiczenia przedmiotowe - ruch na świeżym powietrzu, praca techniczna)
Formy pracy	zbiorowa, indywidualna
Środki dydaktyczne	model samolotu, kartki papieru A4 dla każdego ucznia, flamastry, tablica interaktywna, karty pracy nr 1-3, karta pracy <i>English Ant 7</i>
Czas trwania	dwie godziny 30 minut, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja polonistyczna - 30 minut, - zajęcia techniczne - 30 minut, - wychowanie fizyczne - 25 minut, - edukacja przyrodnicza - 10 minut, - język angielski - 25 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

zajęcia techniczne
cele operacyjne:
1, 2
środki dydaktyczne:
model samolotu

Wprowadzenie do zajęć

Dzieci siadają w kręgu na dywanie. Nauczyciel przynosi do klasy model samolotu. Dzieci nazywają przedmiot, opisują go, mówią, do czego służy.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Nauczyciel mówi, że to model samolotu - zabawka, natomiast samolot to statek powietrzny, cięższy od powietrza, utrzymujący się w powietrzu za pomocą skrzydeł dających mu siłę nośną i silników.

Nauczyciel pyta dzieci, czy chciałyby polecieć samolotem. Aby doświadczyć takiej przygody, proponuje przeczytanie wiersza.

Zajęcia właściwe

1. „Pobawić się z powietrzem”

Nauczyciel odczytuje dzieciom wiersz Marii Lorek:

Pobawić się z powietrzem

Gdybym miał namalować

Powietrze,

Namalowałbym wiatr.

I cóż jeszcze?

Może piórko

Albo dmuchawce?

Może obłok,

Spadochron? Latawce?

Może jednak samolocik zrobię

I pobawię się z powietrzem

Na dworze.

Źródło: Lorek, M. (2004). Małe Przedszkole - wiersze i opowiadania dla dzieci. Katowice: Wydawnictwo Elementarz.

Rozmowa z uczniami:

- *Kto chciał namalować powietrze?*
- *Co chłopiec chciał namalować i dlaczego właśnie te przedmioty?*
- *Na co się jednak zdecydował?*

2. Wykonanie samolocików.

Nauczyciel pyta: *Czy kartka papieru może latać?*

Przewidywana odpowiedź dzieci: *Tak, tylko musi mieć skrzydła.*

edukacja
polonistyczna,
cele operacyjne:
3, 4
środki dydaktyczne:
wiersz „Pobawić się z
powietrzem”

zajęcia techniczne
cele operacyjne: 5
środki dydaktyczne:

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

- karty pracy 1-3,
- kartki papieru,
- tablica interaktywna

edukacja:
przyrodnicza,
techniczna,
wychowanie
fizyczne

cele operacyjne:
6,7,8,10

- środki dydaktyczne:
- samolociki,
  - kartki papieru

język angielski
cele operacyjne: 9
środki dydaktyczne:
karta pracy English
Ant 7

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne:
11

Nauczyciel wyjaśnia: *Aby nasze samolociki mogły latać, powinny mieć odpowiedni kształt, aby mogły przecinać powietrze, dlatego musicie wykonać je według instrukcji* (karty pracy nr 1-3). Nauczyciel decyduje, znając możliwości manualne swoich uczniów, który model wykona dziecko.

Propozycja wykonania modelu samolociku.

Po zakończonym zadaniu dzieci mogą ozdobić samolot flamastrami według własnego pomysłu.

WSKAZÓWKA DO PRACY Z UCZNIEM SZEŚCIOLETNIM

Dodatkowo dla dzieci sześcioletnich można wyświetlić film na tablicy interaktywnej:
<http://www.youtube.com/watch?v=Jc-hqSA2QIw>

3. Zabawy samolocikiem na świeżym powietrzu (wyrzuty, rzuty do celu)

Nauczyciel daje dzieciom kartkę papieru, którą wyrzucają w powietrze i obserwują, jak się zachowuje. Następnie dzieci robią to samo z samolocikiem, dokonując spostrzeżeń, rzucają na odległość, do celu.

Prawdopodobne spostrzeżenia dzieci: *Kartka papieru opada na ziemię, falując w powietrzu jak liść, a samolocik wykonuje lot.*

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Kształt oraz giętkość kartki papieru nie umożliwia regularnego przepływu powietrza potrzebnego do wytworzenia siły nośnej, natomiast kształt samolotu jest bardziej odpowiedni do przecinania powietrza. Samolocik wykorzystuje siłę nośną swoich odpowiednio wyprofilowanych skrzydeł, która „uruchamiana” jest przez naszą rękę - nadajemy samolocikowi prędkości do utrzymania się w powietrzu tyle czasu, na ile starcza mu energii przekazanej przez waszą rękę.

WSKAZÓWKA DO PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

Wykorzystując różne modele samolocików, wyjaśniamy uczniom, że powierzchnia skrzydeł wpływa na różny przebieg lotu (dłuższy, krótszy, wyrównany, chwiejny). Siła nośna skrzydeł (ich wielkości) ma duże znaczenie dla długości lotu, a kształt skrzydeł modelu dla stabilizacji lotu samolociku.

4. English Ant 7. Dzieci poznają lub utrwalają słowo „samolot” (*a plane*). Kolorują samoloty zgodnie z instrukcją.

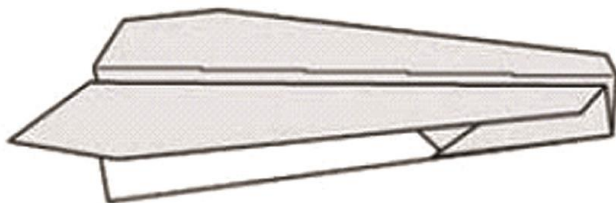
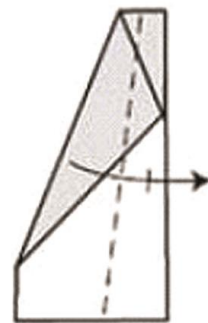
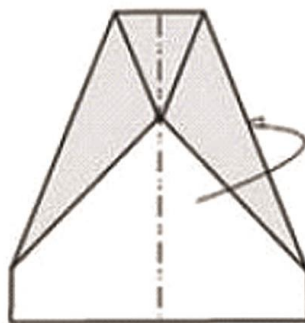
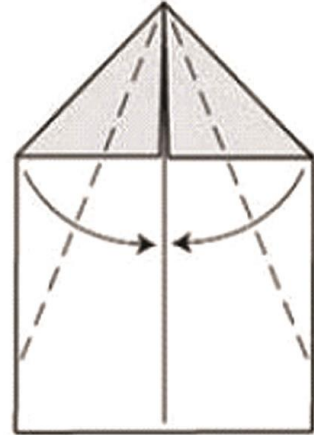
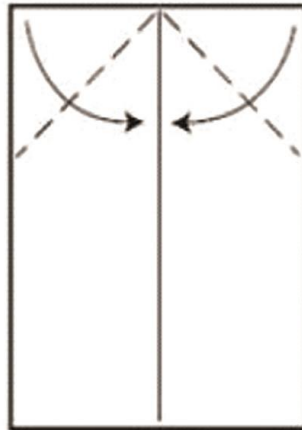
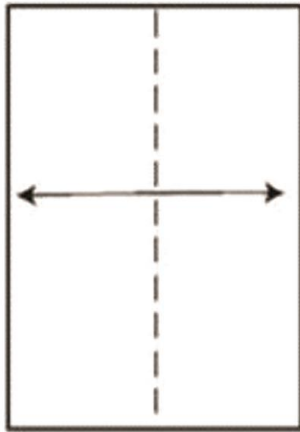
Podsumowanie zajęć

Dzieci kończą zdanie: *Gdybym miał samolot, poleciałbym...*

KARTA PRACY NR 1 sc. I/14

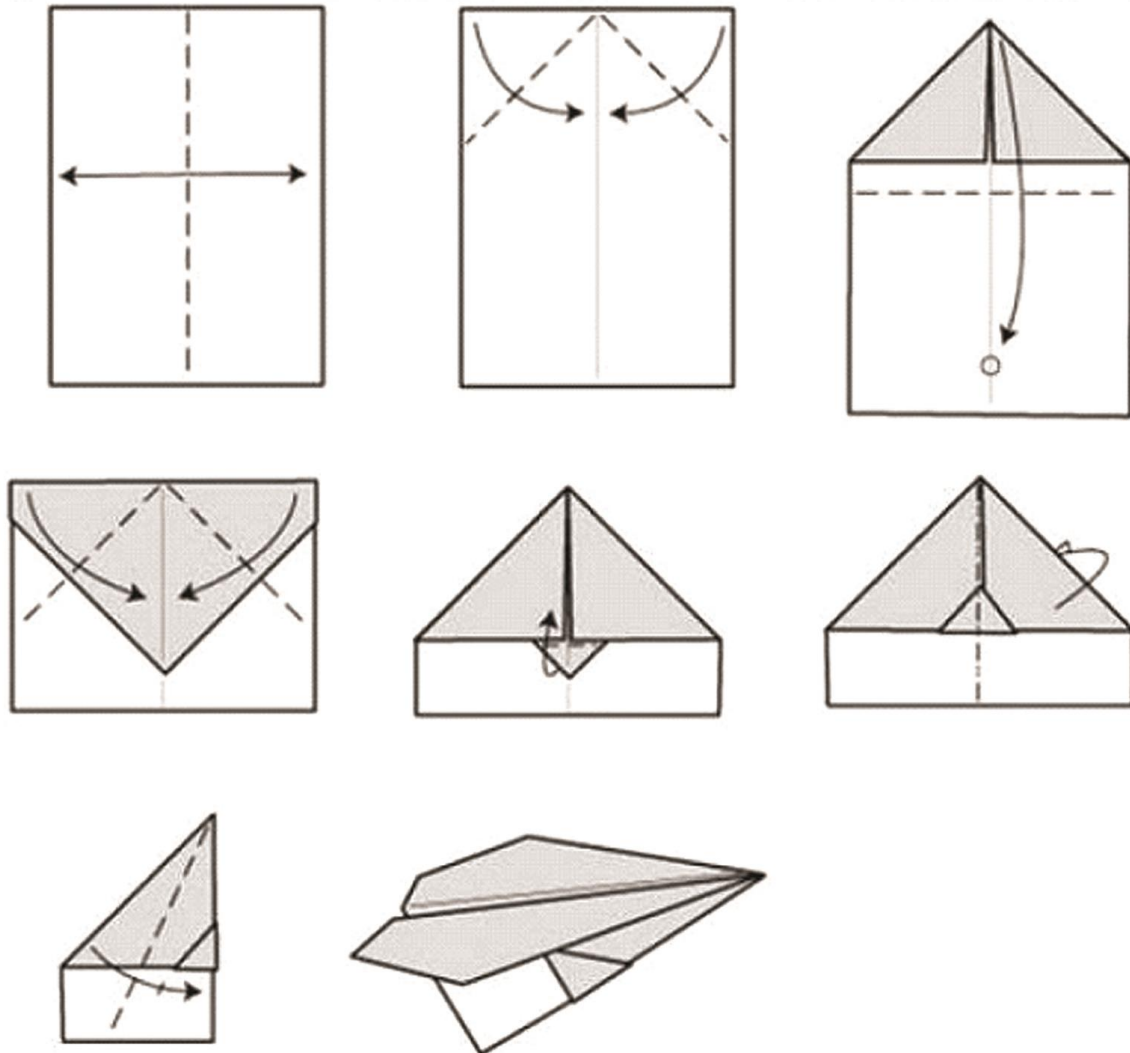
Instrukcja wykonania samolociku z papieru

KARTA PRACY NR 2 sc. I/14

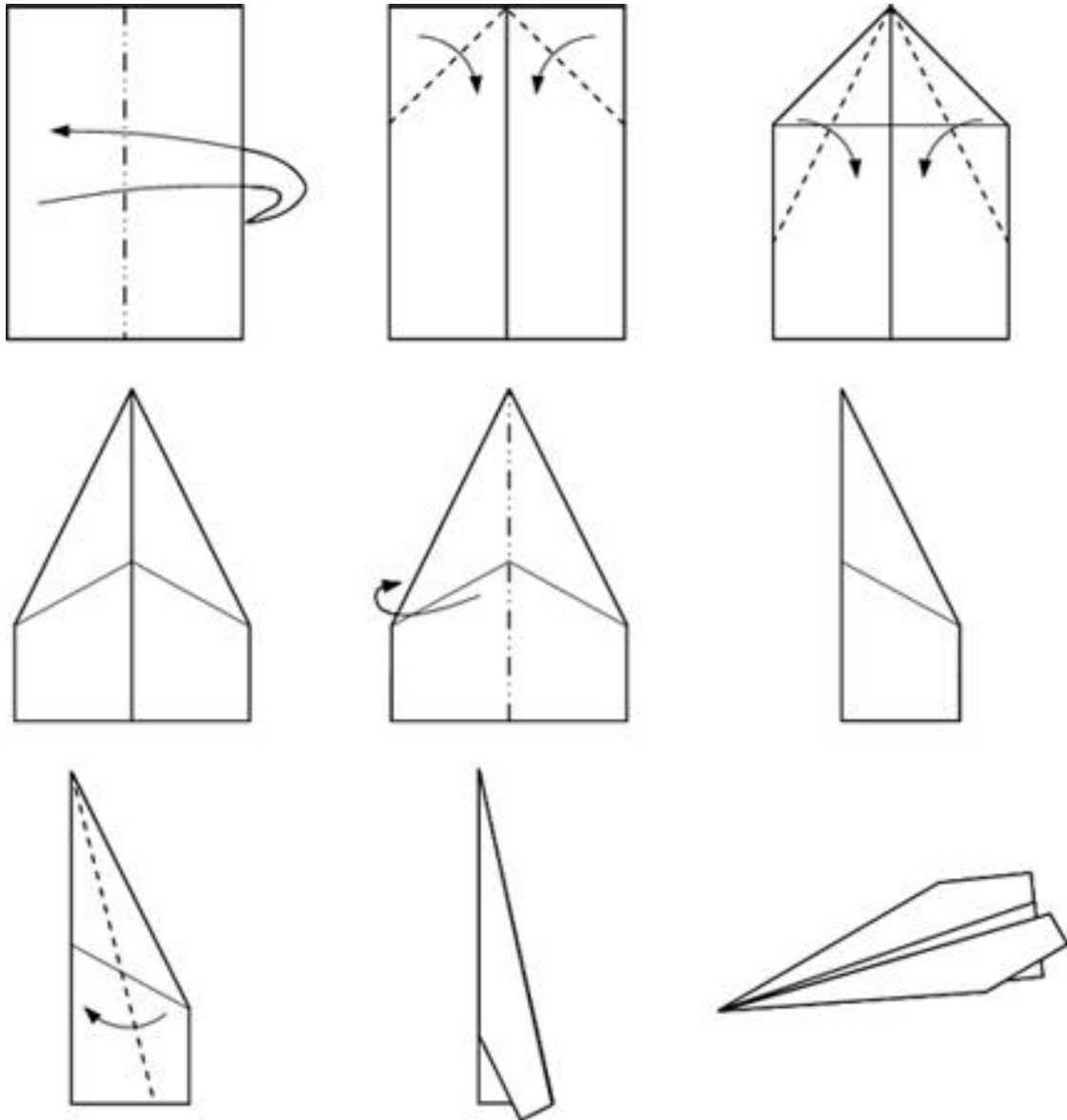
Instrukcja wykonania samolociku z papieru

KARTA PRACY NR 3 sc. I/14

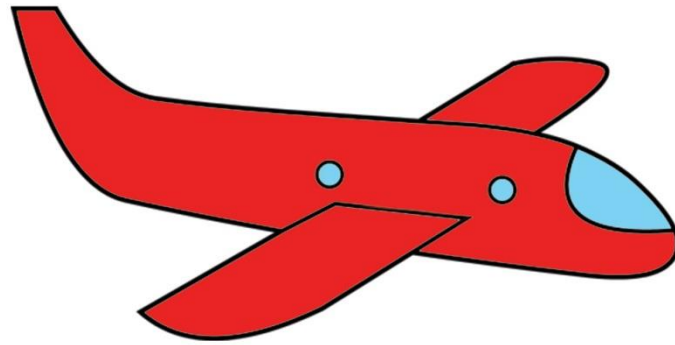
Instrukcja wykonania samolociku z papieru

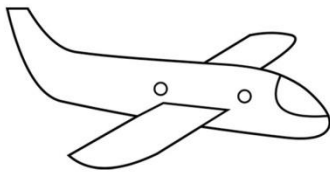

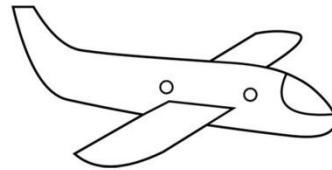
a plane

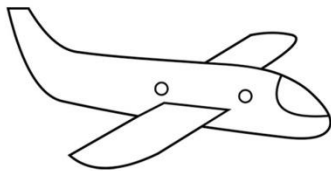
1. Colour.

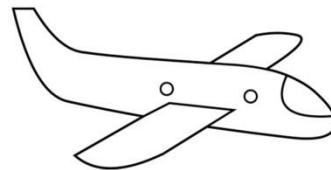
a red plane

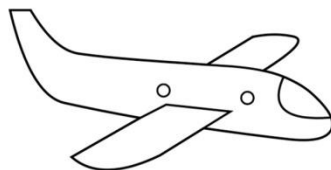
a green plane

a yellow plane

a blue plane

a black plane

SCENARIUSZ ZAJĘĆ I/15

Tytuł	Słuchamy odgłosów ziemi
Kształtowane kompetencje	komunikacyjne, językowe, ruchowe, myślenie twórcze,
Cele zajęć	OGÓLNE: rozbudzenie ciekawości poznawczej i aktywności dzieci. OPERACYJNE: uczeń <ol style="list-style-type: none"> 1) potrafi odróżnić rodzaje gleby na podstawie wyglądu i odgłosów (gleby zgromadzonej w pojemnikach), 2) wyciąga i formułuje wnioski na podstawie własnych obserwacji i doświadczeń, 3) tworzy kolekcje według cech przedmiotów, 4) określa rodzaj podłoża na podstawie obserwacji, 5) potrafi współpracować w zespole
Metody pracy	podające (opis), aktywizujące (gra dydaktyczna), praktyczne (ćwiczenia przedmiotowe)
Formy pracy	zbiorowa, grupowa, indywidualna
Środki dydaktyczne	pojemniki wypełnione różnymi rodzajami gleby (torf, piasek, glina, żwir)
Czas trwania	jedna godzina, w tym: - edukacja przyrodnicza - 60 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja i
przyrodnicza
cele operacyjne:
1,2,3,5

środki dydaktyczne:
- pojemniki
wypełnione różnymi
rodzajami gleby (torf,
piasek, glina, żwir),
- puste pojemniki

Wprowadzenie do zajęć

Uczniowie stoją w kręgu w ogrodzie szkolnym, nauczyciel pokazuje cztery ponumerowane pojemniki. Dzieci, nie otwierając pojemników, potrząsają nimi, nasłuchują i odgadują, co się w nich kryje.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Wypełniając pojemniki, nauczyciel korzysta z rodzajów gleby dostępnych na wyznaczonym terenie (np.: torf, piasek, glina, żwir).

Zajęcia właściwe

1. W celu zweryfikowania odpowiedzi, nauczyciel dzieli klasę na cztery zespoły. Każda grupa otrzymuje jeden wzorcowy i jeden pusty pojemnik. Zadanie dzieci polega na wypełnieniu pustego pojemnika materiałem, który według nich wydaje identyczny dźwięk. Uczniowie mogą poruszać się po wyznaczonym terenie. Na wykonanie zadania mają około 10–15 minut. Do pojemników dzieci mogą wrzucać: kamyczki, patyki, piasek, żwir, potrząsając i sprawdzając, czy jest to właściwy materiał.
2. Przedstawiciele grup otwierają pojemniki i oceniają, czy zadanie zostało wykonane prawidłowo.
3. Kolejnym zadaniem dla grup jest odnalezienie miejsca, skąd dana grupa pobrała materiał. Dzieci dzielą się na nowe zespoły, tak by w każdej grupie znalazł się jeden przedstawiciel grupy poprzedniej. Dzieci nie mogą wskazać miejsca inaczej niż określając słowami, np.: *Idziemy dziesięć kroków w stronę piaskownicy, skręcamy w lewo, idziemy trzy kroki chodnikiem.*

edukacja
przyrodnicza
cele operacyjne: 4

Podsumowanie zajęć

Dzieci chodzą po różnych podłożach (ziemia, piasek, żwir, kamienie), nasłuchując odgłosów, określają, czy jest ono miękkie, twarde, czy zostają ślady butów.

SCENARIUSZ ZAJĘĆ I/16

Tytuł	Domy i domki
Kształtowane kompetencje	językowe, ruchowe, wrażliwość estetyczna, myślenie twórcze
Cele zajęć	<p>OGÓLNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznawanie drukowanych i pisanych liter: „d”, „D”, - rozwijanie umiejętności kształtnego pisania. <p>OPERACYJNE:</p> <p>uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) określa miejsce głoski „d” w słowach, litery „d” w wyrazach, 2) dokonuje analizy i syntezy słuchowej słów z głoską „d”, 3) rozpoznaje poznane samogłoski i spółgłoski, 4) czyta podpisy pod obrazkami, 5) pisze poznana literę i wyrazy z literą „d”, 6) zna przeznaczenie budynków znajdujących się w najbliższej okolicy, 7) zna status swojej miejscowości (wieś, miasto), 8) uczestniczy w rozmowie, udziela odpowiedzi na pytania, 9) aktywnie uczestniczy w zabawie ruchowej, 10) rozpoznaje różne rodzaje domów i domków
Metody pracy	eksponująca (pokaz na tablicy interaktywnej), podające (pogadanka, opis, wyjaśnienie), aktywizujące (metoda sytuacyjna, zabawa dydaktyczna), praktyczne (ćwiczenia przedmiotowe)
Formy pracy	zbiorowa, indywidualna
Środki dydaktyczne	podręcznik <i>Nasz elementarz</i> , s. 62, karty pracy nr 1-3, chusta animacyjna, załączniki 1a-1t, 2, tablica interaktywna
Czas trwania	dwie godziny, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja polonistyczna - 60 minut, - wychowanie fizyczne - 30 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne:
6, 7, 8
środki dydaktyczne:
załącznik 1

Wprowadzenie do zajęć

1. Oglądanie ilustracji zwierząt wyświetlonych na tablicy interaktywnej (lub załącznik 1).

Wypowiedzi dzieci na temat obejrzanych ilustracji. Nauczyciel pyta:

- *Co przedstawiono na tablicy?*
- *Jak nazywają się zwierzęta, które przedstawiono na ilustracji?* (pies, krowa, gęś, cielę, świnia, prosię, kogut, kura, kot, jaskółki, gołębie, ślimak, kret, osa)
- *Gdzie te zwierzęta mieszkają?*

Dopasowywanie zwierząt do odpowiednich domków (np. pies - buda).

2. Dzielenie nazw wymienionych zwierząt na sylaby z wykorzystaniem elementów ruchu (podskoków, klaskania, tupania).

Zajęcia właściwe

1. Zabawa dramowa „Domki tu, domki tam”

Dzieci stoją, tworząc koło, i mówią wyliczankę sylabami: *Dom-ki tu, dom-ki tam. Kto tu mieszka? Po-wiedz sam.* Dziecko, na którym skończyła się wyliczanka, wymienia nazwę zwierzątka, np. *Kotek*. Wszystkie dzieci naśladują kotka, a tam, gdzie jest to możliwe, wydają dźwięki. Na hasło nauczyciela: *Zwierzątko do domu-* dzieci ponownie ustawiają się, tworząc koło, i powtarzają wyliczankę.

2. Wyeksponowanie przez nauczyciela ilustracji i wyrazu podstawowego „dom”

Analiza i synteza wzrokowo-słuchowa wyrazu podstawowego.

- *Jaką głoskę słysząc na początku słowa „dom”?*
- *Podziel słowo „dom” na sylaby.*
- *Z ilu sylab składa się ten wyraz?*
- *Podziel słowo „dom” na głoski.*
- *Jakie jeszcze znacie słowa zaczynające się na głoskę „d”?*

Nauczyciel proponuje, aby uczniowie podzielili wybrane wyrazy na sylaby i głoski.

- *Kto zna słowa, w których głoska „d” jest w środku wyrazu? (woda, stodoła, studnia)*
- *Kto w naszej klasie ma imię zaczynające się na literę „d”, a kto nazwisko?*
- *Jaką literą piszemy imiona i nazwiska?*

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM:

Jeśli uczniowie wykazują sprawność w analizie i syntezie słuchowej, to sami mogą wymyślać jeszcze inne słowa do analizy.

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM SZEŚCIOLETNIM

Uczniowie sześciolletni mogą mieć problem z wyróżnianiem głosek zwłaszcza w śródgłosie, dlatego nauczyciel winien zwrócić szczególną uwagę na kształtowanie kompetencji fonematycznej tej grupy uczniów.

Demonstracja litery „d” drukowanej wielkiej i małej.

- Jak wygląda mała litera „d”? Z czym wam się kojarzy?
- Jak wygląda wielka litera „D”? Z czym wam się kojarzy?

3. Utrwalenie wcześniej poznanych liter

Nauczyciel układa przed sobą kartoniki z drukowanymi literami, które dzieci do tej pory poznały: „o”, „a”, „i”, „e”, „y”, „l”, „m”, „t”, „k”, „j”, „s”. Nauczyciel pokazuje wybrane kartoniki z literami, a dzieci je nazywają.

4. Nauka pisania litery

Pokaz liter pisanych „d” i „D”. Nauczyciel pisze litery na tablicy, omawiając kierunek pisania. Dzieci piszą litery palcem w powietrzu, na podłodze, kredą na tablicy itp.

Praca z kartą pracy 1 (pisanie liter dużej i małej w liniaturze powiększonej i typowej).

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM SZESĆCIOLETNIM

Aby utrwalić poznaną literę, uczniowie sześćcioletni mogą kształt litery wykonać z plasteliny, masy solnej, pokolorować kształt litery na karcie A4 (karta pracy 2) i wyciąć.

5. Zabawa z chustą animacyjną „Zmień domek”

Uczestnicy zabawy trzymają chustę za uchwyty, identyfikując się z domem w danym kolorze. Na sygnał dzieci unoszą chustę w górę. W tym czasie nauczyciel wymienia kolor, a dzieci stojące przy wymienionym kolorze przebiegają pod chustą, zajmując wolne miejsce.

6. Praca z podręcznikiem

Nasz elementarz, część 1., s. 62. Czytanie podpisów pod obrazkami.

7. Różne domki

Prezentowanie różnych domów - wyjaśnianie i pokazywanie mieszkańców danego typu domu - praca z tablicą interaktywną.

WSKAZÓWKI METODYCZNE

Jeśli uczniowie będą zainteresowani, można wykorzystać globusy do wskazania kontynentów, na których można spotkać prezentowane domy.

wychowanie
fizyczne

cele operacyjne: 9
środki dydaktyczne:
chusta animacyjna

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne:
4, 8

środki dydaktyczne:
załącznik 2

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne: 10
środki dydaktyczne:
tablica interaktywna

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne: 10
środki dydaktyczne:
tablica interaktywna

WSKAZÓWKA DO PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

Rozmowa o różnych rodzajach domów:

blok, wieżowiec- mieszkańcy miast, dom wielorodzinny,

igloo - dom budowany z bloków śniegu, Eskimosi, Grenlandia,

jurta - namiot pasterski, Tatarzy, Mongołowie, Azja,

tipi - namiot, Indianie, Ameryka,

lepianka - dom z gliny i mułu, mieszkańcy Afryki,

domy na palach - mieszkańcy wysp, wyspa Bora-Bora na Oceanie Spokojnym, można się do nich dostać drogą wodną,

ziemianka- schronienie pierwotnych ludów lub kryjówka wydrążona w ziemi.

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne: 6
środki dydaktyczne:
karta pracy nr 3

Podsumowanie zajęć

Nauczyciel podsumowuje zajęcia i zadaje pracę domową (karta pracy nr 3).

KARTA PRACY NR 1 sc. I/16

1. Napisz litery według wzoru.

D

D

D

D

d

d

2. Napisz po śladzie.

dom

domek

Ada

Adam

KARTA PRACY NR 2 sc. I/16

1. Wyklej litery sznurkiem, bibułką lub plasteliną.

KARTA PRACY NR 3 sc. 1/16

1. Wskaż zwierzętom drogę do swojego domu.
Pokoloruj każdą drogę innym kolorem.

2. Napisz litery.

D

D

d

d

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

ZAŁĄCZNIK 1a sc. I/16

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

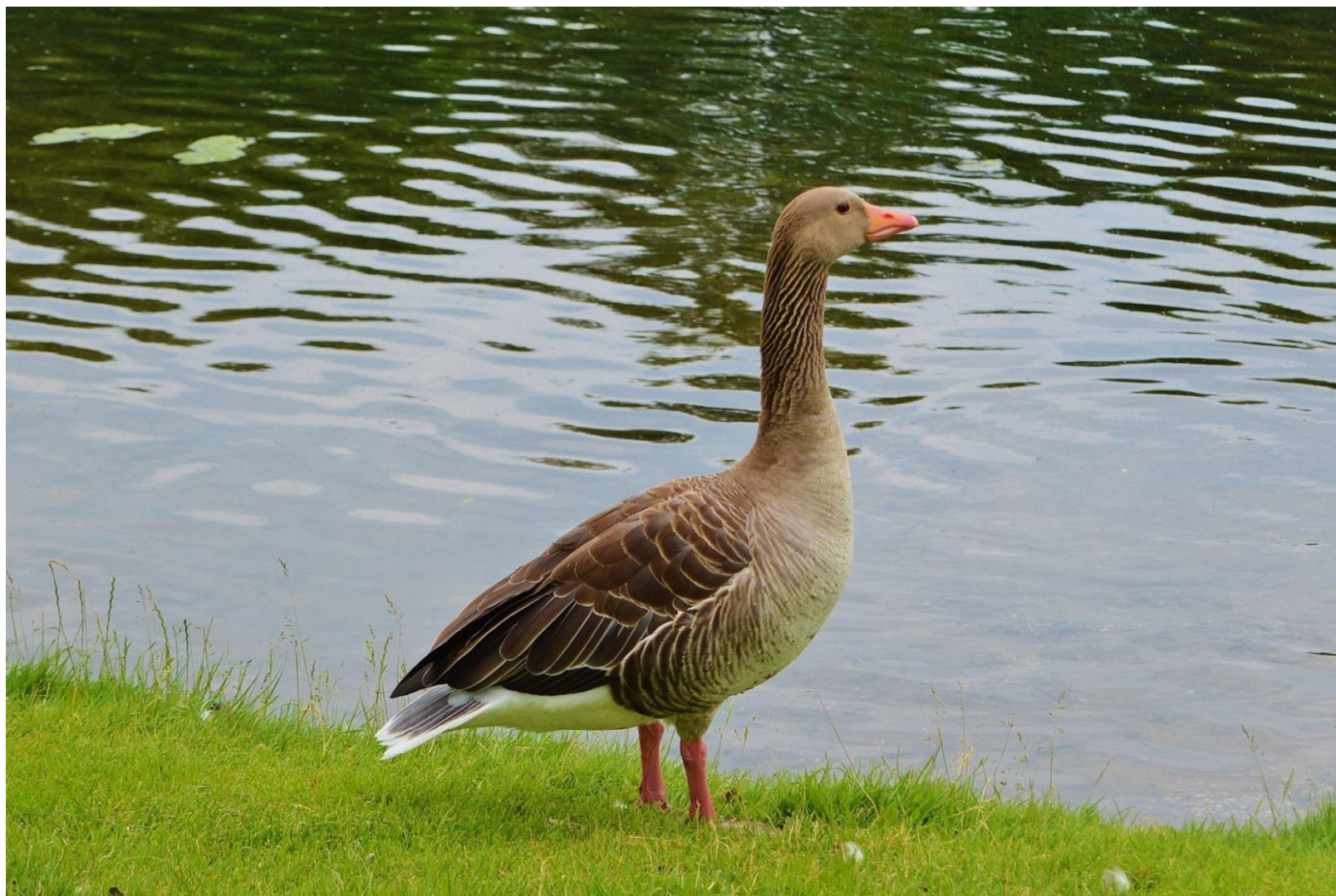
ZAŁĄCZNIK 1b sc. I/16

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

ZAŁĄCZNIK 1c sc. I/16

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

ZAŁĄCZNIK 1d sc. I/16

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

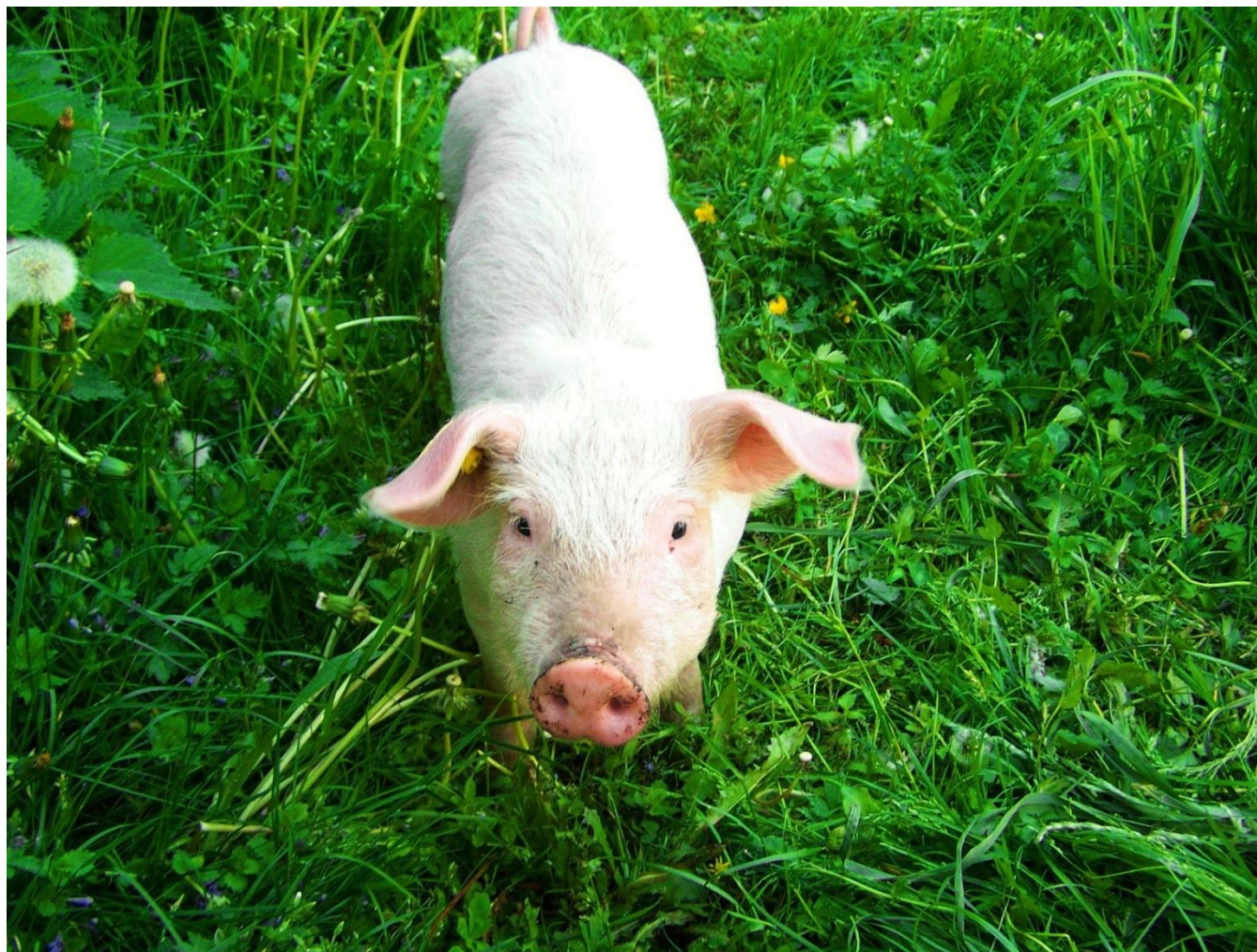
ZAŁĄCZNIK 1e sc. I/16

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

ZAŁĄCZNIK 1f sc. 1/16

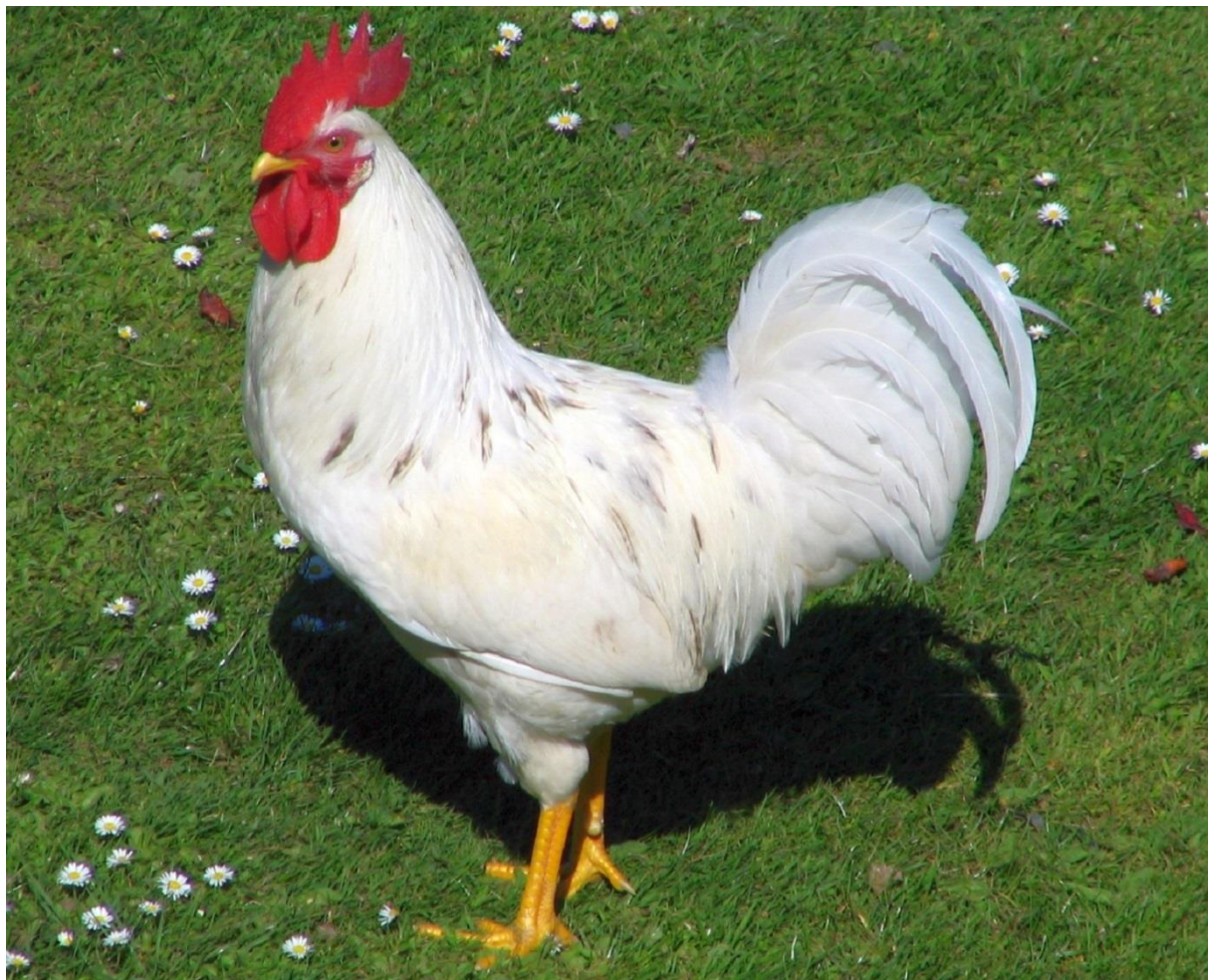

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

ZAŁĄCZNIK 1g sc. I/16

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

ZAŁĄCZNIK 1h sc. I/16

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

ZAŁĄCZNIK 1i sc. I/16

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

ZAŁĄCZNIK 1j sc. I/16

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

ZAŁĄCZNIK 1k sc. I/16

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

ZAŁĄCZNIK 1l sc. I/16

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

ZAŁĄCZNIK 1ł sc. I/16

SCENARIUSZ ZAJĘĆ I/17

Tytuł	Mieszkańcy gleby
Kształtowane kompetencje	językowe, komunikacyjne, matematyczne, ruchowe, myślenie twórcze, myślenie naukowe
Cele zajęć	OGÓLNE: <ul style="list-style-type: none"> - rozbudzenie ciekawości poznawczej i aktywności dzieci, - rozwijanie wiedzy przyrodniczej, OPERACYJNE: uczeń: <ol style="list-style-type: none"> 1) określa położenie przedmiotu na płaszczyźnie i w przestrzeni, 2) właściwie posługuje się terminami: „wyższy”, „niższy”, „przed”, „za”, „pomiędzy”, 3) wie, które organizmy żywe zamieszkują glebę, 4) nazywa zwierzęta żyjące w glebie: „kret”, „dżdżownica”, „turkuć podjadek”, 5) potrafi wykorzystać dostępne mu przedmioty i materiały do zaplanowania i przeprowadzenia eksperymentu, 6) wyciąga i formułuje wnioski na podstawie własnych obserwacji i doświadczeń, 7) dobiera angielskie nazwy zwierząt do nazw polskich
Metody pracy	podające (pogadanka), aktywizujące (gra dydaktyczna), praktyczne (eksperyment, ćwiczenia przedmiotowe)
Formy pracy	zbiorowa, grupowa, w parach, indywidualna
Środki dydaktyczne	lupy, ziemia ogrodowa, dwa słoićzki, gumki recepturki, woda, plansza <i>Mieszkańcy gleby</i> - załącznik 1-4, karta pracy <i>English Ant 8</i> , tablica interaktywna, tablet, karty pracy nr 1-2
Czas trwania	dwie godziny 30 minut, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - przyrodnicza - 45 minut, - edukacja matematyczna - 45 minut, - język angielski - 30 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja
matematyczna
cele operacyjne:1

Wprowadzenie do zajęć

1. Zabawa „Jestem wyższy, jestem niższy”

Uczniowie siedzą na dywanie, nauczyciel wskazuje czworo dzieci różnego wzrostu

- *i prosi je, by ustawiły się w szeregu przed pozostałymi, w kolejności od najmniejszego do największego. Nauczyciel pyta: Kto jest wyższy? Kto jest niższy? Jak ma na imię dziewczynka wyższa od Kasi i niższa od Janka?*

Dzieci zmieniają kolejność ustawienia. Teraz mówią o sobie: *Jestem wyższy od Tomka. Jestem niższa od Janka.*

Kolejna czwórka dzieci ustawia się w rzędzie.

- *Stoję za Olą. Stoję pomiędzy Olą a Natalką. Stanę przed Mateuszem. Kto stoi przed Olą?*

Zajęcia właściwe

1. Mieszkańcy gleby

Nauczyciel zadaje pytania:

- *Czy można mieszkać w glebie?*
- *Jakie zwierzęta tam żyją?*
- *Czego potrzebują do życia?*
- *Czy w glebie jest powietrze?*

Następnie nauczyciel pokazuje dzieciom planszę *Mieszkańcy gleby* (załączniki 1-4) i wspólnie je omawiają.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Można również wykorzystać zasoby Scholaris:

<http://www.scholaris.pl/resources/run/id/57298>.

2. Eksperyment

Nauczyciel wsypuje suchą glebę do stoika. Zaznacza poziom gumką recepturką (około trzy czwarte). Drugi taki sam stoik napętnia wodą do tego samego poziomu.

Etap 1

Próba odpowiedzi na pytania:

- *Co się stanie, gdy wodę ze stoika przeleję do stoika z ziemią?*
- *Czy zmieści się tam?*
- *Czy w glebie jest powietrze?*

Dzieci udzielają odpowiedzi. Nauczyciel wspólnie z uczniami omawia ich propozycje.

Etap 2

Dzieci w grupach przygotowują dwastoiki, wsypują suchą glebę do pierwszego stoika.

edukacja
przyrodnicza
cele operacyjne:
4,5,6
środki dydaktyczne:
- załączniki 1-4
- lupy,
- ziemia ogrodowa,
- dwa słoiczki,
- gumki recepturki,
- woda

Zaznaczają poziom gumką recepturką (okołotrzy czwarte). Drugi taki sam stoik napęlniają wodą do tego samego poziomu.

Etap 3

Uczniowie przelewają wodę do stoika z ziemią. Zauważają pęcherzyki powietrza. Podczas wlewania wody można było zaobserwować pęcherzyki powietrza. Woda wypełniła wolne przestrzenie między bryłkami ziemi i w całości zmieściła się do stoika.

3. Mieszkańcy gleby - ćwiczenia utrwalające

Uczniowie wykonują ćwiczenia na kartach pracy nr 1 i 2.

WSKAZÓWKA METODYCZNA DO PRACY Z UCZNIEM SZEŚCIOLETNIM

Dzieci otaczają pętlami zwierzęta, które kopią nory, oraz zwierzęta, które całe życie spędzają w glebie. Mogą również narysować domek dla wybranego zwierzątka lub dla *mrówki Eureka*.

WSKAZÓWKA METODYCZNA DO PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM:

Dzieci wymyślają bajeczkę w której występują zwierzęta, które w glebie znajdują schronienie.

4. English Ant 8. Uczniowie poznają angielskie nazwy zwierząt omawianych wcześniej na lekcji. Jeśli to możliwe, na tablicie (korzystając np. z usługi Google Translator) odsłuchują wyrazy i wymawiają te słowa. Następnie zakreślają wyraz odpowiadający kolejnemu rysunkowi na karcie pracy.

Podsumowanie zajęć

1. Zajączki w lesie

Część dzieci stoi w rozsypce, przodem do nauczyciela (są drzewami). Pozostali uczniowie naśladują zajączki (kicają po lesie). Nauczyciel opowiada historyjkę używając terminów: „za”, „obok”, „przed”, „między”, a dzieci ilustrują ją ruchami. Dzieci zamieniają się rolami.

2. Nasze bajeczki

Dzieci opowiadają wymyślone bajeczki lub kończą zdanie: *Gdyby w glebie nie było... to...*

edukacja matematyczna
cele operacyjne: 1,2
środki dydaktyczne: karty pracy nr 1, 2

język angielski
cele operacyjne: 7
środki dydaktyczne: karta pracy English Ant 8

edukacja matematyczna
cele operacyjne: 2

edukacja polonistyczna
cele operacyjne: 8

KARTA PRACY NR 1 sc. I/17

1. Otocz zieloną pętlą zwierzęta, które całe swoje życie spędzają w glebie. Otocz niebieską pętlą zwierzęta, które kopią nory.

Narysuj domek dla wybranego zwierzątka.

KARTA PRACY NR 2 sc. 1/17

1. Niższy domek pokoloruj na żółto, a wyższy na niebiesko.

Pomiędzy domkami narysuj płot.

Przed wyższym domem narysuj kota.

2. Daria jest wyższa od Oli. Ola jest wyższa od Ady. Jak ma na imię najniższa dziewczynka?

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

ENGLISH ANT 8 sc. 1/17

Circle

hare		snake
bee		frog
lizard		fox
ant		mouse

fox		mouse
snake		hare
ant		bee
frog		lizard

frog		fox
ant		snake
lizard		mouse
bee		hare

bee		mouse
ant		lizard
hare		frog
snake		fox

fox		snake
bee		frog
hare		ant
lizard		mouse

lizard		mouse
hare		snake
fox		frog
ant		bee

ant		bee
bee		fox
lizard		mouse
frog		snake

hare		fox
frog		bee
mouse		ant
snake		lizard

Znajdują schronienie

Zakładają gniazda

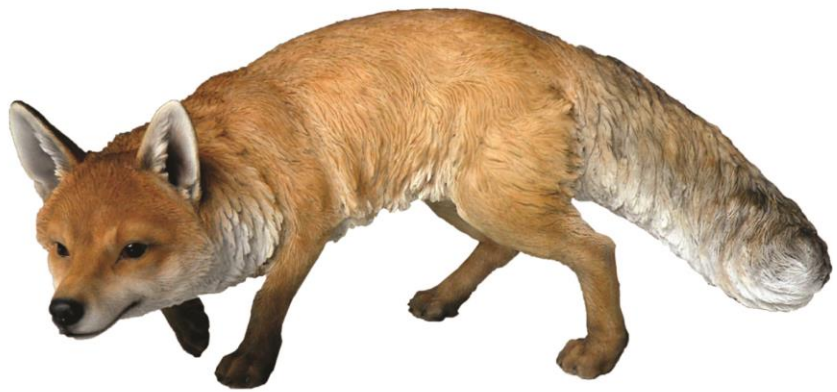
Żyją w glebie

Kopią nory

SCENARIUSZ ZAJĘĆ I/18

Tytuł	Las w jesiennej szacie
Kształtowane kompetencje	językowa, ruchowa, plastyczna, techniczna, wrażliwość estetyczna, myślenie twórcze, myślenie naukowe
Cele zajęć	<p>OGÓLNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - budzenie zaciekawienia otaczającym światem, - wzmacnianie więzi ze środowiskiem przyrodniczym, dostrzeganie jego piękna, wdrażanie do zachowania czystości w naszym otoczeniu, - przypomnienie i utrwalenie wiadomości na temat jesieni, - doskonalenie umiejętności niezbędnych do nauki czytania, takich jak: spostrzeganie, porównywanie, analiza i synteza słuchowa, samodzielne myślenie. <p>OPERACYJNE: uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wie, jakie zmiany zachodzą w przyrodzie jesienią, 2) zna zjawiska atmosferyczne charakterystyczne dla jesieni, 3) potrafi zilustrować ruchem słyszany tekst, 4) opisuje słowami, jak należy zachować się w lesie, 5) wykonuje ćwiczenia ortofoniczne: naśladuje odgłosy lasu: „szu”, „szy”, „wiu”, „kap”, „ciur”, „chlap”, 6) dokonuje syntezy i analizy sylabowej i fonemowej wyrazów, 7) przelicza, rozróżnia i nazywa wybrane grzyby: borowik, kurka, muchomor, segreguje je na jadalne i trujące, 8) czyta globalnie napisy: „borowik”, „kurka”, „uwaga”, 9) przyporządkuje do odpowiedniego obrazka, 10) wyjaśnia, dlaczego nie można jeść wszystkich grzybów, 11) ćwiczy pamięć i koncentrację uwagi, 12) wycina, zagina i łączy papier klejem, 13) wykonuje zadania z liczebnikami w języku angielskim, 14) zna słowa w języku angielskim związane z jesienią
Metody pracy	eksponująca (pokaz na tablicy interaktywnej), podające (pogadanka, opis, wyjaśnienie), praktyczne (ćwiczenia przedmiotowe), aktywizujące (zabawy dydaktyczne)
Formy pracy	zbiorowa, grupowa, w parach, indywidualna
Środki dydaktyczne	ilustracje grzybów, napisy: („borowik”, „kurka”, „uwaga”, „las”), kartoniki z obrazkami ilustrujące: klon, sosnę, jarzębinę, kasztanowiec, grzyby, wilka, lisa, jeża, niedźwiedzia, borowika, muchomora, jeżynę, mrówki, żurawinę, wiewiórkę, (kolorowe) liście, białe i czerwone paski bibuły, klej, nożyczki, liście, słomki do napojów, kartoniki z napisami „tak” i „nie”, załączniki 1–3, karta pracy nr 1, karta pracy <i>English Ant 9</i>

Czas trwania	cztery godziny, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja przyrodnicza - 30 minut, - edukacja polonistyczna - 45 minut, - edukacja muzyczna - 5 minut, - edukacja plastyczna - 20 minut, - edukacja matematyczna - 15 minut, - język angielski - 20 minut
--------------	---

PRZEBIEG ZAJĘĆ

Wprowadzenie do zajęć

edukacja ruchowa
cele operacyjne:3

1. Zabawa ruchowa z elementami dramy pt. „Jesienna opowieść”

Dzieci ilustrują ruchem czytane przez nauczyciela opowiadanie.

Była późna jesień. Dzieci waz z rodzicami wybrały się na jesienny spacer do lasu.

W lesie tym rosły drzewa z wysoko, wysoko uniesionymi gałęziami. Wiał wiatr między drzewami. Drzewa lekko poruszały gałązkami i szeleściły liśćmi. Nagle wiatr wzmógł się i listki z drzew zaczęły powoli, powoli spadać i przykrywać całą ziemię...

2. Jesienne zabawy - ćwiczenia ortofoniczne

edukacja polonistyczna
cele operacyjne:5

Dzieci naśladują odgłosy lasu: „szu”, „szy”, „wuu”, „kap”, „ciur”, „chlap”.

Dzieci naśladują wiatr - ćwiczenie wydłużające fazę wydechu.

Nauczyciel rozkłada na podłodze liście. Dzieci podnoszą znalezione liście, a następnie dmuchają na nie od spodu, starając się utrzymać je w powietrzu jak najdłużej. Gdy listek opadnie, dzieci podnoszą go i odkładają na stolik, po czym biorą następny i postępują tak, jak poprzednio, aż wszystkie listki będą posprzątane.

Zbieramy listki - ćwiczenie podniebienia miękkiego.

Dzieci otrzymują od nauczyciela słomki, aby posprzątać listki ze stolika. Przykładają słomkę pionowo do listka, a następnie, wciągając powietrze przez słomkę, zbierają listki ze stolika i opuszczają do pojemnika.

Zajęcia właściwe

edukacja przyrodnicza i polonistyczna
cele operacyjne: 1, 2, 4
środki dydaktyczne: załącznik 1

1. Co wiem o jesieni?

Dzieci rozpoznają zdania jako prawdziwe lub fałszywe i potwierdzają je lub im zaprzeczają, podnosząc kartonik z napisem „Tak” lub „Nie” (załącznik 1).

Jesienią często pada deszcz i wieje wiatr.

Jesienią jest tak ciepło, że chodzimy w krótkich spodenkach.

Liście na drzewach mogą być niebieskie.

Jesienią chodzimy do lasu na grzyby.

Jesienią przydają się parasole.

Jesienią liście drzew zmieniają kolor.

Drzewa zrzucają jesienią liście, ponieważ przygotowują się do zimowego odpoczynku.

Jaskółki i bociany odlatują do ciepłych krajów.

Lisy zbierają szyszki.

Kanarki żyją w lesie.

Niedźwiedzie, borsuki i jeże zasypiają na zimę.

Dziki jedzą ser.

Możemy jeść wszystkie grzyby.

Słowo „sowa” ma dwie sylaby.

Słowo „zajac” kończy się na „b”.

Kasz (trzy podskoki) ta (trzy tupnięcia) no (trzy klaśnięcia) więc znaczy kasztanowiec.

Słowo lis zaczyna się na r.

K - l - o - n oznacza klon.

Słowo listopad ma pięć sylab.

W słowie „kalosze” słychać głoskę „l”.

2. Wykonanie karty pracy nr 1.

3. Wielkie grzybobranie- zabawa przy muzyce - dzieci spacerują po lesie, zbierają grzyby - gdy słychać muzykę, gdy muzyka milknie - dzieci powracają na swoje miejsca.

4. Zabawa matematyczna: „Ile mam grzybów?”

Dzieci układają swoje grzyby przed sobą, przeliczają, nazywają zebrane grzyby, segregują na jadalne i trujące (układają w kołach). Nauczycielka włącza tablicę interaktywną, dzieci wskazują na tablicy grzyby: borowik, muchomor, kurka, odczytują napisy „borowik” i „kurka”, przyporządkowują je do ilustracji, wypowiadają się na temat grzybów jadalnych i trujących, umieszczają napis „Uwaga!” przy muchomorze (uzasadniają dlaczego).

5. Przyporządkowywanie obrazków o danej ilości sylab do właściwej grupy.

Na tablicy nauczycielka przykleja cztery muchomory z różną liczbą kropek na kapeluszach od jednej do czterech. Kropki na kapeluszach oznaczają liczbę sylab w nazwie obrazka. Dzieci z koszyków wyjmują ukryte obrazki, przyporządkowują je odpowiednim muchomorom poprzez wyklaskiwanie sylab znajdujących się w nazwie każdego obrazka. Obrazki przedstawiają: klon, sosnę, jarzębinę, kasztanowiec, grzyby, wilka, lisa, niedźwiedzia, borowika, kasztany, jeża, muchomora, jeżynę, mrówki, żurawinę, wiewiórkę, kolorowe liście.

edukacja
matematyczna
cele operacyjne:
7, 8, 9, 10
środki dydaktyczne:
karta pracy nr 1

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne:
6, 9
środki dydaktyczne:
- załącznik 2
- obrazki

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Obrazków powinno być przynajmniej tyle, ilu jest uczniów, żeby każdy uczeń podszedł do tablicy, by przyporządkować obrazek.

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM SZĘŚCIOLETNIM

Nauczyciel powinien zwrócić szczególną uwagę na realizację zadania przez dzieci sześciolatki, należy dać im tyle czasu, ile potrzebują.

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

W przypadku uczniów zdolnych nauczyciel może poprosić o więcej odpowiedzi, szczególnie przy wyrazach trudnych, wielosylabowych, których nie wybrały inne dzieci.

edukacja plastyczna
cele operacyjne:

12, 13

środki dydaktyczne:

- załącznik 3
- bibuła
- klej

język angielski

cele operacyjne:

14, 15

środki dydaktyczne:

karta pracy English
Ant 9

edukacja
polonistyczna

cele operacyjne: 11

6. Muchomor

Wykonanie muchomora metodą wyklejania konturu kulkami z bibuły: wyklejanie trzonu i kropek z białych kulek bibuły, kapelusza z czerwonych.

Prace dzieci eksponujemy na tablicy.

7. English Ant 9. Uczniowie poznają słowa związane z jesienią i rysują zgodnie z instrukcją.

Podsumowanie zajęć

1. Zadanie mrówki Eureka:

Mrówka Eureka chce zobaczyć jak doskonałą macie pamięć. Musicie zapamiętać dużo wyrazów i wymienić je w kolejności.

Nauczyciel wypowiada zdanie, które pozwala na swobodne wylizanie zwrotów. Przed dodaniem nowego słowa trzeba powtórzyć całe zdanie ze wszystkimi słowami z zachowaniem kolejności, np.:

Jesienią w lesie można zobaczyć, kolorowe liście.

Jesienią w lesie można zobaczyć kolorowe liście i muchomora.

Jesienią w lesie można zobaczyć kolorowe liście, muchomora i groźnego dzika itd.

ZAŁĄCZNIK 1 sc. I/18

TAK

NIE

TAK

NIE

TAK

NIE

TAK

NIE

KARTA PRACY NR 1 sc. I/18

1. Policz żółędzie na każdej gałęzi.

Wskaż gałąź, na której jest najmniej żółędzi.

Wskaż gałąź, na której jest najwięcej żółędzi

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Narysuj tyle samo żółędzi na drzewie po prawej stronie.

Wpisz w okienka po lewej stronie liczby żółędzi od najmniejszej do największej, a po prawej od największej do najmniejszej.

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

ENGLISH ANT 9 sc. 1/18

chestnuts

acorns

leaves

Draw.

2 leaves

4 chestnuts

3 acorns

2 acorns, 2 chestnuts

3 leaves, 4 acorns

5 acorns, 2 leaves

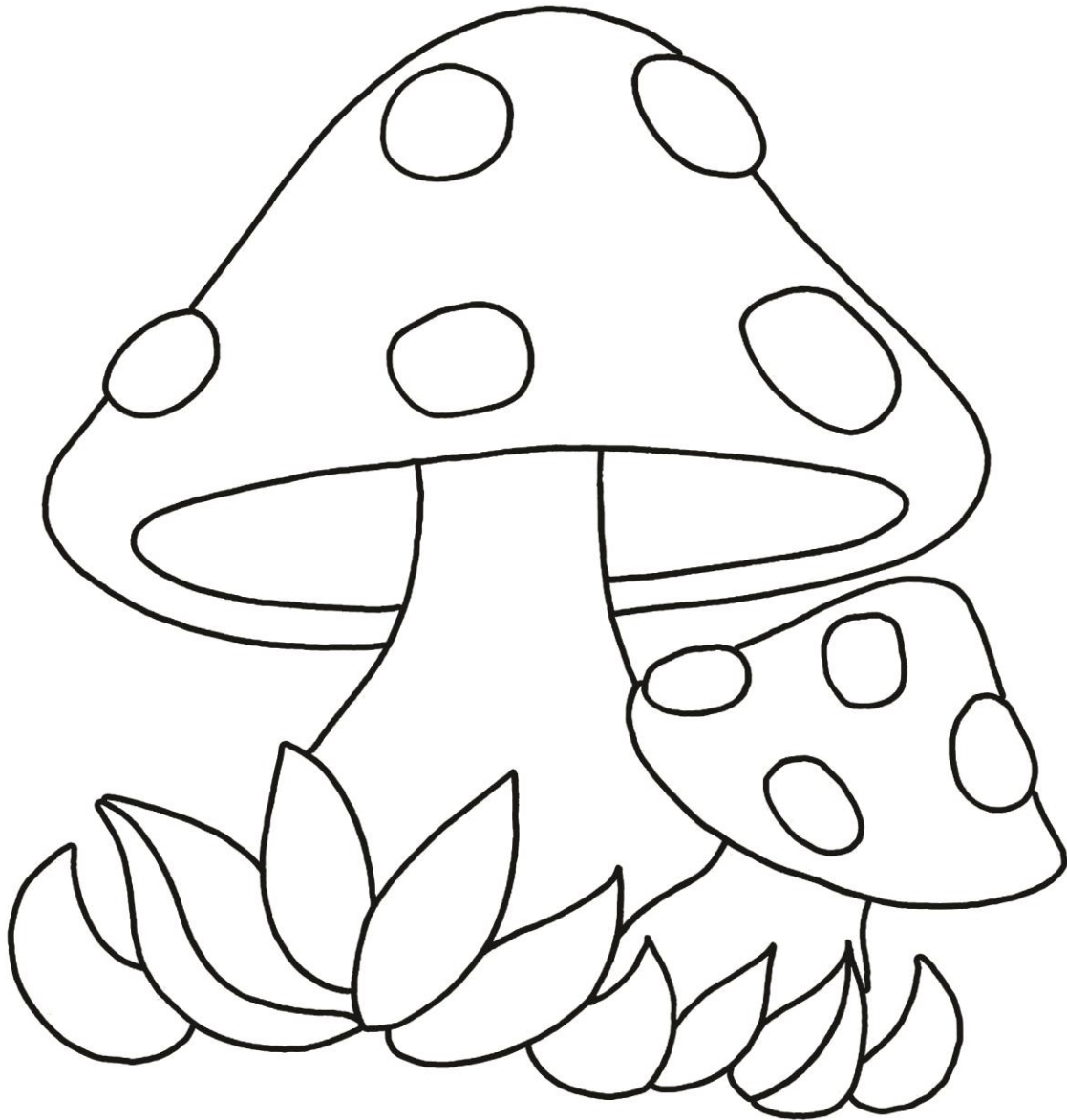

ZAŁĄCZNIK 2 sc. 1/18

ZAŁĄCZNIK 3 sc. 1/18

SCENARIUSZ ZAJĘĆ I/19

Tytuł	Co pływa, co tonie?
Kształtowane kompetencje	językowa, matematyczna, techniczna, myślenie twórcze, myślenie naukowe, intrapersonalne i emocjonalne
Cele zajęć	<p>OGÓLNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zapoznanie dzieci ze zjawiskiem pływania i tonięcia ciał, - kształcenie zdolności obserwowania i demonstrowanych zjawisk fizycznych, - nazywanie swoich emocji, - wdrażanie do poprawnego formułowania swych spostrzeżeń z obserwacji, - wzbogacanie słownika technicznego, uczenie się wyciągania wniosków na podstawie zaobserwowanych zjawisk przyczynowo-skutkowych. <p>OPERACYJNE: uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wie, dlaczego niektóre ciała utrzymują się na wodzie, a niektóre toną, 2) potrafi skupić uwagę na danym zjawisku, 3) dokonuje analizy i syntezy wyrazów, 4) potrafi wykonać prostą zabawkę, 5) prawidłowo używa słów: „cięższy”, „lżejszy”, 6) porządkuje, przelicza liczby w zakresie trzech, 7) trafnie formułuje swoje uwagi wynikające z obserwacji, 8) poszerza zasób słownictwa, 9) wyciąga logiczne wnioski z przeprowadzonych doświadczeń, 10) poznaje nazwy zwierząt morskich w języku angielskim, 11) rozwija myślenie twórcze, wykorzystując materiał werbalny
Metody pracy	aktywizujące - zabawy dydaktyczne, podające - pogadanka, praktyczne-doświadczenia, ćwiczenia przedmiotowe, eksponujące - wystawa
Formy pracy	zbiorowa, grupowa, indywidualna
Środki dydaktyczne	chusta animacyjna, miski z wodą, walizka z korkami, patyczkami do lodów, monetami, kamykami, pinezkami, ołówkami, tyżkami, klej i sznurek, karty pracy nr 1-3, karta pracy <i>English Ant 10</i>
Czas trwania	cztery godziny 15 minut, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja polonistyczna - 45 minut, - edukacja przyrodnicza - 45 minut, - zajęcia techniczne - 45 minut, - edukacja matematyczna - 45 minut, - język angielski - 15 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja przyrodnicza
cele operacyjne: 7
środki dydaktyczne:
chusta animacyjna

edukacja polonistyczna
cele operacyjne: 8

edukacja przyrodnicza
cele operacyjne: 5
środki dydaktyczne:
- walizka
- korki
- monety
- kamyki
- patyki do lodów
- pinezki
- ołówki
- łyżki

edukacja polonistyczna
cele operacyjne: 3

Wprowadzenie do zajęć

1. Zabawa „Burza na morzu”.

Dzieci wsiadają na statek (chusta animacyjna) i wypływają na morze. Przy dźwiękach muzyki pasażerowie płyną. Nauczyciel cichutko snuje opowieść o żegludze, która początkowo jest przyjemna, spokojna, a później staje się tajemnicza, groźna. Grzmoty, pioruny, silnie wiejący wiatr, trzask, błyskawice powodują lęk u dzieci - zakrywają uszy rękoma, tulą się do siebie, podają sobie ręce, trzymają się jedno drugiego, wołają o pomoc, niespokojnie poruszają się i kotłują na statku, o który uderzają fale. Statek rozbija się, pasażerowie (dzieci) w panice go opuszczają i próbują dostać się na wyspę, którą widzą oddaloną o kilka mil. Szczęśliwie docierają na wyspę (dywan) przy pomocy dwóch kół ratunkowych. Na wyspie znajdują się tylko palmy i piasek.

Dzieci siadają na wyspie i mówią o swoich wrażeniach w czasie burzy. Mówią o swoich emocjach.

Wyjaśnianie zwrotów: „bezludna wyspa”, „rozbitek”.

Nauczyciel kontynuuje opowieść, dzieci mogą improwizować zachowanie rozbitków zgodnie z treścią opowieści.

2. Zabawa „Na bezludnej wyspie”

Świeci pięknie słońce, w oddali słychać śpiew ptaków, szum morza, wszędzie rosną palmy. Na wyspie jesteście tylko wy, oprócz was nie ma tu nikogo. Jesteście już zmęczeni zwiedzaniem wyspy, chodzeniem po plaży. Jedni siadają, inni kładą się pod palmą. Nagle spostrzegacie, że tuż obok palmy stoi jakiś przedmiot. Okazuje się, że jest to walizka. Jesteście bardzo ciekawi, co znajduje się w środku.

Nauczyciel pyta uczniów: *Co może znajdować się w walizce?*

Dzieci wymieniają przedmioty, które mogłyby znaleźć się w walizce.

Zajęcia właściwe

1. Otwarcie tajemniczej walizki

Nauczyciel stawia walizkę na wyspie (dywanie) i wyznacza jedno z dzieci do otworzenia jej. Dziecko kolejno wyjmuje przedmioty i je nazywa. Są to korki, monety, kamyki, patyki do lodów pinezki, ołówki, łyżki.

Analiza i synteza wyrazów:

- *podział na sylaby, głoski,*
- *układanie wyrazów z kartoników i zawieszanie ich na tablicy (sporządzenie listy przedmiotów).*

Uczniowie podejmują samodzielną próbę rozwiązania problemu:

- *Co możemy zrobić z tych przedmiotów, by pomóc naszym rozbitkom?*
- *Czy z każdego materiału można zrobić tratwę?*
- *Jak przekonać się o tym, co pływa?*

edukacja przyrodnicza

cele operacyjne:

1, 2, 5, 7, 9

środki dydaktyczne:

- miska z wodą
- karta pracy nr 1
- przedmioty z walizki
- sznurek
- klej

zajęcia techniczne

cele operacyjne:

4, 7, 9

środki dydaktyczne:

- przedmioty z walizki
- sznurek
- klej

edukacja matematyczna, wychowanie fizyczne

cele operacyjne:6

środki dydaktyczne:

karty pracy nr 2-3

2. Doświadczenie „Co pływa, co tonie?”

Nauczyciel dzieli uczniów na trzyosobowe zespoły. Każdy zespół ma do dyspozycji miskę z wodą i przedmioty z walizki: korki, monety, kamyki, patyki do lodów, pinezki, ołówki, łyżki. Uczniowie wykonują doświadczenie - sprawdzają, który przedmiot tonie, a który unosi się na wodzie, a następnie formułują wnioski.

Uczniowie samodzielnie zapisują wnioski na karcie pracy nr 1 - zadanie 1.

3. Robimy tratwę

Dzieci indywidualnie, głośno czytają tekst z karty pracy 1, zadanie 2 i odpowiadają na pytanie: *Co jest potrzebne do zrobienia tratwy?*

Następnie uczniowie z walizki wybierają te przedmioty, które według nich są potrzebne do wykonania tratwy. Zastanawiają się, czym ze sobą połączyć elementy. Podejmują decyzje: biorą pinezki klej lub sznurek i proponują różne sposoby wykonania tratwy.

Następnie uczniowie montują tratwę - łączą elementy tratwy według własnego pomysłu.

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM SZESZCIOLETNIM

Nauczyciel podsuwa pomysły dzieciom, które nie potrafią znaleźć rozwiązania.

Po wykonaniu zadania uczniowie sprawdzają, jak tratwy pływają. Zapisują na tablicy wniosek: *Moja tratwa pływa.*

Dzieci przepisują część zdania na karta pracy 1, zadanie 3.

Moja tratwa pływa. Słowo „pływa” jest napisane na karcie.

4. Zabawy ruchowo-matematyczne na bezludnej wyspie. Nauczyciel pokazuje liczbę

i mówi czynność:

- *Trzy razy klaśnij.*
- *Jeden raz kucnij.*
- *Dwa razy podskocz.*
- *Trzy razy podskocz na prawej nodze.*

2. Uzupelnianie kart pracy nr 2 i 3.

- *Jak możesz rozmieścić troje dzieci na dwóch tratwach?*
- *Dorysuj tyle korków i patyków, aby w każdej misce pływały po trzy.*
- *Ponumeruj tratwy. Naklej rybkę na drugiej tratwie.*

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Na karcie znajdują się trzy propozycje. Uczniowie wykonują dwie. Trzecia jest dla uczniów, którzy znajdą dodatkowe rozwiązanie: $3=3+0$ i argumentują, że dzieci czują się lepiej na jednej tratwie.

język angielski
cele operacyjne: 10
środki dydaktyczne
karta pracy English
Ant 10

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne: 11

11. English Ant 10. Uczniowie poznają lub utrwalają nazwy kilku zwierząt morskich i nazwy kolorów oraz nakleją te zwierzęta na falach.

Podsumowanie zajęć

1. Rundka. Pytanie od mrówki Eureka: *Do czego można wykorzystać wodę?*

Dzieci podają jedno zastosowanie, takie jakiego nikt jeszcze nie mówił, np. do puszczenia łódek, do mycia zębów, twarzy, kąpeli, do zmywania, podlewania kwiatów, gotowania zupy itp.

2. Dokończ zdania:

Woda jest...

Woda potrafi...

Gdy woda się porusza...

Nie lubię wody, bo...

Woda jest jak...

Lubię wodę, bo...

KARTA PRACY NR 1 sc. I/19

1. Przeczytaj wyrazy z ramki i podkreśl te, które pasują do pytania.

Co pływa?

Zapisz, co pływa.

Pływa:

2. Przeczytaj tekst.

Mam 2 korki i 3 patyki.

Zrobię tratwę.

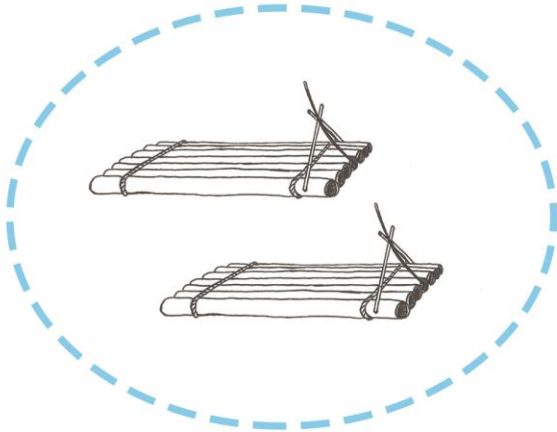
3. Przepisz zdanie z tablicy.

pływa.

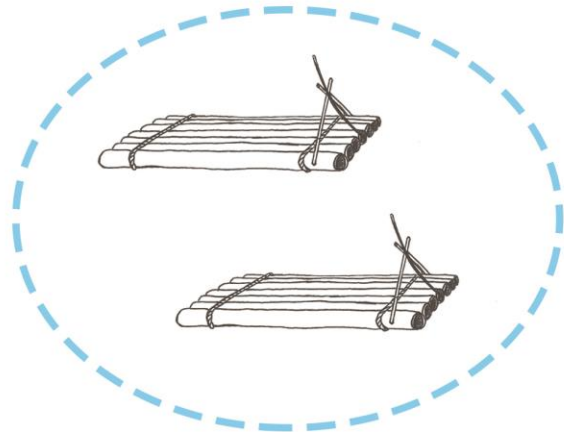

KARTA PRACY NR 2 sc. 1/19

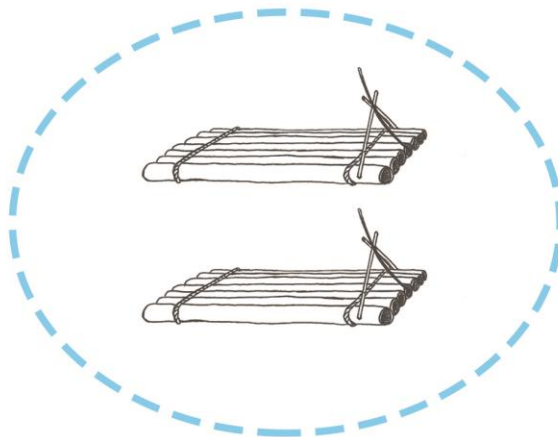
Jak możesz rozmieścić 3 dzieci na 2 tratwach?

$$3 = 1 +$$

$$3 = \quad +$$

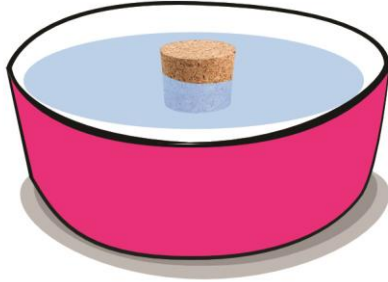
$$3 = \quad +$$

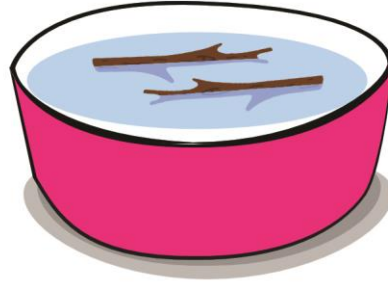

KARTA PRACY NR 3 sc. 1/19

1. Dorysuj tyle korków i patyków, aby w każdej misce pływały po 3.

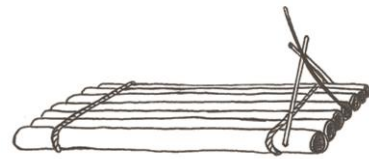
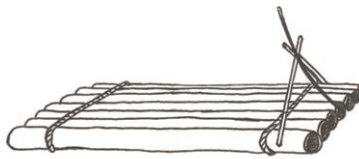
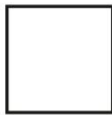
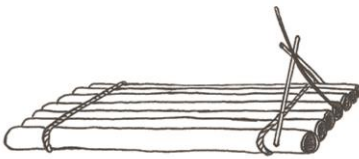

$$1 + \quad =$$

$$2 + \quad =$$

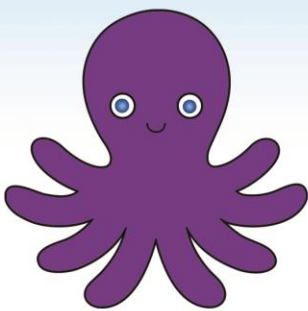
2. Ponumeruj tratwy. Narysuj rybkę na drugiej tratwie.

ENGLISH ANT 10 sc. 1/19

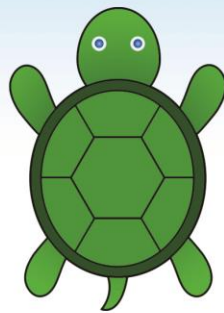
Draw.

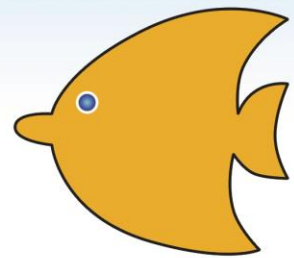
an octopus

a seahorse

a turtle

a fish

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/20

Tytuł	Geometryczne wierszyki
Kształtowane kompetencje	językowe, komunikacyjne, matematyczne, artystyczne, intrapersonalne i społeczne, myślenie kreatywne, wrażliwość estetyczna
Cele zajęć	OGÓLNE: <ul style="list-style-type: none"> - kształtowanie umiejętności rozpoznawania i nazywania podstawowych figur geometrycznych, - rozwijanie wrażliwości estetycznej poprzez kontakt z dziełem sztuki (poezją i obrazem), - kształtowanie myślenia matematycznego, - aktywizowanie kreatywności i ekspresji twórczej ucznia. OPERACYJNE: uczeń: <ol style="list-style-type: none"> 1) słucha ze zrozumieniem tekstu czytanego przez nauczyciela, 2) rozpoznaje i nazywa figury geometryczne (koło, kwadrat, prostokąt, trójkąt), 3) wykonuje proste projekty plastyczne, operując figurami geometrycznymi zgodnie z instrukcją <i>Naszego elementarza</i>, cz. 1., s. 21, 4) rozpoznaje obraz Wasilija Kandinskiego <i>Geometryczne serce</i> oraz wypowiada się na jego temat i słucha wypowiedzi innych, 5) wykonuje w parach prosty projekt kompozycji geometrycznej, 6) dokonuje pomiarów przy pomocy tasiemki, 7) zna angielskie nazwy oznaczające trójkąt, koło, kwadrat, 8) obserwuje, analizuje i wyciąga wnioski, 9) uczestniczy w zabawie animacyjnej i działaniach zespołowych
Metody pracy	podające (pogadanka, pokaz połączony z przeżyciem), aktywizujące (eksperyment, zabawa animacyjna), ćwiczeniowe (praca z tekstem)
Formy pracy	zbiorowa, grupowa, w parach, indywidualna
Środki dydaktyczne	wiersze M. Terlikowskiej, ewentualnie: filmowe adaptacje wierszy M. Terlikowskiej, pt.: <i>Czarodziejskie trójkąty</i> (1964) oraz <i>Kolorowe koła</i> (1972), reprodukcja obrazu W. Kandinskiego, chusta animacyjna, kredki, kolorowe papierowe figury geometryczne, klej, karty pracy z reprodukcją obrazu W. Kandinskiego <i>Miękkie serce</i> , <i>Nasz elementarz</i> (cz.1., s. 21), karta pracy nr 1a i 1b, karta pracy <i>English Ant</i> 11

Czas trwania	trzy godziny, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja polonistyczna - 30 minut, - edukacja matematyczna - 30 minut, - edukacja plastyczna - 30 minut, - zajęcia techniczne - 15 minut, - język angielski - 20 minut, - wychowanie fizyczne - 10 minut
--------------	---

PRZEBIEG ZAJĘĆ

wychowanie fizyczne
cele operacyjne: 9
środki dydaktyczne:
chusta animacyjna

Wprowadzenie do zajęć

„Geometryczna chusta”

Nauczyciel przynosi chustę animacyjną i zaprasza uczniów do ustawienia się wokół niej. Każde dziecko chwyta oburącz brzeg chusty i zapamiętuje kolor, przy którym stoi.

- *Jaki kształt ma chusta, którą trzymamy w dłoniach?*
- *Spójrzcie na kolorowe elementy chusty, przy której stoicie. Z jakich figur została uszyta ta chusta?*

Na komendę nauczyciela, np. *Niebieski trójkąt do niebieskiego*, dzieci stojące przy tej części chusty przebiegają pod nią i zamieniają się z dziećmi, które stały przy takim samym kolorze po przeciwnej stronie.

Zajęcia właściwe

edukacja:
polonistyczna
matematyczna
cele operacyjne:
1, 2, 3, 5, 8

1. Kolorowe koła i czarodziejskie trójkąty

Nauczyciel przynosi zestawy kilku kolorowych figur geometrycznych i rozdaje je uczniom. Odczytuje kolejno wiersze Marii Terlikowskiej, a zadaniem dzieci jest podnoszenie tych figur, które pojawiają się w czytanych tekstach.

M. Terlikowska, *Kolorowe koła* [fragment]

*Spójrzcie uważnie dookoła,
wszędzie są kule i koła,
Kół co niemiara, kół co niemiara,
Jest koło! Tarcza zegara.*

(...)

Terlikowska M., *Kolorowe koła*. (1968). Warszawa : Biuro Wydawnicze "Ruch", wyd. 2.

Nauczyciel prosi o to, aby uczniowie dokładnie rozejrzeli się po całej sali i wskazali wszystkie przedmioty, które mają kształt koła.

Następnie nauczyciel czyta kolejny wiersz M. Terlikowskiej pt. *Czarodziejskie trójkąty*.

M. Terlikowska, *Czarodziejskie trójkąty* [fragment]

Co z dwóch trójkątów być może?

Wpierw je zwyczajnie ułożę.

Jeden - to piramida.

I drugi też nam się przyda.

Dodam pustynię,

palnę, wielbłąda:

tak właśnie Egipt wygląda.

Znów składam trójkąt z trójkątem,

Proszę - to dach kryty gontem

(ten dach jest także trójkątem).

(...)

M. Terlikowska, *Czarodziejskie trójkąty*, (1964). Warszawa : Biuro Wydawnicze "Ruch".

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Można również skorzystać z animacji będących filmowymi adaptacjami wierszy M. Terlikowskiej: *Czarodziejskie trójkąty* (1964) oraz *Kolorowe koła* (1972).

Dostępne są w Fonotece Filмотeki Narodowej: fototeka.fn.org.pl/strona/baza-filmow

edukacja
matematyczna,
zajęcia

techniczne

cele operacyjne:

2, 3, 5, 6, 8

środki dydaktyczne:

- papierowe figury

- papier

- patyczki

(ewentualnie)

2. Eksperyment nr 1

Sprawdźcie, czy można ułożyć inne figury geometryczne z trójkątów? Jeśli tak, to jakie?

Zadaniem uczniów jest takie złożenie papierowych trójkątów, aby otrzymać kwadrat lub prostokąt.

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

Nauczyciel może również rozdać patyczki równej długości, z których uczniowie będą mogli układać figury geometryczne oraz rozwiązywać zagadki logiczne, np. polegające na odpowiednim przestawianiu określonej liczby patyczków.

3. W pogoni za kwadratem

Nauczyciel odczytuje kolejny utwór pt. *W pogoni za kwadratem*. Prosi o podniesienie tych figur geometrycznych, o których mowa w wierszu.

M. Terlikowska, *W pogoni za kwadratem* [fragment]

Kwadrat - to dziwna jest figura

bo nie wiadomo,

gdzie dół,

gdzie góra.

Do góry głową

czy na dół głową

zawsze wygląda jednakowo.

(...)

M. Terlikowska, *W pogoni za kwadratem*, (1970). Warszawa : Biuro Wydawnicze "Ruch".

Nauczyciel pyta, czy jest ktoś, kto nie wierzy temu, o czym mówił wiersz. Jeśli tak, to zadaniem uczniów jest zmierzenie przy pomocy tasiemki wszystkich boków kwadratu.

- *A jak moglibyśmy zmierzyć boki kwadratu, gdybyśmy nie mieli tasiemek?*

4. Eksperyment nr 2

Zadaniem uczniów jest złożenie papierowego kwadratu na pół, zgodnie z poleceniem:

- *Złóż kwadrat na pół, bok do boku. Jeśli obydwie części będą równe, to znaczy, że ta figura ma równe boki.*
- *Złóż kwadrat w poprzek i zobacz, co otrzymałeś? Jak nazywa się ta figura?*

5. Tworzenie postaci i przedmiotów z figur

Praca z elementarzem. Uczniowie korzystają z *Naszego elementarza*, cz. 1., s. 21. Praca w parach: zadaniem każdego zespołu jest ułożenie postaci lub przedmiotów, wykorzystując jak najwięcej papierowych figur geometrycznych (otrzymanych na początku zajęć).

6. Obraz z figur

Nauczyciel prezentuje (np. na tablicy multimedialnej) obraz W. Kandinskiego, prosząc uczniów o wskazanie elementów, które są już im znane.

- *Jakie figury geometryczne tu widzicie? Jakiego są koloru?*
- *Co, Waszym zdaniem, przedstawia ten obraz? Możecie go obracać i patrzeć pod różnym kątem.*
- *Malarz bardzo długo myślał nad tytułem do tego obrazu. Dla niego najważniejszy był tu kolor niebieski i całość kojarzyła mu się z wodą. Jaki tytuł dalibyście temu obrazowi?*

Następnie uczniowie wykonują zadania z kart pracy

7. English Ant 11. Uczniowie poznają lub utrwalają znajomość kolorów i nazw angielskich oznaczających „koło”, „trójkąt” i „kwadrat”. Następnie zgodnie z poleceniem rysują figury w różnych kształtach

Podsumowanie zajęć

Geometryczne obrazy

Każdy uczeń otrzymuje niebieską kartkę papieru i dowolnie komponuje swój obraz, przyklejając te same papierowe figury geometryczne, które otrzymał na początku zajęć. Na końcu każdy uczeń prezentuje swój obraz i wyjaśnia, co chciał przedstawić.

edukacja matematyczna, zajęcia techniczne

cele operacyjne:

1, 2, 5, 6

środki dydaktyczne:

- papierowe figury

- karty pracy

- "Elementarz", cz. 1,

s. 21

edukacja plastyczna

cele operacyjne:

2, 3, 4, 8

środki dydaktyczne:

- figury papierowe

- karty pracy 1a i 1b1b

język angielski

cele operacyjne:

1, 2, 7

środki dydaktyczne:

karta pracy English

Ant 11

edukacja matematyczna

cele operacyjne: 5

środki dydaktyczne:

- niebieska kartka

papieru

- figury geometryczne

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

KARTA PRACY NR 1a sc. I/20

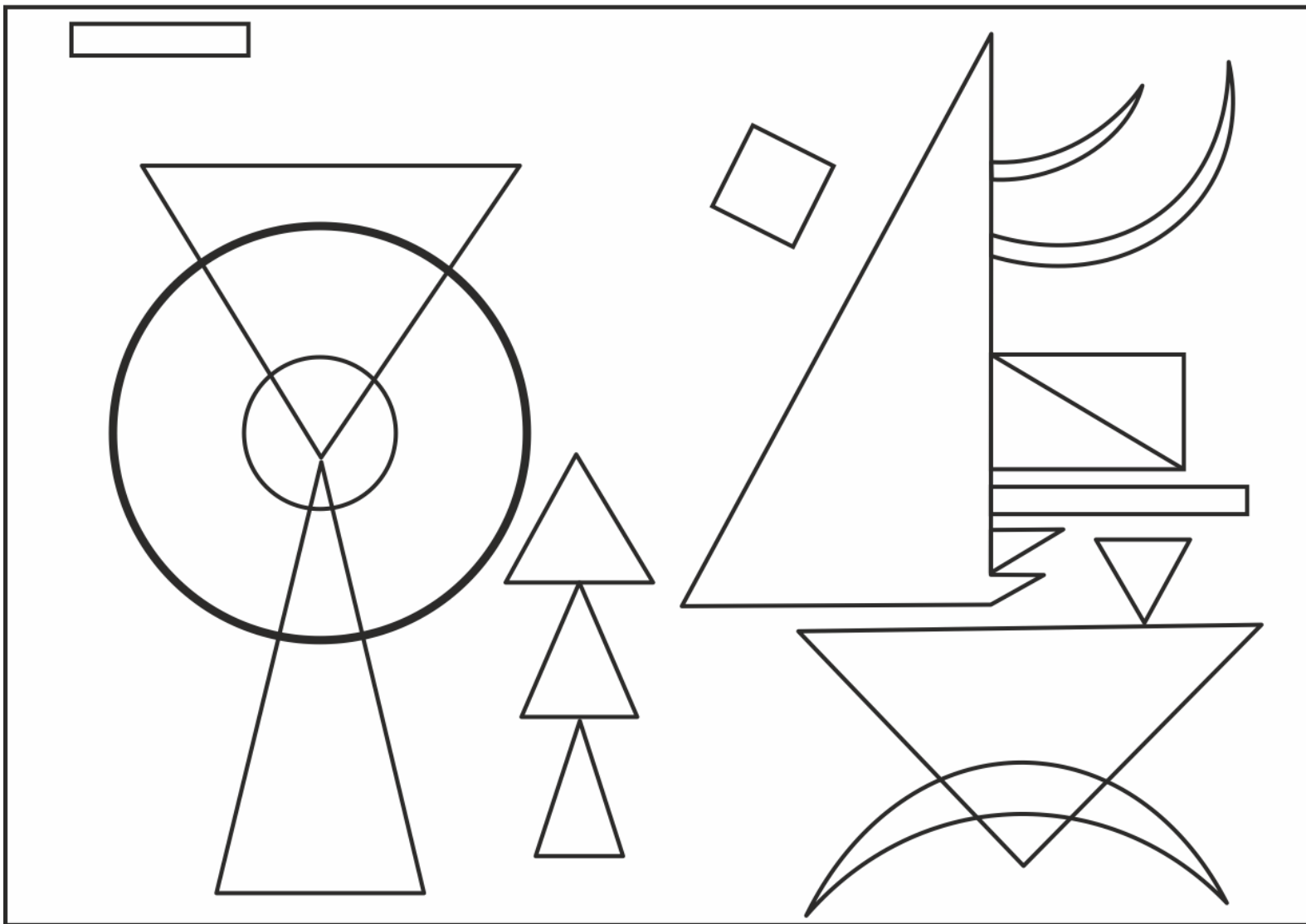
Wassily Kandinsky, Miękkie serce, 1927

https://en.wikipedia.org/wiki/Wassily_Kandinsky#/media/File:Vassily_Kandinsky,_1927_-_Molle_rudesse.jpg

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

KARTA PRACY NR 1b sc. 1/20

1. Match.

a yellow triangle

a blue circle

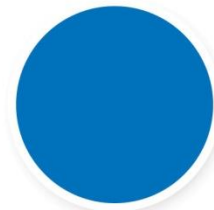
a red square

a green circle

an orange triangle

a black square

SCENARIUSZ ZAJĘĆ I/21

Tytuł	Co o sobie wiemy?
Kształtowane kompetencje	komunikacyjne, intrapersonalne i emocjonalne, interpersonalne i społeczne
Cele zajęć	OGÓLNE: zintegrowanie grupy. OPERACYJNE: uczeń: <ol style="list-style-type: none"> 1) projektuje swój znak graficzny, 2) ma poczucie przynależności do grupy (klasy), 3) potrafi prowadzić efektywną komunikację z innymi osobami, 4) poszerza wiedzę o swoich kolegach i koleżankach z klasy, 5) zna nazwy czynności w języku angielskim, 6) ocenia zajęcia pod kątem zdobytych informacji.
Metody pracy	podające (opis, wyjaśnienie), praktyczne (ćwiczenia przedmiotowe)
Formy pracy	zbiorowa, indywidualna
Środki dydaktyczne	mazaki w różnych kolorach, karta pracy nr 1, kartki w formacie A4 (przynajmniej jedna dla każdego ucznia), karta pracy <i>English Ant 12</i>
Czas trwania	75 minut, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja społeczna - 45 minut, - język angielski - 30 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja plastyczna
cele operacyjne: 1
środki dydaktyczne:
- kartki w formacie A4
- mazaki

Wprowadzenie do zajęć

Nauczyciel rozdaje uczniom kartki w formacie A4. Zadaniem uczniów jest zaprojektowanie swojego charakterystycznego, ale prostego znaku (znak ten może być związany z zainteresowaniami uczniów, ulubionymi potrawami, ulubionymi czynnościami, pierwszą literą imienia, nazwiska, itp.). Uczniowie prezentują swoje znaki na forum.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Jeśli znaki jakichś uczniów są bardzo podobne do siebie, można zaproponować ich modyfikację poprzez dorysowanie jakiegoś elementu tak, aby znak faktycznie być przypisany tylko do jednej osoby w klasie.

edukacja społeczna
cele operacyjne: 2-4
środki dydaktyczne:
karta pracy nr 1

Zajęcia właściwe

1. Bingo

Nauczyciel rozdaje uczniom kartę pracy nr 1 Informuje ich, że zadanie polega na wypełnieniu całej tabelki, a więc znalezieniu osób, które lubią wykonywać daną czynność. Nauczyciel podkreśla, że bardzo ważne jest zadanie koledze (koleżance) poprawnego pytania, np. *Czy lubisz grać w piłkę nożną?* Jeśli uczeń uzyska pozytywną odpowiedź od kolegi (koleżanki), pytana osoba maluje w odpowiedniej kratce swój znak opracowany w poprzedniej części zajęć.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Można również wprowadzić ograniczenie czasowe, np. 20 minut i tym samym element rywalizacji (przy założeniu, że nauczyciel wie, że rywalizacja jest dobrze przyjmowana przez uczniów). Wówczas nauczyciel informuje uczniów, iż wygrywa osoba, która jako pierwsza będzie miała wypełnioną kartkę lub też w ciągu 20 minut będzie miała wypełnionych najwięcej pól w tabeli.

język angielski
cele operacyjne: 5
środki dydaktyczne:
karta pracy *English Ant 12*

2. English Ant 12

Nauczyciel wyjaśnia, że gdyby zaszła potrzeba zapytania o ulubioną czynność kolegi (koleżanki), która nie mówi w języku polskim, prawdopodobnie można byłoby z tymi osobami porozumieć się w języku angielskim, dlatego warto poznać nowe słowa w tym języku. Uczniowie poznają nazwy czynności w języku angielskim i rozpoznają je na ilustracjach. Następnie wycinają ilustracje i podpisy, dopasowują je i nakleją w zeszytach.

Podsumowanie zajęć

1. Uczniowie wspólnie z nauczycielem analizują wypełnione prace. Nauczyciel zadaje pytania:
  - *Które zainteresowania są najbardziej popularne?*
  - *Które zainteresowania są najrzadsze?*
  - *Co Was zaskoczyło?*
2. Uczniowie kończą zdania:
  - *Dziś dowiedziałem (-am) się, że... Potwierdziło się, że ...*

edukacja społeczna
cele operacyjne: 6

KARTA PRACY NR 1 sc. 1/21

czynność	osoba 1	osoba 2	osoba 3
			
			
			
			
			
			
			

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

ENGLISH ANT 12 sc. 1/21

swim

play football

play tennis

ride a bike

sleep

eat

drink

read

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

swim

play football

eat

play tennis

ride a bike

sleep

drink

read

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/22

Tytuł	Dwa ognie
Kształtowane kompetencje	językowe, komunikacyjne, matematyczne, ruchowe, myślenie twórcze, myślenie naukowe
Cele zajęć	<p>OGÓLNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kształtowanie myślenia naukowego, w tym zadawania pytań i formułowania hipotez badawczych, - trenowanie koncentracji uwagi, - rozwijanie myślenia konkretnego poprzez wizualizację problemów matematycznych, - rozwijanie kompetencji językowej i komunikacyjnej poprzez formułowanie komunikatów adekwatnych do kontekstu sytuacyjnego, - rozwijanie wiedzy przyrodniczej, - kształtowanie sprawności ruchowej. <p>OPERACYJNE: uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wie, co zastępowało ludziom prąd w czasach dawnych, 2) odpowiada na pytania dotyczące listy czynności ognia, 3) formułuje pytania badawcze i hipotezy dotyczące właściwości ognia, 4) wyjaśnia zjawisko wytwarzania ciepła przez ogień na podstawie przykładów z życia codziennego, 5) omawia rolę ognia w życiu człowieka, 6) omawia reguły gry w dwa ognie i stosuje je w praktyce, 7) wyjaśnia genezę nazwy „dwa ognie”, 8) wykorzystuje dostępne mu rekwizyty i materiały do zaplanowania i przeprowadzenia eksperymentu, 9) wskazuje różnice między dwoma bardzo podobnymi rysunkami, 10) wizualizuje komunikat werbalny z uwzględnieniem aspektu liczebności poszczególnych obiektów, 11) podaje potencjalne konsekwencje nieobecności ognia
Metody pracy	podające (opis, wyjaśnienie), praktyczne (ćwiczenia przedmiotowe)
Formy pracy	zbiorowa, indywidualna, w parach
Środki dydaktyczne	tablet, karta A4 dla każdego ucznia, kredki, boisko, piłka, stoiki z pokrywkami, rękawica termoizolacyjna BHP, kostki lodu, zapałki, podgrzewacze, denaturat, karta pracy nr 1

Czas trwania	cztery godziny, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja polonistyczna - 45 minut, - edukacja przyrodnicza - 80 minut, - edukacja matematyczna - 25 minut, - edukacja plastyczna - 20 minut, - edukacja informatyczna - 10 minut
--------------	---

PRZEBIEG ZAJĘĆ

Wprowadzenie do zajęć

Nauczyciel wchodzi do sali i zapala światło, a następnie gasi. Czynność powtarza kilkakrotnie. Pyta uczniów, czy wiedzą, co przed chwilą wydarzyło się w klasie? Po wspólnej analizie wypowiedzi uczniów prawdopodobnie klasa dojdzie do wniosku, że to dzięki prądowi (jego obecności) w klasie robiło się jasno, a gdy prąd był wyłączony (za pomocą odpowiedniego naciśnięcia włącznika) robiło się ciemniej. Następnie nauczyciel pyta uczniów:

- *Czy zawsze ludzie mieli w domach prąd?*
- *Co zastępowało ludziom prąd?*
- *Dzięki czemu ludzie mieli widno w domach?*
Co zastępowało ludziom kuchenki do gotowania potraw?

Po uzyskaniu od uczniów właściwej odpowiedzi, tj. „ogień”, nauczyciel informuje ich, że to właśnie ogień będzie przedmiotem dzisiejszych zajęć.

Zajęcia właściwe

1. Co robi ogień?

Nauczyciel pyta uczniów: Co może robić ogień?

Wypisuje wypowiedzi uczniów na tablicy. Następnie informuje o tym, że za chwilę ich odpowiedzi dotyczące różnych właściwości ognia (tego, jaki on jest i co robi) zostaną sprawdzone podczas kilku doświadczeń. Celem zaciekawienia i skoncentrowania uwagi zwraca się do uczniów: *Ciekawe, które z podanych przez Was właściwości ognia uda nam się potwierdzić w doświadczeniach...* Warto wprowadzić utarty komunikat wprowadzający uczniów w etap lekcji dotyczący eksperymentowania: *Czy jesteście gotowi do eksperymentowania? Oczy, uszy, nosy i ręce otwarte na nowe wrażenia? No to do dzieła.*

Uczniowie na głos recytują krótki wierszyk:

*Świat dookoła nas
Wiele zagadek skrywa.
Nauka nie pójdzie w las
Od doświadczeń wiedzy przybywa.*

edukacja
przyrodnicza
cele operacyjne: 1
środki dydaktyczne:
- tablet
- tablica interaktywna

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne: 2

2. Eksperymenty. Czy ogień daje ciepło?

Materiały:

dwastoiki różnej wielkości z pokrywkami, rękawica termoizolacyjna BHP, trzypodgrzewacze, zapałki, woda, kostki lodu, mięso surowe itp. (w zależności od dostępności - katalog otwarty).

Etap 1. Problem i hipotezy badawcze

- *Czy ogień daje ciepło?*
- *W jaki sposób możemy przekonać się, że ogień daje ciepło?*

Do wykorzystania macie następujące przedmioty (nauczyciel demonstruje dostępne rekwizyty i materiały do przeprowadzenia doświadczeń).

Uczniowie zgłaszają propozycje. Nauczyciel wspólnie z uczniami omawia poszczególne pomysły (czy są faktycznie do wykonania w sali szkolnej przy użyciu dostępnych materiałów? czy są bezpieczne podczas wykonywania? czy faktycznie dostarczą dowodu na to, że ogień daje ciepło?). Ten etap jest bardzo istotny z punktu widzenia kształtowania myślenia naukowego i metapoznania: uczniowie uczą się krytycznej oceny własnych pomysłów działań, które mają prowadzić do wypracowania określonych, zaplanowanych rezultatów i wybierają kilka z nich do wykonania.

Etap 2. Przeprowadzenie eksperymentów

Eksperyment A

Pytanie badawcze: *Co czuje człowiek, kiedy przykłada rękę do palącej się świeczki?*

Wykonanie eksperymentu i sformułowanie odpowiedzi.

Eksperyment B

Eksperyment podobny do A z modyfikacją polegającą na założeniu na rękę rękawicy termoizolacyjnej. Pytanie badawcze: *Co czuje człowiek, kiedy przykłada rękę chronioną rękawicą do palącej się świeczki?*

Wykonanie eksperymentu i sformułowanie odpowiedzi.

Uczniowie porównują te dwa eksperymenty i formułują wnioski. Nauczyciel asystuje im, wskazując za pomocą pytań pomocniczych właściwy kierunek poszukiwań:

- *Czym różniły się te eksperymenty między sobą?*
- *Co to znaczy, że rękawica ma właściwości „termoizolacyjne”?*
- *Czy znacie przykłady przedmiotów termoizolacyjnych z życia codziennego?*

Eksperyment C

Uczniowie wlewają odrobinę wody do słoika. Poprzez włożenia palca sprawdzają temperaturę wody (nauczyciel pyta: czy ta woda jest zimna czy ciepła?). Nauczyciel przez kilkanaście sekund trzyma słoik z wodą nad płomieniem podgrzewacza. Nauczyciel przelewa wodę do szklanki, a uczniowie sprawdzają palcem jej temperaturę (nauczyciel musi sam wcześniej sprawdzić, czy woda nie jest za gorąca). Nauczyciel pyta:

- *Co się stało z wodą?*

Wniosek: Podgrzanie wody to właśnie przekazanie jej ciepła.

Eksperyment D.

Nauczyciel umieszcza za pomocą szczypiec kostkę lodu nad płomieniem podgrzewacza. Uczniowie obserwują przebieg zjawiska topnienia.

Nauczyciel pyta: *Co się dzieje z kostką lodu?*

edukacja
przyrodnicza
cele operacyjne:
3-7
środki dydaktyczne:
- 2 słoiki,
- 3 podgrzewacza,
- rękawice BHP

Uczniowie opisują swoje obserwacje. Wspólny wniosek: lód topnieje następuje na skutek przekazania ciepła przez ogień.

Eksperyment E

Nauczyciel umieszcza za pomocą szczyptec kawałek mięsa nad płomieniem podgrzewacza. Uczniowie obserwują przebieg ścinania się białka. Nauczyciel pyta: *Co się dzieje z tym kawałkiem mięsa?*

Uczniowie opisują swoje obserwacje, w tym zapach mięsa, zmianę koloru, kurczenie się. Wspólny wniosek: ciepło przekazywane przez ogień powoduje ścinanie się białka, które jest głównym składnikiem mięsa.

Etap 3. Sformułowanie odpowiedzi na pytanie badawcze na podstawie przeprowadzonych eksperymentów

Pytanie: *Czy ogień daje ciepło?*

Odpowiedź: *Tak, ogień daje ciepło.*

Etap 4. Komentarz naukowy

Ogień to inaczej proces spalania się łatwopalnych gazów. Podczas tego spalania uwalnia się duża ilość energii cieplnej, która zarówno podtrzymuje proces spalania, jak i przekazywana jest obiektem znajdującym się w otoczeniu płomienia.

3. Trening koncentracji uwagi

Zadaniem uczniów jest dostrzeżenie różnic pomiędzy dwoma obrazkami (smok wawelski ziejący ogniem) - karta pracy nr 2.

4. Dlaczego „dwa ognie”?

Uczniowie odpoczywają po emocjonującej grze. Następnie nauczyciel zadaje im pytania odnoszące się wprost do bezpośredniego „doświadczenia gry”:

- *Co czuliście podczas tej gry? (w przypadku braku odpowiedzi uczniów, nauczyciel precyzuje: Czy odczuwaliście strach, że ktoś uderzy w was piłką?*
- *Czy cieszyliście się, kiedy zdobywaliście punkt dla swojej drużyny? itp.*
- *Czy ta gra podobała Wam się? Co było potrzebne w tej grze, żeby wygrać?*
- *Jak wam się wydaje, dlaczego ta gra nosi nazwę „dwa ognie”?*

Można ukierunkować myślenie uczniów poprzez wykorzystanie potocznych zwrotów: „Ognia!” lub „Dawać ognia” - kiedy używa się takich wyrażień?

5. Ogień matematyczne

Uczniowie otrzymują kartkę w formacie A4 i kredki. Nauczyciel czyta bardzo wolno (przynajmniej dwukrotnie) opis sytuacji i prosi uczniów o równoległe rysowanie tej sytuacji na kartkach.

Harcerze, będąc na wakacjach nad jeziorem, postanowili pod opieką swojego drużynowego rozpałić ognisko. Marzyły im się pieczone kiełbaski i pieczone jabłka... Znaleźli odpowiednie miejsce daleko od lasu. Na wszelki wypadek otoczyli miejsce na ognisko kamieniami. Bartek, Krzys i Wojtek przynieśli po trzy kamienie. Narysuj je na swojej kartce. Teraz już wiesz, ile kamieni było razem. W środku wytyczonego miejsca ułożono 7 kawałków drewna. Narysuj je na swojej kartce. Bartek przyniósł z lasu dwa kawałki drewna, a Wojtek pięć kawałków. Sprawdź na swoim obrazku, ile kawałków drewna przyniósł Krzys. Każdy z chłopców trzymał w ręku patyk z dwoma kiełbaskami. Ile wszystkich kiełbasek piekło się na ognisku? Po

edukacja
matematyczna
cele operacyjne: 8
środki dydaktyczne:
karta pracy nr 2

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne: 7

edukacja
matematyczna
cele operacyjne: 10
środki dydaktyczne:
- kartki w formacie A4,
- kredki

edukacja
polonistyczna,
edukacja
przyrodnicza
cele operacyjne: 11

zjedzeniu kielbasek chłopcy postanowili upiec sobie jabłka. Razem mieli sześć jabłek. Narysuj te jabłka i zastanów się, ile jabłek pozostało chłopcom do zjedzenia, jeśli dwa z nich wpadły do ogniska i zupełnie nie nadawały się do jedzenia.

Podsumowanie zajęć

Rundka w kręgu: *Co by było, gdyby na świecie nie było ognia?*

Uczniowie odpowiadają kolejno według miejsca zajmowanego w ławce. Nauczyciel uwrażliwia uczniów na unikanie powtórzeń. W zależności od pomysłowości uczniów można przeprowadzić kilka rundek odpowiedzi.

W przypadku trudności z odpowiedziami, nauczyciel może naprowadzić uczniów na nowy kierunek poszukiwań, np. gdy uczniowie odnoszą się tylko do takich zjawisk, jak brak światła czy niemożność ugotowania czegoś, można wskazać na uczucia: *Ludzie byliby smutni, nie mogąc zjeść kolacji przy płomieniach świec.*

WSKAZÓWKA PANA OD PRZYRODY

Podczas zajęć uczniowie poznają właściwości ognia i możliwość jego wykorzystania. Jednakże oprócz pozytywnych aspektów ognia warto by było wspomnieć o negatywnych: pożarach i związanych z nimi zniszczeniach. Można by było przy tym wprowadzić dobre zasady korzystania z ognia (tylko pod nadzorem osób dorosłych, w odpowiednio przygotowanych warunkach) oraz wzbudzić w uczniach czujność na potencjalne niebezpieczeństwa związane z zauważonym otwartym i niekontrolowanym ogniem (niedopałki papierosów w obszarach suchych upraw lub lasów, niedogaszone ogniska, wysypane węgle z grilla, itp. itd.) oraz sposoby informowania o takich sytuacjach (rodzice, straż pożarna, numer 998 i ratunkowy 112).

KARTA PRACY NR 1 sc. I/22

Porównaj obie ilustracje i wskaż różnice między nimi.

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/23

Tytuł	Święto Niepodległości
Kształtowane kompetencje	interpersonalne i społeczne
Cele zajęć	<p>OGÓLNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kształtowanie postawy prospołecznej wśród uczniów, - rozwijanie poczucia tożsamości uczniów (tożsamości narodowej). <p>OPERACYJNE: uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) rozumie pojęcie wolności, 2) wyjaśnia, na czym polega niepodległość i wolność państwa, 3) wie, jakie jest znaczenia święta 11 listopada, 4) dostrzega potrzebę działania na rzecz dobra innych, 5) planuje swoje działania i realizuje je zgodnie z wyznaczoną strategią
Metody pracy	podające (opis, wyjaśnienie), praktyczne (ćwiczenia przedmiotowe)
Formy pracy	zbiorowa, indywidualna
Środki dydaktyczne	karty pracy nr 1–2, czerwone mazaki lub kredki, tablica interaktywna, gruby sznurek o długości około dziesięciu metrów
Czas trwania	jedna godzina edukacji społecznej i etycznej

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja społeczna
cele operacyjne: 1
środki dydaktyczne:
sznurek

Wprowadzenie do zajęć

Nauczyciel układa na podłodze gruby sznur w kształcie koła. Informuje uczniów, że zostali uwięzieni - muszą jak najszybciej wejść do koła i pod żadnym pozorem nie mogą z niego wyjść. Kiedy uczniowie znajdują się w kole, nauczyciel w odległości około dwóch metrów od nich przegląda ciekawe książki, zabawki, pobudza zainteresowanie uczniów. Kiedy zauważy ich skupienie na sobie, zadaje im pytanie: *Czy też chcielibyście obejrzeć te przedmioty?*

Kiedy uczniowie udzielają pozytywnej odpowiedzi, wyjaśnia im, że to jest niemożliwe, ponieważ są uwięzieni, a więc nie mogą robić tego, na co mają ochotę.

Uczniowie spędzają w kole jeszcze kilka minut. Po tym ćwiczeniu nauczyciel rozmawia z nimi na temat ich odczuć i wrażeń:

- *Jak czuliście się w kole?*
- *Co Wam najbardziej przeszkadzało?*
- *Czy znacie sytuacje, w których człowiek jest zniewolony (uwięziony)?*

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Ćwiczenie wprowadzające powinno zostać wykonane w konwencji zabawowej. Nauczyciel powinien poprzez ton głosu i ewentualne komentarze informujące, że „jest to zabawa w więzienie” pozytywnie wpływać na atmosferę panującą wśród uczniów. W przypadku bardzo dużej wrażliwości emocjonalnej uczniów należy zrezygnować z przeprowadzania ćwiczenia.

Zajęcia właściwe

1. Walka Polski o niepodległość

Nauczyciel wykorzystuje ćwiczenie wprowadzające do wytłumaczenia uczniom, na czym polegała utrata wolności i niepodległości przez Polskę w okresie 1795–1918. Poprzez myślenie analogiczne uczniowie porównują swoje odczucia jako osób zniewolonych (przez sznurek) do potencjalnych odczuć Polaków pod zaborami. Pytania do wykorzystania:

- *Czy Polacy w okresie niewoli mogli bez przeszkód mówić po polsku? Jak Ty byś się czuł (-a), gdyby ktoś zabronił Ci używania języka polskiego?*
- *Czy Polacy mogli bez przeszkód wyrażać swoje zdanie?*
- *Czy Polacy mogli decydować o swoim kraju?*

W ramach podsumowania rozmowy z uczniami nauczyciel wyjaśnia, że 11 listopada 1918 roku Polska dzięki pracy i oddaniu tysięcy walczących Polaków odzyskała swoją niepodległość i stała się samodzielnym państwem.

2. Jestem Polakiem

Nauczyciel prezentuje uczniom film edukacyjny opracowany przez Instytut Pamięci Narodowej pt. *Polak mały*: <http://pamiec.pl/pa/edukacja/gry-i-materialy-edukac/film-polak-maly/12975,POLSKIE-SYMBOLI-NARODOWE.html>.

Po obejrzeniu filmu nauczyciel zadaje uczniom pytania bezpośrednio nawiązujące do niego:

- *Czy fajnie jest być Polakiem? (Słowo „fajnie” użyte jest w filmie.)*

edukacja społeczna
cele operacyjne:
2-3

edukacja społeczna
cele operacyjne:
2-3
środki dydaktyczne:
film edukacyjny

edukacja społeczna
cele operacyjne: 4-5
środki dydaktyczne:
karta pracy nr 1-2

- Co oznacza słowo „ojczyzna”?
- Co oznaczają kolory biały i czerwony na flagie Polski?

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Nauczyciel równoległe pokazuje, jak wykonać ćwiczenie na tablicy interaktywnej.

3. Plan dobrych uczynków

Po zaznaczeniu przez dzieci konturów Polski na mapie (karta pracy nr 1) nauczyciel podkreśla, że aktualnie Polska należy do wspólnoty państw europejskich, dzięki czemu Polacy mogą swobodnie podróżować, pracować i mieszkać w różnych częściach Europy (co poszerza ich wolność). Nauczyciel przypomina uczniom, że w najbliższym czasie Polacy będą świętowali Dzień Odzyskania Niepodległości. Podkreśla, że święto to przypomina nam, że wszyscy należymy do jednej wielkiej rodziny obywateli Polski i, tak jak w rodzinie, powinniśmy o siebie wzajemnie zadbać.

Nauczyciel proponuje uczniom opracowanie planu dobrych uczynków, czyli ich pomysłów na to, w jaki sposób pomagać osobom w najbliższym otoczeniu, które mogą tej pomocy potrzebować. Proponuje się zaplanowanie pięciudobrych uczynków, które będą możliwe do zrealizowania przez ucznia do końca miesiąca. Zaplanowane uczynki należy opisać (albo poprzez napisanie, albo namalowanie) w odpowiednich miejscach tabeli (karta pracy nr 2). Po wykonaniu opisu uczniowie dzielą się na forum swoimi postanowieniami.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Po wykonaniu dobrego uczynku uczeń stawia sobie „+” w ostatniej kolumnie. Na ostatnich zajęciach w listopadzie uczniowie przynoszą swoje karty i wspólnie z nauczycielem analizują realizację dobrych uczynków.

WSKAZÓWKA DO PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

Nauczyciel powinien zwrócić szczególną uwagę na właściwe uargumentowanie uczniom zdolnym potrzeby pomagania innym. Często silna orientacja osób zdolnych na rozwijaniu swojego potencjału redukuje motywację do działania na rzecz dobra społecznego.

edukacja społeczna
cele operacyjne: 4

Podsumowanie zajęć

Nauczyciel odczytuje informację od mrówki Eureka:

Moi Kochani! Bycie wolnym człowiekiem to niesamowite szczęście. Pamiętajcie jednak, że wszystko, co robicie, nie może wyrządzać krzywdy drugiemu człowiekowi. Czasami ludzie dokoła nas potrzebują pomocy, bo z różnych powodów nie są do końca wolni (chorują, nie mają pieniędzy, żeby zrealizować swoje potrzeby). Wówczas powinniśmy im pomóc. My, mrówki, również pomagamy sobie wzajemnie i dzięki temu możemy przetrwać nawet najtrudniejsze warunki. Bądźmy dla siebie dobrzy! Święto Niepodległości to Święto Dobroci.

KARTA PRACY NR 1 sc. 1/23

KARTA PRACY NR 2 sc. 1/23

numer uczynku	opis uczynku	wykonanie (+)
1		
2		
3		
4		
5		

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/24

Tytuł	Ważymy bez wagi
Kształtowane kompetencje	matematyczna, techniczna, przyrodnicza, ruchowa
Cele zajęć	<p>OGÓLNE: kształtowanie postaw badawczych, zapoznanie uczniów z niektórymi właściwościami powietrza.</p> <p>OPERACYJNE: uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) poznaje różne rodzaje wag, 2) rozbudza swoje zainteresowania poprzez doświadczenie, 3) waży przedmioty i odczytuje wynik, 4) rozumie pojęcia „tyle samo”, „cięższy”, 5) wykonuje wagę z podanych materiałów według instrukcji, 6) wyciąga wnioski z przeprowadzonego eksperymentu, 7) uczestniczy w zabawie ruchowej
Metody pracy	podające (objaśnienie, wyjaśnienie), problemowe, praktyczne (ćwiczenia przedmiotowe, eksperyment)
Formy pracy	zbiorowa, indywidualna
Środki dydaktyczne	różne rodzaje wag, dla każdego ucznia: po dwie pałeczki, taśma klejąca, puszki po napojach napelnione piaskiem, dwa balony z uchwyty, załącznik 1
Czas trwania	jedna godzina 30 minut, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja matematyczna - 30 minut, - zajęcia techniczne - 35 minut, - edukacja przyrodnicza - 15 minut, - edukacja ruchowa - 10 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja
matematyczna

cele operacyjne:
1, 3, 4

środki dydaktyczne:

- różne rodzaje wag,
- przedmioty dostępne w klasie

edukacja:
przyrodnicza,
matematyczna,
zajęcia techniczne

cele operacyjne:
2, 4, 5, 6

środki dydaktyczne:

- 2 paleczki,
- taśma klejąca,
- puszki po napojach napełnione piaskiem,
- 2 balony z uchwytnymi dla każdego ucznia
- załącznik 1

Wprowadzenie do zajęć

Zabawa „Zważmy to”

Nauczyciel prezentuje różne rodzaje wag i omawia z uczniami, co można nimi zważyć. Uczniowie ważą różne przedmioty, próbują odczytywać wyniki.

WSKAZÓWKA DO PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

Uczniowie, którzy radzą sobie z liczeniem na wyższym poziomie, mogą kontrolować wyniki kolegów bądź też ważyć cięższe przedmioty.

Zajęcia właściwe

1. Eksperyment

Etap 1. Pytanie badawcze: *A jak myślicie, czy da się zważyć powietrze?*

Uczniowie stawiają hipotezy, uzasadniając swoje racje.

Etap 2. Pytanie nauczyciela: *W jaki sposób zważymy powietrze?*

Uczniowie podają swoje propozycje. Nauczyciel je podsumowuje i proponuje uczniom wykonanie własnej wagi do ważenia powietrza, po czym czyta uczniom instrukcję wykonania wagi (załącznik 1).

WSKAZÓWKA DO PRACY Z UCZNIEM SZEŚCIOLETNIM

Należy zwrócić szczególną uwagę na dzieci sześciolatki, ponieważ ze względu na słabsze możliwości manualne mogą mieć problemy z wykonaniem wagi. Wskazana jest pomoc nauczyciela bądź ucznia, który jest w stanie zrobić swoją pracę i pomóc koledze.

Uczniowie ważą puste, nienadmuchane balony z wykorzystaniem samodzielnie wykonanych wag.

Nauczyciel proponuje przejście do dalszej części eksperymentu polegającej na nadmuchiowaniu jednego balonu powietrzem i umocowaniu go ponownie na wadze – załącznik 1, etap I.I

Pytania do obserwacji:

- *Co się dzieje?*
- *Dlaczego koniec pączki z nadmuchanym balonem opada?*

Etap 3.

Na tym etapie uczniowie dochodzą do wniosków:

- 1. Za pomocą wagi można zważyć balony i balony o takiej samej wielkości ważą tyle samo.*
- 2. Jeśli nadmuchamy balon, to jest on cięższy niż balon nienadmuchany.*

Sformułowanie przez uczniów odpowiedzi: *Balon nadmuchany jest cięższy, bo tam jest powietrze.*

Etap 4

Komentarz nauczyciela: Zamknięte powietrze w baloniku sprawiło, że stał się on cięższy, bo powietrze, choć tego nie odczuwamy, waży.

WSKAZÓWKA PANA OD PRZYRODY

Balonik stał się cięższy, ponieważ go nadmuchaliśmy, czyli sprężyliśmy w nim powietrze - tego powietrza jest w nim więcej niż w otoczeniu - zatem balonik jest cięższy.

wychowanie
fizyczne
cele operacyjne: 7
środki dydaktyczne:
balony

Podsumowanie zajęć

Zabawa „Spadające balony”

Dzieci napętniają powietrzem wszystkie baloniki i próbują je odbijać w taki sposób, by żaden nie spadł na podłogę.

ZAŁĄCZNIK 1 sc. 1/24

Instrukcja wykonania wagi do ważenia powietrza

Potrzebne materiały:

- dwie jednakowe puszkki po napoju napelnione piaskiem,
- dwie pałeczki o długości 17i 32 centymetrów,
- dwa jednakowe baloniki z uchwytyami (łatwe do umocowania przez uczniów),
- flamaster.

Etapy wykonania:

I etap

1. Zaznacz flamastrem połowę dłuższej i krótszej pałeczki (można to zrobić z pomocą linijki lub paska papieru, który składamy na pół i to wyznaczy nam środek).
2. Na końcach dłuższej pałeczki umocuj baloniki za pomocą uchwytów.

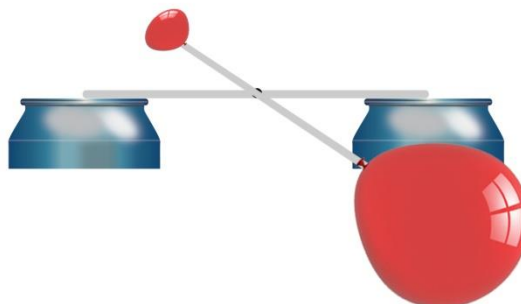

3. Krótszą pałeczkę umocuj na puszkach i oprzyj środek dłuższej na środku krótszej pałeczki

II etap

4. Nadmuchaj jeden balonik i umocuj go ponownie na końcu pałeczki, a pałeczkę oprzyj dokładnie w tym samym miejscu.

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/25

Tytuł	Ekologiczny pokaz mody
Kształtowane kompetencje	komunikacyjne, interpersonalne i społeczne, artystyczne, w zakresie przedsiębiorczości, wrażliwość estetyczna, myślenie twórcze
Cele zajęć	<p>OGÓLNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kształtowanie myślenia twórczego i kreatywności podczas planowania, projektowania i wykonania pracy, - rozwijanie zdolności plastycznych. <p>OPERACYJNE: uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wypowiada się na zadany temat, 2) projektuje i wykonuje prosty strój z wybranych materiałów, 3) współpracuje z zespołem w czasie realizacji zadania, 4) wie, w co ubrać się w zależności od pory roku, 5) planuje swoją pracę, 6) dba o estetykę i wykończenie stroju, 7) rozumie potrzebę recyklingu, 8) dokonuje samooceny wkładu pracy na zajęciach, 9) zna kilka nazw ubrań w języku angielskim.
Metody pracy	podające (pogadanka, opis, wyjaśnienie), problemowe, praktyczne (ćwiczenia przedmiotowe)
Formy pracy	zbiorowa, grupowa, indywidualna
Środki dydaktyczne	koło ratunkowe, parasol, itp. znaczki dla każdego ucznia: - załącznik 1 (obrazki symbolizujące cztery pory roku, umożliwiające podział na grupy), gazety, kartony, taśma dwustronnie klejąca, klej, bibuła, zakrętki do butelek, duże arkusze papieru, karty do ewaluacji - załącznik 2, karta pracy <i>English Ant 13</i>
Czas trwania	dwie godziny 30 minut, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja plastyczna - 55 minut, - edukacja przyrodnicza - 15 minut, - edukacja społeczna - 10 minut, - język angielski - 30 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja:
polonistyczna,
przyrodnicza
cele operacyjne:

1, 4

środki dydaktyczne:

- załącznik 1
- przedmioty na każdą porę roku (kapelusz, okulary przeciwsłoneczne, sanki, koło ratunkowe, parasol, itp.)

edukacja:
polonistyczna,
plastyczna,
społeczna, j.
angielski

cele operacyjne:

1, 2, 3, 5, 6, 7

środki dydaktyczne:

- gazety,
- kartony,
- taśma dwustronnie klejąca,
- klej,
- bibuła,
- zakrętki do butelek,
- duże arkusze papieru

język angielski

cele operacyjne:9

środki dydaktyczne:

karta pracy English Ant 13

edukacja społeczna

cele operacyjne: 8

środki dydaktyczne:

załącznik 2

Wprowadzenie do zajęć

Dzieci po wejściu do klasy losują znaczki (załącznik 1)- dzielą się na cztery grupy - pory roku. Na dywanie zgromadzone są rekwizyty. Zadaniem każdej z grup jest wybranie tych przedmiotów, które pasują do ich pory roku.

Spontaniczne odpowiedzi dzieci na pytania nauczyciela:

- *Do czego służą wybrane przez was przedmioty?*
- *Czego nam jeszcze brakuje, aby móc spędzić czas na dworze, np. jeździć na sankach czy pójść na spacer?*

Zajęcia właściwe

1. Nauczyciel przeprowadza rozmowę wstępną z uczniami:

- *Czy chcecie dzisiaj uszyć ubrania?*
- *A jak to możemy zrobić w klasie?*

Nauczyciel omawia z dziećmi kolejne etapy powstawania ubrań z wykorzystaniem dostępnych materiałów (gazety, kartony, zakrętki, bibuła) oraz sposoby ponownego wykorzystania odpadów (np.: gazety są oddawane na makulaturę, z której można wykonać papier, tekturę; z opon samochodowych uzyskuje się paliwo do cementowni).

WSKAZÓWKI METODYCZNE

Nauczyciel wyjaśnia uczniom znaczenie słowa „recykling”– proces ponownego wykorzystania niektórych produktów, materiałów.

Następnie uczniowie w grupach stają przy stolikach i na arkuszu papieru projektują strój na daną porę roku, a potem wykonują zgodnie z projektem. Nauczyciel podkreśla, że dany strój powinien zostać zaprezentowany przez uczniów na sobie.

2. „Ekologiczny pokaz mody” - prezentacja stroju.

3. **English Ant 13.** Uczniowie poznają nazwy różnych ubrań, następnie łączą z obrazkiem z jesienią te, które zakładamy w tej porze roku.

Podsumowanie zajęć

Na zakończenie dzieci oceniają zajęcia i swój udział, przyklejają swoje znaczki na kartkach z buźkami zgodnie z ich samopoczuciem - załącznik 2.

ENGLISH ANT 13 sc. 1/25

1. Match.

a cap

gloves

AUTUMN

a raincoat

a swimsuit

sunglasses

an umbrella

2. Match.

summer

winter

spring

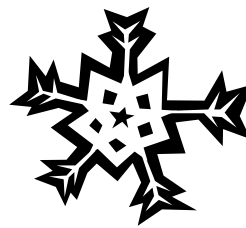
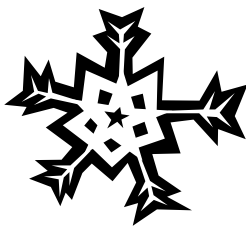
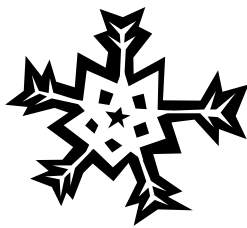
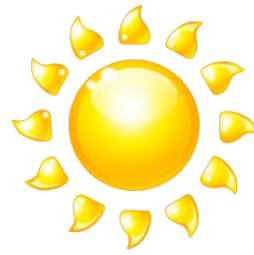
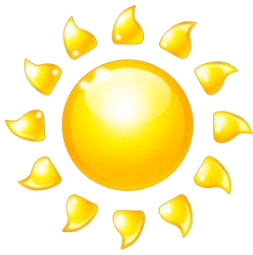
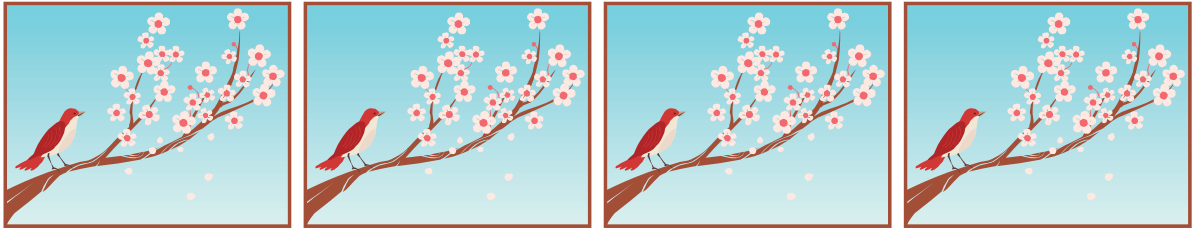

autumn

ZAŁĄCZNIK 1 sc. 1/25

ZAŁĄCZNIK 2 sc. 1/25

a)

b)

c)

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/26

Tytuł	Papierowa lekcja
Kształtowane kompetencje	językowe, artystyczne, myślenie twórcze
Cele zajęć	OGÓLNE: <ul style="list-style-type: none"> - kształtowanie umiejętności obserwowania i wyciągania wniosków, - rozwijanie współpracy w zespole i podejmowania wspólnych decyzji, - rozwijanie kreatywności i wyobraźni przestrzennej. OPERACYJNE: uczeń: <ol style="list-style-type: none"> 1) wypowiada się na podany temat, 2) określa właściwości papieru, 3) wie, jak powstaje papier i jakie ma zastosowania, 4) według własnego pomysłu zmienia wygląd papieru, 5) wykonuje ruchomy obrazek według instrukcji.
Metody pracy	podające (pogadanka), aktywizujące (gra dydaktyczna), praktyczne (eksperyment, ćwiczenia przedmiotowe)
Formy pracy	zbiorowa, grupowa, w parach, indywidualna
Środki dydaktyczne	papier do drukarek kolorowy i biały, tablica interaktywna, karta pracy nr 1
Czas trwania	jedna godzina, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja polonistyczna - 10 minut, - edukacja plastyczna - 15 minut, - zajęcia techniczne - 20 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja polonistyczna
zajęcia techniczne
cele operacyjne:
1, 2
środki dydaktyczne:
kartki papieru

Wprowadzenie do zajęć

Nauczyciel trzyma dwie białe kartki do drukarki. Na jednej jest napis „lekka” na drugiej „ciężka”. Dzieci wspólnie odczytują napisy.

Nauczyciel pyta: *Która kartka szybciej spadnie na podłogę?*

Zgniata kartkę z napisem „ciężka” i upuszcza obie kartki.

- *Jak wygląda pierwsza kartka, a jak druga?*
- *Z czego są zrobione?*

Zajęcia właściwe

1. Twórcza zabawa z kartkami

Dzieci biorą po trzy kartki: jedną białą i dwie kolorowe. Opisują ich wygląd, przeznaczenie, poruszają nimi i słuchają wydawanych odgłosów.

Nauczyciel pyta: *Co robią kartki? (szeleszczą, poruszają się powiewają, zginają się).*

Następnie zadaniem uczniów jest, nie używając żadnych narzędzi, w dowolny sposób zmienić wygląd kartek (np. poprzez: składanie, mięcie, wydzieranie dziurek, zaginanie, składanie w harmonijkę, rozdzieranie, zwijanie w rulon).

Po wykonaniu zdania dzieci omawiają zmiany w wyglądzie kartek (faktura i wielkość).

- *Co się zmieniło?*
- *Jakie były wcześniej, a jakie są teraz?*
- *Do czego można je teraz wykorzystać?*

Uczniowie w grupach układają ze swoich kartek kompozycje przestrzenne.

2. Jak to jest zrobione?

Uczniowie oglądają film *Jak to jest zrobione - papier do drukarek* lub inny.

WSKAZÓWKA METODYCZNA DO PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

Dzieci wyszukują na tabletach informacji na temat produkcji papieru.

3. Ruchomy obrazek. Dzieci wykonują ćwiczenie z karty pracy nr 1. Wycinają prostokąt nakładają na drugi, łącząc brzegi klejem. Następnie nawijają na ołówek i lekko poruszają, rozwijając i zwijając karteczkę, uzyskując efekt ruchomego obrazka

Podsumowanie zajęć

Rozmowa szeptem na temat: „O czym szeleściły dziś nasze kartki”.

edukacja polonistyczna,
zajęcia techniczne,
cele operacyjne:
1, 2
środki dydaktyczne:
papier do drukarek kolorowy i biały

edukacja plastyczna
cele operacyjne:
4, 6
środki dydaktyczne:
papier do drukarek kolorowy i biały

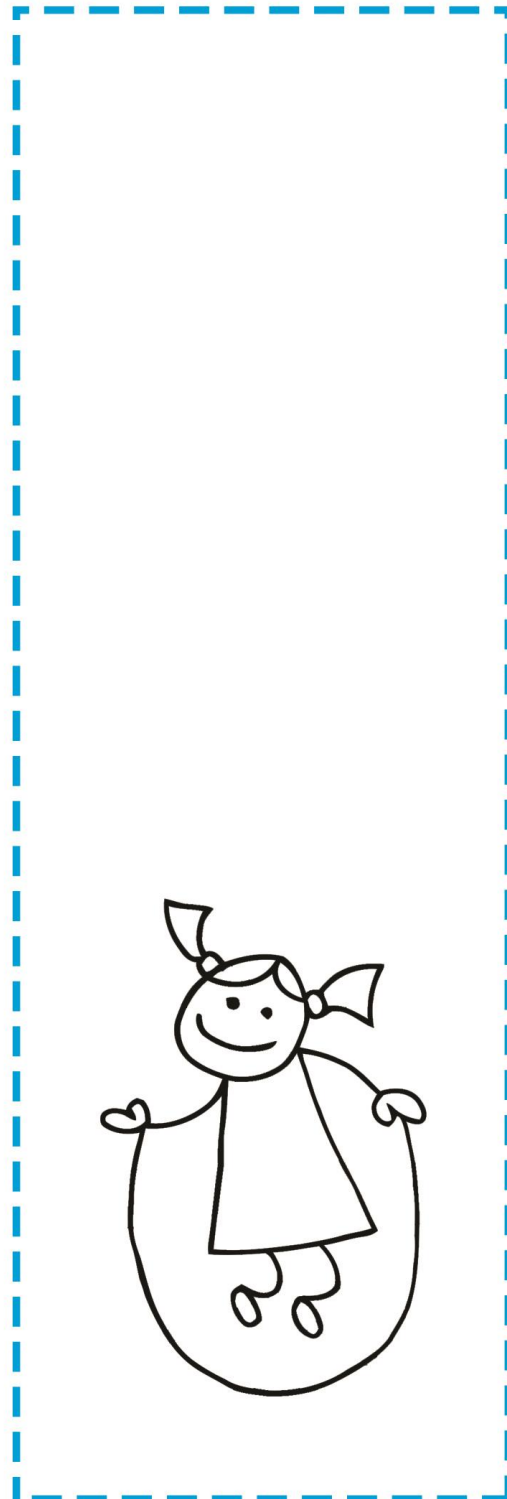
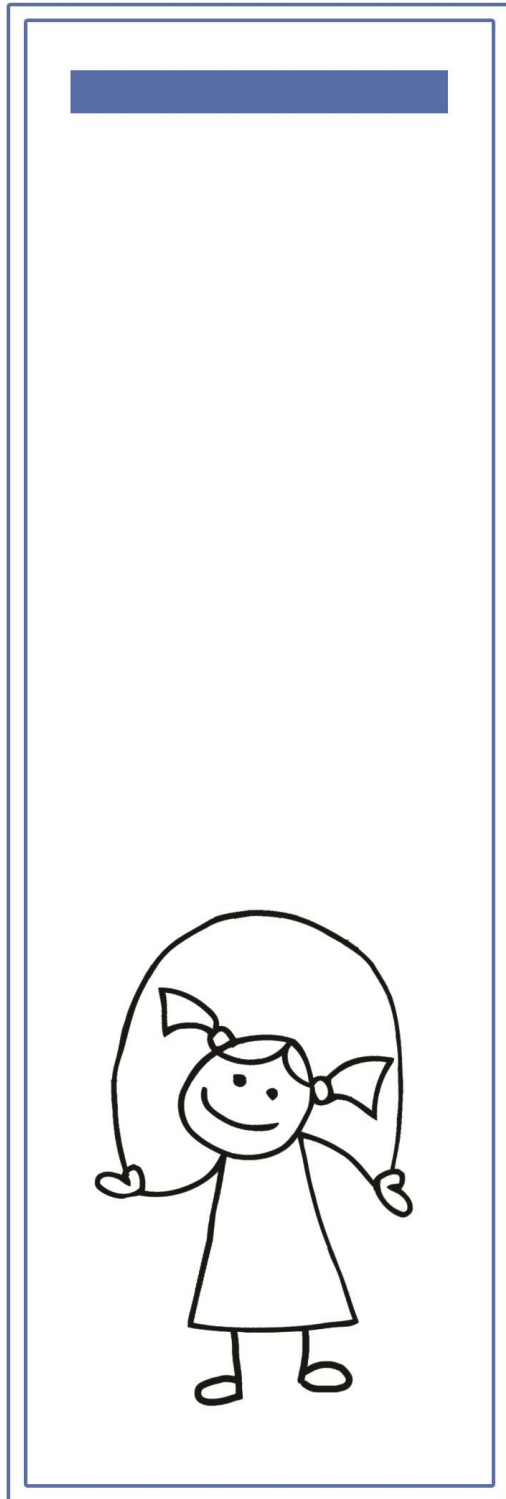
zajęcia techniczne
cele operacyjne: 5
środki dydaktyczne
karta pracy nr 1

edukacja polonistyczna
cele operacyjne: 1

KARTA PRACY NR 1 sc. 1/26

Wytnij po liniach przerywanych prostokąt z prawej strony, posmaruj klejem mały prostokąt na górze, nawiń na ołówek dół kartki i lekko poruszaj, rozwijając i zwiijając karteczkę.

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/27

Tytuł	Niezwykłe pojazdy
Kształtowane kompetencje	komunikacyjne, intrapersonalne i emocjonalne, interpersonalne i społeczne
Cele zajęć	<p>OGÓLNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - integracja grupy, - kształtowanie orientacji przestrzennej, - wdrażanie do przestrzegania ustalonych zasad. <p>OPERACYJNE: uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) opisuje proces produkcji samochodów, 2) wie, że daną zabawą rządzą określone zasady, 3) rozumie i stosuje polecenia typu: „jedź prosto”, „skręć w lewo/w prawo”, 4) ocenia swoje samopoczucie podczas wykonywania określonej roli społecznej, 5) zna nazwy pojazdów poruszających się na drodze w języku angielskim, 6) buduje pojazd z dostępnych materiałów, 7) ma poczucie przynależności do grupy (klasy)
Metody pracy	podające (opis, wyjaśnienie), praktyczne (ćwiczenia przedmiotowe)
Formy pracy	zbiorowa, indywidualna
Środki dydaktyczne	chustki (apaszki) do przewiązania oczu - dla połowy klasy, pudełko, papiery kolorowe, kleje, taśmy klejące, bibuła w różnych kolorach, kolorowe gazety, nożyczki, załącznik 1- list od mrówki Eureki, karta pracy <i>English Ant 14</i>
Czas trwania	75 minut, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja społeczna - 30 minut, - zajęcia techniczne - 15 minut, - język angielski - 30 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

Wprowadzenie do zajęć

zajęcia techniczne
cele operacyjne: 1
środki dydaktyczne:
tablica interaktywna

Nauczyciel informuje uczniów, że podczas dzisiejszych zajęć klasa przemieni się w nowoczesny tor wyścigowy, a następnie w fabrykę wagonów. Pyta uczniów:

- *Czym jest fabryka wagonów i tor wyścigowy?*
- *Czy kiedykolwiek byliście w fabryce (muzeum) wagonów lub oglądaliście wyścigi samochodowe?*

Na tablicy interaktywnej nauczyciel pokazuje krótkie filmiki lub zdjęcia prezentujące wyścigi samochodowe lub proces produkcji wagonów (pociągów).

Zajęcia właściwe

edukacja społeczna,
edukacja
matematyczna
cele operacyjne:
2-3

środki dydaktyczne:
- woreczki,
- sznurek,
- kamienie

1. Za sterami niezwykłych samochodów

Nauczyciel za pomocą dowolnej techniki dzieli uczniów na pary. Jednej osobie z pary nauczyciel zawiązuje oczy apaszką - uczeń ten będzie pełnił funkcję kierowcy samochodu. Drugi uczeń będzie kierowcą. Jednocześnie uczniowie-kierowcy przygotowują sobie przestrzeń do jazdy poprzez wyznaczenie za pomocą dostępnych środków (kamienie, przestrzenne figury z gąbki, woreczki, sznurek itp.) dróg, przejazdów kolejowych, mostów. Uczniowie ustawiają się parami, kierowca trzyma ręce na ramionach „kierownicy” i udziela mu odpowiednich wskazówek: „jedź prosto”, „zatrzymaj się”, „skręć w lewo”. Nauczyciel zwraca uwagę na bezpieczeństwo dzieci, podkreślając, że w ruchu drogowym biorą udział też inne samochody, więc uczniowie muszą zwrócić szczególną uwagę na to, aby nie spowodować zderzenia i w odpowiednim momencie zatrzymać się i ustąpić pierwszeństwa przejazdu. Po kilku minutach zamiana ról. Nowi kierowcy modyfikują przestrzeń drogową tak, aby ich koledzy i koleżanki nie mieli zbyt łatwego zadania.

2. Analiza ról

edukacja społeczna
cele operacyjne: 4

Po wykonaniu ćwiczenia nauczyciel pyta uczniów o ich wrażenia:

- *Co było dla Was trudniejsze: bycie „kierownicą”, czy kierowcą i dlaczego?*
- *Co według Was było najważniejsze w byciu dobrym kierowcą, a co w byciu dobrą „kierownicą”?*

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Uczniowie mogą w kolejnym etapie tego ćwiczenia dobierać się trójkami i wówczas osoba w środku będzie przekazywała informację „kierownicy” powiedzianą do niej szeptem. Wówczas podczas analizy ćwiczenia warto zapytać o to, która wersja ćwiczenia była dla uczniów atrakcyjniejsza i dlaczego oraz czy dobrze czuli się w roli pośrednika (środkowej osoby w niezwykłym pojeździe).

zajęcia techniczne
cele operacyjne: 6
środki dydaktyczne:

- pudełka,
- kartony,
- klej,
- taśma

3. Fabryka wagonów

Uczniowie z pomocą nauczyciela dzielą się na zespoły czteroosobowe. Ich zadaniem jest zbudowanie wagonów kolejki (każda grupa buduje jeden wagon) oraz lokomotywy (tylko jedna grupa buduje lokomotywę zamiast wagonu) z dostępnych materiałów: pudełek, gazet, bibuły itp. Nauczyciel uważnie obserwuje działania poszczególnych zespołów i w miarę potrzeby pomaga im w pracach plastyczno-technicznych oraz wzajemnej komunikacji.

Zwraca ich uwagę na następujące aspekty:

- *Czy Wasz wagon będzie wagonem pociągu osobowego czy towarowego?*
- *Jakie towary może przewozić? Namalujcie to!*

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Ćwiczenie to powinno być wykorzystane przez nauczyciela do obserwacji stylów komunikacji i otwartości społeczno-emocjonalnej poszczególnych uczniów. Bardzo szybko krystalizują się role liderów i wykonawców w grupie (pojawiają się również osoby wyłączone). Nauczyciel powinien starać się włączyć wszystkie osoby w działania - czyni to poprzez zadanie im konkretnej czynności do wykonania: *Tomku, przyklej, proszę, ten komin do lokomotywy!*

Po zakończeniu budowy poszczególnych części pociągów nauczyciel, imitując głos zawiadowcy stacji, informuje:

Na stację „Klasa I b” wjeżdża „Pociąg przyjaźni”. Pociąg prowadzi lokomotywa... [nauczyciel wymienia imiona dzieci, które zbudowały lokomotywę, a dzieci te wprowadzają lokomotywę]. Tuż za nią przyłączono wagon... [nauczyciel wymienia imiona uczniów, a uczniowie ci dołączają wagon do lokomotywy]. Następnie zbliża się do nas wagon..., pociąg kończy wagon... Dzieci stają obok swoich prac, a nauczyciel robi im zdjęcie.

4. English Ant 14.

Uczniowie poznają lub utrwalają słowo *train* oraz wykonują polecenia narysowania pociągów o różnych długościach.

Podsumowanie zajęć

Informacja od mrówki Eureka (nauczyciel odczytuje ją):

Kochani! Wasz „Pociąg przyjaźni” jest przepiękny. To Wasze wspólne dzieło! Możecie być z niego naprawdę dumni. Potraficie ze sobą współpracować tak, jak my mrówki, budując nasze mrowisko. Gratuluję Wam! Niech Wasz „Pociąg przyjaźni” sunie po torach jak najdłużej. Dbajcie o niego!

język angielski
cele operacyjne: 5
środki dydaktyczne:
karta pracy English
Ant 14

edukacja społeczna
cele operacyjne: 7
środki dydaktyczne:
załącznik 1 – list od
mrówki Eureka

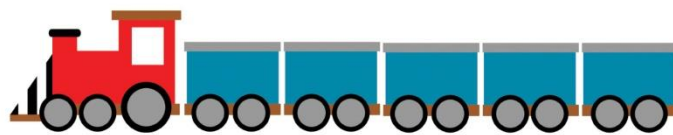
a big train

a small train

a short train

a long train

Draw.

a small train

a big train

a long train

a short train

Kochani!

Wasz „Pociąg przyjaźni” jest przepiękny. To Wasze wspólne dzieło!
Możecie być z niego naprawdę dumni. Potraficie ze sobą
współpracować tak, jak my mrówki, budując nasze mrowisko.

Gratulują Wam!

Niech Wasz „Pociąg przyjaźni” sunie po torach jak najdłużej.

Dbajcie o niego!

Mrówka Eureka

List od Eureka sc. 1/27

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/28

Tytuł	Monografia liczby 6. Nauka pisania cyfry 6
Kształtowane kompetencje	matematyczne, komunikacyjne
Cele zajęć	<p>OGÓLNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kształtowanie pojęcia liczby w aspektach kardynalnym, miarowym i porządkowym, - rozwijanie myślenia matematycznego i umiejętności korzystania z liczmanów. <p>OPERACYJNE: uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zapisuje cyfrę 6, 2) tworzy zbiory sześćoelementowe i przelicza elementy w zakresie 6, 3) używa liczebników porządkowych do określenia kolejności, 4) posługuje się jednostką miarową przy mierzeniu długości przedmiotów, 5) utrwala znajomość liczebników angielskich 1 - 6
Metody pracy	podające (pogadanka), aktywizujące (gra dydaktyczna), praktyczne (ćwiczenia przedmiotowe)
Formy pracy	zbiorowa, grupowa, w parach, indywidualna
Środki dydaktyczne	lalki, misie, piłki, nakrętki, materiał przyrodniczy (np. szyszki, kasztany, żółędzie, muszelki), kartoniki z cyferkami, paski papieru o długości około 80 centymetrów, karty pracy nr 1-4, karta pracy <i>English Ant 15</i>
Czas trwania	jedna godzina 30 minut, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja matematyczna - 45 minut, - język angielski - 30 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja
matematyczna
cele operacyjne: 2

Wprowadzenie do zajęć

Nauczyciel prosi dzieci o wykonanie pięciu podskoków, czterech przysiadów, czterech skłonów.

Nauczyciel wskazuje pięcioro dzieci, które ustawiają się w szeregu, a następnie mówi:

- *Policzcie, dzieci, najpierw od prawej, a następnie od lewej strony.*
- *Kto stoi trzeci?*
- *Kto stoi piąty?*
- *Co trzeba zrobić, żeby było tutaj 6 dzieci? (Musi dojść jedno dziecko.)*

Zajęcia właściwe

edukacja
matematyczna
cele operacyjne:
2, 3, 4, 5
środki dydaktyczne:
- lalki,
- misie,
- piłki,
- nakrętki,
- materiał przyrodniczy (np. szyszki, kasztany, żółędzie, muszelki),
- kartoniki z cyferkami,
- karty pracy 1, 2, 3

1. Zbiory pięcio- i sześćoelementowe

Dzieci układają na stolikach zbiory pięcioelementowe, wykorzystując dostępne przedmioty: szyszki, kasztany guziki, zabawki, klocki, piórniki, przybory szkolne. Nauczyciel pyta:

- *Co należy zrobić, aby zbiór był sześćoelementowy?*
- *Teraz dołóżcie jeden element, przeliczcie, ile jest teraz elementów?*
- *Odejmijcie jeden element, czy teraz jest więcej czy mniej?*
- *Ułóżcie ponownie zbiory sześćoelementowe, a pod nimi ułóżcie kartonik z cyfrą 6.*

2. Nauka pisania cyfry 6

Prezentacja i porównanie wyglądu drukowanej i pisanej cyfry 6 z wykorzystaniem planszy.

Pokaz sposobu pisania z uwzględnieniem miejsca rozpoczęcia, kierunku pisania oraz rozmieszczenia poszczególnych elementów cyfry w kratkach.

Kreślenie w powietrzu cyfry dużych rozmiarów, a następnie coraz mniejszych.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Nauczyciel, stojąc przodem do dzieci, kreśli cyfrę w powietrzu w odbiciu lustrzanym.

Pisanie bezśladowe na ławce.

Pisanie cyfry na karcie pracy (karta pracy nr 1) po śladzie, a następnie samodzielnie a następnie w kratkach powiększonych i znormalizowanych.

3. Ćwiczenia na zbiorach

Dzieci wykonują ćwiczenia na karcie pracy nr 2 i 3.

- *W drugim zbiorze dorysuj tyle baloników, żeby w obu zbiorach było tyle samo elementów.*
- *Pokoloruj na żółto szósty balonik. Czy polecenie można wykonać tylko w jeden sposób? (Nie, gdyż nie określono, od której strony należy zacząć liczenie).*
- *Ułóż cyfrę 6 z zakrętek do butelek. Zmień kolor co szóstej zakrętki.*

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Dodatkowe ćwiczenia dla chętnych na kartach pracy 4 i 5.

4. Mierzenie

Nauczyciel rozdaje każdemu uczniowi paski papieru i kieruje do nich następujące polecenia:

- *Odmierzcie na pasku sześćrazy długość swojego ołówka i narysujcie kreskę w miejscu, gdzie skończyliście odmierzenie.*
- *Odmierzcie na pasku sześćrazy długość swojej temperówki i narysujcie kreskę w miejscu, gdzie skończyliście odmierzenie.*
- *Czy kreski są w tym samym miejscu?*
- *Ile długości temperówki i ołówka odmierzyliście?*

Kreski są w różnych miejscach, ponieważ ołówek i temperówka mają inną długość.

5. English Ant 15. uczniowie dorysowują w zbiorach tyle elementów, żeby ich liczba zgadzała się z cyfrą umieszczoną na zbiorze. Następnie rysują zgodnie z instrukcją.

Podsumowanie zajęć

Zabawa „Gąsienica”

Dzieci dobierają się po trzy osoby, stają jedno za drugim. Nauczyciel rozpoczyna zabawę, dzieci włączają się w nią: *Idzie sobie gąsienica, ile ma nóg? Pierwsza noga, druga noga...*

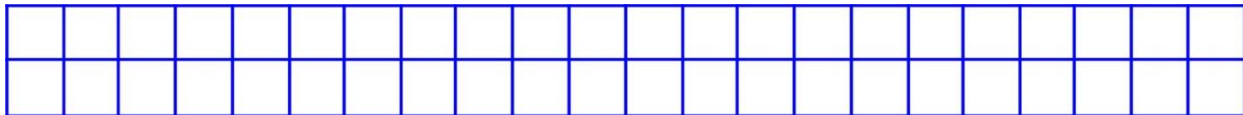
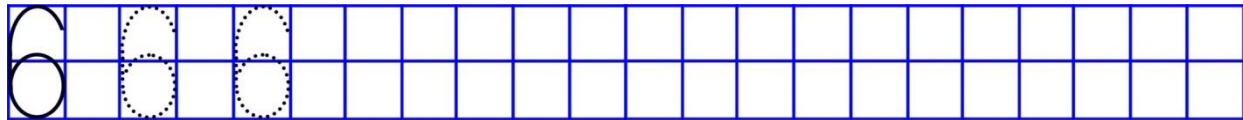
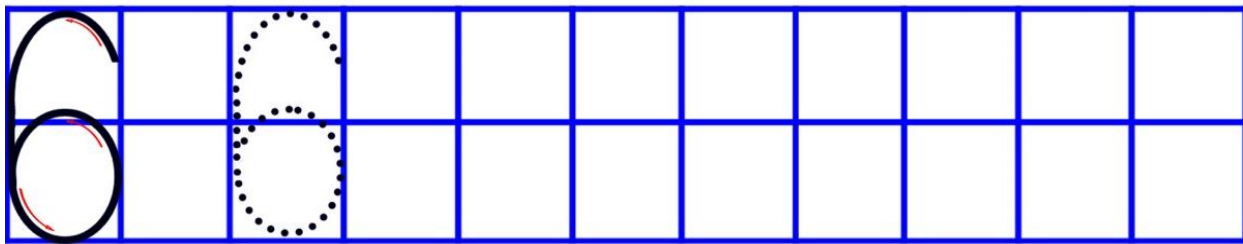
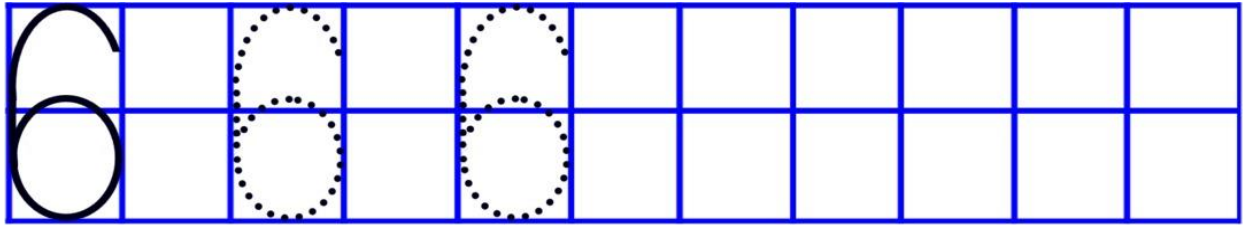
język angielski
cele operacyjne: 6
środki dydaktyczne:
karta pracy English
Ant 15

edukacja
matematyczna
cele operacyjne: 5

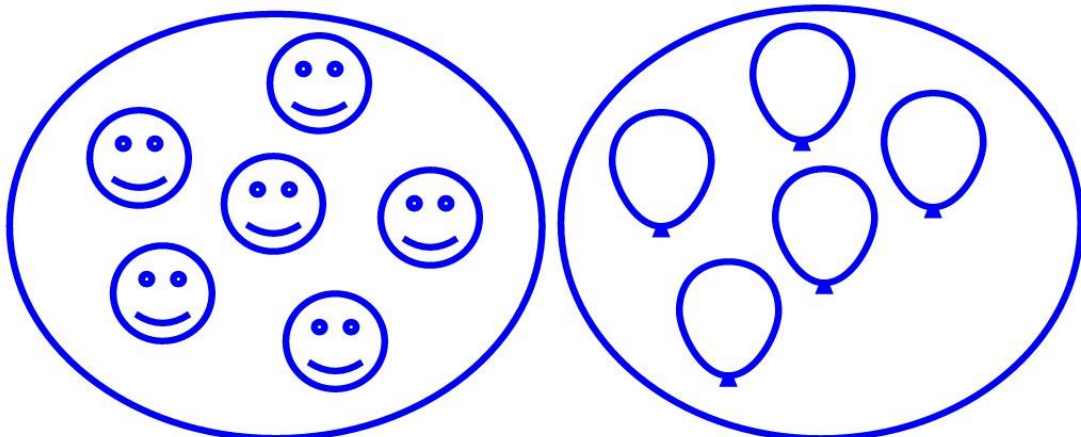

KARTA PRACY NR 1 sc. 1/28

1. Napisz cyfry według wzoru.

2. W drugim zbiorze dorysuj tyle baloników, żeby w obu zbiorach było tyle samo elementów.

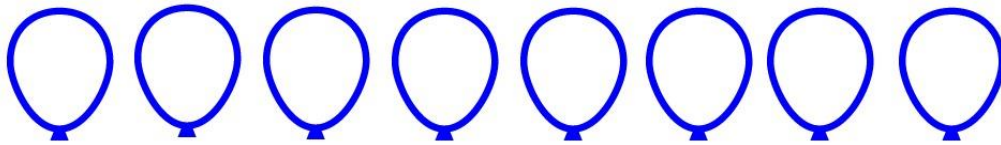

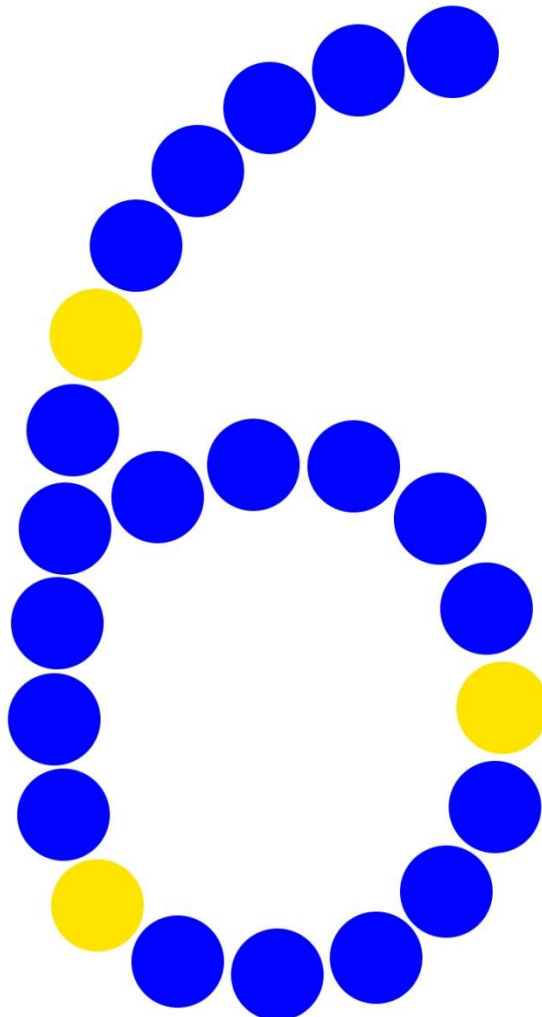

KARTA PRACY NR 2 sc. 1/28

1. Pokoloruj na żółto piąty balonik. Czy polecenie można wykonać tylko w jeden sposób?

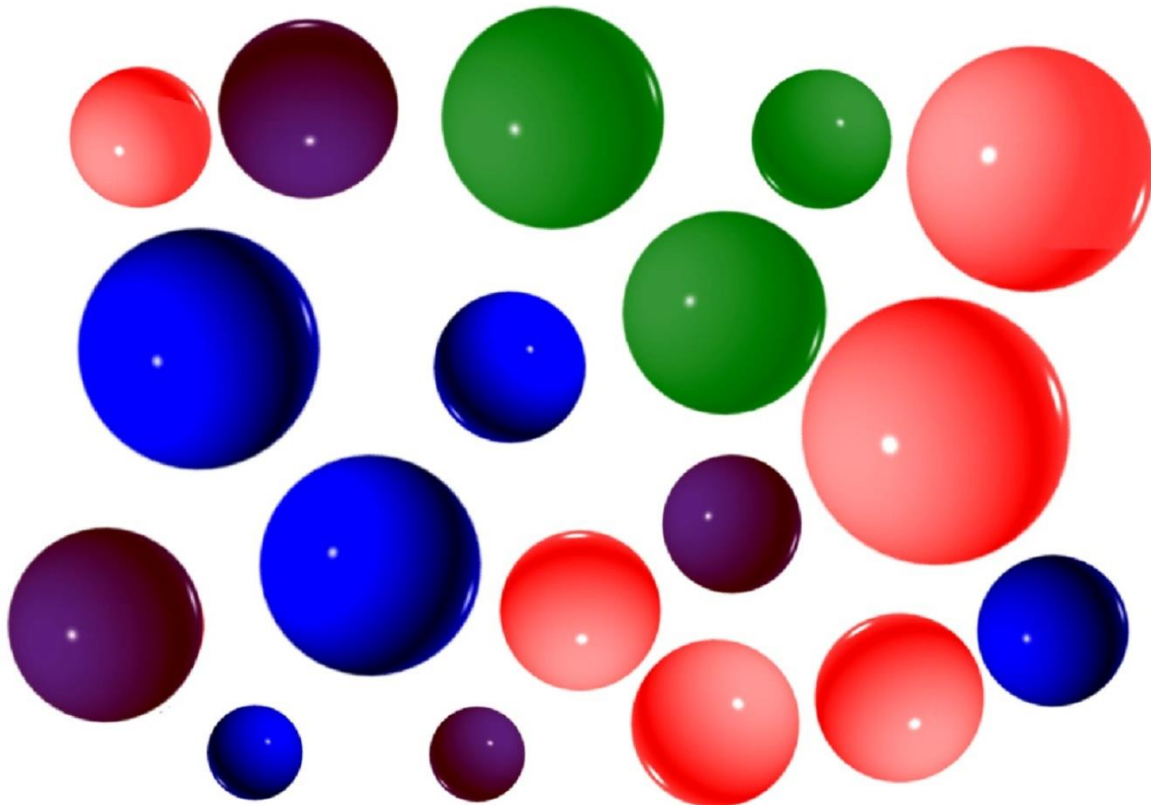
2. Ułóż cyfrę 6 z zakrętek do butelek. Zmień kolor co szóstej nakrętki.

KARTA PRACY NR 3 sc. 1/28

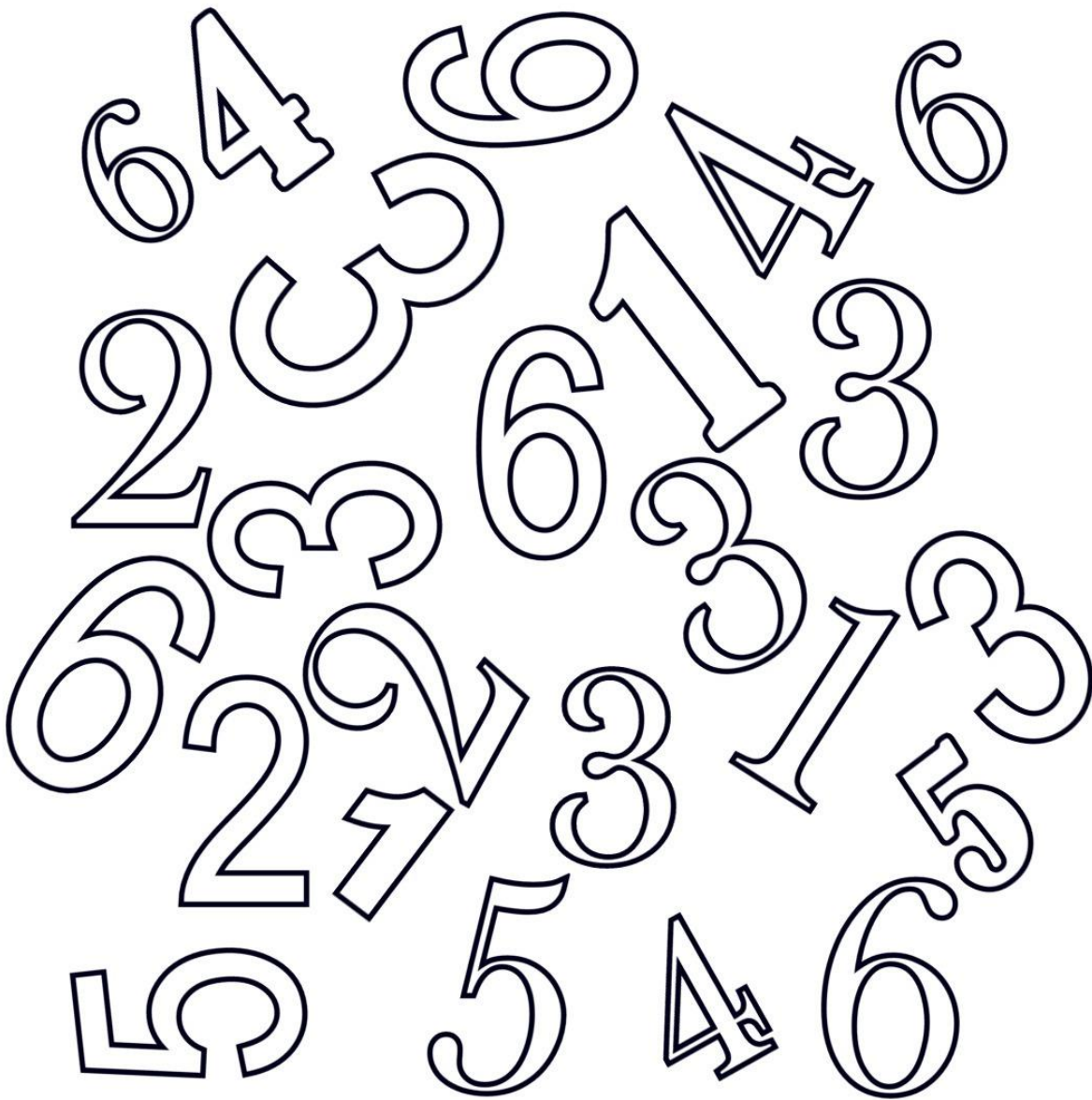
Policz, ile jest piłek czerwonych, ile zielonych, ile fioletowych i ile niebieskich. Których jest najwięcej?

KARTA PRACY NR 4 sc. 1/28

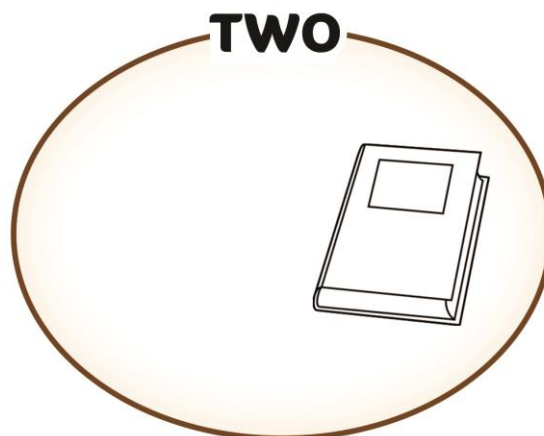
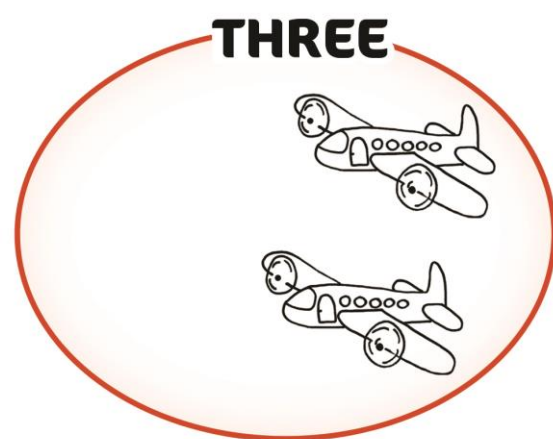
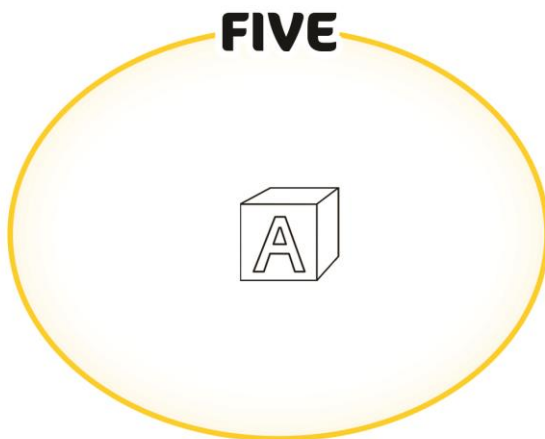
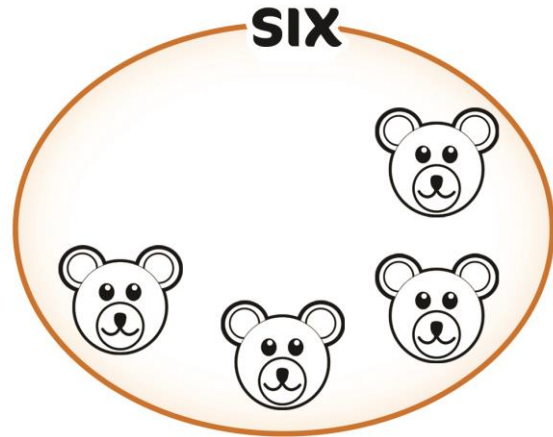
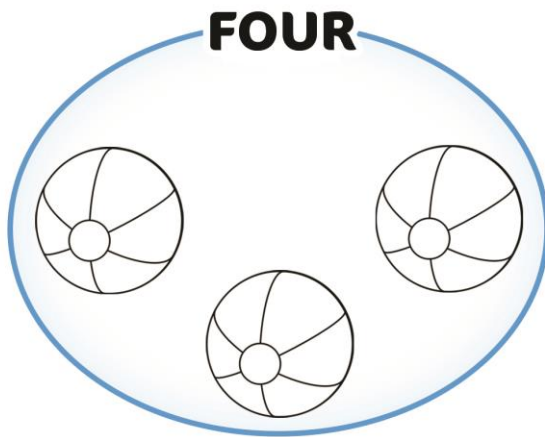
Pokoloruj niebieską kredką cyfry oznaczające liczbę niebieskich pitek.
Pokoloruj fioletową kredką cyfry oznaczające liczbę fioletowych pitek.
Pokoloruj czerwoną kredką cyfry oznaczające liczbę czerwonych pitek.
Pokoloruj zieloną kredką cyfry oznaczające liczbę zielonych pitek.

ENGLISH ANT 15 a sc. 1/28

Draw.

ENGLISH ANT 15 b sc. 1/28

Draw.

a yellow ball

a purple plane

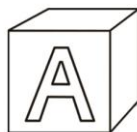
a brown teddy bear

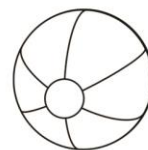
a plane

a teddy bear

a brick

a ball

a book

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/29

Tytuł	Czy emocje mają kolor?
Kształtowane kompetencje	artystyczne, intrapersonalne, językowe, matematyczne, motoryczne, myślenie kreatywne, wrażliwość estetyczna
Cele zajęć	<p>OGÓLNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kształtowanie myślenia logicznego oraz naukowego poprzez rozwiązywanie zadań nietypowych, - rozwijanie myślenia matematycznego i umiejętności korzystania z liczmanów. <p>OPERACYJNE: uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wypowiada się na dany temat i słucha wypowiedzi innych, 2) rozpoznaje obraz <i>Żółty- czerwony- niebieski</i> i rozmawia na jego temat, 3) rozróżnia i nazywa kolory podstawowe, 4) wykonuje projekty plastyczne i techniczne, 5) eksperymentuje z kolorem, fakturą i kształtem, 6) wyciąga logiczne wnioski z przeprowadzonych doświadczeń, 7) wypowiada się na temat ulubionych kolorów, rozpoznaje i nazywa emocje, 8) rozszerza zasób słownictwa poprzez kontakt z dziełem sztuki, 9) utrwała znajomość nazw kolorów i cyfr w języku angielskim, 10) uczestniczy w zabawie animacyjnej i działaniach zespołowych
Metody pracy	podające (pogadanka), eksponujące (pokaz połączony z przeżyciem), aktywizujące (gra dydaktyczna, eksperyment), praktyczne (ćwiczenia przedmiotowe)
Formy pracy	zbiorowa, grupowa, w parach
Środki dydaktyczne	<i>Nasz elementarz</i> (cz. 1., s. 92), chusta animacyjna, kserokopia obrazu <i>Żółty- czerwony - niebieski</i> Wassila Kandinskiego, kolorowanka, kredki, farby, piosenka pt. <i>What colours do you like?</i> , kolorowe wstążki (lub chustki, kwiaty z bibuły), sznurek, karty pracy nr 1-3, załączniki 1-2
Czas trwania	trzy i pół godziny, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja plastyczna - 45 minut, - edukacja społeczna - 30 minut, - język angielski - 30 minut, - zajęcia techniczne - 20 minut, - wychowanie fizyczne - 10 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

wychowanie fizyczne,
edukacja społeczna
cele operacyjne:
3, 7, 10
środki dydaktyczne:
chusta animacyjna

Wprowadzenie do zajęć

Zabawa „Kolor do koloru”

Nauczyciel przynosi kolorową chustę animacyjną i zaprasza dzieci do ustawienia się wokół niej w kręgu. Każde dziecko chwyta oburącz brzeg chusty i zapamiętuje kolor, przy którym stoi. Na komendę nauczyciela, np. *Niebieski do niebieskiego*, dzieci stojące przy tej części chusty przebiegają pod chustą i zamieniają się z dziećmi, które stały przy tym samym kolorze po przeciwnej stronie.

WSKAZÓWKI METODYCZNE

Warto przed rozpoczęciem zabawy przypomnieć z uczniami przyjęte zasady, np. w ramach wcześniej zawartego kontraktu na temat zachowania w trakcie zajęć ruchowych.

Zajęcia właściwe

edukacja muzyczna,
język angielski
cele operacyjne:
3, 7, 8, 9
środki dydaktyczne:
- nagranie piosenki,
- wstążki kolorowe,
- kwiaty z bibuły

1. Kolorowa piosenka. Nauczyciel otwiera pojemnik z kolorowymi wstążkami (lub chustkami, kwiatami z bibuły), włącza rytmiczną piosenkę *What colours do you like?*. Zadaniem uczniów jest podnoszenie tego koloru, który pojawia się w kolejnych wersach piosenki.

2. Tęcza emocji. Nauczyciel wyznacza sznurkiem kształt łuku na podłodze i zaprasza uczniów do układania „tęczy emocji” - od kolorów najradośniejszych do najsmutniejszych. Każdy uczeń wyjmuje z pojemnika tylko dwa elementy - w kolorze wesołym i smutnym, które potem układa w odpowiednim miejscu. Potem wspólnie sprawdzają, jakie kolory zostały wybrane

- *Które kolory wybraлиście jako wesołe? A które jako smutne?*
- *Czy wszystkie kolory znalazły się na naszej tęczy emocji? Sprawdźcie, których brakuje.*

3. Wesołe i smutne kolory

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Nauczyciel powinien być przygotowany na to, że często ułożona przez uczniów tęcza ma elementy mozaiki. Warto wtedy podkreślić, że kolory mogą być różnie odbierane przez ludzi, np. niektórzy mogą lubić kolor czarny i dla nich nie będzie wcale smutnym kolorem.

edukacja plastyczna
cele operacyjne:
1, 2, 3, 4, 8
środki dydaktyczne:
- karta pracy nr 1
- reprodukcja obrazu W. Kandinskiego "Żółty-Czerwony-Niebieski"

Nauczyciel rozdaje kolorowanki (karta pracy nr 1 - kolorowanka według obrazu W. Kandinskiego) i zadaje pytania:

- *Które kolory, Waszym zdaniem, są wesołe?*
- *Które wydają Wam się smutne?*

zajęcia techniczne
cele operacyjne:
4,5

środki dydaktyczne:
- "Nasz Elementarz",
cz. 1, s. 92
- papier kolorowy

edukacja
plastyczna,
polonistyczna,
społeczna
cele operacyjne:
1, 2, 5, 6, 7, 8

środki dydaktyczne:
- karta pracy nr 2-3
- kolorowe kartki
- kolorowe pisaki

język angielski
cele operacyjne: 9
środki dydaktyczne:
karta pracy English
Ant 16

5. Praca z elementarzem

Nasz elementarz (cz. 1., s. 92). Uczniowie wykonują figury geometryczne według instrukcji w podręczniku.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Dla malarza KOLOR ŻÓŁTY to agresja, gniew i odgłos trąbki, KOLOR CZERWONY to ciepło, gorąco, ruch, życie, KOLOR NIEBIESKI to chłód, niebo, woda, spokój.

6. Percepcja sztuki W. Kandinskiego

Nauczyciel prezentuje (np. na tablicy multimedialnej) obraz W. Kandinskiego, wyjaśniając, że malarz użył tylko trzech kolorów farb (wprowadzenie pojęcia: kolory podstawowe). Zdaniem malarza te kolory mają swoje emocje (karta pracy nr 2).

7. Żółty - czerwony - niebieski

- *Nauczyciel pyta, czy uczniowie zgadzają się z tą opinią: Macie przed sobą trzy kartki i kredki w trzech kolorach - jak w tytule obrazu „Żółty- czerwony - niebieski”. Zastanówcie się, co chcielibyście namalować tymi kolorami. Narysujcie na każdej kartce innym kolorem jedną rzecz.*

8. Recepcja sztuki

Po zakończonej pracy uczniowie prezentują swoje prace.

- *Jakie emocje wywołują te kolory? Smutek czy radość?*

Uczniowie mówią o swoich skojarzeniach i porównują ją ze skojarzeniami malarza. Nauczyciel prosi o położenie wykonanych rysunków w odpowiednim miejscu na „tęczy emocji”.

9. Naśladować mistrza - eksperyment plastyczny

Przeprowadzenie eksperymentu: zabawa w tworzenie kolorów. Praca w grupach. Nauczyciel rozdaje każdemu zespołowi po trzy farby. Uczniowie mają za zadanie sprawdzenie, jaki efekt uzyskają, mieszając ze sobą zawsze tylko dwie barwy.

Weryfikacja hipotez: nauczyciel rozmawia z uczniami na temat wyników eksperymentu - kolorów podstawowych i efektów ich zmieszania. Uczniowie porównują efekty swoich działań ze wzornikiem (karta pracy nr 3 - wzornik do eksperymentu).

Komentarz: nauczyciel podsumowuje uzyskane informacje na temat kolorów podstawowych (żółty, czerwony, niebieski) i pochodne.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Uczniowie, posługując się kredkami ołówkowymi, zazwyczaj mają kłopot z uzyskaniem nowych barw.

8. English Ant 16. Uczniowie nazywają kolory podstawowe i pochodnie w języku angielskim. Wykonują działania matematyczne z wynikami zapisanymi w języku angielskim.

edukacja
- polonistyczna
- społeczna
cele operacyjne:
1, 3, 7, 8

Podsumowanie zajęć

Nauczyciel prosi uczniów o ponowne przyjrzenie się obrazowi *Żółty - czerwony - niebieski*:

- *W którym miejscu położylibyście obraz na „tęczy emocji”?*
- *Czy to wesoły czy smutny obraz?*

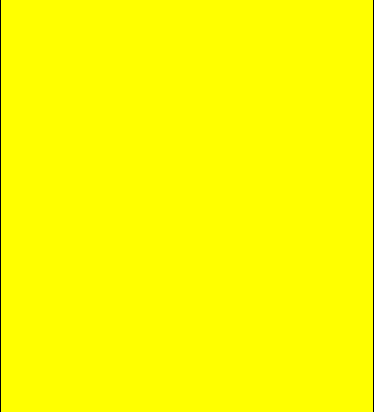

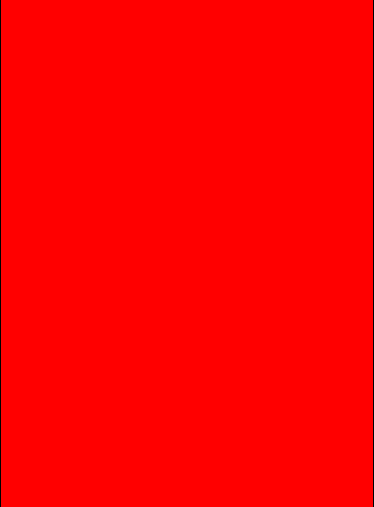

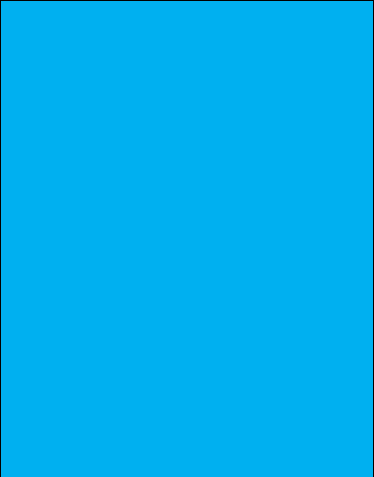

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Warto pomóc uczniom zaobserwować złożoność nastrojową obrazu i wskazać różnicę pomiędzy lewą a prawą jego częścią. „WESOŁE zmieszanie farb” i „SMUTNE zmieszanie farb”, z jednej strony wesoły, a z drugiej smutny itp.

KARTA PRACY NR 1 sc. 1/29

Czy emocje mają kolor? Dorysuj w tabelce buzie z minami, które może wywołać kolor żółty i czerwony. Co o tych kolorach myślał malarz?

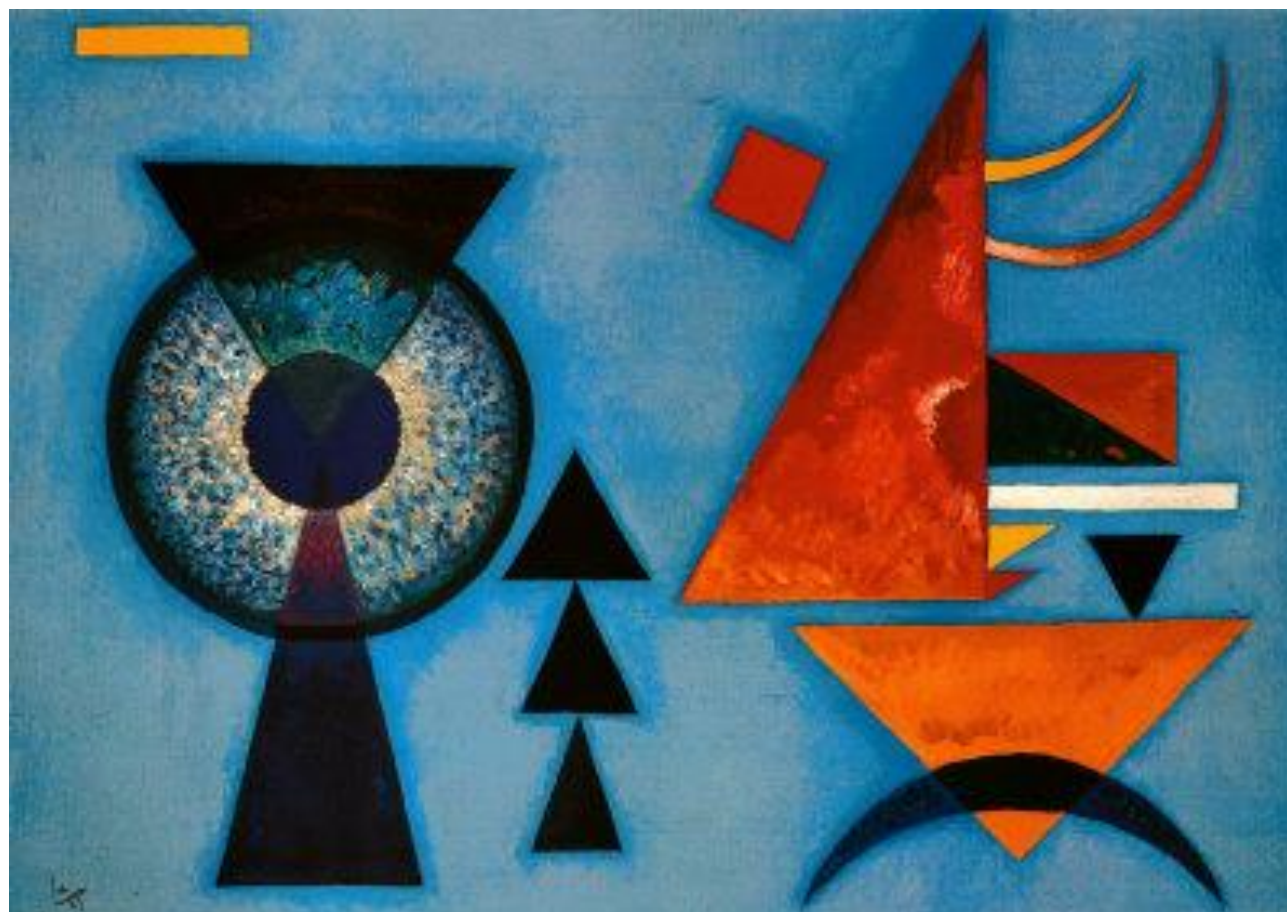

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

KARTA PRACY NR 2 sc. 1/29

Wassily Kandinsky, Miękkie serce, 1927

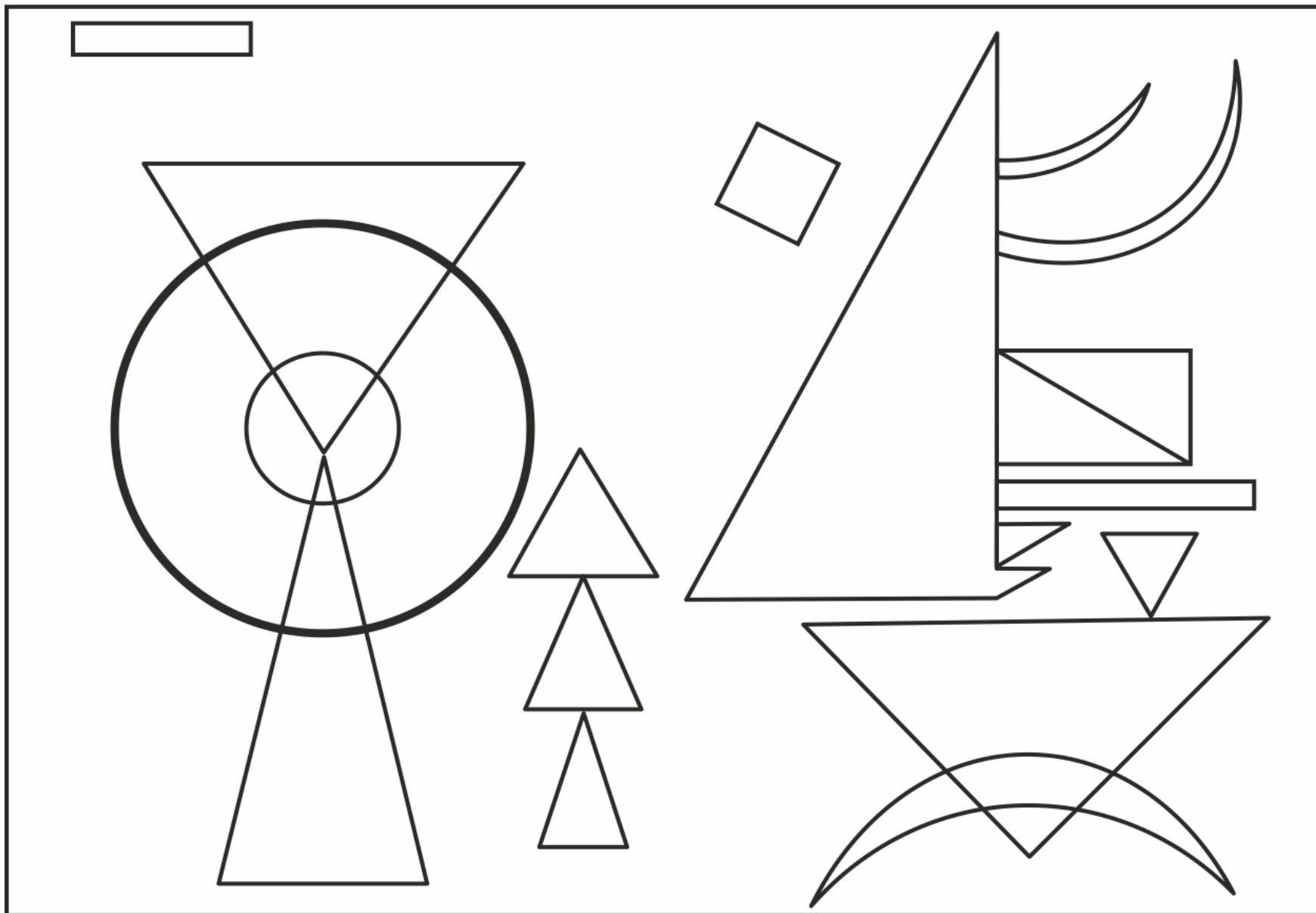
Uważnie obejrzyj reprodukcję obrazu. Wybierz kredki w odpowiednich kolorach. Pokoloruj kolorowanekę, używając podobnych kolorów, jak te na obrazie W. Kandinskiego.

https://en.wikipedia.org/wiki/Wassily_Kandinsky#/media/File:Vassily_Kandinsky,_1927_-_Molle_rudesse.jpg

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

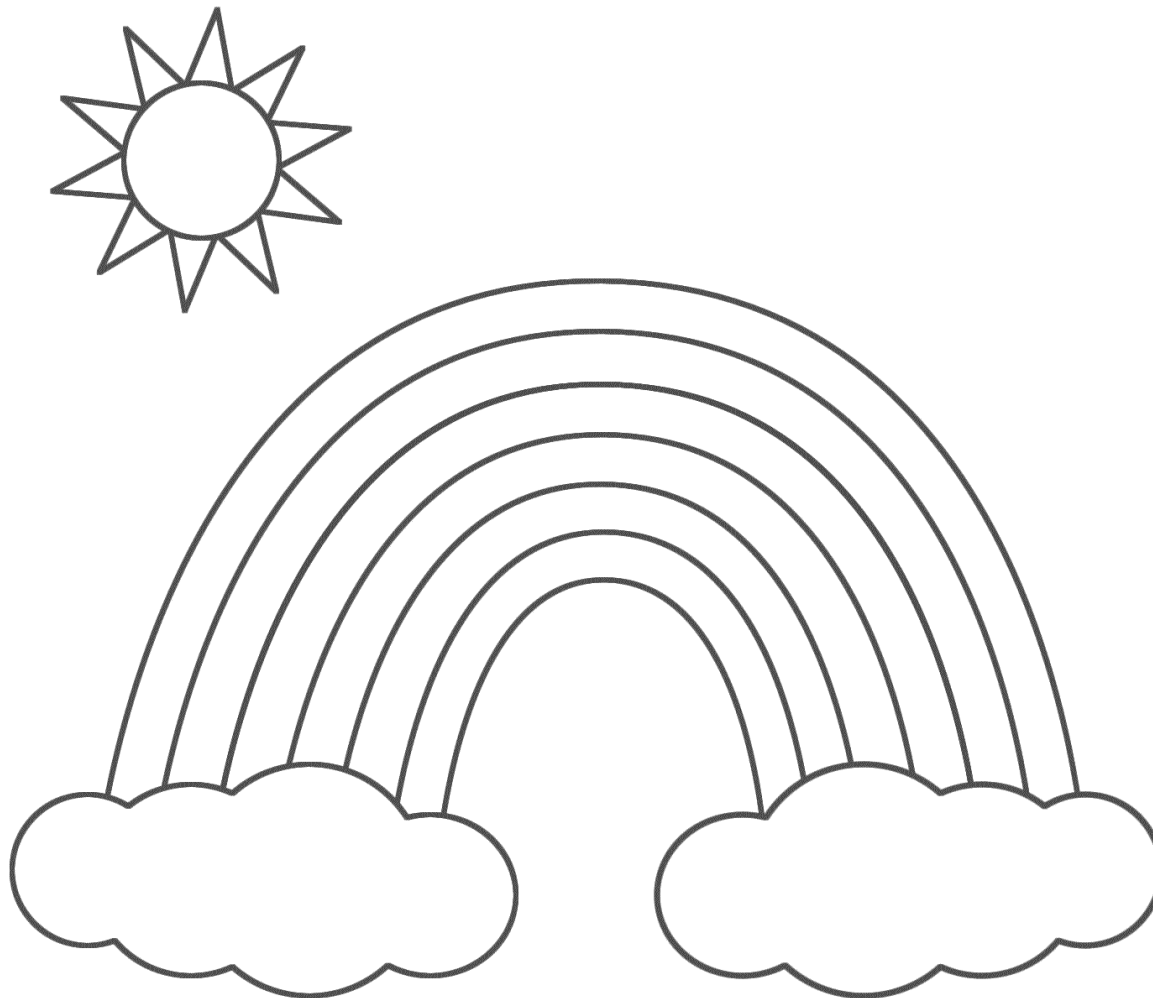

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

KARTA PRACY NR 3 sc. 1/29

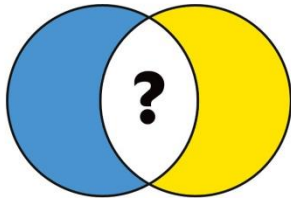
„Tęcza emocji”. Pokoloruj tęczę, używając tylko tych kolorów, które uważasz za wesołe.

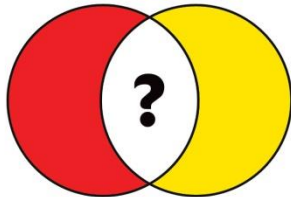

ENGLISH ANT 16 sc. 1/29

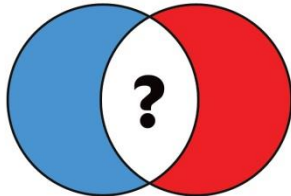
1. What colour is it?

blue + yellow =

red + yellow =

blue + red =

2. Match.

+ =

+ =

+ =

+ =

+ =

+ =

+ =

seven
five
ten
nine
four
eight
six

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

ZAŁĄCZNIK 1 sc. 1/29

Wassily Kandinsky - *Żółty - czerwony - niebieski*

<http://www.wikiart.org/en/wassily-kandinsky/yellow-red-blue-1925>

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

ZAŁĄCZNIK 2 sc. 1/29

WZORNIK DO EKSPERYMENTU

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/30

Tytuł	Wschód słońca w muzyce i plastyce
Kształtowane kompetencje	artystyczne, językowe, interpersonalne i społeczne, matematyczne, wrażliwość estetyczna
Cele zajęć	<p>OGÓLNE:</p> <p>aktywizowanie ekspresji twórczej ucznia, uwrażliwianie na piękno otaczającego świata i rozwijanie umiejętności postrzegania go w sposób polisensoryczny, wzbudzanie przeżyć estetycznych i kształtowanie postawy kontemplacyjnej, wdrażanie do aktywnego słuchania utworu muzycznego, kształtowanie słownika czynnego poprzez kontakt z dziełem sztuki (symfonią i obrazem impresjonistycznym), wzmacnianie poczucia własnej wartości uczniów i wskazywanie na ich potencjał twórczy i możliwości.</p> <p>OPERACYJNE:</p> <p>uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) rozpoznaje symfonię J. Haydna <i>Poranek</i> i wypowiada się na jej temat, 2) interpretuje ruchem zmiany dynamiczne słuchanego utworu, 3) ilustruje słuchaną muzykę poprzez działania plastyczne, 4) słucha ze zrozumieniem historii opowiedanej przez nauczyciela, 5) wypowiada się na dany temat, zadaje pytania do wysłuchanej historii i udziela odpowiedzi, 6) wyjaśnia pojęcia „talent” i „impresja”, 7) rozpoznaje obraz C. Moneta <i>Impresja. Wschód słońca</i>, 8) nazywa kolory podstawowe i pochodne, rozróżnia kolory zimne (w kierunku błękitu) od kolorów ciepłych (w kierunku czerwieni), 9) poznaje nową technikę malarską i próbuje ją naśladować w swojej pracy plastycznej, 10) współpracuje w zespole, z szacunkiem odnosi się do pomysłów kolegów i koleżanek, 11) przelicza w zakresie siedmiu, 12) rozszerza zasób słownictwa poprzez kontakt z dziełem sztuki, 13) bierze udział w grze dramowej i improwizacji ciałem w takt muzyki
Metody pracy	podające (pogadanka), eksponujące (pokaz połączony z przeżyciem), aktywizujące (gra dydaktyczna, improwizacja teatralno-muzyczna, eksperyment)
Formy pracy	zbiorowa, grupowa, w parach

Środki dydaktyczne	kserokopia obrazów Claude'a Moneta <i>Impresja. Wschód słońca</i> i <i>Zachód słońca</i> , białe kartony, kredki, farby, kolorowe wstążki, muzyka Josepha Haydna, Symfonia nr 6 D-dur <i>Poranek (Le Matin)</i> , karta pracy nr 1, załączniki 1-2
Czas trwania	trzy i pół godziny, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja polonistyczna - 45 minut, - edukacja plastyczna - 30 minut, - edukacja muzyczna - 45 minut, - edukacja matematyczna - 10 minut, - wychowanie fizyczne - 5 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

Wprowadzenie do zajęć

Zabawa przy muzyce - „kolorowi dyrygenci”

Uczniowie ustawiają się w kręgu. Nauczyciel przynosi kolorowe wstążki i rozdaje je dzieciom. Włącza symfonię nr 6 D-dur *Poranek* J. Haydna, a dzieci improwizują ruchem „dyrygowanie” wstążkami w rytm muzyki. Po zakończeniu utworu nauczyciel pyta o spostrzeżenia uczniów odnośnie zabawy i nastroju tej muzyki:

- *Czy podobała Wam się rola dyrygenta?*
- *Kim jest dyrygent? Czy to ktoś, kto skomponował muzykę?*
- *Skoro dyrygent dyryguje, to kogo zabrakło nam w tej zabawie w dyrygentów?*
- *Jaki nastrój wywołuje w Was ta muzyka?*
- *Pamiętacie nasze poprzednie zajęcia o kolorach i emocjach? W jakich kolorach namalowałibyście tę muzykę? Spróbujcie wyjaśnić, dlaczego.*

Zajęcia właściwe

1. Z cyklu: „Słuchamy mistrza!”

Uczniowie siadają do ławek. Nauczyciel ponownie włącza utwór Haydna i zachęca dzieci do zamknięcia oczu i uważnego słuchania.

- *Spróbujcie sobie wyobrazić, o czym opowiada ta muzyka.*
- *Pomyślcie, jaki można nadać tytuł wysłuchanemu utworowi.*

2. Opowieść o Józefie Haydnie

Nauczyciel opowiada o kompozytorze w konwencji baśniowej:

Joseph Haydn (po polsku Józef) mieszkał w Austrii. Żył w czasach, kiedy nie wszyscy mogli chodzić do szkoły. Joseph też pewnie nie poszedłby do szkoły, tylko został rzemieślnikiem jak jego ojciec kotodziej, gdyby nie to, że od dziecka kochał muzykę i miał wielki talent. Jego jedynym pragnieniem było nauczyć się grać na instrumentach muzycznych, które widywał w kościele albo na festynach w mieście.

Mały Joseph był drugim z dwanaściorga dzieci państwa Haydnów. Jego rodzice nie byli bogaci, ale ciężko pracowali, aby utrzymać rodzinę. Pewnego dnia ojciec postanowił wysłać Josepha do krewnych, gdzie chłopiec mógłby uczyć się gry i śpiewu. Joseph miał wówczas tylko 6 lat. Mimo to opuścił swoją rodzinę i wyjechał do sąsiedniego miasta. Tam uczył się nut i gry na niektórych instrumentach, śpiewał w chórze. Wszystko to sprawiało mu wielką radość, bo

edukacja:
muzyczna,
społeczna
cele operacyjne:
1, 2, 10, 13
środki dydaktyczne:
- kolorowe wstążki
- muzyka

edukacja:
polonistyczna,
plastyczna,
muzyczna
cele operacyjne:
1, 2, 4, 5, 6, 12
środki dydaktyczne:
- załącznik 1
- utwór muzyczny
Haydna

kochał muzykę. Już wkrótce stał się lepszy od reszty kolegów, nawet tych starszych, którzy uczyli się dłużej od niego. Wtedy przyjechał do miasta bardzo znany kapelmistrz ze stolicy, czyli z Wiednia. Przypadkiem trafił na mały występ chłopięcy, w którym brał udział Joseph. Chłopiec wydał mu się bardzo zdolny i chętny do pracy nad rozwijaniem swojego talentu, dlatego postanowił zabrać go ze sobą do chłopięcego chóru do katedry w Wiedniu. Joseph miał 8 lat i pojechał do stolicy, aby tam się uczyć.

Po latach Joseph wspominał, że ucząc się gry i śpiewu, był tak szczęśliwy, że „nie zazdrościł szczęścia nawet samemu królowi”. Czasami było ciężko, tęsknił za rodziną i nie zawsze miał co jeść, ale muzyka dawała mu zawsze dużo satysfakcji.

Joseph zawsze pragnął komponować muzykę, która sprawiałaby radość innym ludziom. I tak też się stało. Już jako dorosły mężczyzna był bardzo sławnym kompozytorem. Stał się też zamożny i mógł pomóc swojej rodzinie.

Do końca swoich dni Joseph był kochany przez swoich rodaków, a wkrótce też przez innych ludzi na świecie. Jego muzykę grano zarówno na dworach królewskich i książęcych, jak też na miejskich rynkach. Po prawie 300 latach od dnia urodzin Josepha jego muzyka wciąż jest grana i słuchana, wciąż wywołuje radość i wzruszenie. Tak wielkiej sławy sam Joseph Haydn nigdy się nie spodziewał.

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM SZĘŚCIOLETNIM

Nauczyciel może podkreślić, że mały Joseph był rówieśnikiem najmłodszych uczniów w klasie - podjął naukę w obcym mieście z dala od rodziny, ale za to robił to, co lubił i rozwijał swoje uzdolnienia.

Wyjaśnienie nowych słów, jak: „kapelmistrz”, „katedra”, „festyn”, „kompozytor”, „satysfakcja”. Rozmowa na temat historii Josepha i szczęśliwego zakończenia, jak w baśni: *I żył długo i szczęśliwie*.

edukacja:
polonistyczna,
społeczna
cele operacyjne:
1, 4, 5, 10, 12, 13

3. Rozmowa o talencie i marzeniach

W kontekście historii Josepha i jej szczęśliwego zakończenia, nauczyciel prowadzi rozmowę:

- *Mówimy, że Joseph miał wielki talent muzyczny. Co to znaczy?*
- *Czy sam Joseph mówił o sobie, że ma talent?*
- *Co chciał robić w życiu Joseph?*
- *Joseph miał tylko 6 lat, a już wiedział, co sprawia mu radość i co chciałby robić w swoim dorosłym życiu. Zastanówcie się, czy Wy również lubicie coś tak bardzo jak mały Joseph?*

edukacja:
polonistyczna,
plastyczna
cele operacyjne:
3, 7, 8, 9, 10, 11, 12
środki dydaktyczne:
- karta pracy nr 1,
- reprodukcja obrazu

4. Percepcja sztuki. *Impresja. Wschód słońca* C. Moneta

Nauczyciel wyjmuje kolorowe kartoniki i prosi uczniów o przypomnienie, jakimi kolorami chcieli namalować *Poranek* Josepha Haydna.

Prezentuje reprodukcję obrazu Claude'a Moneta *Impresja. Wschód słońca* (na tablicy multimedialnej):

- *Przyjrzyjcie się dokładnie temu obrazowi. Jakimi kolorami został namalowany?*
- *Czy ten obraz mógłby ilustrować muzykę Josepha „Poranek”? Spróbujcie wyjaśnić, dlaczego.*

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Uczniowie zazwyczaj nie zgadzają się z doбором kolorów. Muzykę postrzegają jako radosną i intuicyjnie wybierają ciepłą tonację, a obraz jest namalowany jest w zimnej.

Uczniowie oglądają obraz i próbują omawiać poszczególne jego elementy. Nauczyciel ukierunkowuje ich uwagę kolejno na: kolory, pierwszy plan (łódka i liczba pasażerów), drugi plan obraz, port na horyzoncie itd.:

- *Dlaczego ten obraz został zatytułowany „Wschód słońca”?*
- *Gdzie widać granicę pomiędzy wodą a niebem? Skąd pewność, że to jest jakiś rodzaj zbiornika wodnego?*
- *Teraz jesteście detektywami i tropicie ślady pędzla malarza. Jakie ruchy pędzla wykonywał Monet?*

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Obraz C. Moneta pt. *Zachód słońca nad Wenecją* może stanowić punkt wyjścia kolejnych zajęć poświęconych ciepłej i zimnej paletce barw. Można wówczas też wykorzystać kolejny utwór J. Haydna, symfonię *Wieczór*.

edukacja plastyczna

cele operacyjne:

6, 7, 8, 9, 10, 11, 12

środki dydaktyczne:

- reprodukcja obrazu
- kolorowe kredki

5. Naśladować mistrza- kolorowanie obrazu

Uczniowie otrzymują karty pracy ze szkicem obrazu, który mają pokolorować, używając tylko siedmiukolorów. Nie muszą naśladować wiernie oryginału, ale mają za zadanie ograniczyć paletę barw.

Nauczyciel pyta:

- *Jakich kolorów nie ma na waszych rysunkach, a są na obrazie malarza? Pamiętajcie, że Monet używał tylko siedmiu kolorów.*
- *Wymieńcie kolory kredek, które używaliście w swoim zadaniu.*

Praca w parach: uczniowie uważnie obserwują kserokopie obrazu Moneta i wymieniają wszystkie kolory, które - ich zdaniem - znalazły się na obrazie. Pamiętając o tym, że ma być ich tylko siedem, dokonują selekcji wśród wybranych przez siebie kolorów.

Nauczyciel pyta, jak oceniają swoją pracę, np. *Czy to było trudne ćwiczenie?*

6. Jak oglądać obraz?

Wprowadzenie: *Malarz Monet miał zazwyczaj problem z opowiedzeniem swojego obrazu. Gdy go ktoś pytał, co namalował, zazwyczaj nie chciał odpowiedzieć. Uważał, że o obrazach nie mówi się zbyt wiele, bo obrazy trzeba oglądać i je przeżywać. Dobry obraz powinien wywoływać emocje. Mówił, że obrazu nie należy oglądać z bliska, tylko zawsze odchodzić kilka kroków w tył i dopiero na niego patrzeć. Spróbujmy tak zrobić (prezentacja obrazu na tablicy multimedialnej).*

- *Czy lepiej ten obraz oglądać z bliska, czy z daleka?*
- *Jaką porę roku namalował tu Monet?*
- *Czy ludziom na obrazie Moneta jest ciepło czy zimno? Wyjaśnij.*
- *Pamiętacie z poprzednich zajęć, z czym kojarzył się kolor niebieski malarzowi obrazu Żółty - czerwony - niebieski? (Oczekiwana odpowiedź - woda, spokój, chłód.)*

edukacja:

polonistyczna,

plastyczna

cele operacyjne:

4, 5, 6, 10

środki dydaktyczne:

- reprodukcja obrazu Moneta
- kolorowe koła prezentujące palety kolorów ciepłych i zimnych

edukacja plastyczna

cele operacyjne:

1, 3, 8, 9, 10, 12

środki dydaktyczne:

kolorowe papierowe

koła

7. Paleta zimnych kolorów

- *Z rozsypanki kolorowych kół wybierz te, które Twoim zdaniem są kolorami zimnymi.*
- *Dopasuj kolory z karty pracy (karta pracy nr 2) do obrazu Moneta.*

8. Pojęcie „impresja”- rozumienie kontekstowe

- *Rozmawialiśmy o naszych wrażeniach po wysłuchaniu muzyki oraz wrażeniach podczas oglądania obrazu. Co to są wrażenia? Czy łatwo odpowiedzieć na to pytanie?*
- *Malarzowi „Wschodu słońca” też było trudno odpowiedzieć na to pytanie, dlatego użył słowa „impresja”. Impresja, czyli ta chwila, kiedy pojawia się w nas jakieś wrażenie, uczucie, ale jeszcze nie potrafimy ich opowiedzieć.*

Podsumowanie zajęć

Gra dramatyczna „Poranek”

Uczniowie z pomocą nauczyciela przydzielają sobie role różnych zwierząt, zamieszkujących las. Potem rozpraszają się w różnych miejscach w sali, udając, że śpią. Nauczyciel włącza Symfonię Haydna i jako animator tej gry kolejno wywołuje uczniów do budzenia się ze snu, np. *Wiewiórki, wstajemy, Wróbelki, pobudka* itd. Uczniowie w rolach zwierząt pływają w takt muzyki.

wychowanie

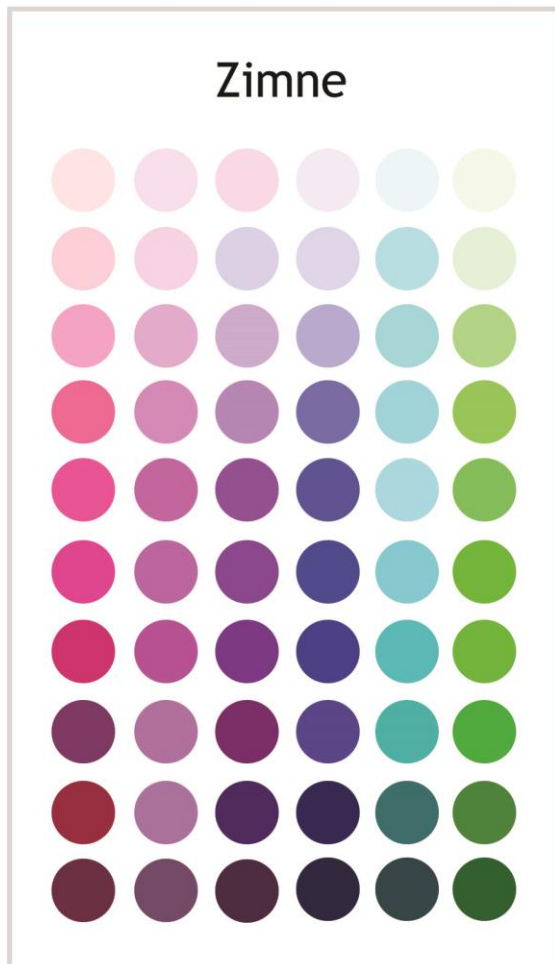
fizyczne

cele operacyjne: 13

KARTA PRACY NR 1 sc. 1/30

„WZORCOWNIK” DLA ILUSTRATORA - KOLORY CIEPŁE I ZIMNE

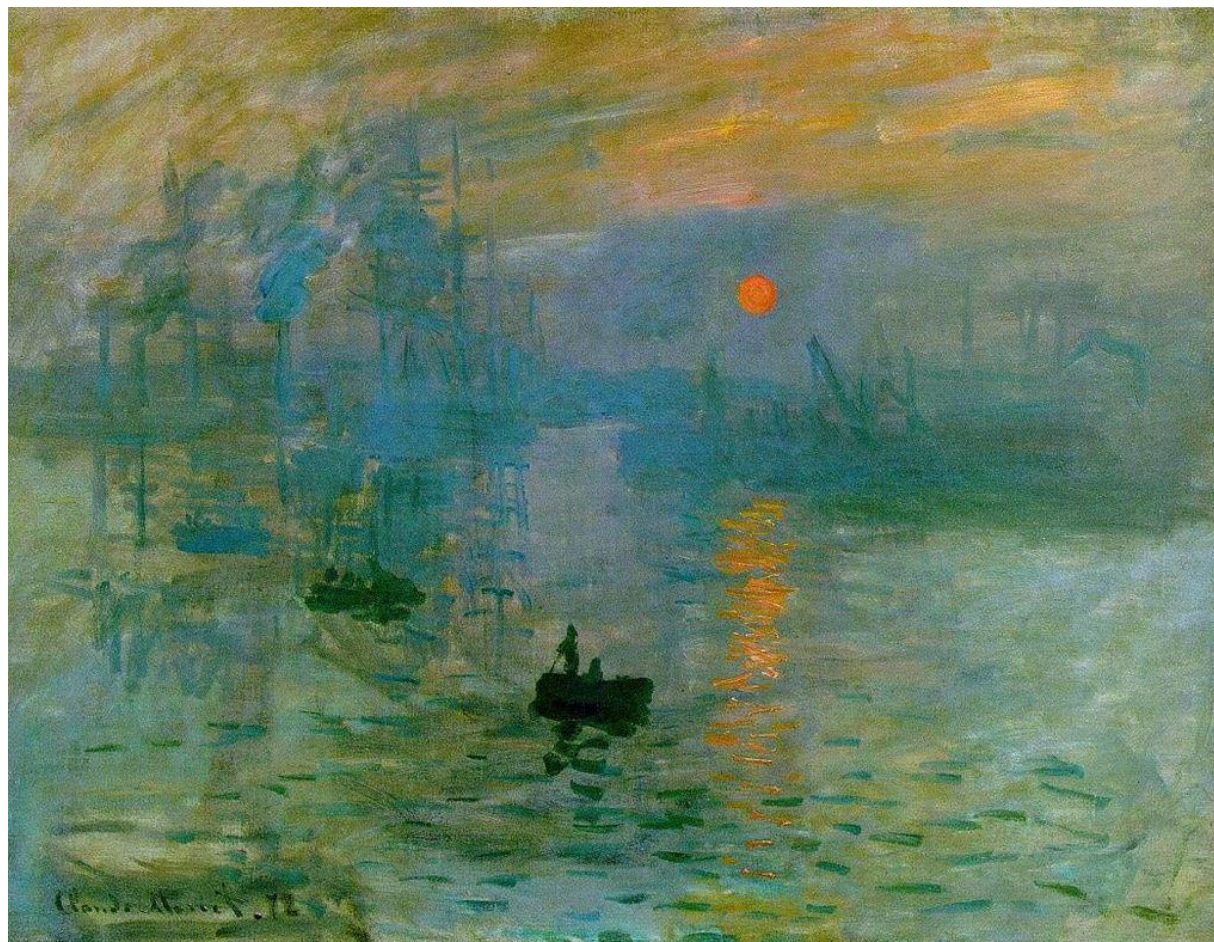

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

ZAŁĄCZNIK 1 sc. 1/30

Claude Monet, Impresja. *Wschód słońca*, 1873

https://pl.wikipedia.org/wiki/Claude_Monet#/media/File:Claude_Monet,_Impression,_soleil_levant,_1872.jpg

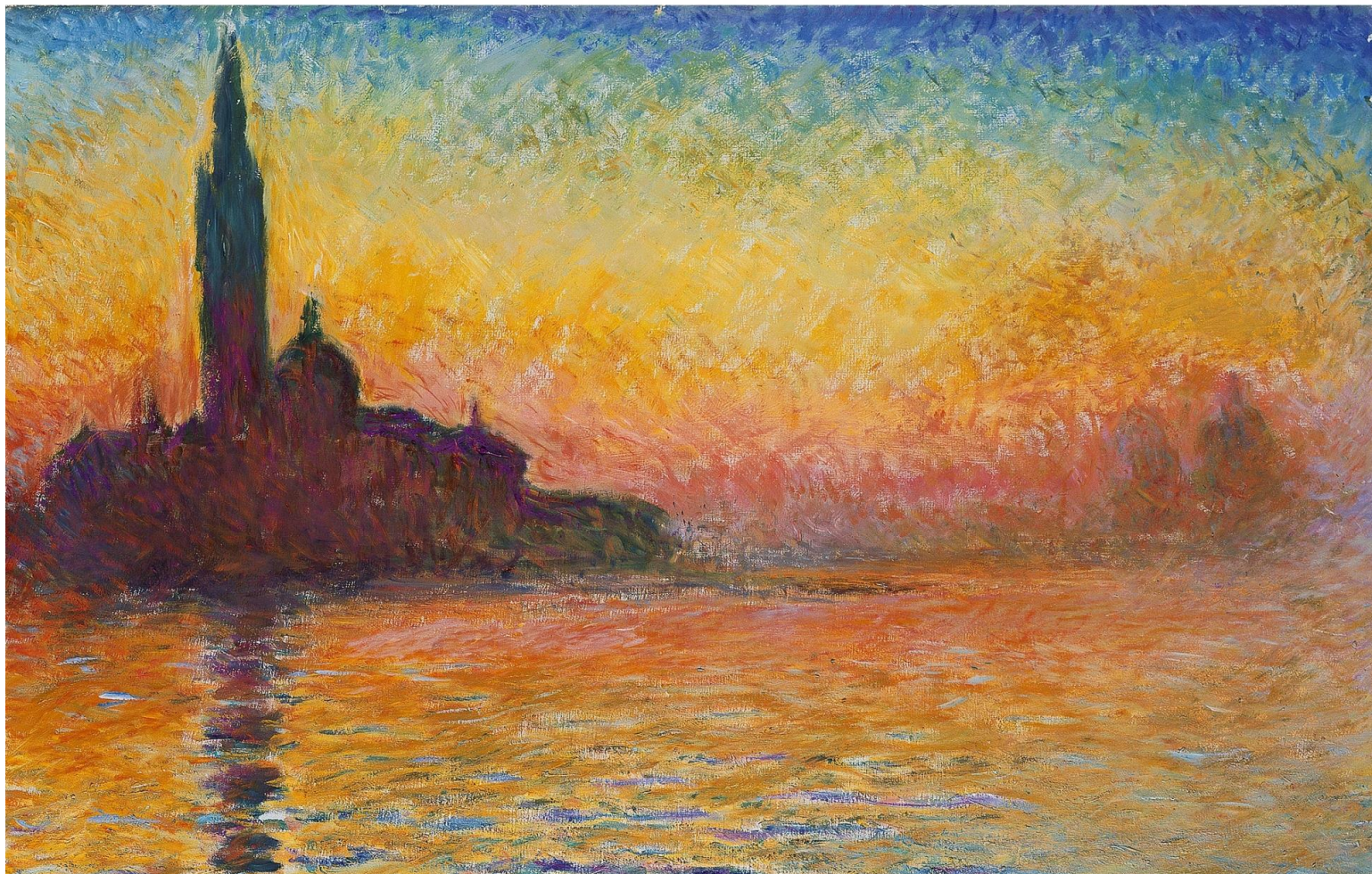

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

ZAŁĄCZNIK 2 sc. 1/30

C. Monet, *Zachód słońca nad Wenecją*, 1908

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/d/da/Claude_Monet%2C_Saint-Georges_majeur_au_cr%C3%A9puscule.jpg

SCENARIUSZ ZAJĘĆ I/31

Tytuł	Mój niesłyszący kolega
Kształtowane kompetencje	komunikacyjne, interpersonalne i społeczne, myślenie naukowe
Cele zajęć	OGÓLNE: <ul style="list-style-type: none"> - zapoznanie z budową ucha oraz trudnościami wynikającymi z uszkodzeń narządu słuchu, - kształtowanie właściwych postaw wobec osób niesłyszących i słabosłyszących. OPERACYJNE: uczeń: <ol style="list-style-type: none"> 1) wie, jak zbudowane jest ucho, 2) rozumie, jakie trudności może mieć osoba niesłysząca, 3) umie poprawnie porozumiewać się ustnie z niesłyszącym lub słabosłyszącym kolegą, 4) zna kilka znaków Polskiego Języka Migowego, 5) prezentuje postawę szacunku i zrozumienia dla trudności osób niesłyszących i słabosłyszących, 6) zna rzeczowniki w języku angielski oznaczające części twarzy
Metody pracy	podające (opis, wyjaśnienie), praktyczne (ćwiczenia przedmiotowe)
Formy pracy	zbiorowa, indywidualna, w parach
Środki dydaktyczne	<i>Nasz elementarz</i> (cz. 2., s. 14–15), prezentacja PP, karty pracy nr 1–2, film ze znakami języka migowego, karta pracy <i>English Ant 17</i>
Czas trwania	dwie godziny 30 minut, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja społeczna - 90 minut, - edukacja przyrodnicza - 45 minut, - język angielski - 30 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja społeczna
cele operacyjne:
2,5

Wprowadzenie do zajęć

Uczniowie pracują w parach. Zadaniem jednego z uczniów jest wypowiedzieć bez głosu (tylko poruszając wargami) wyraz oznaczający jakiś przedmiot znajdujący się w klasie. Druga osoba z pary stara się odgadnąć, jaki wyraz został wypowiedziany.

Zamiast tego ćwiczenia można też przeprowadzić zabawę w głuchy telefon.

Nauczyciel podsumowuje ćwiczenie poprzez zadawanie pytań:

- *Czy było łatwo czy trudno rozpoznać wyraz, kiedy nie słyszy się głosu?*
- *Jak nazywamy ludzi, którzy nie słyszą?*

WSKAZÓWKA METODYCZNA

W Polsce używa się różnych określeń na oznaczenie osób mających problem ze słuchem. Najczęściej stosowane i poprawne to: *osoba głucha, osoba niesłysząca, osoba słabosłysząca, osoba z wadą słuchu, osoba z uszkodzeniem słuchu.*

Zajęcia właściwe

1. Czy w uchu mam ślimaka?

Nauczyciel omawia z uczniami prezentację dotyczącą budowy ucha i uszkodzeń narządu słuchu (załącznik 1 - prezentacja Power Point). Nauczyciel zwraca uwagę na higienę narządu słuchu: niezdrowe jest długotrwałe przebywanie w hałasie, zbyt głośne słuchanie muzyki w słuchawkach.

2. Umiem wyraźnie mówić

Uczniowie w parach ćwiczą wyraźne mówienie, np. opowiadając sobie wzajemnie, jak spędzili wczorajsze popołudnie.

3. Polski Język Migowy

Nauczyciel wyjaśnia, że osoby z głębokimi uszkodzeniami słuchu nie słyszą, co mówimy, i trudno jest im także odczytywać mowę z ust. Dlatego porozumiewają się gestami. W każdym kraju osoby niesłyszące posługują się innym językiem. W Polsce jest to Polski Język Migowy (PJM).

Uczniowie oglądają filmik z nagraniem kilku znaków języka migowego i uczą się je wykonywać, korzystając także z elementarza i kart pracy.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Jeżeli uczniowie zainteresowani są problematyką lub jeśli w klasie są uczniowie niesłyszący lub słabosłyszący czy też dzieci mające rodziców z uszkodzonym słuchem, można przeprowadzić kolejne lekcje z tego cyklu, korzystając np. z następujących materiałów:

<http://www.youtube.com/watch?v=qhxsbMYxe5M> (pobrano 12.06.2015)

<https://www.facebook.com/barwyciszy> (pobrano 12.06.2015)

http://www.fundacja.orange.pl/dzwieki_marzen_aktualnosci_ogolne/article,314,1,2.html (pobrano 12.06.2015)

edukacja przyrodnicza
edukacja społeczna
cele operacyjne:
1, 2, 3, 4, 5
środki dydaktyczne
- Nasz elementarz cz.2
- prezentacja PP
- karty pracy nr 1-2
- film z nagraniami j. migowego

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

język angielski
cele operacyjne: 6
środki dydaktyczne:
karta pracy English
Ant 17

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne :
2, 5

4. **English Ant 17.** Uczniowie poznają lub utrwalają znajomość części twarzy w języku angielskim. Następnie kolorują elementy twarzy w określonym kolorze.

Podsumowanie zajęć

Rozmowa kierowana na temat „Uczniowie niesłyszący potrzebują naszej przyjaźni”.

Nauczyciel pyta: *Jak możemy pomagać osobom niesłyszącym lub słabosłyszącym?* (Mówić wyraźnie, nauczyć się języka migowego, zapisywać nasze pytania lub odpowiedzi np. na monitorze telefonu lub na kartce, zapraszać do wspólnych zabaw np. sportowych.)

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

KARTA PRACY NR 1 sc. 1/31

Osoby niesłyszące pokazują w języku migowym nie tylko całe wyrazy, ale też litery. Napisz, jakie to są litery i spróbuj je pokazać. Możesz korzystać z karty znaków Polskiego Języka Migowego zamieszczonej poniżej.

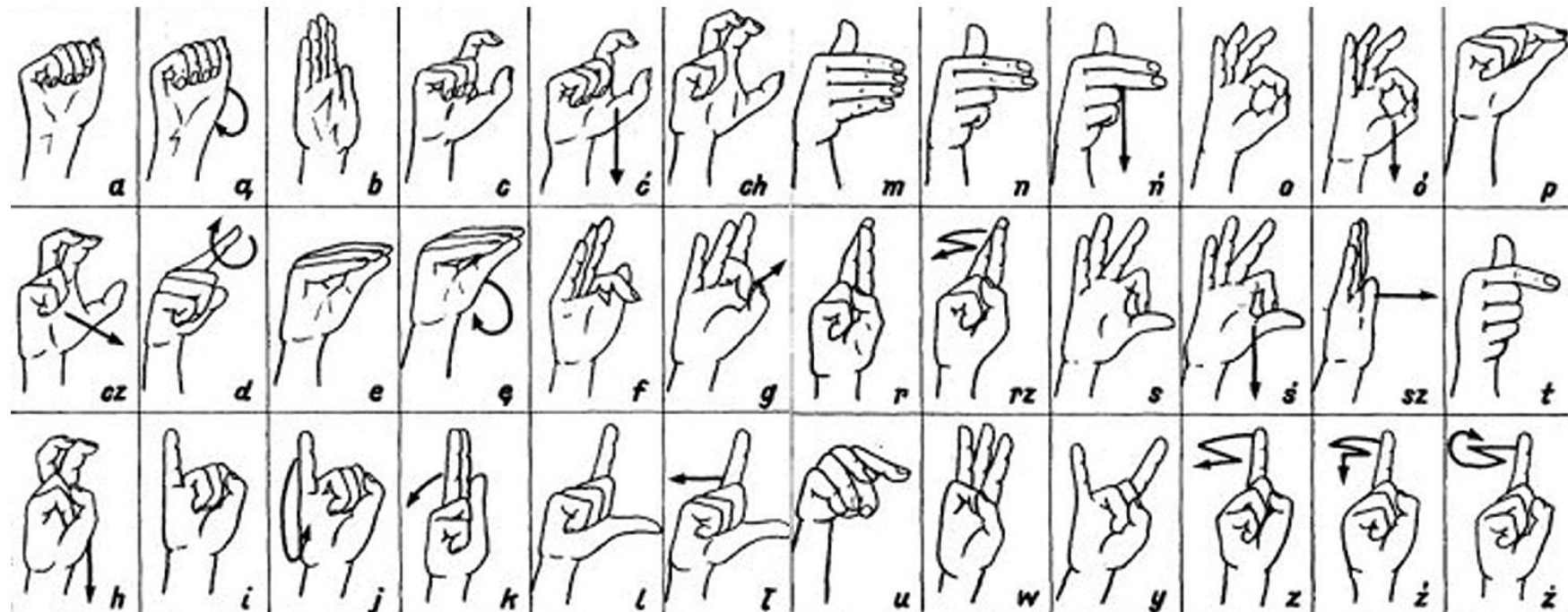

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

ZAŁĄCZNIK 1 sc. 1/31

Spróbuj pokazać. Tak wyglądają następujące litery: A, M, T. Pokaż, używając znaków, słowa: „mama”, „tata”, „mata”, „tama”.

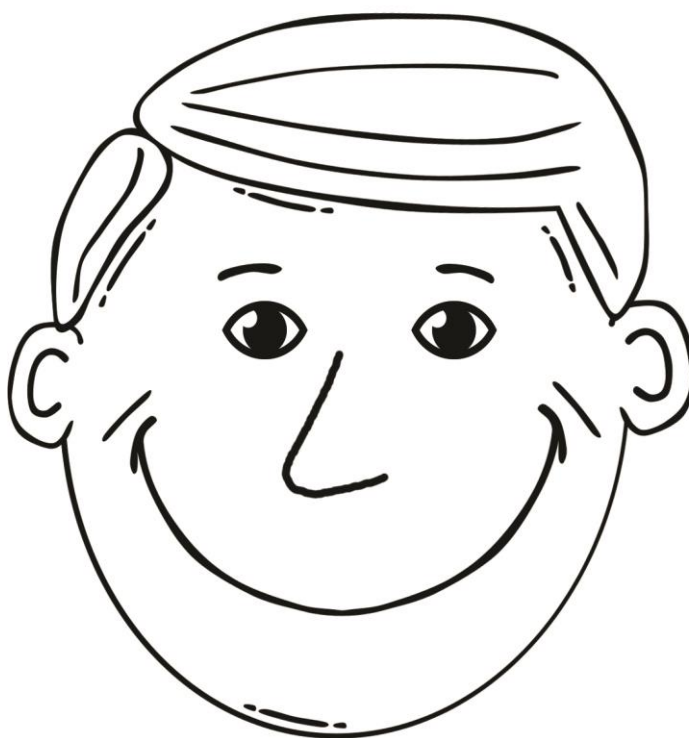
1. Match

mouth

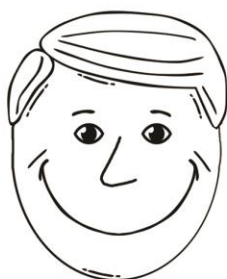
ears

eyes

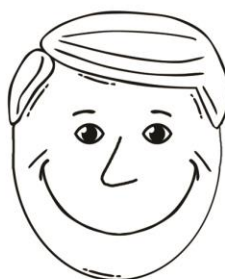
nose

2. Colour

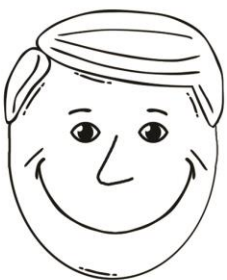
green ears

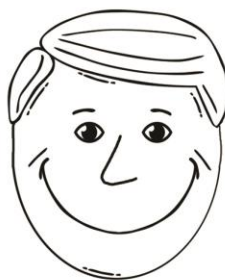
red ears

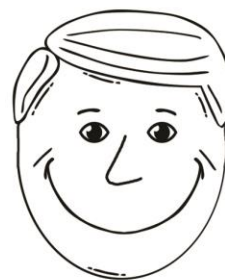
yellow ears

blue ears

orange ears

black ears

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/32

Tytuł	Czy można lepiej słyszeć?
Kształtowane kompetencje	muzyczne, techniczne, myślenie naukowe
Cele zajęć	OGÓLNE: <ul style="list-style-type: none"> - zapoznanie z jednym ze sposobów lepszego odbierania dźwięków, - rozbudzanie wyobraźni uczniów, - doskonalenie odbioru bodźców słuchowych. OPERACYJNE: uczeń: <ol style="list-style-type: none"> 1) rozpoznaje wybrane dźwięki, 2) wykonuje tubę według instrukcji, 3) prowadzi obserwacje i wyciąga wnioski, 4) wypowiada słowa i zdania, modulując głos
Metody pracy	podające (objaśnienie, wyjaśnienie), problemowe, praktyczne (ćwiczenia przedmiotowe, praca techniczna)
Formy pracy	zbiorowa, indywidualna
Środki dydaktyczne	szklanka, klucze, drewnienko, telefon komórkowy, monety, sztucce, kartony i taśma klejąca dla każdego dziecka, odtwarzacz CD, radio
Czas trwania	jedna godzina, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja muzyczna - 30 minut, - zajęcia techniczne - 15 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja muzyczna
cele operacyjne: 1
środki dydaktyczne:
- różne przedmioty
typu szklanka, klucze,
drewienko, telefon
komórkowy, monety,
sztuczce

Wprowadzenie do zajęć

Zabawa „Co to za przedmiot?”

Dzieci siedzą na dywanie odwrócone tyłem, a nauczyciel prezentuje kolejno dźwięki, jakie wydają różne przedmioty (szklanka, klucze, telefon komórkowy, monety, sztuczce itp.).

WSKAZÓWKA METODYCZNA DLA NAUCZYCIELA

Jeśli nie posiadamy przedmiotów, można w zamian zaprezentować wybrane dźwięki dostępne w swoich zbiorach, np. na płycie CD.

Rozmowa z uczniami:

- *Który dźwięk był dla was najlepiej słyszalny?*
- *Który dźwięk słyszeliście najciszej?*

Zajęcia właściwe

1. Eksperyment

Etap 1.

Spróbujemy dzisiaj pomóc uszom, aby lepiej słyszały. Pytanie badawcze: *Co można coś zrobić, żeby lepiej słyszeć?*

Dzieci podają różne propozycje (słuchawki, trąbka, tuba, mikrofon, stetoskop), jeśli mają kłopoty, nauczyciel je naprowadza poprzez dodatkowe pytania, np.:

- *Czym posługuje się lekarz podczas badania pacjenta?*
- *Jakich przedmiotów używają artyści na scenie, żeby być lepiej słyszalnymi przez publiczność?*

Nauczyciel informuje uczniów, że za chwilę sami wykonają tubę, czyli przedmiot, który posłuży im do lepszego i wyraźniejszego usłyszenia dźwięków.

Etap 2.

Mamy przygotowane kartony, taśmę klejącą. Nauczyciel omawia, jak wykonać tubę. Uczniowie konstruują tubę zgodnie z instrukcją.

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM SZĘŚCIOLETNIM

Nauczyciel powinien zwrócić szczególną uwagę na realizację zadania przez dzieci sześciolatek. Dobrym pomysłem jest zaangażowanie uczniów, którzy wcześniej poradzili sobie z wykonaniem tuby.

Uczniowie słuchają muzyki bardzo cicho. Następnie dzieci przykładają tubę do ucha zwężonym końcem, a szerszym do odbiornika.

Każde dziecko próbuje również mówić do wąskiego końca tuby, różnicując głośność wypowiedzi, a inne go słucha.

Pytania badawcze:

- *Co się dzieje?*
- *Czy za pomocą tuby lepiej słyszycie?*
- *Jak zmienia się wasz głos, kiedy mówicie do wąskiego końca tuby?*

zajęcia techniczne,
edukacja muzyczna
cele operacyjne:
2,3
środki dydaktyczne:
- kartony,
- taśma klejąca

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

Etap 3.

Przewidywane odpowiedzi na pytanie badawcze: *Za pomocą tuby słychać głośniejszej. Gdy mówimy do węższego końca tuby, to dźwięk jest głośniejszy.*

Etap 4 .

Komentarz naukowy:

Zrobiona przez was tuba działa jak trąbka uszna lub megafon. Może zbierać dźwięki i kierować je do waszego ucha. Dzięki temu możecie usłyszeć nawet ciche dźwięki. Natomiast gdy mówimy, tuba wzmacnia nasz głos, kierując go w stronę słuchaczy i nie pozwalając mu się rozproszyć.

Podsumowanie zajęć

Zabawa „Cicho - głośno”

Uczniowie siedzą w kręgu, uczeń rozpoczynający ćwiczenie wypowiada cicho dowolne słowo, zaś kolejna osoba w kręgu potarza to samo słowo głośno. Następna osoba wymyśla nowe słowo, wypowiadając je cicho, itd.

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM SZEŚCIOLETNIM

Nauczyciel może pokazać obrazki, które uczeń ma wypowiedzieć i rękami (złożone-cicho, rozłożone- głośno) naprowadzać, jak dane słowo ma być wypowiedziane.

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

Nauczyciel może polecić wypowiedzenie przez uczniów całego zdania, zaczynając głośno i kończąc cicho.

edukacja muzyczna
cele operacyjne: 4

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/33

Tytuł	Jak to jest nie widzieć?
Kształtowane kompetencje	komunikacyjne, społeczne, interpersonalne, techniczne
Cele zajęć	<p>OGÓLNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zapoznanie z budową oka oraz trudnościami wynikającymi z uszkodzeń narządu wzroku, - kształtowanie właściwych postaw wobec osób niewidomych. <p>OPERACYJNE: uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) rozumie trudności, jakie może mieć osoba niewidoma, 2) prezentuje postawę szacunku i zrozumienia dla trudności osób niewidomych, 3) deklaruje chęć pomocy osobom z uszkodzeniem wzroku, 4) wykonuje projekt urządzenia pomagającego osobom z wadami wzroku, 5) wykonuje rysunek bez użycia wzroku, 6) pokonuje tor przeszkód bez użycia wzroku, 7) wykonuje czynności codzienne bez posługiwania się wzrokiem, 8) utrwała słowa oznaczające części twarzy w języku angielskim, 9) opisuje obraz lub film w taki sposób, aby przybliżyć treść osobie niewidomej (audiodeskrypcja), 10) ćwiczy sprawność zapamiętywania elementów widzianych, a następnie ukrytych
Metody pracy	podające (opis, wyjaśnienie), praktyczne (ćwiczenia przedmiotowe)
Formy pracy	zbiorowa, indywidualna, w parach
Środki dydaktyczne	<i>Nasz elementarz</i> ” (cz. 2., s. 14–15), chustka do zawiązania oczu dla każdego ucznia, dwa zestawy przedmiotów codziennego użytku (klucz, szczoteczka do zębów, długopis, ołówek, breloczek, łyżka, widelec, telefon komórkowy itp.) - pierwszy do ćw. 1. - do schowania pod chustką, drugi do rozpoznawania bez użycia wzroku (ćw. 2.), przedmioty do działania bez użycia wzroku (mandarynka, butelka wody i kubek), karta pracy <i>English Ant 18</i>

Czas trwania	cztery godziny 15 minut, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja społeczna - 90 minut, - edukacja techniczna - 45 minut, - edukacja plastyczna - 15 minut, - edukacja fizyczna - 15 minut, - edukacja polonistyczna - 15 minut, - język angielski - 15 minut
--------------	--

PRZEBIEG ZAJĘĆ

Wprowadzenie do zajęć

edukacja społeczna
cele operacyjne:
1, 2, 3
środki dydaktyczne:
przedmioty
codziennego użytku
schowane w worku

1. Ćwiczenie wprowadzające *Co jest w worku?*

W worku na kaptcie nauczyciel ukrywa różne przedmioty. Uczeń wkłada do worka rękę i ma za zadanie wyciągnąć przedmiot zasugerowany przez nauczyciela, np. *Znajdź breloczek z zawieszka w kształcie motyla.*

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Można skorzystać z gotowej gry pt. „Kot w worku” (Wyd. Granna).

edukacja plastyczna
cele operacyjne: 6

2. Rysowanie bez użycia wzroku

Uczniowie dostają kartki A4. Ich zadaniem będzie narysowanie z zawiązanymi oczami ulubionego zwierzątka.

Nauczyciel podsumowuje ćwiczenie i pyta:

- *W czym pomaga nam wzrok?*
- *Czy łatwo jest rozpoznać przedmiot bez użycia wzroku?*
- *Czy można pisać albo rysować, kiedy się nie widzi?*
- *Jak nazywają się ludzie, którzy nie widzą?*
- *Z czym mogą mieć trudności?* (Nauczyciel pomaga w dotarciu do stwierdzenia, że są to głównie problemy z poruszaniem się po pomieszczeniach i po ulicy, wykonywaniem codziennych czynności oraz z czytaniem pisma.)

WSKAZÓWKA METODYCZNA

W Polsce używamy określeń osoba niewidoma, *osoba niedowidząca*, *osoba słabowidząca*, *osoba z dysfunkcją wzroku*. Zwracamy także uczniom uwagę, że osoby niewidome posługują się pismem Braille'a - przykład znajduje się w *Naszym elementarzu*, s. 15.

Zajęcia właściwe

1. Tor przeszkód z zawiązanymi oczami

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

wychowanie
fizyczne
cele operacyjne: 7

edukacja społeczna
cele operacyjne: 8
środki dydaktyczne:
przedmioty
codziennego użytku,
chustka do
zawiązania oczu

edukacja techniczna
cele operacyjne: 8

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne: 10

język angielski
cele operacyjne: 9
środki dydaktyczne:
karta pracy English
Ant 18
edukacja
polonistyczna
cele operacyjne:
1,11

Jeden z uczniów ma oczy zawiązane chustką. Jego zadaniem jest przejście przez salę i ominięcie przeszkód znajdujących się na drodze (jak np. krzesło). Inny z uczniów (ew. cała klasa) instruuje kolegę, jak ma iść, np. „w prawo”, „w lewo”, „prosto”. Polecenia mogą też być dokładniejsze, np. „jeden krok w prawo”. Ćwiczenie to powinni wykonać wszyscy uczniowie, ale przeszkody powinny być ustawiane dla każdego w innych miejscach.

2. Codzienność bez używania wzroku

Uczniowie z zawiązanymi oczami próbują wykonywać codzienne czynności, np. zawiązać but, zatemperować kredkę, wyciągnąć z plecaka kanapkę, obrać mandarynkę, otworzyć torebkę z cukierkami, nalać wody do kubka.

Nauczyciel podsumowuje ćwiczenie i pyta uczniów wykonujących zadanie:

- *Czy było łatwo czy trudno iść bez pomocy wzroku?*
- *Czego się obawialiście?*
- *Jakie inne codzienne trudności mogą mieć osoby niewidome? (Odczytać godzinę na zegarku, znaleźć numer telefonu osoby, do której chcą zadzwonić, zrobić herbatę i nie rozlać wody, nałożyć potrawę na talerz...)*

3. Młodzi projektanci na start

Zadaniem uczniów jest zaprojektowanie urządzenia (robota), które pomoże osobom niewidomym w codziennym życiu. Pracę tę mogą wykonać samodzielnie, w parach lub w grupach.

4. Audiodeskrypcja

Jeżeli pozwalają na to możliwości techniczne, można wykonać ćwiczenie z audiodeskrypcji: uczniowie w parach oglądają krótki film na tablecie (około dziesięciu minut), w którym nie pojawiają się dialogi i wypowiedzi słowne, tylko obraz (np. *Reksio, Bolek i Lolek, Krecik*). Jeden z uczniów ma zawiązane chustką oczy. Druga osoba w czasie trwania filmu opowiada, co widać na ekranie. Film można oglądać też przy użyciu rzutnika multimedialnego - wtedy w każdej parze jedno dziecko ogląda film z zawiązanymi oczami, a drugie służy jako audiodeskrypcja. Jeśli nauczyciel dostrzeże zainteresowanie uczniów, można powtórzyć ćwiczenia i odwrócić role. Po wykonaniu ćwiczenia uczniowie dzielą się wrażeniami i opowiadają, jak czuli się oglądając film bez użycia wzroku.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Audiodeskrypcja to technika polegająca na przekazywaniu osobie niewidomej opisów słownych tego, co osoba widząca dostrzega na ekranie, scenie teatralnej lub oglądając dzieło sztuki plastycznej czy też architektonicznej.

Dodatkowe informacje o audiodeskrypcji można znaleźć np. na stronie <http://www.audiodeskrypcja.org.pl/>

5. English Ant 18

Uczniowie poznają lub utrwalają nazwy części twarzy w języku angielskim, wykonują działania matematyczne i wynik wklejają, używając napisów z nazwami liczebników w języku angielskim.

Podsumowanie zajęć

Sokoli wzrok

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

środki dydaktyczne:
przedmioty
codziennego użytku

Nauczyciel chowa przygotowane przedmioty pod chustą. Następnie odkrywa ją na 1–2 minuty, a potem zakrywa. Uczniowie wymieniają z pamięci przedmioty, które znajdują się pod chustą.

ENGLISH ANT 18 sc. 1/33

1. Colour.

green eyes

red eyes

yellow eyes

blue eyes

orange eyes

black eyes

Count

Example: + = three

  +   =

 +   =

  +   =

  +   =

  +   =

 +   =

  +   =

four
four
five
six
six
seven
eight

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/34

Tytuł	Matematyczne zagadki
Kształtowane kompetencje	matematyczne, intrapersonalne i społeczne, komunikacyjne, myślenie naukowe
Cele zajęć	OGÓLNE: kształtowanie myślenia logicznego poprzez rozwiązywanie zagadek i łamigłówek matematycznych. OPERACYJNE: uczeń: <ol style="list-style-type: none"> 1) analizuje wyniki i wyciąga wnioski, 2) rozwiązuje łamigłówki matematyczne, 3) wytrwale dąży do znalezienia prawidłowego wyniku, 4) rozróżnia i nazywa figury geometryczne, 5) dokonuje zamiany banknotów na monety, 6) zna i rozumie pojęcia matematyczne typu „suma”, „różnica”, 7) współpracuje w zespole, 8) posługuje się miarką centymetrową, 9) zna jednostkę monetarną w Wielkiej Brytanii, rozpoznaje banknoty i monety i wykonuje na nich różne obliczenia
Metody pracy	praktyczne (ćwiczenia przedmiotowe)
Formy pracy	grupowa, indywidualna
Środki dydaktyczne	znaczkki do pracy w grupach - figury geometryczne, duże szablony figur geometrycznych, klocki matematyczne o różnych kształtach, kartki papieru dla grup, miarka centymetrowa, karta pracy <i>English Ant 19</i> , załącznik 1
Czas trwania	dwie godziny, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja matematyczna - 30 minut, - edukacja społeczna - 15 minut, - język angielski - 45 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

Wprowadzenie do zajęć

Uczniowie losują znaczek- figurę geometryczną i łączą się w grupy, w których będą pracować - załącznik 1. Zadaniem grupy jest stanąć na dużym szablonie figury geometrycznej, która jest odpowiednikiem ich znaczków i wymienienie kilku przedmiotów, którym kształt odpowiada danej figurze, np.: okrągły stół, obraz mający kształt prostokąta, trójkąt - znak ostrzegawczy itp.

WSKAZÓWKA METODYCZNA DLA NAUCZYCIELA

Jeśli zespół dobrze wykona to i kolejne zadania, każdy uczeń wybiera sobie dowolny klocek, z których na zakończenie zajęć ułożą „geometryczny obrazek”.

Zajęcia właściwe

1. Matematyczne zagadki

Grupy słuchają kolejnych zadań i na kartkach papieru zapisują wyniki. Zadaniem nauczyciela jest sprawdzać i kontrolować odpowiedzi.

- 1) *Na choince wisało dziesięć bombek. Jaś strącił trzy, a Kasia cztery bombki. Mama powiesiła pięć bombek, bo tyle miała w szafie. Ile teraz bombek wisi na choince?*
- 2) *Za pomocą miarki centymetrowej zmierzcie długość i szerokość zeszytu do matematyki. Obliczcie różnicę tych danych.*
- 3) *Jaś dostał od babci banknot dziesięciotłotowy. Jakie monety mógłby otrzymać zamiast banknotu? Podajcie trzy przykłady.*
- 4) *Kasia wyjechała pociągiem do babci o piątej rano i dojechała na miejsce o jedenastej. Ile trwała podróż Kasi do babci?*

2. English Ant 19. Uczniowie zapoznają się z monetami i banknotami z Wielkiej Brytanii i wykonują z ich wykorzystaniem proste obliczenia.

Podsumowanie zajęć

Geometryczny obrazek

Uczniowie przy stoliku układają z zebranych klocków dowolny obrazek. Dzielą się spostrzeżeniami o pracy w grupie, co było dla nich najłatwiejsze, a za jakie zadanie nie zdobyli klocków.

edukacja:
matematyczna,
społeczna

cele operacyjne:
4, 7

środki dydaktyczne:
- załącznik 1,
- duże szablony figur
geometrycznych,
- klocki matematyczne
o różnych kształtach

edukacja
matematyczna,
język angielski

cele operacyjne:
1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9

środki dydaktyczne:
- kartki papieru dla
grup,
- miarka
centymetrowa

język angielski

cele operacyjne: 9

środki dydaktyczne:
karta pracy English
Ant 19

edukacja:
matematyczna,
społeczna

cele operacyjne:
środki dydaktyczne:
klocki matematyczne

ENGLISH ANT 19 sc. 1/34

Tato Michała pracuje w Wielkiej Brytanii i przywiózł mu kilka monet i banknotów. W Wielkiej Brytanii posługiwać się można pensami (p) lub funtami (£).

Monety w Wielkiej Brytanii

1 pens
1 pence
1 p

2 pensy
2 pence
2 p

5 pensów
5 pence
5 p

10 pensów
10 pence
10 p

20 pensów
20 pence
20 p

50 pensów
50 pence
50 p

1 funt
1 pound
£1

Banknoty w Wielkiej Brytanii

5 funtów
5 pounds
5

10 funtów
10 pounds
10

20 funtów
20 pounds
20

50 funtów
50 pounds
50

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

Połącz banknot lub monetę z odpowiednim określeniem:

1 p

£10

2 p

£20

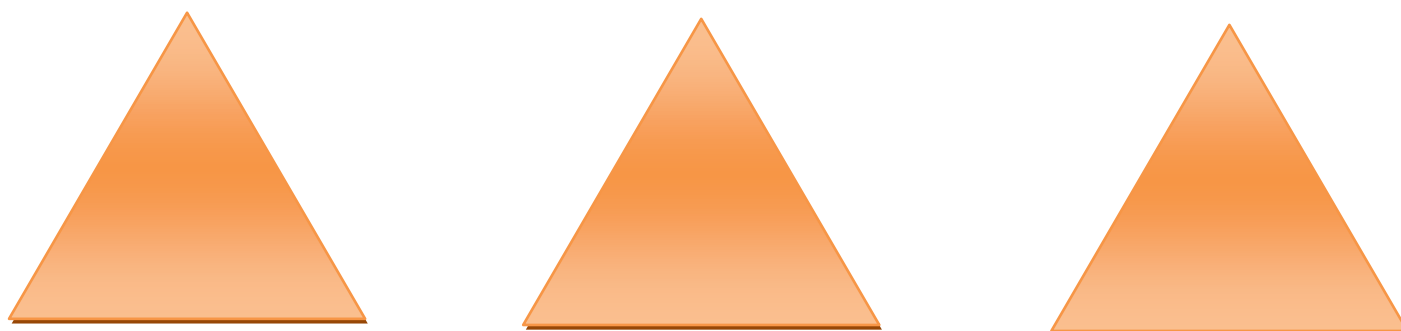
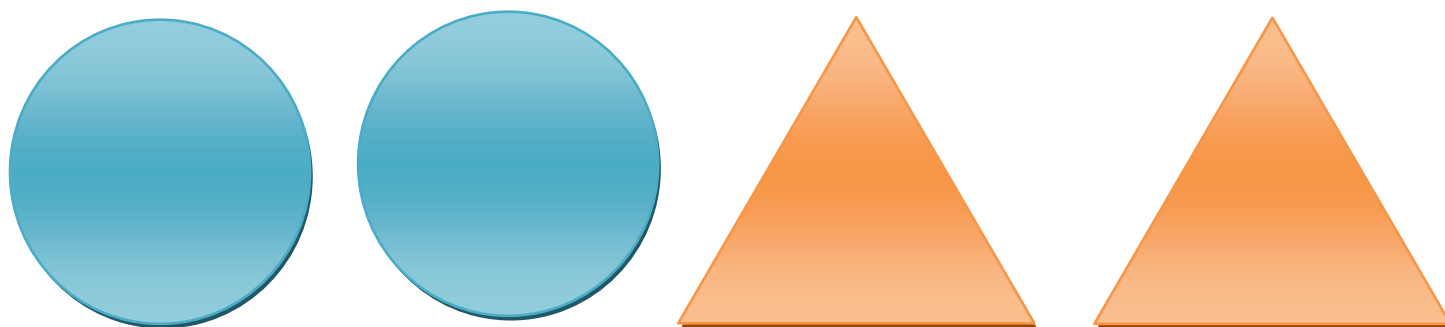
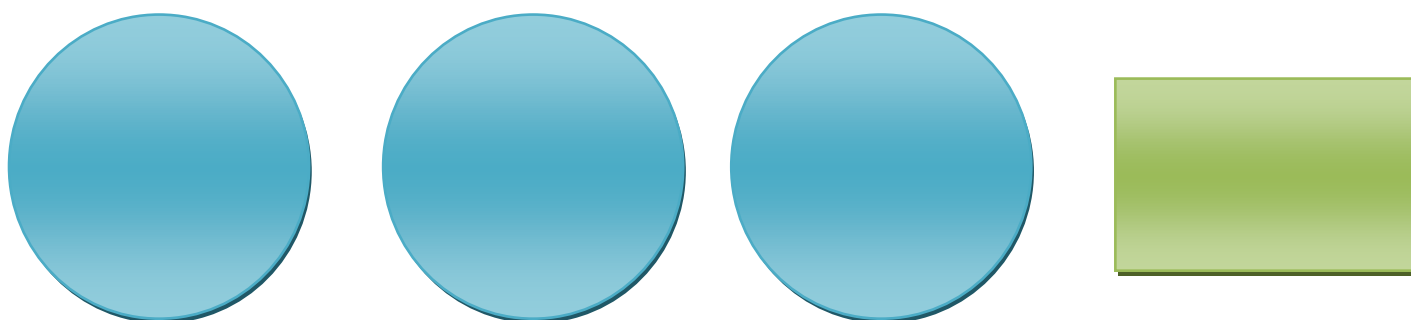
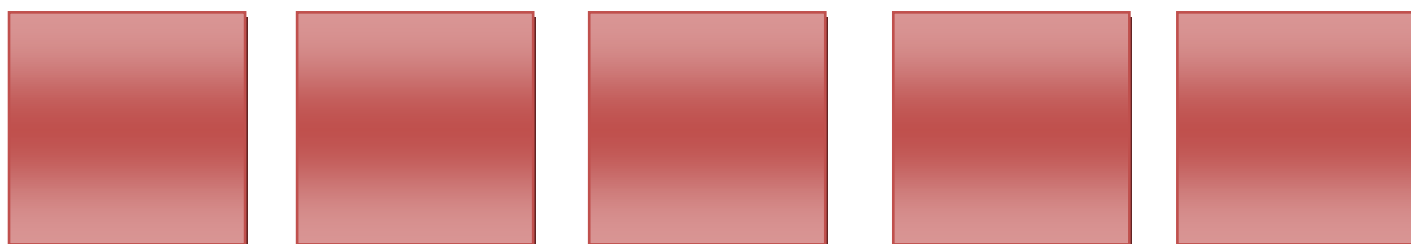
10 p

ZAŁĄCZNIK 1 sc. 1/34

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/35

Tytuł	Pierniczki na choinkę
Kształtowane kompetencje	językowa, ruchowa, muzyczna, plastyczna, techniczna, myślenie naukowe, wrażliwość estetyczna, myślenie twórcze
Cele zajęć	OGÓLNE: <ul style="list-style-type: none"> - wdrażanie do aktywnego czytania i korzystania z informacji, - kształtowanie pojęć matematycznych: „masa”, „ciężar”, „kilogramy”, „dekagramy”, „gramy”, - działanie praktyczne podczas wykonywania ciasteczek. OPERACYJNE: uczeń: <ol style="list-style-type: none"> 1) bada za pomocą różnych zmysłów, 2) odczytuje i analizuje przepis obrazkowy i tekstowy, 3) wymienia składniki potrzebne do wykonania pierników i określa ilość lub ciężar składników na podstawie przepisu, 4) wymienia kolejno podstawowe czynności wykonania pierników, 5) odmierza, odważa potrzebną ilość składników: mąki, cukru, masła, przyprawy do pierników, 6) odczytuje godzinę na zegarze, 7) wykonuje pierniki z zachowaniem zasad bezpieczeństwa i higieny, zgodnie ze wskazówkami i pod kierunkiem nauczyciela, 8) dekoruje pierniki według swojego pomysłu. 9) rozumie znaczenie słowa „tradycja”, 10) potrafi opowiadać o tym, co się zdarzyło w przeszłości, 11) zna i potrafi opisać walory smakowe spożywanych produktów
Metody pracy	podające (pogadanka, instrukcja), aktywizujące (metoda sytuacyjna), eksponująca (pokaz na tablicy interaktywnej), praktyczna (ćwiczenia przedmiotowe)
Formy pracy	zbiorowa, grupowa, indywidualna
Środki dydaktyczne	kilka rodzajów pierniczek do doświadczenia (tyle sztuk, ile jest dzieci - schowane w jednym miejscu w klasie), karty pracy nr 1–4, produkty spożywcze, przyprawy korzenne w oryginalnych formach (niesproszkowane), foremki do pierników, produkty do dekoracji pierniczek (np. czekolada, wiórki kokosowe, lukier itp.), wagi, miarki, urządzenia AGD i naczynia do wykonania i pieczenia ciasta
Czas trwania	cztery godziny, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja polonistyczna - 45 minut, - edukacja muzyczna - 15 minut, - edukacja plastyczna - 45 minut, - zajęcia techniczne - 45 minut, - edukacja matematyczna - 30 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja
muzyczna
środki dydaktyczne:
nagranie

Wprowadzenie do zajęć

1. Słuchanie piosenki

Dzieci słuchają piosenki *Grająca choinka*. Uczniowie pojedynczo lub w parach tańczą przy nagraniu.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Można wykorzystać inną piosenkę, pasującą tematycznie, która wprowadzi uczniów w odpowiedni nastrój.

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne:
1, 9, 10
środki dydaktyczne:
pierniki

2. Tradycja - co to znaczy?

- *Czy spotkaliście się ze słowem „tradycja”? W jakich okolicznościach?*

Nauczyciel wyjaśnia pojęcie „tradycja”.

Układanie zdań z wyrażeniami, np.; „polska tradycja”, „tradycja naszej szkoły”, „tradycyjne potrawy” itp.

Rozmowa o tradycji świąt Bożego Narodzenia. Tradycja dekorowania choinki.

3. Zabawa w ciepło- zimno

Nauczyciel proponuje uczniom zabawę w ciepło- zimno. Wybrane przez nauczyciela dziecko zgodnie z zasadami zabawy szuka ukrytego przedmiotu - nauczyciel nie mówi, co ma znaleźć, tylko kieruje osobę w wybrane miejsce, mówiąc: *ciepło- zimno*. Po odszukaniu przez ucznia talerzyka z pierniczkami dzieci podają nazwę, nauczyciel wyjaśnia temat zajęć (np. *Co to są pierniczki? Kiedy je pieczemy?*). Mówi dzieciom, że na dzisiejszych zajęciach wykonają wspólnie takie ciasteczka.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Dawnymi tradycyjnymi ozdobami choinkowymi były ciastka, pierniczki, orzechy, czerwone rajskie jabłuszka, własnoręcznie wykonane w czasie adwentu ozdoby z bibuły, piórek, wydmuszek, słomy.

edukacja
techniczna,
plastyczna
cele operacyjne:
1, 2
środki dydaktyczne:
- pierniki
- przyprawy korzenne
w oryginalnych
formach

Zajęcia właściwe

1. Obserwacja - doświadczenie

Uczniowie siadają w kole na dywanie, nauczyciel rozdaje różne pierniczki. Dzieci opisują ich kształt, kolor, smak, zapach, kruchość.

Wymieniają składniki, jakie mogły być użyte do wypieków. Nauczyciel zatrzymuje się przy przyprawie do pierników.

Dzieci próbują wyjaśnić, z jakich składników składa się przyprawa. Można odczytać skład przyprawy z etykiety.

Nauczyciel prezentuje uczniom przyprawy korzenne - imbir, cynamon, goździki, kardamon itp., dzieci dotykają, wachają, smakują. Można wyjaśnić, skąd pochodzą te przyprawy.

WSKAZÓWKA PANA OD PRZYRODY

Przyprawy korzenne to składniki potraw, zwykle stosowane w niewielkich ilościach dla poprawienia ich walorów smakowych, zapachowych i w rzadkich przypadkach wizualnych.

Imbir - rodzaj byliny z rodziny imbirowatych. Pochodzi z Azji i Australii. W stanie dzikim obecnie nie występuje. Współczesne plantacje imbiru znajdują się w obszarze podzwrotnikowym: Jamajka, Chiny, Indie, Brazylia. Do produkcji przyprawy wykorzystuje się korzeń.

Cynamon - to popularna przyprawa kuchenna otrzymywana z wysuszonej kory cynamonowca. Pochodzi z Azji. Obecnie uprawiany w całej strefie klimatu subtropikalnego.

Goździki - nierozkwitłe, wysuszone pąki kwiatowe drzewa goździkowego. Największe plantacje znajdują się na Madagaskarze, w Tajlandii, Zanzibarze i Mauritiusie.

Kardamon - jest jedną z najstarszych przypraw na świecie. Pochodzi ze wschodu, gdzie rośnie dziko w południowych lasach Indii. Dziś rośnie również na Sri Lance, w Gwatemali, na obszarze Indochin i Tanzanii. Do produkcji przypraw wykorzystuje się nasiona.

WSKAZÓWKA PANA OD PRZYRODY

Tak jak i w dawnych czasach tak i obecnie wiele przypraw jest bardzo drogich. Np. szafran uzyskuje gigantyczne ceny - 1200 zł za 100g przyprawy, wynika to z tego, że żeby uzyskać około pół kilograma tej przyprawy należy zebrać około 80 000 kwiatów szafranu. W dawnych czasach Indie były "zagłębieniem" przypraw skąd statkami zwożono do Europy (m.in. pieprz, cynamon, imbir) i dzięki temu, że szukano nowej, krótszej drogi do Indii odkryto Amerykę.

Nauczyciel wyjaśnia, jak się robi przyprawę, którą widzimy w torebce (suszy przyprawy, miele, łączy w odpowiednich proporcjach).

Próba wykonania własnej przyprawy z pomocą tarki i młynka do mielenia kawy.

Uczniowie wymieniają zmysły, jakich używali podczas tych badań i wykonania przyprawy.

2. Praca z przepisem

Nauczyciel rozdaje uczniom przepisy obrazkowe (karta pracy nr 1), uczniowie odczytują informacje zawarte w karcie, wspólnie odczytują przepis (uczniowie - obrazki czyli składniki i ilość oraz sposób odmierzania, nauczyciel - tekst dotyczący wykonania). Przepis obrazkowy i tekstowy zapisany jest na tablicy interaktywnej.

Uczniowie wykonują ćwiczenia w karcie pracy 2 lub na tablecie i udzielają odpowiedzi do tekstu:

- *Zaznacz produkty potrzebne do wykonania pierniczków.*
- *Wymień podstawowe czynności*
- *Wymień naczynia, urządzenia AGD, które będą potrzebne do wykonania ciasteczek.*

3. Wykonanie, pieczenie i dekorowanie pierników - praca w grupach

Uczniowie przygotowują potrzebne produkty, narzędzia, naczynia.

Wykonują kolejne czynności pod okiem nauczyciela (opisane w przepisie).

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne:
2, 3, 4
środki dydaktyczne:
karty pracy nr 1 - 2

edukacja
techniczna,
plastyczna
cele operacyjne:
4, 7, 8
środki dydaktyczne:

- foremki
- produkty
- wagi
- miarki
- urządzenia AGD
- naczynia

edukacja

matematyczna

cele operacyjne:

5, 6

środki dydaktyczne:

karty pracy nr 3 - 4

Dekorują pierniki w wybrany przez siebie sposób.

Porządkują miejsce pracy.

4. Zadania utrwalające

W czasie pieczenia i studzenia pierników uczniowie mogą wykonać karty pracy 3 i 4 (zadania matematyczne i ćwiczenia w pisaniu).

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Dekorowanie ciastek może odbyć się na następny dzień.

edukacja

polonistyczna

cele operacyjne: 11

środki dydaktyczne:

pierniczki

Podsumowanie zajęć

Degustacja, rozmowa na temat wykonania pierniczków, wyrażenie opinii o walorach smakowych samodzielnie upieczonych pierniczków.

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

KARTA PRACY NR 1 sc. 1/35

Pierniczki						
						
500 g lub 50dag	200 g lub 20dag	200 g lub 20dag	120 g lub 12dag	1	1	1torebka
						

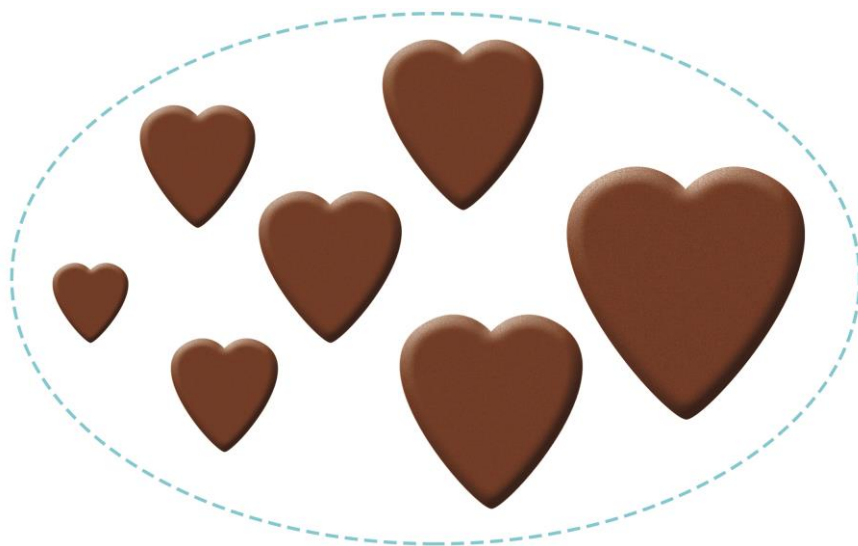
KARTA PRACY NR 2 sc. 1/35

KARTA PRACY NR 3 sc. 1/35

1. Połącz pierniczki od najmniejszego do największego.

2. Napisz składniki na pierniki, najpierw pisząc po śladzie, później samodzielnie.

mąka

cukier

jajko

miód

KARTA PRACY NR 4 sc. 1/35

1. Odczytaj godziny na zegarach i napisz, która jest godzina.

2. Pieczenie pierników uczniowie rozpoczęli o godzinie 1.00. Zaznacz tę godzinę na zegarze.

ZAŁĄCZNIK 1 sc. 1/35

Pierniczki świąteczne - przepis

Składniki:

1/2 kg mąki

200 g miodu

200 g cukru pudru

120 g masła

tłuszcz do posmarowania blaszki

1 jajko

1 łyżeczka sody oczyszczonej

1 opakowanie przyprawy do pierników (mieszanka cynamonu, kardamonu, goździków i imbiru)

Wykonanie:

Krok 1. Wyrabianie ciasta na miodzie

Miód podgrzewamy w garnku z cukrem i przyprawami, cały czas mieszając. Schładzamy, następnie łączymy z mąką przesianą z sodą. Dodajemy roztopioną margarynę i jajko, wyrabiamy, aż ciasto będzie lśniące.

Krok 2. Wykrawanie pierniczków

Ciasto wałkujemy na grubość maksymalnie 0,5 cm (wałkowałam cienie, a i tak wyrastało w trakcie pieczenia jak szalone). Wykrawamy pierniczki (za pomocą foremek lub ręcznie), układamy na natłuszczonej blaszce i wypiekamy przez ok. 10 minut w piekarniku nagrzanym do

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

150° C. Przed pieczeniem możemy w pierniczkach zrobić dziurki i po upieczeniu powiesić je na choince.

UWAGA! Upieczone pierniczki będą miękkie, a po wystudzeniu mocno stwardnieją. Dopiero po leżakowaniu skruszeją i znów staną się miękkie.

Pierniczków nie należy rumienić podczas pieczenia, bo późniejsze skruszenie nie będzie możliwe.

Krok 3. Leżakowanie pierniczków

Gotowe, ostudzone pierniczki lukrujemy i ozdabiamy, następnie zamykamy szczelnie w słoju lub blaszanym pudełku, żeby skruszały. Będą smaczne i kruche już po 3 - 4 dniach, ale całkowicie przejdą przyprawami i wydobędą pełnię swojego smaku po około 3 - 4 tygodniach.

Pierniczki o wiele łatwiej kruszeją po polukrowaniu. Jeśli nie planujemy ich w ogóle ozdabiać, do każdego pudełka wkładamy po kawałku obranego jabłka, co znacznie ułatwi i przyspieszy kruszenie.

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/36

Tytuł	Wszędzie białe
Kształtowane kompetencje	językowe, artystyczne, ruchowe
Cele zajęć	<p>OGÓLNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uwrażliwianie dzieci na piękno zimowego krajobrazu, - pobudzanie kreatywności uczniów, odkrywanie przyjemności tworzenia, cieszenie się uzyskanym efektem, - rozbudzenie ciekawości poznawczej i aktywności dzieci. <p>OPERACYJNE:</p> <p>uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) przedstawia scenę inspirowaną porą roku, 2) samodzielnie wykonuje doświadczenie, analizuje zaobserwowane zmiany, 3) wysuwa wnioski na podstawie własnych doświadczeń i zaobserwowanych zjawisk dotyczących właściwości śniegu, 4) wymienia wyrazy opisujące śnieg, stosuje porównania, 5) wymienia czynniki wpływające na szybkość topnienia śniegu, 6) tworzy pracę plastyczną- rysunek świecą, 7) zna kilka słów związanych z zimą w języku angielskim, 8) rozwija myślenie twórcze, wykorzystując materiał werbalny
Metody pracy	podające (pogadanka), aktywizujące (gra dydaktyczna), praktyczne (eksperyment, ćwiczenia przedmiotowe)
Formy pracy	zbiorowa, grupowa, w parach, indywidualna
Środki dydaktyczne	lupy, białe kubki i talerzyki jednorazowe, niebieska farba plakatowa, świece, karta pracy <i>English Ant 20</i> , tablica interaktywna
Czas trwania	jedna godzina 30 minut, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja przyrodnicza - 30 minut, - edukacja plastyczna - 15 minut, - edukacja polonistyczna - 15 minut, - język angielski - 30 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

Wprowadzenie do zajęć

Dzieci wychodzą przed szkołę. Nauczyciel pyta:

- *Co się zmieniło wokół szkoły?*
- *Podoba wam się ziemia w zimowej szacie?*
- *Z czego jest śnieg?*
- *Czy zawsze śnieg jest taki biały?*
- *Jak długo będzie leżał śnieg?*

Dzieci obserwują śnieg przez lupy, przyglądają się płatkom śniegu.

Nabierają śnieg w jednorazowe białe kubki i wracają do klasy.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Zajęcia najlepiej przeprowadzić w dniu, kiedy spadnie pierwszy śnieg.

Zajęcia właściwe

1. Zabawy badawcze

Dzieci pracują w parach. Wykładają śnieg z kubka na talerzyk, obserwują, co się dzieje.

Nauczyciel pyta:

- *Co się stanie ze śniegiem, gdy postoi w klasie?*
- *W którym naczyniu roztopi się szybciej?*
- *Co trzeba zrobić, żeby śnieg topił się szybciej?*
- *Od czego zależy czas topnienia śniegu?*
- *Czy śnieg jest czysty?*

Dzieci dzielą się spostrzeżeniami, odpowiadają na postawione pytania.

WSKAZÓWKI METODYCZNE:

Śnieg składa się z małych, sześcioramiennych płatków. Gdy pada, jest biały, miękki i puszysty. Gdy weźmiemy go do ręki i ulepimy kulę, staje się twardy i mokry, topi się w dłoni pod wpływem ciepła. Choć jest biały, to nie jest czysty, woda ze stopionego śniegu jest zanieczyszczona. Szybkość topnienia śniegu zależy od temperatury, od wielkości powierzchni naczynia oraz od twardości śniegu. Ulepiona kulka topi się wolniej.

2. Zabawa „Jaki jest śnieg?”

Dzieci wymieniają wyrazy określające śnieg, np. „miękki”, „biały”, „zimny”, „czysty”, „puszysty”, a następnie porównują, np.: *Miękki jak poduszka.*

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Można wykonać ćwiczenia dodatkowe z platformy Scholaris „W królestwie Pani Zimy” link <http://www.scholaris.pl/resources/run/id/49451>. Uczniowie wykonują ćwiczenia na tablicy interaktywnej.

edukacja przyrodnicza
cele operacyjne: 3
środki dydaktyczne:
- lupy,
- białe kubki i talerzyki jednorazowe,

edukacja przyrodnicza
cele operacyjne: 2, 3, 4
środki dydaktyczne:
- lupy,
- białe kubki i talerzyki jednorazowe,

edukacja polonistyczna
cele operacyjne: 4

edukacja
plastyczna
cele operacyjne:
3,6
środki
dydaktyczne:
- świeca,
- farba
język angielski
cele operacyjne: 7
środki
dydaktyczne:
karta pracy English
Ant 20

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne: 8

4. Śnieżynki - praca plastyczna

Dzieci rysują na kartkach kawałkami świecy płatki śniegu, a następnie dużym pędzlem malują powierzchnię kartki niebieską farbą.

- *Nauczyciel pyta: Jak to się stało, że rysunek niewidoczny na białej kartce jest widoczny po pokryciu go farbą?*

5. **English Ant 20.** Uczniowie zapoznają się ze słownictwem związanym z zimą, a następnie utrwalają jego znajomość w ćwiczeniu.

Podsumowanie zajęć

Dzieci kończą zdanie: *Gdybym był płatkiem śniegu, to...*

KOMENTARZ PANA OD PRZYRODY

Śnieg jest opadem atmosferycznym, ma postać kryształków lodu o kształtach głównie sześcioramiennych gwiazdek, łączących się w płatki śniegu. Proces powstawania kryształków śniegu jest następujący: zaczyna się od kondensacji lodu (wody, pary wodnej) na cząstce pyłu i powstaje sześciokątny płaski kryształ o wielkości ułamka milimetra. W niskich temperaturach osadza się lód na krawędziach i na kryształach wyrasta sześć ramion. W dalszym etapie dochodzą do tych ramion kolejne igiełki lodowe. Kryształki śniegu są prawie idealnie symetryczne, choć nieregularne i niepowtarzalne. Przyczyna, dla której sześć niezależnie rosnących ramion kryształku przyjmuje identyczny kształt, a jednocześnie żadne dwa kryształki nie są identyczne, nie jest jeszcze w pełni zrozumiana. Badania pokazują, że proces rośnięcia kryształku jest bardzo wrażliwy na niewielkie zmiany temperatury i wilgotności. Każdy kryształek poruszając się wewnątrz chmury przechodzi przez różne zmiany tych czynników, prawdopodobnie dlatego kształt każdego jest inny.

W zależności od zasobu wilgoci w powietrzu oraz jego temperatury wyróżniamy śnieg suchy i mokry. Śnieg suchy powstaje w warunkach suchych i niskiej temperaturze, a mokry, gdy temperatura powietrza oscyluje w okolicy zera.

Szczególnymi rodzajami śniegu są krupy śnieżne (kulki-zbitki o wymiarach od 1 do 15 milimetrów) czy pył diamentowy (gdy temperatura w słoneczny dzień jest bardzo niska), zaś pokrywy śnieżnej: szreń (cienka pokrywa lodowa na zmrożonym śniegu powstająca w warunkach silnej insolacji lub po lekkim opadzie deszczu i obniżeniu temperatury), firn (duże ziarna lodu niepołączone ze sobą, najczęściej jest to tzw. śnieg wiosenny topniejący w dzień i zamarzający w nocy) który w odpowiednich warunkach może się przekształcić w lodowiec.

ENGLISH ANT 20 sc. 1/36

snow

Snow
White

a snowman

a cloud

mittens

boots

a cap

a scarf

Match.

snow

Snow White

a snowman

a cloud

mittens

boots

a cap

a scarf

SCENARIUSZ ZAJĘĆ I/37

Tytuł	Z wizytą u królowej samogłosek
Kształtowane kompetencje	językowa, muzyczna, myślenie kreatywne, myślenie matematyczne
Cele zajęć	<p>OGÓLNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - utrwalenie umiejętności operowania samogłoskami otwartymi i płaskim, ustnymi i nosowymi, - nabywanie sprawności w zakresie analizy i syntezy słuchowo-wzrokowej, - usprawnianie słuchu fonematycznego. <p>OPERACYJNE: uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) uczestniczy w zabawie teatralnej; ilustruje mimiką, gestem, ruchem zachowania bohaterów tekstów folkloru dziecięcego oraz zabaw teatralnych, 2) wykonuje ćwiczenia ortofoniczne, 3) dokonuje analizy i syntezy wyrazów (przy spółgłoskach miękkich przed spółgłoskami i samogłoskami), 4) liczy litery, głoski i sylaby w wyrazie, 5) rozróżnia samogłoski od spółgłosek, 6) rozpoznaje samogłoski ustne i nosowe, płaskie i okrągłe, ma świadomość hierarchii wśród samogłosek, 7) wskazuje samogłoski w nagłosie, śródgłosie i wygłosie wyrazów, 8) liczy w zakresie 8, 9) uczestniczy w zabawie dramowej w takt menueta, 10) zna w języku angielskim słowa: „king”, „queen”, „princess”, „prince”
Metody pracy	podające (pogadanka), eksponujące (pokaz połączony z przeżyciem), aktywizujące (gra dydaktyczna, zabawa teatralna), praktyczne (ćwiczenia przedmiotowe)
Formy pracy	zbiorowa, grupowa, w parach, indywidualna
Środki dydaktyczne	karta pracy nr 1 i 2, karty z wyrazami do analizy, rozsypanka wyrazowa, papierowa korona (rekwizyt), trójkąt samogłoskowy, muzyka W.A. Mozarta (menuet z Symfonii Es-dur KV 543), karta pracy <i>English Ant</i> 21, ewentualnie klocki Bronisława Ročławskiego,

Czas trwania	trzy godz., w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja polonistyczna - 45minut, - edukacja muzyczna - 15 minut, - edukacja matematyczna - 30 minut, - edukacja plastyczna - 30 minut, - język angielski - 15 minut
--------------	---

PRZEBIEG ZAJĘĆ

Wprowadzenie do zajęć

Nauczyciel zaprasza dzieci do ustawienia się w kręgu. Zaczynamy od popularnych wliczanek folkloru dziecięcego, które pełnią rolę ćwiczeń ortofonicznych jako wstęp do późniejszej analizy i syntezy słuchowej. Ćwiczeniom językowym (rozgrzewającym aparat mowy) towarzyszy zabawa teatralna. Wszyscy uczniowie mają za zadanie recytować słowa wliczanki, jednocześnie wytupując rytm sylabowy wierszyka. Nauczyciel lub jeden z uczniów wchodzi do środka koła i rozpoczyna odliczanie zgodnie z chóralną recytacją.

1:

Na wysokiej górze

Rosło drzewo duże.

Nazywało ono się

Apli papli biten blau,

Kto tego słowa nie wymówi,

Ten nie będzie grał.

(Uczeń, na którego wskaże wliczanka, wypowiada refren, a potem wchodzi do środka i ma za zadanie naśladować górę.)

2:

Na wysokiej górze

Rosło drzewo duże.

A zwało się drzewo to:

Alipaplibitenblau.

A kto tego nie wypowie,

Ten nie będzie grał.

(Uczeń, na którego wskaże wliczanka, wchodzi do środka i ma za zadanie naśladować drzewo.)

3:

Na wysokiej górze

Rosło drzewo duże,

Nazywało się

wychowanie
fizyczne,
edukacja
polonistyczna
cele
operacyjne:
1, 2, 3
środki
dydaktyczne:
- chusta
animacyjna
- rekwizyty
teatralne

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

Apli papli biten blau.

Kto tego słowa nie wypowie,

Ten przy drzewie będzie stał.

(Uczeń, na którego wskaże wyliczanka, wchodzi do środka i wykonuje polecenie.)

4:

Na wysokiej górze

Rosło drzewo duże,

Nazywało się:

Apli papli biten blau.

Kto tego nie powtórzy,

Ten smacznie będzie spał!

(uczeń, na którego wskaże wyliczanka, wchodzi do środka i wykonuje polecenie)

5:

Jedzie kareta, dzwonek dzwoni,

Policz panie, ile koni?

Raz, dwa, trzy...

Powozisz ty!

(Uczeń, na którego wskaże wyliczanka, wchodzi do środka i zostaje woźnicą - dobiera sobie trzy koniki.)

WSKAZÓWKA METODYCZNA

W zależności od tego, jakie wersje wyliczanki znają dzieci w klasie, takie teksty pojawiają się w trakcie zajęć. Dopiero potem nauczyciel dopowiada i modyfikuje wyliczankę folklorystyczną na potrzeby zabawy ortofonicznej.

edukacja
polonistyczna
cele
operacyjne:
3, 4, 5, 7
środki
dydaktyczne:
- karty pracy nr
1-2
- lusterko

Zajęcia właściwe

1. Wyprawa na dwór królowej

Wyjaśnienie nauczyciela:

- *Woźnica ma „powozić” - co to znaczy?*
- *Czego jeszcze potrzebuje woźnica?*
- *Czy ktoś ma ochotę pojechać z woźnicą? (Uczniowie ustawiają się w kolejnych rolach - jako wóz czy pasażerowie).*
- *Zanim pojedziemy za wysoką górę na dwór królowej samogłosek, musimy poznać etykietę.*

Wyjaśnienie sformułowania: „etykieta dworska”.

2. Etykieta samogłoskowa

Nauczyciel wyjaśnia hierarchię samogłoskową, czyli kto tu jest najważniejszy. Króluje samogłoska „A”, jej wyższe damy dworu to „E” i „O”, niższe damy dworu to „Ę” i „Ą”, a służące to „I”, „U” i „Y”.

3. Ćwiczenia z lusterkiem

Poznajemy wszystkie samogłoski - ustne i nosowe, płaskie i okrągłe. Dzieci wypowiadają głośno i wyraźnie kolejne samogłoski i obserwują w lusterku ruch swoich ust.

4. Pantomima samogłosek. Praca w parach. Dzieci siedzą naprzeciwko siebie. Zabawa polega na bezgłośnym wypowiadaniu kolejno wybranych samogłosek (z dbałością o wyraźną pracę aparatu mowy) i na zgadywaniu, o jaką głoskę chodzi.

5. Praca z kartami pracy. Nauczyciel rozdaje karty z prezentacją układu ust podczas wymowy samogłosek i prosi o rozpoznanie wymawianych samogłosek (*karta pracy nr 1*). Zadaniem uczniów jest podpisanie kart odpowiednią samogłoską i dorysowanie samogłosce „A” - korony, jej wyższym dwórkom - dwóch gwiazdek, jednej gwiazdki - niższym, a służkom- miotłki.

6. Jak zapamiętać samogłoski?

Nauczyciel recytuje krótki wierszyk, który ma pomóc uczniom zapamiętać samogłoski i jednocześnie prezentuje dwór królowej samogłosek w kształcie trójkąta (tzw. trójkąt samogłoskowy - karta pracy nr 2):

Osiem samogłosek mamy,

łatwo je zapamiętamy:

a, o, e, i, u, ę, ą, y

Jeszcze raz powtórzmy! (Uczniowie powtarzają.)

7. „Egzamin z etykiety”. Nauczyciel pyta uczniów, jakie dotąd poznali samogłoski.

- *Proszę, wymieńcie wszystkie samogłoski. Ile ich jest? Policzcie.*
- *Ile mamy samogłosek nosowych?*
- *Ile mamy samogłosek okrągłych?*
- *Ile mamy samogłosek płaskich?*

8. „Głoskowe rozgrywki”. Praca w grupach: uczniowie losują karty i odczytują je (bez pokazywania) jako zadanie dla grup przeciwnych - muszą one przeprowadzić analizę słuchową (policzenie głosek w wyrazie, wyróżnienie samogłosek). Nauczyciel zapisuje

edukacja:
polonistyczna,
społeczna,
matematyczna
cele
operacyjne:
4, 5, 6, 8

edukacja:
polonistyczna,
społeczna,
matematyczna
cele
operacyjne:
1, 4, 6, 9

punkty za poprawne odpowiedzi.

Nauczyciel pyta, co sprawia trudność uczniom. Prosi o wyjaśnienie, dlaczego ten sam dźwięk można zapisać na dwa sposoby, np.: „ś-ni-e-ż-k-a”, „si-a-n-o”, „pi-e-r-n-i-k” itp.

- *Dźwięk słyszemy podobny, czy jest zmiękczenie przez znak „ś” czy też samogłoskę „i”.*

9. Gra dramowa „A - królowa samogłosek i jej damy dworu”

W takt muzyki menueta nauczyciel zapowiada kolejnych gości na dwór, co staje się do pretekstem do analizy głoskowej.

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

Jeśli uczniowie wykazują sprawność w analizie i syntezie słuchowej, można zmodyfikować rozgrywki głoskowe i np. to uczniowie będą wymyślać słowa do analizy.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

„Etykieta samogłoskowa” pomaga uczniom lepiej zrozumieć analizę słuchową, np. wyrazy: „zi-e-mi-a” („a” - królowa, więc rządzi w wyrazie, „i” jako służka tylko „zmiękcza” słowo), „z-i-m-a” („i” - nie ma „konkurencji”, więc „rządzi” i jest zgłoskotwórcza).

Ta prosta zabawa pozwala uczniom uświadomić sobie różnicę w analizie wyrazów w sytuacji, kiedy głoska brzmi tak samo („zi”).

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Wersja 1. Uczniowie, przyjmując określone role głosek, ustawiają się w odpowiedniej kolejności przy analizie słuchowej i w układaniu imion uczniów z klasy (lub innych wybranych), jak: „J-a-si-o” i „J-a-ś”, „A-ni-a” i „A-ń-ci-a”. Np. dzieci ze znakiem głosek „si” oraz „ni” chwytają się pod ramię. Zabawa może być też pomocna w ćwiczeniu poprawnej analizy na sylaby, szczególnie przy zbitkach spółgłoskowych, jak w wyrazach: „wan-na”, „mięk-ko”, „i-skra” („is-kra”), „a-ktor” („ak-tor”).

Wersja 2. Uczniowie przyjmują role samogłosek, a spółgłoski i znak diaktryczny są na kartach-rekwizytach, które można np. przypiąć magnesem do tablicy. Najważniejsze, aby uczeń był częścią tej układanki, np. będąc „i” w wyrazie „A-ni-a” wie, że przy „a” będzie zawsze tylko „służką”, podobnie przy innych ważniejszych, jak „e” („bi-e-l”) i tylko zmiękcza spółgłoski, ale już w słowach, gdzie nie ma „konkurencji”, jak „b-l-i-s-k-o” jest już samodzielna i zgłoskotwórcza.

język angielski
cele

operacyjne:

10, 11

środki

dydaktyczne:

karta pracy

English Ant 21

edukacja

polonistyczna

cele

operacyjne:

2,3,4,5

środki

dydaktyczne:

klocki

Rocławskiego

lub karty pracy

10. English Ant 21. Uczniowie poznają i utrwalają słowa: „king”, „queen”, „prince”, „princess”.

Podsumowanie zajęć

Uczniowie układają rozsypanki wyrazowe lub klocki Bronisława Rocławskiego

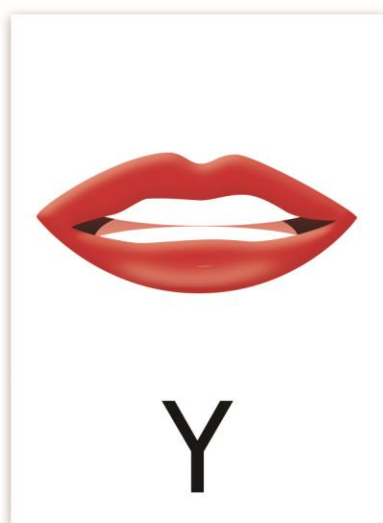
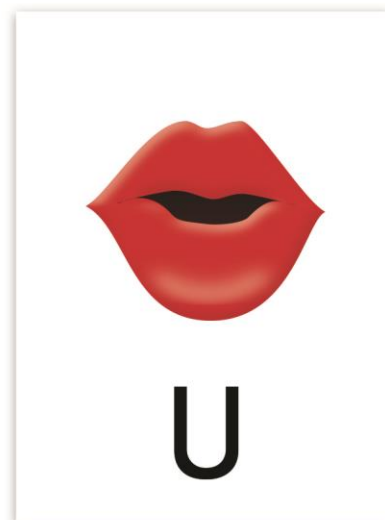
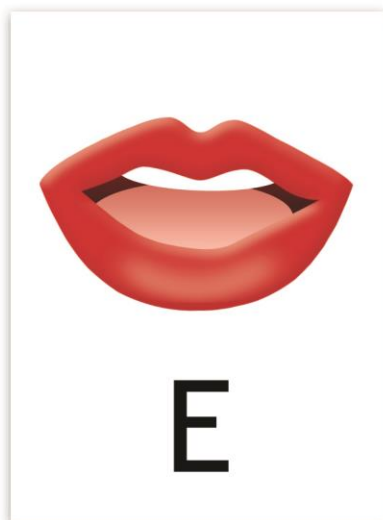
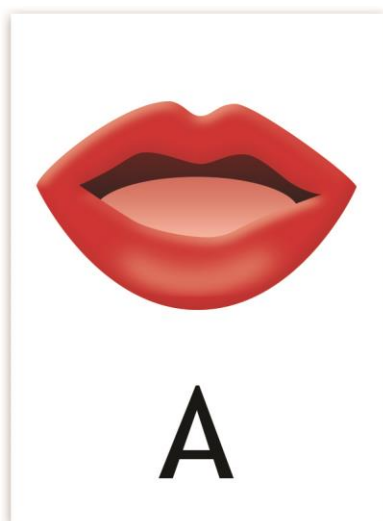
WSKAZÓWKA METODYCZNA

Czterdzieści osiem klocków przedstawia rozszerzone znaki alfabetu o 13 dwuznaków (jak „dz”, „rz”, „ch”, „cz”, „dz”, „dź”, „ni”, „sz”) oraz trójznaki („trz”, „drz” i „dzi”), uwzględnia również głoski miękkie, jak: „si”, „ś”, „ć”, „ci”, „ź” i „zi”.

Każdy z klocków przedstawia literę w czterech wariantach: wielka i mała drukowana oraz wielka i mała pisana. Taki zapis usprawnia nabywanie przez ucznia umiejętności poprawnego układania i głoskowania najtrudniejszych słów, jak „pi-e-r-w-sz-o-k-l-a-s-i-s-t-a” czy „j-a-b-ł-k-o”.

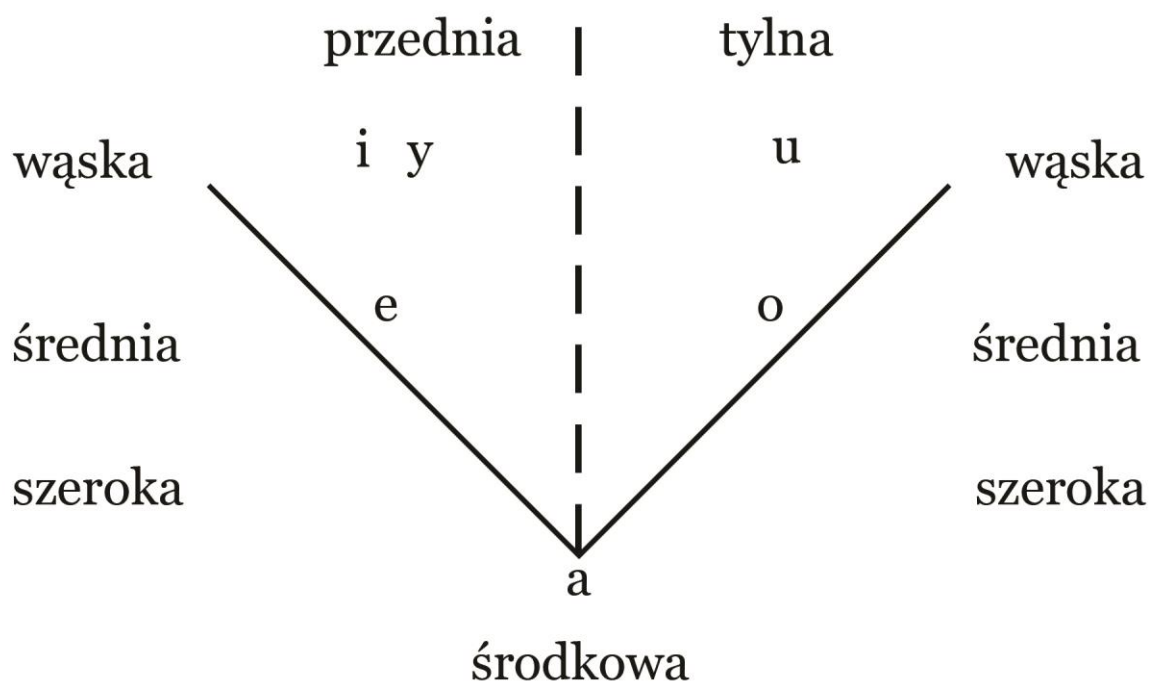

KARTA PRACY NR 1 sc. 1/37

KARTA PRACY NR 2 sc. 1/37

a queen

a king

a prince

a princess

1. Write.

p__inc__

q__e__n

k__ng

pri__c__ss

2. Match.

a prince

królowa

a queen

król

a princess

książę

a king

księżniczka

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/38

Tytuł	Czarodziejski ogród bajek
Kształtowane kompetencje	językowe, komunikacyjne, kulturowe, wrażliwość etyczna, artystyczne, intrapersonalne, interpersonalne i społeczne
Cele zajęć	OGÓLNE: <ul style="list-style-type: none"> - rozbudzanie zainteresowań czytelniczych, - rozwijanie umiejętności słuchania ze zrozumieniem, - kształtowanie umiejętności koncentracji uwagi, stymulowanie rozwoju podstawowych procesów myślowych, jak: porównywanie, wnioskowanie i uogólnianie, - rozwijanie wrażliwości etycznej, - kształtowanie zdolności twórczego myślenia, - rozwijanie ekspresji ruchowej. OPERACYJNE: uczeń: <ol style="list-style-type: none"> 1) podejmuje próby obrazowania swoich emocji i przeżyć inspirowanych muzyką poprzez improwizacje i zabawy teatralne, 2) słucha uważnie i ze zrozumieniem czytanego tekstu, 3) wypowiada się na temat poznanego utworu muzycznego i literackiego oraz wyraża swoje uczucia i myśli, 4) wykazuje zainteresowanie lekturą, 5) odróżnia dobro od zła, wypowiada się na temat postępowania postaci fikcyjnych oraz moralu, 6) kształci własną wrażliwość estetyczną i etyczną, 7) swobodnie improwizuje podczas inscenizacji do tekstu bajek
Metody pracy	podające (pogadanka), eksponujące (pokaz połączony z przeżyciem), aktywizujące (gra dydaktyczna, zabawa teatralna), praktyczne (ćwiczenia przedmiotowe)
Formy pracy	zbiorowa, grupowa, w parach, indywidualna
Środki dydaktyczne	baśń H.Ch. Andersena <i>O tobie mówi bajka</i> , wiersz J. Czechowicza <i>Bajki</i> , muzyka Maurice'a Ravela z cyklu <i>Bajki Babci Gąski</i> (np. utwór <i>Czarodziejski ogród</i>), kartony i kolorowe kredki, karta pracy nr 1
Czas trwania	trzy godziny, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja polonistyczna - 45 minut, - edukacja plastyczna - 30 minut, - edukacja społeczna - 30 minut, - edukacja muzyczna - 15 minut, - wychowanie fizyczne - 15 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

Wprowadzenie do zajęć

edukacja muzyczna
i polonistyczna
cele operacyjne:
1, 3, 4, 6, 7
środki dydaktyczne:
muzyka

Uczniowie siadają w kręgu, a nauczyciel zapowiada, że za chwilę włączy muzykę pt. *Czarodziejski ogród*. Prosi, aby uczniowie zamknęli oczy i nie przeszkadzali sobie podczas słuchania:

Za chwilę wkroczymy do czarodziejskiego ogrodu. Tę muzykę napisał kompozytor, który kochał baśnie, jak: „Kot w butach”, „Śpiąca królewna”, „Tomcio Paluch” oraz „Piękna i Bestia”. Wszystkie te baśnie zilustrował muzycznie. Dziś wystuchamy pierwszego utworu, który zatytułował „Czarodziejski ogród”. Zapraszamy teraz Panią Wyobraźnię, aby pomogła nam w słuchaniu i zobaczeniu tych wszystkich czarodziejskich rzeczy, które się tam znajdują. Usiądźmy wygodnie, bo wyruszamy w magiczną podróż.

Po wysłuchaniu muzyki dzieci dzielą się swoimi wyobrażeniami i skojarzeniami. Odpowiadają na pytania:

- Czy były tam postacie, które znacie z bajek?
- Czy były tam jakieś postacie fantastyczne?
- Co rośnie w czarodziejskim ogrodzie? Spróbujcie przywołać zapach rosnących tam roślin.
- Jaka pora roku jest w ogrodzie?
- Gdybyście mogli namalować ten ogród, to jakich użylibyście kolorów?

Zajęcia właściwe

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne:
2, 3, 4, 5

1. Bi-peti w czarodziejskim ogrodzie bajek- zabawa teatralna.

- Czy wszystkim podobało się w naszym czarodziejskim ogrodzie? Jeśli tak, to zostaniemy tu jeszcze chwilę. Ustawmy się wszyscy w kręgu.

Nauczyciel wyjaśnia zasady zabawy, które są dość proste. Do środka wchodzi jedna osoba, która zostaje Bi-petim i szuka swojego następcy. Wskazuje wybrane osoby z kręgu, pytając formułką *Bi-peti, bi-peti?* (stara się przy tym wskazywać niespodziewanie, próbując zaskoczyć kolegów). Z kolei zadaniem wskazanego dziecka z kręgu jest udzielenie szybkiej odpowiedzi, że nie jest Bi-petim, tylko jakąś konkretną postacią z baśni, np.: *Nie Bi-peti, ale Śpiąca Królewna*.

Trudność polega na tym, że imiona postaci bajkowych nie mogą się powtarzać i nie można też zbyt długo zwlekać z odpowiedzią, w przeciwnym razie należy wymienić dziecko ze środka kręgu i stać się kolejnym Bi-petim.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Głównym celem tej zabawy jest utrwalenie wiedzy na temat postaci baśniowych. Równie istotne są też:

- aspekt ćwiczeń ortofonicznych (formuła *Bi-peti, Bi-peti* sprawia zazwyczaj na początku sporo trudności),
- kształtowanie umiejętności koncentrowania uwagi (postaci nie mogą się powtarzać),
- stymulowanie pamięci słuchowej,
- oraz integracja grupy w zabawie.

2. Józef Czechowicz - *Bajki*

Nauczyciel zaprasza dzieci do tego, aby usiadły i uważnie słuchały czytanego wiersza Józefa Czechowicza pt. "Bajki":

*Uśnijże mi, uśnij,
bajka ci się przyśni
przyjdą z za morza
junakowie pyszni...*

*Będą rzeć pod nimi
konie jabłkowite,
ogniem będą błyskać
miecze złotolite...*

*Zerwą się żar-ptaki,
spłoszone tętentem,
polecą za morze
z krzykiem i lamentem...*

*Żar-ptaki, żar-ptaki,
lamentujcie ciszej,
niechże was mój synek
w kolebce nie słyszy*

J. Czechowicz, *Bajka* (1988). W: *Sny szczęśliwe*, wyd. I, Lublin, s. 33-34.

Po odczytaniu wiersza nauczyciel wyjaśnia nieznanne słowa, jak: „junakowie”, „kolebka”, „rżenie”, „tętent”, „lament” i „lamentowanie”.

Następnie nauczyciel prowadzi rozmowę na temat wiersza:

- *Kto w tym wierszu opowiada bajki?*
- *Komu opowiada?*
- *W jakiej sytuacji?*
- *Jakie postacie są w opowiadanych przez matkę bajkach?*
- *Czy te postacie istnieją naprawdę, skoro mogą zbudzić synka?*
- *Jak sobie wyobrażacie żar-ptaka?*

3. Malowanie żar-ptaka w czarodziejskim ogrodzie. Nauczyciel odwołuje się do dotychczasowego przebiegu zajęć, czyli muzyki M. Ravela i wyobrażeń dzieci na temat czarodziejskiego ogrodu.

- *Zamknijcie oczy i spróbujcie sobie wyobrazić żar-ptaki. Jakiego koloru są ich pióra? Czy to duże, czy małe ptaki? Czy potrafią latać? Czy śpiewają? Co robią w czarodziejskim ogrodzie?*
- *Spróbujcie je teraz narysować.*

edukacja
polonistyczna i
społeczna

edukacja
polonistyczna i
plastyczna
cele operacyjne:
1, 3, 6, 7
środki dydaktyczne:
muzyka Ravela

4. Baśniowe wizytówki

- *Bawiliśmy się w czarodziejskim ogrodzie z Bi-petim i różnymi postaciami z baśni i bajek. Jak się można spotkać z tymi bohaterami?*
- *Czy potraficie wymienić wszystkie tytuły baśni i bajek, które poznaliście?*

5. Wykonywanie wizytówek (praca w parach)

- *Waszym zadaniem będzie przygotowanie wizytówki wybranego bohatera. Pamiętajcie, że wizytówka to prostokątny kartonik, na którym zamieszczone są informacje o osobie - jak się nazywa, gdzie mieszka i gdzie pracuje (czym się zajmuje zawodowo). Wy nie będziecie pisać, ale malować.*
- *Zanim zaczniecie pracę, spróbujcie razem zaprojektować taką wizytówkę. Zastanówcie się, jakie elementy najlepiej scharakteryzują daną postać, np. dla Czerwonego Kapturka będą to... (czerwona czapeczka, koszyk).*

6. Wymiana baśniowych wizytówek.

Uczniowie ustawiają krzeselka w kręgu i zgodnie z ruchem zegara wymieniają się wizytówkami. Cicho naradzają się, próbując odgadnąć, do której postaci baśniowej należą te wizytówki. Gdy już karteczki obejdą pełne koło, nauczyciel daje sygnał rozpoczęcia prezentacji. Wówczas dzieci, które wykonały poszczególne wizytówki, wstają i wyjaśniają, dla kogo je zrobiły.

Jeśli wybory dzieci były podobne, to wstają wszyscy razem i porównują swe prace. Te dzieci, które prawidłowo odgadły, podnoszą ręce. Wszyscy mają prawo zgłaszać uwagi, czy zgadzają się z pomysłem wykonawców, czy one zrobiłyby to inaczej.

edukacja
polonistyczna
środki dydaktyczne:
2, 3, 4, 5

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Warto nie rezygnować z tej części zajęć, w której dzieci mogą zgłaszać uwagi odnośnie swoich prac (zgadzać się lub nie; krytykować, ale konstruktywnie - na zasadzie „zaproponuj coś w zamian”). To ważny element kształtowania właściwych postaw społecznych i umiejętności współpracy w grupie, nawet jeśli na początku rozbija porządek zajęć i rozprasza emocjonalnie dzieci.

7. Kiedy opowiadamy lub czytamy bajki?

- *W wierszu mama usypiała bajkami swego synka. Czy bajki opowiadamy lub czytamy tylko przed snem?*
- *Kto czyta Wam bajki?*
- *Czy częściej słuchacie bajek, czy częściej je oglądacie w telewizji?*
- *W filmie wszystko widzimy i słyszymy, niczego nie możemy sobie wyobrazić. A kiedy słuchamy lub czytamy bajki, to tak jakbyśmy słuchali muzyki - wszystko możemy sobie wyobrazić. Poprzez wyobraźnię widzimy (wygląd postaci, magiczne światy, kolory), słyszymy, a nawet możemy poczuć zapach kwiatów i smak potraw. Nic nas nie ogranicza i każdy z nas ma prawo wyobrazić sobie te same postacie baśniowe zupełnie inaczej.*

8. Kto pisze bajki i dla kogo?

- *Kto pisze bajki? My czytamy i słuchamy, ale rzadko sami wymyślamy bajki.*
- *Czy znacie jakiegoś pisarza?*
- *Bardzo znanym bajkopisarzem dla dzieci jest Hans Christian Andersen. O swoim*

życiu powiedział kiedyś, że „stało się bajką”. Jego zdaniem bajki nie mówią o postaciach fikcyjnych, ale zawsze o nas. Jak myślicie, co to znaczy?

9. O tobie mówi bajka, H. Ch. Andersen

Nauczyciel zaprasza do uważnego słuchania baśni:

Mędrzy starożytni chytrze obmyślili, w jaki sposób można by ludziom mówić prawdę prosto w oczy, nie robiąc tego w sposób grubiański. Pokazywali im dziwne lustro, w którym ukazywały się różne zwierzęta i dziwaczne przedmioty. Był to zarówno widok ciekawy, jak i budujący. Nazwali to „bajką”. I zależnie od tego, czy zwierzęta zachowywały się głupio, czy też mądrze, ludzie musieli patrząc nie na nie myśleć przy tym: „To o tobie mówi bajka”. W ten sposób nikt się nie mógł obrazić. Weźmy więc taki przykład:

Były dwie wysokie góry, a na samym szczycie każdej z nich stał zamek. W dolinie biegł pies obwąchując ziemię, tak jakby szukał jedzenia, by zaspokoić głód. Nagle z jednego zamku zatrąbiono, obwieszczając, że czas zasiąść do stołu. Pies pobiegł natychmiast na górę, aby przy tej okazji się najeść, lecz gdy był już w połowie drogi, przestano tu trąbić, a wtedy z drugiego zamku rozległ się głos trąbki. Wtedy pies pomyślał: „Zanim przybiegnę, skończą jeść, a tam się dopiero zaczyna”. Zbiegł więc na dół i zaczął się wspinać na drugą górę. Wtedy jednak trąbka przestała grać, a odezwała się ta pierwsza. Pies znowu pobiegł w dół, a potem pod górę i tak biegał tam i z powrotem, aż wreszcie ucichły obie trąbki i zakończono positek w obu miejscach.

Teraz zgadnij, kogo mieli na myśli starożytni mędrzy, układając tę bajkę, i kto jest tym głupcem, który biega aż do zmęczenia, ani tu, ani tam nic nie uzyskawszy.

Wyjaśnienie trudnych słów: „starożytni”, „grubiański”.

- Przypomnijmy, zdaniem pisarza Andersena bajki nie opowiadają o postaciach fikcyjnych, ale zawsze o nas. Jak myślicie, co to znaczy?
- Jaki morał płynie z tej opowieści o psie?

10. Ilustracja do baśni Andersena. Praca z kartą pracy nr 1.

Podsumowanie zajęć

Improwizacje w czarodziejskim ogrodzie. Zajęcia zamykamy kolejną zabawą teatralną opartą na swobodnej improwizacji dziecka.

Uczniowie ustawiają się w kręgu. W środku mogą przebywać tylko trzy osoby. Przykładowo: wchodzi pierwsze dziecko i mówi: *Gdybym była drzewem* i przyjmuje statyczną rolę drzewa (np. rozkłada szeroko ręce jak gałęzie itd.). Kolejne dwie osoby wchodzi do środka (bez wyznaczania, spontanicznie, ale tylko dwie), dobudowując tę scenkę słowami i ruchem, np. *Ja byłabym huśtawką* (ustawia się przy „drzewie” jako „huśtawka”), *A ja byłbym dziuplą w drzewie* (kolejna osoba zamyka scenkę). Wtedy wszyscy z kręgu mówią głośno *Stop-klatka!*, co oznacza, że trójka dzieci w środku musi na chwilę stać nieruchomo w przybranych pozycjach. Stop-klatkę kończy zbiorowe klaskanie w dłonie dzieci stojących w kręgu - to sygnał do zmiany. Wówczas kolejna osoba z kręgu wymyśla nową scenkę, ale z wykorzystaniem jednego z elementów istniejącego obrazka, czyli wybierając jedną z grających postaci. Swoją rolę podkreśla klepieniem w ramię danego kolegi, który zostaje w dotychczasowej roli, a pozostałe dwie osoby wracają do kręgu. Na przykład, wybiera osobę grającą dziuplą i mówi: *Byłbym wiewiórką przed dziuplą*. Wówczas dołącza się kolejna osoba ze słowami *Byłbym orzeszkiem wypadającym z dziupli* i znów zamknięcie scenki stop-klatką. Dzieci z kręgu klaszczą, sygnalizując zmianę scenki. I tak dalej.

edukacja społeczna
cele operacyjne:
2, 5, 6

edukacja muzyczna,
polonistyczna
cele operacyjne:
1, 6, 7
środki dydaktyczne:
- karta pracy nr 1
muzyka Ravela
"Czarodziejski ogród"

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

KARTA PRACY NR 1 sc. 1/38

Narysuj bohatera baśni Andersena, czyli psa, który biegł pomiędzy dwoma zamkami na dwóch różnych górach oraz drogę do obydwu zamków.

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/39

Tytuł	Jak powstaje szron?
Kształtowane kompetencje	myślenie naukowe
Cele zajęć	<p>OGÓLNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwijanie wiedzy przyrodniczej poprzez prowadzenie obserwacji i doświadczeń, - kształtowanie kompetencji poznawczych. <p>OPERACYJNE: uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) obserwuje przyrodę i dostrzega zmiany w niej zachodzące w różnych porach roku, 2) nazywa zjawisko atmosferyczne, jakim jest szron, 3) dokonuje pomiaru temperatury, 4) przeprowadza eksperyment, w wyniku którego powstaje szron, 5) stawia pytania i hipotezy badawcze, 6) weryfikuje hipotezy badawcze, 7) opisuje warunki atmosferyczne sprzyjające powstawaniu szronu, 8) projektuje znaczek symbolizujący zjawisko atmosferyczne, jakim jest szron
Metody pracy	podające (opis, wyjaśnienie, komentarz, wiersz), praktyczne (ćwiczenia przedmiotowe, eksperyment)
Formy pracy	zbiorowa, grupowa, w parach, indywidualna
Środki dydaktyczne	lusterka, lupy, szklanki, kostki lodu, sól, tyżeczki
Czas trwania	jedna godzina - edukacja przyrodnicza

PRZEBIEG ZAJĘĆ

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Zajęcia należy przeprowadzić wówczas, gdy na dworze można zaobserwować szron.

edukacja
przyrodnicza
cele operacyjne:
1, 2

Wprowadzenie do zajęć

Nauczyciel pyta:

- *Czy idąc dzisiaj do szkoły, zaobserwowaliście coś niezwykłego?*
- *Kto pomalował trawę, szyby na biało?*

Uczniowie ustalają, że zaobserwowany osad na trawie lub szybach to szron.

Nauczyciel pyta:

- *Czy ktoś wie, w jaki sposób i kiedy powstaje szron?*

Zajęcia właściwe

1. Pomiar temperatury

Uczniowie sprawdzają temperaturę powietrza w celu ustalenia warunków atmosferycznych sprzyjających powstawaniu szronu.

2. W poszukiwaniu szronu

Uczniowie wraz z nauczycielem udają się na podwórko szkolne w celu poszukiwania obiektów pokrytych szronem. Uczniowie dokonują pogłębionej obserwacji szronu z wykorzystaniem lupy. Dzieli się na forum swoimi spostrzeżeniami.

3. Eksperyment I

Etap 1. Pytanie badawcze

- *W jaki sposób powstaje szron?*

Uczniowie formułują hipotezy badawcze.

Etap 2. Przeprowadzenie eksperymentu

Uczniowie dmuchają na lusterko. Nauczyciel pyta:

- *Dlaczego nie możecie przejrzeć się w lusterku? Co osadziło się na lusterku?*

Uczniowie wspólnie z nauczycielem ustalają, że z ust wydobyła się para wodna.

Po chwili chuchania na lusterko na mrozie pokrywa się ono szronem.

Etap 3. Weryfikacja hipotez badawczych

Uczniowie sprawdzają poprawność postawionych hipotez i z pomocą nauczyciela dochodzą do wniosku, że para wodna wydobywająca się z ust osadza się na danym obiekcie i w wyniku zetknięcia się ze zmrożonym przedmiotem zmienia się w szron.

Etap 4. Sformułowanie definicji szronu

Szron to osad atmosferyczny, który składa się z drobnych lodowych kryształków w postaci igiełek. Powstaje on, gdy para wodna pokryje obiekt o temperaturze poniżej 0°C.

edukacja:
przyrodnicza,
matematyczna
cele operacyjne:3
środki dydaktyczne:
termometr

edukacja
przyrodnicza
cele operacyjne:
1-2
środki dydaktyczne:
lupy

edukacja
przyrodnicza
cele operacyjne:
4-6
środki dydaktyczne:
- lupy
- lusterka

edukacja
przyrodnicza
cele operacyjne:
4-6
środki dydaktyczne:
- lupy
- lusterka

WSKAZÓWKA PANA OD PRZYRODY

Szron jest zjawiskiem atmosferycznym klasyfikowanym jako osad atmosferyczny (podobnie jak rosa, gołoledź czy szadź). Proces powstawania szronu podobny jest do tego, w którym powstaje rosa. Na wychłodzonym podłożu, poniżej tzw. punktu rosy, następuje kondensacja zawartej w powietrzu pary wodnej na podłożu i w przypadku ujemnej temperatury powietrza dochodzi do resublimacji, czyli procesu, w którym para wodna przechodzi bezpośrednio w lód - w tym przypadku para wodna zamienia się w igiełki lodu. Warunki sprzyjające powstawaniu szronu to bezwietrza i bezchmurna noc, z temperaturą poniżej 0°C i odpowiednią wilgotnością.

edukacja
przyrodnicza
cele operacyjne:

4-7

środki dydaktyczne:

- szklanka,
- kostki lodu,
- sól
- łyżeczki

4. Eksperyment II

Uczniowie wracają do klasy, a następnie przeprowadzają kolejny eksperyment.

Etap 1. Pytanie badawcze

- *Czy w klasie, gdzie temperatura jest powyżej 0° C, możemy zaobserwować szron?*

Uczniowie formułują hipotezy badawcze.

Etap 2. Przeprowadzenie eksperymentu

Nauczyciel dzieli uczniów na czteroosobowe zespoły. Na stolikach dzieci ustawiają: szklankę, kostki lodu, sól i łyżeczkę. Następnie do szklanki wkładają kostki lodu i posypują je solą. Aby przyspieszyć proces tworzenia się szronu, dzieci mieszają kostki lodu łyżeczką. Uczniowie rozpoczynają obserwację.

Etap 3. Weryfikacja hipotez badawczych

Po kilku lub kilkunastu minutach uczniowie zauważają na szklance parę wodną, a następnie szron. Uczniowie potwierdzają hipotezę, że pomimo dodatniej temperatury możliwe jest pojawienie się szronu.

Etap 4. Komentarz naukowy

Występująca w powietrzu para wodna osadza się na ściankach szklanki, które pod wpływem kostek lodu ochładzają się (ich temperatura spada poniżej 0°C). W związku z tym para wodna zamarza, a więc powstaje też szron.

Podsumowanie zajęć

Uczniowie zgłaszają pomysły na to, jak mógłby wyglądać znaczek symbolizujący szron. Nauczyciel informuje uczniów, że od dziś będą w ten sposób oznaczać wystąpienie szronu w prowadzonym przez siebie kalendarzu pogody.

edukacja:
przyrodnicza,
plastyczna
cele operacyjne: 8

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/40

Tytuł	Kolędowanie dawniej i dziś
Kształtowane kompetencje	artystyczne, językowe, kulturowe, interpersonalne i społeczne, wrażliwość etyczna
Cele zajęć	<p>OGÓLNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozbudzanie zainteresowań kulturą, - rozwijanie umiejętności słuchania ze zrozumieniem, - kształtowanie umiejętności koncentracji uwagi, - rozwijanie wrażliwości etycznej i estetycznej, - kształtowanie zdolności twórczego myślenia. <p>OPERACYJNE: uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) omawia dawne kartki świąteczne i wypowiada się na ich temat, 2) rozpoznaje obrazy Z. Stryjeńskiej z cyklu „Kolędnicy”, 3) porównuje zwyczaje kolędowania w dawnej Polsce i w Anglii, 4) rozmawia na temat dzisiejszej tradycji kolędowania, 5) wyjaśnia termin „kolęda” w odniesieniu do Świąt Bożego Narodzenia, ale też kolęd jako części folkloru dziecięcego (kolysanki, zamawianki, rozbudzanki), 6) wykonuje karty świąteczne i gwiazdę betlejemską dla kolędników, 7) śpiewa kolędę w językach polskim i angielskim, 8) akompaniuje do piosenek i zabaw z wykorzystaniem różnych przedmiotów oraz instrumentów perkusyjnych, 9) improwizuje teatralnie w takt muzyki
Metody pracy	podające (pogadanka), eksponujące (pokaz połączony z przeżyciem), aktywizujące (gra dydaktyczna, improwizacja teatralna), praktyczne (ćwiczenia przedmiotowe)
Formy pracy	zbiorowa, grupowa, w parach, indywidualna
Środki dydaktyczne	kserokopie dawnych kartek świątecznych - załączniki 4-9, karta pracy nr 1, kserokopie obrazów Stryjeńskiej, kolęda angielska <i>Jingle Bells (One Horse Open Sleigh</i> oraz w wersji polskiej <i>Dzwonią dzwonki sań</i>), dzwoneczki, trójkąty, bębni, cymbały i inne instrumenty, materiały do wykonania gwiazdy i kartek świątecznych
Czas trwania	trzy i pół godziny, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja polonistyczna - 45 minut, - edukacja muzyczna - 30 minut, - edukacja plastyczna - 30 minut, - edukacja techniczna - 15 minut, - edukacja społeczna - 15 minut, - język angielski - 30 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

Wprowadzenie do zajęć

Zabawa animacyjna przy muzyce kolędy *Jingle bells*.

Nauczyciel podaje zasady zabawy: dzieci dobierają się w czwórki - dwoje będzie reniferami, a dwoje - pasażerami sań. Na środku sali układamy dzwoneczki, trójkąty, bębenki, cymbały i inne instrumenty do akompaniamentu. W trakcie zwrotki „czwórki saneczkowe” pływają w takt muzyki wokół instrumentów, a w trakcie refrenu rozłączają się i podbiegają do dzwoneczków, by akompaniować frazie „jingle, jingle”.

Zajęcia właściwe

1. Kartki świąteczne

Nauczyciel zaprasza dzieci do ustawienia krzesłek w kręgu. Rozdaje dawne kartki świąteczne i prosi o przekazywanie ich sobie zgodnie z ruchem zegara. Zachęca dzieci do uważnego oglądania i komentowania w parach, potem prosi o wyrażanie opinii na temat:

- *Jak ubrane są dzieci na dawnych kartkach świątecznych? Co robią?*
- *Jak wygląda Święty Mikołaj? Zwróćcie uwagę na kolor (kolory) jego płaszcza.*
- *W jaki sposób dostarczał dzieciom prezenty?*

Odpowiedzi uczniów są na bieżąco zapisywane przez nauczyciela na tablicy (zapis „burzy mózgów”).

2. Kolęda i kolędowanie - dawniej i dziś. Część pierwsza

Rozmowa na temat tradycji kolędowania znanej uczniom (*Kto to jest kolędnik? Co to jest kolęda? Kiedy w Polsce śpiewane są kolędy?* itd.).

Nauczyciel wyjaśnia pojęcie „kolęda” w odniesieniu do prezentowanych doświadczeń dzieci.

3. Percepcja sztuki

Dzieci oglądają reprodukcje obrazów Z. Stryjeńskiej z cyklu „Kolędnicy”.

- *Zwróćcie uwagę na stroje dzieci na tych obrazkach. Czy dzisiaj też się tak ubieracie?*
- *Co przypominają Wam te stroje? Gdzie mogliście je widzieć?* (Ewentualnie zwracamy uwagę uczniów na góry, strój ludowy zakopiański itd.)

4. Dawne instrumenty muzyczne.

Nauczyciel przynosi instrumenty ludowe, jak:

- turoń (którego pysk otwiera się i zamyka, donośnie kłapiąc),
- derkacz (złożony z dwóch drewnianych patyczków, które wydają dźwięk przy pocieraniu),
- podkówki „krzeszące”, czy przedmioty codziennego użytku wykorzystywane do grania przez uderzanie o ziemię lub o siebie, jak kij, miotła i laska.

edukacja muzyczna,
język angielski
środki dydaktyczne:
- dzwonki
- nagranie kolędy
"Jingle bells"
- różne instrumenty
- przedmioty
codziennego użytku
do akompaniamentu

edukacja
polonistyczna,
plastyczna
cele operacyjne:
1, 3, 4, 5
środki dydaktyczne:
załączniki 1-9

edukacja plastyczna
cele operacyjne:
2, 4

edukacja muzyczna
cele operacyjne:
5, 7, 8, 9
środki dydaktyczne:
-muzyczne
instrumenty ludowe

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Warto wprowadzić elementy wiedzy z muzycznej edukacji regionalnej, jak:

membranofony (bębny i bębunki, rzeszoto),

chordofony (instrumenty strunowe) - kobzy, liry, mazanki,

aerofony (instrumenty dęte) - baty, moździerz, fujarki, piszczałki, rogi, trąby, orzechy świszczące (tzw. z dziurkami), ziarna trzaskające (tzw. pękacze), dudki i wiele innych.

Ludowe instrumenty są bardzo interesujące dla dziecka, głównie ze względu na oryginalność i prostotę ich funkcjonowania.

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne:

3, 4

środki dydaktyczne:

- reprodukcja obrazu Z. Stryjeńskiej
- załączniki 1-3

5. Chodzenie z gwiazdą albo z turoniem

Rozmowa na temat dawnych zwyczajów

Kolędowanie w dawnej Polsce odbywało się zwykle w dniu św. Szczepana, w Nowy Rok lub wigilię Trzech Króli. Kolędnikami najczęściej były dzieci, które chodziły rano, a młodzież i starsi - wieczorami.

Rozpoczynano od śpiewów przed domem, by po zaproszeniu przez gospodarza przenieść się do środka i tam już razem ze wszystkimi śpiewać. Małych kolędników zwykle obdarowywano jakimiś smakowitymi pokarmami.

Role ilustracji powyższego wyjaśnienia pełni reprodukcja obrazu Z. Stryjeńskiej.

Nauczyciel stwarza sytuację dydaktyczną, zachęcając uczniów do stania się kolędnikami i kolędowania.

6. Wykonanie gwiazdy dla kolędników.

7. Jak dzisiaj świętujemy? Dekorowanie choinki - karta pracy nr 1.

edukacja plastyczna
cele operacyjne:

2, 6

środki dydaktyczne:

- kolorowy papier, klej i in.
- karta pracy nr 1

8. Uczymy się kolędy "Jingle Bells" (refren) i "Dzwonią dzwonki śni" - po polsku i po angielsku.

Refren *Jingle Bells*:

Jingle bells, jingle bells, jingle all the way

Oh, what fun it is to ride

In a one horse open sleigh. x2

Refren po polsku:

Pada śnieg, pada śnieg

Dzwonią dzwonki śni

Jak to miło gnać saniami

w śnieżnobiałą dal. x2

edukacja społeczna
i plastyczna
cele operacyjne: 3
środki dydaktyczne:
załączniki 3-9

9. Kolędowanie na brytyjskich kartkach świątecznych. Uczniowie ponownie oglądają karty przedstawiające małych kolędników. Nauczyciel wyjaśnia, w jakich okolicznościach dzieci wędrowały od domu do domu, śpiewając kolędy, oraz przypomina uczniom, że na obrazkach przedstawiono dzieci z dawnej Anglii.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Nauczyciel wyjaśnia też, że w odróżnieniu od polskich dzieci kolędujących w trakcie świąt i po świątach, angielskie dzieci kolędowały tuż przed świątami i w święta.

edukacja muzyczna
cele operacyjne:
7, 8, 9

10. Kolęda i kolędowanie - dawniej i dziś. Część II

Nauczyciel zachęca uczniów do podjęcia próby podsumowania.

- *Jak dawniej kolędowano w Wielkiej Brytanii i w Polsce?*

- *Jak wyglądali kolędnicy?*

- *Czy współcześnie w Polsce można spotkać kolędników? Czy chodzą z gwiazdą?*

Podsumowanie zajęć

Zabawa z gwiazdą

Gwiazdę ustawiamy na środku - najlepiej wieszając na klasowej choince.

Dzieci w czwórkach wchodzi w role kolędników. Przy muzyce *Dzwonią dzwonki sań* pływają w czteroosobowych kółeczkach w trakcie zwrotki, a podczas refrenu podbiegają do wybranej czwórki i na frazę *dzyń, dzyń* klaszczą sobie do rytmu wzajemnie w dłonie (raz, dwa). Przy kolejne zwrotce zostają już razem i tańczą w ośmioosobowym kółeczku. I tak do końca, aż wszyscy razem zatańczą we wspólnym kole.

edukacja muzyczna
cele operacyjne:
7, 8, 9

KARTA PRACY NR 1 sc. I/40

Już wkrótce Święta, a nasza choinka jeszcze niegotowa. Udekoruj choinkę tak, jak zazwyczaj robisz to w domu z rodzicami. Dorysuj lub doklej wszystkie potrzebne ozdoby.

ZAŁĄCZNIK 1 sc. I/40

Zofia Stryjeńska, Kolędnicy

<http://krystyna-malarstwo-mojapasja.blogspot.com/2011/11/boze-narodzenie-w-polskim-malarstwie.html>

ZAŁĄCZNIK 2 sc. 1/40

Zofia Stryjeńska, *Górale z turoniem i Gwiazdą*

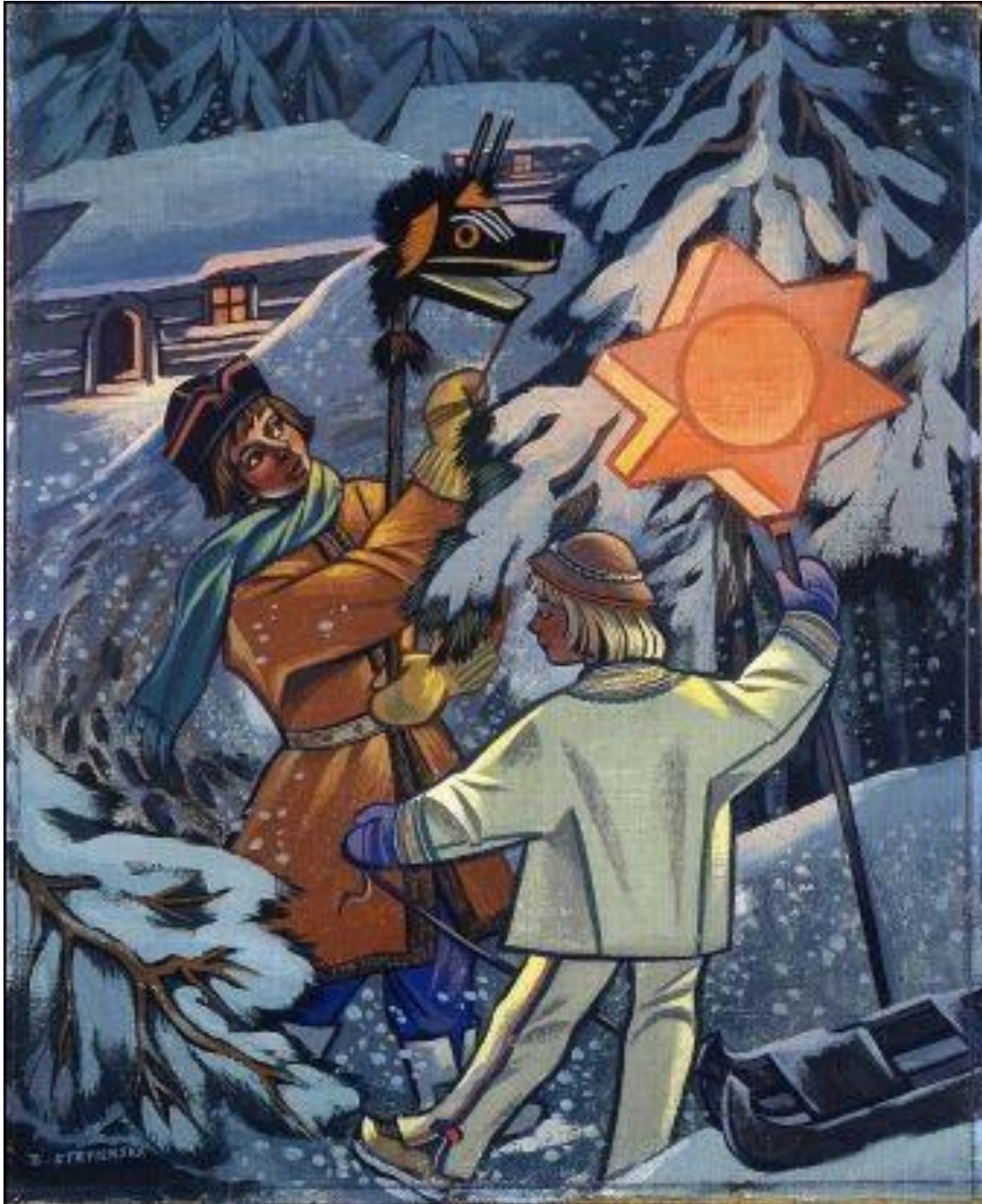

<https://bialczynski.wordpress.com/tag/zywioly-woda-i-ogien/>

ZAŁĄCZNIK 3 sc. 1/40

Zofia Stryjeńska, *Górale z turoniem i Gwiazdą. Zapusty*

<https://bialczynski.wordpress.com/tag/zywioly-woda-i-ogien/>

ZAŁĄCZNIK 4 sc. 1/40

Bożonarodzeniowe kartki pocztowe z dawnej Anglii

<http://vintageholidaycrafts.com/vintage-santa-claus-christmas-cards/>

ZAŁĄCZNIK 5 sc. 1/40

Bożonarodzeniowe kartki pocztowe z dawnej Anglii

<http://vintageholidaycrafts.com/vintage-santa-claus-christmas-cards/>

ZAŁĄCZNIK 6 sc. 1/40

Bożonarodzeniowe kartki pocztowe z dawnej Anglii

<http://vintageholidaycrafts.com/vintage-santa-claus-christmas-cards/>

ZAŁĄCZNIK 7 sc. 1/40

Bożonarodzeniowe kartki pocztowe z dawnej Anglii

<http://vintageholidaycrafts.com/vintage-santa-claus-christmas-cards/>

ZAŁĄCZNIK 8 sc. 1/40

Bożonarodzeniowe kartki pocztowe z dawnej Anglii

<http://vintageholidaycrafts.com/vintage-santa-claus-christmas-cards/>

ZAŁĄCZNIK 9 sc. 1/40

Bożonarodzeniowe kartki pocztowe z dawnej Anglii

<http://vintageholidaycrafts.com/vintage-santa-claus-christmas-cards/>

SCENARIUSZ ZAJĘĆ I/41

Tytuł	„O miesiącach podróżnikach” w baśni H. Ch. Andersena
Kształtowane kompetencje	artystyczne, językowe, interpersonalne i społeczne, matematyczne, wrażliwość estetyczna
Cele zajęć	<p>OGÓLNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwijanie umiejętności słuchania ze zrozumieniem, - stymulowanie rozwoju podstawowych procesów myślowych, jak: porównywanie, wnioskowanie i uogólnianie, kształtowanie umiejętności koncentracji uwagi, - aktywizowanie ekspresji twórczej ucznia, - uwrażliwianie na piękno otaczającego świata i rozwijanie umiejętności w postrzeganiu go w sposób polisensoryczny. <p>OPERACYJNE: uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) interpretuje ruchem zmiany dynamiczne słuchanego utworu, 2) ilustruje tekst baśniowy poprzez działania plastyczne, 3) zadaje pytania do wysłuchanej baśni i udziela odpowiedzi, 4) współpracuje w zespole, z szacunkiem odnosi się do pomysłów kolegów i koleżanek, 5) przelicza w zakresie 7, 6) rozszerza zasób słownictwa poprzez kontakt z dziełem sztuki, 7) bierze udział w grze dramowej i improwizacji ciałem w takt muzyki.
Metody pracy	podające (pokaz połączony z przeżyciem), praktyczne (praca z tekstem literackim), aktywizujące (zabawa teatralna, improwizacja taneczna)
Formy pracy	zbiorowa, grupowa, w parach, indywidualna
Środki dydaktyczne	baśń H.Ch. Andersena <i>Dwunastu podróżnych</i> , chusta animacyjna, kartony i kredki, załącznik 1
Czas trwania	trzy godziny, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja polonistyczna - 60 minut, - edukacja plastyczna - 45 minut, - wychowanie fizyczne - 15 minut, - edukacja matematyczna - 10 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja:
polonistyczna,
wychowanie
fizyczne
cele operacyjne:
4, 7
środki dydaktyczne:
chusta animacyjna

Wprowadzenie do zajęć

Zabawa z miesiącami. Dzieci ustawiają się wokół chusty animacyjnej, chwytając ją za brzegi i krążą w kółko w takt wybranej przez nauczyciela muzyki. Na hasło: *Kto się urodził w styczniu?* dzieci przestają tańczyć i opuszczają chustę na dół. Te, których urodziny przypadają w styczniu, wchodzą do środka i siadają w kucki. Pozostałe śpiewają głośno: *100 lat, 100 lat - damy zaraz Wam tu kwiat* i zawijają (przy pomocy nauczyciela) jubilatów w tzw. lilijkę (czyli trzymają brzegi chusty wysoko i powoli zawijają siedzące w środku dzieci w minikokonik) i odwijają, wołając: *Taki duży kwiat!*.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Zabawa zawijania w chustę animacyjną zazwyczaj jest znana dzieciom z przedszkola pod nazwą „kwiat lotosu”. Należy jednak pamiętać, że nie każde dziecko będzie czuło się komfortowo w roli „jubilata w kwiecie” i dlatego wchodzą do środka tylko chętni.

Zajęcia właściwe

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne:
2, 3, 4, 6

1. Baśń H. Ch. Andersena

Nauczyciel zaprasza dzieci do tego, aby usiadły i uważnie słuchały baśni H.Ch. Andersena pt. *Dwunastu podróżnych*.

- *Kim byli podróżnicy?*
- *Jak wyglądali? Spróbujmy opisać ich kolejno: styczeń, luty, marzec, kwiecień, maj... itd.*

* Nauczyciel ponownie czyta fragmenty baśni, opisujące wygląd i zachowanie bohaterów. Wyjaśnienie słów: „talary”, „kareta pocztowa”, „sylwester”, „karnawat”, „zapusty” itd.

2. Portretujemy podróżników z baśni Andersena

Uczniowie pracują w parach.

Uczniowie wybierają miesiące z baśni - pana i panią. Dzielią się obowiązkami podczas wykonania portretu.

Po zakończonej pracy porównują swoje portrety, tworząc galerię baśniowych miesięcy.

3. Galeria kalendarza

Uczniowie prezentują swoje prace i układają galerię. Porównują swoje pomysły w podobnych realizacjach plastycznych. Porównują swoje wyobrażenia z tymi z baśni Andersena.

- *Czy miesiące z baśni różnią się tylko wyglądem?*
- *Który miesiąc jest najweselszy? Który jest najgrubszy? itd.*
- *Dokąd jechały miesiące kareta?*
- *Czy jechały razem?*
- *Wymień miesiące-panie i miesiące-panów. Ilu jest braci, a ile siostr w gronie miesięcy z baśni Andersena?*

4. Zabawa pantomimiczna w dwunastu podróżników.

edukacja plastyczna
cele operacyjne:
2, 4

edukacja:
plastyczna,
matematyczna,
polonistyczna
cele operacyjne:
2, 3, 4
środki dydaktyczne:
-papier i kolorowe
-kredki

edukacja

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

polonistyczna
cele operacyjne:
1, 4, 7
środki dydaktyczne:
chusta animacyjna

Uczniowie pracują w małych zespołach: trzy-, czteroosobowych. Każdy zespół ma za zadanie stworzyć scenkę w stop-klatce lub żywym obrazie, prezentującym wybrany miesiąc z kalendarza. Pozostali uczniowie będą odgadywać. Chusta animacyjna może zostać użyta jako kurtyna, za którą dana grupa ustawia się w scenkę.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Można w tym miejscu wprowadzić słowo „pantomima”- jako pewną wskazówkę do zabawy - że to rodzaj gry aktorskiej bez słów, tylko poprzez gesty, ruchy i mimikę.

Podsumowanie zajęć

Percepcja sztuki Z. Stryjeńskiej

Nauczyciel przynosi reprodukcję obrazu Z. Stryjeńskiej (malarki znanej już dzieciom z poprzednich zajęć), przedstawiającego dwa pierwsze miesiące kalendarza - styczeń i luty. Dzieci oglądają obraz i opisują wygląd postaci. Porównują go ze swoimi rysunkami lub swoimi wyobrażeniami o zimowych miesiącach.

edukacja:
polonistyczna,
plastyczna
cele operacyjne:
2, 6
środki dydaktyczne:
- kserokopia obrazów
Z. Stryjeńskiej –
załącznik 1

ZAŁĄCZNIK 1 sc. I/41

Zofia Stryjeńska, Korowód Miesiący Słowiańskich. Styczeń i luty
(fragment większego obrazu)

<https://bialczynski.wordpress.com/tag/zywioly-woda-i-ogien/>

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/42

Tytuł	Gąski gęgały - „gą” i „gę”
Kształtowane kompetencje	językowa, komunikacyjna, społeczna, przyrodnicza, ruchowa, myślenie twórcze
Cele zajęć	<p>OGÓLNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - utrwalenie głosek „ą” i „ę” oraz liter „ą” i „ę”, - usprawnianie motoryki ręki i koordynacji oko-ręka, - kształtowanie umiejętności analizy i syntezy słuchowej i wzrokowej, - wdrażanie do uważnego słuchania czytanego przez nauczyciela tekstu, - aktywizowanie kreatywności ucznia w kierunku improwizacji teatralnych i dramy. <p>OPERACYJNE: uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) rozpoznaje „ą” i „ę” w wyrazie podstawowym i innych wyrazach, 2) wskazuje miejsce „ą” i „ę” w nagłosie, śródgłosie i wygłosie wyrazu, 3) dokonuje analizy i syntezy wyrazów, 4) rozpoznaje samogłoski otwarte i nosowe, 5) zapisuje „ą” i „ę” oraz ich połączenia z innymi literami, 6) słucha ze zrozumieniem tekstu czytanego przez nauczyciela, 7) potrafi wykonać model origami, 8) prawidłowo używa słów: „większa”, „mniejsza”, „wyższa”, „niższa”, 9) porządkuje, przelicza liczby w zakresie pięciu, 10) poszerza zasób słownictwa, 11) wchodzi w rolę w ramach zabaw teatralnych, uczestniczy w improwizacji, 12) opisuje gęsi (wygląd, zwyczaje), rozumie określenia „iść gęsiego”, „gęsi klucz”
Metody pracy	podające (objaśnienie), aktywizujące (gra dydaktyczna, zabawa teatralna), praktyczne (praca z użyciem podręcznika, ćwiczenia przedmiotowe)
Formy pracy	zbiorowa, grupowa, w parach, indywidualna
Środki dydaktyczne	wiersz H. Januszewskiej <i>Siwa gąska, siwa, chusta</i> animacyjna, gęsie pióra, rozsypanka wyrazowa, kolorowy papier (do origami), <i>Nasz elementarz</i> , cz. 2., s. 6, karta pracy nr 1

Czas trwania	trzy godziny, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja polonistyczna - 45 minut, - edukacja przyrodnicza - 30 minut, - zajęcia techniczne - 20 minut, - edukacja matematyczna - 10 minut, - wychowanie fizyczne - 20 minut
--------------	---

PRZEBIEG ZAJĘĆ

Wprowadzenie do zajęć

Zabawa „Gąski, gąski, do domu”

Nauczyciel włącza dowolną rytmiczną melodię, a uczniowie wchodzą w rolę gąsek (trzymają zgięte w łokciach ręce jak skrzydła, wyginają lekko plecy i chodzą z wysoko z uniesionymi głowami jak dziobami). Nauczyciel wydaje w dowolnej kolejności kilka prostych komend:

- *Gąski gęgają* (Uczniowie powtarzają: *gę, gę, gę.*).
- *Gąski idą gęsiego* (Ustawiają się rzędem.).
- *Gąski pływają po ruczaju* (Wykonują posuwiste ruchy, jakby jeździli na nartach.).
- *Gąski idą pod górę, po piasku...* (Udają, że brną po piasku.).
- *Gąski, pada deszcz, wieje wiatr* (Udają, że muszą się skryć w skrzydłach przed niepogodą.).
- *Gąski kiwają się na boki* itd.

Stałym przerywnikiem jest komenda: *Gąski, gąski, do domu!*, wtedy uczniowie mają za zadanie wracać w wyznaczone miejsce (np. przy tablicy) i stanąć w grupie.

Wyjaśnianie słowa: „ruczaj”.

WSKAZÓWKI DO PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

Uczniowie mogą również wydawać komendy do gry dramowej i animować grupą kolegów.

Zajęcia właściwe

1. Opracowanie wiersza H. Januszewskiej *Siwa gąska, siwa*

Nauczyciel czyta głośno tekst wiersza Hanny Januszewskiej *Siwa gąska, siwa* [z drobnymi skrótami i parafrazą uwspółcześniającą język wiersza]:

Hanna Januszewska, *Siwa gąska, siwa*, (1964). Warszawa : Nasza Księgarnia.

2. Wyjaśnianie zwrotów

Nauczyciel wyjaśnia następujące zwroty: „ruczaj”, „skręty ruczaju”, „iść gęsiego”, „niesforna”, „swobody używać”.

edukacja
polonistyczna,
przyrodnicza
cele operacyjne:
11

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne:
6, 10, 12

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne:
1, 3, 4, 5, 6
środki dydaktyczne:
gęsie pióra

3. Zabawa z rekwizytami

Nauczyciel ponownie czyta wiersz H. Januszewskiej *Siwa gąska, siwa*, a zadaniem uczniów będzie ilustrowanie słuchanego tekstu poprzez podnoszenie odpowiednich rekwizytów, jak pióra gęsie oraz na znak nauczyciela dopowiadanie refrenu do tekstu, np. *gę, gę, gę* lub *Gąski, gąski, do domu*.

Nauczyciel umawia się też z dziećmi na znak (np. wysoko podniesione pióro), wskazujący, że ich zadaniem będzie powtórzenie wybranych słów z „ą” i „ę”.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

W klasie I zalecam ćwiczenie wymowy oraz analizy wyrazów z „ą” i „ę” przed szczelinowymi głoskami „ś” („si”) i „s” oraz „ż” i „sz”, gdzie pisownia jest analogiczna z wymową. W odróżnieniu np. od takich wyrazów, jak „ząb”, gdzie wymowa sugerowałaby dziecku zamiast „ą”-„om”.

4. Układanie kolejności wydarzeń

Wspólnie z nauczycielem dzieci porządkują wydarzenia z wiersza.

5. Gęsia łąka

Nauczyciel rozmawia z uczniami:

- *Na łące było wiele gęsi. Kim są: gęś, gąska, gąsior i gąsięta?*
- *Jakiego koloru upierzenie mają gęsi?*
- *Na łące było wiele kolorowych gęsi (karta pracy nr 1 - odszukaj gęsi, które mogły się znaleźć na łące razem z siwą gęsią.).*
- *Jak się poruszały gęś i gąsięta w wierszu?*
- *Czy gęsi latają?*
- *Czy gęsi chodzą gęsiego?*

Wyjaśnienie zwrotu: „klucz gęsi” (latają), „gęsiego” (chodzą).

6. Gęsiareczka

- *Czy dzisiaj też ktoś wypasa i pilnuje gęsi na łące?*
- *Kim była gęsiarka?*
- *Co jedzą gęsi?*
- *Jak gęsiarka wotata swoje gęsi?*
- *Jak woła się inne zwierzęta domowe? kota, psa, ptactwo w gospodarstwie*
- *Czy dzikie gęsi można zawołać, jak te domowe?*

7. Origami- wykonywanie gęsi z papieru

Podsumowanie zajęć

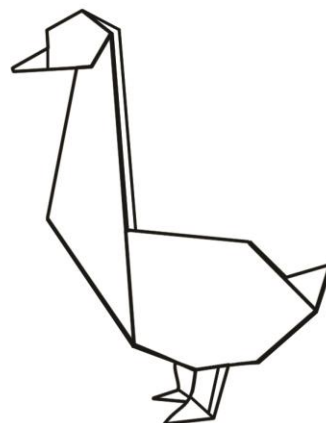
Ilustracja teatralna do tekstu. Dzieci zostają obsadzone w rolach głównych bohaterów i z pomocą nauczyciela improwizują historię szukania gęsi i jej gąsek przez Marysię i jej przyjaciół. Nie dostają kwestii do nauczenia ani do przeczytania, ale swobodnie parafrazują poznany tekst. Nauczyciel pomaga im tylko zachować kolejność zdarzeń.

edukacja:
polonistyczna,
przyrodnicza
cele operacyjne:
8, 9, 12

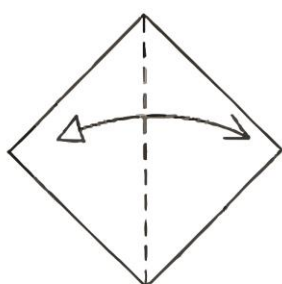
zajęcia techniczne
cele operacyjne:
7, 8
środki dydaktyczne:
karta pracy nr 1
edukacja
polonistyczna
cele operacyjne:
10, 11

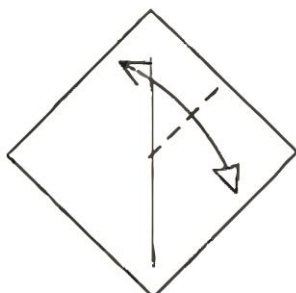
KARTA PRACY NR 1 sc. 1/42

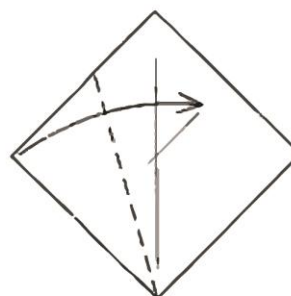
1.

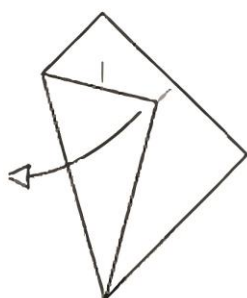
2.

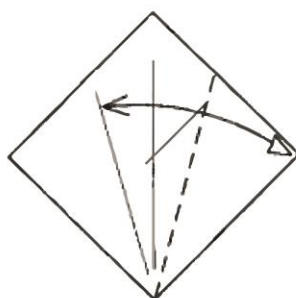
3.

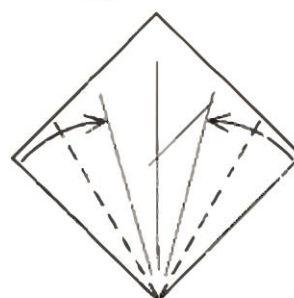
4.

5.

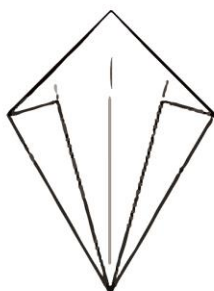
6.

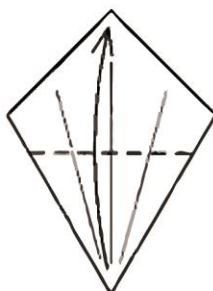

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

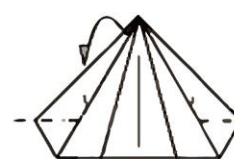
7.

8.

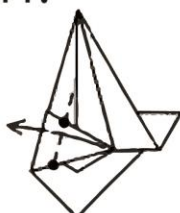
9.

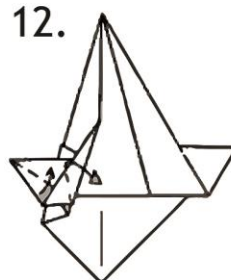
10.

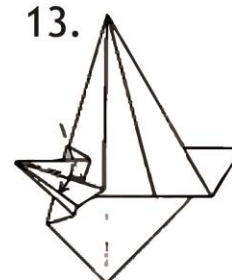
11.

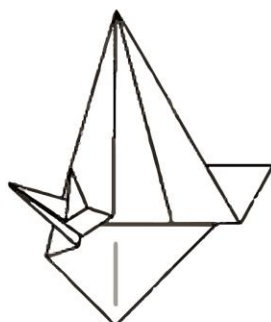
12.

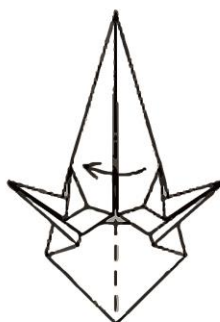
13.

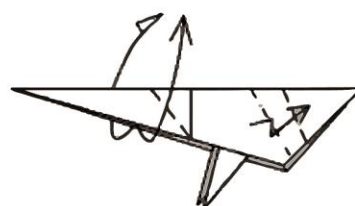
14.

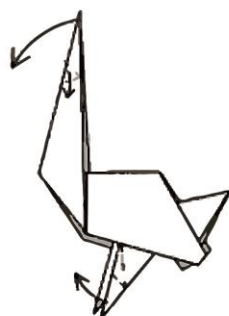
15.

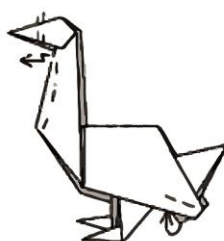
16.

17.

18.

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/43

Tytuł	W krainie figur
Kształtowane kompetencje	matematyczne, ruchowe, myślenie twórcze
Cele zajęć	OGÓLNE: <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznawanie i posługiwanie się nazwami figur geometrycznych - kształtowanie pojęć: prostokąt, kwadrat, koło, trójkąt. OPERACYJNE: uczeń: <ol style="list-style-type: none"> 1) posługuje się nazwami figur geometrycznych, 2) rozpoznaje kształt figur w oparciu o zmysł dotyku, 3) projektuje dowolną kompozycję z poznanych figur geometrycznych, 4) współdziała w zabawach matematycznych, 5) utrwała nazwy figur w języku angielskim, podaje ich wielkość i kolor
Metody pracy	podające (wyjaśnienie), aktywizujące (trening twórczości), praktyczne (ćwiczenia przedmiotowe)
Formy pracy	zbiorowa, w parach, indywidualna
Środki dydaktyczne	karty pracy nr 1–3, załącznik 1, klocki geometryczne, zagadki dotyczące figur geometrycznych, nakrętki, worek, karta pracy <i>English Ant 22</i>
Czas trwania	jedna godzina 30 minut, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja matematyczna - 45 minut, - język angielski - 30 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

Wprowadzenie do zajęć

edukacja
matematyczna
cele operacyjne:

1,2

środki dydaktyczne:

- worek,
- klocki geometryczne

Rozpoznawanie figur za pomocą dotyku

Uczniowie siedzą na dywanie, nauczyciele kładzie worek z figurami geometrycznymi. Dzieci kolejno losują figury i rozpoznają je za pomocą dotyku, zanim wyjmą z worka.

Zajęcia właściwe

1. Nauczyciel czyta zagadki. Dzieci podnoszą do góry figury będące rozwiązaniem.

Cztery boki, cztery kąty,

Nie jak kółko i trójkąty

Moje boki takie same,

przy linijce rysowane.

Prostokąt to mój brat,

A ja jestem (kwadrat).

Jestem wysoki albo szeroki,

kąty proste mam i boki.

Nie jestem kwadratem,

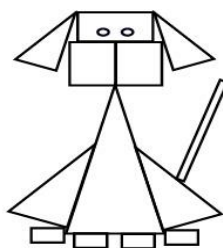
za to on jest moim bratem.

(prostokąt)

Trzy boki, trzy wierzchołki i trzy kąty,

tym wyróżniają się (trójkąty).

2. Nauczyciel układa na tablicy obrazek z figur magnetycznych, np.

Dzieci mają za zadanie zapamiętać i ułożyć z pamięci przedstawiony obrazek.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Można wykorzystać klocki lub figury z kolorowego papieru.

edukacja
matematyczna
cele operacyjne:

1,4

środki dydaktyczne:

- zagadki dotyczące figur,
- klocki geometryczne
- załącznik 1

edukacja
matematyczna
cele operacyjne:

1, 3, 4

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

środki dydaktyczne:

- klocki geometryczne,
- nakrętki,
- karty pracy nr 1-3

język angielski

cele operacyjne:5

środki dydaktyczne:

- karta pracy *English Ant 22*

edukacja

matematyczna

cele operacyjne:

1,4

środki dydaktyczne:

- klocki geometryczne

3. Wykonanie poleceń z elementarza, s. 66.
4. Układanie wzorów z nakrętek i liczenie trójkątów - karta pracy nr1.
5. Wycinanie i układanie puzzli w parach - karta pracy nr 2.

WSKAZÓWKA DO PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

Dodatkowe puzzle na karcie pracy nr 3.

6. **English Ant 22.** Uczniowie utrwalają nazwy figur geometrycznych w języku angielskim, używają liczebników, poznają kolejność przymiotników w wyrażeniach (najpierw wielkość, potem kolor) a następnie wykonują polecenia rysunkowe.

Podsumowanie zajęć

Rozmowy figur

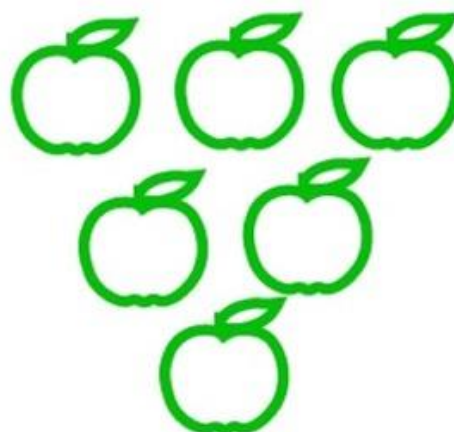
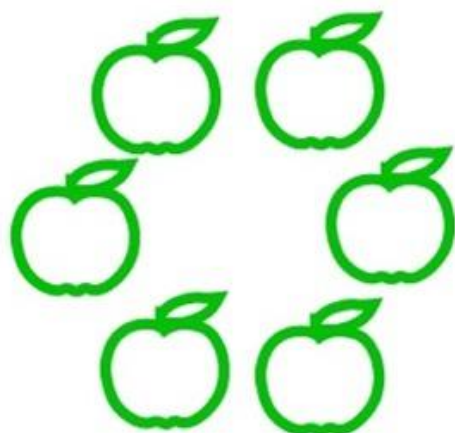
Dziecko bierze do ręki wybraną figurę geometryczną i mówi: *Jestem kwadratem, mam cztery boki, od innych kwadratów różnię się kolorem.*

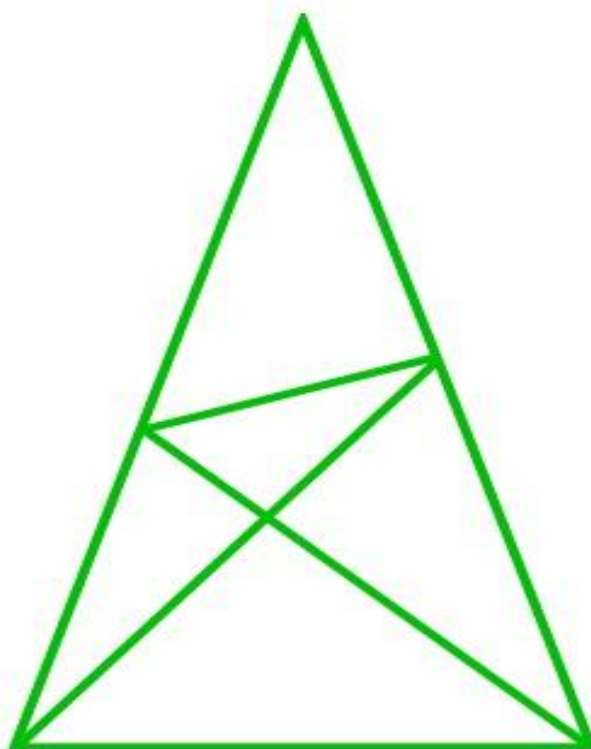

KARTA PRACY NR 1 sc. 1/43

1. Ułóż z nakrętek wzór z lewej strony. Następnie przetóż dwie nakrętki tak, by powstał wzór z prawej strony.

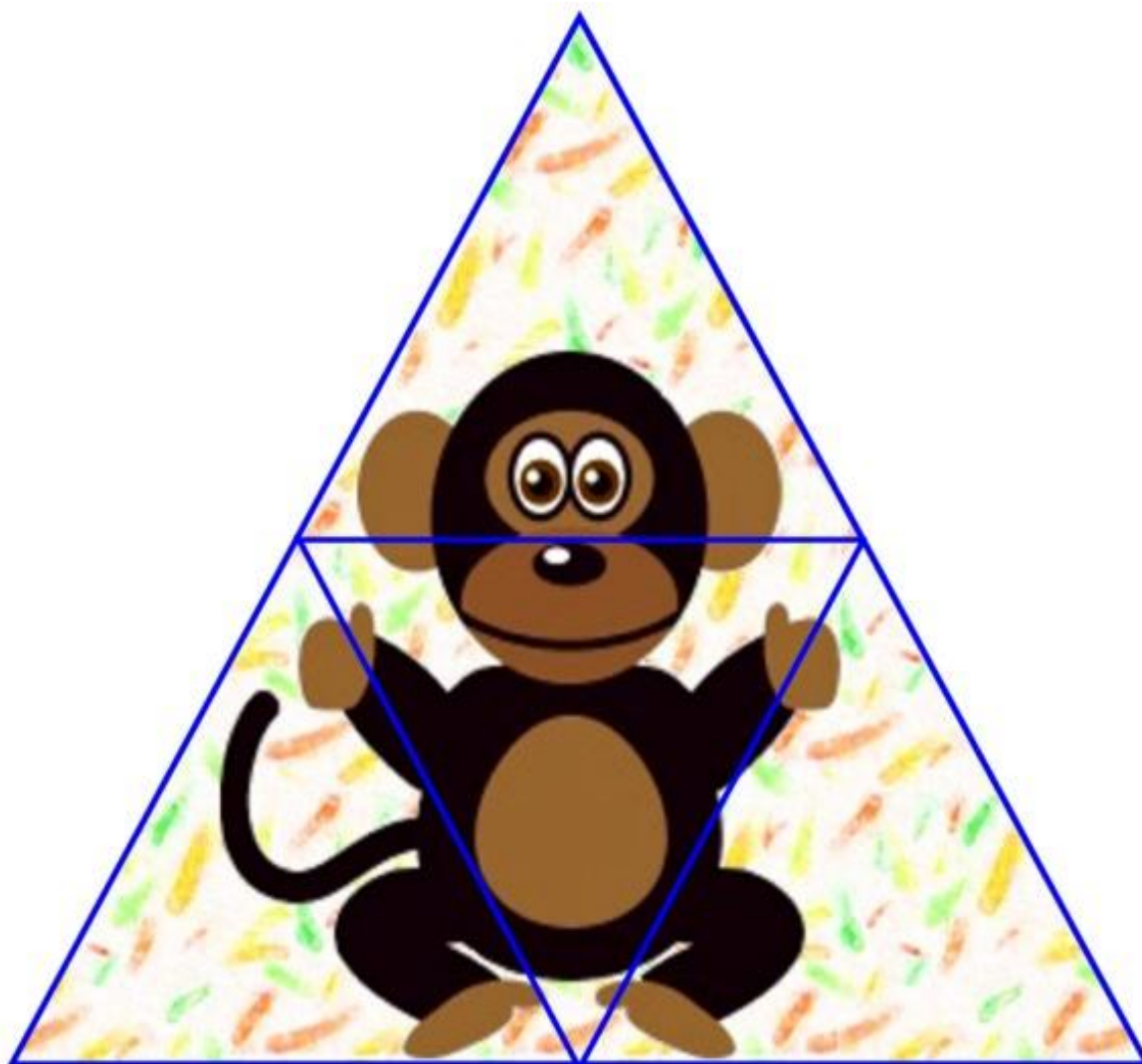
2. Policz trójkąty.

KARTA PRACY NR 2 sc. 1/43

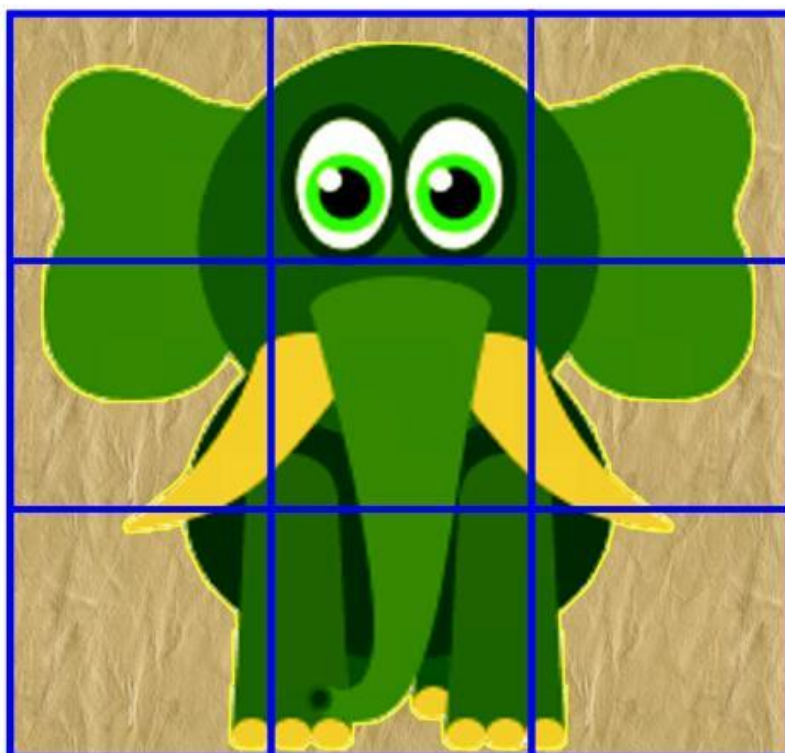
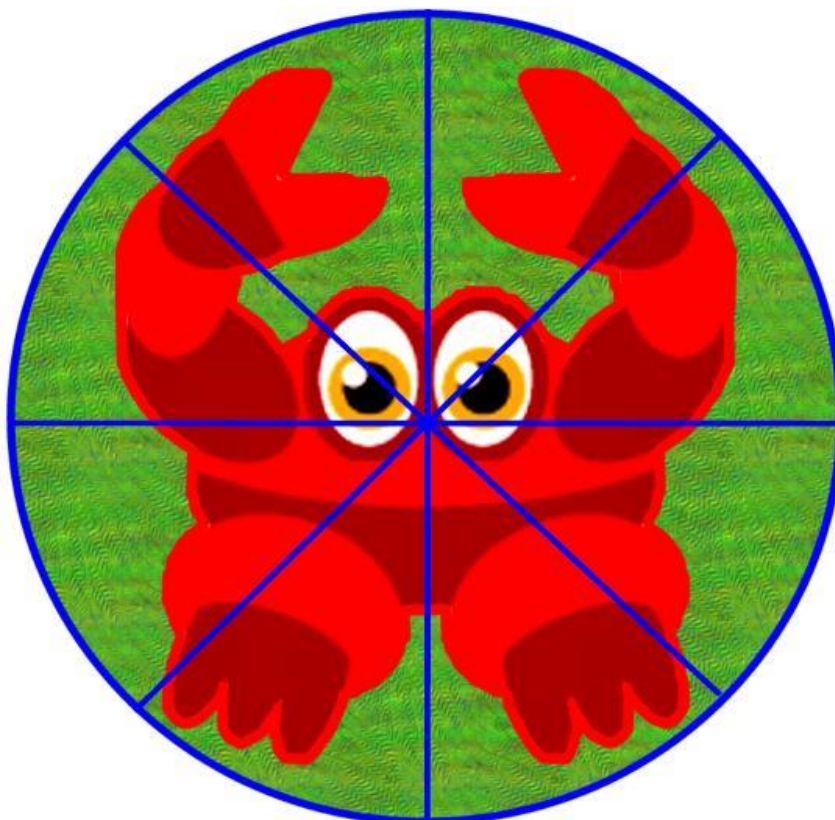
Wytnij i ułóż puzzle.

KARTA PRACY NR 3 sc. 1/43

Wytnij i ułóż puzzle.

ENGLISH ANT 22 sc. 1/43

a triangle

a circle

a square

1. Draw.

2 squares, 2 circle, 2 triangles

3 circles, 3 squares, 3 triangles

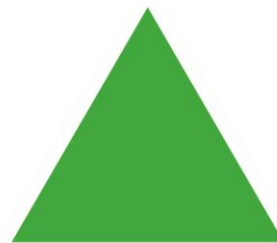
1 triangle, 4 squares, 2 circles

2 circles, 3 squares, 2 triangles

2. Match.

a small red circle

a big blue square

a big green triangle

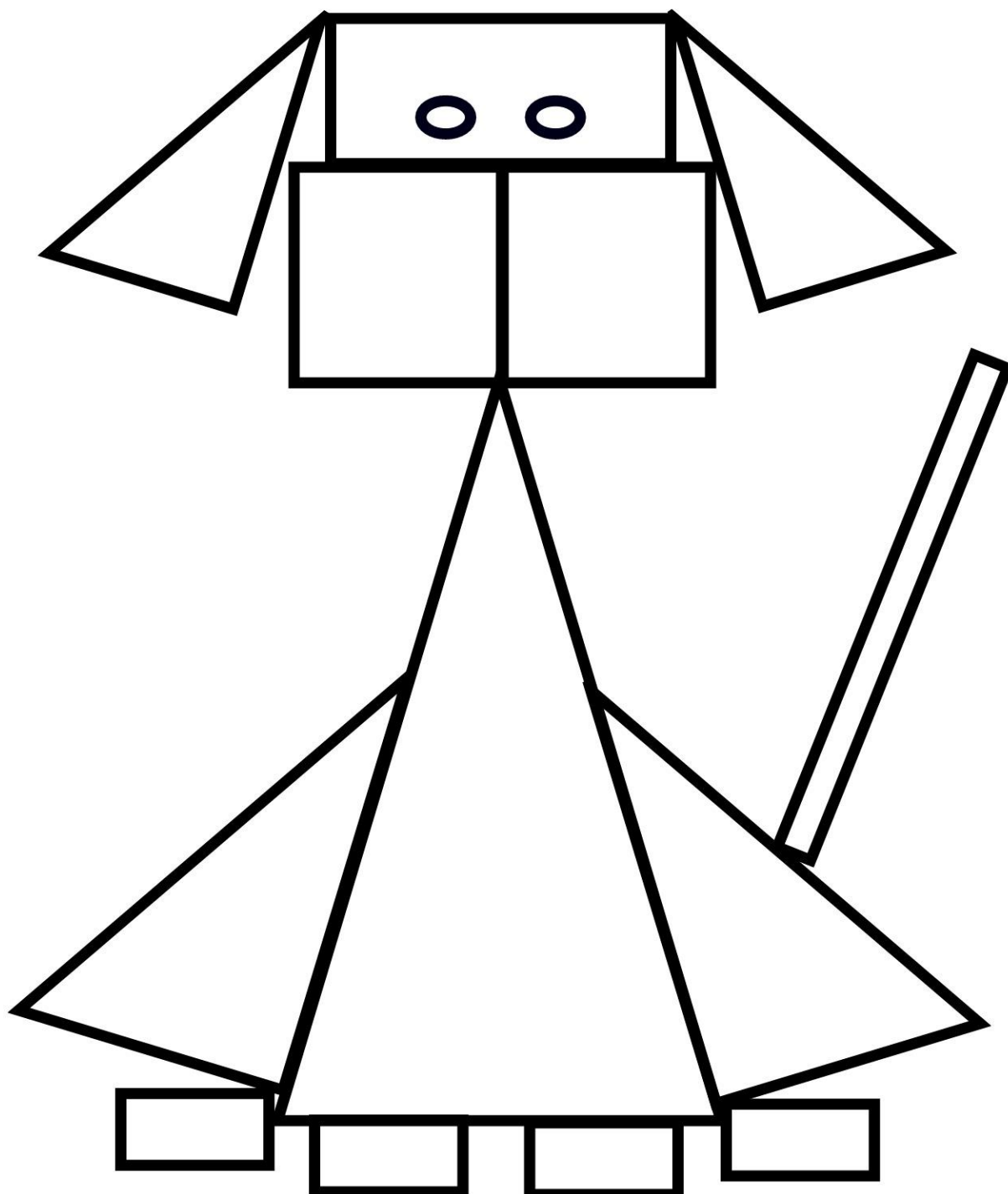

a small green square

ZAŁĄCZNIK 1 sc. 1/43

SCENARIUSZ ZAJĘĆ I/44

Tytuł	Liczby od 0 do 10. Znaki: <, >, =.
Kształtowane kompetencje	matematyczne, myślenie twórcze
Cele zajęć	OGÓLNE: utrwalanie liczb od zera do dziesięciu. OPERACYJNE: uczeń: <ol style="list-style-type: none"> 1) zna znaki: <, >, =, 2) porządkuje i porównuje liczby w zakresie dziesięciu, 3) umie dodawać i odejmować liczby w zakresie dziesięciu, 4) przelicza rosnąco i malejąco, 5) rozwiązuje zagadki matematyczne
Metody pracy	podające (pogadanka, opis, wyjaśnienie), aktywizujące (zabawa), praktyczna (ćwiczenia przedmiotowe)
Formy pracy	zbiorowa, w parach, indywidualna
Środki dydaktyczne	kartoniki z liczbami od 0 do 10, kostki do gry, karta pracy nr 1
Czas trwania	jedna godzina - edukacja matematyczna

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja matematyczna
cele operacyjne: 2
środki dydaktyczne:
kartoniki z liczbami

Wprowadzenie do zajęć

1. Nauczyciel przygotowuje dzieci do zajęć słowami:

- Na tej lekcji nie będziecie dziećmi, tylko liczbami.

2. Zabawa: „Rozmowa liczb”

Dzieci otrzymują karteczki samoprzylepne z napisanymi liczbami od zera do dziesięciu. Spacerują po klasie i prowadzą rozmowy typu:

- *Dzień dobry. Jestem siedem.*
- *A ja cztery. Dzień dobry.*
- *Jestem od ciebie większa.*
- *A ja mniejsza o trzy.*

Zajęcia właściwe

3. Ćwiczenia w dodawaniu i odejmowaniu liczb w zakresie dziesięciu. Dzieci otrzymują kostki z zaklejonym jednym polem. W parach każdy uczestnik rzuca kostką. Za pierwszym razem sumują i zapisują wynik na karteczce. Następnie ponownie rzucają i odejmują liczbę mniejszą od większej. Z wynikami podchodzą do tablicy i je nakleją.

4. Ćwiczenia w porządkowaniu i porównywaniu liczb w zakresie 10.

Dzieci zastanawiają się, jak można uporządkować karteczki z wynikami. Porządkują je według swoich pomysłów. Wyszukują najmniejszą liczbę, a następnie ustawiają obok niej coraz większą lub od największej do najmniejszej. Nauczyciel pyta:

- *Jak uporządkowane są liczby?*
- *O ile większe (mniejsze) są kolejne liczby?*
- *Czy są liczby takie same?*

5. Porównywanie liczb z użyciem znaków: $<$, $>$, $=$.

Wykonanie karty pracy nr 1.

6. Zabawa „Liczby na w-f”.

Dzieci stają w kręgu. Nauczyciel wydaje polecenia:

- *Niech kucną liczby mniejsze od pięciu.*
- *Niech staną tyłem liczby większe od ośmiu.*
- *Niech podniosą ręce liczby większe od trzech itp.*

Podsumowanie zajęć

7. Zagadki mrówki Eureka!

Każde dziecko ma przed sobą kartoniki z liczbami od zera do dziesięciu.

Nauczyciel trzyma kartkę z zapisaną liczbą i mówi zagadkę:

Jestem liczbą parzystą. Mam dwie pary. Jaką jestem liczbą? (4)

Nie jestem liczbą parzystą, mam dwie pary. Jaką jestem liczbą? (5)

edukacja matematyczna
cele operacyjne:
1, 2, 3, 4
środki dydaktyczne:
- kostki do gry
- kartoniki z liczbami
- karta pracy nr 1

edukacja matematyczna
cele operacyjne: 5

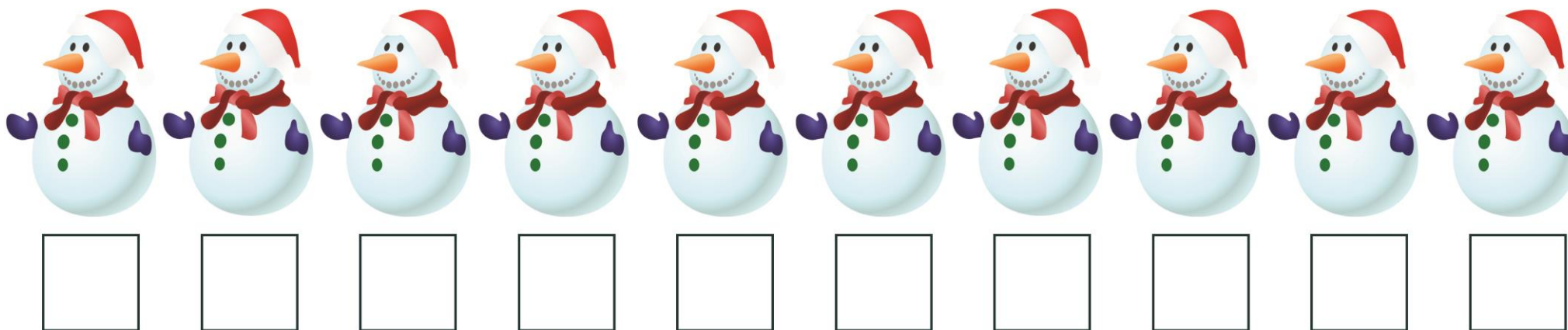
DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

KARTA PRACY NR 1 sc. 1/44

1. Ponumeruj bałwanki. Ile ich jest?

Dorysuj czwarty guzik siódmemu Bałwankowi, licząc od lewej strony. Dorysuj miotłę trzeciemu bałwankowi, licząc od lewej strony.

Jaki numer ma ostatni bałwanek? Który jest z kolei?

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

2. Wpisz odpowiednie znaki.

8   2

10   9

6   6

4   7

0   4

7   1

3. Wpisz właściwe liczby.

4 <

4 =

8 >

> 5

= 7

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/45

Tytuł	Zabawy matematyczne
Kształtowane kompetencje	matematyczne, artystyczne, myślenie naukowe
Cele zajęć	OGÓLNE: kształtowanie myślenia logicznego oraz naukowego poprzez rozwiązywanie zadań nietypowych. OPERACYJNE: uczeń: <ol style="list-style-type: none"> 1) oblicza zakresie dziesięciu, 2) wykorzystuje poznane umiejętności i wiadomości matematyczne do rozwiązania nietypowych zadań, 3) dostrzega regułę w zagadce logicznej, 4) rozumie złożone polecenia, 5) zna i potrafi zastosować figury geometryczne w pracy plastycznej. 6) wykonuje ćwiczenia ruchowe usprawniające motorykę oraz koordynację wzrokowo-ruchową, 7) dokonuje samooceny wkładu pracy na zajęciach, 8) łączy w pracy elementy w j. angielskim
Metody pracy	praktyczne (ćwiczenia przedmiotowe, praca plastyczna)
Formy pracy	zbiorowa, indywidualna
Środki dydaktyczne	karty pracy nr 1–3 dla każdego ucznia, duża kostka do gry lub małe kostki dla każdego ucznia, przybory plastyczne, karta pracy <i>English Ant 24</i>
Czas trwania	jedna godzina, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja matematyczna - 20 minut, - edukacja plastyczna - 15 minut, - wychowanie fizyczne - 5 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

wychowanie
fizyczne
cele operacyjne: 6

Wprowadzenie do zajęć

Dzieci siadają w kręgu. Nauczyciel proponuje prostą zabawę ruchową: prawą ręką klepiemy kolano, a lewą je głaszczemy.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Zabawa ta usprawnia motorykę dziecka oraz koordynację wzrokowo-ruchową.

edukacja
matematyczna

cele operacyjne:
1, 2, 3, 4

środki dydaktyczne:
- karty pracy nr 1-3,
- kostki do gry

Zajęcia właściwe

1. Rachunek pamięciowy

Połącz działanie z wynikiem - karta pracy nr 1

WSKAZÓWKA DO PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

Dzieciom, które wykonają zadanie wcześniej, proponujemy wykonanie zadania na karcie pracy nr 2.

3. Rozwiązywanie zadań - karta pracy nr 3.

4. Zabawy kostką

Uczniowie siadają na dywanie i rzucają dużą kostką do gry.

Przykładowe polecenia dla uczniów:

- *Rzuć jeden raz kostką i podskocz tyle razy ile wyrzucisz oczek.*
- *Rzuć dwa razy kostką i podaj sumę wyrzuconych oczek.*
- *Rzuć dwa razy kostką i podaj różnicę wyrzuconych oczek.*
- *Rzuć kostką i zrób tyle przysiadów, ile wynosi suma wyrzuconych oczek.*
- *Rzuć kostką i powiedz, który miesiąc w roku wskazuje liczba wyrzuconych oczek.*

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Nauczyciel dopasowuje stopień trudności poleceń do indywidualnych możliwości uczniów. Jeśli nie ma dużej kostki, uczniowie rzucają małymi kostkami w parach i na komendę nauczyciela wykonują polecenia.

edukacja plastyczna

cele operacyjne: 5

środki dydaktyczne:
przybory plastyczne

cele operacyjne: 8

środki dydaktyczne:
karta pracy English
Ant 23

5. Rysunek z figur

- *W ciągu pięciu minut stwórz rysunek złożony z samych figur geometrycznych. Opowiedz, co narysowałeś.*

6. English Ant 23 - uczniowie łączy liniami przedmioty tak, aby powstały pary.

Podsumowanie zajęć

7. Uczniowie dzielą się spostrzeżeniami:

- *Które zadanie sprawiło najwięcej problemu?*
- *Które zadanie było najłatwiejsze?*

edukacja społeczna
cele operacyjne: 7

KARTA PRACY NR 1 sc. 1/45

Połącz działanie z wynikiem.

$3+2$

2

10

9

$10-4$

$7-5$

5

$8-3$

$6+4$

9

6

$1+8$

$7+2$

$4+5$

KARTA PRACY NR 2 sc. 1/45

Połącz działanie z wynikiem.

8+4

7+6

6+5

9+6

15

7+4

14

12

11

7+8

5+9

13

9+3

5+7

9+3

6+8

KARTA PRACY NR 3 sc. 1/45

1. Pod każdą figurą ukryty się liczby. Odgadnij je i zapisz tak, aby działania były prawdziwe.

$$\square + \triangle = \square$$

A green square plus a blue triangle equals a red square containing the number 8.

$$\bigcirc - \square = \square$$

An orange circle containing the number 10 minus a green square equals a green square.

$$\square - \triangle = \square$$

A red square minus a blue triangle equals a green square.

2. Wstaw + lub -, aby otrzymać podane wyniki.

$$7 \square 5 \square 3 = 5$$

$$4 \square 6 \square 2 = 12$$

$$10 \square 5 \square 4 = 9$$

$$6 \square 6 \square 6 = 6$$

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

ENGLISH ANT 24 sc. 1/45

a shoe

a sock

a glove

a sandal

a trainer

Match.

a shoe

shoes

a sock

socks

a glove

gloves

a sandal

sandals

a trainer

trainers

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/46

Tytuł	Zabawy z globusem
Kształtowane kompetencje	językowa, ruchowa, matematyczna, plastyczna, myślenie twórcze, myślenie naukowe, myślenie metaforyczne
Cele zajęć	<p>OGÓLNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wzbogacanie słownictwa, - wprowadzenie pojęcia „model”, - kształcenie umiejętności porównywania liczb i prawidłowego wstawiania znaków: <, >, =. <p>OPERACYJNE: uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wypowiada się na temat wysłuchanego utworu, 2) zna podstawowe pojęcia geograficzne: „kontynent”, „morze”, „ocean”, „wyspa”, „Euroazja”, „Afryka”, „Ameryka Północna”, „Ameryka Południowa”, „Australia”, „Antarktyda” i umie je wskazać te obszary na globusie, 3) zna podstawowe sposoby podróżowania, 4) rozumie, że globus jest pomniejszonym modelem Ziemi, 5) zna nazwy kontynentów, 6) rozszerza zasób słownictwa, 7) zna nazwy kontynentów w języku angielskim, 8) potrafi porównać liczby i prawidłowo zastosować znaki: <, >, =, 9) rozwija myślenie twórcze wykorzystując materiał werbalny
Metody pracy	podające (wiersz, pogadanka, pokaz), aktywizujące (zabawa dydaktyczno-ruchowa), eksponująca (pokaz na tablicy interaktywnej, rysunek), praktyczne (ćwiczenia przedmiotowe)
Formy pracy	zbiorowa, w parach, indywidualna
Środki dydaktyczne	gwizdek, globusy, samochodziki typu resorek, gumowe piłki, flamastry, karta pracy nr 1, dwa jednakowe balony, karta pracy <i>English Ant 23</i>
Czas trwania	cztery godziny, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja polonistyczna - 45 minut, - edukacja przyrodnicza - 60 minut, - edukacja matematyczna - 30 minut, - edukacja plastyczna - 15 minut, - wychowanie fizyczne - 30 minut, - język angielski - 30 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne:
1, 6
środki dydaktyczne:
globus

Wprowadzenie do zajęć

1. Dzieci siedzą w kręgu. Nauczyciel stawia na środku globus i pyta:

- *Czy wiecie, co to jest?*
- *Czym jest globus?*

Zajęcia właściwe

2. Jan Brzechwa, *Globus*

Postuchajcie przygody pewnego globusa. Powiecie mi kto narobił geograficznego bałaganu?

3. Rozmowa kierowana na temat treści wiersza:

- *Kto narobił geograficznego zamieszania?*
- *Co się stało?*
- *Jakie miasta wystąpiły w wierszu?*
- *Czy pamiętacie jakieś nazwy rzek?*
- *Jakie inne nazwy geograficzne zapamiętaliście?*
- *Jakie miasto zginęło?*
- *Czy Polska może istnieć bez Warszawy?*
- *Dlaczego? Czym dla Polski jest Warszawa?*
- *Kto z was był w Warszawie?*
- *Jak się tam dostaliście?*
- *Jak inaczej można podróżować? Jak można dostać się do odległych zakątków świata?*

4. Zabawa ruchowa doskonaląca orientację (odpowiednie reagowanie na sygnały dźwiękowe), polegające na naśladowaniu różnych środków lokomocji na określoną liczbę sygnałów gwizdkiem:

- *jeden gwizdek - samolot (pozycja jaskółki),*
- *dwa gwizdki - pociąg (swobodne wymachy ramion imitujące ruch tłoków lokomotywy),*
- *trzy gwizdki - samochód (ruchy imitujące kręcenie kierownicy),*
- *cztery gwizdki - statek (ruchy naśladowujące wiosłowanie lub przechyty pokładu).*

edukacja ruchowa
cele operacyjne:
3
środki dydaktyczne:
gwizdek

5. Podróż dookoła świata

Nauczyciel rozdaje dzieciom samochodziki na resorach i pyta: *Mamy samochody, czy możemy wybrać się nimi w podróż dookoła świata?*

Nauczyciel wyjaśnia: *To są modele prawdziwych samochodów, tak jak globus jest modelem Ziemi.*

Następnie dzieci pracują w parach. Otrzymują globusy.

- *Co możemy zobaczyć na globusie?*

Wprowadzenie podstawowych pojęć geograficznych jak: „kontynent”, „morze”, „ocean”, „wyspa” oraz zapoznanie z nazwami kontynentów: „Eurazja”, „Afryka”, „Ameryka Północna”, „Ameryka Południowa”, „Australia”, „Antarktyda” (pokaz na globusie.)

edukacja
przyrodnicza
cele operacyjne:
2, 4, 5, 6
środki dydaktyczne:
- samochodziki
- globusy
- tablica interaktywna
- tablety

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

Ćwiczenia w posługiwaniu się globusem przez uczniów, wskazywanie kontynentów z pomocą nauczyciela.

6. Jak Ziemia wygląda z daleka?

Oglądanie zdjęć przedstawiających Ziemię widzianą z kosmosu oraz innych planet Układu Słonecznego - tablica interaktywna.

Rozmowa na temat kulistego kształtu Ziemi.

WSKAZÓWKA DO PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

W tym miejscu nadarza się okazja, by uczeń zdolny mógł podzielić się swoją wiedzą dotyczącą kształtu Ziemi i innymi wiadomościami na jej temat.

7. Kontynenty

Nauczyciel pokazuje na tablicy interaktywnej kontury kontynentów. Uczniowie odczytują ich nazwy. Następnie uczniowie łączą kontur z nazwą.

8. Mój globus - na gumowej, jednobarwnej piłce dzieci próbują odwzorować kształt kontynentów.

9. Przypomnienie znaczenia znaków: <, >, =.

Uczniowie pracują na przykładzie zestawień: duży statek - mały statek, duży samolot - mały samolot, duży samochód - mały samochód, dwa jednakowe balony - tablica interaktywna. Uczniowie wykonują kartę pracy nr 1.

10. English Ant 23. Uczniowie zapoznają się z nazwami kontynentów w języku angielskim. Następnie nakleją wycięte nazwy na kontury kontynentów.

Podsumowanie zajęć

11. Ćwiczenia w „podróżowaniu palcem po globusie”

lub

12. Pytania mrówki Eureka: *Jak możesz dotrzeć z (nazwa) do (nazwa)?*

Rozmowa o najszybszych, najwygodniejszych i najbardziej interesujących środkach lokomocji.

edukacja
przyrodnicza

cele operacyjne:

2, 5

środki dydaktyczne:

(ewentualnie)

- piłki

- flamastry

edukacja
przyrodnicza

cele operacyjne:8

środki dydaktyczne:

- tablica interaktywna

- karta pracy nr 1

język angielski

cele operacyjne: 7

środki dydaktyczne:

karta pracy English

Ant 23

edukacja

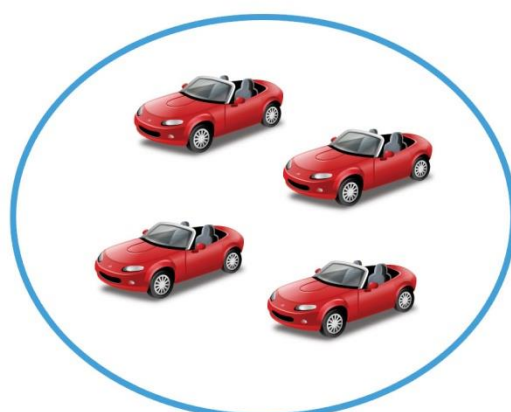
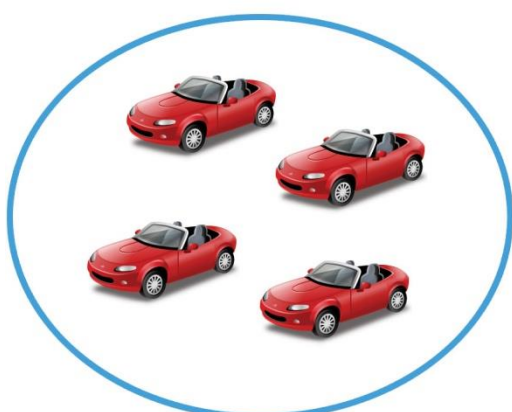
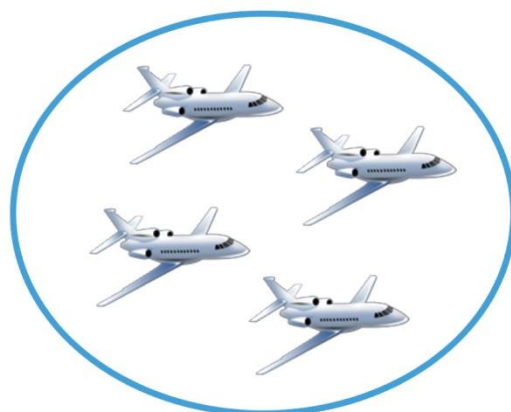
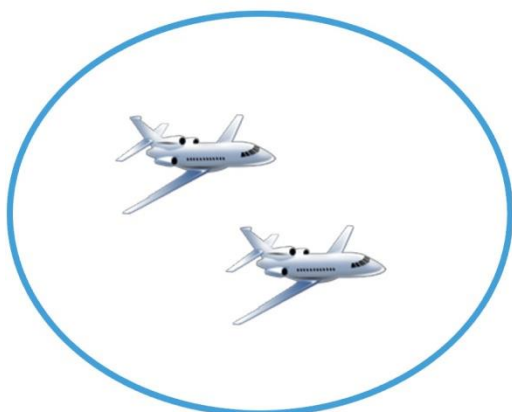
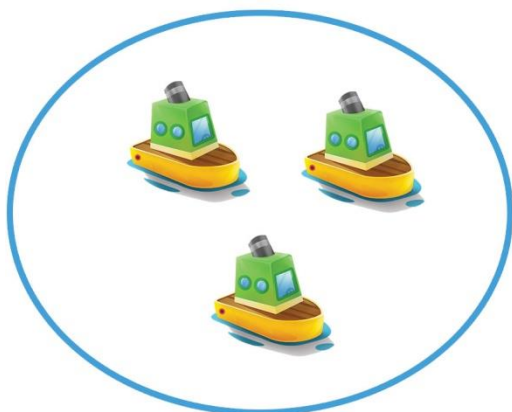
polonistyczna

cele operacyjne: 9

KARTA PRACY NR 1 sc. I/46

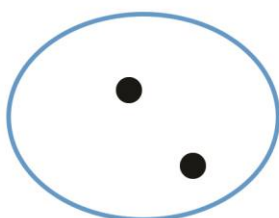
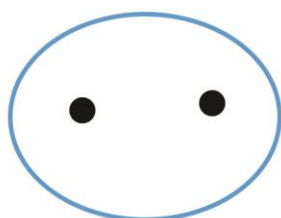
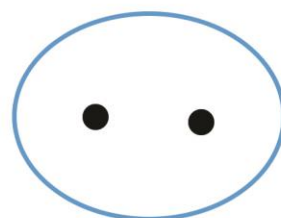
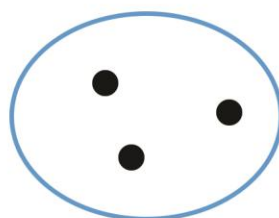
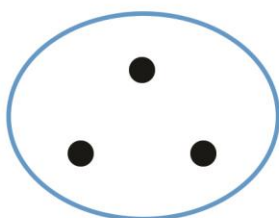
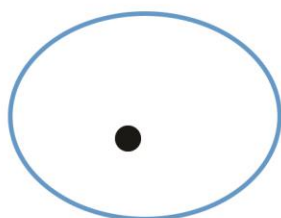
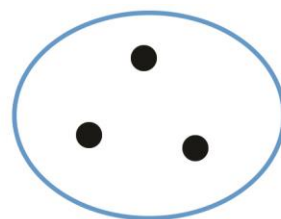
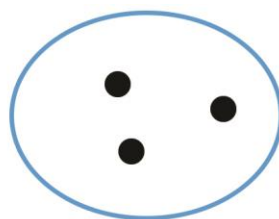
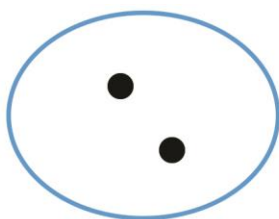
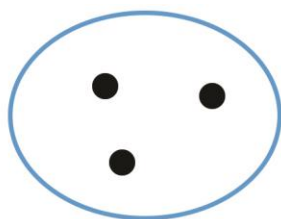
1. Wstaw odpowiedni znak: <, >, =.

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

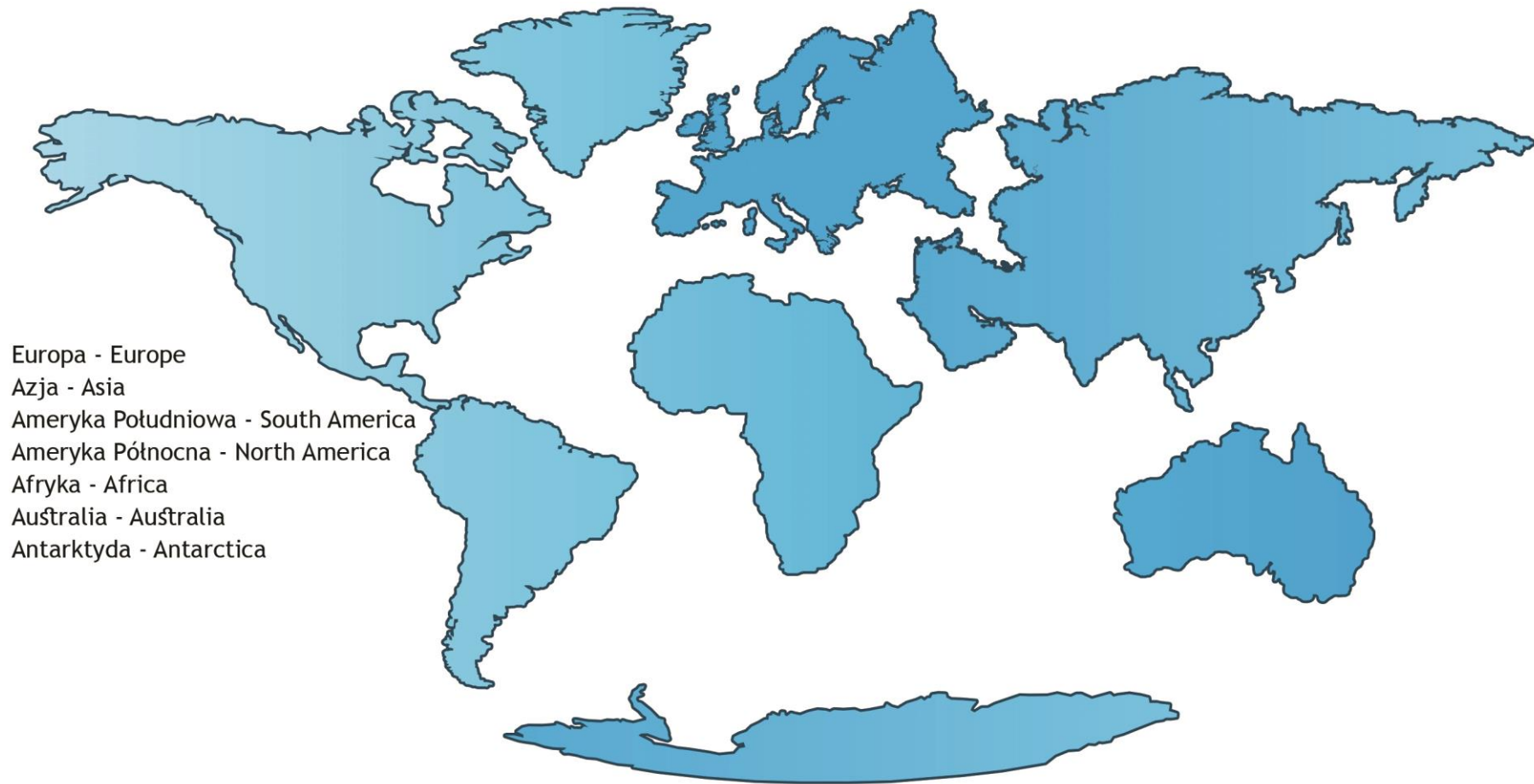
2. Policz kropki i wstaw właściwą liczbę. Wpisz właściwy znak: $<$, $>$, $=$.

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

ENGLISH ANT 25 sc. 1/46

- Europa - Europe
- Azja - Asia
- Ameryka Południowa - South America
- Ameryka Północna - North America
- Afryka - Africa
- Auŝtralia - Australia
- Antarktyda - Antarctica

Europe	Asia	South America	
North America	Africa	Antarctica	Australia

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/47

Tytuł	W krainie lodu
Kształtowane kompetencje	językowe, matematyczne, myślenie naukowe, artystyczne, myślenie twórcze, interpersonalne i społeczne
Cele zajęć	OGÓLNE: <ul style="list-style-type: none"> - wzbogacenie wiedzy przyrodniczej, - rozwijanie kompetencji matematycznych, - kształtowanie wrażliwości społecznej. OPERACYJNE: uczeń: <ol style="list-style-type: none"> 1) rozpoznaje za pomocą dotyku lód i opisuje swoje wrażenia powstałe podczas dotykania go, 2) pokazuje na mapie krainy geograficzne takie jak: Grenlandia, Syberia, Alaska, 3) wie, kim są Inuici i gdzie mieszkają, 4) zna zwyczaje Inuitów, 5) wie, czym jest stereotyp i potrafi omówić jego negatywne funkcje, 6) wskazuje środki transportu możliwe do wykorzystania podczas podróży do krainy Inuitów, 7) dokonuje analizy i syntezy słuchowej wyrazów, 8) doskonalą umiejętność dodawania i odejmowania w zakresie 12, 9) samodzielnie przeprowadza obserwację podczas eksperymentu i wyciąga z niej wnioski, 10) wie, że w języku angielskim można porozmawiać z osobami różnych narodowości, 11) wskazuje te elementy zajęć, które go najbardziej zdziwiły
Metody pracy	podające (opis, wyjaśnienie, komentarz), praktyczne (ćwiczenia przedmiotowe, eksperyment)
Formy pracy	zbiorowa, grupowa, w parach, indywidualna
Środki dydaktyczne	kostki lodu, sól, piasek, mąka, cukier, karty z ilustracjami przedmiotów (załącznik 1), karty z fokami do gry (karta pracy nr 1), karta pracy nr 2, karta pracy <i>English Ant 25</i>

Czas trwania	cztery godziny 30minut, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja przyrodnicza - 45 minut, - edukacja polonistyczna - 45 minut, - edukacja matematyczna - 45 minut, - edukacja społeczna - 45 minut, - język angielski - 30 minut
--------------	---

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja przyrodnicza
cele operacyjne: 1
środki dydaktyczne: kostki lodu

Wprowadzenie do zajęć

1. Znikający lód

Uczniowie siedzą w kręgu na dywanie. Nauczyciel prosi, by zamknęli oczy i wystawili ręce z tyłu pleców. Pierwszemu dziecku wkłada do rąk kostkę lodu. Uczniowie manipulują przedmiotem, a następnie przekazują go dalej. W pewnym momencie lód rozpuszcza się.

Pytania:

- *Jak myślicie, co trzymaliście w rękach?*
- *Co czuliście, jak trzymaliście ten przedmiot w rękach? Jakie to było?*
- *Co się stało z tym przedmiotem?*

Zajęcia właściwe

2. Mapa

Nauczyciel pyta uczniów: *Czy znacie takie miejsca na świecie, gdzie zima trwa znacznie dłużej niż w Polsce, gdzie wokół jest mnóstwo śniegu i lodu?*

Nauczyciel wyjaśnia, że takimi miejscami są na przykład: Grenlandia, Syberia, Alaska. Wspólnie z uczniami ustalają położenie tych krain geograficznych na mapie.

Nauczyciel pyta: *Kto mieszka w krainie lodu?*

W przypadku udzielenia odpowiedzi „Eskimosi”, nauczyciel wyjaśnia uczniom, że właściwa nazwa mieszkańców wskazanych terenów to „Inuici”. Podkreśla, że sami Inuici nie lubią, kiedy nazywa się ich Eskimosami, ponieważ „Eskimos” oznacza „pożeracza surowego mięsa”. Nikt nie lubi być oceniany i nazywany na podstawie jednej cechy (np. rudzielec - osoba z rudymi włosami, kujon - uczeń lubiący się uczyć itp.).

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Nauczyciel, podając przykłady przezwisk, np. „rudzielec”, „kujon”, może zapytać uczniów, jak czują się osoby tak określane.

edukacja przyrodnicza
cele operacyjne: 2, 5
środki dydaktyczne: mapa świata

3. Jak dotrzeć do Grenlandii?

Uczniowie raz jeszcze spoglądają na mapę i ustalają, w jaki sposób można by dotrzeć do krainy Inuitów.

edukacja przyrodnicza
cele operacyjne: 6
środki dydaktyczne: mapa świata

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne: 7
środki dydaktyczne:
załącznik 1

edukacja
przyrodnicza
cele operacyjne:
2,3,4
środki dydaktyczne:
- materiały na temat
Inuitów
- tablety

edukacja
matematyczna
cele operacyjne: 8
środki dydaktyczne:
- karta pracy nr 1
- kostki do gry

edukacja
przyrodnicza
cele operacyjne: 9
środki dydaktyczne:
- karta pracy nr 2
- mąka,
- cukier,
- sól,
- piasek
- kostki lodu
- talerzyki

4. Prezenty dla Inuitów

Uczniowie siadają na dywanie. Nauczyciel rozkłada ilustracje różnych przedmiotów (załącznik 1). Informuje uczniów, że za chwilę wyruszą statkiem w podróż do krainy Inuitów i w związku z tym warto zabrać ze sobą jakiś prezent dla gospodarzy. Uczniowie wybierają ilustracje przedmiotów, których nazwy zawierają głoskę „g”. Po zapakowaniu prezentów na statek dzieci naśladują jednocześnie ruchy wiosłem.

5. Rozmowa na temat Inuitów

Nauczyciel gromadzi z uczniami informację dotyczącą ich wiedzy potocznej na temat Inuitów:

- *Jak nazywają się ich domy?*
- *Jak wyglądają Inuici?*
- *Co jedzą Inuici?*
- *Jakie mają zwyczaje?*
- *Jaka jest tam pogoda?*

Następnie nauczyciel przedstawia uczniom zgromadzone materiały na temat Inuitów, które prawdopodobnie pokażą ich życie w zupełnie inny sposób, niezgodny z dotychczasowymi przekonaniami dzieci (prawdopodobne przekonania uczniów na temat Inuitów: mieszkają w igloo, jedzą tylko ryby, nie używają lodówek, temperatura powietrza przez cały rok jest bardzo niska itd.). Nauczyciel wprowadza pojęcie „stereotypu”. Pyta uczniów o przykłady stereotypów i wspólnie oceniają, jaki może być ich wpływ na życie ludzi.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Pojęcie „stereotypu” można wyjaśnić w następujący sposób: jest to popularny wśród bardzo wielu ludzi pogląd, który nie jest zgodny z prawdą, z faktami.

6. Polowanie na foki

Uczniowie dzielą się na czteroosobowe drużyny, łączą ławki po dwie, a następnie z karty pracy nr 1 wycinają 12 kart do gry. Uczniowie rozkładają na stolikach karty z fokami ponumerowane od 1 do 12. Każda grupa dostaje dwie kostki do gry. Uczniowie rozpoczynają polowanie na foki, rzucając dwiema kostkami na raz. Ustalają wyrzuconą sumę oczek (w pamięci lub zliczając kropki na kostce). Wynik wskazuje kartę z liczbą upolowanych fok. Wygrywa ten uczeń, który zebrał najwięcej kart (upolował najwięcej fok).

7. Zamarznięte bilety

Nauczyciel informuje uczniów, że dzisiejsza wyprawa dobiega już końca i że będą wracać do Polski. Po chwili jednak przerażonym głosem przekazuje im wiadomość, że wszystkie bilety pokrył gruby lód i jeśli szybko nie opracują sposobu na przyspieszenie topnienia lodu, zostaną w Grenlandii na zawsze. Nauczyciel zagląda do plecaka. W środku ma tylko mąkę, cukier, sól i piasek. Uczniowie dzielą się na czteroosobowe zespoły. Na stolikach ustawiają talerzyki z kostkami lodu, a następnie każdą z tych kostek posypują inną substancją (jedną kostkę dobrze jest potraktować jako kontrolną i niczym jej nie posypywać). Swoje obserwacje dzieci notują na karcie pracy nr 2

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Ten eksperyment można przeprowadzić na podwórku szkolnym. Woda zamarza w temperaturze poniżej zera. Sól znacznie obniża punkt zamarzania wody, a zatem przyspiesza też proces topnienia lodu.

WSKAZÓWKA PANA OD PRZYRODY

Posypanie kostek lodu przyspiesza topnienie lodu, gdyż sól rozpuszcza się w wodzie powstałej na powierzchni kostek lodu (wierzchnia warstwa lodu „nadtopiła” się pod wpływem dodatniej temperatury, ponadto, sól ma wyższą temperaturę niż lód) tworząc roztwór soli w wodzie. Roztwór soli zaś ma niższą temperaturę zamarzania niż czysta woda - określono, że w warunkach laboratoryjnych, zaledwie dziesięcioprocentowy roztwór chlorku sodu może obniżyć temperaturę krzepnięcia wody do -21 stopni Celsjusza. Zatem powstały roztwór soli topi dalszą część kostki lodu. Podobnie jest w przypadku cukru, tyle że roztwór cukru ma wyższą temperaturę zamarzania.

Piasek również może przyspieszać topnienie lodu, ale jedynie w przypadku dopływu energii słonecznej, zarówno bezpośredniej jak i rozproszonej. Energia słoneczna (bezpośrednia i rozproszona) skupia się na ziarnach piasku, te się ogrzewają i topią lód. Proces ten jednak zachodzi wolniej (mniej efektywnie) niż w przypadku soli, ale może być bardziej długotrwały (nawet wtopione np. w czasie mroźnej nocy w lód cząsteczki piasku w ciągu dnia mogą kumulować energię i rozpuszczać ponownie zamarznięty wokół siebie lód). Zimą bardziej skuteczne jest sypanie popiołem - ma on kolor czarny, bardziej absorbuje (kumuluje) ciepło i szybciej topi lód.

Mąka nie wchodzi w reakcje z lodem (wodą), ponadto nie kumuluje energii cieplnej (jest biała) i nie wpływa istotnie na topnienie lodu. Wręcz może je opóźnić, gdyż utworzy na powierzchni lodu warstwę ochronną („pierzynkę”) izolującą od otaczającego powietrza o dodatniej temperaturze.

język angielski
cele operacyjne: 10
środki dydaktyczne:
-karta pracy English
Ant 25

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne: 11

8. English Ant 25

Nauczyciel tłumaczy, że nie znając języka Inuitów, trudno będzie porozumieć się z nimi. Jest jednak prawdopodobne, że znają oni język angielski, którym posługuje się wiele osób na całym świecie. Proponuje, aby dzieci nauczyły się angielskich nazw prezentów dla Inuitów. Uczniowie poznają angielskie nazwy przedmiotów wykorzystywanych na lekcji. Zakreślają nazwę słowa, które widzą na ilustracji (karta pracy *English Ant 25*).

Podsumowanie zajęć

9. Nauczyciel pyta uczniów, co najbardziej zdziwiło ich podczas zajęć.

KARTA PRACY NR 1 sc. 1/47

1

2

3

4

5

6

7

8

9

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

10

A rounded rectangular box containing the number 10 at the top. Below the number, there are ten cartoon seals arranged in two vertical columns of five seals each.

11

A rounded rectangular box containing the number 11 at the top. Below the number, there are eleven cartoon seals arranged in three vertical columns: the first column has one seal, the second column has four seals, and the third column has six seals.

12

A rounded rectangular box containing the number 12 at the top. Below the number, there are twelve cartoon seals arranged in four vertical columns of three seals each.

KARTA PRACY NR 2 sc. 1/47

ETAP 1. Pytania i hipotezy badawcze

Pytania badawcze:

- *Które substancje przyspieszają topnienie lodu?*
- *Która substancja sprawia, że kostka lodu topnieje najszybciej?*

Hipotezy badawcze:

1. Zaznacz „+” te substancje, które według Ciebie przyspieszają topnienie lodu.

2. Zaznacz „+” substancję, która Twoim zdaniem sprawi, że kostka lodu rozpuści się najszybciej.

ETAP 2. Przeprowadzenie eksperymentu

ETAP 3. Weryfikacja hipotez

Wstaw „+” pod obrazkami substancji, które przyspieszyły topnienie kostek lodu. Pokoloruj ramkę pod obrazkiem substancji, która najszybciej rozpuściła lód.

ENGLISH ANT 25 sc. 1/47

Circle.

a button   a teddy bear
a pen   a desk
a fork   a hen
a crayon   a bucket

a pen   a desk
a crayon   a fork
a hen   a button
a teddy bear   a bucket

a fork   a crayon
a bucket   a pen
a hen   a desk
a teddy bear   a button

a teddy bear   a bucket
a hen   a fork
a pen   a desk
a crayon   a button

a desk   a button
a hen   a crayon
a fork   a pen
a teddy bear   a bucket

a button   a teddy bear
a pen   a bucket
a desk   a hen
a crayon   a fork

a fork   a teddy bear
a crayon   a pen
a hen   a bucket
a desk   a button

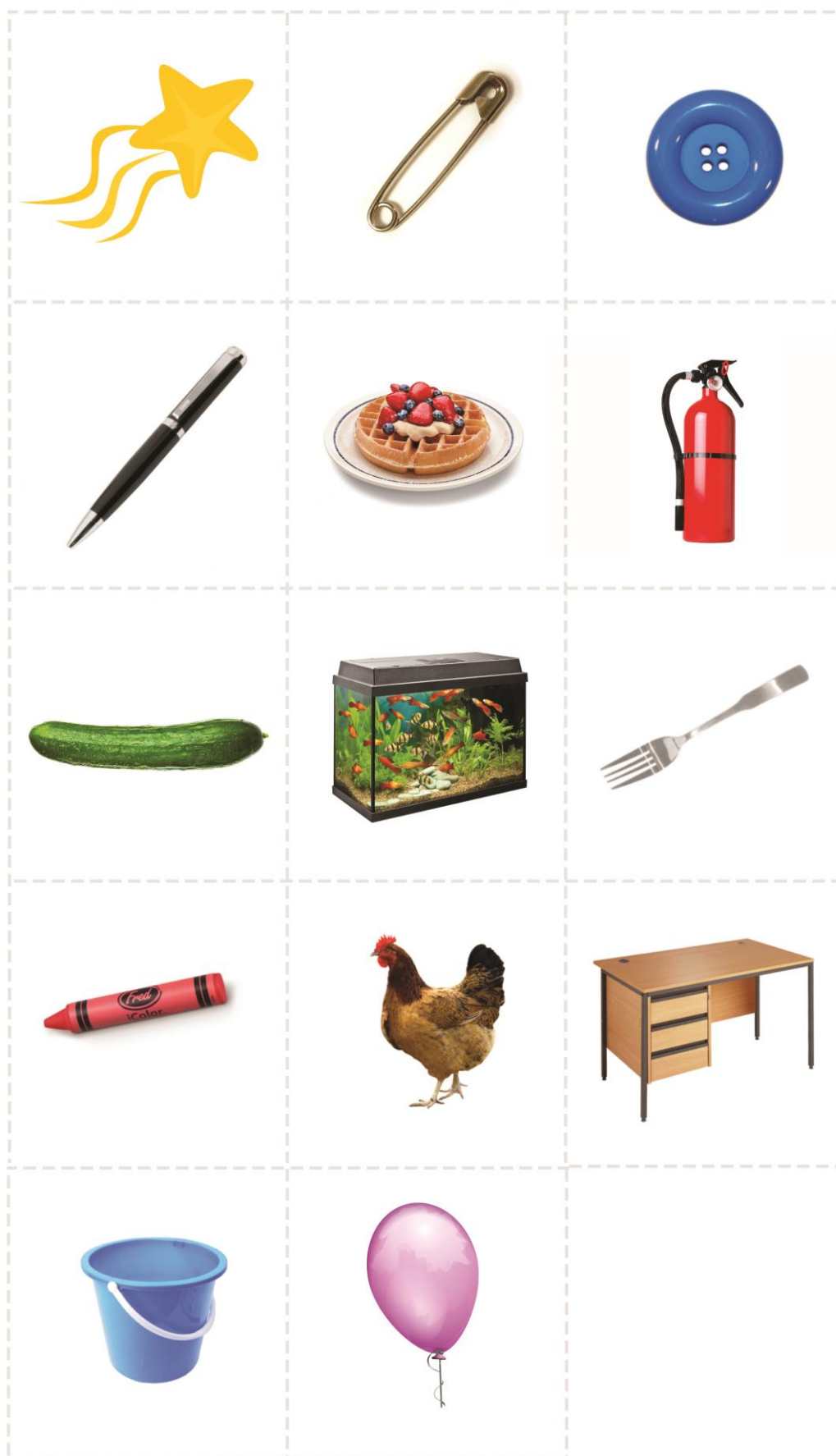

a teddy bear   a desk
a crayon   a pen
a bucket   a button
a fork   a hen

ZAŁĄCZNIK 1 sc. 1/47

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/48

Tytuł	Zabawy twórcze na śniegu
Kształtowane kompetencje	artystyczne, językowe, myślenie twórcze
Cele zajęć	OGÓLNE: <ul style="list-style-type: none"> - rozwijanie myślenia twórczego dzieci, - kształtowanie umiejętności aktywnego spędzania czasu podczas zimy. OPERACYJNE: Uczeń <ol style="list-style-type: none"> 1) jest zaintrygowany, do kogo należą zaobserwowane ślady na śniegu, 2) charakteryzuje tajemniczą postać, 3) tworzy wymyśloną postać ze śniegu, 4) wykorzystuje naturalną przestrzeń (zimowa sceneria) do zabaw twórczych, 5) prezentuje efekty swojej pracy
Metody pracy	podające (opis, wyjaśnienie, komentarz, wiersz), praktyczne (ćwiczenia przedmiotowe, metoda przewodniego tekstu, eksperyment)
Formy pracy	zbiorowa, grupowa, w parach, indywidualna
Środki dydaktyczne	tektura, szablon stopy potwora - załącznik 1, szeroka guma (około 30 centymetrów), farby, pojemniki z wodą, pędzle
Czas trwania	jedna godzina - edukacja plastyczna

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja przyrodnicza
cele operacyjne: 1
środki dydaktyczne:
załącznik 1

Wprowadzenie do zajęć

1. Nauczyciel wycina z tektury kształt stóp podobny do stóp potwora (załącznik nr 1), a następnie w połowie szablonu robi niewielkie nacięcia i przykleja szeroką gumę. Tuż przed zajęciami nauczyciel z przymocowanymi do swoich butów papierowymi stopami, udaje się na plac wokół szkoły. Spacerując, zostawia tajemnicze ślady.

Po czynnościach organizacyjno-porządkowych nauczyciel mówi uczniom, że podczas dzisiejszej drogi do szkoły dokonał szokującego odkrycia. Chętnie pokazałby uczniom, co znalazł, ale muszą mu obiecać, że pozostanie to ich tajemnicą. Następnie wszyscy udają się na boisko szkolne.

Zajęcia właściwe

2. Kto zostawił te ślady?

Nauczyciel zaprowadza uczniów w miejsce, gdzie rozpoczynają się ślady potwora. Pyta uczniów:

- *Jak myślicie, kto lub co mogło zostawić te ślady?*
- *Czy ta istota jest duża czy mała?*
- *Jak, Waszym zdaniem, ona wygląda?*
- *Gdzie można ją spotkać?*
- *Co je?*
- *Jakie dźwięki wydaje*
- *Czy jest miła?*

3. Lepienie postaci ze śniegu

Uczniowie w grupach lepią ze śniegu postać, która mogłaby zostawić znalezione ślady. Następnie ozdabiają istotę przy pomocy farb, wspólnie nadają jej imię i ustalają, co ta istota lubi robić najbardziej.

Przedstawiciele każdej z grup prezentują ulepioną przez siebie postać.

4. Ślady na śniegu

Zadaniem uczniów jest samodzielne wykonanie na śniegu śladów lub innych znaków, które mogłyby zostawić tajemnicze istoty. W tym celu mogą odbijać na śniegu stopy, dłonie, ale także obiekty, które znajdują się w najbliższym otoczeniu.

Podsumowanie zajęć

Uczniowie prezentują efekty swojej pracy.

edukacja przyrodnicza
cele operacyjne: 1,2

edukacja plastyczna
cele operacyjne: 3
środki dydaktyczne:
- farby
- pędzle

edukacja plastyczna
cele operacyjne: 4

edukacja plastyczna
cele operacyjne: 5

ZAŁĄCZNIK 1 sc. 1/48

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/49

Tytuł	Niezwykła historia liczb
Kształtowane kompetencje	matematyczne, komunikacyjne
Cele zajęć	<p>OGÓLNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wzbogacanie słownictwa, - ćwiczenie umiejętności aktywnego słuchania innych, - rozwijanie umiejętności współpracy w zespole i podejmowania wspólnych decyzji, - wdrażanie do przestrzegania ustalonych zasad. <p>OPERACYJNE: uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) potrafi zapamiętać informacje zawarte w czytany tekście 2) wie, że liczby zapisujemy za pomocą cyfr, 3) odróżnia znaki rzymskie od arabskich, 4) ustala kolejność zajętych miejsc, przeliczając kreski, 5) zgodnie współpracuje w zespole, 6) odczytuje liczby od jednego do dziesięciu w języku angielskim, 7) ćwiczy myślenie twórcze na materiale werbalnym
Metody pracy	podające (pogadanka), aktywizujące (gra dydaktyczna), praktyczne (ćwiczenia przedmiotowe)
Formy pracy	zbiorowa, grupowa, w parach, indywidualna
Środki dydaktyczne	<i>Nasz elementarz</i> (s. 84–85), różne rodzaje liczydeł i liczmanów, drewniane patyczki (po jednym dla każdego zespołu), kolorowe klocki, karteczki z napisem „BRAWO!”, karta pracy nr 1, karta pracy <i>English Ant 26</i>
Czas trwania	jedna godzina 30 minut, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja matematyczna - 15 minut, - edukacja polonistyczna - 30 minut, - język angielski - 30 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

Wprowadzenie do zajęć

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne:
1,4

środki dydaktyczne:
- kolorowe klocki,
- patyczki

1. Uczniowie siedzą na dywanie. Nauczyciel zaprasza dzieci do udziału w konkursie. Na początku dzieli on uczniów na cztery zespoły (w tym celu dzieci losują klocki w czterech kolorach). Każda drużyna wybiera przedstawiciela, który będzie udzielał nauczycielowi na ucho odpowiedzi, i dziecko, które na patyczku zaznaczać będzie mazakiem prawidłową odpowiedź. Jedna kreska na patyczku oznacza jeden punkt dla drużyny. Wygrywa zespół, który zdobędzie najwięcej punktów.

Zajęcia właściwe

edukacja
matematyczna
cele operacyjne:
2, 3, 4, 5

środki dydaktyczne:
- patyczki,
- liczydła i liczmany,
- karta pracy nr 1

2. Niezwykła historia liczb -konkurs

Nauczyciel podaje cel konkursu: *Waszym zadaniem będzie zapamiętanie jak najwięcej informacji z tekstu, który zaraz przeczytamy.*

Uczniowie słuchają czytanego przez nauczyciela tekstu *Niezwykła historia liczb*, s. 84–85.

Następnie nauczyciel zadaje pytania, dzieci ustalają w grupach odpowiedź, którą przedstawiciel grupy przekazuje nauczycielowi „na ucho”. Nauczyciel mówi, czy odpowiedź jest prawidłowa.

Przykładowe pytania:

- *Na czym robili nacięcia nasi przodkowie? Wymień co najmniej dwa.*
- *Ile rowków znajduje się na kości wilka, która zachowała się do dziś?*
- *W jaki sposób do liczenia wykorzystywano sznurek?*
- *Jakich przedmiotów używano zamiast patyczków? Wymień co najmniej dwa.*
- *Co to za urządzenie do liczenia, popularne tak samo dawniej, jak dziś?*
- *Jak nazywają się cyfry, które przywędrowały do Europy z Arabami?*
- *Jakiej cyfry brakowało wśród cyfr arabskich?*
- *Gdzie dziś można spotkać cyfry rzymskie?*

Dzieci przeliczają zaznaczone kreski na patykach, ustalają kolejność zajętych przez grupy miejsc.

Nauczyciel zwraca uwagę na wkład pracy wszystkich członków grupy. Wszystkim dzieciom za zapamiętane informacje wręcza karteczki z napisem „BRAWO!”.

3. Liczmany i liczydła

Uczniowie oglądają ilustracje do tekstu oraz różne rodzaje liczmanów i liczydeł zgromadzonych w klasie.

4. Cyfry rzymskie

Uczniowie układają cyfry rzymskie z patyczków według wzoru z karty pracy.

5. **English Ant 26.** Uczniowie utrwalają znajomość liczebników od jednego do dziesięciu, dopasowują kolorowe liczby do tabelki.

Podsumowanie zajęć

Uczniowie kończą zdanie: *Gdyby na świecie nie było liczb, to...*

j. angielski
cele operacyjne: 6
środki dydaktyczne:
karta pracy English
Ant 26

KARTA PRACY NR 1 sc. I/49

Ułóż z patyczków przynajmniej 3 wybrane przez siebie liczby rzymskie.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

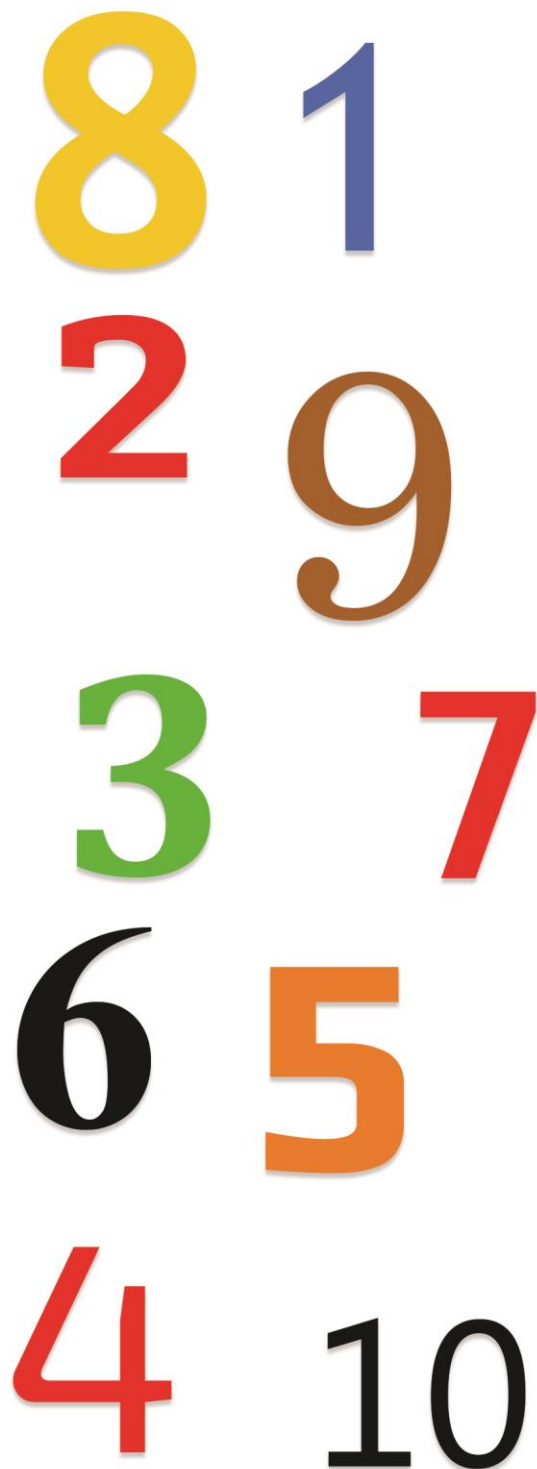
I II III IV V VI VII VIII IX X XI XII

ENGLISH ANT 26 sc. 1/49

Colour.

Number	
one	
two	
three	
four	
five	
six	
seven	
eight	
nine	
ten	

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/50

Tytuł	Zegar i czas
Kształtowane kompetencje	językowa, matematyczna, plastyczna, myślenie twórcze
Cele zajęć	OGÓLNE: <ul style="list-style-type: none"> - wprowadzenie określenia „pomiar czasu”, - odczytywanie godzin na zegarze. OPERACYJNE: uczeń: <ol style="list-style-type: none"> 1) umie odczytać pełne godziny na zegarze, 2) zna dni tygodnia, 3) wie, do czego służą kalendarz i zegar, 4) uczestniczy w rozmowie, udziela odpowiedzi na pytania, 5) umie odczytać i zapisać pełne godziny w języku angielskim
Metody pracy	podająca (wiersz, pogadanka), praktyczna (ćwiczenia praktyczne)
Formy pracy	zbiorowa, indywidualna
Środki dydaktyczne	różne rodzaje kalendarzy, różne rodzaje zegarów, karty pracy nr 1–3, karta pracy <i>English Ant 27</i> , załącznik 1
Czas trwania	dwie godziny, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja polonistyczna - 20 minut, - edukacja plastyczna - 25 minut, - edukacja matematyczna - 30 minut, - język angielski - 15 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne: 4

cele operacyjne:
2, 3
środki dydaktyczne:
karta pracy nr 1

edukacja plastyczna
cele operacyjne:
2, 3
środki dydaktyczne:
- karta pracy nr 2
- kalendarze

edukacja
matematyczna
cele operacyjne:
1, 3, 4
środki dydaktyczne:
- karta pracy nr 3
- zegary

Wprowadzenie do zajęć

1. Nauczyciel odczytuje wiersz autorstwa Jana Brzechwy, pt. Tydzień, a następnie przeprowadza z uczniami rozmowę na temat jego treści.

Zajęcia właściwe

2. Szeregowanie zdarzeń

Uczeń szereguje zdarzenia według ich następstwa w czasie (co było, co jest, co będzie).

Polecenie: *Wytnij zegar tygodnia- karta pracy nr 1 i odpowiedź na pytania:*

- *Ile dni ma tydzień? Nazwij je.*
- *Który dzień jest pierwszym dniem tygodnia (drugim, trzecim...)?*
- *Jaki dzień następuje po wtorku (piątku, niedzieli)?*
- *Jaki dzień jest przed wtorkiem (piątkiem, niedzielą)?*
- *Ile dni upłynie od środy do niedzieli (od wtorku do piątku)?*

3. Dni tygodnia

Wykonanie karty pracy nr 2. Na dole karty znajdują się nazwy dni tygodnia, uczeń wycina je i wkleja w odpowiednie miejsce. Następnie wykonuje rysunek przedstawiający, co robi w poszczególne dni.

Rozmowa indywidualna z uczniami:

- *Jaki jest dziś dzień tygodnia?*
- *Co zrobisz dzisiaj?*
- *Co robiesz wczoraj?*
- *Co planujesz robić jutro?*
- *Za ile dni będziesz... (w zależności co narysowało dziecko)?*
- *Jaki czas obejmuje stworzony przez was kalendarz?*

Nauczyciel wyjaśnia: *Kalendarze służą do określania upływającego czasu. Powstały dawno temu. Obejmują wszystkie dni roku. Pokaz kalendarzy.*

4. Pokaz urządzeń do pomiaru czasu

Na tablicy interaktywnej nauczyciel pokazuje zegar słoneczny, klepsydrę, zegar ozdobny, zegar ścienny, zegarek kieszonkowy, zegarek na rękę, budzik, stoper.

Nauczyciel pyta: *Jaki czas obejmuje zegar?*

Dzieci wypowiadają się, gdzie się spotkały z danymi urządzeniami.

5. Pokaz zegara.

Przypomnienie, która wskazówka pokazuje godziny, a która minuty.

Uczniowie wypełniają kartę pracy nr 3.

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

język angielski
cele operacyjne: 5
Środki dydaktyczne:
karta pracy English
Ant 27

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne: 4

6. English Ant 27. Uczniowie zapisują, którą godzinę wskazuje zegar oraz rysują wskazówki zgodnie z instrukcją w języku angielskim.

Podsumowanie zajęć

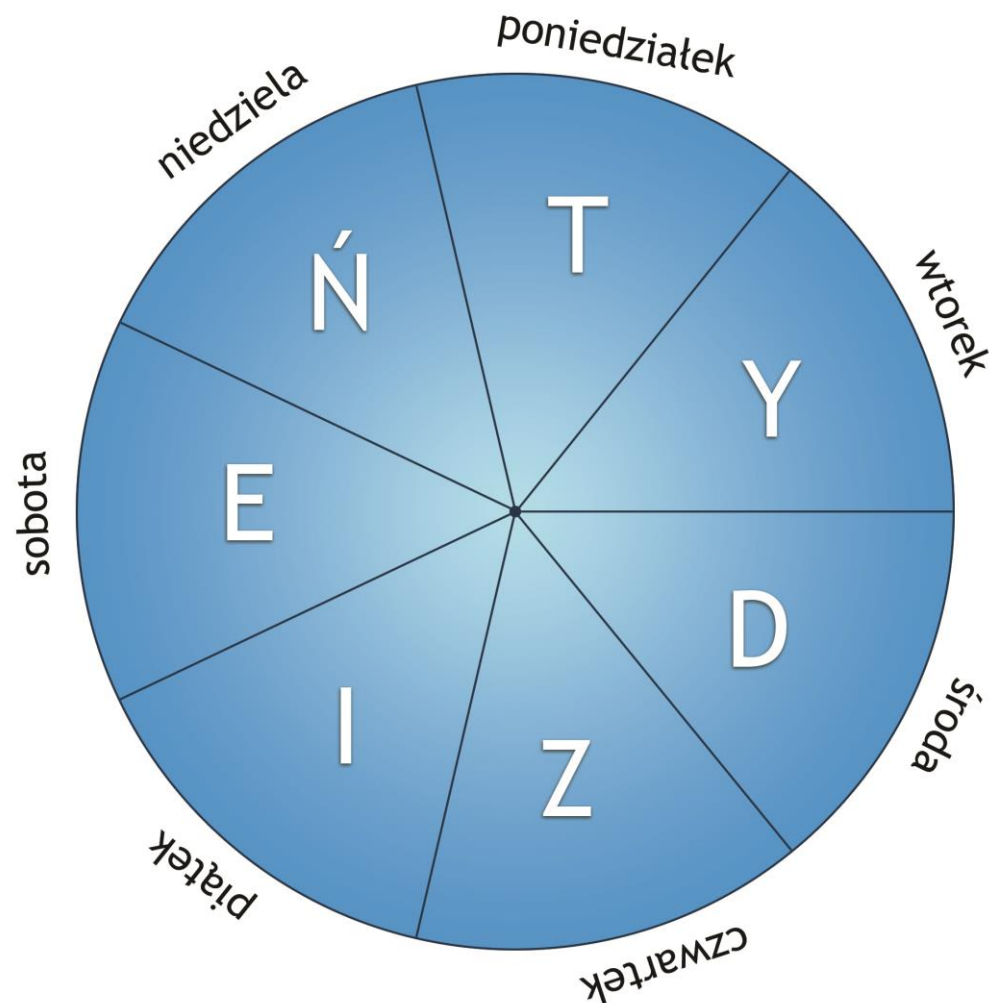
Powiedz, z czym kojarzą ci się słowa „zegar” i „czas”.

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

KARTA PRACY NR 1 sc. 1/50

Wytnij zegar tygodnia.

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

KARTA PRACY NR 2 sc. 1/50

T	Y	D	Z	I	E	Ń

PONIEDZIAŁEK	SOBOTA	CZWARTEK	WTOREK	PIĄTEK	NIEDZIELA	ŚRODA
--------------	--------	----------	--------	--------	-----------	-------

KARTA PRACY NR 3 sc. 1/50

1. Którą godzinę wskazuje każdy zegar?

2. Narysuj wskazówki tak, aby zegary wskazywały podane godziny.

10.00

6.00

8.00

2.00

1. Match.

It's two o'clock.

It's six o'clock.

It's five o'clock.

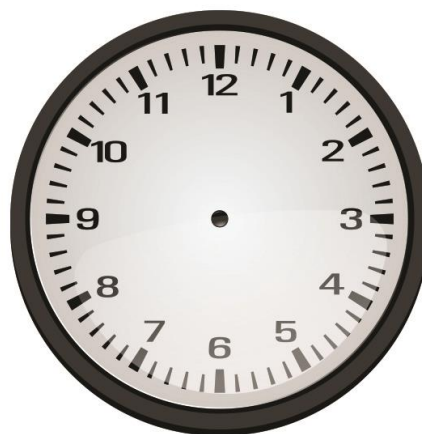
It's ten o'clock.

2. Draw.

It's six o'clock.

It's ten o'clock.

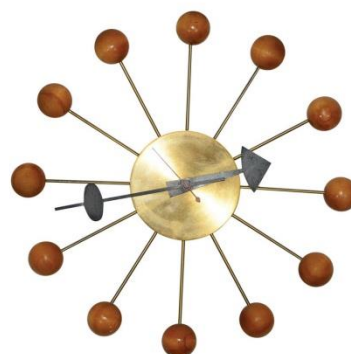
It's two o'clock.

It's five o'clock.

ZAŁĄCZNIK 1 sc. 1/50

SCENARIUSZ ZAJĘĆ I/51

Tytuł	Bezpieczeństwo w sieci
Kształtowane kompetencje	informatyczne, interpersonalne i społeczne
Cele zajęć	OGÓLNE: uświadomienie sobie niebezpieczeństw związanych z korzystaniem z komputerów i Internetu. OPERACYJNE: uczeń: <ol style="list-style-type: none"> 1) zna możliwości wykorzystania Internetu i potrafi ocenić ich użyteczność, 2) zna niebezpieczeństwa związane z korzystaniem z komputera i Internetu, 3) zna zasady bezpiecznego korzystania z komputera i Internetu, 4) wie, jak bronić się przed zagrożeniami związanymi z wirusami oraz anonimowymi wiadomościami, 5) jest świadomy, czym jest prawo autorskie i stara się go przestrzegać.
Metody pracy	podające (pogadanka, opis, wyjaśnienie), aktywizujące (mapa funkcjonalna, metoda przypadków), eksponujące (film)
Formy pracy	zbiorowa, grupowa, w parach, indywidualna
Środki dydaktyczne	karty pracy nr 1–3, załącznik 1
Czas trwania	dwie godziny - zajęcia komputerowe

PRZEBIEG ZAJĘĆ

zajęcia komputerowe,
edukacja
polonistyczna
cele operacyjne:1
środki dydaktyczne:
karta pracy nr 1

Wprowadzenie do zajęć

1. Do czego służy Internet?

Ucniowie w parach podają funkcje Internetu z wykorzystaniem mapy funkcjonalnej (karta pracy nr 1). Następnie podkreślają tylko te funkcje, z których sami korzystają. Mapy funkcjonalne omawiane są na forum. Uczniowie na podstawie wszystkich wypowiedzi wspólnie z nauczycielem wybierają cztery najbardziej popularne funkcje Internetu. Nauczyciel zapisuje je na tablicy.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Nauczyciel może w dniu poprzedzającym te zajęcia poprosić uczniów o przeprowadzenie wywiadu z ich domownikami na temat tego, do czego wykorzystują Internet. Warto również wspólnie z uczniami wyjaśnić samo pojęcie „Internet”.

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

Dodatkowym zadaniem dla uczniów zdolnych lub szczególnie zainteresowanych może być przygotowanie informacji na temat historii Internetu (Kiedy powstał? Jakie było jego pierwotne zastosowanie? Jak zmieniał się na przestrzeni lat?).

Zajęcia właściwe

2. Historie z życia wzięte

Nauczyciel czyta uczniom cztery historie. Informuje ich wcześniej, że są one prawdziwe, czyli faktycznie przydarzyły się bohaterom. Po przeczytaniu tekstu prosi uczniów o dopasowanie historii bohatera do wskazanych zagrożeń. UWAGA! Do jednego bohatera może pasować kilka zagrożeń.

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM SZEŚCIOLETNIM

Wskazane jest przeczytanie na głos zagrożeń opisanych w karcie pracy nr 2 tak, aby uczeń młodszy bez problemu zidentyfikował treść twierdzeń do wyboru.

ANIA (dziewięć lat, mieszka w Toruniu)

Kiedy rodzice kupili ma laptopa, cieszyłam się najmocniej na świecie. Nie trwało to jednak długo, gdyż po otwarciu maila od nieznajomej osoby wirus zaatakował mój komputer i zupełnie przestał on działać. Zapomniałam o tym, że każdy komputer powinien być chroniony odpowiednim programem antywirusowym.

BARTEK (siedem lat, mieszka w Poznaniu)

Założyłem sobie konto na jednym portalu, choć było wyraźnie napisane na stronie, że konto jest przeznaczone dla osób powyżej 13. roku życia. Nie przejmowałem się tym, bo moi koledzy też takie mieli. Któregoś dnia otrzymałem na tym portalu wiadomość, która była bardzo obraźliwa dla mnie. Poczuję się bardzo źle, było mi naprawdę smutno.

MARYSIA (osiem lat, mieszka w Suwałkach)

zajęcia komputerowe
cele operacyjne:
1, 3, 4, 5
środki dydaktyczne:
karta pracy nr 2 i 3

Kiedyś szukałam jakiejś ciekawej gry i wyskoczyło okienko z prośbą o uzupełnienie danych. Podałam swoje imię, nazwisko i adres zamieszkania, żeby mieć dostęp do gry. Po jakimś czasie przyszedł list z rachunkiem do zapłacenia za skorzystanie z gry - 100 zł! Rodzice byli na mnie wściekli.

AGATA (dziesięć lat, mieszka w Zakopanem)

Bardzo chciałam obejrzeć film, który był pokazywany w kinach. Znalazłam na jakiejś stronie plik z filmem i ściągnęłam go sobie. Nie wiedziałam, że w ten sposób popełniam kradzież. Każdy twórca powinien otrzymać wynagrodzenie za swoją pracę, a ściągnięcie pirackich filmów pozbawia go tego. To tak, jakby ktoś przepisał moją pracę domową z polskiego bez żadnego nawet zapytania, czy może to zrobić.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Po przeczytaniu czterech historii nauczyciel pyta uczniów o miejsce zamieszkania ich bohaterów. Uczniowie wskazują te miejsca na mapie Polski (mogą również zaznaczyć je punktem na mapie w karcie pracy nr 3). Nauczyciel może również zapytać o to, z czego znane jest dane miasto.

zajęcia komputerowe

cele operacyjne:

3, 4, 5

środki dydaktyczne:

załącznik 1

zajęcia komputerowe

cele operacyjne:

2,3

środki dydaktyczne:

film dydaktyczny

3. Zasady bezpiecznego korzystania z komputera i Internetu

Uczniowie wydobywają z mrowiska list od mrówki Eureka z zasadami korzystania z Internetu. Uczniowie kolejno odczytują je na głos.

4. Film

Uczniowie oglądają dwuminutową kreskówkę „Zasady bezpieczeństwa w Internecie”.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Film do bezpłatnego pobrania ze strony www.youtube.com/watch?v=HG PB8LRO000.

Podsumowanie zajęć

5. Tajemniczy Internet

Nauczyciel wchodzi w rolę człowieka, który właśnie po 20 latach wraca do społeczeństwa (po pobycie w lasach Amazonii, gdzie nie miał żadnych kontaktów ze światem współczesnej techniki - warto pokazać uczniom na mapie świata Amazonię). Zadaniem uczniów jest wytłumaczeniu przybyszowi, czym jest komputer i Internet i jak należy z nich bezpiecznie korzystać. Nauczyciel poprzez swoje prowokujące do wyjaśnień wypowiedzi steruje przebiegiem rozmowy z uczniami.

zajęcia komputerowe

cele operacyjne:

1, 2, 3

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

KARTA PRACY NR 1 sc. I/51

INTERNET
Do czego służy?

A diagram for a worksheet activity. It features a central text prompt "INTERNET Do czego służy?" with six dashed lines extending downwards to six empty dashed rectangular boxes, arranged in two rows of three. The top row has three boxes, and the bottom row has three boxes, all intended for students to write their answers.

KARTA PRACY NR 2 sc. 1/51

1. Dopasuj zagrożenia związane z korzystaniem z Internetu z imionami bohaterów usłyszanych historii. Wpisz odpowiednie litery obok imion postaci. UWAGA! Do jednego bohatera może pasować więcej niż jedno zagrożenie. Niektóre zagrożenia nie pasują do żadnego bohatera.

ANIA _____

a) otwieranie wiadomości od nieznanymi osób

BARTEK _____

b) automatyczne „wyrażanie zgody” i „akceptacji” przy przeglądaniu stron WWW

MARYSIA _____

c) zakładanie konta pomimo bycia młodszym niż określa to regulamin portalu

AGATA _____

d) uzależnienie od Internetu

e) podawanie danych osobistych

f) brak zainstalowanego programu antywirusowego

g) obrażanie w sieci

h) pobieranie pirackich plików

KARTA PRACY NR 3 sc. 1/51

ZAŁĄCZNIK 1 sc. 1/51

Moi Kochani!

Mrówki jako inteligentne istoty lubią trzymać rękę na pulsie i dobrze orientują się w najnowszych wynalazkach techniki. Wiem, że i Wy lubicie korzystać z komputerów i Internetu. Pamiętajcie jednak, że musicie być bardzo ostrożne. Oto zasady, które pomogą Wam zachować bezpieczeństwo w sieci:

- 1. Korzystaj z komputera i Internetu pod nadzorem rodziców i za ich zgodą.*
- 2. Twój komputer powinien mieć zainstalowany program antywirusowy.*
- 3. Nie korzystaj ze stron, które przeznaczone są dla osób starszych od Ciebie.*
- 4. Nie podawaj swoich danych.*
- 5. Nie zamieszczaj żadnych zdjęć w sieci bez zgody rodziców.*
- 6. Nie rozmawiaj w sieci z ludźmi, których nie znasz.*
- 7. Zgłaszaj rodzicom każdą sytuację, która Cię niepokoi podczas korzystania z komputera i Internetu.*
- 8. Nie korzystaj z komputera i Internetu dłużej niż godzinę dziennie.*
- 9. Nie korzystaj z pirackich filmów, gier i plików muzycznych.*
- 10. Nie otwieraj maili pochodzących z nieznanego źródła.*

Przeczytajcie raz jeszcze te zasady. Proszę, przestrzegajcie ich i dbajcie o swoje bezpieczeństwo.

Mrówka Eureka

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/52

Tytuł	Tańczymy krakowiaka
Kształtowane kompetencje	artystyczne, ruchowe, myślenie twórcze
Cele zajęć	<p>OGÓLNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zapoznanie z wyglądem stroju krakowskiego, charakterem krakowiaka, - nauka kroku podstawowego krakowiaka, - nauka (wybranych) podstawowych figur krakowiaka. <p>OPERACYJNE:</p> <p>uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wykonuje podstawowe ćwiczenia fizyczne, 2) doskonali koordynację wzrokowo-ruchową, 3) wzmacnia mięśnie posturalne poprzez prawidłową sylwetkę podczas tańca, 4) zna i tańczy figury podstawowe krakowiaka, 5) poznaje cechy i charakter krakowiaka jako jednego z polskich tańców narodowych, 6) samokontroluje prawidłową postawę ciała podczas tańca, 7) zaspokaja potrzebę ruchu poprzez taniec, 8) współpracuje w parze, 9) koloruje według wzoru, 10) zna i wymienia tańce narodowe, 11) podaje propozycje, odpowiadając na pytanie problemowe
Metody pracy	podające (pogadanka, opis, objaśnienie), praktyczne (pokaz, ćwiczenia przedmiotowe), eksponujące (pokaz połączony z przeżyciem)
Formy pracy	zbiorowa, w parach, indywidualna
Środki dydaktyczne	odtwarzacz CD, nagranie krakowiaka, kolorowanka dla każdego ucznia - karta pracy nr 1
Czas trwania	dwie godziny, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja muzyczna - 25 minut, - wychowanie fizyczne - 45 minut, - edukacja plastyczna - 20 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

wychowanie fizyczne
cele operacyjne:
1, 2

Wprowadzenie do zajęć

1. Rozgrzewka - przygotowanie do zajęć taneczno-ruchowych.

Ćwiczenia ogólnorozwojowe:

- marsz po obwodzie sali gimnastycznej,
  - o na sygnał zmiana kierunku,
  - o na sygnał zatrzymanie i dwa podskoki,
- marsz z wysokim unoszeniem kolan, klaśnięcie pod uniesioną nogą,
- bieg po obwodzie sali gimnastycznej,
  - o na sygnał obrót wokół własnej osi,
  - o na sygnał zatrzymanie i dwa przysiady.

Ćwiczenia rytmiczne:

- marsz dostawny do boku (dzieci liczą *na raz* odstawiają prawą nogę, *na dwa* dostawiają lewą),
- taktowanie na dwa w miejscu- na *raz* wymach rąk w górę, na *dwa* opuszczenie,
- w miejscu na *raz* uderzanie dłońmi o uda, na *dwa* klaśnięcie.

WSKAZÓWKI METODYCZNE

1. Proponuje się przeprowadzenie zajęć na dwóch godzinach w dwóch różnych dniach, dostosowując tempo nauki do poziomu uczniów.
2. Wskazane jest utrwalanie na kolejnych zajęciach poznanego kroku i figur krakowiaka.

edukacja muzyczna,
wychowanie fizyczne
cele operacyjne:
3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11

Zajęcia właściwe

2. O krakowiaku słów kilka.

Przedstawienie uczniom charakteru tańca krakowiaka, omówienie stroju.

WSKAZÓWKI METODYCZNE

1. Krakowiak - polski taniec narodowy, wywodzący się z okolic Krakowa, czyli regionu krakowskiego. Jest to taniec żywy, tańczony w parach, ale i pojedynczo. Jest polskim tańcem narodowym.
2. Strój noszą mężczyźni i kobiety. Strój męski składa się ze spodni, białej koszuli, kaftana bez rękawów, pasa, wysokich butów i czapki krakuski z pawimi piórami. Strój damski to biała koszula z krótkim rękawem, gorset, spódnica, zapaska, trzewiki, wianek na głowie i korale na szyi.
3. Ilustracje stroju krakowskiego należy wyszukać w Internecie lub skorzystać z pomocy dostępnych w szkole.

3. Rozmowa z uczniami:

- *Jakie znacie tańce narodowe?*
- *Jak Wam się wydaje, w jaki sposób powstają układy taneczne?*

4. Omówienie ustawienia i trzymania w parach.

- Trzymanie nr 1- partnerzy ustawiają się obok siebie, ręce na biodrach. Chłopcy wyciągają jedną rękę strzeliście do góry, w kierunku tańca.
- Trzymanie nr 2- partnerzy stają lekko bokiem, trzymają się z tyłu pleców - ręka chłopca wyciągnięta do góry.

5. Nauka kroku podstawowego: pojedynczo i w parach.

- cwał boczny, cwał do przodu (krok dostawny),
- cwał w kółko wokół własnej osi,
- cwał w kółko w parach.

6. Krok podstawowy do muzyki (figurę można powtarzać dowolną liczbę razy, aby uczniowie mogli przejść do tańczenia w parach) indywidualnie.

7. Krok podstawowy do muzyki w parach.

8. Krakowiak w parach - zastosowanie poznanych kroków.

9. Nauka wybranych figur krakowiaka:

- haczyk - partnerzy prawe ręce krzyżują w łokciach tworząc „haczyk”, a lewe wyciągają do góry i tańczą, obracając się wkoło,
- na kolano- partner klęka na prawe kolano, prawa ręka uniesiona do góry, a partnerka tańczy wokół niego, trzymając się lekko jego wyciągniętej dłoni,
- kaszka - partnerzy przodem do siebie chwytają się skrzyżnie za ręce i wykonują cwał w prawo i cwał w lewo.

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

Jeśli poziom grupy pozwoli, możemy wprowadzić jeszcze inne figury:

- podskoki - partner i partnerka stoją przodem do kierunku poruszania np. chwyt w pasie (ręce lewe), ręce prawe wyprostowane do góry i wysoko unoszą kolana,
- krzesany - tańczący ustawieni na obwodzie koła, twarzą do środka - prawa ręka wyprostowana w górę, lewa położona na biodrze, lewą nogą wykonujemy ruchy do przodu i do tyłu, obie ręce na biodra i wykonanie przytupu. Następnie zmiana przeciwna noga ruch do przodu i do tyłu i przeciwna ręka w górę).

10. Połączenie poznanych kroków i figur w taniec (kolejność figur może być dowolna).

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM SZEŚCIOLETNIM

Uczniowie mający kłopot z opanowaniem kroku czy figur powinni cały czas brać udział w zajęciach, a zadaniem nauczyciela jest korygowanie i udzielanie dużego wsparcia tak, by uczniowie ci nie zniechęcili się do tańczenia.

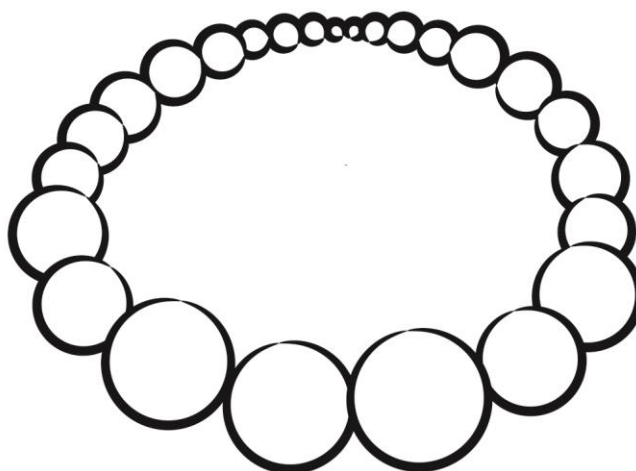
Podsumowanie zajęć

Kolorowanie elementów stroju krakowskiego według wzoru - karta pracy nr 1.

KARTA PRACY NR 1 sc. 1/52

Pokoloruj elementy stroju ludowego według wzoru.

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/53

Tytuł	Jesteśmy tacy sami, ale trochę inni - dzieci z zespołem Downa
Kształtowane kompetencje	interpersonalne i społeczne, myślenia naukowego
Cele zajęć	OGÓLNE: poznanie elementów specyfiki funkcjonowania dziecka z zespołem Downa OPERACYJNE: uczeń: <ol style="list-style-type: none"> 1) wie, że ZD jest cechą dziedziczną i nie jest niczyją winą, 2) rozumie, że dzieci z ZD są podobne do innych dzieci i mają takie same potrzeby (przyjaźni, nauki, zabawy, sportu) jak dzieci bez ZD, 3) rozumie, że dzieci z ZD rozwijają się wolniej i mają trudności w czytaniu, pisaniu i liczeniu, 4) rozumie, że dzieci z ZD potrzebują życzliwego wsparcia, 5) wykonuje prace plastyczną dowolną techniką (kredki, ołówek, flamastry).
Metody pracy	podające (pogadanka, opis, wyjaśnienie), aktywizujące, eksponujące (prezentacja Power Point)
Formy pracy	zbiorowa, grupowa, w parach, indywidualna
Środki dydaktyczne	prezentacja PP, fotografie dzieci (20–30 sztuk) wycięte z gazet lub wydrukowane z Internetu, w tym 3–4 fotografie dzieci z zespołem Downa
Czas trwania	jedna godzina, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja społeczna - 30 minut, - edukacja plastyczna - 15 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja społeczna,
edukacja
polonistyczna
cele operacyjne: 2
środki dydaktyczne:
fotografie dzieci

Wprowadzenie do zajęć

1. Tacy sami, ale trochę inni. Nauczyciel przynosi do klasy zdjęcia różnych dzieci wycięte z gazet lub wydrukowane z Internetu (około 20–30 zdjęć). Wśród nich są też 3–4 zdjęcia uśmiechniętych dzieci z zespołem Downa. Zdjęcia rozłożone są na złączonych ze sobą stolikach, dzieci stoją wokół stolików, pracują całą grupą. Nauczyciel proponuje, żeby wybrać z tych zdjęć te, które są podobne. Po każdym poleceniu zdjęcia wracają do puli wszystkich zdjęć. Należy tak formułować polecenia, żeby zdjęcia dzieci z ZD także były wybierane do różnych grup.

Nauczyciel proponuje: *Ułożmy razem te zdjęcia, na których dzieci:*

- są dziewczynkami,
- są uśmiechnięte,
- noszą okulary,
- mają niebieskie oczy,
- mają jasne włosy.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Realizując to ćwiczenie, dzieci mogą też siedzieć w ławkach, na każdej ławce są 2–3 zdjęcia dzieci. Prezentacja zdjęć dokonuje się poprzez ich przyklejenie do tablicy.

Na zakończenie ćwiczenia nauczyciel pyta:

- *Jak myślicie, czy wszystkie te dzieci są zdrowe i dobrze się uczą?*

Następnie pokazuje zdjęcia dzieci z ZD i wyjaśnia, że te dzieci mają Zespół Downa

Nauczyciel następnie pyta:

- *Co wiecie o tym zespole?*
- *Czy znacie kogoś, kto ma Zespół Downa?*

Zajęcia właściwe

2. Dzieci z Zespołem Downa. Nauczyciel przedstawia dzieciom prezentację Power Point, na której znajdują się następujące informacje:

Slajd 1.

- W każdej komórce naszego ciała znajduje się 46 chromosomów - małych cząsteczek.
- Dzieci z zespołem Downa mają 47 chromosomów.
- To powoduje, że wyglądają trochę inaczej i mają trudności w uczeniu się.
- Poza tym są takimi samymi dziećmi jak my!

Slajdy 2–9 (każde hasło na oddzielnym slajdzie, ilustrowane zdjęciami dzieci z zasobów Internetu):

edukacja społeczna,
edukacja
polonistyczna
cele operacyjne:
1, 2, 3, 4
środki dydaktyczne:
prezentacja PP

Dzieci z Zespołem Downa:

- Mają mamę i tatę.
- Czasem mają brata albo siostrę.
- Lubią się bawić i śmiać.
- Pomagają rodzicom i bawią się.
- Chodzą do szkoły.
- Mają trudności w czytaniu, pisaniu i liczeniu.
- Uprawiają sport i jeżdżą na wycieczki.
- Chodzą do teatru, mogą też być aktorami (zdjęcie M. Swenda).
- Tak samo jak my chcą być szczęśliwi!

Po prezentacji nauczyciel pyta:

- *Czego dowiedzieliście się o dzieciach z ZD?*
- *Co mogą robić dzieci z ZD?*
- *Z czym dzieci z ZD mają trudności?*
- *Jak myślicie, jak można pomóc dzieciom z ZD, żeby dobrze czuły się w klasie i szkole?*

Podsumowanie zajęć

Dzieci wykonują pracę plastyczną dowolną techniką pt. *Co mógłbym robić w czasie przerwy z moim kolegą z zespołem Downa?*

edukacja plastyczna
cele operacyjne:
4, 5
edukacja społeczna
cele operacyjne: 2

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

Uczniowie zainteresowani tematem mogą obejrzeć krótkie informacje o nastolatku z ZD trenującym boks i dziewczynie z ZD, która jest cheerleaderką w swojej szkole:

- <http://www.interia.tv/wideo-udowodnia-ze-nie-ma-rzeczy-niemozliwych,vld,1303364> (pobrano 6.06.2015)
- <http://www.interia.tv/wideo-cheerleaderka-z-zespolem-downa-wrocila-do-treningow,vld,1217804> (pobrano 6.06.2015)

edukacja społeczna
cele operacyjne: 1

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM:

Uczniowie zainteresowani biologią mogą przygotować informacje o tym, czym są chromosomy, jak wyglądają itp.

SCENARIUSZ ZAJĘĆ I/54

Tytuł	Zwierzęta, które pomagają
Kształtowane kompetencje	interpersonalne i społeczne, artystyczne
Cele zajęć	<p>OGÓLNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zapoznanie uczniów z formami terapii, - uwrażliwienie na potrzeby innych. <p>OPERACYJNE:</p> <p>uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wie, do kogo można się zwrócić o pomoc w sytuacji zagrożenia, 2) zna nazwy wybranych zawodów, 3) improwizuje wybrane sytuacje życiowe, 4) rozpoznaje wybrane zwierzęta, 5) wie, w jaki sposób zwierzęta pomagają ludziom, 6) dobiera zwierzęta do ich cieni, 7) wypełnia kontury zwierząt wybraną techniką plastyczną, 8) wypowiada się, uzasadniając swoje zdanie, 9) poznaje w języku angielskim nazwy zwierząt pomagających człowiekowi.
Metody pracy	podające - pogadanka, praktyczne - ćwiczenia przedmiotowe
Formy pracy	zbiorowa, indywidualna
Środki dydaktyczne	obrazy zwierząt (koń, kot, pies, osioł, delfin) lub załącznik 1, karty pracy nr 1–4 dla każdego ucznia, karta pracy <i>English Ant 28 i 29</i>
Czas trwania	dwie godziny 15 minut, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja społeczna - 30 minut, - edukacja polonistyczna - 20 minut, - edukacja przyrodnicza - 10 minut, - edukacja plastyczna - 30 minut, - język obcy - 15 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja:
polonistyczna,
społeczna
cele operacyjne:
1, 2, 3

Wprowadzenie do zajęć

1. O kim mówimy?

Dzieci siedzą na dywanie. Nauczyciel czyta krótkie informacje, a zadaniem uczniów jest odpowiedzieć, do kogo w takich sytuacjach można zwrócić się o pomoc.

- Ojej! Zapomniałam wyłączyć żelazko i wybuchł pożar. Co mam teraz zrobić, kogo wezwać na pomoc? (strażak)
- Biegłam chodnikiem i upadłam. Teraz mam zdarte kolano. Kto mi pomoże? (pielęgniarka lub lekarz)
- Boli mnie gardło, mam katar i jestem chora, więc zamiast do szkoły pójdę do... (lekarz)
- Jesteśmy w dużym mieście. Chyba się zgubiłam, nie widzę mamy. W tym wypadku zwrócę się o pomoc do... (policjant)

Nauczyciel podsumowuje odpowiedzi dzieci, mówiąc, że to najczęściej ludzie służą pomocą osobom poszkodowanym czy chorym, ale nie tylko. Pyta zatem uczniów: *Kto jeszcze może nam pomóc w sytuacji zagrożenia?*

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

Uczniowie mogą wymyślać podobne sytuacje i przedstawiać je kolegom.

edukacja:
przyrodnicza,
polonistyczna,
społeczna
cele operacyjne:
4, 5
środki dydaktyczne:
załącznik 1

Zajęcia właściwe

2. Prezentacja wybranych zwierząt

Nauczyciel pokazuje kolejno obrazy zwierząt (koń, kot, pies, osioł, delfin - załącznik 1) i pyta: *Czy wiecie, w jaki sposób te zwierzęta pomagają ludziom?*

Nauczyciel wyjaśnia, że wszystkie te zwierzęta wykorzystuje się do terapii czyli leczenia ludzi chorych. Terapia ze zwierzętami ma pozytywny wpływ na człowieka, zarówno fizyczny, psychiczny i społeczny.

Hipoterapia- to kontakt z koniem, dogoterapia- kontakt z psem, felinoterapia- kontakt z kotem, onoterapia- kontakt z osłami i mułami i delfinoterapia- to kontakt z delfinami.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Zooterapia (animaloterapia) to jedna z terapii naturalnych korzystająca z dobroczynnego wpływu kontaktu ze zwierzęciem na zdrowie i samopoczucie człowieka. Najpopularniejsze zooterapie w Polsce to: hipoterapia (kontakt z koniem), dogoterapia (kontakt z psem) i felinoterapia (kontakt z kotem). Na świecie prowadzone są jeszcze dwie popularne terapie ze zwierzętami, czyli onoterapia (kontakt z osłami i mułami) oraz delfinoterapia.

edukacja przyrodnicza

cele operacyjne: 6
środki dydaktyczne:
karta pracy nr 1

edukacja plastyczna

cele operacyjne: 7
środki dydaktyczne:
karty pracy nr 2-4

język angielski

cele operacyjne: 9
środki dydaktyczne:
karta pracy *English Ant*
28 i 29.

edukacja polonistyczna

cele operacyjne: 8

3. Zwierzę i jego cień

Dobieranie zwierząt do ich cieni na karcie pracy nr 1.

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM SZEŚCIOLETNIM
Dzieciom słabszym manualnie należy powiększyć kontury zwierząt.

4. Mój zwierzak

Praca plastyczna - wypełnianie konturów zwierząt plasteliną, bibułą, ścinkami materiałów, itp. (karty pracy nr 2-4).

5. English Ant 28 i 29

Uczniowie poznają nazwy zwierząt w języku angielskim, łączą ilustrację z nazwą zwierzęcia, na karcie pracy zakreślają zwierzę występujące na ilustracji pośród napisów. Mogą także wykonane prace plastyczne podpisać w języku angielskim

Podsumowanie zajęć

6. Rundka w kręgu

Dzieci kończą zdanie: *Chciałbym mieć... (psa, konia, delfina), ponieważ...*

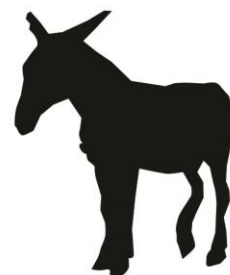
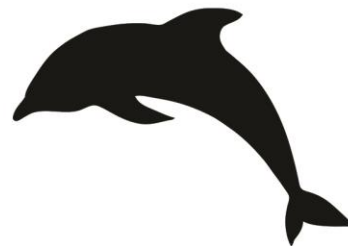
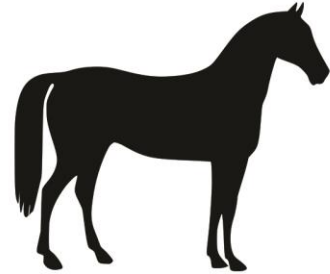
WSKAZÓWKA METODYCZNA

Kontynuacją tych zajęć może być zaproszenie do klasy terapeuty z psem lub wybranie się z dziećmi do stadniny koni tak, aby w praktyce doświadczyły, czym jest zooterapia.

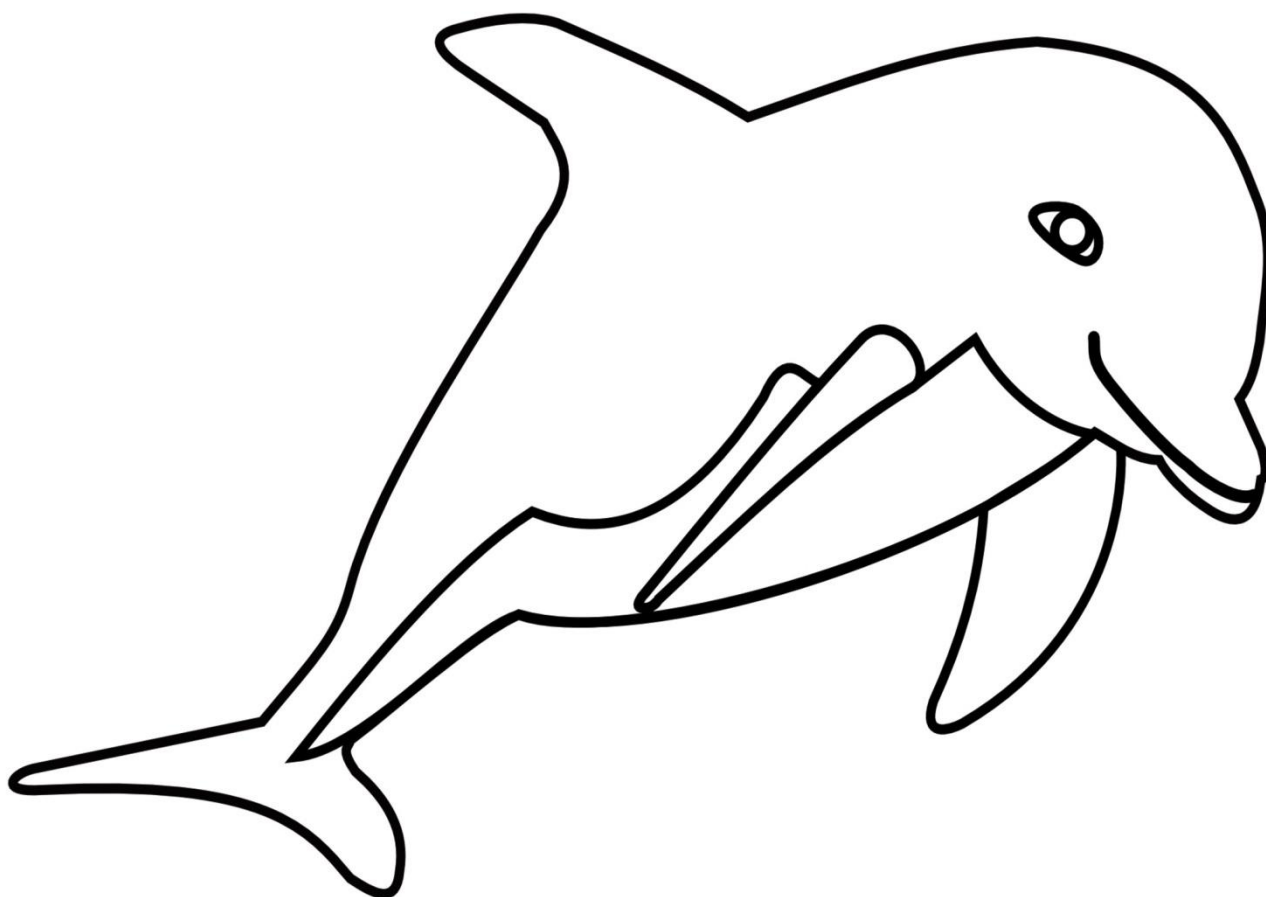
KARTA PRACY NR 1 sc. 1/54

1. Połącz zwierzę z jego cieniem.

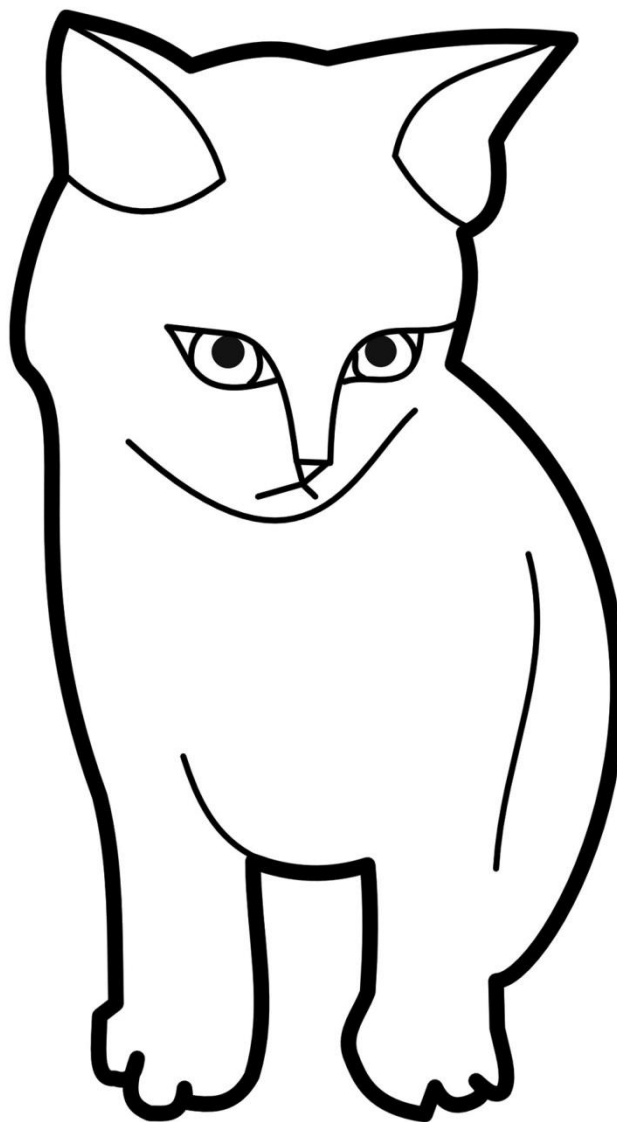

KARTA PRACY NR 2 sc. 1/54

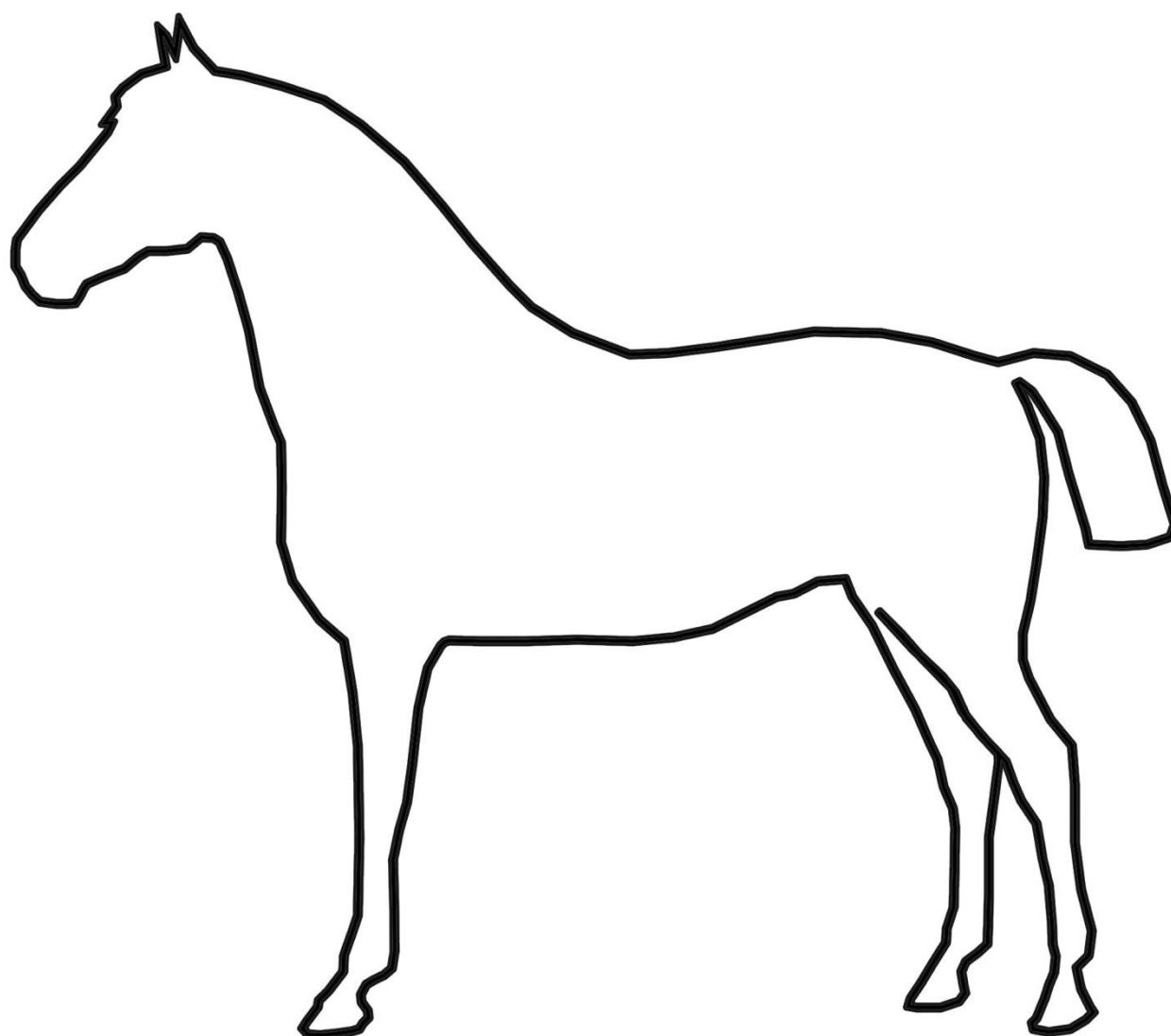

KARTA PRACY NR 3 sc. 1/54

KARTA PRACY NR 4 sc. 1/54

ENGLISH ANT 28 sc. 1/54

a dog

a dolphin

a horse

a cat

a donkey

a rabbit

ENGLISH ANT 29 sc. 1/54

1.Circle.

a donkey   a rabbit
a dolphin   a dog
a cat   a horse

a rabbit   a donkey
a dolphin   a dog
a horse   a cat

a horse   a donkey
a dolphin   a dog
a rabbit   a cat

a dog   a cat
a horse   a rabbit
a donkey   a dolphin

a rabbit   a dolphin
a cat   a horse
a donkey   a dog

a horse   a cat
a dog   a donkey
a dolphin   a rabbit

ZAŁĄCZNIK 1a sc. 1/54

ZAŁĄCZNIK 1b sc. I/54

ZAŁĄCZNIK 1c sc. 1/54

ZAŁĄCZNIK 1d sc. 1/54

ZAŁĄCZNIK 1e sc. 1/54

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/55

Tytuł	Matematyczne zabawy
Kształtowane kompetencje	matematyczne, interpersonalne i społeczne
Cele zajęć	OGÓLNE: <ul style="list-style-type: none"> - doskonalenie liczenia i sprawności rachunkowych, - rozwijanie współpracy w grupie. OPERACYJNE: uczeń: <ol style="list-style-type: none"> 1) wyznacza sumy i różnice, manipulując obiektami lub rachując na zbiorach zastępczych, 2) zapisuje rozwiązanie zadania z treścią, stosując zapis cyfrowy i znaki działań, 3) poznaje w praktyce przemienność dodawania.
Metody pracy	aktywizując (gry dydaktyczne), praktyczne (ćwiczenia przedmiotowe)
Formy pracy	zbiorowa, grupowa, w parach, indywidualna
Środki dydaktyczne	karty pracy nr 1-2, klocki geometryczne, załącznik 1
Czas trwania	jedna godzina - edukacja matematyczna

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja
matematyczna
cele operacyjne: 1

edukacja
matematyczna
cele operacyjne: 1
środki
dydaktyczne:
załącznik 1

edukacja
matematyczna
cele operacyjne:
1, 2, 3

Wprowadzenie do zajęć

1. Nauczyciel dzieli dzieci na dwie lub trzy równe grupy (w zależności od liczebności klasy). Dzieci odliczają kolejno w celu ustalenia liczebności grupy.

- *Na mój znak dziecko, którego imię wypowiem, przebiega do innej grupy. Grupa, do której dobiegło dziecko, głośno liczy, ile jest teraz dzieci. p.: $7 + 1 = 8$. Grupa, od której odbiegło dziecko, robi to samo: $7 - 1 = 6$.*

W dalszym ciągu zabawy nauczyciel może wymieniać dwoje lub troje dzieci.

Zajęcia właściwe

2. Zabawa „milczek”

Nauczyciel pokazuje kartoniki z działaniami, wskazane dziecko prezentuje liczbę, która jest wynikiem działania (mimiką, gestem lub w inny dowolny sposób, nie używając słów).

3. Ilustrowanie przemienności dodawania

Dzieci siedzą w kręgu na dywanie. Nauczyciel mówi zadanie.

- *Dzieci zjeżdżały z górki na nartach. Najpierw zjechały cztery dziewczynki. (Nauczyciel wskazuje cztery dziewczynki, które ilustrują jazdę na nartach.)*
- *Potem z górki zjechało trzech chłopców. (Nauczyciel wskazuje 3 chłopców.)*
- *Ile dzieci zjechało z górki?*
- *Jak to obliczyłyście?*
- *Kto zapisze na tablicy formułę do tego zadania?*
- *Jaka będzie odpowiedź?*
- *Teraz posłuchajcie drugiego zadania. (Te same dzieci ilustrują treść zadania).*
- *W następnej kolejce najpierw na nartach zjechało trzech chłopców, a potem cztery dziewczynki.*
- *Ile dzieci zjechało na nartach?*
- *Kto zapisze formułę do tego zadania?*
- *Jaka będzie odpowiedź?*
- *Czym różniły się te zadania?*

Nauczyciel poleca dzieciom, by ustawiły się zgodnie z formułą pierwszego zadania, a następnie drugiego.

- *Co się zmieniło? Czym różnią się zapisane formuły?*
- *Dlaczego wynik się nie zmienił?*

Nauczyciel zapisuje na tablicy: $4 + 3 = 3 + 4$

- *Ułóżcie w parach klocki jednego kształtu: pięć żółtych i trzyczerwone. Ile jest razem klocków?*
- *A teraz odwrotnie: trzy czerwone i pięć żółtych. Ile jest razem klocków?*

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Do zilustrowania przemienności dodawania można wykorzystać liczby w kolorach.

cele operacyjne:

1, 2, 3

środki

dydaktyczne:

karta pracy nr 1

4. Ćwiczenia na karcie pracy

Uczniowie wykonują zadanie karty pracy nr 1.

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

Uczniowie zdolni mogą dodatkowo ułożyć treść zadania do ilustracji z karty pracy.

środki

dydaktyczne:

karta pracy nr 2

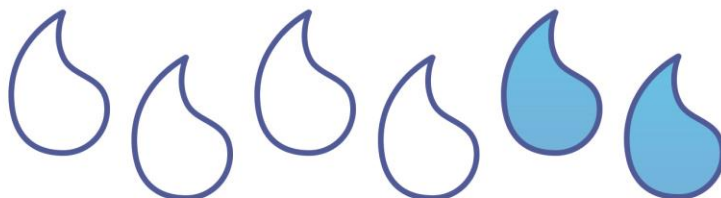
Podsumowanie zajęć

5. Dzieci kolorują liczby na karcie pracy nr 2, zgodnie z propozycją kolegi lub koleżanki z ławki (np. najmniejsze liczby najjaśniejszym kolorem, kolejne coraz ciemniejszym).

KARTA PRACY NR 1 sc. 1/55

Policz krople, zaczynając najpierw z lewej, potem z prawej strony.
Zapisz według wzoru.

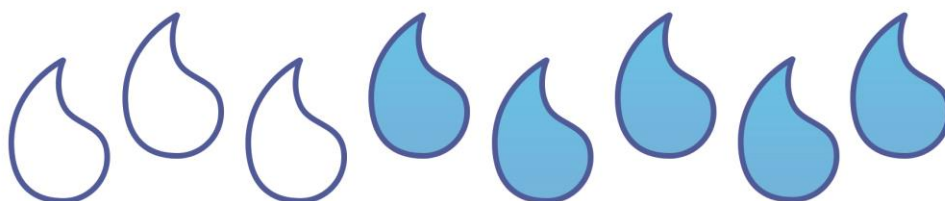

$$4 + 2 = 6$$

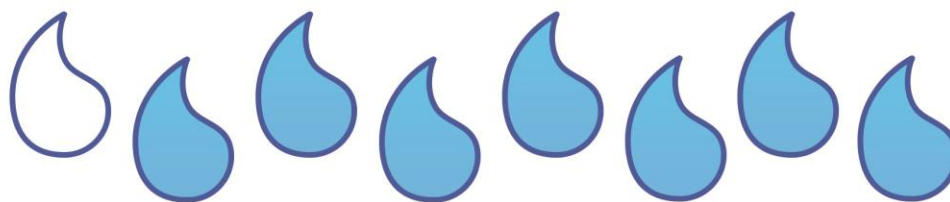
$$2 + 4 = 6$$

KARTA PRACY NR 2 sc. 1/55

Pokoloruj liczby według zasady zaproponowanej przez kolegę z ławki.

$1 + 6 =$	$3 + 6 =$
$10 - 6 =$	$3 + 3 =$
$10 - 2 =$	$3 + 4 =$
$3 + 5 =$	$10 - 5 =$
$8 - 4 =$	$2 + 4 =$
$3 + 2 =$	$9 - 6 =$

SCENARIUSZ ZAJĘĆ I/56

Tytuł	Dbamy o rośliny
Kształtowane kompetencje	myślenie naukowe
Cele zajęć	<p>OGÓLNE: poszerzenie wiadomości przyrodniczych z zakresu hodowania wybranych roślin.</p> <p>OPERACYJNE: uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) rozróżnia nasiona, klasyfikuje je według wielkości, kształtu, 2) rozpoznaje i nazywa przedmioty niezbędne do założenia hodowli roślin, 3) wyróżnia czynniki warunkujące optymalny wzrost roślin, 4) planuje i organizuje przebieg obserwacji, 5) zakłada hodowlę rzeżuchy, rzodkiewki, pszenicy, kopru, fasoli, 6) stawia hipotezy badawcze, 7) poznaje w języku angielskim słowa wykorzystywane na lekcji (<i>a boy, a girl, a plant, a watering can</i>)
Metody pracy	podające (pogadanka), praktyczne(ćwiczenia przedmiotowe)
Formy pracy	zbiorowa, grupowa, indywidualna
Środki dydaktyczne	nasiona (rzeżuchy, rzodkiewki, kopru, fasoli, żyta), spodki, konewka, lupy, lignina, karta pracy <i>English Ant 30</i> , karty pracy nr 1-2
Czas trwania	jedna godzina - edukacja przyrodnicza

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja przyrodnicza

cele operacyjne: 1

środki dydaktyczne:

- nasiona rzeżuchy, rzodkiewki, kopru, fasoli, pszenicy
- spodki
- lupy

edukacja przyrodnicza

cele operacyjne: 1

środki dydaktyczne:

- karta pracy nr 1
- nożyczki
- klej

edukacja przyrodnicza

cele operacyjne:

2, 4, 5, 6

środki dydaktyczne:

- nasiona jw.
- 5 spodków
- lignina
- konewka
- karta pracy nr 2

edukacja przyrodnicza

cele operacyjne:

3,4,5,6

środki dydaktyczne:

- karta pracy nr 3
- nasiona rzeżuchy
- spodki
- lignina
- konewka

Wprowadzenie do zajęć

1. Nauczyciel ustawia przed uczniami wysypane na spodki nasiona rzeżuchy, rzodkiewki, kopru, fasoli, żyta. Uczniowie przy użyciu lupy, zmysłu węchu i dotyku dokonują obserwacji zebranego materiału. Nauczyciel pyta:

- *Czy znacie te nasiona?*
- *Które nasiono jest najmniejsze? Ułóżcie wszystkie w kolejności od najmniejszego do największego?*
- *Czy wszystkie nasiona są jednakowo twarde?*
- *Czy wszystkie nasiona pachną tak samo? Czy ich zapach coś Wam przypomina?*
- *W jakim celu ludzie sadzą nasiona?*

Zajęcia właściwe

2. Co ze mnie wyrośnie?

Uczniowie uzupełniają kartę pracy nr 1. W pierwszej kolejności wycinają nazwy nasion z marginesu karty i przyklejają je pod odpowiednią ilustracją.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

W celu sprawdzenia wykonania tej części zadania, uczniowie porównują ilustracje z nasionami zgromadzonymi w sali.

W dalszej części ćwiczenia uczniowie łączą nasiona z roślinami, które z nich wyrosną.

3. Kto pierwszy ten lepszy

Uczniowie uzupełniają kartę pracy nr 2. W fazie początkowej zadania stawiają hipotezy dotyczące kolejności kiełkowania nasion. W celu weryfikacji postawionych hipotez zakładają hodowlę roślin. Na pięciu spodkach układają ligninę, na którą wysypują oddzielnie poszczególne nasiona. Następnie podlewają je wodą. Przez kolejne dni uczniowie dbają o właściwe nawilżenie i obserwują wzrost roślin. Na podstawie własnych obserwacji uczniowie kończą uzupełnianie karty pracy.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Nauczyciel wraz z uczniami powinni sprawdzić, które hipotezy okazały się trafne.

4. Co pozwala mi żyć?

Nauczyciel pyta:

- *Jak myślicie, co sprawia, że rośliny rosną?*
- *Co się stanie z rośliną, która nie ma dostępu do słońca?*
- *Co się stanie z rośliną, jeśli nie będziemy jej długo podlewać?*
- *Co się stanie z rośliną, którą podlewać będziemy zbyt obficie i zbyt często?*
- *Co się stanie z rośliną, którą zamkniemy w słoiku?*

Nauczyciel proponuje uczniom przeprowadzenie eksperymentu. Kładzie przed uczniami, nasiona rzeżuchy, spodki, ligninę, słoik i konewkę. Następnie pyta: *W jaki sposób możemy sprawdzić, czy postawione przez nas hipotezy są prawdziwe?*

Nauczyciel wraz z uczniami ustawia pięć spodków, na których na ligninę uczniowie wysypują nasiona rzeżuchy. Pierwszy spodek uczniowie przykrywają pudełkiem, tak by roślina nie miała dostępu do słońca. Rzeżuchy na drugim spodku uczniowie decydują się przez czas trwania eksperymentu nie podlewać, zaś nasiona rzeżuchy z trzeciego spodka uczniowie zanurzają w wodzie i dbają o to, by wszystkie nasiona cały czas były pod wodą. Nasiona rzeżuchy z czwartego spodka uczniowie umieszczają w szczelnym słoiku. Rzeżucha z piątego spodka jest rośliną kontrolną (ma dostęp do słońca i podlewana jest w momencie, gdy zaczyna brakować jej wody). Swoje spostrzeżenia z obserwacji uczniowie zapisują na karcie pracy nr 3.

język angielski

cele operacyjne: 7

środki dydaktyczne:
karta pracy English Ant
30

5. English Ant 30

Uczniowie zapoznają się z angielskimi słowami oznaczającymi niektóre słowa wykorzystywane na lekcji i wykonują kartę pracy *English Ant 30*, podpisując ilustracje.

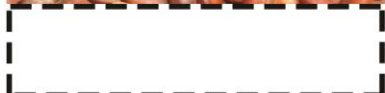
Podsumowanie zajęć

6. Uczniowie odpowiadają na pytanie: *Gdybyś był małym ziarenkiem, o co mógłbyś poprosić człowieka?*

KARTA PRACY NR 1 sc. 1/56

1. Wytnij nazwy nasion i przyklej je w odpowiednim miejscu.
2. Połącz nasiona z roślinami, które z nich wyrosną.

nasiona rzodkiewki
nasiona kopru
nasiona fasoli
nasiona żyta
nasiona rzeżuchy

KARTA PRACY NR 2 sc. 1/56

1. Które z nasion przedstawionych na obrazku zaczną kiełkować jako pierwsze? Oznacz cyframi od 1 do 5 nasiona według kolejności ich kiełkowania.

2. Oznacz cyframi od 1 do 5 zaobserwowaną kolejność kiełkowania nasion.

ENGLISH ANT 30 sc. 1/56

1. Cut and glue.

a plant

water

a watering can

a girl

a boy

a plant

water

a watering can

a girl

a boy

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/57

Tytuł	2 II - Międzynarodowy Dzień Języka Ojczystego, czyli świętujemy imieniny języka polskiego
Kształtowane kompetencje	językowe, komunikacyjne, interpersonalne i społeczne, artystyczne, wrażliwość etyczna
Cele zajęć	<p>OGÓLNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wdrażanie do komunikatywnego i kulturalnego komunikowania się oraz wypowiedzania się na tematy związane z lekturą, - nauczanie stosowania w mowie zróżnicowanych elementów techniki żywego słowa (pauzy, tempa, intonacji, siły głosu), - kształcenie słuchu fonematycznego oraz usprawnianie aparatu mowy poprzez ćwiczenia ortofoniczne. <p>OPERACYJNE: uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) dzieli na głoski i litery, liczy głoski i litery w wyrazie, wskazuje na kolejność poszczególnych elementów w wyrazie, 2) poznaje tekst wiersza J. Tuwima <i>Abecadło</i> i wypowiada się na jego temat, 3) słucha ze zrozumieniem nagrania tekstu wiersza <i>Abecadło</i> w interpretacji aktorskiej, 4) twórczo kontynuuje tekst wiersza poprzez zabawę słowną z kolejnymi literami abecadła, 5) ilustruje plastycznie i teatralnie tekst wiersza J. Tuwima, 6) porównuje alfabet w języku polskim i angielskim (liczy litery, porównuje ich brzmienie i kolejność), 7) rozumie różnicę między językiem polskim i angielskim oraz wie, że 2 II w każdym kraju świętuje się dzień języka narodowego, 8) uczestniczy w zabawie i grze dramowej oraz prostych formach inscenizacyjnych
Metody pracy	eksponujące (pokaz), gry dydaktyczne (gra dramowa, inscenizacja pantomimiczna, zabawa animacyjna), trening twórczości (warsztat poetycki)
Formy pracy	zbiorowa, grupowa, w parach, indywidualna
Środki dydaktyczne	karty pracy nr 1-5, załącznik 1, tekst wiersza oraz nagranie interpretacji aktorskiej wiersza J. Tuwima <i>Abecadło</i> , kolorowe wstążki, kolorowe klocki z literami alfabetu (lub plansze z literami alfabetu), materiały piórnikowe
Czas trwania	cztery godziny, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja polonistyczna - 60 minut, - edukacja społeczna - 30 minut, - edukacja plastyczna - 30 minut, - edukacja muzyczna - 30 minut, - język angielski - 30 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja: muzyczna,
społeczna

środki dydaktyczne:

- nagranie muzyczne
- chusta animacyjna
- kolorowe wstążki

cele operacyjne:

1, 8

Wprowadzenie do zajęć

1. Zabawa animacyjna „potrącanie-przedstawianie”

Nauczyciel włącza dowolną muzykę (w rytm której dzieci będą tańczyły) i tłumaczy zasady zabawy „potrącanie-przedstawianie”, podkreślając, że zazwyczaj potrącanie się jest bardzo nieuprzejme, ale w tej zabawie wyjątkowo można się potrącać. Wszyscy mają to robić delikatnie i dlatego nie wolno unosić łokci, a ręce powinny być swobodnie opuszczone w dół. Dzieci mają reagować na dwa sygnały: *Tańczymy poza chustą* i *Wchodzimy na chustę*. Przy potrącaniu się z kimś, każdy uczeń ma szybko wymienić swoje imię i pierwszą literkę imienia, np. *Ania A*.

Nauczyciel rozpoczyna narrację zabawy:

Teraz zapraszam do kółeczka i wszyscy tańczymy poza chustą, swobodnie płasząc. Mamy dużo miejsca i nikomu nie przeszkadzamy. Wchodzimy na chustę i zaczynamy nasze potrącanie się-przedstawianie się...Teraz tańczymy poza chustą.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

To jedna z zabaw integracyjnych, która ma też za zadanie przygotowywać dzieci do przestrzegania ustalanych zasad postępowania (kontraktu).

zabawa animacyjna
"Swój do swojego"

środki dydaktyczne:

- nagranie muzyczne
- kolorowe wstążki

cele operacyjne:

1, 8

2. Zabawa „swój do swojego”.

Kolejna zabawa animacyjna przy muzyce ma również na celu integrację, ale też wprowadza temat języka polskiego. Nauczyciel przygotowuje uczniów do udziału w zabawie, wyjaśniając, że „swój do swojego” polega na szukaniu podobnych liter w imionach swoich i innych dzieci w klasie. Każdy ma policzyć litery w swoim imieniu i zapamiętać ich kolejność. Dzieci, stojąc w kręgu, dzielą głośno swoje imiona na litery i głoski (najlepiej z wyklaskiwaniem), a potem liczą, np.:

A-n-i-a, 4 litery, pierwsza -A, druga- n, trzecia - i, czwarta -a,

A-ni-a, 3 głoski - pierwsza „a”, druga „ni”, trzecia „a”.

W razie potrzeby nauczyciel pomaga dzieciom z dłuższymi czy trudniejszymi do głoskowania imionami, podając krótsze, łatwiejsze zdrobnienie imienia. Potem prosi dzieci o swobodne płasanie w kółku, a na sygnał *Swój do swojego!*, wszyscy mają się zatrzymać i poczekać na kolejne komendy, typu:

- *Wszystkich, których imiona zaczynają się na A, zapraszam do mnie po żółte wstążeczki.*
- *Wszystkich, których imiona kończą się na A, zapraszam do mnie po zielone wstążeczki.*
- *Wszystkich, którzy mają w swoim imieniu literę B, zapraszam do mnie po czerwone wstążeczki.*

Pomiędzy kolejnymi komendami zapraszamy wszystkich do tańca. Uczniowie tańczą, trzymając się za wstążki, a niektórzy z nich - mając kilka kolorów wstążek - tworzą coś w rodzaju kolorowej pajęczynki. Zabawa kończy się, gdy już wstążek jest zbyt dużo, żeby swobodnie potaćzyć.

edukacja społeczna

- swobodne,
samorządne
wypowiedzi uczniów
cele operacyjne:
2, 7

edukacja polonistyczna cele operacyjne:

1, 2, 3, 4, 8

środki dydaktyczne:

- załączniki 1-2
- nagranie mp3
- karta pracy nr 1-2
- klocki (lub plansze) z
literami alfabetu

edukacja plastyczna, polonistyczna cele operacyjne:

1, 2, 3, 4, 5, 8

środki dydaktyczne:

- materiały piórnikowe
- karta pracy nr 3 i 4

Zajęcia właściwe

2. Imieniny

Nauczyciel pyta, czy uczniowie wiedzą, w jakim dniu w Polsce ludzie o tych samych imionach mają swoje święto. Pyta, kiedy uczniowie obchodzą dzień swoich imienin. Ewentualnie wyjaśnia, czym są imieniny i że nie jest to powszechny w świecie obyczaj (inne narody świętują zazwyczaj urodziny, ale nie imieniny).

3. Imieniny języka

Nauczyciel wyjaśnia, że dzisiaj - 2 II - nasz język polski ma swoje imieniny, podobnie jak inne języki narodowe mają swoje święto w swoich krajach.

4. Słuchanie wiersza

Słuchanie nagrania z aktorską recytacją wiersza J. Tuwima *Abecadło*.

5. **Bohaterowie *Abecadła***. Nauczyciel rozdaje zespołom uczniów alfabetyczne klocki i prosi o wybieranie tych liter, które występują w wierszu. Nauczyciel czyta tekst utworu, a zadaniem dzieci będzie układanie klocków z literami w kolejności ich pojawiania się w wierszu.

Julian Tuwim, Abecadło

Abecadło z pieca spadło,

O ziemię się hukło,

Rozsypało się po kątach,

Strasznie się pottukło:

I - zgubiło kropeczkę,

H - złamało kładeczkę,

(...)

Julian Tuwim, *Abecadło*. Poznań : Zysk i S-ka Wydawnictwo, 2013 lub inne wydanie.

6. **Zabawa językowa w uzupełnianie *Abecadła***. Zadaniem uczniów będzie odnalezienie tych liter, które zostały pominięte w tekście utworu (karta pracy nr 1) oraz tych, których nie zaliczamy do alfabetu, bo np. są dwuznakami (karta pracy nr 2).

7. **Ilustracja plastyczna do tekstu wiersza - „Galeria *Abecadła*”**. Uczniowie losują literę, którą mają zilustrować.

8. **Warsztaty poetyckie z *Abecadłem***. Praca w grupach - zadaniem uczniów jest uzupełnienie jednego z wersów matrycy wiersza na temat litery, która była jedną z pominiętych w tekście utworu J. Tuwima. Potem wszystkie zespoły dyktują swoje propozycje, a nauczyciel pomaga zachować równy rytm (liczbę zgłosek w wersie) i podobny rym (dla poprzednich lub następnych wersów). Na koniec uczniowie głośno odczytują

wspólnie utworzony wiersz - kontynuację tekstu poety Tuwima (karta pracy nr 3).

Wzór ćwiczenia:

*C - się złapało za rączki z Z i stało się CZ
D też chciało, ale mu się nie udało
E odwróciło się w drugą stronę
F .....
G .....
J .....*

zabawa teatralna - a'la
słuchowisko

język angielski
środki dydaktyczne:
karta pracy nr 5
cele operacyjne:
1, 6, 8

9. **Improwizacja teatralna z *Abecadłem***. Nauczyciel prosi uczniów, aby wyobrazili sobie, jakie dźwięki mogą wydawać kolejne litery w wierszu, np. O jak balon pętko. Nauczyciel czyta kolejne wersy, robiąc w odpowiednich miejscach tekstu pauzy, a uczniowie naśladują określone dźwięki.

10. **Abecadło w języku angielskim**. Nauczyciel prosi uczniów o przypomnienie, jak brzmi alfabet w języku angielskim. Najczęściej stosuje się w tym celu piosenkę, którą można z dziećmi zaśpiewać i np. klaskać do rytmu, licząc litery w angielskim alfabecie, by potem porównać go z polskim.

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

Uzupełnieniem zajęć w pracy z uczniem zdolnym może być wprowadzenie niektórych określeń onomatopcyjnych w języku angielskim i porównanie ich z tymi z wiersza w języku polskim (karta pracy nr 5). Ćwiczenie to pokazuje, że te same dźwięki w różnych językach brzmią nieco inaczej, np.

Bęc! - Bounce! Boom!

Bum! - Bang!

Brzdęk! - Tang!

edukacja:
polonistyczna,
społeczna
cele operacyjne:
5, 8

Podsumowanie zajęć

11. Zabawa teatralna „bohaterowie abecadła”.

Uczniowie w zespole trzy - czteroosobowym przygotowują improwizację teatralną, prezentując wybraną literę. Zadaniem innych zespołów jest odgadnięcie, która litera jest bohaterką pokazu. Forma improwizacji jest dowolna lub sugerowana przez nauczyciela (wszystko zależy od tego, w jakim stopniu dzieci są przyzwyczajone do swobody twórczej w improwizacji).

Propozycje: może to być żywy obraz (ułożenie czy ustawienie kształtu litery), pantomimiczne układanie litery wraz z wyrazem podstawowym, rysowanie w powietrzu poszczególnych elementów litery czy krótka inscenizacja fragmentu wiersza *Abecadła* z daną literą.

KARTA PRACY NR 1 sc. I/57

Z rozsypanki liter i dwuznaków wykreśl te, które były bohaterami wiersza Juliana Tuwima *Abecadło*. Które litery pojawiły się dwa razy?

RZ	F	U	A	G	R
Ó	SZ	Ę	L	Ń	B
DŹ	H	DZ	K	Ł	Q
ń	Z	Ó	C	S	M
D	N	E	O	I	V
Ś	T	DŹ	P	X	J
W	Ż	Ą	Ć	Ź	ś

KARTA PRACY NR 2 sc. 1/57

Abecadło znów spadło i zmieszało się z innymi znakami. Spośród poniższej rozsypanki wykreśl wszystkie znaki, które nie należą do abecadła polskiego. Pamiętaj, że abecadło polskie tworzą litery, a nie zestawienia liter (jak np. dwuznaki). Uważaj na litery z alfabetów innych języków narodowych.

K	X	y	ZI	dź	L
€	A	β	SZ	N	ą
O	ę	B	@	si	Z
M	w	ci	C	Ó	DZ
U	CZ	J	ó	D	ć
RZ	T	dź	ł	Ř	E
Ż	dzi	S	trz	f	drz
Ú	r	Σ	G	Ě	Ž
P	Д	H	Ю	i	Щ

KARTA PRACY NR 4 sc. 1/57

Kolejne abecadło się rozpadło. Tym razem jest to alfabet angielski. Ułóż rozsypane litery według kolejności, a potem uzupełnij te brakujące. Na koniec zaśpiewaj cały alfabet na znaną melodię.

a	j	c	y
f	h	p	t
x	i		u
d		s	v
e	k	q	w
o	l	r	z
	n		

KARTA PRACY NR 5 sc. 1/57

Spośród podanych wyrazów zaznacz wszystkie polskie słowa, które naśladują dźwięk. W jakim języku są pozostałe słowa? Skorzystaj ze słownika i odzyskaj znaczenie tych wyrazów. Połącz odpowiednie wyrazy dźwiękonaśladowcze w pary.

Boom!	Moooo!	Dryń-dryń!
Bang!	Bum!	Roof!
Miau!	Ding-dong!	Brzdęk!
Ting!	Miaow!	Bounce!
Tang!	Bim-bam!	Muuu!
Bong!	Cock-a-doodle-doo!	Hau!
Bęc!	Bzzz!	Ring!

KARTA PRACY NR 6 sc. 1/57

Jakie dźwięki wydają poniższe zwierzęta i przedmioty? Wytnij obrazki, wklej do zeszytu i napisz odpowiednie słowa dźwiękonaśladowcze. Skorzystaj z poprzedniej tabelki. Postaraj się podać odpowiednie słowa w języku polskim i angielskim. W razie potrzeby skorzystaj ze słownika polsko - angielskiego.

ZAŁĄCZNIK 1 sc. I/57

Alfabet polski

A a	ą	B b	C c	Ć ć	D d
E e	ę	F f	G g	H h	I i
J j	K k	L l	ł	M m	N n
Ń ń	O o	Ó ó	P p	R r	S s
Ś ś	T t	U u	W w	Y y	Z z
Ż ż	ź				

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/58

Tytuł	Dźwięki mowy polskiej - głoski dźwięczne i bezdźwięczne
Kształtowane kompetencje	językowe, komunikacyjne, kulturowe, interpersonalne i społeczne, artystyczne, wrażliwość etyczna
Cele zajęć	<p>OGÓLNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kształtowanie umiejętności analizy i syntezy słuchowej i wzrokowej wyrazów, - znajomość w zakresie podstawowym zasad fonetycznych mowy polskiej, - ćwiczenie słuchu fonematycznego. <p>OPERACYJNE uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) przeprowadza analizę na głoski, litery i sylaby oraz syntezę wyrazów, 2) porównuje dźwięczność i bezdźwięczność wyodrębnionych głosek oraz głosek w wyrazie, 3) wskazuje na zjawisko asymilacji (udźwięcznienia i ubezdźwięcznienia), 4) obserwuje i analizuje, wyciąga wnioski, 5) bierze udział w zabawie animacyjnej i teatralnej
Metody pracy	aktywizujące (gra dydaktyczna, trening twórczości), praktyczne (ćwiczenia słuchu fonematycznego)
Formy pracy	zbiorowa, grupowa, w parach, indywidualna
Środki dydaktyczne	drewniane pałeczki, rozsypanki wyrazowe, plansze, karty pracy nr 1-5, znaczki fonetyczne, załącznik 1-2
Czas trwania	trzy godziny, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja polonistyczna - 90 minut, - edukacja muzyczna - 30 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja: muzyczna,
polonistyczna
cele operacyjne:
2, 4, 5
środki dydaktyczne:
- drewniane pałeczki
- znaczki z nutką (jako
dźwięczne) i z
przekreśloną nutką
(jako bezdźwięczne)

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne:
1, 2, 3, 4, 5
środki dydaktyczne:
- karty pracy nr 1-2
- zestawy par wyrazów
do ćwiczeń
- załącznik 1

Wprowadzenie do zajęć

1. „Klasowe granie”

Uczniowie przy pomocy drewnianych pałeczek do cymbałów sprawdzają, które przedmioty w klasie wydają dźwięk, a które nie. Te, które dźwięczą i drżą, oznaczają symbolem nutki, a te, które nie -znaczkami z przekreśloną nutką.

Uczniowie próbują odpowiedzieć na pytania:

- *Co to znaczy, że coś wydaje dźwięk?* (Doświadczenie z pustym i pełnym stoikiem, uczniowie sprawdzają, kiedy dźwięczy, a kiedy przestaje ten sam przedmiot wydawać dźwięk.)
- *Czy można usłyszeć dźwięk z zatkanymi uszami?* (Doświadczenie z dźwięcznymi i drżącymi przedmiotami.)

Zajęcia właściwe

2. Testujemy głoski

Doświadczenie polega na sprawdzeniu, które głoski dźwięczą, a które nie.

Ćwiczenie 1 - sprawdzamy samogłoski

Test na drżenie - uczniowie pracują w parach. Ustawiają się na przeciwko siebie i dotykają krtani, wypowiadając głośno samogłoski.

(Wynik - wszystkie samogłoski są dźwięczne)

Ćwiczenie 2 - sprawdzamy pary głosek: „p” - „b”, „t” - „d”, „k” - „g”, „w” - „f”, „z” - „s”.

[Wynik - dźwięczne i bezdźwięczne.]

3. Testujemy wyrazy

Podobne działania na sprawdzenie dźwięczności i bezdźwięczności głosek prowadzimy w trakcie analizy i syntezy głoskowej.

WSKAZÓWA METODYCZNA

Sporą trudność w poznawaniu świata fonetycznego sprawiają dziecku asymilacje lingwistyczne w nagłosie, śródgłosie i wygłosie wyrazów. Zgodnie z wytycznymi programu nauczania, nauczyciel poświęca temu zagadnieniu czas w drugim semestrze klasy I i pierwszym klasy II, stosując ćwiczenia utrwalające pisownie wyrazów z zanikiem dźwięczności.

4. Gra dramowa w „rodzinkę spółgłosek”

Nutkami oznaczamy dzieci w rolach „dźwięcznych” („b”, „d”, „g”, „w”, „z”, „dz”, „ż”, „ź”, „dź” i „dż”) oraz „bezdźwięcznych”

(„p”, „t”, „k”, „f”, „s”, „ś”, „sz”, „c”, „ć”, „cz”).

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne:
1, 2, 3, 4, 5
środki dydaktyczne:
- karty pracy nr 1-5
- zestawy par wyrazów
do ćwiczeń
- załącznik 1-2

Ćwiczenie 3 - stosowane w diagnozie tzw. ucha dyslektycznego. Uczniowie przeprowadzają analizę na głoski w parach wyrazów, jak: „parka” - „barka”, „nucenie” - „nudzenie”, stopniowo przechodząc do coraz trudniejszych jak: „trzask” - „wrzask”, „siaść” - „wziąć”, „prośba” - „groźba”. Uczniowie wykonują ćwiczenia z kart pracy nr 1-2 oraz 4-5.

WSKAZÓWKI METODYCZNE

Możemy też wcześniej przygotować plansze ze słowami wymagającymi uzupełnienia lub zapisać je na tablicy - wszystko zależy od konieczności dostosowania stopnia trudności do umiejętności uczniów. Celem głównym tego typu działań jest uświadamianie dzieciom różnic pomiędzy stroną głoskową a literową wyrazu i kierunkiem upodobnienia (np. „przód”, „przepiórka”, „twardy”, „krzak”, gdzie dziecko słyszy głoskę bezdźwięczną, a ma zapisać literowe oznaczenie dźwięcznej). Moim zdaniem, wszelkie zabawy w ustawianie głosek są bardzo skuteczne, szczególnie przy ilustracji ubezdźwięczniania, jak w: „wstążka”, „łwka”, „pod spodem”, „kwitnąć” oraz uproszczeń spółgłoskowych w wyrazach: „sześćdziesiąt”, „sześćset”, „srebrny”.

5. Ćwiczenie 4 - utrwalające

Uczniowie w małych grupach, od dwóch do trzech osób, reprezentują określone głoski dźwięczne i bezdźwięczne. Ich zadaniem będzie wstawianie z ławki i okrzyk typu „To nasz wyraz” przy prezentowaniu przez nauczyciela kolejnych wyrazów na planszy.

WSKAZÓWKI METODYCZNE

Przy tym ćwiczeniu możemy też sprawdzić stopień wiedzy i umiejętności uczniów oraz przy okazji dostrzec inne nieprawidłowości wymagające korekcji, jak np. upodobnienia pod względem artykulacji w wyrazach: *zdziwić* (gdzie dzieci stosują błędnie „*ździwić*”), „*pojedyńczy*” (a nie „*pojedyńczy*”) czy tzw. rozsunienia artykulacyjne, jak w wyrazie *słońce* czy *pomarańcz*

edukacja
polonistyczna,
muzyczna
cele operacyjne:
2, 3, 4, 5
środki dydaktyczne:
karta pracy nr 3

Podsumowanie zajęć

6. Zazdrosne głoski

Zabawa fonetyczna ma na celu podsumowanie umiejętności rozpoznawania przez uczniów zjawiska asymilacji.

- *Które głoski zazdrośnice, same bezdźwięczne, zabierają innym dźwięk?*
Np. w wyrazach „łwka”, „wstążka” i innych - uczniowie wskazują zjawiska fonetyczne (bez stosowania terminów, ale ze zrozumieniem istoty procesu).

KARTA PRACY NR 1 sc. I/58

Uzupełnij wyrazy brakującymi literami oznaczającymi samogłoski, które znajdują się na poniższej drabinie. Zwróć uwagę, że są tu też inne litery. Potem przeczytaj głośno wszystkie wyrazy i wskaż samogłoski.

Miauczy, mruczy i prycha.

Ojciec królowy w baśniach.

Mityczny mieszkaniec Himalajów.

Rodzaj fryzury.

Tańcowała z nitką.

Kiedy ucieka, to bierze nogi za.....

Jest morska i łazienkowa.

Może być w linię albo w kratkę.

Leśne mieszkanie wiewiórki.

Dziecko krowy.

Kiedy zbijemy coś szklanego, to słyszymy ...

j
o
a
e
ę
ą
i
ó
u
x
y

k t

kr l

eti

k cyk

gła

p s

g bka

z szyt

dzi pla

c el

brzd k

KARTA PRACY NR 2 sc. 1/58

Wytnij wszystkie wyrazy. Dobierz w pary wyrazy o podobnym brzmieniu oraz wskaż te litery oznaczające spółgłoski, które są różne w każdym z wyrazów w parze. Zbadaj, które z tych spółgłosek są dźwięczne, a które bezdźwięczne.

koza	nucenie
fory	nosze
kot	barka
prośba	kosa
kapa	noże
wory	kod
nudzenie	parka
groźba	gapa

KARTA PRACY NR 3 sc. 1/58

Przeczytaj głośno poniższe wyrazy. Podkreśl kolorem niebieskim wszystkie litery oznaczające głoski bezdźwięczne. Skorzystaj z załącznika 1.

Sprawdź, które z podkreślonych kolorem żółtym liter oznaczających spółgłoski dźwięczne tracą swoją dźwięczność przez sąsiedowanie z głoskami bezdźwięcznymi. Przy wyrazach, w których występuje ubezdźwięcznienie głosek dźwięcznych przekreśl dzwoneczek.

k	w	i	a	t	e	k			
ł	a	w	k	a					
w	r	z	a	s	k				
b	r	z	d	ę	k				
p	i	e	r	w	s	z	y		
w	s	t	ą	ż	k	a			
k	i	e	r	o	w	c	a		
ł	ó	ż	k	o					
ć	w	i	c	z	e	n	i	e	
ś	w	i	a	t					
k	s	i	ą	ż	k	a			

Uzupełnij:

Głoski **w** i **ż** tracą swą dźwięczność poprzez sąsiedowanie z głoskami , , , , .

KARTA PRACY NR 4 sc. I/58

Utwórz wyrazy z poniższej rozsypanki, pamiętając, aby każdy z nowo utworzonych wyrazów zawierał sylabę **sto**.

Zapisz nowo utworzone wyrazy, w których sylaba „sto” jest na końcu.

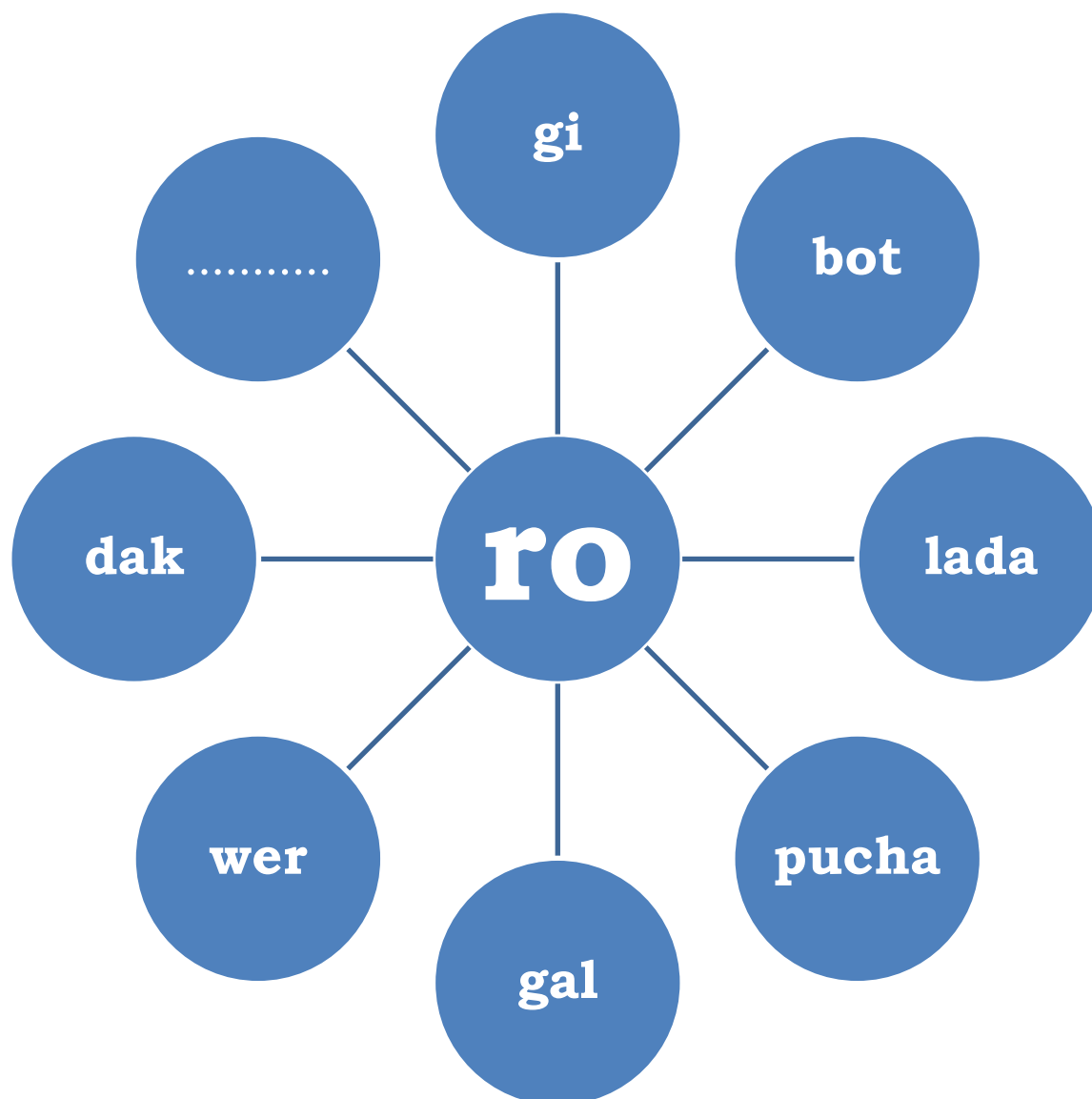

KARTA PRACY NR 5 sc. I/58

Utwórz wyrazy z poniższej rozsypanki, pamiętając, aby każdy z nowo utworzonych wyrazów zawierał sylabę **ro**.

Zapisz nowo utworzone wyrazy z sylabą „ro” oznaczające produkty spożywcze.

ZAŁĄCZNIK 1 sc. 1/58

Wszystkie samogłoski są głoskami dźwięcznymi. Możesz to sprawdzić. Dotknij krtani podczas głośnego wypowiedziania samogłosek, a poczujesz lekkie drżenie swoich strun głosowych. Poproś nauczyciela o pomoc w ułożeniu palców w odpowiednim miejscu na szyi.

a
ą
e
ę
o
u (ó)
i
y

ZAŁĄCZNIK 2 sc. 1/58

Spółgłoski	
głoski dźwięczne	głoski bezdźwięczne
b	p
d	t
g	k
z	s
ż (rz) ź	sz ś
dz	c
dź dż	ć cz
w	f

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/59

Tytuł	Melodia mowy polskiej - poznajemy akcent
Kształtowane kompetencje	językowe, komunikacyjne, kulturowe, interpersonalne i społeczne
Cele zajęć	OGÓLNE: <ul style="list-style-type: none"> - kształtowanie umiejętności analizy i syntezy słuchowej i wzrokowej wyrazów, - znajomość w zakresie podstawowym zasad fonetycznych mowy polskiej. OPERACYJNE: uczeń: <ol style="list-style-type: none"> 1) przeprowadza analizę wyrazu na głoski, litery i sylaby oraz syntezę wyrazów, 2) właściwie (paroksytonicznie) akcentuje wyrazy podczas czytania i recytowania, 3) w analizie wyrazów na sylaby wskazuje miejsce akcentu, 4) zna niektóre wyjątki w regule stosowania akcentu w mowie polskiej, jak wyrazy: „muzyka”, „matematyka”, 5) obserwuje i analizuje, wyciąga wnioski, 6) bierze udział w zabawie animacyjnej i teatralnej.
Metody pracy	aktywizujące (gra dydaktyczna, trening twórczości), praktyczne (ćwiczenia przedmiotowe)
Formy pracy	zbiorowa, grupowa, w parach, indywidualna
Środki dydaktyczne	drewniane pączki, rozsypanki wyrazowe, plansze, karty pracy nr 1–5, znaczki fonetyczne
Czas trwania	trzy godziny, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja polonistyczna - 60 minut, - edukacja społeczna - 45 minut, - edukacja muzyczna - 30 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja: muzyczna,
polonistyczna
cele operacyjne:
1, 6

Wprowadzenie do zajęć

Zabawy z wyliczankami. Uczniowie kolejno zadają sobie popularne wyliczanki, które trzeba głośno wyrecytować z podziałem na sylaby i wykłaskiwaniem rytmu:

A, a, a, kotki dwa

Szare, bure, obydwaj

Jeden miauczy pod wąsami,

Drugi krzesze pazurkami

Jeden tańczy, drugi gra

Zajęcia właściwe

1. Trajkotki, czyli marszowe wierszyki

Głośno czytając tekst utworu i wykłaskując rytm, uczniowie usprawniają umiejętność prawidłowego podziału wyrazów na sylaby oraz uczą się ich właściwego akcentowania. Za każdym razem nauczyciel pokazuje właściwy rytm danego wiersza, prosząc dzieci o naśladowanie. Przykładowo: w utworze Marii Konopnickiej, tzw. trajkotce, klaszczemy rytmicznie - raz uderzamy rękami o uda lub blat stolika (na oznaczenie sylaby akcentowanej), raz klaszczemy w ręce (nieakcentowanej):

A jak poszedł król na wojnę ┆┆┆┆┆┆┆┆ (8 zgł.)

Grały jemu surmy zbrojne ┆┆┆┆┆┆┆┆ (8 zgł.)

Grały jemu surmy złote ┆┆┆┆┆┆┆┆ (8 zgł.)

Na zwycięstwo, na ochotę ┆┆┆┆┆┆┆┆ (8 zgł.)

WSKAZÓWKI METODYCZNE

Zapoznając dzieci z rytmicznymi tekstami folkloru, kształtujemy prawidłowe nawyki intonacyjne i dykcyjne dziecka. Na początek lepiej wprowadzać krótkie utwory sylabotoniczne, czyli z jednakową liczbą sylab w wersach i stałym miejscem akcentowym.

W podanych przykładach prezentuję graficznie to zróżnicowanie rytmiczne wierszy, zaznaczając stopy akcentowe, z których najpopularniejsze w polskiej wersyfikacji to: trochej (┆┆), jamb (┆┆) i amfibrach (┆┆┆). Oczywiście, wiedza na temat układu stóp akcentowych dotyczy tylko nauczycieli nauczania wczesnoszkolnego, którzy powinni świadomie dobierać teksty regularne wersyfikacyjnie.

2. Śpiewamy i recytujemy

Przykładem takiej trudności intonacyjnej jest wierszyk „Wlazł kotek”, który łatwiej zanucić, niż wyrecytować, bo składa się z dwóch naprzemiennych wersów sześćcio - i trzyzgłoskowych oraz różnego układu stóp akcentowych: amfibrach i trocheja.

Ćwiczenie 1 - uczniowie śpiewają wierszyk *Wlazł kotek na płótek*, wykłaskując jego rytm.

Ćwiczenie 2 - uczniowie recytują ten sam wierszyk i zazwyczaj wtedy mają problem z wykłaskiwaniem rytmu:

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

Włazł kotek na płotek —|—|—|—| (6 zgt.)

I mruga —|—| (3 zgt.)

Ładna to piosenka —|—|—|—| (6 zgt.)

Niedługa —|—| (3 zgt.)

WSKAZÓWKA METODYCZNA

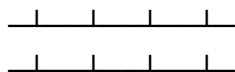
Uczniowie zazwyczaj instynktownie znajdują właściwy rytm wiersza, ale im jest bardziej regularny wersyfikacyjnie, tym łatwiej jest im nabyć umiejętność prawidłowego stosowania akcentu paroksytonicznego, typowego dla języka polskiego, oraz zachowanie właściwej intonacji zdania.

Wszelka znajomość terminów na etapie wczesnoszkolnym jest zbędna, co nie oznacza, że powinniśmy zrezygnować z nauczania prawidłowej melodii rodzimej mowy.

3. Deszczowe rytmy

Na przykład w wierszu Leopolda Staffa *Deszcz jesienny* układ słów naśladuje niespieszny i monotony rytm spadających kropeł deszczu. Wyklaskanie tego rytmu będzie więc przebiegało według zasady: sylaba nieakcentowana (klaśnięcie w ręce), akcentowana (uderzenie rękami w kolana lub w blat stolika). Tutaj będzie to przebiegało: pierwsza sylaba - klaśnięcie w ręce, druga sylaba - o kolana lub stolik, trzecia sylaba - w ręce, czwarta sylaba - w ręce, piąta sylaba - w kolana lub stolik, szósta sylaba - w ręce itd.

Według wzoru:

O szyby deszcz dzwoni, deszcz dzwoni jesienny (12 zgt.)

I pluszcze jednaki, miarowy, niezmienny, (12 zgt.)

Dżdżu krople padają i tłuką w me okno... (12 zgt.)

Jęk szklany... płacz szklany... a szyby w mgłę mokną (12 zgt.)

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Można ten wiersz wyklaskać czy też przemaszerować w rytm utworu, zaznaczając tupnięciem sylabę akcentowaną. W czasie takich działań dzieci nie tylko uczą się zasad prawidłowego akcentowania wyrazów i zdań, ale też poznają różne typy rytmizacji utworów.

4. Wyjątkowe słowa. Akcent na trzeciej sylabie od końca.

Nauczyciel prezentuje właściwy sposób wypowiedzienia słowa: **mu-zy-ka** i nieprawidłowy, gdzie akcent pada na przedostatnią sylabę od końca **mu-zy-ka**. Prosi o powtórzenie przez dzieci właściwej wymowy wyrazu, stosując formułkę przypominającą uczniom:

Oto jest „mu-zy-ka”, gdzie na „mu-” akcentujemy, bo to jest „mu-zy-ka” itd.

(Według układu zglósek: —|—|[3 zgt.]).

Uczniowie w zabawie, jak np. marsz fabularny, mogą rytmicznie powtarzać to słowo,

przytupując i klaszcząc przy właściwej sylabie.

Podobnie wprowadzamy kolejne, jak: ma-te-ma-ty-ka (—|— [5 zgt.]).

WSKAZÓWKI DO PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

Wprowadzamy teorię odnośnie zasady stosowania akcentu w języku polskim w słowach zakończonych na **-yka** i **-ika**.

Podsumowanie zajęć

Poetyckie wyliczanki.

Uczniowie, siedząc w kręgu, powtarzają fragmenty wierszyków, dzieląc na sylaby i zaznaczając akcent kłaśnięciem - tak jak poprzednio : sylaba nieakcentowana -kłaśnięcie w ręce, akcentowana - w udaw *Bajeczce dla synka* autorstwa Ewy Szelburg-Zarębiny:

*(...) A, a, a, kotki dwa,
srebrnobiałe obydwu.
Nic nie będą robiły,
tylko bajki mówiły.*

oraz w piosence Ludwika Starskiego i Jerzego Nela:

*Aaa, aaa były sobie kotki dwa,
aaa kotki dwa,
szarobure, szarobure obydwu.
Ach śpij, bo właśnie
księżyc ziewa i za chwilę zaśnie.
A gdy rano przyjdzie świt,
księżycowi będzie wstyd,
że on zasnął a nie ty.*

KARTA PRACY NR 1 sc. 1/59

Ćwiczenie 1

Przeczytaj wierszyk - trajkotkę. Policz, ile sylab ma ten wiersz w wersie 1 i zapisz w oznaczonym miejscu. To samo zrób z każdym następnym wersem wiersza.

Wers	Fragment utworu Marii Konopnickiej "A jak poszedł..."								Liczba sylab w wersie
1	A	jak	po	szedł	król	na	woj	nę	
2	Gra	ły	je	mu	sur	my	zbroj	ne	
3	Gra	ły	je	mu	sur	my	zło	te	
4	Na	zwy	cięś	two,	na	o	cho	tę	

Praca w grupach

Ćwiczenie 2

Przeczytajcie teraz głośno tekst wiersza z podziałem na sylaby i rytmicznie wyklaskujcie jego rytm.

Ćwiczenie 3

Za chwilę przeczytacie jeszcze raz tekst wiersza z podziałem na sylaby, ale będziecie inaczej wyklaskiwać rytm. Zwróćcie uwagę, że w tekście wiersza część sylab jest zaznaczona kolorem. Podczas czytania kolorowych sylab uderzajcie rękami w kolana albo w blat stolika, a podczas czytania pozostałych sylab - klaszczcie w ręce. Tak jak na zaznaczonym poniżej wzorze.

KARTA PRACY NR 2 sc. 1/59

Ćwiczenie 1

Wiersz - trajkotka M. Konopnickiej to bardzo rytmiczny utwór, który naśladuje marsz żołnierzy. Wstańcie i spróbujcie wyrecytować ten fragment, tupiąc podczas wypowiedzania sylab akcentowanych.

A jak **po**-szedł **król** na **woj**-nę
Gra-ły **je**-mu **sur**-my **zbroj**-ne
Gra-ły **je**-mu sur-my **zło**-te
Na zwy-**cię**s-two, **na** o-**cho**-tę

Ćwiczenie 2

Razem z koleżankami i kolegami z klasy zaśpiewajcie jedną zwrotkę znanej piosenki ludowej pt. "Wlazł kotek na płotek". Jeśli nie pamiętasz słów, to skorzystaj z poniżej zamieszczonego tekstu. Podczas śpiewania spróbujcie wyklaskiwać rytm wiersza.

Wlazł kotek na płotek
I mruga.
Ładna to piosenka,
Niedługa.

Ćwiczenie 3

Pracuj z koleżankami i kolegami w grupie przy stoliku. Wspólnie policzcie, ile wersów ma pierwsza zwrotka piosenki pt. "Wlazł kotek na płotek" i zapisz odpowiedź pełnym zdaniem:

KARTA PRACY NR 3 sc. 1/59

Ćwiczenie 1

Spróbuj teraz wyrecytować tekst piosenki pt. "Włazł kotek na płotek", wyklaskując rytm - podczas czytania sylab akcentowanych (czyli zaznaczonych kolorem) uderzaj rękami w kolana lub w blat stolika, a sylab nieakcentowanych (czyli niezaznaczonych kolorem) klaszcz w ręce.

Skorzystaj z poniższego wzoru:

Wers 1						
Wers 2						
Wers 3						
Wers 4						

Ćwiczenie 2

Co sprawiało ci trudność? Czy łatwiej tę piosenkę zaśpiewać czy wyrecytować? Porozmawiaj o tym z kolegami i koleżankami w grupie przy stoliku. Wspólnie porównajcie ten wiersz-piosenkę z wierszem-trajtką Marii Konopnickiej pt. "A jak poszedł ...". Obydwa miały po 4 wersy.

Wpisz wyniki w tabelo.

	„Włazł kotek na płotek”	„A jak poszedł...”
Liczba sylab w zwrotce		
Liczba sylab akcentowanych w wersach		

KARTA PRACY NR 4 sc. 1/59

W języku polskim akcentujemy najczęściej przedostatnią sylabę w wyrazie, czyli drugą od końca. Podziel podane słowa na sylaby i pokoloruj tę sylabę, którą należy zaakcentować. Na koniec przeczytaj głośno razem z innymi osobami w klasie wszystkie wyrazy, klaszcząc w ręce na znak sylaby nieakcentowanej oraz uderzając w blat stolika lub w kolana na znak sylaby akcentowanej.

mama

--	--

szkoła

--	--

nauczycielka

--	--	--	--	--

auto

--	--

książka

--	--

pierwszoklasista

--	--	--	--	--

autobus

--	--	--

podręcznik

--	--	--

ćwiczenia

--	--	--

ojczyzna

--	--	--

KARTA PRACY NR 5 sc. 1/59

W języku polskim są takie słowa, które **wyjątkowo** mają sylaby akcentowane nie na drugim miejscu od końca wyrazu, ale na trzecim. Na pewno znasz te wyrazy, ale czy je prawidłowo wymawiasz?

Podziel poniższe wyrazy na sylaby i wpisz je w odpowiednie kratki. Następnie - razem z innymi osobami w klasie - głośno przeczytaj poniższe wyrazy. Pamiętaj o odpowiednim akcentowaniu! Tym razem wyjątkowo na trzecią sylabę od końca.

muzyka

--	--	--

matematyka

--	--	--	--	--

plastyka

--	--	--

gimnastyka

--	--	--	--

grafika

--	--	--

galaktyka

--	--	--	--

gramatyka

--	--	--	--

czterysta

--	--	--

osiemset

--	--	--

dziewięćset

--	--	--

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/60

Tytuł	Zwierzęta aktywne nocą
Kształtowane kompetencje	językowe, myślenie naukowe
Cele zajęć	OGÓLNE: rozpoznawanie i nazywanie zwierząt aktywnych nocą, OPERACYJNE: uczeń: <ol style="list-style-type: none"> 1) zna niedogodności związane z brakiem światła, 2) potrafi nazwać „nocne” zwierzęta przedstawione na zdjęciach, 3) wie, czym żywią się te zwierzęta, 4) potrafi omówić wygląd oraz cechy charakterystyczne „nocnych” zwierząt, 5) wie, dlaczego niektóre zwierzęta prowadzą nocny tryb życia, 6) potrafi nazwać w języku angielskim kilka zwierząt żyjących nocą
Metody pracy	podające (pogadanka), aktywizujące (metoda sytuacyjna, gra dydaktyczna), eksponująca (pokaz na tablicy interaktywnej), praktyczna (ćwiczenia przedmiotowe)
Formy pracy	zbiorowa, w parach i indywidualna
Środki dydaktyczne	tablica ilustrująca zwierzęta prowadzące nocny tryb życia, karta pracy nr 1–2, karta pracy <i>English Ant 31</i>
Czas trwania	jedna godzina - edukacja przyrodnicza

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne: 1

Wprowadzenie do zajęć

1. Uczniowie wraz z nauczycielem wchodzi do jak najbardziej zaciemnionej sali i próbują przygotować się do zajęć oraz zacząć je.

Nauczyciel zadaje pytania:

- *Jak wam się pracuje w takim zaciemnieniu?*
- *Kto z was chciałby teraz czytać lub pisać ?*
- *Czy wolicie uczyć i bawić się w dzień, a może w ciemnościach lub przy zapalonym świetle?*
- *Czy znacie kogoś, kto potrafi w ciemnościach bez latarki czy świeczki czytać lub pracować?*

Zajęcia właściwe

2. Rozmowa z dziećmi o znanych im „nocnych” zwierzętach

- *Czy wiecie, jakie zwierzęta są aktywne nocą?*

Dzieci wymieniają nazwy zwierząt, które według nich prowadzą nocny tryb życia. Nauczyciel zapisuje właściwe nazwy, które podały dzieci.

3. Na tablicy interaktywnej nauczyciel wyświetla ilustracje zwierząt aktywnych nocą

4. Gra w Piotrusia - karta pracy nr 1

Wycinanie elementów i nauka gry w tzw. Piotrusia. Łączenie kart w pary: ilustracja i nazwa. Tylko bocian nie ma pary.

5. Zaznajomienie dzieci z ciekawostkami z życia wybranych nocnych zwierząt

- **Ćma** - owad, który leci do każdego świeżącego się obiektu.
- **Sowa** - ptak, który lata w nocy i może obrócić głowę dookoła.
- **Nietoperz** - ssak, który śpi głową w dół, trzymając się nogami.
- **Mysz** - ssak, który mieszka w stodole i zjada ziarenka zbóż.
- **Komary** - owady, których samice żywią się krwią, a samce nektarem kwiatów.
- **Kuna** - ssak, który podkraada się do gniazd kurników i zabiera jaja.
- **Świetlik** - owad, który ma zdolność świecenia- jego światło nie służy do oświetlenia drogi, lecz do wabienia partnera.

5. Omówienie trybu życia zwierząt (sposób odżywiania, polowania, miejsce schronienia).

WSKAZÓWKI PANA OD PRZYRODY

Zwierzęta nocne mają silnie wyostrzone zmysły np.: wzroku (sowa), słuchu (nietoperz), powonienia (komar), które pomagają im w orientacji czy znajdowaniu pożywienia w warunkach ograniczonego oświetlenia lub nawet jego braku.

edukacja
przyrodnicza
cele operacyjne:
2, 3, 4, 5
środki dydaktyczne:
- karta pracy nr 1
- tablica interaktywna
- książki przyrodnicze

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

Wspólne oglądanie albumów przyrodniczych i poszukiwanie wiadomości o trybie życia wybranych zwierząt nocnych.

język angielski

cele operacyjne: 6

środki dydaktyczne:

karta pracy English Ant
31

edukacja

przyrodnicza

cele operacyjne: 2

środki dydaktyczne:

karta pracy nr 2

6. *English Ant 31*

Uczniowie poznają nazwy zwierząt w języku angielskim w słowniku obrazkowym i wykonują ćwiczenie, łącząc nazwę zwierzęcia z jego ilustracją.

Podsumowanie zajęć

Uzupełnienie karty pracy nr 2: wyłonienie z grupy zwierząt tych, które prowadzą nocny tryb życia.

KARTA PRACY NR 1 sc. 1/60

Wytnij karty, obejrzyj je dokładnie, przeczytaj napisy i zagraj z kolegą.

ćma

sowa

nietoperz

światlik

mysz

kuna

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

komar

bocian

KARTA PRACY NR 2 sc. 1/60

Otocz pętlą zwierzęta aktywne nocą.

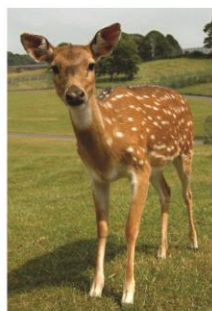
ENGLISH ANT 31 sc. 1/60

a bat

a mosquito

a deer

a moth

an owl

a butterfly

a stork

a mouse

Match.

a bat

a moth

mosquito

a butterfly

a deer

an owl

a stork

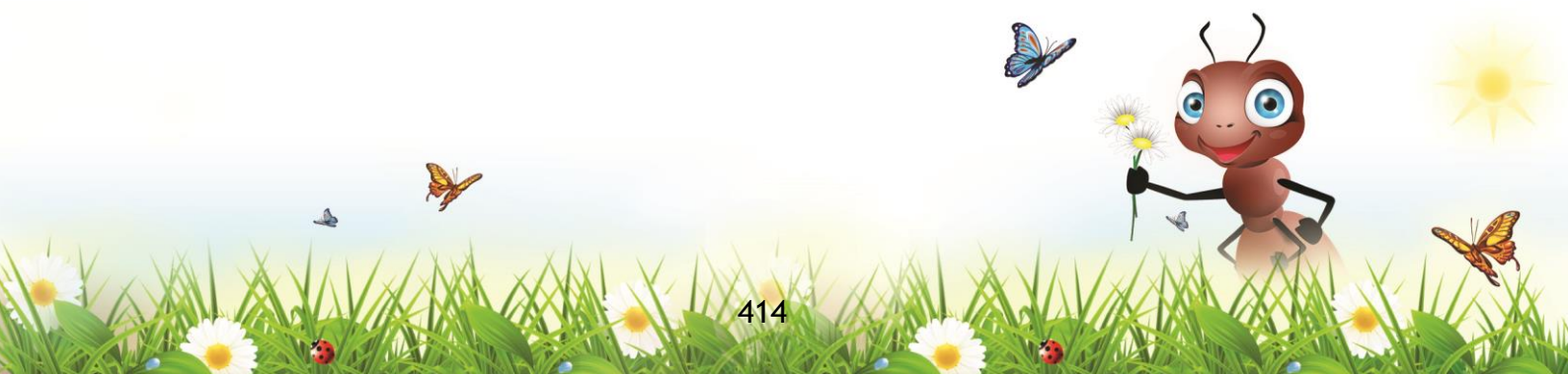

a mouse

SCENARIUSZ ZAJĘĆ I/61

Tytuł	Zobaczyć dźwięk
Kształtowane kompetencje	językowe, interpersonalne i społeczne, myślenie naukowe
Cele zajęć	<p>OGÓLNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poznanie sposobów powstawania dźwięków, - rozwijanie myślenia naukowego. <p>OPERACYJNE:</p> <p>uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wie, jak powstaje dźwięk, 2) wie, że dźwięk można również zobaczyć, 3) prowadzi obserwacje podczas eksperymentu, 4) ocenia poprawność sformułowanych hipotez, 5) rozwija myślenie twórcze, wykorzystując materiał werbalny
Metody pracy	eksponujące (nagranie audio), praktyczne (eksperyment, ćwiczenia przedmiotowe), podające (pogadanka)
Formy pracy	zbiorowa, w parach, indywidualna
Środki dydaktyczne	plastikowa miska, gumka recepturka, folia, garnek, drewniana łyżka, gruba sól, gitara, bębenek
Czas trwania	jedna godzina - edukacja przyrodnicza

PRZEBIEG ZAJĘĆ

środki dydaktyczne:
płyta z nagraniem

edukacja
przyrodnicza
cele operacyjne: 1
środki dydaktyczne:
- bębenek
- gumka recepturka
- gitara

edukacja
przyrodnicza
cele operacyjne:
2, 3, 4
środki dydaktyczne:
- plastikowa miska
- gumka
- folia
- garnek
- drewniana łyżka
- gruba sól

Wprowadzenie do zajęć

Co to za dźwięk?

Prezentacja wcześniej przygotowanego nagrania zawierającego różne źródła dźwięków: śpiew ptaków, pisk opon samochodowych, warkot kosiarki do trawy, odgłos przejeżdżających samochodów, woda ciekąca z kranu, fragment muzyki poważnej oraz techno.

Wskazanie przez uczniów źródła wysłuchanych dźwięków

Zajęcia właściwe

1. Jak powstaje dźwięk?

- Uderzanie w bębenek. Słuchanie dźwięku wydawanego przez bębenek.
- Napinanie struny gitary, najpierw grubej, później cienkiej. Określanie, czym różnią się te dźwięki.
- Napinanie i puszczenie gumki recepturki. Słuchanie dźwięku wydawanego przez gumkę.
- Stwierdzenie, że dźwięk to drgania rozchodzącego się powietrza.

2. Eksperyment

Etap I. Pytanie do uczniów: *Jak wam się wydaje, czy dźwięk można zobaczyć?*

Uczniowie wypowiadają swoje przypuszczenia.

Etap II. Nauczyciel informuje uczniów, iż za chwilę przeprowadzą eksperyment celem wyjaśnienia, czy można zauważyć dźwięk.

Praca w parach. Uczniowie kładą na stoliku plastikową miskę, przykrywają ją folią. Folię mocują gumką recepturką tak, by była dobrze napięta. Każda para otrzyma łyżeczkę grubej soli, którą należy wysypać na folię.

Nauczyciel mówi: *Za chwilę jedna osoba z pary przybliży garnek do miski (nie mogą się jednak dotykać) i mocno uderzy trzy razy łyżką o garnek. Jak sądzicie, co się stanie?*

Uczniowie formułują swoje przypuszczenia.

Nauczyciel: *Sprawdzimy, co się zdarzy. W tym celu wykonamy doświadczenie, które nazywamy również eksperymentem.*

Uczniowie wykonują doświadczenie.

- *Czy udało nam się zobaczyć dźwięk?*
- *Zamieńcie się rolami. Powtórzcie eksperyment.*

Etap III. Sformułowanie odpowiedzi na postawiony problem badawczy:

Uderzony łyżką garnek robi hałas, ponieważ wibruje i sprawia, że wibruje także znajdujące się wokół niego powietrze. Tworzą się fale dźwiękowe, które uderzają w miskę. Miska zaczyna wibrować, co sprawia, że ziarenka soli podskakują, a my możemy

to zobaczyć.

Etap IV. Komentarz naukowy

Właśnie stwierdziliśmy, że dźwięki rozchodzą się przez wibrujące powietrze.

WSKAZÓWKI PANA OD PRZYRODY

Dźwięk to wrażenie słuchowe odbierane przez nasz narząd słuchu - ucho. Powstaje w wyniku wprowadzenia w drgania przedmiotu, a ten te drgania „przekazuje” otaczającemu powietrzu (jego cząsteczkom) - powstaje fala dźwiękowa, akustyczna. Drgania rozchodzą się w powietrzu i dochodzą do naszego ucha. Człowiek może odbierać dźwięki nie tylko bezpośrednio małżowiną uszną ale też kośćmi czaszki (np. zębami) - drgania są przesyłane przez kości do wewnętrznych narządów słuchu - dlatego silne dźwięki usłyszymy nawet przy zatkanych uszach.

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

Wspólne oglądanie albumów przyrodniczych i poszukiwanie wiadomości o trybie życia wybranych zwierząt nocnych.

edukacja
przyrodnicza
cele operacyjne: 5

Podsumowanie zajęć

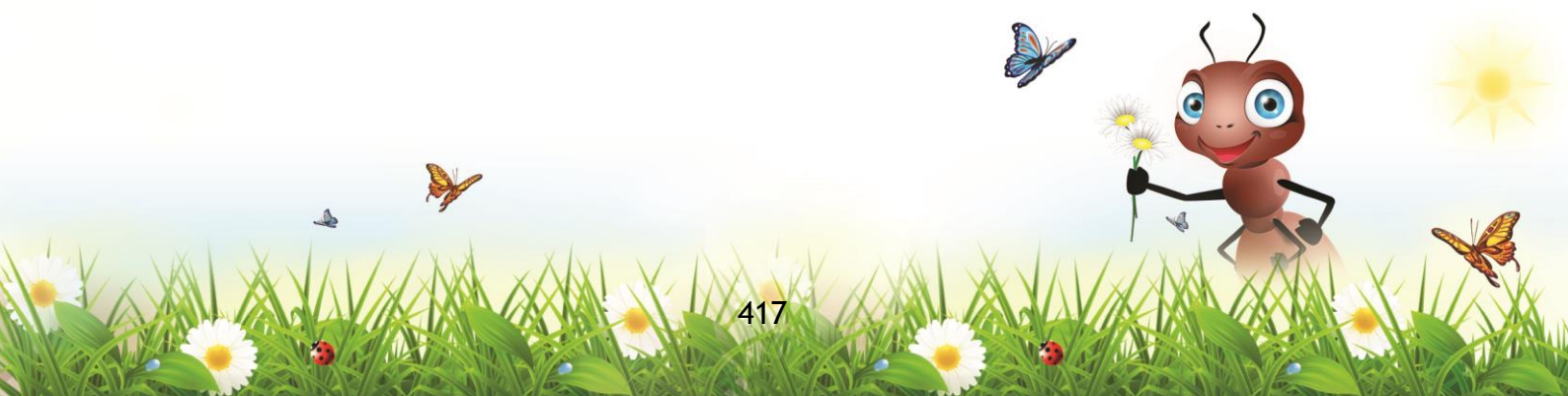
Nauczyciel bada opinie uczniów dotyczące zajęć i efekty kształcenia:

- *Czy eksperyment podobał Wam się?*
- *Po co przeprowadziliśmy ten eksperyment?*
- *Czy pamiętacie, co krzyknął Archimedes, kiedy dokonał udanego odkrycia? Czy my dzisiaj mamy prawo krzyknąć „Eureka!”?*
- *To zrobmy raketę i głośno krzyknijmy „Eureka!”.*

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/62

Tytuł	Zmyślone pojazdy
Kształtowane kompetencje	językowe, artystyczne, sprawność ruchowa
Cele zajęć	<p>OGÓLNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwijanie myślenia twórczego, - rozwijanie współpracy z innymi w zabawie i nauce szkolnej. <p>OPERACYJNE: uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wymienia nazwy pojazdów, 2) porównuje pojazdy pod względem wybranego kryterium, 3) odnajduje ukryte nazwy pojazdów w zdaniach, 4) rozwiązuje rebusy, 5) tworzy rysunek wymyślonego pojazdu z podanego materiału wyjściowego, 6) ilustrują ruchem i układem własnego ciała wymieniony przez nauczyciela pojazd
Metody pracy	podające (opis, wyjaśnienie), aktywizujące (trening twórczości), praktyczne (ćwiczenia przedmiotowe)
Formy pracy	grupowa, indywidualna, w parach
Środki dydaktyczne	karty pracy nr 1–2, mazaki, kredki
Czas trwania	dwie godziny, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja polonistyczna - 45 minut, - edukacja plastyczna - 30 minut, - wychowanie fizyczne - 15 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja
polonistyczna,
edukacja
matematyczna
cele operacyjne: 1, 2

Wprowadzenie do zajęć

1. Jakie znamy pojazdy?

Uczniowie siedzą w kręgu i kolejno wymieniają nazwy pojazdów, starając się unikać powtórzeń. Następnie odpowiadają na pytania:

- *Który z wymienionych pojazdów jest najszybszy?*
- *Który z wymienionych pojazdów jest najwolniejszy?*
- *Który z pojazdów jest najzdrowszy dla człowieka?*
- *Który pojazd jest najbardziej nowoczesny?*
- *Który pojazd jest najdroższy?*

WSKAZÓWKA METODYCZNA

W celu urozmaicenia ćwiczenia uczniowie mogą tworzyć serie pojazdów, np. od najwolniejszego do najszybszego lub od najbardziej nowoczesnego do najmniej nowoczesnego.

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

Nauczyciel może poprosić uczniów o podanie argumentów uzasadniających ich ocenę pojazdów, np. kryterium ceny, prędkości lub nowoczesności. Jest to dobry przyczynek do zorganizowania dyskusji poświęconej konkretnym wyborom pojazdów (np. który pojazd jest najzdrowszy lub najwolniejszy?).

Zajęcia właściwe

2. Ukryte pojazdy

Uczniowie indywidualnie wypełniają kartę pracy nr 1.

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM SZĘŚCIOLETNIM

Ćwiczenie nr 1 zamieszczone w karcie pracy nr 1 może okazać się zbyt trudne dla dzieci młodszych. Nauczyciel może wspomóc uczniów, proponując im zapisanie w zeszycie nazwy pojazdów znajdujących się na obrazkach, a następnie odszukanie tych nazw w zdaniach.

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

Uczeń może sam zaproponować podobne ćwiczenia z ukrytymi nazwami pojazdów dla swoich kolegów i koleżanek.

- *Po zapisaniu nazw pojazdów uczniowie w parach wymieniają się swoimi doświadczeniami związanymi z podróżowaniem tymi pojazdami. Pytania naprowadzające: Czy jechaliście kiedykolwiek tymi pojazdami? Dokąd? Jakie wrażenia Wam towarzyszyły?*

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne:
3, 4

środki dydaktyczne:
karta pracy nr 1

edukacja plastyczna
cele operacyjne: 5
środki dydaktyczne:
- karta pracy nr 2
- kredki, mazaki

wychowanie fizyczne
cele operacyjne: 6

3. Wymyślone pojazdy

Zadaniem uczniów jest narysowanie na karcie pracy nr 2 wymyślonego pojazdu. Rysunek powinien uwzględniać elementy zamieszczone w karcie.

Po wykonaniu pracy uczniowie podają nazwę pojazdu, opisują sposób jego funkcjonowania oraz największe zalety.

Podsumowanie zajęć

4. My jesteśmy pojazdami, czy wybierzesz się w podróż z nami?

Uczniowie w zespołach czteroosobowych ilustrują ruchem i układem własnych ciał pojazdy kolejno wymieniane przez nauczyciela:

- pociąg,
- helikopter,
- rower.

KARTA PRACY NR 1 sc. 1/62

1. W poniższych zdaniach (między wyrazami lub w wyrazach) ukryły się nazwy pojazdów. Znajdź je. Skorzystaj z podpowiedzi zamieszczonych na rysunkach.

Skoro Weronika dziś już nie kaszle, może pójść do szkoły.

Leśnicy używają piły motorowej do ścinania drzew.

Król wybudował nowy trakt oraz kościół.

Koń Lampo ciągnie wóz z sianem pod górę.

Dzisiejsza pogoda jest taka, jakby miało za chwilę lunąć.

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

2. Rozwiąż rebusy i wpisz odkryte nazwy pojazdów.

~~pa~~   ~~ka~~

+

=

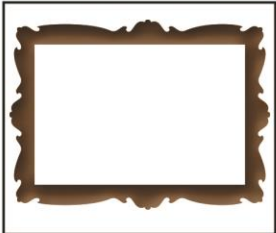
_____

_____

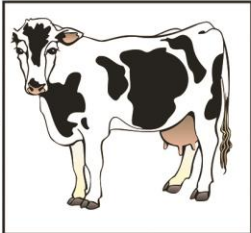
_____

~~a~~   ~~kro~~

t +

+

+ j =

_____

_____

_____

? = 100cm +

=

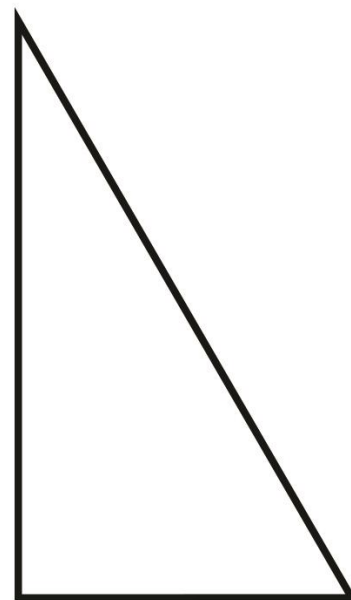
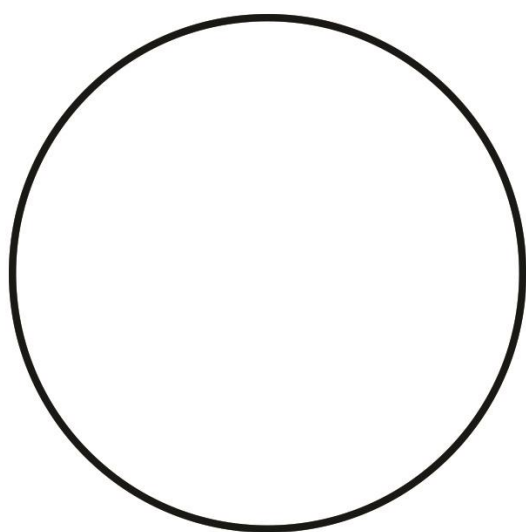
_____

_____

_____

KARTA PRACY NR 2 sc. 1/62

SCENARIUSZ ZAJĘĆ I/63

Tytuł	21 III Światowy Dzień Poezji
Kształtowane kompetencje	językowe, komunikacyjne, interpersonalne i społeczne, artystyczne, wrażliwość etyczna
Cele zajęć	<p>OGÓLNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kształtowanie myślenia logicznego oraz naukowego poprzez rozwiązywanie zadań nietypowych, - kształcenie kompetencji językowych i kulturowych. <p>OPERACYJNE: uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) rozumie, czym jest poezja i wiersz, rym i akcent, 2) wypowiada się na dany temat i słucha wypowiedzi innych, 3) uczestniczy w zabawach językowych i literackich, 4) czyta fragmenty poezji z trudnościami artykulacyjnymi, 5) twórczo przetwarza fragmenty poezji, 6) uczestniczy w zabawach literackich i teatralnych.
Metody pracy	aktywizujące (gra dramowa, improwizacja teatralna, trening twórczości), praktyczne (ćwiczenia przedmiotowe)
Formy pracy	zbiorowa, grupowa, w parach, indywidualna
Środki dydaktyczne	karty pracy nr 1-6, załącznik 1
Czas trwania	dwie i pół godziny, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja polonistyczna - 60 minut, - edukacja społeczna - 30 minut, - edukacja muzyczna - 15 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja
społeczna
cele operacyjne:
2, 3, 5, 6
środki
dydaktyczne:
rekwizyty

Wprowadzenie do zajęć

1. Zabawa z folklorem dziecięcym. Gdybanka *Ach, gdybym był...*

Zabawa teatralna opiera się na improwizacji, gdzie dzieci są wybierane losowo do odgrywania scenek z krótką narracją podczas wchodzenia w rolę człowieka w danym zawodzie.

Przykładowo: każde z dzieci w formie wyliczanki (stojąc w środku kręgu) wybiera losowo kolegę lub koleżankę, mówiąc: *Raz, dwa, trzy, gdybyś był raz, dwa, trzy, pie-lę-gniar-ką* (na ostatniej sylabie zostaje wybierana osoba do improwizacji).

Uwaga! Dodatkowym aspektem tej zabawy jest kontrola prawidłowego podziału na sylaby podczas odliczania.

Wybrany uczeń wchodzi do środka i zaczyna od formuły (w odpowiedniej formie gramatycznej - męskiej lub żeńskiej), np.: *Gdybym był pielęgniarzem, to zawsze miałbym przy sobie* (i tu podaje rekwizyt). *Zgadza się?* (to stałe pytanie do reszty klasy, która zgadza się lub nie).

Uczniowie pytają: - *Co byś wtedy robił?* A improwizujący wybiera wówczas jedno lub więcej dzieci i opowiadając, co by robił, ustawia dzieci w roli np. pacjentów lub w roli sprzętów. Nauczyciel ogranicza się jedynie do roli koordynatora, dbając, by nikt nikogo nie skrzywdził ani nie obraził.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Zabawa z improwizacją pozwala:

- zintegrować grupę,
- wskazać na poziom umiejętności komunikacyjnych i językowych dziecka,
- utrwalać wiadomości, jak np. w tym przypadku na temat zawodów,
- rozwijać kreatywność ucznia.

Jeżeli w zabawie nie pojawił się zawód pisarza ani poety, to nauczyciel wprowadza go jako element zabawy.

Zajęcia właściwe

2. Poeta - kto to taki?

Zajęcia właściwe inicjują swobodne wypowiedzi na temat poety i poezji (odnoszące się do dotychczasowej wiedzy i doświadczeń dzieci, ich skojarzeń i interpretacji).

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Dobrze w tym momencie przypomnieć uczniom tych autorów, których utwory mieli okazję poznać, np. przynieść zdjęcia lub nagrania, a najlepiej - wcześniej zorganizować spotkanie z jakimś lokalnym poetą, którego wiersze można przeczytać uczniom w wieku wczesnoszkolnym.

3. Jaki przedmiot ma zawsze przy sobie poeta? Zabawa - podobnie jak improwizacja -

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne:
1, 2, 3
środki
dydaktyczne:
-karty pracy nr 1-3
-załącznik 1

polega na dobieraniu rekwizytów dla pisarza. Dzieci pracują w grupach, a ich zadaniem jest zaprezentować i wyjaśnić, dlaczego tego właśnie przedmiotu potrzebowałby poeta.

4.Szkoła poezji dla małych poetów. Nauczyciel wyjaśnia, że teraz wszyscy mają wejść w role poetów, a ponieważ są dopiero w I klasie, to zorganizuje dla nich szkołę poezji. Na początek potrzebują kilku ćwiczeń, jak w nauce czytania i pisania.

5.Budujemy wiosenne wierszyki - praca w grupie. W każdym zespole uczniowie razem tworzą krótkie wierszyki na bazie słowa „wiosna” (karta pracy nr 2) oraz akrostychu (karta pracy nr 3)

W .....

I .....

O .....

S .....

N .....

A .....

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne:
1, 3, 5, 6
środki
dydaktyczne:
karty pracy nr 4-6

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Wypełnianie brakujących samogłosek w matrycy wiersza (karta pracy nr 1) oraz akrostych (karta pracy nr 2) są bardzo dobrymi ćwiczeniami budowania wierszy dla małych poetów. Dają pierwszy sukces i poczucie satysfakcji, zachęcając do szukania rytmu w kolejnych zajęciach.

6.Poetycka mapa słów

Zadaniem uczniów (praca w parach) będzie twórcze wypełnienie luk w znanym wierszu (karta pracy nr 4).

Przykładowo:

... *kotek miau,*

Coś... Kotku chciał

Chciałem ja talerzyk...

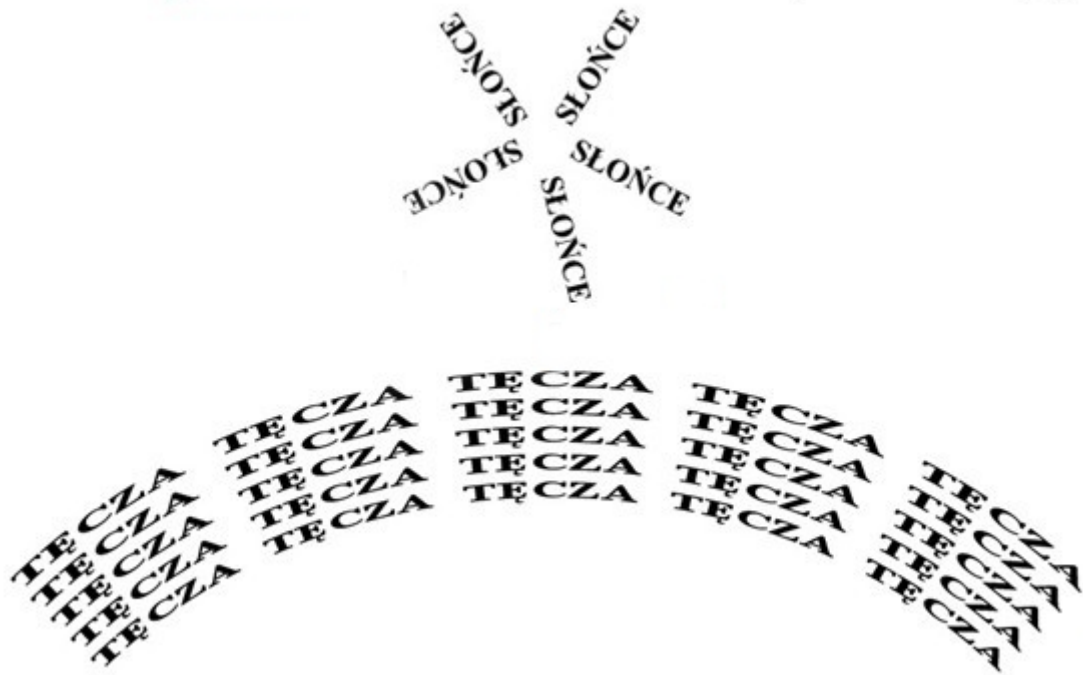
Ale... lodóweczka

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne:
3,5
środki
dydaktyczne:
karta pracy nr 4

7.Malowanie poezji. Nauczyciel pyta, czy wiersze można malować. Tłumaczy, że nie chodzi o ilustracje do wiersza, ale o jego namalowanie. Prezentuje wiersze dla dorosłych, które mają różne kształty i wyjaśnia, że tak też można tworzyć poezję (karta pracy nr 5). Uczniowie w parach próbują odgadnąć, do czego nawiązują kształty wierszy. Nie odczytują ich (pismo jest zbyt drobne), ale tylko zarysowują kształt.

edukacja:
plastyczna,
polonistyczna
cele operacyjne:
4, 5
środki
dydaktyczne:
karty pracy nr 5-6

8.Kaligrama. Nauczyciel wyjaśnia, że takie graficzne wierszyki nazywamy kaligramami i zazwyczaj ich kształt powinien odzwierciedlać treść wiersza. Tłumaczy, że w wierszach dla dorosłych to jest wiele różnych słów, ale w wierszach dla dzieci wystarczy w tym celu nawet jedno słowo. Pokazuje przykładowe kaligrama i rozdaje je jako wzór dla uczniów (karta pracy nr 5):

Następnie każda dwuosobowa drużyna losuje, jaki kaligram ma wymyśleć i narysować.

edukacja
społeczna
cele operacyjne:
2, 6
środki
dydaktyczne:
gęsie pióra

Podsumowanie zajęć

9. Nauczyciel tłumaczy, że dzisiaj jest bardzo ważny dzień dla poetów, czyli Światowy Dzień Poezji. Dlatego wszyscy uczniowie, jako mali poeci, też mają dziś święto i za swoje poetyckie działania dostaną specjalne odznaczenie, które kiedyś mieli wszyscy poeci. I wręcza każdemu gęsie piórko.

KARTA PRACY NR 1 sc. 1/63

Jaki przedmiot ma zawsze przy sobie poeta?

Spośród poniższych ilustracji wybierz te, które przedstawiają przedmioty potrzebne poecie. Wyjaśnij swój wybór w rozmowie z innymi osobami w grupie.

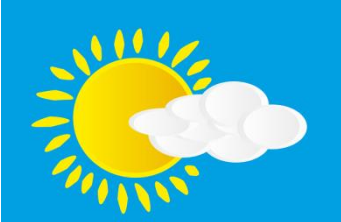

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

KARTA PRACY NR 2 sc. 1/63

Pracuj razem z koleżankami i kolegami w grupie. Jako początkujący poeci zaczniecie od poszukiwania rymów. Wytnijcie wszystkie elementy i do zamieszczonych w tabelce rysunków dobierzcie po dwa rymujące się wyrazy.

gorące		platek
ptak		plotek
blawatek		znak
brązowa		śmiejące
kłopotek		zdrowa

KARTA PRACY NR 3 sc. 1/63

Akrostych - wiosenny wierszyk

Pracuj razem z koleżankami i kolegami w grupie. Jako początkujący poeci zacznijcie od "budowania" wiersza, który nazywa się AKROSTYCH. Skorzystajcie z załącznika z takim akrostychem.

Każdy wers Waszego wiersza powinien zaczynać się od kolejnych liter wyrazu "wiosna". Wers może tworzyć jedno lub kilka słów, a także zdanie.

Starajcie się, aby ostatnie wyrazy w wersach rymowały się z przynajmniej jednym słowem w zakończeniu sąsiedniego wersu. To może być trudne zadanie, ale razem na pewno Wam się uda!

W

I

O

S

N

A

Powodzenia, Młodzi Poeci!

KARTA PRACY NR 4 sc. 1/63

Kiedyś młodzi poeci uczyli się tworzyć wiersze, przekształcając utwory znanych poetów. Tak robiono w starożytności i później w XVIII wieku. Uważano, że w ten sposób można nauczyć się odpowiednio dobrać rymy oraz zachować właściwy rytm, to znaczy jednakową liczbę sylab w wersie.

Spróbujcie teraz stworzyć własny utwór na bazie znanego wierszyka Juliana Tuwima pt. "Miauczy kotek", uzupełniając luki:

_____
_____
_____
_____ miau,

coś ty

_____
_____
_____ mleczka

Teraz

A jeszcze bym chciał!

Zapisz całość nowo stworzonego wiersza lub zapisz kolejną, nową wersję wierszyka o kotku:

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

KARTA PRACY NR 6 sc. 1/63

To miejsce na Twój KALIGRAM. Po zakończonej pracy pokaż swój kaligram koleżankom i kolegom w klasie. Powodzenia, Młody Poeto!

ZAŁĄCZNIK 1 sc. 1/63

AKROSTYCH to taki wiersz, który jest zbudowany na bazie jednego słowa, czyli każdy wers tego wiersza zaczyna się od kolejnej litery jakiegoś słowa. Każdy wers składa się z kilku słów lub jednego zdania, np.

Powinnam dzisiaj rano wstać
I tak długo nie spać.
Ech, szkoda teraz żałować.
Raczej trzeba się szybko szykować.
Wstaję więc z łóżka migiem,
SZybko i z tak zwanym drygiem.
Oczy mam jeszcze zaspane,
Kapcie gdzieś porzrucane,
Loki bardzo rozczochrane
Aj, zaczynam wołać mamę!
Sama sobie nie poradzę
I pomocy potrzebuję.
Szybko zęby myję,
Trę policzki, włosy czeszę,
Kiedy się tak bardzo spieszę
Ani myślę o śniadaniu....

Odszyfrujcie, na jakim słowie został zbudowany ten akrostych?

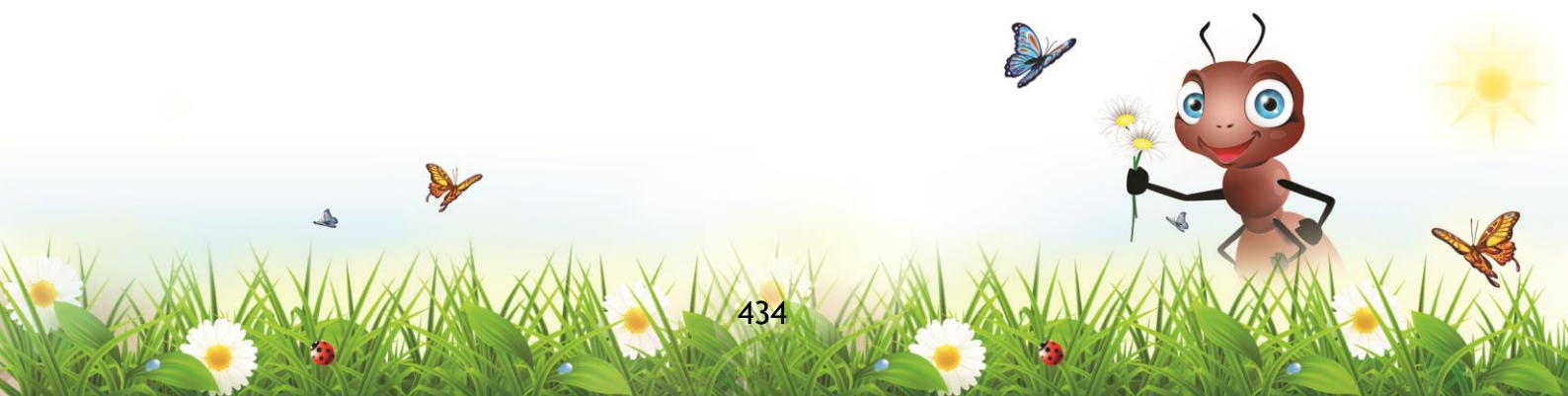

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/64

Tytuł	Zabawy w „łamanie” i „skręcanie” języka
Kształtowane kompetencje	językowe, komunikacyjne, interpersonalne i społeczne, artystyczne, wrażliwość etyczna
Cele zajęć	<p>OGÓLNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kształcenie językowe poprzez ćwiczenia z tekstami (tradycyjnymi i nowymi) folkloru dziecięcego (lingwołamkami), - usprawnianie aparatu mowy przez ćwiczenia ortofoniczne, - zapoznanie uczniów z niektórymi gatunkami folkloru dziecięcego, jak: wyliczanki, przedrzeźnianki, przekręcanki, trajkotki i zamawianki. <p>OPERACYJNE: uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) czyta i recytuje fragmenty tekstów folkloru dziecięcego, 2) prawidłowo wypowiada wyrazy ze zbitkami spółgłoskowymi i innymi trudnościami artykulacyjnymi, 3) prawidłowo akcentuje i intonuje wyrazy w zabawach ortofonicznych, 4) twórczo przetwarza fragmenty tekstów folkloru dziecięcego, 5) ilustruje teatralnie fragmenty utworów folkloru dziecięcego, 6) uczestniczy w improwizacji teatralnej i dramie, 7) wykonuje ćwiczenia z zakresu „gimnastyki języka”
Metody pracy	aktywizujące (gra dydaktyczna - improwizacja teatralna, drama, trening twórczości), praktyczne (ćwiczenia przedmiotowe, ortofoniczne i dykcyjne)
Formy pracy	zbiorowa, grupowa, w parach, indywidualna
Środki dydaktyczne	karty pracy nr 1-4 z lingwołamkami, załączniki 1-2
Czas trwania	trzy godziny, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja polonistyczna - 60 minut, - edukacja społeczna - 45 minut, - edukacja muzyczna - 30 min

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja
polonistyczna
muzyczna
cele operacyjne:
1, 4, 5, 6

Wprowadzenie do zajęć

W Śmiecholandii

Uczniowie ustawieni w kręgu, stoją prosto i na polecenie nauczyciela głośno wdychają i wydychają powietrze. Potem zaczynają rytmicznie maszerować. Nauczyciel głośno i wyraźnie czyta wiersz E.M. Skorek, a uczniowie powtarzają refren, wchodząc w role mieszkańców małego państwa, naśladując sposób śmiania się kolejnych postaci, jak „panowie w kapeluszach” czy „dziewczynki - piękne jak malinki”:

W Śmiecholandii – państwie małym, słynnym w świecie prawie całym,

ludzie śmieją się tu wszyscy: obcy, krewni, dalsi, bliscy.

Śmieją się panowie w kapeluszach na głowie: - Ho, ho, ho...

Śmieją się panie – grube jak banie: - Ha, ha, ha...

Śmieją się chłopcy – mali bigbitowcy: - Hu, hu, hu...

Śmieją się dziewczynki – piękne jak malinki: - Hi, hi, hi...

Śmieje się staruszka wprost do twego uszka: - He, He, He ... (...)

Skorek E.M., (2007), *100 tekstów do ćwiczeń logopedycznych*, Gdańsk, s. 32.

Na sygnał *Stop!* stają w miejscu i śmieją się, jak mogą najgłośniej.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

To dobry tekst do ćwiczeń ortofonicznych, kształtujących prawidłowe nawyki oddechowe i usprawniających aparat mowy.

Zajęcia właściwe

1. Rozgrzewka z wyliczanką

Przykładowo: *Idzie kominiarz po drabinie*, którą uczniowie mają dowolnie modyfikować fabularnie, jak:

Idzie kominiarz po drabinie Wysoko, wysoko. Fiku-miku już w kominie. Schodzi kominiarz po drabinie. Ostrożnie, powoli. Ups! Trzeba uważać, żeby nie spaść. (...) Tu zadzwoni, tu zapuka. Dzień dobry, Panie Kuka! Idź kominiarz i Pan Kuka! Przechodzą w lewo, teraz w prawo... itd.

2. Zabawy ze skrętaczami języka

Nauczyciel proponuje zabawy ze skrętaczami języka- takie jak poniżej oraz te zawarte na karcie pracy. Omawia także materiał z załącznika 1 i 2.

Chrząszcz brzmi w trzcinie w Szczebrzeszynie, aż chrząszczowa strząśnie skrzydła z dżdżu. Deszczyk strasznie nas przemoczył- rzekł Brzęczek-chrząszcz - trzeba szybko się osuszyć, żeby można brzęczeć wciąż.

lub

Chrząszcz brzmi w trzcinie w Szczebrzeszynie, aż powietrze drży. Grzmi i brzęczy, żeby trzmiele trzy przepędzić. Strząsa wszędzie kurz. A Chrząszczowa wciąż przejęta sprząta

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne:
2, 3, 4
środki
dydaktyczne:
- karta pracy nr 1,3,4
- załączniki 1-2

wszystko już.

Uczniowie wykonują karty pracy nr 1-4

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Te same teksty mogą stać się przedmiotem modyfikacji i matrycą do zmian na skutek dziecięcej inwencji twórczej. Powinny być jednak nadal trudne do wyartykułowania. Oprócz ogólnych wskazówek możemy też przygotować rozsypankę wyrazową lub wprowadzić nowego bohatera. Przydadzą się też słowniki ortograficzne.

3. Teatralna improwizacja z lamaczami języka

Celem zabawy jest aktywizacja wyobraźni uczniów i pomoc w samodzielnym układaniu fabuły.

Przed rozpoczęciem zabawy dzieci odliczają do trzech i każde zapamiętuje, czy jest „jedyneczką”, „dwójeczką” czy „trójeczką” i z kim tworzy zespół „trzech aktorów”. Dzieci ustawiamy w kręgu i zapraszamy do wymyślania dowolnych obrazków scenicznych. Zasady są proste. Na sygnał nauczyciela: *Jedyneczka do środka* - rozpoczyna się dana scenka, współtworzona przez pozostałe dwie osoby z zespołu. Do środka kręgu wchodzi kolejno po sobie. Nie mogą wcześniej się konsultować ani układać opowieści, bo wtedy nie byłaby to improwizacja. Scenkę mają tworzyć spontanicznie. „Jedyneczka” wymyśla początek, „dwójeczką” - ciąg dalszy, a „trójeczką” zamyka scenkę.

Na przykład: pierwsze dziecko wchodzi do środka i mówi: *Jestem starym dębem*, ustawiając się w odpowiedni sposób jako drzewo. Wówczas pozostałe dwie osoby mają za zadanie rozbudowanie tej scenki słowami i ruchem o kolejne elementy, np.: *Ja jestem huśtawką zawieszoną na gałęzi dębu* („dwójeczką” ustawia się przy „dębie”), a „trójeczką” zostaje liściem dębu. Po chwili odgrywania danej historii dzieci wołają: *Stop-klatka!*, co oznacza, że troje znajdujących się w środku musi na chwilę stać nieruchomo w przybranych pozycjach.

Pewnym utrudnieniem jest to, że każda kolejna „jedyneczka” musi wziąć pod uwagę element obrazka scenicznego stworzonego przez wcześniejszą drużynę, czyli wybrać jedną z grających postaci. Swoją rolę podkreśla klepieniem w ramię danego dziecka, które zostaje w dotychczasowej roli aż do końca całej zabawy, zaś pozostałe dwie osoby wracają do kręgu. Na przykład „nowa jedyneczka” wybiera osobę grającą liść i rozpoczyna opowieść: *Ty jesteś liściem dębu, a ja jestem wiatrem*.

Potem dołączają się pozostałe osoby i grają krótko wymyśloną przez siebie scenkę, która zostaje zamknięta stop-klatką. „Jedyneczka” z trzeciego zespołu znów wybiera jedną z postaci, ale - co należy podkreślić - nie może to być dziecko, które już raz zostało wybrane.

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne:
2, 4, 5, 6
środki
dydaktyczne:
karta pracy nr 2

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Zabawę kontynuujemy według zasady, że za każdym razem w kręgu zostaje dodatkowa osoba, zwiększając tym samym grono „aktorów” i zmuszając dzieci do łączenia ze sobą poszczególnych wątków w jedną opowieść. Zwykle po pewnym czasie gra nabiera tempa - wszyscy znają zasady i ich przestrzegają. O kolejności wchodzenia do środka decydują ustawienie dzieci w kole, pomysłowość i refleks, a stop-klatka daje czas do namysłu i następnej modyfikacji. Kiedy już wszystkie zespoły wezmą udział w zabawie - dzieci znajdujące się w środku kręgu tworzą finałową stop-klatkę, a pozostałe wchodzą w rolę fotografów i robią zdjęcia „aktorom”. Scenki stają się często bardzo surrealistyczne, co jest zgodne z przyjętą konwencją zabawy na kanwie folkloru dziecięcego. Ingerować należy tylko wówczas, gdyby stop-klatki stały się niestosowne czy też niegrzeczne wobec któregoś z uczestników. Zawsze też należy pamiętać o rozmowie z dziećmi już po zakończeniu zabawy, co jest formą ewaluacji zarówno dla nauczyciela, jak i samych uczniów.

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne:
6,7
środki
dydaktyczne:
załącznik 2

Podsumowanie zajęć

Gimnastyka języka

Na zakończenie uczniowie bawią się w język jako miotełkę, pędzelek itd.

KARTA PRACY NR 1 sc. 1/64

Zabawy ze "skrętaczami języka"

Trudne do wymówienia słowa nazywa się LINGWOŁAMKAMI lub używa się określenia "skrętacze języka". Poniżej macie kilka znanych wierszyków i rymowanek z takimi "skrętaczami".

Dobierzcie się w pary i spróbujcie razem przeczytać zamieszczone teksty. Bądźcie dokładni w wypowiedaniu słów rymowanek.

Było sobie trzech Japońców: Jachce, Jachce Drachce, Jachce Drachce Drachcedroni.

Były sobie trzy Japonki: Cepka, Cepka Drepka, Cepka Drepka Rompomponi.

Poznali się: Jachce z Cepką, Jachce Drachce z Cepką Drepką, Jachce Drachce Drachcedroni z Cepką Drepką Rompomponi.

Pokochali i pobrali się: Jachce z Cepką, Jachce Drachce z Cepką Drepką, Jachce Drachce Drachcedroni z Cepką Drepką Rompomponi.

Mieli dzieci: Jachce z Cepką mieli Szacha, Jachce Drachce z Cepką Drepką mieli Szacha Szarszaracha, Jachce Drachce Drachcedroni z Cepką Drepką Rompomponi mieli Szacha Szarszaracha Fudzi Fajkę. Kto powtórzy całą bajkę?

**Chrzaszcz brzmi w trzcinie w Szczebrzeszynie,
W szczękach chrzaszcz trzeszczy miąższ,
Czcza szczypawka czka w Szczecinie,
Chrzaszcz szczudłem przechrzczył wąż,
Strząsa skrzydła z dżdżu,
A trzmiel w puszczy, tuż przy Pszczynie,
Straszny wszczyna szum...**

Źródło: https://pl.wikiquote.org/wiki/%C5%81ama%C5%84ce_j%C4%99zykowe

KARTA PRACY NR 3 sc. 1/64

Poeta Jan Brzechwa napisał wiersz na podstawie znanego utworu z lingwołamkami, czyli „skrętaczami języka”. Spróbuj swoich sił i ułóż wierszyk, przekształcając ludową rymowanekę o chrząszczu ze Szczepieszyna. Zobacz, jak można to zrobić.

Przykład:

Chrzążcz brzmi w trzcinie w Szczepieszynie, aż powietrze drży. Grzmi i brzęczy, żeby trzmiel trzy przepędzić. Strząsa wszędzie kurz. A Chrzążczowa wciąż przejęta sprząta wszystko już.

Teraz kolej na Ciebie. Uzupełnij luki w tekście wiersza i stwórz nowy wierszyk z lingwołamkami. Podczas pracy korzystaj z tekstu wiersza z karty pracy nr 1. Pamiętaj o rymach w zakończeniu wersów!

Chrzążcz brzmi

_____ w Szczepieszynie

Strząsa skrzydła

_____ przy Pszczynie

Straszny wszczyną szum!

ZAŁĄCZNIK 1 sc. I/64

E.M. Skorek pt. „W Śmiecholandii” ze zbioru „100 tekstów do ćwiczeń logopedycznych”, Gdańsk 2007, s. 32. Fragment.

W Śmiecholandii, państwie małym,
słynnym w świecie prawie całym,
ludzie śmieją się tu wszyscy,
obcy, krewni, inni bliscy.
Śmieją się panowie w kapeluszach na głowie: ho ho ho.
Śmieją się panie grube jak banie: ha ha ha.
Śmieją się chłopcy mali bigbitowcy: ha ha ha.
Śmieją się dziewczynki piękne jak malinki: hi hi hi.
Śmieje się staruszka wprost do twego uszka: he he he.
Wszędzie słychać śmiech wesóły,
w sklepie, w biurze, wokół szkoły,
w banku, w barze i w taksówce,
w kinie, w szkole, na klasówce.
(...)

ZAŁĄCZNIK 2 sc. 1/64

Chrząszcz ze Szczepieszyna okazał się tak sławny, że doczekał się nawet swojego pomnika, a nawet dwóch - jednego na rynku miasteczka, a drugiego - wyrzeźbionego w drewnie, który stoi w dolinie. Gdy będziecie w województwie lubelskim w pobliżu miasta Zamościa, zajedźcie koniecznie do Szczepieszyna i zobaczcie go na własne oczy.

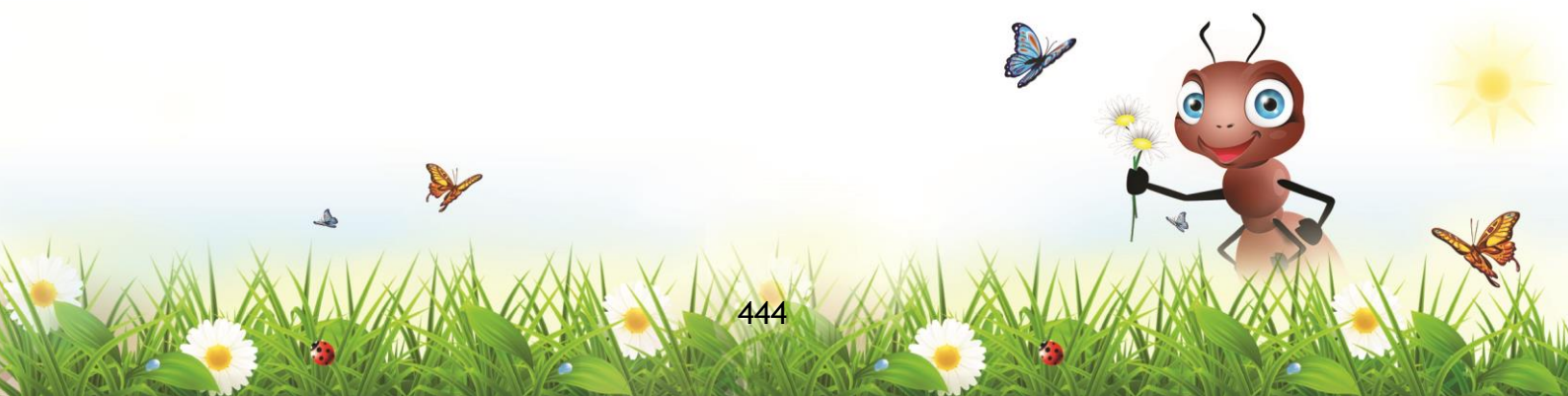

Pomnik Chrząszcza w Szczepieszynie, www.wikipedia.org.pl/szczepieszyn

SCENARIUSZ ZAJĘĆ I/65

Tytuł	Pory roku
Kształtowane kompetencje	językowe, myślenie twórcze, myślenie naukowe, interpersonalne i społeczne
Cele zajęć	<p>OGÓLNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - utrwalenie cech charakterystycznych dla poszczególnych pór roku, - zapoznanie uczniów z datami kalendarzowych: wiosny, lata, jesieni i zimy. <p>OPERACYJNE: uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) rozwiązuje zagadki, 2) wymienia cechy charakterystyczne dla danej pory roku, 3) wymienia nazwy miesięcy w odpowiedniej kolejności, 4) wie, które miesiące w roku są miesiącami: wiosennym, letnim, jesiennym i zimowym, 5) potrafi zweryfikować poprawność wykonania zadania, 6) uzasadnia swój wybór, 7) wykazuje zainteresowanie światem przyrodniczym, 8) zgodnie współpracuje w grupie, 9) myśli twórczo, argumentując swoje zdanie.
Metody pracy	podające (pogadanka, wyjaśnienie), problemowe (burza mózgów), praktyczne (ćwiczenia przedmiotowe), aktywizujące (trening twórczości)
Formy pracy	zbiorowa, grupowa, indywidualna
Środki dydaktyczne	treść zagadek - załączniki 1-3, kartony w kształcie jednej czwartej koła
Czas trwania	jedna godzina - edukacja przyrodnicza

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne: 1
środki
dydaktyczne:
- załącznik 1
- treść zagadek
zapisana na
kartonikach

Wprowadzenie do zajęć

1. Rozwiązywanie zagadek

Nauczyciel prosi uczniów: *Posłuchajcie zagadek i odgadnijcie, o jaką porę roku chodzi*(załącznik nr 1)

*Ta pora roku choć jeszcze nie gorąca,
Ogrzewa ziemię ciepłymi promieniami słońca.
Ptaki się szybko zlatują
i o ..... Informują. (wiosna)*

*Jest barwnie, gorąco i wesoło,
bo mówię w czerwcu „żegnaj szkoło”.
Będę pływać w jeziorze z tatą,
bo nastąpi już..... (lato)*

*W sadzie owoce już dojrzały,
ptaki do ciepłych krajów odleciały.
Do szkoły woła nas wrzesień,
bo to już..... (jesień)*

*Czas wyjąć czapkę i szalik,
bo, gdy śnieżek zacznie prószyć,
mogą zmarznąć nam uszy. (zima)*

Zajęcia właściwe

2. Burza mózgów

Uczniowie podzieleni w dowolny sposób przez nauczyciela na grupy otrzymują kartony (w kształcie ćwierci koła) w kolorach: zielonym (wiosna), żółtym (lato), pomarańczowym (jesień), białym (zima) i zapisują na nich skojarzenia z daną porą roku. Każda grupa prezentuje wykonane zadanie i uzupełnia o inne skojarzenia podane przez kolegów.

Następnie części koła zostają złożone w całość.

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM SZEŚCIOLETNIM

Łatwiejszym wariantem tego zadania będzie rysowanie symboli zamiast pisanie skojarzeń.

Nauczyciel pyta uczniów:

- *Jak myślicie, co powstało po złożeniu czterech pór roku?*
- *Spróbujcie wymienić wszystkie miesiące w roku po kolei.*

edukacja:
przyrodnicza,
polonistyczna
cele operacyjne:
2, 3, 7, 8
środki
dydaktyczne:
kartony w kształcie
¼ koła

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

edukacja
przyrodnicza
cele operacyjne:
4, 5, 7
środki
dydaktyczne:
- nazwy miesięcy
- załącznik 2
- załącznik 3

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

Nauczyciel może zadać uczniom dodatkowe pytania: *Którym z kolei miesiącem w roku jest miesiąc maj? Jaki miesiąc jest po lipcu, a przed wrześniem?* itp.

3. Pory roku

Nauczyciel losowo rozdaje na paskach papieru zapisane nazwy miesięcy i zwraca się do uczniów:

Zastanówcie się, do jakiej pory roku należy nazwa miesiąca, którą otrzymaliście (załącznik 2) i przyporządkujcie go do odpowiedniej pory roku.

Po wykonaniu zadania uczniowie weryfikują poprawność, ewentualnie poprawiają i przyklejają je.

Nauczyciel wyjaśnia uczniom, że ten przydział miesięcy do pór roku jest ze względu na klimat, natomiast kalendarzowy początek wiosny to 21 marca, lata - 22 czerwca, jesieni - 23 września i zimy - 22 grudnia. Daty te uczniowie umieszczają na kartonach. (załącznik 3).

WSKAZÓWKI PANA OD PRZYRODY

Zjawisko pór roku, inaczej okresu klimatycznego, jest następstwem ruchu obiegowego Ziemi wokół Słońca i związanych z tym zmian oświetlenia Ziemi (czyli ilości energii słonecznej - „ciepła” dochodzącego do powierzchni Ziemi).

W naszym regionie (klimacie) wyróżnia się dodatkowo dwie pory roku: przedwiośnie i przedzimie.

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne: 9

Podsumowanie zajęć

4. Rundka w kręgu

Rundka w kręgu: *Najbardziej lubię....., ponieważ....* (uczniowie uzasadniają wybór ulubionej pory roku).

ZAŁĄCZNIK 1 sc. 1/65

*Ta pora roku choć jeszcze nie gorąca,
Ogrzewa ziemię ciepłymi promieniami słońca.
Ptaki się szybko zlatują
i o ..... informują. (wiosnie)*

-----

*Jest barwnie, gorąco i wesolo,
bo mówię w czerwcu „żegnaj szkoło”.
Będę pływać w jeziorze z tatą,
bo nastąpi już..... (lato)*

-----

*W sadzie owoce już dojrzały,
ptaki do ciepłych krajów odleciały.
Do szkoły woła nas wrzesień,
bo to już..... (jesień)*

-----

*Czas wyjąć czapkę i szalik,
bo, gdy śnieżek zacznie prószyć,
mogą zmarznąć nam uszy. (zima)*

ZAŁĄCZNIK 2 sc. 1/65

Styczeń

Luty

Marzec

Kwiecień

Maj

Czerwiec

Lipiec

Sierpień

Wrzesień

Październik

Listopad

Grudzień

ZAŁĄCZNIK 3 sc. 1/65

.....

WIOSNA- 21 marca

.....

LATO- 22 czerwca

.....

JESIEŃ- 23 września

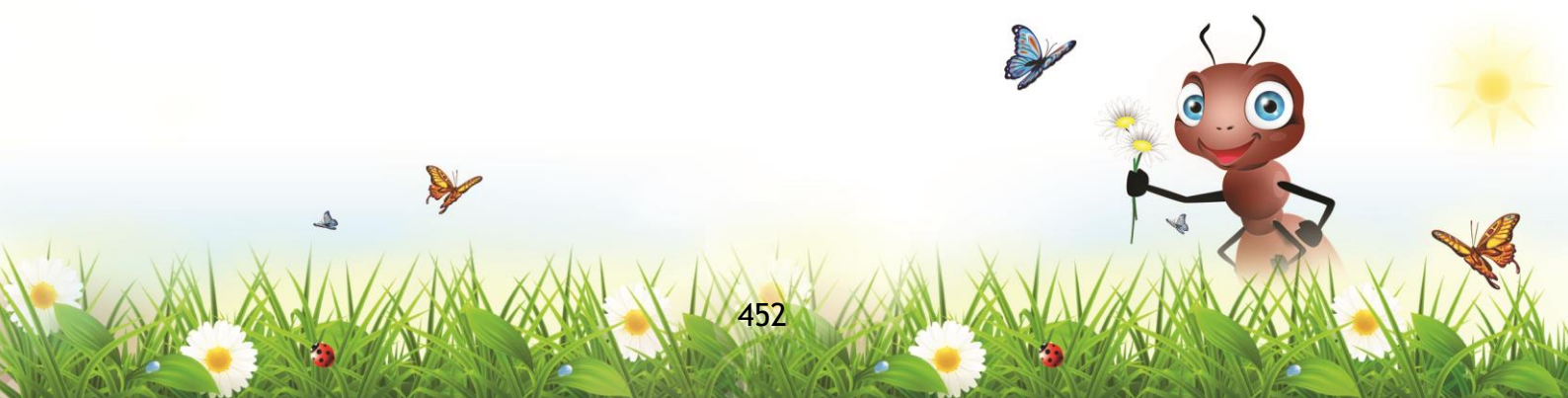
.....

ZIMA- 22 grudnia

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/66

Tytuł	Podziwiamy nasze bociany
Kształtowane kompetencje	językowe, przyrodnicze, ruchowe, interpersonalne i społeczne
Cele zajęć	OGÓLNE: bliższe poznanie wyglądu i sposobu życia bocianów. OPERACYJNE: uczeń: <ol style="list-style-type: none"> 1) wyróżnia części ciała ptaka, 2) opowiada o wyglądzie i życiu bociana, 3) czynnie uczestniczy w zabawach ruchowych, 4) układa zdania z rozsypanki wyrazowej, 5) wykonuje pracę techniczną według instrukcji.
Metody pracy	podające (pokaz), praktyczne (ćwiczenia przedmiotowe), eksponujące pokaz połączony z przeżyciem)
Formy pracy	zbiorowa, grupowa, w parach, indywidualna
Środki dydaktyczne	karty pracy nr 1-3, drut - około 60 centymetrów, biała bibuła, czerwona włóczka, czarny marker, komputer, sprzęt multimedialny (rzutnik, projektor lub tablica interaktywna)
Czas trwania	jedna godzina, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja polonistyczna - 20 minut, - zajęcia techniczne - 25 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne:
1, 2

Wprowadzenie do zajęć

1. Dzieci siadają na dywanie. Nauczyciel zadaje zagadki:

- *Na czerwonych nogach po łące dumie kroczy.
Czeka, aż z ukrycia jakaś żabka wyskoczy.*
- *Na wysokim słupie często zbudowane
gniazdo .....*

Zajęcia właściwe

2. Uczniowie siedzą na dywanie. Nauczyciel pyta:

- *Gdzie mieszkają bociany?*
- *Czym różnią się od innych ptaków?*
- *Czym się żywią?*

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne:
1, 2, 4
środki
dydaktyczne:
karta pracy nr 1,2

WSKAZÓWKI PANA OD PRZYRODY

Bocian biały to jeden z gatunków rodziny bocianów. Jest dużym ptakiem brodzącym, ma długość 100–115 centymetrów, wysokość 100–125 centymetrów. Imponująca jest jego rozpiętość skrzydeł: 150–215 centymetrów (dla porównania największy ptak polski - orzeł bielik ma rozpiętość skrzydeł do 250centymetrów), waży do 4,5kilograma. Odlatuje stadami w sierpniu i wrześniu, a wraca w końcu marca i kwietniu. Charakterystycznym dla bociana jest jego głos: klekot. Można go usłyszeć, gdy bociany witają się w gnieździe lub jak bociana cos zaniepokoi (przykładowy plik dźwiękowy: http://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Ciconia_ciconia_bill-clattering.ogg). Bocianie gniazdo ma od jednego do dwóch metrów głębokości, od 0,8 do 1,5 metra średnicy i waży od 60 do 250 kilogramów. Najczęściej jest budowane na słupach energetycznych, kominach, kalenicach domów lub przygotowanych przez człowieka platformach. Podczas lotu bociany świetnie potrafią wyszukiwać wznoszące prądy konwekcyjne - to pozwala im oszczędzić energię (ciepłe wznoszące powietrze unosi je do góry) i bardzo wysoko szybować (nawet ponad trzy kilometry nad ziemią).

Bociany żywią się nie tylko żabami, ale i owadami, dżdżownicami, gadami i małymi ssakami (nornice, krety)

Bocian od starożytności był przez człowieka bardzo szanowany. W starożytnej Grecji bocian był symbolem opieki nad słabszymi i starszymi. Dla Rzymian wiosenny przelot bocianów wyznaczał początek sadzenia winorośli. W tradycji niemieckiej i słowiańskiej bociany przynoszą dzieci, a gniazdo bociana w gospodarstwie to zarówno wyróżnienie gospodarza („dobry człowiek”), jak i zapewnienie szczęścia i pomyślności.

Zagadka: dlaczego bocian często stoi na jednej nodze? (bo w ten sposób odpoczywa, nawet śpi i łatwiej mu zachować ciepotę ciała).

WSKAZÓWKI METODYCZNE

Podczas rozmowy o bocianach można wykorzystać zasoby Scholaris
<http://www.scholaris.pl/resources/run/id/102351>

3. Nauczyciel rozdaje uczniom karty pracy nr 1,2. Dzieci układają zdania z rozsypanki wyrazowej a następnie łączą ptaki z ich gniazdami.

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

Nauczyciel może zaproponować uczniom zdolnym samodzielne napisanie 3 zdań o bocianie.

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne: 3

4. Bocian i żaby

Uczniowie stoją w rozsypance i ilustrują ruchem opowiadanie nauczyciela:

Na zielonej łące skakały sobie mate, zielone żabki. Zobaczyły lecącego bociana. Schowały się jedna za drugą. Bocian wylądował i zrobił pięć kroków. Stanął na cienkiej, czerwonej nodze. Rozejrzał się po łące. Żabki szybko wskoczyły do wody.

zajęcia techniczne
cele operacyjne: 5
środki
dydaktyczne:
karta pracy nr 3

5. Wykonanie bociana według instrukcji

Nauczyciel rozdaje uczniom kartę pracy nr 3. Dzieci wykonują bociana według instrukcji.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Nauczyciel pokazuje bociana wykonanego wcześniej. Omawia sposób jego wykonania.

Podsumowanie zajęć

6. Który bocian jest mój?

Uczniowie opowiadają o swoich bocianach na wystawce prac. Np. mój bocian jest najwyższy, stoi pierwszy z prawej strony w drugim rzędzie.

KARTA PRACY NR 1 sc. 1/66

1. Wytnij wyrazy i ułóż z nich zdania.

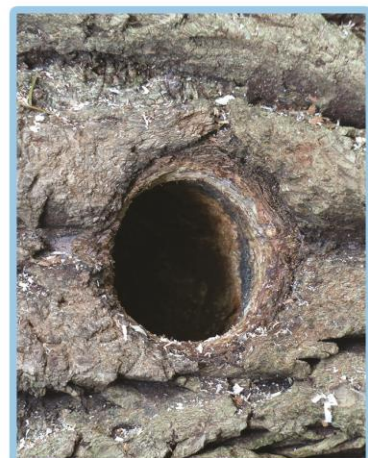
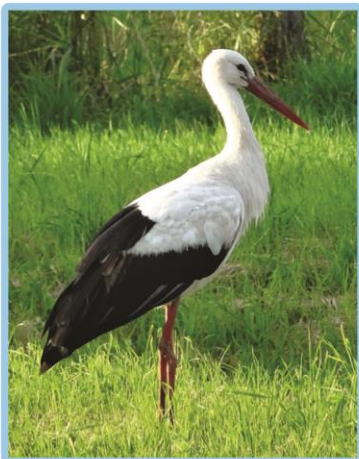
2. Zaznacz właściwą odpowiedź.

Bocian często stoi na jednej nodze.	TAK	NIE
Żaba ma długi dziób.	TAK	NIE
Bociany budują gniazda na drzewach.	TAK	NIE
Na wiosnę bociany odlatują do ciepłych krajów.	TAK	NIE
Bociany wracają do swoich starych gniazd.	TAK	NIE
Główny pokarm bocianów to żaby.	TAK	NIE
Zimę bociany spędzają w ciepłych krajach.	TAK	NIE

KARTA PRACY NR 2 sc. 1/66

Połącz ptaki z ich gniazdami.

KARTA PRACY NR 3 sc. 1/66

Wykonaj bociana według instrukcji.

1. Z drutu wygnij kształt bociana.

2. Głowę, szyję i tułów owiń paskiem bibuły o szerokości 2 cm.

3. Nogi i dziób bociana owiń czerwoną włóczką.

4. Czarnym markerem narysuj oko.

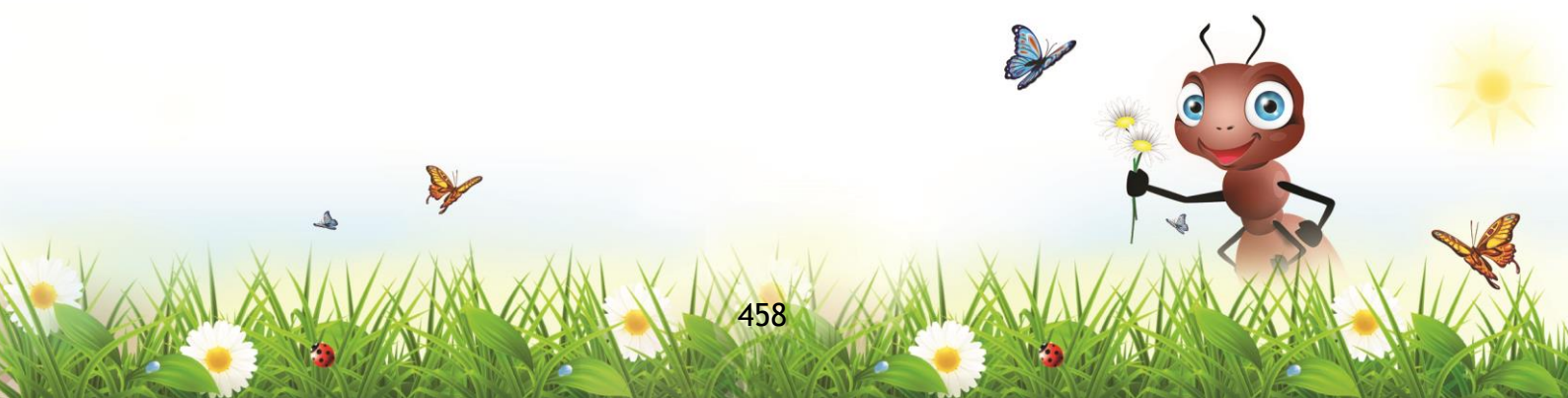
5. Z bibuły wytnij i przyklej skrzydło bociana.

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/67

Tytuł	Witamy wiosnę
Kształtowane kompetencje	językowe, interpersonalne i społeczne
Cele zajęć	<p>OGÓLNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - doskonalenie umiejętności czytania, - rozwijanie współpracy w grupie. <p>OPERACYJNE: uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) czyta tekst z podziałem na role, 2) wyszukuje w tekście nazwy zwierząt, 3) słucha z uwagą swoich kolegów i koleżanek, 4) współpracuje w zespole, 5) zapamiętuje wskazany fragment tekstu, 6) poprawnie przepisuje tekst według wzoru, 7) wypowiada się na określony temat.
Metody pracy	aktywizujące (gry dydaktyczne), podające (wyjaśnianie, pogadanka), praktyczne (ćwiczenia przedmiotowe)
Formy pracy	zbiorowa, grupowa, indywidualna
Środki dydaktyczne	karta pracy nr 1, załącznik 1, <i>Nasz elementarz</i> , s.44–45
Czas trwania	jedna godzina - edukacja polonistyczna

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne: 7

Wprowadzenie do zajęć

1. Dzieci siedzą na dywanie. Nauczyciel pyta:
  - *Jak myślicie, czy zwierzęta chciałyby, żeby nadeszła wiosna?*
  - *Które zwierzęta najbardziej tęsknią za wiosną?*
  - *Pokażcie gestem i ruchem, jak zwierzęta wypatrują wiosny.*

Zajęcia właściwe

2. Praca z tekstem

Uczniowie siadają do ławek. Otwierają elementarze na s. 44. Nauczyciel głośno czyta wiersz, a dzieciom poleca sprawdzić, czy na ilustracji znajdują się wszystkie wymienione w tekście zwierzęta. Po przeczytaniu tekstu nauczyciel pyta:

- *Jakiego zwierzątka nie ma na ilustracji?*
- *Kto pierwszy zobaczył wiosnę?*
- *Które dziecko chce głośno przeczytać tekst?*

Nauczyciel wspólnie z uczniami ustala elementy, na które trzeba zwrócić szczególną uwagę podczas czytania (poprawność czytania wyrazów, właściwe tempo, znaki interpunkcyjne, właściwa intonacja).

Chętne dzieci kolejno czytają tekst. Następnie dzieci czytają tekst zbiorowo (cała klasa lub z podziałem na dziewczynki i chłopców).

WSKAZÓWKI METODYCZNA

1. Tekst do czytania z podziałem na role powinien być dzieciom dobrze znany, najlepiej jeśli poprzedzi go czytanie zbiorowe, a przed nim jednostkowe.
2. Głośne czytanie jednostkowe powinno być kontrolowane przez nauczyciela i pozostałych uczniów.

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne:
2, 3, 7
środki
dydaktyczne:
- podręcznik s.44
- załącznik 1

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne:
1, 4, 3

Jak jeszcze można przeczytać ten tekst? (szepem, w parach, z podziałem na role).

- *Ile osób potrzebujemy do przeczytania tego tekstu z podziałem na role?*
- *Które partie tekstu czytają pojedyncze osoby, a które może czytać kilka osób?*

Uczniowie wybierają sobie role i odszukują odpowiednie fragmenty. Nauczyciel czuwa nad tym, by wszystkie dzieci miały przydzielone role stosownie do swoich możliwości.

W kolejnym czytaniu następuje zmiana ról.

3. Ćwiczenia kaligraficzne

Uczniowie starannie przepisują fragment tekstu (karta pracy nr 1).

4. Nauka tekstu na pamięć

Nauczyciel wycina fragment tekstu i dzieli na wyrazy dla każdego dziecka. Dzieci w kręgu po kolei powtarzają swoje wyrazy stanowiące całość tekstu (cicho, głośno, szepem, smutno, wesoło). Następnie zmieniają swoje miejsca i mówią części tekstu we właściwej kolejności.

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne:6
środki dydaktyczne
karta pracy nr1

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne:
5, 7

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

Długość tekstu do czytania i zapamiętania dostosowujemy do możliwości uczniów.

Podsumowanie zajęć

5. Dzieci siedzą w kręgu i opowiadają o dzisiejszych zajęciach, zbiorowo tworząc zdania, np. *Na dzisiejszych zajęciach (kolejne dziecko dopowiada nie więcej niż 3 wyrazy) czytaliśmy tekst - o zwierzętach- witających wiosnę.*

KARTA PRACY NR 1 sc. 1/67

Przepisz starannie tekst.

Re ty! Kto to? Bocian tu!

Re, re, re kum, kum, kum.

Zawracamy, uciekamy.

Plusk do wody i do mamy.

ZAŁĄCZNIK 1 sc. 1/67

Wiosna, wiosna, ja to mówię! Wiosna, wiosna! Ja to mówię!

A kto mówi?

To pan wróbel.

Wiosna? Nie, nic z tego.
Wokół mamy pełno śniegu.

Rację mają zające, zima u nas na łące,
a wiosna za górami bawi się z motylami.

Jednak jest blisko, droga sroko.
Ja mam zwykle dobre oko.
Z Afryki tu leciałem, w Polsce ją spotkałem.

Rety! Kto to? Bocian tu!
Re, re, re, kum, kum, kum.
Zawracamy, uciekamy.
Plusk do wody i do mamy.

Leciałem wysoko i wpadła mi w oko
nad lasami mgła zielona. Pewnie to ona.

Radosna wiosna?
I jak ja zielona?

Witam! Jestem z wami.
Fioletowa krokusami,
ulewami rozśpiewana, słońcem roześmiana.

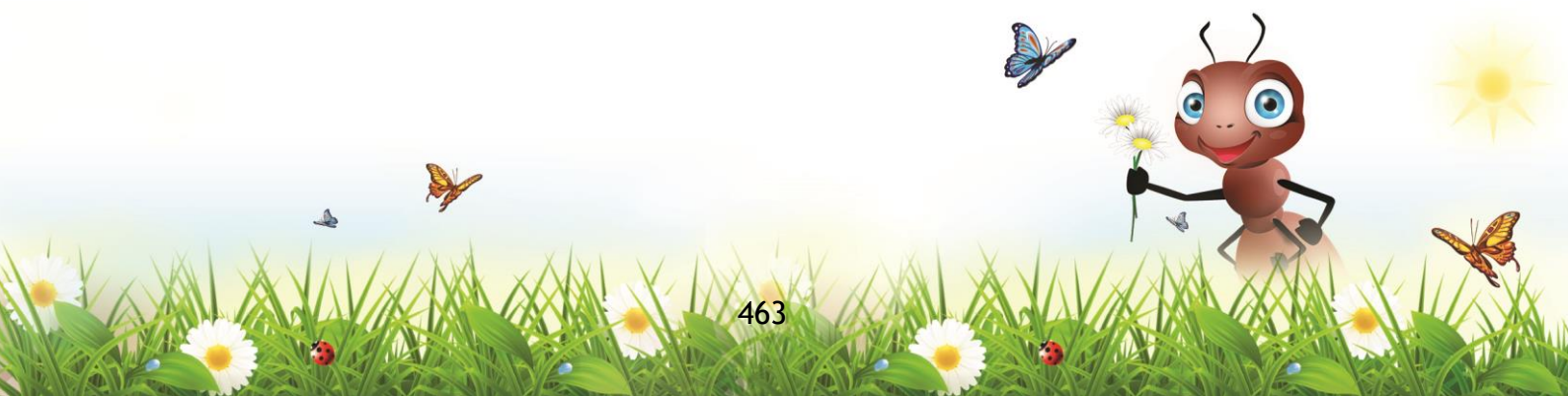
Wiosna, wiosna! A nie mówiłem?!
Witamy cię, wiosno, mile.

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/68

Tytuł	Klucz, który otwiera drzwi do domu nut
Kształtowane kompetencje	muzyczne, ruchowe, interpersonalne, językowe
Cele zajęć	<p>OGÓLNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wprowadzenie pojęcia „klucz wiolinowy”, - utrwalenie piosenki <i>Marzec</i>. <p>OPERACYJNE: uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) potrafi zaśpiewać piosenkę <i>Marzec</i>, 2) umie napisać klucz wiolinowy, 3) reaguje na sygnał dźwiękowy, 4) spostrzega wieloznaczność wyrazu „klucz”
Metody pracy	praktyczne (ćwiczenia przedmiotowe), podające (pogadanka)
Formy pracy	zbiorowa, indywidualna
Środki dydaktyczne	bębenek, karty pracy nr 1–2
Czas trwania	jedna godzina - edukacja muzyczna

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja muzyczna
cele operacyjne: 1

Wprowadzenie do zajęć

1. Śpiewanie piosenki *Marzec* - utrwalenie
  - www.youtube.com/watch?v=YooD0x8941E
2. Zabawy rytmiczne przy piosence.

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne: 4

Zajęcia właściwe

3. Rozmowa

- *Powiedzcie mi, co musicie mieć, żeby dostać się do domu?*
- *Co musi mieć mama lub tata, gdy odwozi was samochodem do szkoły?*
- *Czego potrzebuje mechanik, by odkręcić koła od samochodu?*

edukacja muzyczna
cele operacyjne:
2, 3, 4
środki
dydaktyczne:
- bębenki
- karty pracy nr 1-2

4. Wprowadzenie pojęcia „klucz wiolinowy”.

Jest jeszcze jeden rodzaj klucza. Jest to klucz do krainy muzyki. Nazywa się „klucz wiolinowy” (karta pracy 1).

5. Pokaz i omówienie sposobu pisania klucza wiolinowego.

6. Nauka pisania klucza wiolinowego (karta pracy nr 2, ćwiczenie 1).

7. Zabawa muzyczno-ruchowa.

Dzieci biegają swobodnie po wyznaczonej części sali, zgodnie z rytmem granym przez nauczyciela na bębnieku.

Na hasło: *Stop!* - dzieci zatrzymują się w bezruchu.

Na hasło: *Start!* - wykonują trzy kroki do przodu i dwa do tyłu.

Na hasło: *Bęc!* - wykonują siad.

8. Wyszukiwanie prawidłowo napisanych kluczy (karta pracy nr 2, ćwiczenie 2).

9. Ćwiczenia w pisaniu kluczy wiolinowych (karta pracy nr 2, ćwiczenie 3).

Podsumowanie zajęć

10. Utrwalenie piosenki *Marzec*.

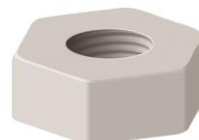
edukacja muzyczna
cele operacyjne: 1

KARTA PRACY NR 1 sc. 1/68

Do czego służą klucze przedstawione na obrazkach?

Połącz w pary odpowiednie obrazki.

KARTA PRACY NR 2 sc. 1/68

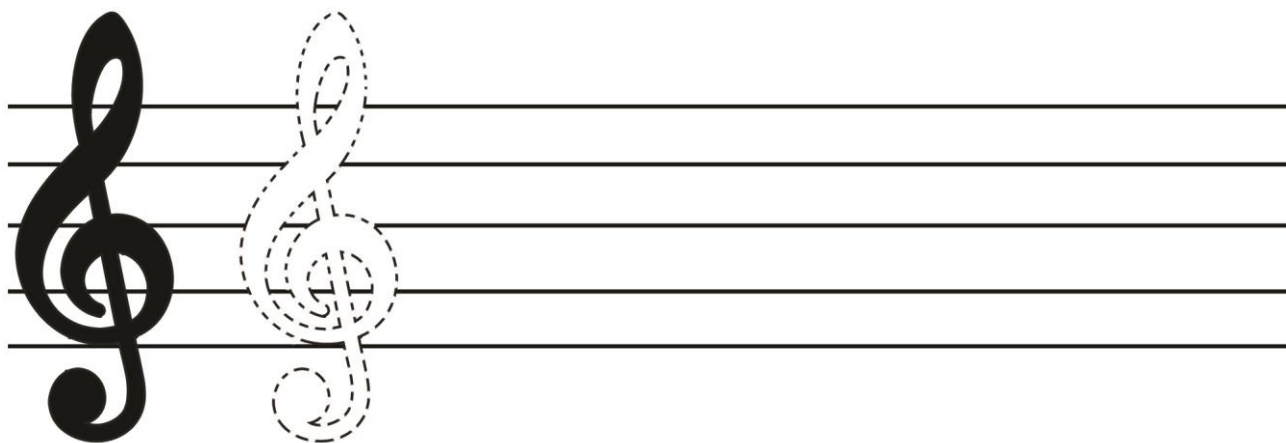
1. Napisz po śladach klucze wiolinowe.

2. Otocz pętlami klucze wiolinowe prawidłowo napisane na pięciolinii.

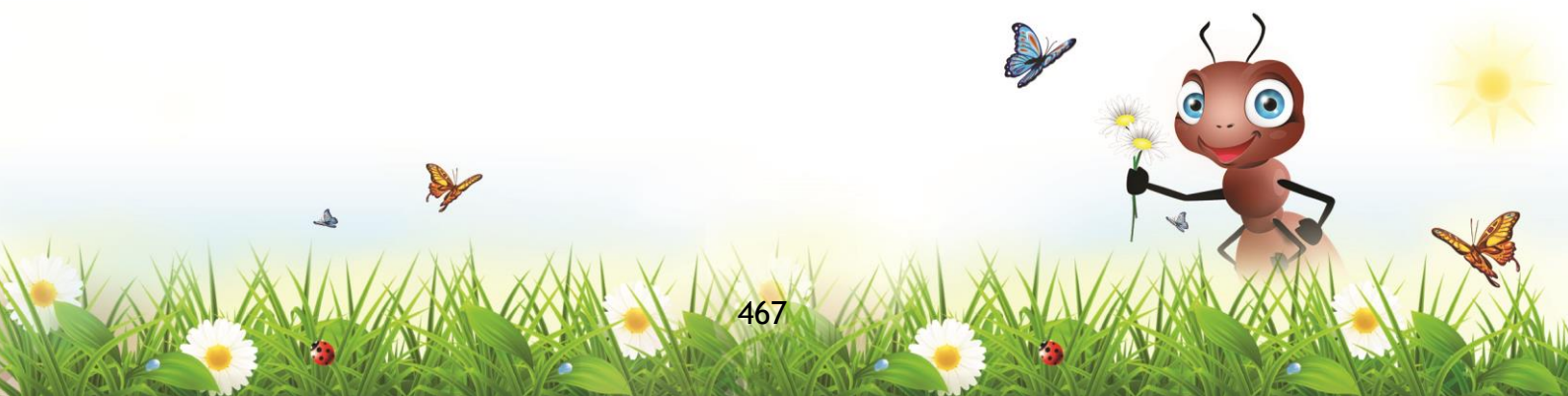
3. Napisz na pięciolinii klucze wiolinowe.

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/69

Tytuł	Malujemy słoneczniki
Kształtowane kompetencje	językowe, komunikacyjne, interpersonalne i społeczne, artystyczne, wrażliwość estetyczna, wrażliwość etyczna
Cele zajęć	OGÓLNE: <ul style="list-style-type: none"> - rozbudzanie zainteresowań kulturą, - rozwijanie umiejętności słuchania ze zrozumieniem, - kształtowanie umiejętności koncentracji uwagi, - rozwijanie wrażliwości etycznej i estetycznej, - kształtowanie zdolności twórczego myślenia. OPERACYJNE: uczeń: <ol style="list-style-type: none"> 1) rozpoznaje obrazy S. Wyspiańskiego i V. van Gogha i wypowiada się na ich temat, 2) porównuje obrazy malarskie ze zdjęciem słonecznika i na tej podstawie omawia poznane obrazy, 3) wskazuje kolory użyte przez malarzy i naśladuje ich działania poprzez pracę nad kolorowanymi reprodukcjami obrazów, 4) rozpoznaje słoneczniki spośród innych roślin, opisuje ich wygląd, 5) wie, czym jest witraż i rozpoznaje obraz Wyspiańskiego jako część większego witrażu, 6) używa różnych technik plastycznych i świadomie stosuje ciepłą tonację barw, 7) uczestniczy w zabawie teatralnej i współpracuje w zespole
Metody pracy	eksponujące (pokaz połączony z przeżyciem), praktyczne (eksperyment), aktywizujące (trening twórczości)
Formy pracy	zbiorowa, grupowa, w parach, indywidualna
Środki dydaktyczne	reprodukcje obrazów, kolorowanka na podstawie obrazu Van Gogha, karty pracy nr 1-4, załączniki 1-6, farby, kredki, papier, zdjęcia słoneczników, ziarenka słonecznika (jadalne)
Czas trwania	trzy godziny, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja plastyczna - 45 minut, - edukacja przyrodnicza - 45 minut, - edukacja społeczna - 45 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja muzyczna
cele operacyjne: 5

środki
dydaktyczne:
- chusta animacyjna
- kolorowe wstążki
- żółte chusteczki
- ścieżka muzyczna
„Gdy słońeczko
świeci...”
- słonecznik

Wprowadzenie do zajęć

1. Zabawa teatralna

Nauczyciel zaprasza uczniów do ustawienia się w kręgu i przygotowuje ich do uczestnictwa w zabawie teatralnej.

Przed chwilą padał ciepły, wiosenny deszczyk. Na niebie pojawiła się tęcza (na tablicy zawieszona chusta animacyjna), a kwiaty rosnące na łące tęsknią za słońcem, bo bardzo by chciały osuszyć swoje mokre płatki i listki na łodyżkach (rozdaje w tym czasie kolorowe wstążki i żółte chusteczki). Wyobraźcie sobie, że jesteście kwiatami na łące. I chociaż deszczyk był ciepły, to jesteście mokre i zaczyna być Wam zimno. Co robicie? Otulacie się płatkami i drżycie - oj, robi się trochę zimno... Szukacie ciepła, przytulając się do innych kwiatów? Oj, zimno... (dzieci powtarzają). Jeszcze bardziej się otulacie płatkami (dzieci otulają się wstążkami) i tęsknie patrzycie w niebo - oj, gdzie to słońeczko? (dzieci powtarzają). Deszczyk sprawił, że kwiatki trochę urosły - wspinamy się leciutko do góry. (Nauczyciel włącza muzykę Gdy słońeczko świeci i kontynuuje). Słońeczko wзира zza chmurki, o tam (wskazuje ręką kierunek), a wszystkie kwiatki odwracają się do słońca, otwierają płatki, suszą się i rosną jeszcze bardziej. Lekki wietrzyk nimi porusza - w prawo, w lewo, w przód i w tył... Kwiatki zaczynają tańczyć leciutko, ale wciąż są w miejscu. Słońce świeci, a kwiatki łapią za swe płatki (dzieci chwytają się za ręce) i zaczynają tańczyć w kręgu, razem, bo jest im ciepło i wesoło, i zaczynają się śmiać i śpiewać - la, la, la... Prawdziwy bal w słońcu. I żeby tęczy nie było smutno, to też ją zapraszamy do zabawy (nauczyciel podaje uczniom chustę animacyjną, uczniowie łapią za jej brzegi i kończą swój taniec, wirując wokół chusty animacyjnej).

Zajęcia właściwe

2. Rozmowa na temat kwiatów na łące

Uczniowie zabierają swoje wstążki i na postawie tych kolorów, próbują odgadnąć, jakimi kwiatami na łącemogliby być. Nauczyciel wyjaśnia, które kwiaty mogłyby rosnąć na łące, a które raczej nie.

Nauczyciel częstuje dzieci ziarnkami słonecznika i pyta, czy wiedzą, co to jest i z jaką rośliną są związane te ziarenka:

- Czy roślina, z której pochodzą te ziarenka, rośnie na łące? Jak wygląda? Spróbujcie ją opisać.
- A dlaczego mówimy o niej „słonecznik”? Z czym się Wam kojarzy ta nazwa?
- Czy słonecznik lubi słońce?

Następnie uczniowie wykonują zadania z kart pracy nr 1-4.

3. Słoneczniki - zdjęcia i obrazy

Nauczyciel rozdaje uczniom zdjęcia słoneczników oraz karty pracy z reprodukcjami obrazów. Uczniowie zastanawiają się, który z tych obrazów najwierniej przedstawia słoneczniki, które oni znają.

edukacja
polonistyczna,
przyrodnicza
cele operacyjne:4
środki
dydaktyczne:
karty pracy nr 1-4

edukacja :
polonistyczna,
przyrodnicza
cele operacyjne:
2, 3, 4
środki
dydaktyczne:
- reprodukcje
obrazów - załączniki
1-6
- karty pracy

- kredki ołówkowe
- papier

edukacja
plastyczna
cele operacyjne:

1, 2, 3, 5, 6

środki
dydaktyczne:

- kredki akwarelowe
- załączniki 1-2

4. Malowanie słoneczników

Praca w grupach - uczniowie otrzymują zestawy kredek i wybierają te, które pomogą im namalować słoneczniki podobne do tych z obrazu Van Gogha. Nauczyciel przypomina, że należy wybierać tylko barwy z palety ciepłej (odwołuje się do zajęć z poprzedniego semestru, kiedy uczniowie poznali barwy podstawowe i pochodne oraz tonację ciepłą i zimną barw).

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Zadanie to wymaga pracy tylko z różnymi odcieniami koloru żółtego i pomarańczowego oraz nakładania obu tych odcieni na siebie. Uczniowie widzą wtedy, że są różne opcje kolorystyczne tych samych barw w zależności od światła i natężenia.

5. Kolorowanie bukietu słoneczników Van Gogha

Uczniowie indywidualnie kolorują swoje karty. Po zakończeniu każda grupa prezentuje efekty swojej pracy, wyjaśniając, dlaczego użyła takich kolorów, a nie innych.

6. Słoneczniki Stanisława Wyspiańskiego

Nauczyciel zwraca uwagę uczniów, że słoneczniki polskiego malarza też są malowane kredkami, ale akwarelowymi, które można dodatkowo rozpuszczać wodą i modyfikować kreskę. Przynosi kredki i każdemu z zespołów wręcza po dwie kredki - żółtą i pomarańczową - i prosi o pokolorowanie pojedynczych słoneczników na kartach pracy.

Potem pędzelkiem lekko zmoczonym w wodzie każdy uczeń w zespole maluje kolejno po jednym płatkach na swoje pracy, a reszta pilnuje, by nikt nie użył za dużo wody, tylko dosłownie kilku kropel.

Uczniowie siedzą wokół i leciutko dmuchają na kartkę, która leży pośrodku zespołu, obserwując zmiany w układzie barw na płatkach. Na koniec każdy zespół prezentuje swoje malarskie praktyki.

7. Słoneczniki S. Wyspiańskiego częścią witrażu

Nauczyciel wyjaśnia, czym jest witraż. Rozdaje karty pracy z planem witrażu S. Wyspiańskiego pt. *Święta Salomea*, gdzie słoneczniki wraz z innymi kwiatami pełniły rolę tła. Zwraca uwagę uczniów na szczegółowe i bardzo realistyczne przedstawienie kwiatów.

8. Uczniowie oglądają witraż i rozpoznają inne kwiaty na nim. Nauczyciel obiecuje, że na kolejnych zajęciach będą robili witraż, ale nie ze szkła, tylko z kolorowych folii, bo praca ze szkłem jest bardzo niebezpieczna.

Podsumowanie zajęć

9. Witrażowe zabawy z chustą

Nauczyciel prosi uczniów o ustawienie się w szeregu i każdemu z nich daje do trzymania brzeg chusty animacyjnej. Prosi, aby wszyscy podeszli do okna i podnieśli chustę powyżej wysokości oczu, tak aby obserwować świat przez chustę.

Każdy z uczniów mówi kolejno, co widzi, czy dobrze widzi i w jakich barwach.

Na koniec dzieci bawią się z chustą animacyjną, tańcząc wokół chusty i zawijając tzw. lilijkę.

edukacja społeczna
cele operacyjne:

5,7

środki
dydaktyczne:

chusta

KARTA PRACY NR 1 sc. 1/69

Kolorowanka z dodawaniem

Wykonaj działania matematyczne umieszczone w poszczególnych elementach kolorowanki. Potem domaluj zwrócone w stronę słońca słoneczniki i pokoloruj całość.

$17 - 3 - 4 =$

$13 + 4 =$

$10 - 6 + 7 =$

$8 + 4 + 5 =$

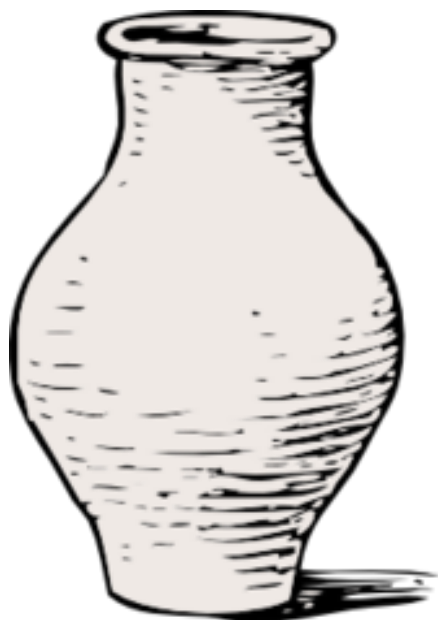

KARTA PRACY NR 3 sc. 1/69

Obejrzyj dokładnie obraz Vincentego van Gogha "Słoneczniki" i wybierz kredki o podobnym kolorze. Spróbuj naśladować mistrza Vincentego i namalować podobne kwiaty słonecznika. Na koniec pomaluj dzbanek oraz tło dla swego obrazu. Pamiętaj, że zdaniem mistrza Vincentego słoneczniki najładniej wyglądają na niebieskim tle.

KARTA PRACY NR 4 sc. 1/69

Polski malarz, Stanisław Wyspiański, swoje szkice słonecznika do witrażu narysował kredkami. Nie były to jednak kredki ołówkowe, ale pastelowe. Jeśli masz kredki pastelowe, to pokoloruj słonecznik, a potem całość posmaruj mokrym pędzelkiem. Jeśli masz tylko kredki ołówkowe, to pokoloruj słonecznik, a na koniec rozetrzyj elementy rysunku kawałeczkami papieru, tak, aby efekt był nieco rozmyty. Porównaj efekty swojej pracy z rysunkiem mistrza Stanisława.

ZAŁĄCZNIK 1 sc. 1/69

Obraz Vincentego van Gogha - jeden z cyklu jedenastu obrazów pt. "Słoneczniki".

źródło: [https://pl.wikipedia.org/wiki/Słoneczniki_\(obrazy_Vincenta_van_Gogha\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Słoneczniki_(obrazy_Vincenta_van_Gogha))

ZAŁĄCZNIK 2 sc. 1/69

Powiększenie fragmentu obrazu V. van Gogha „Słoneczniki”. Zwróć uwagę na sposób nakładania farby na płótnie oraz zastosowaną kolorystykę.

źródło: [https://pl.wikipedia.org/wiki/Słoneczniki_\(obrazy_Vincenta_van_Gogha\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Słoneczniki_(obrazy_Vincenta_van_Gogha))

ZAŁĄCZNIK 3 sc. 1/69

Zupełnie inaczej namalował słoneczniki polski malarz, żyjący w XIX wieku, Stanisław Wyspiański. To fragment szkicu do witrażu tego artysty.

źródło: http://www.pinakoteka.zascianek.pl/Wyspianski/Wysp_Witraze.htm

ZAŁĄCZNIK 4 sc. 1/69

Obejrzyj dokładnie fragmenty witrażu St. Wyspiańskiego pt. „Święta Salomea”. Zwróć uwagę na przedstawione kwiaty.

źródło: http://www.muzeumsecesji.pl/motywy_pliki (wirtualne muzeum secesji)

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

ZAŁĄCZNIK 5 sc. 1/69

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

ZAŁĄCZNIK 6 sc. 1/69

Vincent van Gogh bardzo lubił słoneczniki i często je malował. Stworzył jedenaście obrazów, przedstawiających te kwiaty. Zaprzyjaźniony malarz, Paul Gauguin, wykonał jego portret podczas pracy Vincentego nad obrazem ze słonecznikami.

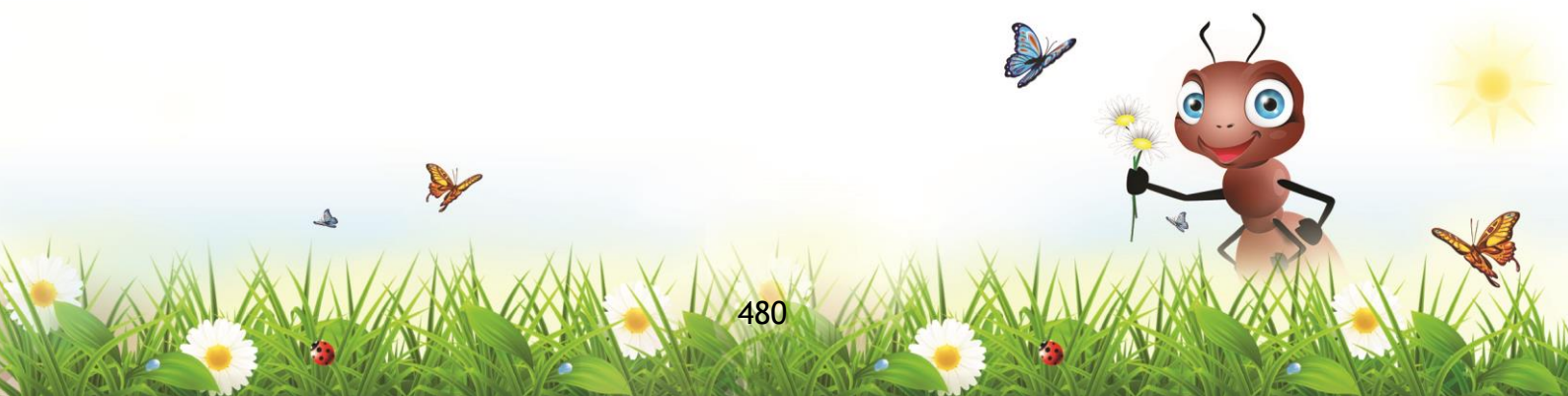

źródło: https://en.wikipedia.org/wiki/Vincent_van_Gogh#/media/File:Paul_Gauguin_104.jpg

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/70

Tytuł	Hodujemy słoneczniki
Kształtowane kompetencje	językowe, komunikacyjne, interpersonalne i społeczne, artystyczne, wrażliwość etyczna
Cele zajęć	OGÓLNE: <ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie hodowli słonecznika (dbałość o hodowaną roślinę - prowadzenie dziennika obserwacji), - rozwijanie umiejętności słuchania ze zrozumieniem. OPERACYJNE: uczeń: <ol style="list-style-type: none"> 1) zna cykl hodowli słonecznika, od ziarenka do rośliny, 2) wymienia warunki i zasady prawidłowo prowadzonej hodowli, 3) hoduje roślinę zgodnie z wyznaczonymi harmonogramem i zadaniami, 4) rozumie istotę współpracy w zespole, 5) czuje się odpowiedzialny za hodowaną roślinę, 6) prowadzi regularną obserwację oraz dziennik obserwacji, 7) zdaje relację zespołowi o etapach prowadzonej hodowli, 8) wykonuje prace plastyczne na temat prowadzonej hodowli
Metody pracy	podające (objaśnienie i pokaz), problemowe (dyskusja dydaktyczna), praktyczne (eksperyment, metoda projektu)
Formy pracy	zbiorowa, grupowa, w parach, indywidualna
Środki dydaktyczne	karty pracy nr 1-4, załączniki 1-2, elementy potrzebne do przeprowadzenia hodowli (doniczka, ziemia, ziarenka itd.), ozdobienia doniczek, dzienniczki obserwacji
Czas trwania	Projekt - dwa miesiące hodowli, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja przyrodnicza, - edukacja społeczna, - edukacja muzyczna, - edukacja plastyczna

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja muzyczna
środki
dydaktyczne:
ścieżka muzyczna

edukacja
przyrodnicza
cele operacyjne:1

edukacja :
społeczna,
przyrodnicza
cele operacyjne:
1, 2, 3, 4, 5, 6
dydaktyczne:
- karty pracy nr 1-4
-załączniki 1-2

Wprowadzenie do zajęć

1. Słoneczniki w słońcu

Zabawa animacyjna przy muzyce. Dzieci w roli słoneczników szukają słońca (nawiązanie do poprzednich zajęć - malowania słoneczników).

Zajęcia właściwe

2.Co wiemy o słonecznikach?

Zajęcia właściwe zaczynają się od przypomnienia wcześniejszych, na których dzieci malowały słoneczniki i omawiały obrazy przedstawiające je.

3.Ziarna słonecznika - początek nowego życia rośliny

Nauczyciel rozdaje ziarenka słonecznika, ale przestrzega przed ich zjadaniem. Przypomina, że na poprzednich zajęciach też otrzymali ziarenka słonecznika, ale tym razem nie wolno ich zjeść, bo w tych ziarenkach kryje się mała roślinka, z której w krótkim czasie (bo w zaledwie dwamiesiące) wyrośnie duży kwiat.

4. Zespoły słonecznikowych strażników

Nauczyciel dzieli klasę na zespoły i każdemu przydziela zadanie posadzenia i dbania przez kolejne dwa miesiące o posadzoną roślinkę.

5. Dwa miesiące życia słonecznika. Nauczyciel tłumaczy, jak należy dbać o roślinkę i jak powinna prawidłowo się rozwijać.

6. Harmonogram. Uczniowie układają harmonogram - kto i kiedy ma podlewać, a kto pilnować. Na weekendy i święta trzeba będzie zabierać roślinę do domu i na to też trzeba rozpisać harmonogram.

7.Pierwszy punkt harmonogramu - oznaczanie każdej doniczki przez zespół (kolorem, ilustracjami itd.).

8.Drugi punkt - sadzenie pod okiem nauczyciela.

9. Pielęgnacja i obserwacja. Kolejni uczniowie - zgodnie z harmonogramem - wypełniają dzienniczek słonecznika.

10.Relacja z dwumiesięcznej hodowli słoneczników.

Po dwóch miesiącach - sprawdzanie, czy słonecznik prawidłowo się rozwija i mierzenie - powinien mieć około 60 centymetrów.

edukacja
plastyczna
cele operacyjne: 8

11. Wiosenna przeprowadzka klasowych słończników.

Wiosną - słończniki są przeprowadzane do przyszkolnych ogródków i nadal pielęgnowane. Każdy zespół oznacza swój słończnik (który nadal będą obserwować i dbać o niego).

Podsumowanie zajęć

12. Słończnikowa galeria

Uczniowie w zespołach wykonują zdjęcia swoim słończnikom, które potem drukują i wklejają na duże kartony. Dookoła zdjęcia wpisują swoje imiona jako słończnikowych strażników. Mogą również dorysować inne elementy, jak fragment podwórka szkolnego itp.

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

KARTA PRACY NR 1 sc. I/70

Kartka z dziennika hodowli słońca

Podczas hodowania słońca prowadź dokładne i systematyczne notatki w swoim dzienniku hodowli. Załóż taki dziennik obserwacji, według układu zamieszczone na tej karcie pracy.

Lp.	Termin (dzień i miesiąc)	Rodzaj wykonywanej pracy podczas hodowli i pielęgnacji słońca	Obserwacja (wygląd rośliny, kolor, wysokość itd.)	Uwagi (problemy, sukcesy, pomysły odnośnie hodowli)
1				
2				
3				

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

KARTA PRACY NR 2 sc. 1/70

Harmonogram hodowli słonecznika

Razem z koleżankami i kolegami w klasie ustalcie harmonogram prac i obserwacji podczas Waszej hodowli słoneczników. Poproście o pomoc nauczyciela podczas sporządzania harmonogramu według zamieszczonego wzoru na tej karcie pracy. Najlepiej będzie, jak zapiszecie swój harmonogram na dużym kartonie i zawieszicie go na widocznym miejscu w klasie.

Tę kartę pracy potraktujcie jako harmonogram roboczy, czyli taki, który każdy z Was może uzupełnić indywidualnie i potem zaproponować innym osobom w klasie.

Grupa klasowa	Terminy	Obowiązki	Spodziewane rezultaty
Gr. I Członkowie:			
Gr. II Członkowie:			
Gr. III Członkowie:			

KARTA PRACY NR 4 sc. 1/70

Portretowanie słonecznika - podczas dwóch miesięcy hodowli

Pierwszy tydzień hodowli	
Trzeci tydzień hodowli	
Piąty tydzień hodowli	
Ósmy tydzień hodowli zakończenie	

ZAŁĄCZNIK 1 sc. 1/70

Porównaj po dwóch miesiącach swój słonecznik z tym zaprezentowanym na fotografii. Sprawdź, czy płatki Twojego słonecznika są intensywnie żółte, a ziarnka odpowiednio wykształcone. Czy jest wysoki o mocnej łodydze i czy jest skierowany do słońca?

Dołącz fotografię swojego słonecznika po dwumiesięcznej hodowli i pielęgnacji.

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

ZAŁĄCZNIK 2 sc. 1/70

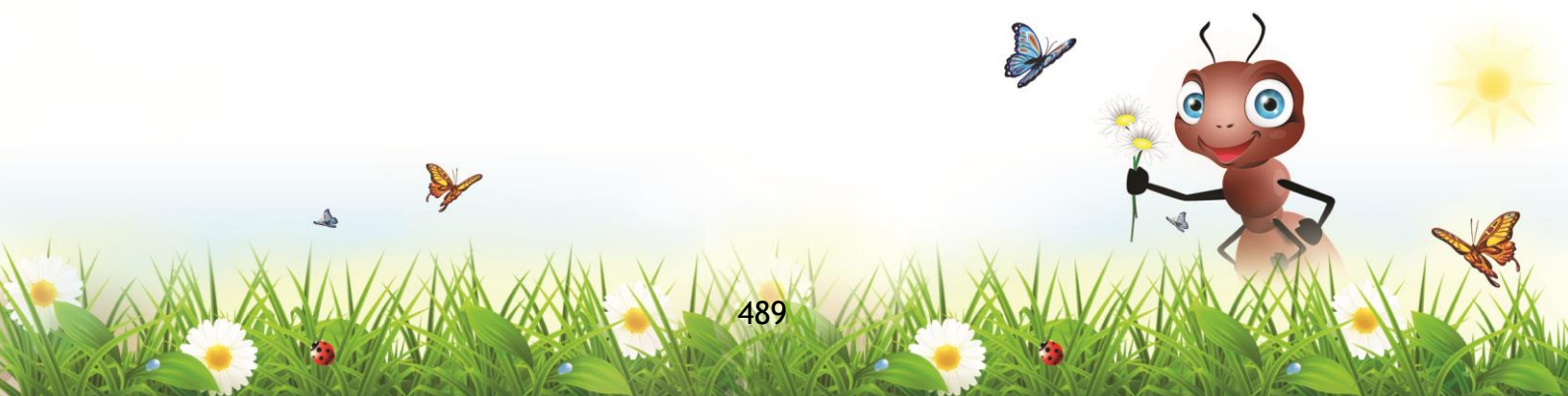
Są różne gatunki słoneczników. Te ozdobne mają dłuższe i gęstsze płatki, ale za to nie mają jadalnych nasion. Z kolei jadalne słoneczniki mają większy środek, a krótsze płatki.

SCENARIUSZ ZAJĘĆ I/71

Tytuł	Primaaprilisowe psoty
Kształtowane kompetencje	językowe, interpersonalne i społeczne
Cele zajęć	<p>OGÓLNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uświadomienie dzieci, że żarty nie powinny nikogo obrażać, - rozwijanie poczucia humoru. <p>OPERACYJNE: uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) rozumie komiczność sytuacji w wierszu, 2) zauważa błędy w zdaniach, 3) czyta ze zrozumieniem, 4) rozumie wartość dobrego dowcipu, 5) wymyśla psotę dla rodzica
Metody pracy	aktywizujące (sytuacyjna), podające (wiersz, pogadanka), praktyczne (ćwiczenia przedmiotowe)
Formy pracy	zbiorowa, indywidualna
Środki dydaktyczne	karty pracy nr 1–2
Czas trwania	jedna godzina - edukacja polonistyczna

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja społeczna
cele operacyjne: 4
środki
dydaktyczne:
- karta pracy nr 1
- kredki

Wprowadzenie do zajęć

1. Uczniowie czekają na nauczycieli przed salami

Z klas wychodzą nauczyciele i pytają dlaczego dzieci stoją nie przed swoimi klasami i zapraszają uczniów do sal.

2. Rozmowa o zaistniałej sytuacji. Podanie dzieciom daty - pierwszy kwietnia.

Uświadomienie dzieciom, że *prima aprilis* to nazwa pierwszego kwietnia. W tym dniu są dozwolone dowcipy i żarty takie jak przed chwilą. Możemy tego wyjątkowego dnia uczyć się w innej sali, a lekcje mogą być w innej kolejności niż zazwyczaj. Należy jednak pamiętać, by zachować w żartach umiar. Nie należy nikomu robić przykrości, nie przesadzić, by nikt nie był smutny.

Uzupełnienie karty pracy nr 1 - kartka z kalendarza.

Zajęcia właściwe

3. Rozmowa o tym, jakie to są żarty, które śmieszą i nie szkodzą.

Dzieci podają różne pomysły.

Prezentacja przez nauczyciela wiersza J. Tuwima, pt. *Cuda i dziwy*.

Nauczyciel analizuje z dziećmi wiersz i pyta:

- *Jaki jest ten wierszyk?*
- *Co w tym wierszu śmiesz?*
Kto się z kim pozamieniał?

5. Wykonanie karty pracy nr 2

Przygotowałam dla was zadanie z primaaprilisową psotą.

- *Podkreście w zdaniach wyrazy, które tam nie pasują.*
- *Ułóżcie swoje śmieszne zdanie.*

Podsumowanie zajęć

6. Ocena pracy dzieci

Nauczyciel negatywnie ocenia pracę dzieci. Robi to jednak w taki sposób, by zauważyły intrygę. Ponownie ocenia, chwalać dzieci za poczucie humoru i zadaje pracę domową.

7. Zadanie pracy domowej.

Praca domowa. Wymyśl psotę dla rodziców lub rodzeństwa, pamiętając, że ma być bezpieczna i nie może nikogo obrażać.

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne:
1, 2, 3, 4, 5
środki
dydaktyczne:
karta pracy nr 2

edukacja społeczna
cele operacyjne:
4, 5

KARTA PRACY NR 1 sc. I/71

Ozdób kartkę z kalendarza tak, by była primaaprilisowa, czyli zabawna.

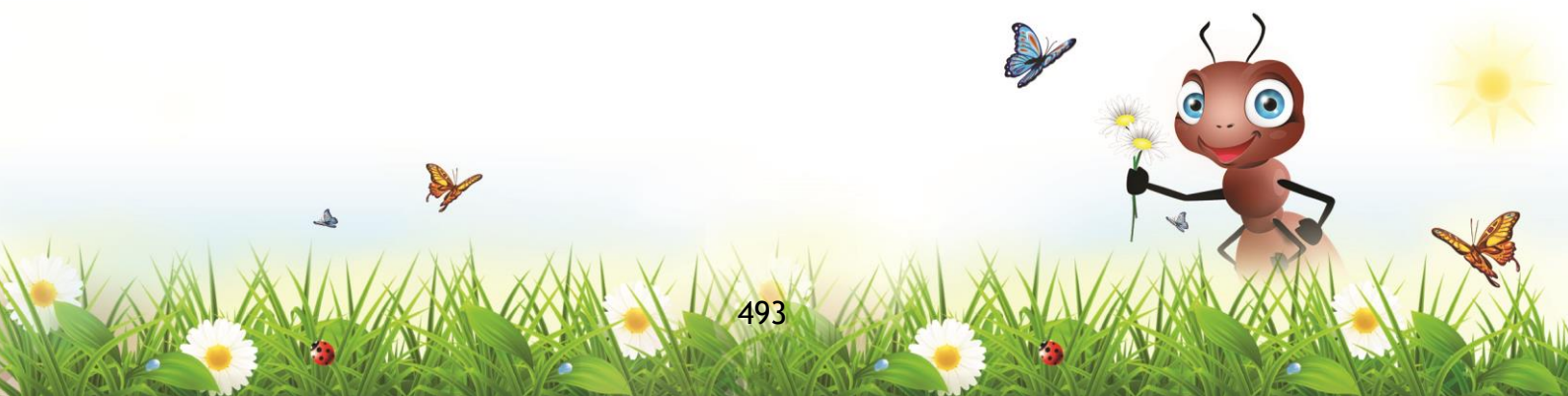

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/72

Tytuł	Eksperymentalne pisanki
Kształtowane kompetencje	myślenie naukowe, językowe, interpersonalne i społeczne
Cele zajęć	OGÓLNE: <ul style="list-style-type: none"> - rozwijanie myślenia naukowego, - rozwijanie wiedzy przyrodniczej, - rozwijanie współpracy z innymi w zabawie i nauce szkolnej. OPERACYJNE: uczeń: <ol style="list-style-type: none"> 1) stawia hipotezy naukowe, 2) dokonuje naukowej obserwacji, 3) wyciąga wnioski z przeprowadzanych obserwacji, 4) proponuje sposób przeprowadzenia eksperymentu, 5) przeprowadza eksperyment, 6) wyciąga wnioski z przeprowadzonego eksperymentu, 7) współpracuje z innymi podczas rozwiązywania zadań, 8) rozumie i respektuje zasady, 9) poznaje określenie „jajko wielkanocne” w języku angielskim, 10) utrwała znajomość kolorów w języku angielskim, 11) ocenia wykonane eksperymenty
Metody pracy	praktyczne (ćwiczenia laboratoryjne badawcze), podające (opis, wyjaśnienie, komentarz)
Formy pracy	zbiorowa, grupowa, w parach, indywidualna
Środki dydaktyczne	około 15 jajek surowych, około pięciu jajek ugotowanych na twardo, ocet, szklanki, woda, barwniki spożywcze, łyżeczki, karta pracy <i>English Ant 32</i>
Czas trwania	60 minut, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja przyrodnicza - 45 minut, - język angielski - 15 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Wprowadzenie do zajęć

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Wprowadzenie do tematu powinno odbyć się w dniu poprzedzającym zajęcia właściwe.

1. Zgadnij kotku, co mam w środku

Nauczyciel układa przed uczniami około 20 jajek w skorupce (15 surowych i pięć ugotowanych na twardo). Następnie pyta:

- *W jaki sposób możemy, bez niszczenia skorupki, sprawdzić, które jajka są ugotowane na twardo, a które są surowe?*

Manipulując jajkami, wspólnie dochodzą do wniosku, że niektóre jajka wprowadzone w ruch obrotowy wirują długo, a inne nie. W związku z poczynioną obserwacją dzielą wszystkie jajka na „kręcące się” i takie, które się „nie kręcą”.

Nauczyciel pyta:

- *Jak myślicie, które jajka wirują, ugotowane na twardo, czy surowe?*
- *Dlaczego tak się dzieje?*

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Należy rozbić skorupkę jednego jajka wskazanego jako surowe oraz jednego ugotowanego na twardo w celu sprawdzenia stawianych przez uczniów hipotez.

WSKAZÓWKI PANA OD PRZYRODY

Jajko ugotowane kręci się, bo zachowuje się jak bryła sztywna (jest sztywne w całości) i wprawiamy w ruch obrotowy jego całość. Jajko surowe w środku jest półtłyne, stąd podczas zakręcenia wprawia się w ruch tylko skorupkę, a wewnątrz „stoi w miejscu”. Jednak z czasem (bardzo krótkim) energia „zakręcenia” (kinetyczna) jest przekazywana (tracona na pokonanie siły bezwładności płynnego wnętrza) do wnętrza jajka, które zwalnia, zatrzymuje się. Można zrobić jeszcze jeden eksperyment: należy bardzo silnie zakręcić surowym jajkiem i natychmiast zatrzymać je palcem przyciskając lekko od góry. Tuż po zatrzymaniu uwolnić (odciągnąć palec). Jajko surowe powinno samo zacząć się obracać. Dzięki sile bezwładności wewnętrzna płynna masa w surowym jajku nadal jeszcze się porusza, gdy twarda skorupa już jest w stanie spoczynku zatrzymana przez nasz palec. Gotowane już się nie poruszy - zatrzymaliśmy zarówno jego skorupkę, jak i wewnątrz.

edukacja przyrodnicza
cele operacyjne:
1, 4, 5, 6, 7, 8
środki dydaktyczne:
- ok.5 jajek ugotowanych na twardo
- ok.15 surowych jajek

edukacja przyrodnicza
cele operacyjne:
1,2
środki dydaktyczne:
- surowe jajka
- ocet
- łyżeczki
- szklanki

2. Skacząca pisanka

Uczniowie dobierają się w pary. Ostrożnie umieszczają jajka w szklankach, a następnie zalewają jajko octem.

Nauczyciel pyta:

- *Jak myślicie, co stanie się z jajkiem, jeśli zostawimy je w occie do jutra?*

Nauczyciel zapisuje na tablicy postawione przez uczniów hipotezy.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Do tego ćwiczenia należy wrócić następnego dnia.

Zajęcia właściwe

3. Skacząca pisanka - ciąg dalszy

Po upływie 24 godzin uczniowie wyjmują jajka z octu i delikatnie pod wodą usuwają resztę skorupki.

Nauczyciel pyta:

- *Co się stanie z jajkiem, jeśli upuścimy je z wysokości około dziesięciu centymetrów na ławkę?*

Uczniowie formułują hipotezy, a następnie przeprowadzają eksperyment.

- *Dlaczego jajka skaczą?*

WSKAZÓWKA PANA OD PRZYRODY

Wnętrze jajka oprócz skorupki jest jeszcze chronione przez sprężystą podwójną błonę pergaminową. Płynne wypełnienie zapewnia jajku pewną sprężystość i po rzuceniu zachowuje się ono jak piłka.

edukacja przyrodnicza
cele operacyjne:
1, 4, 5, 6, 7, 8
środki dydaktyczne:
jajka wyjęte z octu

4. Olbrzymia pisanka

Uczniowie odkładają połowę wyjętych z octu jajek. Pozostałe jajka zostaną wykorzystane do eksperymentu.

Nauczyciel pyta: *Co stanie się z jajkiem, jeśli zalejemy je wodą i odczekamy pięć minut?*

Uczniowie formułują hipotezy, a następnie wkładają jajka do szklanki i zalewają wodą.

Po upływie pięciu minut uczniowie zauważają, że jajko znacznie „urozło”

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Dla uzyskania lepszego efektu zaleca się umieszczenie jajek w niewielkich słoiczkach, tak aby ledwo mieściły się one w otworach. Kiedy jajko „urośnie”, uczeń odczuje trudność z wyciągnięciem jajka ze słoika.

edukacja przyrodnicza
cele operacyjne:
1, 4, 5, 6, 7, 8
środki dydaktyczne:
- jajka wyjęte z octu
- szklanki
- woda

edukacja
przyrodnicza

cele operacyjne:
1, 4, 5, 6, 7, 8

środki
dydaktyczne:
- jajka wyjęte z octu
- szklanki
- woda
- barwniki
spożywcze

edukacja
przyrodnicza

cele operacyjne:
1, 4, 5, 6, 7, 8

środki
dydaktyczne:
- jajka surowe
- wysokie szklanki
- sól
- mąka
- cukier
- lejek

WSKAZÓWKA PANA OD PRZYRODY

Zjawisko „rośnięcia” jajka bez skorupki zanurzonego w wodzie jest efektem procesu osmozy, czyli wyrównywania stężenia substancji w dwóch ośrodkach przedzielonych błoną półprzepuszczalną. Tutaj woda (jako rozpuszczalnik) przenika przez błonę półprzepuszczalną (jaką jest osłonka pergaminowa jajka) do jajka, w którym jest wyższe stężenie soli mineralnych niż w wodzie.

5. Kolorowe nowoczesne pisanki

Uczniowie nalewają do szklanek wodę, a następnie rozpuszczają w niej barwniki spożywcze.

Nauczyciel pyta: *Co się stanie z jajkiem, jeśli zanurzymy je w wodzie z barwnikiem?*

Uczniowie formułują hipotezy, a następnie wkładają jajka do szklanki z zabarwioną wodą.

Po upływie pięciu minut okazuje się, że jajka są pięknie zabarwione.

WSKAZÓWKA PANA OD PRZYRODY

Znów zjawisko osmozy - przenikania barwnika do jajka (właściwie do białka jajka), przez co jajko zabarwia się.

6. Jajko w stanie nieważkości

Nauczyciel stawia przed uczniami dwie szklanki z wodą. W jednej z nich rozpuszcza (jeszcze przed zajęciami) sól. Obok szklanek kładzie dwa surowe jajka.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Uczniowie wprowadzają jajka w ruch wirowy. W ten sposób potwierdzają, że jajka są surowe.

Następnie ostrożnie wkłada jajka do szklanek z wodą. Nauczyciel pyta: *Jak to możliwe, że w jednej szklance jajko idzie na dno, a w drugiej pływa przy powierzchni?*

- *W przypadku trudności nauczyciel podpowiada uczniom, że rozpuścił w wodzie pewną substancję. Uczniowie dobierają się w czteroosobowe zespoły. Każda grupa ma do dyspozycji szklanki, wodę, surowe jajka, mąkę, cukier, sól. Zadaniem uczniów, jest na zasadzie prób i błędów znaleźć odpowiedź na pytanie: Która substancja rozpuszczona w wodzie sprawia, że jajko pływa?*

WSKAZÓWKA PANA OD PRZYRODY

Dzięki soli i cukrowi woda zwiększa swój ciężar właściwy (ma większą gęstość), przez co jajko pływa, nie tonie.

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

Nauczyciel przygotowuje przed zajęciami jeszcze jedną zagadkę. Wysoką szklankę wypełnia do połowy wodą i rozpuszcza w niej sól. W dalszej kolejności w słonej wodzie umieszcza jajko, które unosi się na powierzchni. Przy użyciu lejka (lejek skierowany na ściankę szklanki) uzupełnia szklankę wodą. Jajko pływa dokładnie w połowie szklanki, wygląda jakby lewitowało. Tak przygotowany roztwór z jajkiem, nauczyciel stawia przed uczniami. Ich zadaniem jest rozwikłanie zagadki „lewitującego jajka”

WSKAZÓWKA METODYCZNA

- Jako podpowiedź nauczyciel może wykorzystać barwnik spożywczy, który wsypie do roztworu z lewitującym jajkiem.
- Zadanie to może stać się pracą domową dla uczniów zdolnych.

edukacja przyrodnicza

cele operacyjne:

1, 2, 3

środki

dydaktyczne:

- jajko na twardo
- szklana butelka z szerokim otworem, np. po Kubusiu lub Frugo
- wata
- szczypce
- zapalniczka
- denaturat

7. Pożeracz jajek

Nauczyciel ustawia na stoliku butelkę, obrane ze skorupki jajko na twardo (jajko musi być nieco większe niż otwór butelki), denaturat wylany na spodek, szczypce, wate i zapalniczkę.

Następnie pyta: *Co się stanie z jajkiem, jeśli położymy je na butelce, do której wrzucimy podpaloną wate?*

Uczniowie formułują hipotezy. Nauczyciel moczy wate w denaturacie, podpala ją (wate trzyma w szczypcach), wkłada do butelki i jak najszybciej kładzie na niej jajko. Po chwili butelka „wciąga” z hukiem jajko do środka.

WSKAZÓWKA PANA OD PRZYRODY

Powietrze w butelce zostaje rozgrzane przez płomień, zwiększa objętość i ucieka na zewnątrz. Jednak po chwili schładza się (spada jednocześnie jego ciśnienie) i w butelce powstaje podciśnienie. Jajko zatyka otwór butelki, przez który powinno wejść do niej powietrze, aby wyrównać ciśnienie z otoczeniem. W ten sposób jajko zostaje „wessane”, wciągnięte do butelki.

8. English Ant 32

Uczniowie kolorują jajko według napisów na nim. Poznają pojęcie „jajko wielkanocne” w języku angielskim.

język angielski

cele operacyjne:

9, 10

środki

dydaktyczne:

karta pracy English Ant 32

Podsumowanie zajęć

9. Nauczyciel pyta uczniów:

- *Dlaczego ugotowane na twardo jajko wiruje, a surowe wprowadzone w ruch szybko przestaje się kręcić?*
- *Co podczas dzisiejszych zajęć podobało wam się najbardziej?*
- *Który eksperyment was zaskoczył?*

edukacja

przyrodnicza

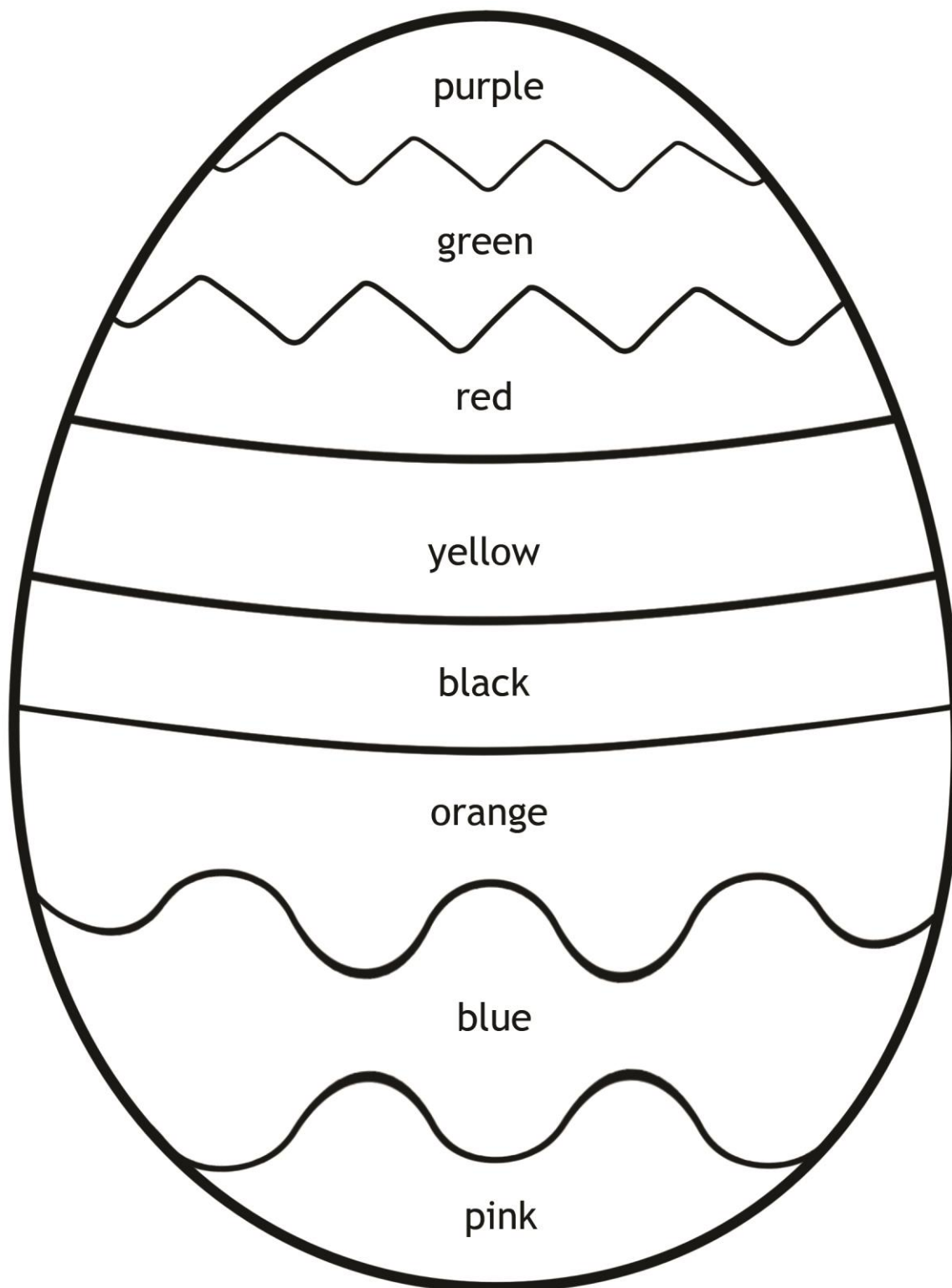
cele operacyjne:

11

ENGLISH ANT 32 1/72

Colour.

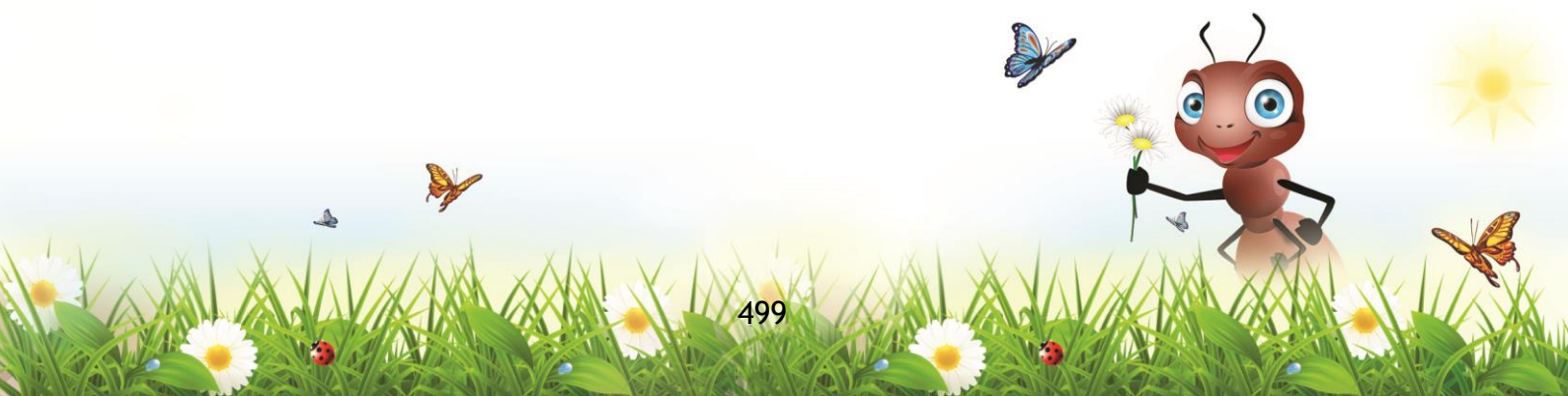

EASTER EGG

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/73

Tytuł	Hałasówka i Ciszówka
Kształtowane kompetencje	językowe, interpersonalne i społeczne, myślenie twórcze
Cele zajęć	OGÓLNE: utrwalenie liter: „h” i „ch”. OPERACYJNE: uczeń: <ol style="list-style-type: none"> 1) wypowiada się na temat wysłuchanej bajki, 2) umie czytać i pisać sylaby, wyrazy z „h” i „ch”, 3) potrafi rozwiązywać rebusy, 4) wie, że nadmierny hałas jest szkodliwy, 5) potrafi pracować samodzielnie, 6) rozwija myślenie twórcze, wykorzystując materiał słowny
Metody pracy	podające (opowiadanie), praktyczne (ćwiczenia przedmiotowe), aktywizująca (trening twórczości)
Formy pracy	zbiorowa, indywidualna
Środki dydaktyczne	karty pracy nr 1-3
Czas trwania	jedna godzina - edukacja polonistyczna

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne:
2, 3
środki
dydaktyczne:
karty pracy nr 1 - 2

Wprowadzenie do zajęć

1. Utrwalenie liter „h” i „ch”

Wykonanie karty pracy nr 1-2

Zajęcia właściwe

2. Bajka o ciszy

Nauczyciel czyta uczniom siedzącym w kręgu tekst Agaty Widzowskiej-Pasiak pt.: „Bajka o ciszy” i prosi uczniów:

- *Słuchajcie uważnie i powiedzcie, co wolicie, ciszę czy hałas?*

Po przeczytaniu następuje krótkie omówienie bajki.

Tekst bajki dostępny na stronie:

www.dziecionline.pl/maluch/bajki/widzowska_a/o_ciszy.htm.

3. Rozmowa

- *Czy znacie „ciche” słowa - słowa, które oznaczają, że coś nie jest głośne? Czy możecie je wypowiedzieć cicho, jak najciszej?*

Dzieci wymieniają: „szepc”, „szmer”, „cisza”, „szelest”. Wypowiadają te słowa cicho. Nauczyciel zapisuje słowa na tablicy.

- *A jakie słowa według was są głośne? Czy możecie je wypowiedzieć głośno?*

Dzieci wymieniają: „huk”, „hura”, „hej”, „harmider”, „hałas” i głośno je wykrzykują. Nauczyciel zapisuje głośne słowa.

- *Co wolicie, ciszę czy hałas?*
- *Dlaczego?*

4. Wykonanie karty pracy nr 3

Nauczyciel rozdaje kartę przedstawiającą dwa domki obok siebie. Na dachu są napisy „Hałasówka” i „Ciszówka”. Dzieci dopasowują wyrazy z tablicy do właściwego domku i je zapisują.

Podsumowanie zajęć

5. Ocena pracy uczniów.

6. Zadanie pracy domowej. Pokoloruj „Hałasówkę” i „Ciszówkę”.

7. Dokończ zdania:

- *Lubię ciszę, bo...*
- *Lubię hałas, ponieważ...*

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne: 1

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne:
2, 4, 5
środki
dydaktyczne:
karta pracy nr 3

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne:
4, 6
środki
dydaktyczne:
karta pracy nr 3

KARTA PRACY NR 1 sc. 1/73

Przeczytaj sylaby, ułóż wyrazy i podpisz właściwe obrazki.

ta her ba

kop he li ter

in ka cho

cha ber

KARTA PRACY NR 2 sc. 1/73

Rozwiąż rebusy i podpisz obrazki.

~~inka~~

miki

---

ha

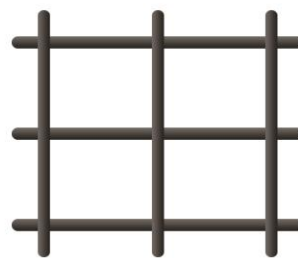

Hono

~~k~~

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

ch

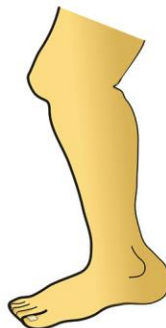
+

~~rz~~

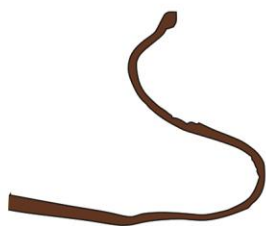
hulaj

+

her

+

+

niki

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

KARTA PRACY NR 3 sc. 1/73

1. Dopasuj wyrazy z tablicy do właściwego domku i je zapisz.
2. Pokoloruj domki.

Hałasówka

Ciszówka

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/74

Tytuł	Smaczny i zdrowy sos czosnkowy
Kształtowane kompetencje	matematyczne, językowe, interpersonalne i społeczne
Cele zajęć	<p>OGÓLNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nauka pisania dwuznaku „cz”, - doskonalenie liczenia i sprawności rachunkowych, - rozwijanie współpracy w grupie. <p>OPERACYJNE: uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wypowiada się na podany temat na podstawie własnych doświadczeń, 2) dokonuje analizy i syntezy słuchowej i wzrokowej wyrazu z głoską „cz”, 3) potrafi określić liczbę liter i głosek w wyrazie, 4) kształtnie pisze poznane litery, 5) przelicza elementy, dodaje je i porównuje, 6) przyrządza sos czosnkowy według przepisu, 7) współpracuje z innymi podczas wykonywania zadań, 8) rozpoznaje czosnek po zapachu, 9) układa zdania z wyrazem „czosnek”
Metody pracy	eksponujące (pokaz połączony z przeżyciem), podające (wyjaśnianie, pogadanka), praktyczne (ćwiczenia przedmiotowe)
Formy pracy	pięć główek czosnku, praski do czosnku, cztery talerzyki, cztery miseczki, cztery łyżeczki, cztery jogurty, paczka krakersów, karty pracy, nakrywki do budowania modelu wyrazu, alfabet ruchomy dla każdego ucznia, wzór drukowany i pisany dwuznaku „cz”
Środki dydaktyczne	karty pracy nr 1-3
Czas trwania	trzy godziny, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja polonistyczna - jedna godzina, - edukacja matematyczna - jedna godzina, - edukacja przyrodnicza - 25 minut, - zajęcia techniczne - 20 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja
przyrodnicza
cele operacyjne: 8
środki
dydaktyczne:
czosnek

Wprowadzenie do zajęć

Dzieci siadają na dywanie. Nauczyciel mówi: *Mam dla was zagadkę. Do jej odgadnięcia będziecie mogli użyć tylko zmysłu węchu. Zamknijcie oczy i spróbujcie odgadnąć, co przyniosłam na dzisiejsze zajęcia.*

(Nauczyciel obiera ząbek czosnku, dzieci odgadują, co to za zapach).

WSKAZÓWKI METODYCZNE

1. Nauczyciel przygotowuje potrzebne materiały w zależności od liczby uczniów w klasie - główka czosnku dla grupy czteroosobowej.
2. Produkty i naczynia przykryte podczas wprowadzenia do zajęć.

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne: 1

Zajęcia właściwe

1. Co wiemy o czosnku?

Uczniowie siedzą nadal na dywanie. Nauczyciel stawia przed nimi tacę z główkami czosnku i pyta:

- *Co wiecie o czosnku? (Jak wygląda? Jak się go uprawia? Do czego się stosuje?)*
- *Czego jeszcze chcielibyście się dowiedzieć?*

WSKAZÓWKI PANA OD PRZYRODY

Czosnek, łac. *Allium*, to grupa ponad 700 gatunków roślin bylinowych, ale najbardziej znany jest czosnek pospolity (*Allium sativum*) - to ten, który najczęściej spożywamy. Pochodzi z Chin lub Syberii, a znany jest człowiekowi od ponad 5000 lat (zapisy chińskie z V wieku p.n.e., malowidła w grobowcach faraonów, w starożytnej Grecji czy Rzymie). Bezsprzecznym jego walorem są właściwości lecznicze: reguluje ciśnienie krwi, zawiera substancje antybiotyczne, witaminy z grupy B, C, PP a także mikroelementy: fosfor, potas, magnez i siarkę, która jest odpowiedzialna za jego charakterystyczny zapach. Można go „niwelować” z ust, żując liście pietruszki, pokrzywy czy szczawiu (usuwa go chlorofil z liści). Czosnek jest też cenną przyprawą w kuchni oraz ekologicznym preparatem biobójczym stosowanym w ogrodnictwie. W gospodarstwach stosowany jest też jako odstraszcacz gryzoni czy kretów, a w dawnych zabobonach ludowych czosnek miał odstraszać wampiry.

edukacja
matematyczna
edukacja
przyrodnicza
zajęcia
techniczne
cele operacyjne:
6, 7

2. Przygotowanie sosu czosnkowego

Nauczyciel stawia drugą tacę z jogurtami, spodeczkami, łyżeczkami, praskami, krakersami i pyta:

- *Co znajduje się na tacy? Ile jest jogurtów?*
- *Czego jest najwięcej? Których elementów jest tyle samo?*
- *Będziemy pracować w grupach. Każda grupa weźmie z tacy po jednej rzeczy każdego rodzaju. Ile grup możemy stworzyć?*

Nauczyciel dzieli dzieci na zespoły czteroosobowe. Każdy zespół otrzymuje główkę czosnku, jogurt, łyżeczkę, praskę, miseczkę i talerzyk.

- *Zadaniem każdej grupy będzie przygotowanie sosu czosnkowego według*

środki

dydaktyczne:

- główki czosnku,
- praski do czosnku,
- talerzyki,
- miseczki,
- łyżeczki,
- jogurty,
- paczka krakersów,
- karta pracy nr 1

edukacja

polonistyczna

cele operacyjne:

2,3

środki

dydaktyczne:

- nakrywki do budowania modelu wyrazu,
- alfabet ruchomy dla każdego ucznia,
- wzór drukowany i pisany dwuznaku cz

edukacja

polonistyczna

cele operacyjne:

2,3

środki

dydaktyczne:

karta pracy nr 2

edukacja

polonistyczna

edukacja

przyrodnicza

cele operacyjne:

1, 9

przepisu.

- *O czym musimy pamiętać podczas przygotowania posiłków?* (Dzieci myją ręce i przygotowują stanowiska do pracy, nauczyciel rozdaje karty pracy z przepisem i zadaniami do wykonania.).

Dzieci w grupach przygotowują sos czosnkowy, posmarowane krakersy układają na talerzach i porządkują miejsca pracy. Oglądają efekty pracy innych grup, a następnie wspólnie spożywają przygotowane przekąski.

3. Wprowadzenie dwuznaku „cz”, „Cz” na podstawie wyrazu „czosnek”:

- budowanie modelu dźwiękowego wyrazu z nakrywek samodzielnie oraz na tablicy;
- wymawianie kolejnych głosek z określaniem ich miejsca w schemacie;
- wskazywanie samogłosek i spółgłosek;
- zastąpienie okienek znanymi literami;
- pokaz dwuznaku ruchomego;
- wstawienie dwuznaku w schemat wyrazu „czosnek”;
- wyszukanie wzoru w alfabecie ruchomym.

4. Nauka pisania dwuznaku „cz”, „Cz”:

- nauczyciel pisze na tablicy dwuznaki „cz”, „Cz”, określa sposób i kierunek pisania oraz wyjaśnia sposób łączenia liter;
- pisanie dwuznaku palcem w powietrzu;
- pisanie palcem po blacie ławki;
- pisanie w dużej, a następnie małej liniaturze (karta pracy nr 2);
- ćwiczenia w pisaniu wyrazów na karcie pracy i w zeszyście.

Podsumowanie zajęć

5. Układanie zdań z wyrazem „czosnek”

Dzieci układają zdania z wyrazem „czosnek” na początku, w środku i na końcu zdania, np. *Czosnek ma intensywny zapach. U babci w ogródku rośnie czosnek.*

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Pozostałe ząbki czosnku dzieci mogą wsadzić do przygotowanych doniczek z ziemią.

KARTA PRACY NR 1 sc. I/74

Policz, ile jest ząbków w główce czosnku. Wykonaj w grupie sos czosnkowy. Posmaruj nim 2 krakersy. Ile krakersów potrzebuje twoja grupa?

Przepis na smaczny i zdrowy sos czosnkowy:

Składniki:

gęsty jogurt naturalny

3 ząbki czosnku

sól i pieprz

Wykonanie:

Ząbki czosnku obrać z łusek, przecisnąć przez praskę i dodać do jogurtu.

Dokładnie wymieszać. Doprawić solą i pieprzem. Sosem smarować krakersy.

Smacznego!

KARTA PRACY NR 2 sc. 1/74

1. Na jedną porcję sosu potrzeba 3 ząbki czosnku. Otocz pętlą tyle ząbków czosnku ile potrzeba na 2 porcje sosu.

2. Narysuj tyle ząbków czosnku, ile zużyły wszystkie grupy.

KARTA PRACY NR 3 sc. 1/74

1. Napisz według wzoru.

cz

Cz

cz

Cz

czosnek

sos czosnkowy

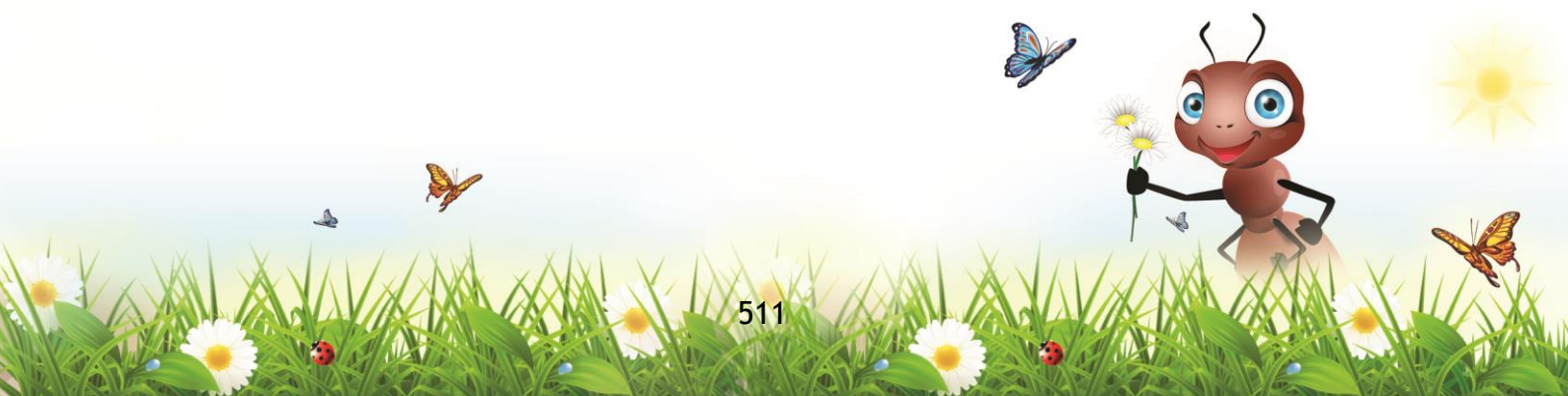
2. Wypisz składniki sosu czosnkowego.

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/75

Tytuł	Cukiereczki w szkole - a może jednak nie?
Kształtowane kompetencje	interpersonalne i społeczne
Cele zajęć	OGÓLNE: uświadomienie zagrożenia związanego z cukrzycą II i zapoznanie ze sposobem jej przeciwdziałania poprzez właściwą dietę OPERACYJNE: uczeń: <ol style="list-style-type: none"> 1) wie, że niewłaściwa dieta może prowadzić do chorób, m.in. cukrzycy, zapobieganie tej chorobie polega na przestrzeganiu właściwej diety, 2) wie, że w popularnych przekąskach głównym składnikiem jest cukier, a jego nadmierne ilości są niezdrowe, 3) rozumie, że dzieci z cukrzycą oczekują wsparcia i pomocy, 4) dodaje elementy po 5 5) umie komponować prosty posiłek ze zdrowych produktów
Metody pracy	podające (pogadanka, opis, wyjaśnienie), aktywizujące, eksponujące (prezentacja PP)
Formy pracy	zbiorowa, grupowa, w parach, indywidualna
Środki dydaktyczne	Informacje ze stron: http://www.sugarstacks.com/ , pudełko cukru w kostkach, plansze wskazujące zawartość cukru w różnych produktach spożywczych przygotowane przez nauczyciela, batony i słodkie napoje przyniesione przez dzieci, karta pracy nr 1
Czas trwania	jedna godzina, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja społeczna - 15 minut, - edukacja przyrodnicza - 15 minut, - edukacja plastyczna - 15 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja
matematyczna

cele operacyjne: 4

środki
dydaktyczne:

- cukier kostkach i w torebce,
- szklanka,
- łyżeczka

Wprowadzenie do zajęć

1. Liczenie i szacowanie ilości cukru: Nauczyciel proponuje dzieciom, że pouczą się matematyki, licząc kostki cukru. Pyta także:

- *Czy lubicie słodycze?*
- *Czy moglibyście zjeść dziesięć kostek cukru? Dlaczego tak (nie)?*

Nauczyciel kładzie na biurku paczkę cukru w kostkach oraz kilogram cukru, łyżeczkę i szklankę. Dzieci szacują, ile może ważyć jedna kostka. Nauczyciel wyjaśnia, że pięć gramów. Dzieci wykonują kilka obliczeń na tablicy - zakres jest zależny od możliwości dzieci.

- jedna kostka = pięć gramów
- dwie kostki = dziesięć gramów
- trzy kostki = piętnaście gramów

WSKAZÓWKA DO PRACY Z UCZNIEM SZESZCIOLETNIM

Dzieci młodsze wykonują obliczenia na liczydłach lub liczmanach, przesuując korale. Mogą też wykorzystać materiał przyrodniczy, np. kasztany, fasolki. Dla każdej kostki cukru układają wtedy w rzędzie po pięć elementów. Jeśli nie będą w stanie podać wyniku dodawania, doświadczają, że pojawia się przed nimi „dużo”, „więcej niż obok” lub „mniej niż wcześniej” elementów.

Następnie nauczyciel zapisuje lub rysuje na tablicy:

- *1 kostka cukru = 1 łyżeczka cukru*
- *1 kostka cukru = 5 gramów cukru*
- *1 łyżeczka cukru = 5 gramów cukru*

Jeden z uczniów wysypuje do szklanki cukier po jednej łyżeczce, a dzieci liczą lub odliczają na liczmanach, ile łyżeczek mieści się w szklance.

edukacja
przyrodnicza

cele operacyjne: 2

WSKAZÓWKI DOTYCZĄCE PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

1. Jeśli jest to możliwe, wybrane dziecko przelicza, ile gramów cukru mieści się w szklance (około 200).
2. Pogadanka dotycząca zagrożeń związanych z nadmiernym spożywaniem cukru.

środki
dydaktyczne:
plansze
wyświetlające ilość
cukru w
poszczególnych
produktach

KOMENTARZ PANA OD PRZYRODY

Ojciec medycyny nowożytnej, Paracelsus (XV-XVI wiek), wypowiedział znamienne słowa: *Wszystko jest trucizną i nic nie jest trucizną, bo tylko dawka czyni truciznę*. I dokładnie tak samo jest z białym cukrem - przekroczenie spożycia określonej ilości jest szkodliwe dla organizmu człowieka. Popularny biały cukier (rafinowany - oczyszczony) kupowany w sklepie to czysta sacharoza, powodująca szybki wzrost, jak i szybki spadek glukozy we krwi: szybko stajemy się syści, ale i szybko głodniejemy (i znów sięgamy po słodczyce). Prawdą jest, że słodka czekolada czy cukierek dają nam przyjemność, w myślach cofamy się do szczęśliwego dzieciństwa... Ale nadmierne jego spożywanie prowadzi do wzdęć, zakwaszenia organizmu, otyłości, zwiększa ryzyko cukrzycy typu II. To jedynie kilka wad cukru rafinowanego, ale chyba najbardziej lekceważonym i niebezpiecznym faktem jest to, że cukier może uzależnić (jak narkotyki).

Jest chyba jedyny „plus” dla cukru: w przypadku zastabnięcia w wyniku spadku poziomu glukozy we krwi (długa wycieczka wędrownicza, praca itp.) spożycie kostki cukru, cukierka, czekoladki itp. bardzo szybko „stawia” na nogi i możemy spokojnie zjeść pełnowartościowy posiłek. Szybkie podniesienie poziomu glukozy we krwi (takie możliwości w podaniu doustnym daje jedynie cukier) ratuje przed pogłębieniem nagłej hipoglikemii, która może być śmiertelna.

Co zamiast cukru? Owoce i warzywa oraz miód naturalny (zawiera łatwo przyswajalne i „dobre” cukry oraz bogactwo mikroelementów), syrop z agawy lub naturalny ksylitol (ostrożnie).

Należy pamiętać, że często stosowany zamiennik - uzupełniacz cukru: syrop glukozowo-fruktozowy jest równie groźny. Najprościej rzecz ujmując syrop ten nie powoduje w człowieku uczucia sytości (tak jak zwykły cukier) i sięgamy po kolejną porcję produktu (bo nadal jesteśmy głodni). Mimo, że ma mniej kalorii, to w efekcie spożywamy go więcej (a wraz z nim inne szkodliwe składniki produktów) - bilans kaloryczny może się więc „wyrównać” ze zwykłym cukrem. Lepiej zatem wybrać produkt z cukrem niż z syropem fruktozowo-glukozowym lub sztucznymi słodzikami.

edukacja społeczna
cele operacyjne:
1, 2, 3

Zajęcia właściwe

2. Prezentacja plansz przedstawiających ilość cukru w popularnych przekąskach dla dzieci (załącznik 1 i materiały przygotowane przez nauczyciela).

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Nauczyciel przygotowuje samodzielnie kolejne plansze, wykorzystując wiedzę o tym, jakie słodkie przekąski są najbardziej popularne w klasie i sprzedawane w sklepie szkolnym czy sklepie najbliższym szkoły.

Nauczyciel pokazuje plansze. Przy każdym produkcie dzieci wsypują do szklanki tyle łyżeczek cukru, ile kostek ustawionych jest przy danym produkcie.

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

Uczniów zdolnych możemy poprosić o odszukanie na etykietach produktów informacji o tym, ile cukru znajduje się w opakowaniu danego produktu.

3. Czy na cukrzycę chorują także dzieci?

- Nauczyciel przedstawia prezentację dotyczącą cukrzycy i jej dwóch typów - zależnego od diety i niezależnego od diety, genetycznego;
- zachęca dzieci do unikania nadmiernych ilości słodyczy;
- zachęca do wspierania dzieci chorych, które urodziły się już z tą chorobą.

Podsumowanie zajęć

4. Dzieci planują, co zjedzą na drugie śniadanie w najbliższym tygodniu, unikając słodyczy i słodkich napojów - karta pracy nr 1.

Zadanie domowe - dzieci z rodzicami przeliczają, ile cukru znajduje się w paczce ich ulubionych płatków śniadaniowych.

WSKAZÓWKI PANA OD PRZYRODY

Zgodnie z obowiązującym polskim prawem producent produktu spożywczego ma obowiązek podać na etykiecie informacje o wartości odżywczej produktu, tzn. wartość energetyczną, zawartość tłuszczu, białka, węglowodanów (w tym cukru), sodu, itp. (materiał źródłowy np.:

http://www.badzmyzdrowi.pl/media/data/knowledge_zone/attachments/etykieta_wersja_rozszerzona.pdf) (pobrano 12.06.2015)

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Nauczyciel może skorzystać z publikacji D. Witkowski, J. Pietrusińska, A. Szewczyk, R. Wójcik (2009). *Dziecko z cukrzycą w szkole i w przedszkolu*. Warszawa: CMPPP.

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

KARTA PRACY NR 1 sc. I/75

Narysuj, co zdrowego możesz zjeść i wypić w tym tygodniu w szkole na II śniadanie

Poniedziałek

Wtorek

Środa

Czwartek

Piątek

SCENARIUSZ ZAJĘĆ I/76

Tytuł	Twórcze wygibasy
Kształtowane kompetencje	ruchowe, społeczne i interpersonalne
Cele zajęć	<p>OGÓLNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwijanie sprawności ruchowej, - rozwijanie myślenia twórczego. <p>OPERACYJNE: uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) uczy się krótkiego wiersza na pamięć, 2) wykonuje ćwiczenia zgodnie z instrukcją, 3) współpracuje z innymi osobami, 4) tworzy proste układy choreograficzne zgodne z ideą przewodnią (wymyślona kultura nowopowstałego państwa), 5) tworzy neologizmy, 6) odczuwa przyjemność z zajęć ruchowych, 7) rozwija swoją koordynację wzrokowo-ruchową, 8) dokonuje oceny poznanych kroków i ruchów
Metody pracy	praktyczne (ćwiczenia ruchowe), aktywizujące (trening twórczości)
Formy pracy	zbiorowa, grupowa, w parach, indywidualna
Środki dydaktyczne	piłki (po jednej na parę), hula hop (po jednym na parę), sznurek
Czas trwania	jedna godzina - wychowanie fizyczne

PRZEBIEG ZAJĘĆ

wychowanie
fizyczne i edukacja
zdrowotna
cele operacyjne: 1
środki
dydaktyczne:
tekst wiersza

Wprowadzenie do zajęć

1. Wierszyk

Uczniowie powtarzają kilkakrotnie wiersz, a następnie odtwarzają go z pamięci.

Ruszamy się od rana,

Więc buzia roześmiana.

Poznaj prawdę każdego zucha:

Bez ruchu nie ma w ciele zdrowego ducha.

WSKAZÓWKI METODYCZNE

1. Zajęcia powinny być przeprowadzone na świeżym powietrzu. W przypadku braku odpowiedniej pogody mogą odbywać się na sali gimnastycznej.
2. Wierszyk może zostać wykorzystany jako stały element wprowadzenia do zajęć z wychowania fizycznego.

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

Uczniom zdolnym można zaproponować wymyślenie własnego wiersza.
własnego utworu zachęcającego do ruchu, sportu.

Zajęcia właściwe

2. Gorąca piłka

Co drugi uczeń otrzymuje piłkę. Wszyscy uczniowie poruszają się swobodnie w wydzielonej części boiska. Kiedy nauczyciel wypowie głośno: *Start!* zadaniem każdego dziecka trzymającego piłkę jest rzucenie jej do osoby, która nie ma piłki. Osoba, która otrzyma piłkę, poszukuje kolejnej osoby, która w danym momencie jej nie ma. Uczniowie cały czas biegają po boisku, wypatrując tego, do kogo mogą rzucić piłkę lub też tego, od kogo powinni ją złapać. Czas przeznaczony na grę: około pięć - sześć minut.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Gra „Gorąca piłka” jest bardzo dobrym ćwiczeniem rozwijającym koncentrację uwagi. Ponadto ze względu na wysyłanie sobie niewerbalnych komunikatów podczas gry, uczniowie usprawniają komunikację interpersonalną.

3. Co mi zrobisz, jak mnie złapiesz?

Uczniowie dobierają się w pary. W pierwszym etapie tego ćwiczenia jeden z uczniów wkłada sobie piłkę pod koszulkę (bluzę) i ucieka przed drugą osobą z pary, która próbuje nałożyć hula hop na uciekającego kolegę (uciekającą koleżankę). Następnie uczniowie zamieniają się rolami.

wychowanie
fizyczne i edukacja
zdrowotna
cele operacyjne:
2, 3, 7
środki
dydaktyczne:
piłki (1 na 2 osoby)

wychowanie
fizyczne i edukacja
zdrowotna
cele operacyjne:
2, 3, 6
środki
dydaktyczne:

- piłki (1 na 2 osoby),
- hula hop (1 na 2 osoby)

edukacja
polonistyczna,
wychowanie
fizyczne i edukacja
zdrowotna

cele operacyjne:

3, 4, 5, 6

środki
dydaktyczne:

sznurek

Drugi etap polega na tym, że jedna z osób biega po boisku, trzymając w tyle hula-hop, a druga próbuje do niego wrzucić piłkę. Po kilku minutach uczniowie zamieniają się rolami.

4. Krainy sznurkiem napisane

Uczniowie dzielą się na zespoły czteroosobowe. Tworzą za pomocą sznurka na boisku kontur swojej krainy (obszar danej krainy musi pomieścić wszystkich uczniów w klasie). Następnie wymyślają:

- nazwę krainy,
- zwyczaje mieszkańców (np. sposób witania się, specyficzny sposób spania, gotowania, biegania),
- tańce, jakie lubią wykonywać.

Nauczyciel zachęca uczniów do tworzenia nazw zupełnie nowych (z wykorzystaniem neologizmów). Podobnie, jeśli chodzi o zwyczaje i tańce - ważne, aby uczniowie spróbowali wspólnie w grupie wymyśleć układy choreograficzne. Stąd nauczyciel może zwrócić się do uczniów: *Postarajcie się wymyśleć takie kroki w Waszych tańcach, jakich do tej pory jeszcze nie uczyliście się, które mogą nas wszystkich zaskoczyć.*

Uczniowie w grupach opracowują opisy swoich krain i ćwiczą nowe układy choreograficzne. Następnie każdy zespół prezentuje swoją krainę (podaje jej nazwę, pokazuje specyficzne zwyczaje) i uczy inne grupy swojego „tańca narodowego”. Wszyscy uczniowie wykonują taniec w krainie, z której on „pochodzi”, uważając, aby nie wyjść poza jej kontur (wykonany ze sznurka).

Podsumowanie zajęć

5. Każdy uczeń zastanawia się przez chwilę nad nowym ruchem, który opanował podczas zajęć i szczególnie mu się spodobał. Na komendę nauczyciela „pokaż swój ruch”, wszystkie dzieci w tym samym czasie prezentują to, co wybrały.

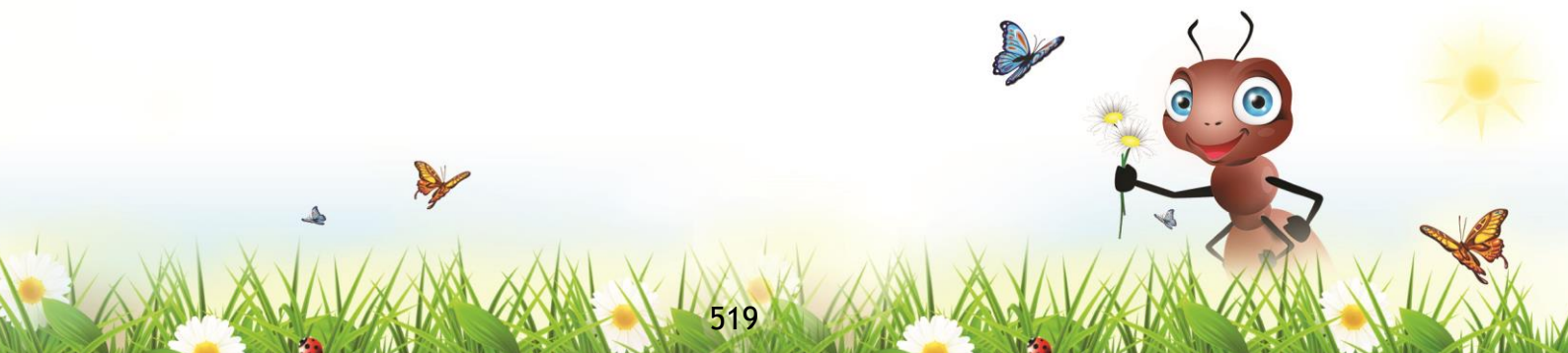
wychowanie
fizyczne
cele operacyjne: 8

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/77

Tytuł	Bawimy się figurami
Kształtowane kompetencje	matematyczne, interpersonalne i społeczne
Cele zajęć	OGÓLNE: <ul style="list-style-type: none"> - utrwalenie znajomości figur geometrycznych, - rozwijanie współpracy w grupie. OPERACYJNE: uczeń: <ol style="list-style-type: none"> 1) wypowiada się na temat własności figur, 2) rozpoznaje, nazywa i tworzy figury geometryczne, 3) rysuje figury po śladzie przy pomocy linijki, 4) mierzy długość boków poszczególnych figur, 5) rozpoznaje prawdziwe zdania dotyczące własności figur geometrycznych
Metody pracy	aktywizujące (gry dydaktyczne), podające (wyjaśnianie, pogadanka), praktyczne (ćwiczenia przedmiotowe)
Formy pracy	zbiorowa, w parach, indywidualna
Środki dydaktyczne	skakanki, geoplany, karty pracy nr 1-4, klocki geometryczne
Czas trwania	jedna godzina - edukacja matematyczna

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja matematyczna
cele operacyjne:
1, 2
środki dydaktyczne:
skakanki

edukacja matematyczna
cele operacyjne:
1, 2
środki dydaktyczne:
klocki geometryczne

edukacja matematyczna
cele operacyjne:
2, 3, 4
środki dydaktyczne
karta pracy nr 1

środki dydaktyczne:
- karty pracy nr 2-4,
- geoplany

Wprowadzenie do zajęć

1. Dzieci stoją w rozсыpcę, dobierają się w pary. Każda para otrzymuje skakankę. Nauczyciel wymienia nazwy figur geometrycznych, a dzieci układają ze skakanek kształty figur na podłodze lub trzymając skakanki w rękach.

Zajęcia właściwe

2. Rozpoznawanie figur

Uczniowie siedzą na dywanie, w parach rozkładają przed sobą klocki geometryczne. Nauczyciel mówi:

- *Pogrupujcie figury według kształtu.*
- *Nazwijcie utworzone grupy*
- *Jak się nazywają w matematyce rogi figur?*
- *Ile wierzchołków mają trójkąty?*
- *Pokażcie, gdzie się zaczyna i gdzie się kończy bok trójkąta.*
- *Ile boków łączy jeden wierzchołek?*
- *Czego jest więcej - boków czy wierzchołków?*
- *Jak nazywa ją się figury, które mają cztery boki?*
- *Czy są takie figury, które nie mają boków i kątów?*
- *Ułóżcie prostokąt z trójkątów.*

3. Wykonanie zadań w kartach pracy

Uczniowie siadają do ławek. Nauczyciel rozdaje karty pracy nr 1. Dzieci mają za zadanie policzyć i zapisać, ile jest kół, trójkątów i prostokątów. Następnie rysują trójkąty i wielokąty po śladzie przy pomocy linijki i kolorują rysunek.

WSKAZÓWKI METODYCZNE

1. Należy zwrócić uwagę na właściwe ułożenie i trzymanie przyborów podczas rysowania figur.
2. Kolorowanie obrazka można zadać jako pracę domową.

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

Uczniowie zdolni mogą dodatkowo samodzielnie dorysować figury lub zmierzyć długość boków wybranych figur.

Nauczyciel rozdaje karty pracy nr 2. Dzieci mają za zadanie zmierzyć i zapisać długość boków poszczególnych figur i zapisać ich nazwy.

Nauczyciel rozdaje geoplany z gumkami i karty pracy nr 3.

Dzieci przedstawiają na swoich geoplanach prostokąty z kart pracy, sprawdzają, czy liczba odległości między kołeczkami jest ta sama.

W karcie pracy nr 4 dzieci kolorują figury według podanego warunku.

edukacja
matematyczna
cele operacyjne: 5

Podsumowanie zajęć

4. Zabawa „Prawda - fałsz”. Jedna część sali to „prawda” a druga to „fałsz”. Nauczyciel wypowiada zdania. Jeśli dziecko uważa, że to prawda, przemieszcza się w odpowiednią część sali.

- *Trójkąty mają po trzy boki.*
- *Są różne rodzaje czworokątów.*
- *Każdy prostokąt jest kwadratem.*
- *Kwadrat to też prostokąt.*
- *Niektóre figury nie mają wierzchołków.*
- *Kwadrat ma wszystkie boki równe.*
- *Trójkąt ma cztery wierzchołki.*
- *Koło nie jest figurą, bo nie ma boków*

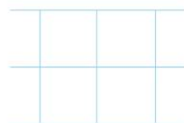
KARTA PRACY NR 1 sc. 1/77

Policz i napisz, ile jest figur każdego rodzaju. Narysuj trójkąty i wielokąty po śladzie, przy pomocy linijki. Pokoloruj rysunek.

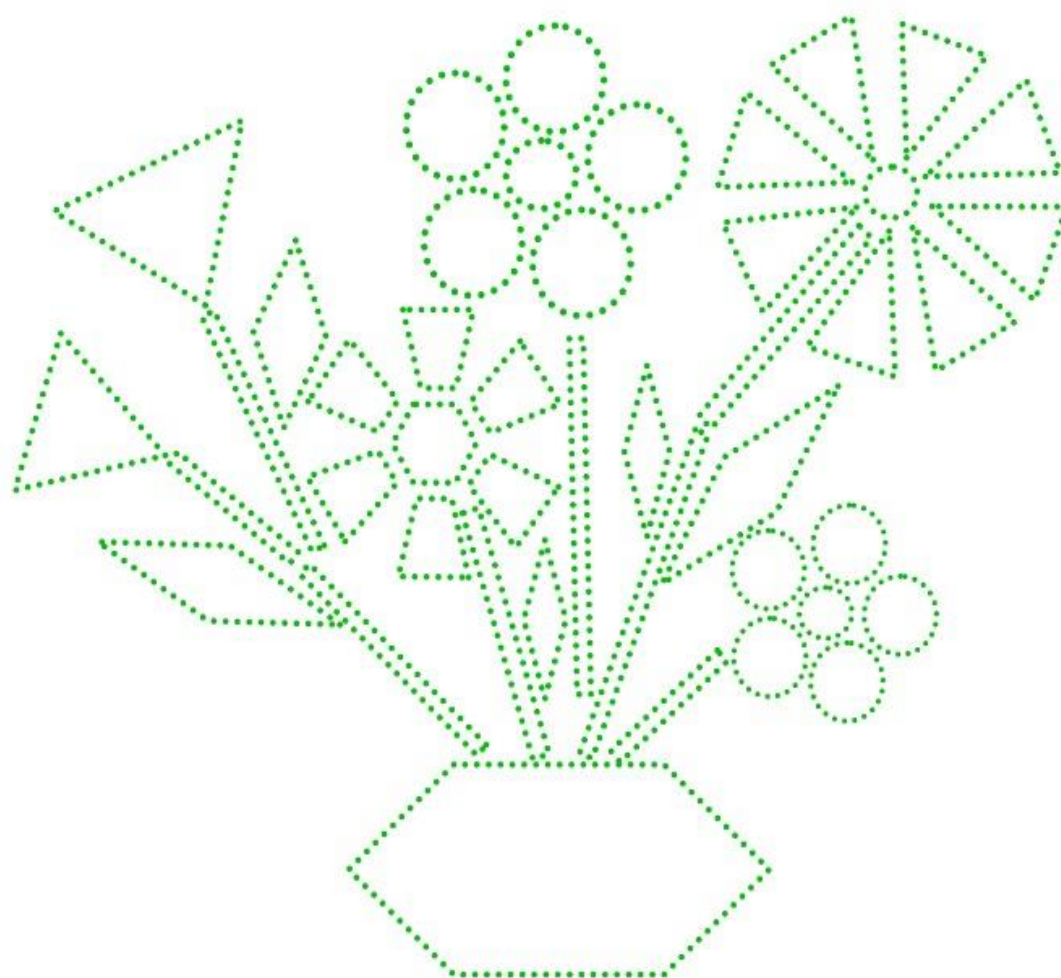
koła

trójkąty

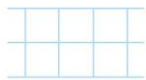
prostokąty

KARTA PRACY NR 2 sc. 1/77

Zmierz boki figur. Napisz nazwy tych figur.

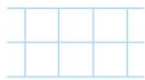
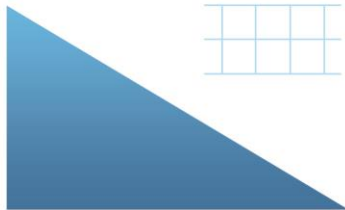
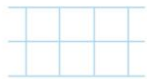

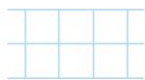
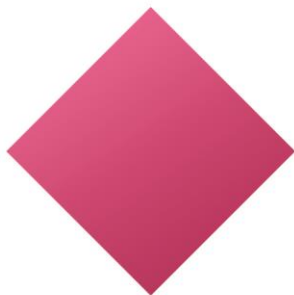
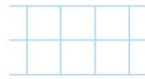

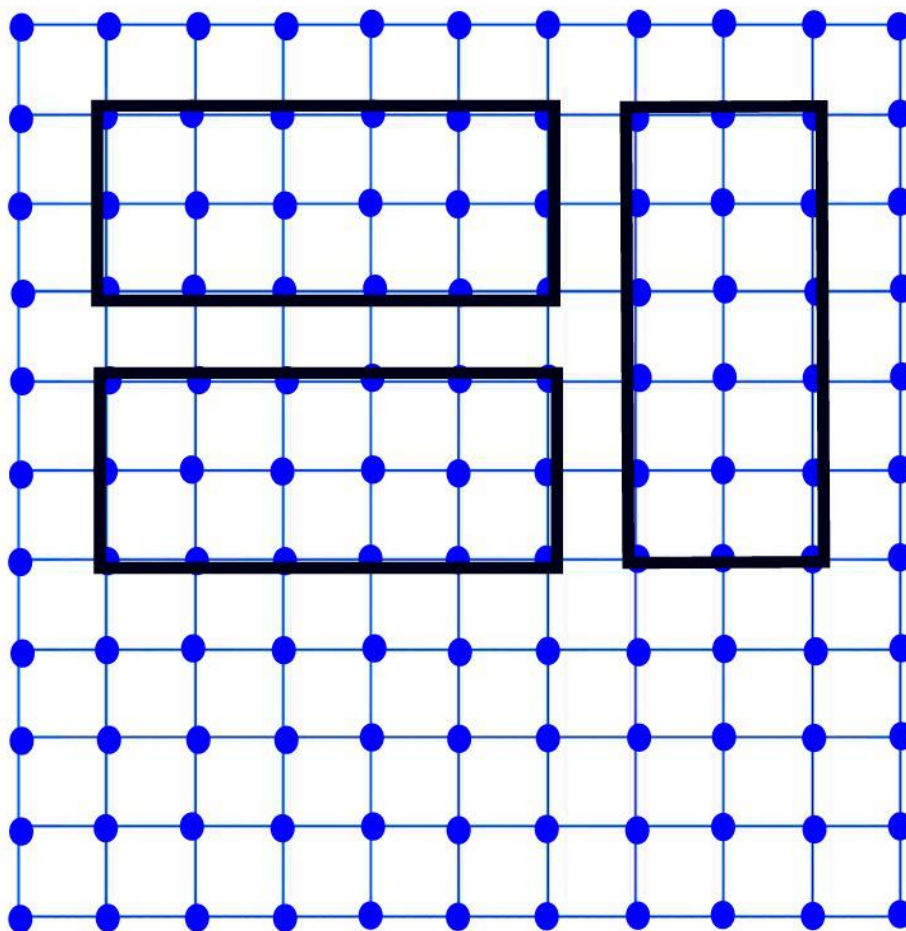

KARTA PRACY NR 3 sc. 1/77

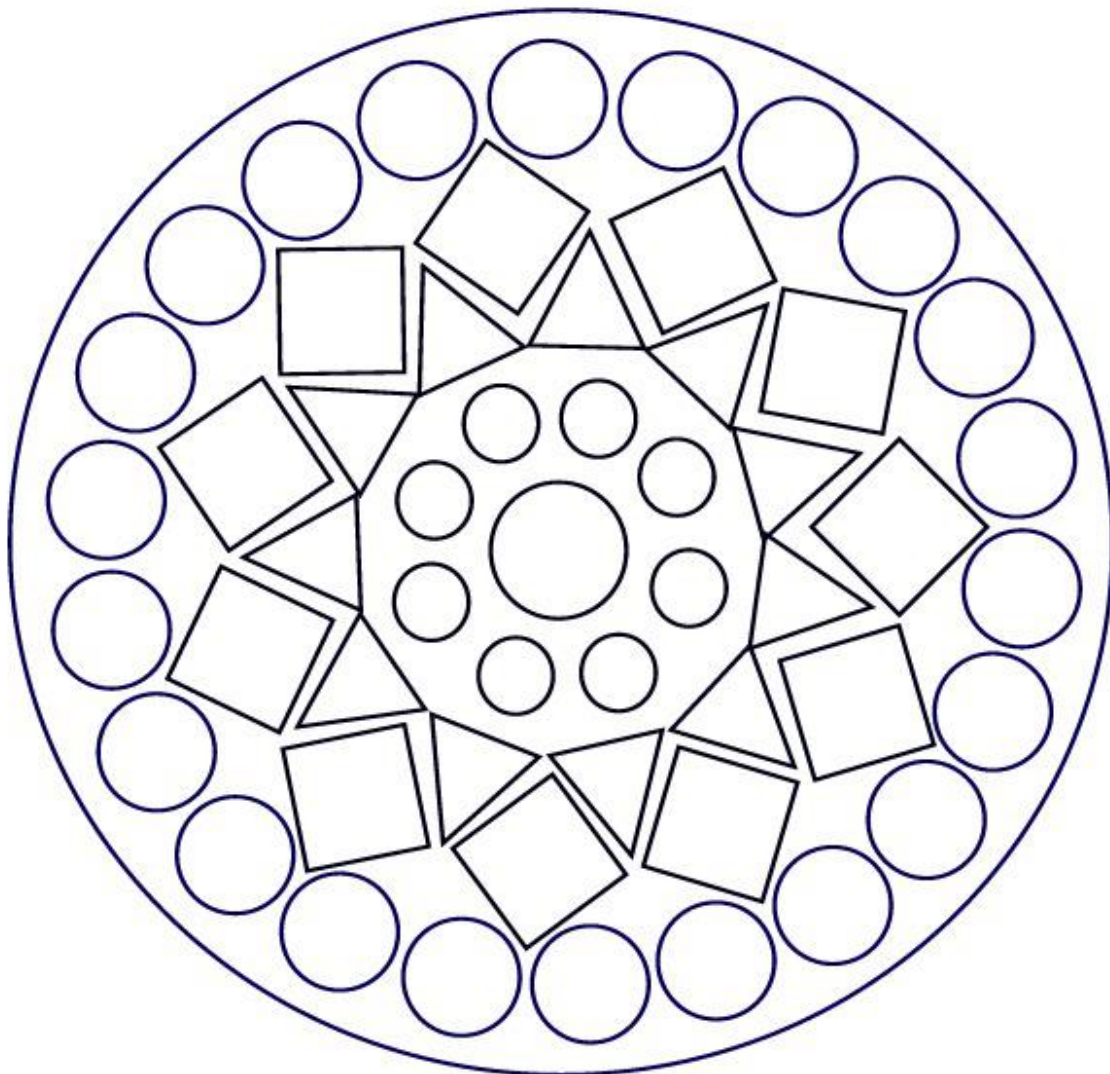
Przedstaw na swoim geoplanie takie prostokąty, sprawdź, czy liczba odległości między kóteczkami jest ta sama. Ile takich prostokątów można jeszcze ułożyć na tym geoplanie?

KARTA PRACY NR 4 sc. 1/77

Każdy rodzaj figury pokoloruj, używając na przemian dwóch kolorów.

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/78

Tytuł	W Bańkowicach Mydlanych
Kształtowane kompetencje	językowe, matematyczne, myślenie naukowe, artystyczne (muzyczne), wrażliwość estetyczna, myślenie twórcze
Cele zajęć	<p>OGÓLNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwijanie myślenia twórczego, - rozwijanie umiejętności aktywnego słuchania tekstu literackiego, - kształtowanie wrażliwości estetycznej, - kształtowanie myślenia naukowego, <p>OPERACYJNE: uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) podaje niezwykle zastosowanie przedmiotów codziennego użytku, 2) układa sześcielementowe puzzle, pocięte w niestandardowy sposób, 3) aktywnie słucha wiersza czytanego przez nauczyciela, 4) identyfikuje trudne wyrazy oraz nieznanne mu powiedzenia zawarte w wierszu, 5) wyjaśnia znaczenie trudnych słów i powiedzeń zawartych w wierszu, 6) wykonuje płyn do baniek według instrukcji, 7) oddychając, różnicuje fazę wdechową i wydechową, 8) wyraża nastrój muzyki, płasząc i tańcząc
Metody pracy	podające (opis, wyjaśnienie, komentarz, wiersz), praktyczne (ćwiczenia przedmiotowe, metoda przewodniego tekstu, eksperyment)
Formy pracy	zbiorowa, grupowa, w parach, indywidualna
Środki dydaktyczne	przyrząd do robienia przestrzennych baniek, wiersz Wandy Chotomskiej <i>W Bańkowicach Mydlanych</i> , słownik języka polskiego, słownik związków frazeologicznych, tablety, woda, gliceryna, płyn do naczyń, litrowy stoik, słomki, nożyczki odtwarzacz CD, utwór Piotra Czajkowskiego <i>Jeziro łabędzie</i> , karty pracy nr 1-2
Czas trwania	trzy godziny, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja polonistyczna - 90 minut, - edukacja matematyczna - 15 minut, - edukacja przyrodnicza - 15 minut, - edukacja muzyczna - 15 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne: 1
środki
dydaktyczne:
- przyrząd do
robienia
przestrzennych
baniek

Wprowadzenie do zajęć

1. Dziwny przedmiot

Uczniowie siedzą w kręgu. Nauczyciel ustawia pośrodku sali przyrząd do robienia przestrzennych baniek (instrukcja przygotowania przyrządu w dalszej części scenariusza). Następnie zadaje uczniom pytania:

- *Co to jest?*
- *Do czego może ten przedmiot służyć?*
- *Do jakich innych przedmiotów jest on podobny?*

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Nauczyciel może wykorzystać fazę wstępną do przeprowadzenia treningu kreatywnego myślenia zgodnie z modelem rozwijania twórczości J. Guilforda. Zamiast zadać wyżej wymienione pytania na forum i czekać, jak uczniowie sami będą zgłaszać się do odpowiedzi, zadaje pytanie:

- *Jakie może być zastosowanie tego przedmiotu?*

Uczniowie odpowiadają na nie według kolejności siedzenia w kręgu przy założeniu, że żadna z odpowiedzi nie może się powtórzyć. Rundkę można powtórzyć, nawet dwukrotnie. Ćwiczenie to pozwala przy okazji zdiagnozować kreatywność poszczególnych uczniów w postaci dwóch cech: płynności myślenia (liczba pomysłów) i oryginalności (na ile są w stanie generować zróżnicowane pomysły, należące do różnych kategorii).

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne: 2
środki
dydaktyczne:
karta pracy nr 1

2. Puzzle

Nauczyciel pyta uczniów, czy domyślają się, jaki będzie temat dzisiejszych zajęć. Aby naprowadzić ich na właściwy tor, dzieli uczniów na sześć grup i rozdaje im do ułożenia puzzle (powstałe po rozcięciu na sześć części napisu *W Bańkowicach Mydlanych* - karta pracy nr 1).

- *Uczniowie przepisują temat do zeszytu. Nauczyciel pyta: Jak myślicie, co to są Bańkowice Mydlane?*

Zajęcia właściwe

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne: 3

3. Nauczyciel czyta na głos utwór Wandy Chotomskiej *Bańkowice Mydlane*". Celem koncentracji uwagi przed rozpoczęciem czytania zadaje uczniom pytanie: *Kto lub co puszczalo bańki w utworze?*

4. Poznajemy słowa

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne:
3, 4, 5
środki
dydaktyczne:
- słownik języka
polskiego,
- słownik
frazologiczny,
- tablet

Nauczyciel wybiera z utworu fragmenty zawierające potencjalnie nieznanne uczniom słowa i wyrażenia i wypisuje je na tablicy (ewentualnie pyta uczniów, które fragmenty są dla nich niezrozumiałe).

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Nauczyciel czyta uczniom utwór dwukrotnie.

Nauczyciel pyta uczniów, czy wiedzą, jakie jest znaczenie poszczególnych słów. Jeśli uczniowie nie potrafią wyjaśnić znaczenia danych słów czy wyrażeń, wówczas sięgają po słownik języka polskiego lub słownik frazeologiczny (również w wersji on-line za pomocą tabletów). Po omówieniu znaczenia tych słów i wyrażeń uczniowie zapisują je (same słowa) w zeszyte.

Potencjalnie nieznanne uczniom słowa i wyrażenia:

W Bańkowicach Mydlanych

aż się roi od baniek

Siedzi dziadek na skwerku

leca bańki mydlane

z trąbki razem z hejnałem

Przewodniki wyciągam

i zaglądam w skorowidz...

5. Świat przedstawiony

Nauczyciel pyta:

- *Co Was zadziwiło w świecie przedstawionym w wierszu?*
- *Jak żyje się ludziom w Bańkowicach Mydlanych? Czy są zadowoleni czy smutni? Dlaczego?*
- *W Bańkowicach Mydlanych „żaden komin brudnym dymem nie dymi”. Jakie są według Ciebie tego skutki? (w domyśle: zapach, powietrze, roślinność).*

6. Wykonanie płynu do baniek według przepisu

Uczniowie w zespołach czteroosobowych (należy połączyć dwie ławki) przygotowują roztwór potrzebny do zrobienia baniek mydlanych według podanego przepisu (instrukcja na kracie pracy nr 2).

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne: 5

edukacja
matematyczna
cele operacyjne: 6
środki
dydaktyczne:
- karta pracy nr 2,
- woda,
- szklanka,
- słoik,
- płyn do naczyń,
- gliceryna

edukacja przyrodnicza
cele operacyjne: 7
środki dydaktyczne:
- płyn do baniek,
- słomki,
- nożyczki

7. Puszczanie baniek

Uczniowie sprawdzają, czy uzyskany płyn faktycznie umożliwia puszczanie baniek. W tym celu nauczyciel rozdaje uczniom słomki. Każdy uczeń rozcina końcówkę słomki (cięcie „na cztery”) i próbuje puszczać bańki. Testowanie płynu może odbywać się np. poprzez zawody na największą bańkę.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Nauczyciel wykorzystuje ćwiczenie z bańkami mydlanymi do kształtowania aparatu oddechowego uczniów. Przypomina im, że powietrze należy wciągnąć nosem i wypuszczać wprost do słomki w sposób równomierny, spokojny. Im dłuższa faza wydechowa, tym większa bańka. Ćwiczenia ma na celu różnicowanie fazy wdechowej i wydechowej, pogłębianie oddechu, a także wydłużanie fazy wydechowej. Są to istotne umiejętności w procesie kształtowania się mowy dziecka.

edukacja muzyczna
cele operacyjne: 8
środki dydaktyczne:
- utwór Piotra Czajkowskiego
Jezioro łabędzie

Podsumowanie zajęć

8. Tańczące bańki

Nauczyciel prosi uczniów, aby podczas puszczenia baniek zwrócili uwagę na ich wygląd: kształt, barwę, kolor, tempo poruszania się itp. Następnie włącza fragment *Jeziora łabędziego* Piotra Czajkowskiego. Zadaniem uczniów jest wykonanie tańca baniek.

KARTA PRACY NR 1 sc. 1/78

KARTA PRACY NR 2 sc. 1/78

Przepis na bańki mydlane

Składniki:

- woda - dwie szklanki
- płyn do mycia naczyń (najlepiej FAIRY) - pół szklanki
- gliceryna - 1 łyżeczka

Sposób wykonania:

1. Przygotuj słoik o objętości około 1 litra.
2. Odmierz wodę, a następnie wlej do niej odpowiednią ilość płynu do mycia naczyń i glicerynę.
3. Wymieszaj wszystko tak, aby nie powstała piana. Płyn do baniek gotowy!

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/79

Tytuł	Pryśnąć jak bańka...
Kształtowane kompetencje	językowe, matematyczne, myślenie naukowe, artystyczne (plastyczne, muzyczne), wrażliwość estetyczna, myślenie twórcze
Cele zajęć	<p>OGÓLNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwijanie umiejętności aktywnego słuchania tekstu literackiego, - kształtowanie wrażliwości estetycznej, - kształtowanie myślenia naukowego, - rozwijanie umiejętności budowania z różnorodnych przedmiotów dostępnych w otoczeniu, - kształtowanie sprawności liczenia obiektów, - usprawnienie umiejętności dodawania i odejmowania w zakresie 10. <p>OPERACYJNE:</p> <p>Uczeń</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) oddychając różnicuje fazę wdechową i wydechową, 2) identyfikuje trudne wyrazy oraz nieznanne mu powiedzenia zawarte w wierszu, 3) wyjaśnia znaczenie trudnych słów i związków frazeologicznych zawartych w wierszu, 4) przewiduje wynik eksperymentu, 5) przeprowadza eksperyment, 6) wypowiada się w wybranych technikach plastycznych, 7) dodaje i odejmuje w zakresie dziesięciu, 8) ilustrować zadanie tekstowe, 9) rozwiązuje zadania z treścią w pamięci lub posługując się materiałem zastępczym, 10) proponuje sposób wykonania przyrządu do puszczania baniek przestrzennych oraz przeprowadzenia eksperymentów, 11) konstruuje przyrząd do puszczania baniek przestrzennych z kijków i sznurka, 12) tworzy porównania z wyrazem „bańka”
Metody pracy	podające (opis, wyjaśnienie, komentarz, wiersz), praktyczne (ćwiczenia przedmiotowe, metoda przewodniego tekstu, eksperyment)
Formy pracy	zbiorowa, grupowa, w parach, indywidualna
Środki dydaktyczne	dwa kijki dla każdego ucznia, sznurek bawełniany, woda, gliceryna, płyn do mycia naczyń, rękawiczka wełniana, stomki, nożyczki, miska, słownik związków frazeologicznych, tablety, karta pracy nr 1, karta pracy English Ant 32
Czas trwania	trzy godziny, w tym: edukacja matematyczna - 45 minut, edukacja przyrodnicza - 45 minut, edukacja plastyczna - 15 minut, edukacja techniczna - 30 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne: 1
środki dydaktyczne:
- plyn do baniek,
- słomki

Wprowadzenie do zajęć

1. Puszczamy bańki

Uczniowie puszczają bańki, zwracając szczególną uwagę na prawidłowe oddychanie.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Nauczyciel przypomina uczniom, że puszczając bańki, powietrze nabieramy nosem, a wypuszczamy ustami.

2. Gdzie podziały się bańki?

Nauczyciel prosi uczniów, aby każdy zrobił dziesięć baniek (w trakcie wykonywania przez uczniów zadania nauczyciel udaje, że pisze coś w dzienniku lub szuka czegoś w szafie). Po chwili ze zdziwioną miną pyta:

- *Dlaczego uczniowie nie wykonali zadania?*
- *Co się stało z Waszymi bańkami?*

Nauczyciel przywołuje poznany dzień wcześniej fragment wiersza W. Chotomskiej:

Miasto prysło
jak bańka -
nie ma wcale
Bańkowic.

Następnie pyta uczniów:

- *Co to znaczy, że „coś prysło jak bańka mydlana”?*
- *Co może prysnąć jak bańka?*

Nauczyciel, podsumowując wypowiedzi uczniów, odczytuje definicję ze słownika związków frazeologicznych.

Zajęcia właściwe

3. Oporna bańka- eksperyment

ETAP 1. Problem badawczy

- *Czy każde dotknięcie bańki powoduje jej pęknięcie?*

Uczniowie formułują hipotezy naukowe.

ETAP 2. Przeprowadzenie eksperymentu

Uczniowie robią bańki i dotykają ich gołymi rękoma. Bańki pękają. Uczniowie zakładają na rękę czystą, wetnianą rękawicę i podbijają nią wydmuchaną bańkę. Tym razem bańka nie pęka.

ETAP 3. Weryfikacja hipotez

ETAP 4. Komentarz naukowy

edukacja
przyrodnicza
cele operacyjne:
1, 4, 5
środki dydaktyczne:
- słomki,
- plyn do baniek,
- wetniana
rękawiczka

WSKAZÓWKA PANA OD PRZYRODY

Nasze bańki mydlane powstały w wyniku zmieszania wody z płynem do naczyń oraz z gliceryną. Płyn do mycia naczyń sprawił, że napięcie powierzchniowe wody zmniejszyło się, dzięki czemu powstała cienka błonka, którą mogliśmy nadmuchać powietrzem. Gliceryna, którą dodaliśmy sprawiła, że woda z bańki wolniej parowała, przez co bańka wolniej pękała.

Bańki pękają, gdy natrafią na brud czy tłuszcz. Nawet na umytych rękach znajduje się drobne zanieczyszczenia, dlatego też przy zetknięciu bańki z palcem natychmiast pęka. W wełnianej rękawiczce natomiast zrobioną przez nas bańkę możemy odbijać jak piłeczkę pingpongową.

edukacja
przyrodnicza
cele operacyjne:
1, 4, 5

środki dydaktyczne:
- słomki,
- płyn do baniek

edukacja
plastyczna
cele operacyjne:
1, 5, 6

środki dydaktyczne:
- słomki,
- płyn do baniek

edukacja
matematyczna
cele operacyjne:
7, 8, 9

środki dydaktyczne:
- słomki,
- płyn do baniek,
- karta pracy nr 1

edukacja
techniczna
cele operacyjne:
10, 11

środki dydaktyczne:
- 2 kijki 30 cm,
- bawełniany sznurek
25 cm,
- bawełniany sznurek
40 cm,
- płyn do baniek

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne: 12

4. Mokre ławki

Uczniowie polewają przygotowanym płynem ławki. Za pomocą słomki robią na ławce bańki.

Nauczyciel pyta: *Czy jeśli w postawioną na ławce bańkę włożę słomkę, to bańka pęknie?*

Uczniowie sprawdzają postawione hipotezy. W tym celu robią na ławce tzw. „bańkę w bańce w bańce” (uczniowie robią dużą bańkę, następnie wkładają w nią słomkę, robiąc średnią i najmniejszą bańkę). Nauczyciel porównuje bańki: *większa niż - mniejsza niż*. Następnie swoje bańki porównują w ten sam sposób uczniowie.

5. Bańkowe obrazy

Uczniowie tworzą za pomocą baniek przestrzenne obrazy (bańki różnej wielkości umieszczone obok siebie). Zadaniem pozostałych osób jest odgadnięcie, co dany obraz przedstawia.

6. Bańkowa matematyka

Uczniowie uzupełniają kartę pracy nr 1.

7. Wykonania przyrządu do puszczenia baniek przestrzennych

Nauczyciel pyta: *W jaki sposób można wykonać przyrząd do puszczenia baniek przestrzennych?*

Uczniowie z pomocą nauczyciela wykonują przyrząd do puszczenia baniek przestrzennych. Potrzebują do tego dwóch kijków o długości przynajmniej 30 centymetrów, dwóch kawałków sznurka bawełnianego o długości 25 centymetrów i 40 centymetrów. Uczniowie przywiązują sznurki do kijków, a następnie z wykonanym przyrządem do puszczenia baniek przestrzennych i płynem do baniek udają się na boisko szkolne, gdzie puszczają bańki.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Najlepiej wykonywać ćwiczenie w pochmurny dzień lub po deszczu (wysoka wilgotność powietrza).

Podsumowanie zajęć

Uczniowie wracają do klasy. Zadaniem każdego ucznia jest uzupełnienie zdania: *Bańka jest jak..., ponieważ...*

KARTA PRACY NR 1 sc. 1/79

1. Jak dużo uda Ci się zrobić baniek mydlanych do momentu pęknięcia pierwszej? Zadanie wykonaj w parze. Poproś kolegę lub koleżankę, aby liczył (-a) robione przez Ciebie bańki. Następnie zamieńcie się rolami.

Mój wynik:

2. Jak myślisz, ile baniek możesz zrobić w ciągu 10 sekund? Oszacuj swój wynik i wpisz go poniżej.

Przewidywany wynik:

Po usłyszeniu komendy START! przystąp do robienia baniek (Nauczyciel odmierza 10 sekund wszystkim uczniom równocześnie.).

Wynik:

O ile baniek się pomyliłeś?

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

3. Kto w Twojej klasie zrobił najwięcej baniek w ciągu 10 sekund? Wpisz imię tej osoby i jej wynik poniżej:

O ile baniek Twój wynik różni się od wyniku tej osoby?

4. Jaś zrobił dziewięć baniek mydlanych. Trzy z nich niestety prysnęły. Ile baniek zostało Jasiowi? Wykonaj ilustrację do zadania.

ENGLISH ANT 32 sc. 1/79

- 11** eleven
- 12** twelve
- 13** thirteen
- 14** fourteen
- 15** fifteen
- 16** sixteen
- 17** seventeen
- 18** eighteen
- 19** nineteen
- 20** twenty

Match.

sixteen

seventeen

twenty

fifteen

fourteen

eleven

nineteen

twelve

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/80

Tytuł	Ważymy na oko i z wagą
Kształtowane kompetencje	matematyczne, interpersonalne i społeczne, artystyczne
Cele zajęć	<p>OGÓLNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wprowadzenie jednostki masy - kilograma, - rozwijanie myślenia matematycznego poprzez ważenie i szacowanie wagi wybranych obiektów. <p>OPERACYJNE:</p> <p>uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) posługuje się pojęciami „cięższy”, „lżejszy”, 2) szacuje masę towaru, 3) waży towar i zapisuje jego wagę, 4) posługuje się poznaną jednostką masy, 5) rozpoznaje odważnik jednokilogramowy, 6) współpracuje z innymi podczas rozwiązywania zadań, 7) wie, do czego wykorzystujemy różne rodzaje wag, 8) zapisuje skrót „kg”, 9) dobiera wyrazy zgodnie z podanym warunkiem, 10) rozumie i respektuje zasady wykonywania zadań w parze i grupie
Metody pracy	podające (pogadanka, wyjaśnienie), praktyczne (działanie, ćwiczenie przedmiotowe), aktywizujące (trening twórczości)
Formy pracy	zbiorowa, grupowa w parach, indywidualna
Środki dydaktyczne	waga szalkowa dla każdej pary lub dla kilku osób, przedmioty dostępne w szkole (samochodzik, lalka, farby, książka, piórniki, ciap), karty pracy nr 1-9, kredki dla każdej grupy, odważniki jednokilogramowe
Czas trwania	dwie godziny, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja matematyczna - 70 minut, - edukacja plastyczna - 20 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja:
matematyczna,
społeczna
cele operacyjne:
1, 6, 9
środki dydaktyczne:
- przedmioty typu:
samochodzik, lalka,
farby, książka,
piernik, ciap
- karta pracy nr 1

Wprowadzenie do zajęć

1. Cięższy - lżejszy

Uczniowie pracują w parach lub w grupach. Ich zadaniem jest sprawdzenie, który przedmiot z karty pracy nr 1 jest „cięższy”, a który „lżejszy”. Po zakończeniu zadania przedstawiciel pary lub grupy prezentuje wyniki.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Przed rozpoczęciem zajęć nauczyciel powinien przygotować wagi szalkowe i przedmioty zawarte w karcie pracy nr 1 w ilości takiej, aby wystarczyło dla każdej pary lub grupy.

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

Uczniowie zdolni mogą sami wymyśleć inne kombinacje porównywania wagi i zapisywać wyniki na kartach.

Zajęcia właściwe

2. Rozmowa z uczniami

Nauczyciel pyta uczniów:

- *Czy kładąc jednocześnie oba przedmioty na wadze, możemy dowiedzieć się, ile one ważą?*
- *Co jest nam potrzebne, aby dowiedzieć się, ile waży dany produkt?*
- *Czy wszystkie wagi mają odważniki? Jakie rodzaje wag znacie i gdzie możemy je spotkać?*

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Nauczyciel może uzupełnić, jeśli uczniowie nie wymieniają wszystkich rodzajów wag, że istnieją: wagi szalkowe, elektroniczne, łazienkowe, lekarskie, kuchenne, z odważnikami, laboratoryjne (bardzo dokładne do odmierzania preparatów, składników leków), sprężynowe (np. do pomiaru ciężaru ryb, plecaków) oraz tensometryczne - elektroniczne, wykorzystujące efekt zmiany oporności przewodnika w wyniku nacisku.

3. Poznajemy wagi

Nauczyciel prezentuje różne rodzaje wag na ilustracjach - karty pracy 2-7. W zależności od liczby uczniów w klasie, nauczyciel dzieli ich na kilkuosobowe zespoły, których zadaniem jest narysowanie na odwrocie kartki kilku propozycji wykorzystania danego typu wagi.

4. Omówienie wykonanych zadań.

5. Dzieci siadają w kręgu na dywanie, nauczyciel prezentuje odważniki jednokilogramowe: *To są odważniki o wadze jednego kilograma. Czy wiecie, jakie produkty ważące kilogram można kupić w sklepie?* (cukier, mąka, ryż itp.)

edukacja
matematyczna
cele operacyjne: 7

edukacja:
matematyczna,
plastyczna
cele operacyjne:
6, 7, 9
edukacja
matematyczna
cele operacyjne: 5
edukacja
matematyczna
środki dydaktyczne:
- karty pracy nr 2-8,

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

- odważniki
jednokilogramowe

edukacja
matematyczna
cele operacyjne:
1, 2, 3, 4

środki dydaktyczne:
- produkty spożywcze
typu: cukier, jabłko,
warzywa
- karta pracy nr 9

5. Wprowadzenie pojęcia „kilogram”

Kilogram jest to jednostką masy. Aby zapisać masę towaru, używa się skrótu „kg”.

Nauczyciel zapisuje na tablicy: *1 kilogram - 1 kg*

Uczniowie dostają kartę pracy nr 8, na której piszą skrót „kg”.

6. Zabawa matematyczna „Czy to waży kilogram?”

Uczniowie szacują, czy wskazane produkty ważą kilogram, mniej czy więcej. Zapisują szacowany wynik, a po sprawdzeniu weryfikują swoje wyniki - karta pracy nr 9.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Nauczyciel wcześniej przygotowuje produkty tak, aby każdy uczeń mógł wykonać zadanie (mogą to być wcześniej zważone jabłka, przesypany do innej torebki cukier, warzywa itp.).

KOMENTARZ PANA OD PRZYRODY

Warto zwrócić uwagę na rozróżnienie dwóch, często stosowanych zamiennie pojęć: „masa” i „waga”.

Masa jest wartością fizyczną - skalarną. Z fizycznego punktu widzenia masa określa bezwładność obiektu. Potocznie mówiąc, masa jest określeniem ilości materii obiektu fizycznego i wyrażana jest przez liczbę rzeczywistą i jednostkę - kilogram, gram, tonę. Jej wartość jest iloczynem gęstości obiektu i jego objętości.

Waga jest wynikiem ważenia masy danego ciała fizycznego na wadze. Stąd potocznie mówimy, że coś lub ktoś *waży tyle a tyle kilogramów*, czyli, fizycznie ujmując - *jego masa to tyle a tyle kilogramów*.

Poprawnym pojęciem jest masa, potwierdzają to np. etykiety produktów, na których jest zapisywane „masa netto:...”. W języku potocznym jednak łatwiej nam jest wprowadzać określenie „waga”, bo przecież nie zapytamy „jaka masz masę?”.

W tej tematyce należałoby również wspomnieć o pojęciu „ciężar”: jest to również wartość fizyczna - określa siłę, z jaką dany przedmiot jest przyciągany przez Ziemię. Jednostką ciężaru jest niuton [N]. Ciężar jest zależny od siły grawitacji (przyspieszenia ziemskiego), która jest różna w różnych miejscach Ziemi. Zatem torebka cukru o masie 1 kg będzie miała inny ciężar na Mount Nevado Huascarán w Peru (gdzie jest najniższa wartość przyspieszenia ziemskiego i będzie to wartość 9,7639 N), a inny na Oceanie Arktycznym, gdzie musimy mieć więcej siły (= 9,8337 N, najwyższa wartość) do podniesienia tej samej masy niż na wspomnianym Mount Nevado Huascarán.

Jednostką masy jest kilogram [kg]. Ustalono, że masę 1 kg będzie wyznaczał walec wykonany w 1889 roku ze stopu dwóch metali (90% stanowi platyna, 10% iryd). Do tego walca dostosowuje się każdą wagę na świecie. Odważnik ma już ponad sto lat, co spowodowało że jego waga zmniejszyła się o około 50 mikrogramów, jednak definicja kilograma mówi, że wyznacza go odważnik znajdujący się w Międzynarodowym Biurze Miar pod Paryżem. Więc jeśli on będzie lżejszy to wszystkie wagi na świecie będzie się dostosowywać do jego masy (za: www.naukowiec.org).

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne: 9

Podsumowanie zajęć

4. Zabawa „Ciężkie i lekkie wyrazy”

Uczniowie siedzą w kręgu i podają przykłady wyrazów, które kojarzą im się z ciężkością i lekkością, np. otów (ciężki), piórko (lekkie).

5. Praca domowa

Sprawdź i napisz w zeszycie, jakie produkty w Twoim domu są pakowane po 1 kilogramie.

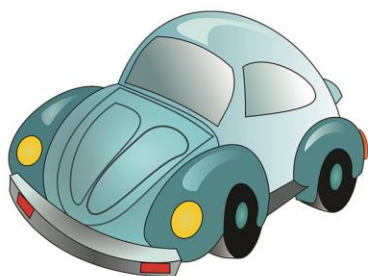
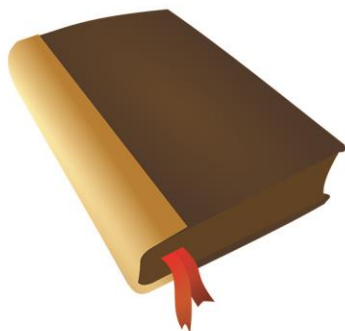
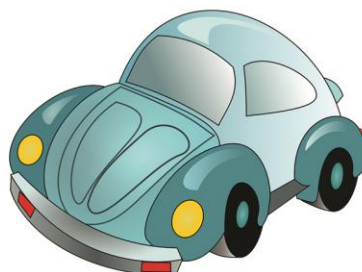

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

KARTA PRACY NR 1 sc. 1/80

W każdej parze przedmiotów otocz pętlą cięższy przedmiot.

KARTA PRACY NR 2 sc. 1/80

KARTA PRACY NR 3 sc. 1/80

KARTA PRACY NR 5 sc. 1/80

KARTA PRACY NR 6 sc. 1/80

KARTA PRACY NR 7 sc. 1/80

KARTA PRACY NR 9 sc. 1/80

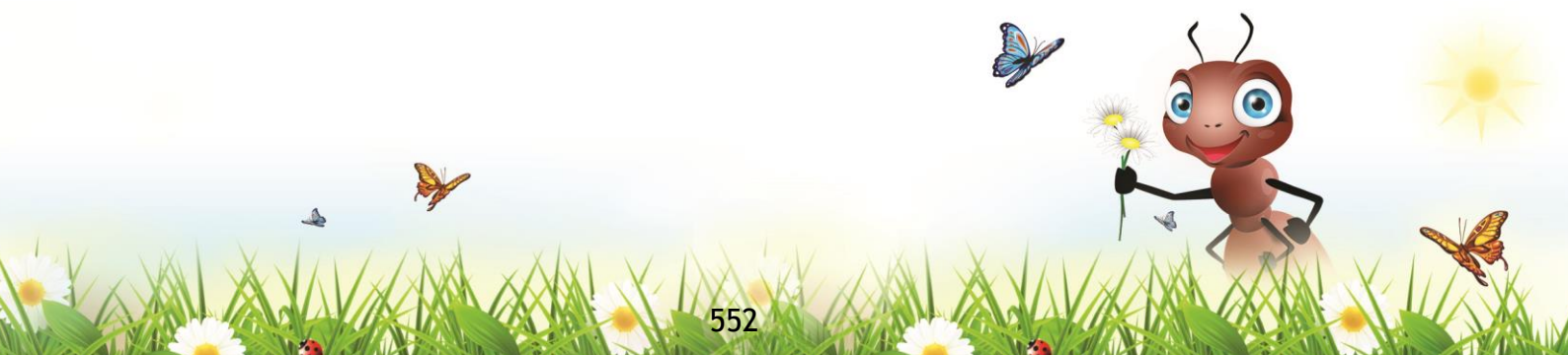
Wpisz według wzoru do tabeli nazwę produktu, który będziesz ważył, następnie oszacuj jego wagę i sprawdź, czy miałeś rację.

Nazwa produktu	Wynik szacowany	Wynik rzeczywisty
chleb	mniej niż kg	1 kg

SCENARIUSZ ZAJĘĆ I/81

Tytuł	Święto Pracy
Kształtowane kompetencje	komunikacyjne, emocjonalne i intrapersonalne, interpersonalne i społeczne
Cele zajęć	<p>OGÓLNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kształtowanie tożsamości społecznej, - kształtowanie tożsamości narodowej. <p>OPERACYJNE:</p> <p>uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wie, jaka jest funkcja pracy, 2) zna historię utworzenia Święta Pracy, 3) wie, że istnieją różne zawody, 4) wie, czym zajmują się przedstawiciele wybranych zawodów, 5) wie, czym jest płaca i jaki jest jej związek z pracą, 6) analizuje dane i wyciąga z nich wnioski, 7) zna przysłowia dotyczące pracy i rozumie ich znaczenie, 8) zna w języku angielskim nazwy kilku podstawowych zawodów
Metody pracy	podające (odczyt, opis, wyjaśnienie), aktywizujące (dywanik pomysłów), praktyczne (ćwiczenia przedmiotowe)
Formy pracy	zbiorowa, grupowa, w parach, indywidualna
Środki dydaktyczne	karta pracy nr 1, karta pracy <i>English Ant 33</i>
Czas trwania	dwie godziny 15 minut, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja polonistyczna - 30 minut, - edukacja matematyczna - 15 minut, - edukacja społeczna - 105 minut, - język angielski - 15 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja społeczna,

edukacja polonistyczna

cele operacyjne: 1

środki dydaktyczne:

- paski papieru,
- kartoniki z punktami

edukacja społeczna

cele operacyjne: 2

środki dydaktyczne:

- tekst odczytu,
- mapa,
- atlas

edukacja społeczna

cele operacyjne:

3, 4

środki dydaktyczne:

Wprowadzenie do zajęć

1. Dywanik pomysłów

Nauczyciel pyta uczniów:

- *Jaką rolę pełni praca w życiu człowieka?*
- *Po co ludzie pracują?*
- *Co by było, gdyby ludzie nie pracowali?*

Uczniowie odpowiadają na te pytania, wykorzystując aktywizującą metodę „dywanika pomysłów”. Na początku uczniowie przez trzy minuty sami poszukują odpowiedzi w ciszy. Następnie wybierają swoje dwa najlepsze pomysły, zapisują je na kartkach i przyklejają do tablicy (lub umieszczają na jednym stoliku). Następnie każdy uczeń, dysponując dwoma kartonikami z punktami: 1 pkt i 2 pkt umieszcza je przy najlepszych według niego dwóch pomysłach, wskazując tym samym na ich trafność. Uczniowie wspólnie zliczają pomysły i wybierają trzy z najwyższą liczbą punktów. Wspólnie omawiają wybrane odpowiedzi.

Zajęcia właściwe

2. Święto Pracy

Nauczyciel prezentuje historię Święta Pracy. Celem zaktywizowania uczniów zadaje pytania zawarte w nawiasach.

Święto Pracy nazywane jest inaczej Międzynarodowym Dniem Solidarności Ludzi Pracy (pytanie nauczyciela: Co według Was oznacza „solidarność ludzi pracy”?). Na świecie obchodzone jest od 1890 roku, zaś polskim świętem państwowym jest od 1950 roku. Oznacza to, że 1 maja ludzie nie chodzą do pracy, a dzieci do szkoły. Zamiast wykonywania swoich codziennych obowiązków, odpoczywają.

Właśnie walka o odpoczynek stoi u początków ustanowienia tego święta. W 1886 roku robotnicy w Chicago – jednego z największych miast Stanów Zjednoczonych (polecenie nauczyciela: Znajdźcie to miasto na mapie), czuli się bardzo zmęczeni, pracując po 12 godzin każdego dnia. Praca w fabrykach była bardzo ciężka i wiele osób traciło zdrowie. Niestety właściciele fabryk nie chcieli zgodzić się na propozycję robotników. Pracownicy postanowili rozpocząć strajk (pytania nauczyciela: Czy wiecie, czym jest strajk? W jakim celu ludzie strajkują?), nie mogąc uzyskać skrócenia czasu pracy do ośmiu godzin dziennie. W wyniku zamieszek zginęło kilku pracowników fabryk. W dowód uznania dla ich walki o prawa robotników pierwszego maja ustanowione zostało Święto Pracy.

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM SZEŚCIOLETNIM

Nauczyciel, prezentując genezę Święta Pracy, powinien dwukrotnie przeczytać najważniejsze treści. Dodatkowo wskazane jest zamieszczenie na tablicy słów kluczowych tak, aby ułatwić młodszym uczniom stworzenie struktury nowo poznanych wiadomości.

3. Kalambury

Uczniowie dzielą się na dwie drużyny. Przedstawiciele drużyn pokazują gestami i mimiką członkom swojego zespołu zapisane na kartce nazwy zawodów. Zadaniem grupy jest

karteczki z nazwami zawodów

odgadnięcie właściwego zawody w ciągu dwóch minut.

Zawody do zapisania na pojedynczych kartkach dla uczniów:

TANCERZ

OGRODNIK

POLICJANT

LEKARZ

SPORTOWIEC

PIEKARZ

KUCHARZ

KRAWIEC

edukacja społeczna
cele operacyjne: 4

4. Rundka kreatywna

Uczniowie siedzą w kręgu i kolejno odpowiadają na pytania (jedno pytanie dla wszystkich uczniów - odpowiedzi nie powinny się powtarzać):

- *Co robi rolnik?*
- *Co robi nauczyciel?*

edukacja matematyczna
cele operacyjne: 6
środki dydaktyczne:
karta pracy nr 1

5. Jaka praca, taka płaca

Do wykonania karta pracy nr 1.

język angielski
cele operacyjne: 8
środki dydaktyczne:
karta pracy *English Ant 34*

6. *English Ant 33* - Nauczyciel rozmawia przez chwilę z uczniami o tym, że można także pracować za granicą. Proponuje wykonanie karty pracy - naklejenie podpisów pod ilustracje przedstawiające różne zawody.

edukacja polonistyczna
cele operacyjne: 7

Podsumowanie zajęć

7. Powiedzenia o pracy

Analiza znanych powiedzeń dotyczących pracy. Nauczyciel pyta uczniów, czy znają jakieś powiedzenia, w których występuje słowo „praca” lub nazwy jakichś zawodów. Wskazane przez uczniów powiedzenia powinny być na bieżąco wyjaśnianie.

Przykładowe powiedzenia:

Pracowity jak mrówka.

Bez pracy nie ma kołaczy.

Żadna praca nie hańbi.

Praca uszlachetnia.

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

Uczniowie mogą układać zdania z wybranymi powiedzeniami tak, aby pokazać właściwe rozumienie frazeologizmu w kontekście społeczno-pragmatycznym, np.

Mariusz jest pracowity jak mrówka, pracuje od rana do wieczora.

Każdy człowiek musi pamiętać, że jeśli nie będzie pracował, to nie będzie miał środków do życia. Bo bez pracy nie ma kołaczy.

KARTA PRACY NR 1 sc. I/81

1. Cztery koleżanki spotkały się po 20 latach od zakończenia szkoły podstawowej. Okazała się, że każda z nich wykonuje inny zawód: nauczycielki, lekarki, fryzjerki i urzędniczki. Uzupełnij brakujące nazwy zawodów na wizytówkach, wiedząc, że:

- Ania nie jest nauczycielką,
- Basia nie jest ani nauczycielką, ani urzędniczką,
- Marysia nie jest ani fryzjerką, ani nauczycielką, ani urzędniczką.

ANIA

Wykonywany zawód:

.....

Hobby:
podróże

BASIA

Wykonywany zawód:

.....

Hobby:
literatura

KASIA

Wykonywany zawód:

.....

Hobby:
sport

MARYSIA

Wykonywany zawód:

.....

Hobby:
kulinaria

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

2. Poniżej znajdują się wizytówki: lekarza, architekta, dziennikarza i aktora. Uzupełnij w nich brakujące informacje, wiedząc, że:

Igor zarabia więcej niż dziennikarz oraz lekarz. Lekarz, aktor i dziennikarz zarabiają mniej niż Bartek. Paweł, będąc dziennikarzem, zarabia mniej niż lekarz.

Imię:

.....

Zawód:

.....

Zarobki: 5000 zł

Imię:

.....

Zawód:

.....

Zarobki: 4000 zł

Imię:

.....

Zawód:

.....

Zarobki: 3000 zł

Imię:

.....

Zawód:

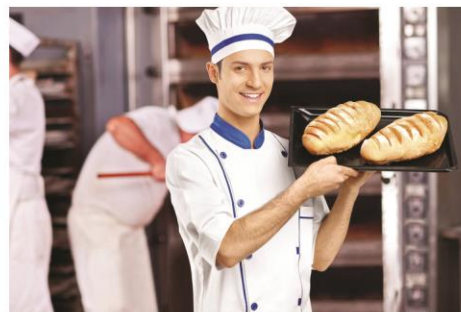
.....

Zarobki: 2000 zł

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

ENGLISH ANT 33 sc. 1/81

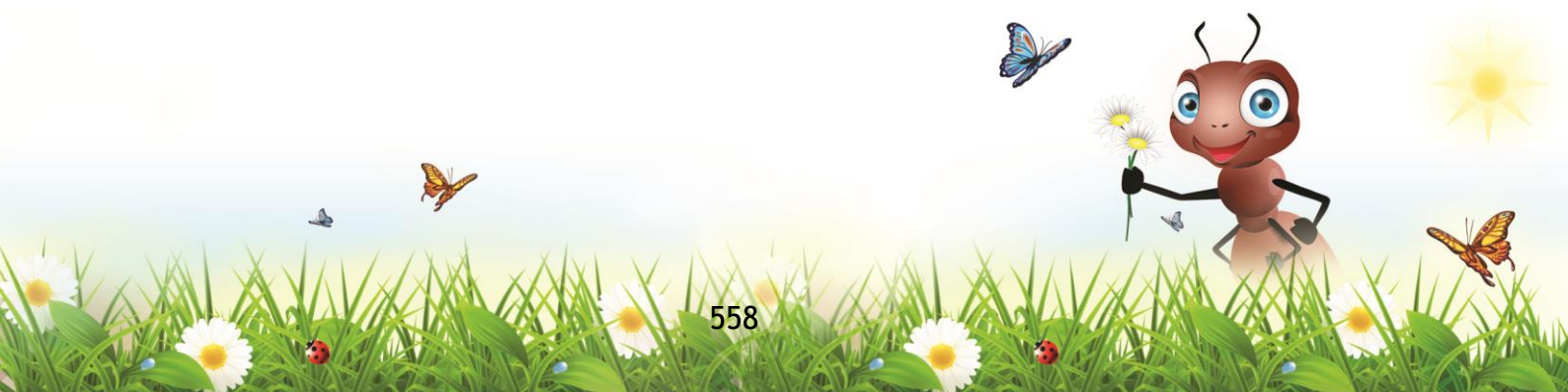
Match.

a sportsman	a tailor	a dancer	a baker
a gardener	a doctor	a policeman	a cook

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/82

Tytuł	Wisła
Kształtowane kompetencje	językowe, myślenie twórcze
Cele zajęć	<p>OGÓLNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwijanie zainteresowań pięknem i bogactwem naszego kraju, - zapoznanie z największą rzeką Polski. <p>OPERACYJNE:</p> <p>uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wypisuje nazwy miast leżących nad Wisłą, 2) stosuje wielką literę w nazwach miast i rzek, 3) znajduje na mapie rzeki i miasta, 4) poznaje budowę rzeki, 5) poszerza zasób słownictwa (prawy i lewy brzeg, ujście, źródło), 6) współpracuje z innymi podczas wykonywania zadań, 7) wypowiada się na określony temat
Metody pracy	podające (pokaz), praktyczne (ćwiczenia przedmiotowe), eksponujące (pokaz połączony z przeżyciem)
Formy pracy	zbiorowa, w parach, indywidualna
Środki dydaktyczne	paski niebieskiej bibuły (około dwóch centymetrów szerokości i 40 centymetrów długości dla każdego ucznia), karty pracy nr 1-2, tekst <i>Wisła</i> , s. 10, część 4. podręcznika „Nasz elementarz”, mapa Polski
Czas trwania	jedna godzina, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja polonistyczna - 15 minut, - edukacja przyrodnicza - 30 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja
polonistyczna
i przyrodnicza
cele operacyjne: 7
środki dydaktyczne:
paski niebieskiej
bibuły ok 2 cm
szerokości i 40 cm
długości dla każdego
ucznia

edukacja
polonistyczna
środki dydaktyczne:
tekst *Wisła*, s.10,
cz.4. podręcznika

edukacja
przyrodnicza
cele operacyjne:
3, 6, 7

edukacja
przyrodnicza
cele operacyjne:
4, 5

edukacja
przyrodnicza
cele operacyjne:
1, 2, 3, 6
środki dydaktyczne:
karty pracy nr 1-2

cele operacyjne: 7

Wprowadzenie do zajęć

Nauczyciel rozdaje dzieciom niebieskie kawałki bibuły. Dzieci je podrzucają i pozwalają swobodnie opaść na podłogę. Następnie opisują kształty, w jakie ułożyły się paski.

Nauczyciel układa pasek bibuły w kształcie biegu Wisły.

- *Jaka literkę wam przypomina ten pasek?*
- *Która polska rzeka ma taki kształt?*
- *Kto z was widział Wisłę?*
- *W jakiej miejscowości to było?*

Zajęcia właściwe

1. Czytanie tekstu *Wisła*, s. 10, część 4. podręcznika.

2. Wspólne odszukanie Wisły na mapie Polski. Wskazanie miejsca, z którego wypływa, miast przez które płynie i miejsca jej ujścia. Nauczyciel pyta:

- *Jak napisane są na nazwy rzek i miast?* (Wielka litera w pisowni nazw geograficznych)
- *Jakim kolorem na mapie zaznaczone są rzeki?*
- *Skąd wypływa Wisła?*

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Nauczyciel może dodatkowo pokazać na tablicy interaktywnej Wisłę na satelitarnej mapie Polski: <http://mapeo.pl/>.

3. Zapoznanie z budową rzeki

Nauczyciel włącza na tablicy interaktywnej zasoby Scholaris:

<http://scholaris.pl/resources/run/id/103579>

Uczniowie, wykonując ćwiczenia interaktywne, zapoznają się z budową rzeki.

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

Uczniowie zdolni dodatkowo wyszukują na stronach internetowych informacji i ciekawostek o Wiśle, które będą mieli możliwość zaprezentować (<http://pl.wikipedia.org/wiki/Wis%C5%82a>).

4. Nauczyciel rozdaje dzieciom karty pracy nr 1 i 2.

W kartach pracy nr 1. dzieci wypisują nazwy miast położonych nad Wisłą, rysują po śladzie niebieską kredką Wisłę i zaznaczają swoją miejscowość. W karcie pracy nr 2 wyszukują na zdjęciu powiększonych fragmentów, w parach sprawdzają poprawność wykonania zadania.

Podsumowanie zajęć

6. Kończenie zdania.

- *Dzieci kończą zdanie rozpoczęte przez nauczyciela: Chciałbym odbyć z mrówką Eureką rejs po Wiśle, ponieważ....*

KARTA PRACY NR 2 sc. 1/82

Zdjęcie przedstawia prawy brzeg Wisły w okolicach Kazimierza Dolnego.
Wskaż na nim powiększone fragmenty.

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/83

Tytuł	Loki warszawskiej Syrenki
Kształtowane kompetencje	plastyczne, językowe
Cele zajęć	<p>OGÓLNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - działalność plastyczna uczniów w różnych materiałach, technikach i formach. <p>OPERACYJNE:</p> <p>Uczeń</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) słucha w skupieniu tekstu i odpowiada na pytania dotyczące jego treści, 2) wypowiada się w wybranej technice plastycznej na płaszczyźnie, posługując się takimi środkami wyrazu plastycznego jak kształt, barwa, 3) ilustruje scenę inspirowaną wierszem i własną wyobraźnią, 4) dba o estetyczne wykonanie pracy i o porządek w miejscu pracy, 5) prezentuje własne zdanie.
Metody pracy	podające (pogadanka, wiersz), praktyczne (ćwiczenia przedmiotowe), eksponujące (wystawa)
Formy pracy	zbiorowa, indywidualna
Środki dydaktyczne	kartka z bloku rysunkowego formatu A3 w kolorze turkusowym, kolorowy papier, klej, nożyczki, linijka, pędzel, czarny flamaster, karta pracy nr 1
Czas trwania	jedna godzina - edukacja plastyczna

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne: 2

Wprowadzenie do zajęć

1. Wiersz „Wiślana Syrenka”

Nauczyciel czyta głośno wiersz autorstwa Tadeusza Kubiaka pt.: „*Wiślana Syrenka*”. Prosi dzieci, by uważnie słuchały o kim wiersz opowiada?

2. Rozmowa o wierszu.

- *O kim opowiada wiersz?*
- *Jaka legenda opowiada o Syrence?*
- *Z jakim miastem związana jest Syrenka?*

edukacja
plastyczna
cele operacyjne:
2, 3, 4

Zajęcia właściwe

1. Nauczyciel proponuje dzieciom, wykonanie pracy plastycznej.

Tematem zajęć będzie Warszawska Syrenka. Nauczyciel czyta fragment opisujący Syrenkę. Nasza Syrenka będzie miała loki.

2. Nauczyciel objaśnia, jak wykonać pracę plastyczną techniką spiralek.

3. Wykonanie pracy plastycznej.

4. Nadzór nad pracą dzieci, pomoc przy skręcaniu spiralek.

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne: 5

Podsumowanie zajęć

Uprzątnięcie stanowisk pracy.

Ocena prac dzieci i wykonanie galerii.

OPIS TECHNIKI

1. Na kolorowym papierze narysuj linie w odstępach 0,5 cm. Wytnij paski, nawiń je na rączkę pędzla, a potem ściągnij. Jeśli chcesz zrobić podwójną spiralę w kształcie litery S, końce paska papieru nawiń w odwrotną niż poprzednia stronę.

2. Na kremowym papierze narysuj sylwetkę Syrenki: głowę, ręce, rybi ogon. Na szarym papierze naszkicuj skałę, a na żółtym- słońce.

3. Wytnij elementy i naklej je na turkusowy papier. Linie narysowane ołówkiem popraw flamastrem.

4. Do posmarowanego klejem papieru przyłóż spiralki i dociśnij. Powstaną żółte włosy, i żółto- czerwone promienie słońca w kształcie litery S.

5. Ogon posmaruj klejem. Ostrożnie przyklej na nim mocno skręcone pomarańczowe, czerwone i ciemnoróżowe spiralki, rybie łuski.

6. Do skały przyklej niebieskie i zielone spiralki- wodorosty. Zegnij paski białego papieru

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

i podkręć ich końce. Zrobisz z nich mewy.

7. Ze spiralek w kształcie litery S wyklej białe oraz ciemnoniebieskie fale, skieruj wszystkie w tę samą stronę.

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM SZEŚCIOLETNIM

Łatwiejszym wariantem tej techniki, będzie wycięcie gotowych elementów z karty pracy nr 1.

KARTA PRACY NR 1 sc. 1/83

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/84

Tytuł	Druga dziesiątka
Kształtowane kompetencje	matematyczne, interpersonalne i społeczne
Cele zajęć	<p>OGÓLNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - doskonalenie liczenia i sprawności rachunkowych w zakresie 20, - kształcenie orientacji na kartce papieru, - rozwijanie współpracy z innymi w zabawie i nauce szkolnej. <p>OPERACYJNE:</p> <p>uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) liczy po 1 od dowolnej liczby zarówno w przód, jak i w tył w zakresie 20, 2) zapisuje cyframi oraz słownie liczby w zakresie 20, 3) odczytuje liczby w zakresie 20, 4) ocenia relację większości/mniejszości między dwoma dowolnymi liczbami w zakresie 20, 5) umieszcza obiekty na kartce papieru zgodnie z poleceniem nauczyciela, 6) współpracuje z innymi podczas wykonywania zadań, 7) rozumie i respektuje zasady gier i zabaw, 8) liczy w zakresie 20 na liczebnikach w j. angielskim.
Metody pracy	podające (wyjaśnienie, komentarz), praktyczne (ćwiczenia przedmiotowe), aktywizujące (gry dydaktyczne)
Formy pracy	zbiorowa, grupowa, w parach, indywidualna
Środki dydaktyczne	kartoniki z liczbami od 1 do 20, karta pracy nr 1-2, karta pracy <i>English Ant</i> 34
Czas trwania	jedna godzina, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja matematyczna - 45 min. - język angielski - 15 min

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja
matematyczna
cele operacyjne:
1, 2, 3, 6, 7
środki dydaktyczne:
kartoniki z liczbami
od 1 do 20

Wprowadzenie do zajęć

Dzieci siadają na dywanie w półkolu. Nauczyciel rozkłada na podłodze kartoniki z liczbami od 1 do 20 w przypadkowej kolejności. Zadaniem uczniów jest ułożenie wszystkich liczb od najmniejszej do największej.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

1. Sprawdzając poprawność wykonania zadania, zaleca się by nauczyciel zachęcił uczniów o nazwanie ułożonych liczb zaczynając od najmniejszej, a następnie od największej liczby.
2. Liczby z zakresu 11-20 uczniowie zapisują słownie w zeszytach.

edukacja
matematyczna
cele operacyjne:
3, 4, 6, 7
środki dydaktyczne:
podręcznik s.44

Zajęcia właściwe

1. Poznaj mojego sąsiada

Uczniowie siedzą nadal na dywanie wokół rozłożonych kartoników z liczbami. Nauczyciel zadaje uczniom zagadki, np.:

- *Która liczba z leżących przed wami, jest najmniejsza/największa?*
- *O jakiej liczbie myślę? Jest ona większa od 10, a mniejsza od 12?*

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

Nauczyciel zachowując kolejność liczb, przekręca wszystkie kartoniki rewersem do góry, a następnie pyta:

- *Kto z was wie, gdzie ukryła się liczba 10?*
- *Jakie liczby są jej sąsiadami?*
- *O jakiej liczbie myślę? Jest ona większa od 12, ale mniejsza od 14?*

Uczniowie sprawdzają swoje odpowiedzi odwracając wskazany przez siebie kartonik.

edukacja
matematyczna
cele operacyjne:
3, 4, 6, 7
środki dydaktyczne:
karta pracy nr 1

2. Większa wygrywa

Uczniowie dobierają się w pary, a następnie wycinają kartoniki z karty pracy nr 1. Zasady są podobne do popularnej gry karcianej „Wojna”. Uczniowie układają swoje kartoniki na stosie, tak by nie było widać liczb. Uczniowie jednocześnie odwracają pierwszy kartonik ze stosu. Dziecko, które wylosowało większą liczbę zdobywa punkt i zabiera obydwie karty. W przypadku takich samych liczb, uczniowie losują kolejny kartonik, który układają liczbą do dołu na poprzednim kartoniku, po czym wykładają kartonik kolejny tym razem liczbą do góry. Uczniowie porównują te liczby. Wszystkie karty zbiera uczeń, którego liczba jest większa.

3. Dyktando matematyczne

Nauczyciel rozdaje uczniom kartę pracy nr 2 i czyta powoli tekst dyktanda. Uczniowie uzupełniają kartę pracy zgodnie z tym, co czyta nauczyciel.

edukacja
matematyczna
cele operacyjne:
1, 5, 7
środki dydaktyczne:
- karta pracy nr 2
- kredki

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Nauczyciel tłumaczy uczniom, że w danym polu rysują zamiast konkretnych zwierząt, odpowiadające im symbole, zgodnie z legendą zamieszczoną na karcie pracy.

W mieście Zoolandia w sześciopokojowym domu zamieszkały zwierzęta. Na parterze, w środkowym pokoju 11 lwów. Na prawo od lwów, w olbrzymiej wannie, kąpie się 13 hipopotamów. Nawet nie wiecie, jak dużo wody zużywają hipopotamy! Nad pokojem z lwami znajduje się królestwo 20 kurczaków. Dobrze, że są wysoko- żaden lew im nie zagrozi. Na parterze mieszka jeszcze 16 słoni, a tuż nad nimi 19 żyraf. Wystawiają swoje szyje przez dach, przypominając 19 kominów fabrycznych. Jak myślicie, jakie zwierzęta mieszkają w ostatnim pokoju. Musisz wiedzieć, że jest ich 14.

4. English Ant 34 - dzieci wykonują obliczenia z karty pracy i wklejają wyniki zapisane liczebnikami w j. angielskim.

Podsumowanie zajęć

Znajdź swoją parę

Nauczyciel dzieli uczniów na dwie grupy. Pierwszej wręcza kartoniki z działaniami: $10 + 1 = \dots$, $10 + 2 = \dots$ itd. Drugiej wręcza liczby stanowiące sumy poprzednich działań. Uczniowie przyklejają kartoniki do swoich ubrań za pomocą taśmy. Zadaniem dzieci jest połączenie się w pary, tak by utworzone działanie było prawdziwe.

język angielski
cele operacyjne: 8
środki dydaktyczne:
karta pracy English
Ant 34

edukacja
matematyczna
cele operacyjne:
6,7
środki dydaktyczne:
- kartoniki z
działaniami i
wynikami działań
- taśma

KARTA PRACY NR 1 sc. I/84

1	2	3	4
5	6.	7	8
9.	10	11	12
13	14	15	16
17	18	19	20

KARTA PRACY NR 2 sc. 1/84

Słuchaj uważnie opowieści nauczyciela. Wstaw w odpowiednich miejscach właściwą ilość znaków zgodnie z legendą zamieszczoną poniżej.

Legenda:

kurczak

hipopotam

żyrafa

lew

stoń

żaba

ENGLISH ANT 34 sc. 1/84

1. Add:

$11+2=$

$10+4=$

$15+3=$

$17+2=$

$16+4=$

$13+2=$

$14+1+2=$

$12+5+1=$

thirteen	seventeen	eighteen
nineteen	eighteen	fourteen
twenty	fifteen	

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/85

Tytuł	Od A do Z - zabawy słowami
Kształtowane kompetencje	językowe, komunikacyjne, ruchowe, myślenie twórcze, interpersonalne i społeczne
Cele zajęć	<p>OGÓLNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - doskonalenie umiejętności czytania i pisania poprzez zabawy, - rozwijanie myślenia twórczego i wyobraźni. <p>OPERACYJNE:</p> <p>uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) potrafi ruchem, gestem i mimiką zilustrować podane hasło, 2) głoskuje i wyodrębnia głoski w nagłosie i wygłosie, 3) zapisuje wyrazy według podanego warunku, 4) współpracuje z innymi podczas rozwiązywania zadań, 5) czyta ze zrozumieniem, 6) przestrzega zasad obowiązujących w zabawie
Metody pracy	podające - wyjaśnienie, praktyczne - ćwiczenia przedmiotowe
Formy pracy	zbiorowa, w parach, indywidualna
Środki dydaktyczne	załącznik 1, karty pracy nr 1-4 (dla każdego ucznia)
Czas trwania	jedna godzina - edukacja polonistyczna

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne:
1, 6
środki dydaktyczne:
załącznik 1

Wprowadzenie do zajęć

1. Kalambury - Postać z bajki

Nauczyciel wyjaśnia uczniom, że w tej zabawie nie używając słów mają przedstawić ruchem, gestem, mimiką postać z bajki, którą wylosują. Pozostałe dzieci mają odgadnąć, o jaką postać chodzi.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

1. Na osobnych karteczkach nauczyciel przygotowuje nazwy postaci z bajek, np.: Kopciuszek, Śpiąca Królewna, Kot w butach, Czerwony Kapturek, Kaczka Dziwaczka, Królewna Śnieżka
2. Zabawa rozwija myślenie twórcze i wyzwala pozytywne emocje.

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM:

Po odgadnięciu postaci uczniowie, którzy znają treść bajki mogą opowiedzieć jej fragment.

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM SZEŚCIOLETNIM:

Dzieciom, które mają problemy z czytaniem, nauczyciel powinien dodatkowo przygotować ułatwienie w formie ilustracji danej postaci - załącznik nr 1.

2. Rozmowa z uczniami:

- *Jak czuliście się w tej zabawie?*
- *Czy lepiej jest pokazywać, czy raczej opowiadać?*

Zajęcia właściwe

1. Zabawa słowami

Uczniowie zapisują hasło - ZABAWA SŁOWAMI, które tworzą z pierwszych głosek podanych obrazków. Karta pracy nr 1.

2. Uczniowie otrzymują kartę pracy nr 2. Zadaniem ich jest zapisanie wyrazu na każdą literę.

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM:

Uczniowie, którzy wykonali zadanie szybciej, mogą dopisać jeszcze kilka innych wyrazów.

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne:
2, 3, 4, 5, 6

środki dydaktyczne:
karty pracy nr 1-4

3. Zabawa w parach - „Jaka to litera?”

Jedno dziecko siada za drugim i pisze mu palcem na plecach literę, a zadaniem siedzącego z przodu jest odgadnięcie, jaka to litera i podanie wyrazu zaczynającego się na odgadniętą literę.

4. Zabawa „Rozszyfruj wyraz”.

Zadaniem uczniów jest zapisanie wyrazów z zakodowanych liter. Karta pracy nr 3.

5. Wykreślanka

Zadaniem uczniów jest wykreślić wyraz, który nie pasuje do pozostałych. Karta pracy nr 4.

Podsumowanie zajęć

Zabawa „Ostatnia - pierwsza”.

Dzieci siadają na dywanie w kręgu. Nauczyciel wyjaśnia, że zabawa polega na podaniu słowa zaczynającego się na ostatnią głoskę słowa poprzedniego. Kto się pomyli lub nie poda odpowiedzi odpada z zabawy, np.: rower - rama - aparat - traktor.

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne:
2, 6

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

KARTA PRACY NR 1 sc. 1/85

Z pierwszych głosek podanych obrazków utwórz i zapisz hasło.

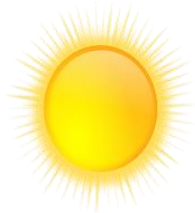

KARTA PRACY NR 2 sc. 1/85

Napisz wyraz rozpoczynający się na podaną literę.

a _____

ł _____

b _____

m _____

c _____

n _____

d _____

o _____

e _____

p _____

f _____

r _____

g _____

s _____

h _____

t _____

i _____

u _____

j _____

w _____

k _____

z _____

l _____

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

KARTA PRACY NR 3 sc. 1/85

Rozszyfruj litery według kodu i zapisz wyrazy.

									
N	I	K	R	O	W	T	A	Y	S

KARTA PRACY NR 4 sc. 1/85

Wykreśl wyraz, który nie pasuje do pozostałych.

mama, brat, siostra, rower, babcia, tata

tulipan, stokrotka, róża, klocek, fiótek

samochód, miś, lalka, klocki, zeszyt, domino

Warszawa, Kraków, Wisła, Lublin, Poznań

kubek, talerz, młotek, szklanka, łyżka, miska

gumka, ołówek, flamastry, linijka, deska, pióro

lekarz, strażak, policjant, wujek, pielęgniarka

ZAŁĄCZNIK 1 sc. 1/85

Śpiąca Królowna

Królowna Śnieżka

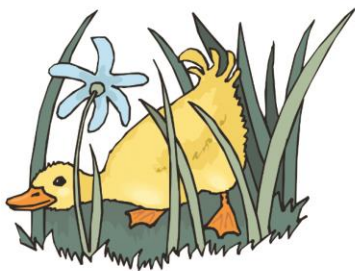
Kot w butach

Czerwony Kapturek

Kaczka Dziwaczka

Kopciuszek

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/86

Tytuł	Zabawieni dodawaniem
Kształtowane kompetencje	matematyczne, interpersonalne i społeczne
Cele zajęć	<p>OGÓLNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - utrwalenie umiejętności dodawania liczb w zakresie 20. - rozwijanie współpracy z innymi w zabawie i nauce szkolnej. <p>OPERACYJNE:</p> <p>uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wyznacza sumę dowolnych dwóch lub trzech składników w zakresie 20, 2) identyfikuje ilość usłyszanych dźwięków w określonej sekwencji i potrafi podać ich sumę, 3) wyznacza sumę rachując na zbiorach zastępczych w postaci palców, 4) współpracuje z innymi podczas rozwiązywania zadań, 5) rozumie i respektuje zasady gier i zabaw.
Metody pracy	podające (wyjaśnienie, komentarz), praktyczne (ćwiczenia przedmiotowe), aktywizujące (gry dydaktyczne)
Formy pracy	zbiorowa, grupowa, w parach, indywidualna
Środki dydaktyczne	bębenki, kastaniety, karta pracy nr 1 (jedna na dwoje uczniów, wydrukowana w miarę możliwości na grubym kartonie), nożyczki, kartki
Czas trwania	jedna godz. - edukacja matematyczna

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja matematyczna
cele operacyjne:
1, 2, 4, 5
środki dydaktyczne:
(ewentualnie)
- bębni
- kastaniety

Wprowadzenie do zajęć

Rytmiczne dodawanie

Troje uczniów siada przy stoliku twarzą do pozostałej części klasy. Pierwszy uczeń rytmicznie uderza dowolną ilość razy o blat stołu, podobnie robi uczeń drugi. Zadaniem trzeciego dziecka jest wystukanie o blat ławki sumy usłyszanych dźwięków. Pozostałe dzieci kontrolują poprawność wykonanego działania.

WSKAZÓWKI METODYCZNE:

1. W celu urozmaicenia ćwiczenia można wykorzystać instrumenty muzyczne, np. bębenek, czy kastaniety. Uczniowie mogą też klaskać lub tupać.
2. Ćwiczenie to doskonale kształtuje percepcję, pamięć i uwagi słuchową.

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM:

Nauczyciel może zwiększyć liczbę uczniów wystukujących składniki działania.

Zajęcia właściwe

1. Bitwa na palce

Uczniowie dobierają się w pary. Na słowo START wystawiają wybraną przez siebie liczbę palców. Wygrywa ta osoba z pary, która jako pierwsza poda sumę wszystkich wystawionych palców.

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM SZESĆCIOLETNIM:

Łatwiejszym wariantem tej gry będzie zabawa polegająca na tym, że nauczyciel zapisuje na tablicy wybraną liczbę. Pierwsze dziecko z pary pokazuje jeden jej składnik na palcach, zaś dziecko drugie musi pokazać taką liczbę palców, by ich suma była zgodna z liczbą zapisaną na tablicy.

2. Loteryjka

Uczniowie dobierają się w pary. Każdy z nich układa przed sobą planszę do gry z karty pracy nr 1 (należy wydrukować jedną kartę pracy na parę, najlepiej na grubym kartonie), pojedyncze kartoniki zaś uczniowie mieszają i układają w stosie rewersem do góry. Grę rozpoczyna młodszy gracz. Losuje on ze stosu jeden kartonik, na którym jest zapisana pewna liczba. Następnie sprawdza, czy jest ona sumą zapisanych na jego planszy działań, jeśli tak kładzie ją na danym działaniu, jeśli nie odkłada na spód stosu z kartonikami. Podobną czynność wykonuje kolejny gracz. Wygrywa osoba, która pierwsza zapełni kartonikami wszystkie 9 pól na swojej planszy.

Podsumowanie zajęć

Wynik w górę!

Nauczyciel zapisuje na tablicy w rozsypance liczby od 0 do 20. Po prawej stronie tablicy (najlepiej innym kolorem kredy) zapisuje symbol dodawania oraz znak równości. Uczniowie siedzą w ławkach. Mają przed sobą kartki papieru i mazak. Nauczyciel wskazuje zapisaną na

edukacja matematyczna
cele operacyjne:
1, 3, 4, 5

edukacja matematyczna
cele operacyjne:
1, 4, 5
środki dydaktyczne:
- karta pracy nr 1
- nożyczki

edukacja matematyczna
cele operacyjne:
1, 5
środki dydaktyczne:
- mazaki
- kartki

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

tablicy liczbę (nic przy tym nie mówi), symbol dodawania, kolejną liczbę i w końcu znak równości. Uczniowie wpisują sumę na kartkę i podnoszą wynik do góry.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Zapisywanie sumy na kartce sprawia, że wszyscy uczniowie rozwiązują równanie we własnym tempie. Kiedy nauczyciel poleca uczniom rozwiązanie działania na głos, zwykle odpowiada jeden lub kilku najzdolniejszych uczniów, przez co pozostała część klasy zostaje niejako „zwolniona” z podawania odpowiedzi.

KARTA PRACY NR 1 sc. 1/86

BINGO

$8+4=$

$13+6=$

$4+11=$

$18+2=$

$5+9=$

$7+12=$

$6+5=$

$12+1=$

$11+5=$

BINGO

$3+13=$

$6+12=$

$3+8=$

$4+8=$

$5+9=$

$11+2=$

$6+9=$

$7+13=$

$9+8=$

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

12	19	15
20	14	19
11	13	16

16	18	11
12	14	13
15	20	17

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/87

Tytuł	W co jeszcze bawić się powietrzem?
Kształtowane kompetencje	matematyczne, interpersonalne i społeczne, naukowe
Cele zajęć	<p>OGÓLNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zapoznanie dzieci z wybranymi właściwościami powietrza, - kształtowanie i rozwijanie myślenia naukowego oraz postaw badawczych. <p>OPERACYJNE:</p> <p>uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) rozumie pojęcie „środki lokomocji”, wymienia je, 2) zna i rozumie niektóre właściwości powietrza, 3) poprawnie formułuje wnioski płynące z doświadczeń, 4) potrafi samodzielnie przeprowadzić doświadczenie, 5) ozdabia szablon według własnego pomysłu, 6) aktywnie uczestniczy w zabawach ruchowych
Metody pracy	podające (pogadanka), praktyczne (ćwiczenie laboratoryjne)
Formy pracy	zbiorowa, w parach, indywidualna
Środki dydaktyczne	Ilustracja przedstawiająca balon (załącznik 1), miski z gorącą i zimną wodą, plastikowe butelki, balony po dwa dla każdego dziecka, szablon balonika - karta pracy nr 1
Czas trwania	dwie godziny, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja polonistyczna - 15 minut, - edukacja przyrodnicza - 45 minut, - edukacja plastyczna - 15 minut, - wychowanie fizyczne - 15 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne: 1
środki dydaktyczne:
załącznik 1

Wprowadzenie do zajęć

1. Rozmowa z uczniami na podstawie ilustracji przedstawiającej balon (załącznik nr1):

- *Co przedstawia ilustracja?*
- *Czy lot balonem jest popularnym środkiem lokomocji?*
- *Które ze środków lokomocji cieszą się największym zainteresowaniem wśród podróżujących i dlaczego?*
- *Dokąd chcielibyście polecieć balonem?*

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Należy w miarę potrzeby wyjaśnić uczniom pojęcie „środki lokomocji”.

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

Uczniowie mogą podać różne znaczenia słowa „balon”.

Zajęcia właściwe

2. Eksperyment

Etap 1.

Próba odpowiedzi na pytanie: *Dlaczego balony, którymi mogą latać ludzie unoszą się w powietrzu?*

Przewidywana odpowiedź dzieci: *W koszu pali się ogień.*

Pytanie nauczyciela:

- *Jak myślicie, co się dzieje z powietrzem gorącym, a co z zimnym?*
- *Czy tak samo się zachowuje?*

Nauczyciel wspólnie z uczniami omawia ich propozycje.

Etap 2.

Zaraz sprawdzimy, czy macie rację. Potrzebne nam będą: miski z gorącą i zimną wodą, plastikowe butelki, balony.

Wykonanie: *Na butelkę nałóż balon, włóż do miski z gorącą wodą.*

Dzieci spontanicznie mówią, że balon rośnie. Następnie przetóż butelkę z balonem do miski z zimną wodą. Obserwuj, co dzieje się z balonem.

Etap 3.

Przewidywana odpowiedź dzieci: *Balon najpierw się rozszerzył, a potem zmalął.*

Etap 4.

Komentarz naukowy:

W zanurzonej w misce z ciepłą wodą butelce powietrze podgrzewa się, rozszerza się

edukacja
przyrodnicza
cele operacyjne:
2, 3, 4
środki dydaktyczne:
- miski z gorącą i
zimną wodą,
- plastikowe butelki,
- balony po 2 dla
każdego dziecka

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

i wpływa do balonu, który zwiększa swoją wielkość (objętość). W misce z zimną wodą powietrze w butelce ochładza się, kurczy, wpływa do balonu, który zmniejsza swoją objętość.

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM SZEŚCIOLETNIM

Łatwiejszym wariantem dla uczniów sześcioletnich będzie praca w parach.

KOMENTARZ PANA OD PRZYRODY

Podczas zajęć uczniowie poznają jedną z właściwości fizycznych powietrza atmosferycznego zależną od temperatury: rozszerzanie się (zwiększanie objętości) powietrza atmosferycznego przy podwyższaniu temperatury oraz kurczenie się (zmniejszanie się jego objętości) przy schładzaniu. Aby zobrazować ten proces dla lepszego jego zrozumienia można przyrównać powietrze do człowieka: kiedy jest mu gorąco, to rozkłada ręce, rozciąga ciało (by się schłodzić) - jest go jakby „więcej”, jest jakby szerszy. Kiedy zaś jest zimno, opłatamy ręce wokół ciała, przykucamy, kurczymy się. Dodatkowym eksperymentem, który można przeprowadzić, jeśli zajęcia będą w okresie chłodnym, to pustą zakręconą plastikową butelkę wystawiamy za okno (najlepiej w mroźny dzień - proces przebiegnie szybko) i po pewnym czasie zabieramy do klasy - butelka będzie skurczona, bo skurczyło się w niej powietrze i odkształciło butelkę.

Oprócz wspomnianej właściwości powietrza zajęcia te mogą zobrazować proces konwekcji (unoszenia się) ciepłego powietrza (np. wykorzystywany w balonach) oraz opadania zimnego (obserwowany np. w ściełających się mgłach w dolinach) oraz zmianę ciężkości powietrza zależną od temperatury. Ciepłe powietrze jest lżejsze i unosi się ku górze, zaś zimne jest cięższe i opada na dół. Proces ten, ruch powietrza ciepłego i zimnego oraz unoszenie się i opadanie, można również zaobserwować w klasie (lub w domu) w sezonie zimnym otwierając okno: przykładając rękę (lub zapaloną świeczkę) wyczuwamy (obserwujemy) ruch zimnego powietrza u dołu okna do wewnątrz domu (możemy też poczuć na stopach chłodny powiew), zaś u góry okna ciepłe powietrze uchodzi na dwór.

edukacja
plastyczna
cele operacyjne: 5
środki dydaktyczne:
karta pracy nr 1

wychowanie
fizyczne
cele operacyjne: 6

3. „Balonik”

Praca plastyczna - ozdabianie szablonu balonika według pomysłów dzieci na karta pracy nr 1.

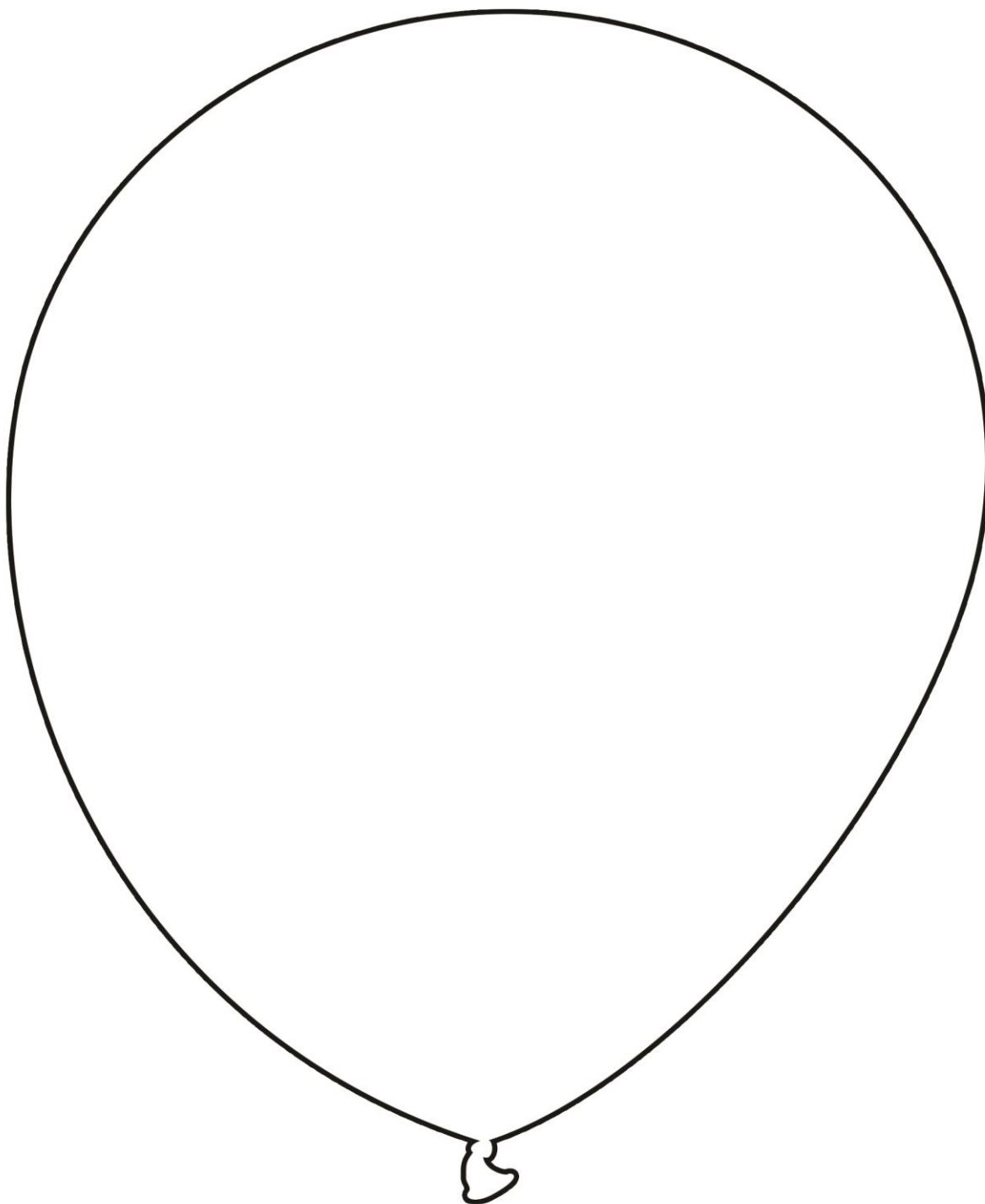
Podsumowanie zajęć

4. Zabawa ruchowa „Baloniku nasz malutki”.

KARTA PRACY NR 1 sc. 1/87

Ozdób i pokoloruj balon według własnego pomysłu.

ZAŁĄCZNIK 1 sc. 1/87

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/88

Tytuł	Polska w Europie
Kształtowane kompetencje	polonistyczne, interpersonalne i społeczne, naukowe
Cele zajęć	<p>OGÓLNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zdobycie wiedzy na temat związków Polski z Europą, - poszerzenie wiedzy na temat Unii Europejskiej. <p>OPERACYJNE:</p> <p>uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) opisuje położenie Polski w Europie i w świecie, korzystając z dostępnych map, 2) formułuje pytania dotyczące Europy i związków Polski z Europą, 3) wskazuje tematy (zagadnienia), które najbardziej go interesują lub w zakresie których nie dysponuje wystarczającą wiedzą, 4) ustala zasady pracy nad projektem badawczym, 5) współpracuje z innymi członkami zespołu, 6) planuje swoje działania, określając termin ich realizacji, 7) opracowuje strategię poszukiwania informacji w zakresie interesującego go problemu, 8) dostosowuje metody prezentacji informacji do wybranego pytania problemowego, 9) prezentuje efekty własnej pracy na forum, 10) ocenia efekty pracy własnej i innych osób, 11) zna symbole narodowe i rozpoznaje hymny wybranych krajów europejskich, 12) zna nazwy kilku państw europejskich w języku angielskim, 13) rozwija sprawność motoryczną ręki poprzez wycinanie
Metody pracy	podające (pogadanka, opis, wyjaśnienie), praktyczne (metoda projektu badawczego), aktywizujące (mapa myśli)
Formy pracy	zbiorowa, grupowa, w parach, indywidualna
Środki dydaktyczne	karty pracy nr 1-3, atlasy, mapy, tablety, karta pracy <i>English Ant</i> 35, klej, nożyczki
Czas trwania	sześć godzin 30 minut (orientacyjny czas realizacji projektu podczas kilku zajęć), w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja polonistyczna - jedna godzina, - edukacja matematyczna - jedna godzina, - edukacja przyrodnicza - jedna godzina, - edukacja społeczna - 30 minut, - edukacja muzyczna - 30 minut, - edukacja plastyczna - 30 minut, - język angielski - 30 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja
przyrodnicza
cele operacyjne: 1

środki
dydaktyczne:
-mapy polityczne i
fizyczne świata i
Europy,
- atlasy,
- tablety

Wprowadzenie do zajęć

1. Gdzie leży Polska?

Uczniowie wspólnie z nauczycielem oglądają mapę Europy i świata. Ich zadaniem jest udzielić jak największej liczby odpowiedzi na pytanie: *Gdzie leży Polska?* Uczniowie mogą kolejno zgłaszać swoje propozycje, pilnując tego, aby nie powtarzać wypowiedzi kolegów i koleżanek.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Ćwiczenie to pobudza myślenie twórcze (transformacje myśli). W przypadku trudności z generowaniem pomysłów, można podać uczniom przykłady różnych odpowiedzi:

- *Polska leży u wybrzeży Morza Bałtyckiego.*
- *Polska leży w Europie.*
- *Polska leży w Europie Środkowej.*
- *Polska leży obok Niemiec.*

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

Dodatkowym zadaniem dla uczniów zdolnych lub szczególnie zainteresowanych tematyką może być znalezienie odpowiedzi na pytanie: *Czy Polska zawsze leżała w tym samym miejscu? Czy granice Polski zmieniały się na przestrzeni dziejów?*

edukacja
polonistyczna,
edukacja
przyrodnicza
cele operacyjne: 2
środki
dydaktyczne:
- tablica,
- kreda

Zajęcia właściwe

2. Stworzenie sieci tematycznej projektu.

Nauczyciel informuje uczniów, że temat, którym będą się dziś zajmować, brzmi: *Polska w Europie*. W oparciu o tak sformułowane zagadnienie, nauczyciel stara się podczas swobodnej rozmowy z uczniami zdiagnozować obszary, które mogą ich w sposób szczególnie zainteresować lub też nie są właściwie przez nich poznane (niska wiedza w danym zakresie). W ten sposób zostaje opracowana na tablicy sieć tematyczna projektu.

Pytania pomocnicze do zadania uczniom:

- *Jakie inne państwa leżą w Europie?*
- *Czym jest Unia Europejska?*
- *Czy Europa i Unia Europejska to to samo?*
- *Jakimi językami mówią Europejczycy?*
- *Jak kiedyś wyglądała Europa?*
- *Czy Polska zawsze należała do Unii Europejskiej?*
- *Jakie Państwa sąsiadują z Polską?*
- *Co Europejczycy mają ze sobą wspólnego?*
- *Czy dobrze jest być Europejczykiem?*
- *Czy Europa jest najbardziej zaludnionym kontynentem?*

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

Powyższe pytania mają pomóc nauczycielowi zdiagnozować obszary sieci tematycznej, które będą realizowane w projekcie. Kryteria, którymi powinien kierować się nauczyciel podczas tworzenia sieci tematycznej:

- brak wiedzy uczniów w danym zakresie,
- szczególne zainteresowanie danym obszarem,
- aktualność danego tematu (zgodność z doniesieniami medialnymi, aktualnymi debatami publicznymi, do których mogą mieć dostęp za pomocą mediów również dzieci).

Przykładowa sieć tematyczna:

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Praca metodą projektu badawczego wymaga od nauczyciela elastycznego podejścia do scenariusza zajęć. To potrzeby poznawcze uczniów, ich zainteresowania stanowią punkt wyjścia do realizacji projektu. Projekt nie powinien być z góry narzuconą koncepcją pracy grupowej uczniów (w której od początku określone są przez prowadzącego zajęcia cele, metody i formy pracy, a także sposoby oceny efektów pracy), gdyż traci swój pragmatyczny charakter - nie jest odpowiedzią na aktualne oczekiwania wykonawców projektu. Stąd prezentacja scenariusza zajęć wykorzystującego metodę projektu zawiera jedynie przykładowy przebieg zajęć, który należy traktować bardziej jako model postępowania dydaktycznego niż algorytm kroków do powtórzenia w klasie.

3. Ustalenie zasad pracy.

Nauczyciel informuje uczniów, że dzisiejszy temat „Polska w Europie” będzie realizowany przez nich z wykorzystaniem metody projektu, w której najbardziej liczy się ich zaangażowanie i umiejętność pracy w zespole. Celem zajęć jest wspólne znalezienie odpowiedzi na pytania zamieszczone w sieci tematycznej na tablicy, przy czym każdy zespół zajmie się innym pytaniem lub kilkoma.

edukacja społeczna
cele operacyjne:
3, 4
środki dydaktyczne:
- tablica
- karta pracy nr 1

Etapy ustalania zasad realizacji projektu:

- Ustalenie tematu projektu. Nauczyciel przypomina temat zajęć i pyta uczniów, czy temat projektu będzie brzmiał tak samo, czy też chcą go zmienić tak, aby lepiej odpowiadał temu, co jest zapisane na tablicy. Pytania pomocnicze kierowane do uczniów: *Jak inaczej mógłby brzmieć temat projektu? Jakie są Wasze propozycje?*
- Uczniowie wspólnie ustalają ostateczne brzmienie tematu projektu, np. *Nasi sąsiedzi Europejczycy.*
- Podział na grupy tematyczne. Uczniowie dzielą się na grupy (najlepiej w sposób losowy) i wybierają sobie tematy, którymi chcą się zająć (jedno lub więcej niż jedno pytanie z sieci tematycznej). Nie wszystkie pytania zawarte w sieci tematycznej muszą zostać uwzględnione przez grupy. Ważne, aby wybrane tematy nie powtarzały się (można wykorzystać ten etap realizacji do projektu jako ćwiczenie negocjacyjne).
- Określenie terminu realizacji projektu. Nauczyciel informuje uczniów, że projekt będzie realizowany przez kilka zajęć, a także będzie wymagał pracy w domu. Uczniowie określają przybliżony czas potrzebny im do znalezienia odpowiedzi na wybrane pytania i przygotowania w jakiejś atrakcyjnej formie prezentacji efektów wykonanej pracy (np. w formie gazetki, wystawy prac, miniprezentacji, opowiadania). Propozycje zapisywane są na tablicy, np. *dwa tygodnie, cały miesiąc, dwa miesiące.* Uczniowie głosują nad każdą propozycją, zliczają głosy i ustalają ostateczny termin realizacji projektu.
- Ustalenie w grupach metod pracy i poszukiwania informacji. Uczniowie zastanawiają się w zespołach, w jaki sposób mogą zdobyć interesujące ich informacje. Nauczyciel uważnie obserwuje działania zespołów i pomaga im w wyborze właściwego źródła informacji.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Celem otwarcia uczniów na poszukiwanie odpowiednich metod i środków realizacji projektu nauczyciel może przeprowadzić „burzę mózgów”. Rozpoczyna od pytania: *Co robią ludzie, kiedy czegoś nie wiedzą?*

Uczniowie zgłaszają swoje propozycje, a nauczyciel zapisuje je na tablicy. Następnie wspólnie omawiane są plusy i minusy każdej metody pozyskiwania informacji, a na zakończenie wybierane są najbardziej odpowiednie do tematu realizowanego przez dany zespół.

Przykładowe metody pracy:

Pytanie lub temat	Metoda zdobywania wiedzy
Kto graniczy z Polską?	atlasy, mapy, portale internetowe, wywiad z rodzicami
Co warto zobaczyć w Europie?	przewodniki turystyczne, zasoby internetowe, ankiety wśród mieszkańców miejscowości, pocztówki
Jakie mają symbole narodowe?	zasoby internetowe, atlas, encyklopedie tematyczne, wydarzenia sportowe, wywiad z urzędnikiem

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

- Ustalenie w grupach sposób prezentacji wyników pracy. Uczniowie zastanawiają się nad najbardziej atrakcyjną i odpowiednią do tematu formą zaprezentowania innym osobom efektów poszukiwań. Nauczyciel wspomaga ich poprzez pytania naprowadzające:
  - *W jaki sposób lubicie się uczyć?* (robienie rysunków, tabelki, słuchanie muzyki)
  - *Jakie działania w klasie są według Was najbardziej pomocne przy zdobywaniu przez Was wiedzy o świecie?* (przedstawienia, notatki, tabelki, wykresy, mapy myśli, prezentacje multimedialne)

Przykładowe metody pracy:

Pytanie lub temat	Metoda zdobywania wiedzy
Kto graniczy z Polską?	rysunek z mapą, puzzle, tabelka, wykres
Co warto zobaczyć w Europie?	wycieczka placem po mapie, przedstawienie <i>Podróż po Europie</i> , zaproszenie gościa, wystawa prac plastycznych z ilustracjami wybranych miejsc
Jakie mają symbole narodowe?	prezentacja multimedialna, wystawa prac plastycznych, mapa z flagami państw, koncert hymnów narodowych

- Ustalenie na forum klasy sposobów oceniania efektów pracy. Pytania naprowadzające kierowane do uczniów:
  - *W jaki sposób będziecie sami oceniać efekty własnej pracy?*
  - *W jaki sposób ocenicie efekty pracy Waszych kolegów i koleżanek?*
  - *Co według Was powinno być oceniane: efekt pracy, włożona energia, praca w zespole, praca w domu?*

Uczniowie zgłaszają swoje propozycje, a nauczyciel zapisuje je na tablicy. Wspólnie dyskutują nad poszczególnymi kryteriami oceny i ustalają jej ostateczny kształt. Przy ocenianiu wykorzystane będą symbole graficzne pokazujące mrówkę Eurekę na podium: na pierwszym, drugim i trzecim miejscu, co oznacza:

- mrówka Eureka na pierwszym miejscu - *Najwyższa ocena, lepiej już się nie dało*
- mrówka Eureka na drugim miejscu - *Wysoka ocena, można jednak coś ulepszyć*
- mrówka Eureka na trzecim miejscu - *Dobra robota, kilka rzeczy trzeba jednak poprawić.*

Przykładowe metody pracy:

Kryterium wybrane przez uczniów	Ocena w formie symbolu
zaangażowanie	mrówka Eureka na I, II lub III miejscu
współpraca zespołu	
ilość zdobytych informacji	
praca włożona w przygotowanie prezentacji efektów pracy zespołu	

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Wprowadzenie trzystopniowej oceny efektów pracy uczniów jednoznacznie pozytywnie skojarzone z trzema stopniami na podium ma za zadanie docenić pracę każdego ucznia zaangażowanego w realizację projektu. Dla uczniów w klasach I-III samodzielne zdobywanie informacji i dodatkowo opracowanie atrakcyjnej prezentacji efektów własnych poszukiwań wymaga dużego wysiłku poznawczego i emocjonalnego, stąd kluczowe jest stworzenie w umyśle dziecka pozytywnych konotacji związanych z metodą projektu badawczego.

edukacja przyrodnicza,
edukacja polonistyczna,
edukacja plastyczna,
zajęcia komputerowe
cele operacyjne:
8, 9

środki dydaktyczne:
- tablety,
- brystol,
- rekwizyty
- karta pracy nr 2

4. Realizacja projektu

Projekt realizowany jest podczas zajęć w szkole, a także w ramach pracy domowej. Nauczyciel wspólnie z uczniami ustala, w jakie dni będą odbywały się zajęcia dotyczące projektu. W tym celu wykorzystuje kalendarz zamieszczony w karcie pracy nr 2.

5. Prezentacja efektów projektu

Prezentacja efektów pracy zespołów może odbyć się w jednym dniu (np. podczas bloku dwugodzinnych zajęć). Można również zorganizować prezentację w ramach spotkania informacyjnego dla rodziców, minikonferencji dla wszystkich uczniów klas I-III, gazetki szkolnej, wystawy ściennej.

6. Ocena efektów pracy

Uczniowie oceniają swoje zaangażowanie w projekt, wybierając odpowiedni symbol graficzny. Omawiają również prezentacje innych zespołów. Nauczyciel gratuluje wszystkim efektów kilkutygodniowej pracy i przedstawia swoją ocenę dotyczącą zarówno poszczególnych zespołów, jak i ich członków.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Aby uatrakcyjnić proces oceny wytworów, warto wykorzystać kartę pracy nr 3. Zespoły wzajemnie przygotowują sobie laurki.

edukacja społeczna
cele operacyjne:
10

środki dydaktyczne:
karta pracy nr 3

język angielski
cele operacyjne:
12, 13

środki dydaktyczne:
- karta pracy
English Ant 35,
- klej,
- nożyczki

7. English Ant 35

Uczniowie poznają nawy państw w języku angielskim i wklejają nawy państw obok ich flag.

Podsumowanie zajęć

8. Uczniowie uzupełniają zdania:

- *Największą ciekawostką, jakiej dowiedziałem się (dowiedziałam się) podczas realizacji projektu, było...*
- *W pracy metodą projektu najbardziej spodobało mi się...*
- *Europa jest...*
- *Polska jest...*

edukacja polonistyczna
cele operacyjne:
10

edukacja
przyrodnicza,
edukacja
muzyczna

cele operacyjne:
11

środki

dydaktyczne:

- mapa Europy,
- karteczki z flagami
wybranych państw,
- pliki muzyczne z
hymnami
narodowymi
wybranych państw

9. Sprawdzian wiedzy.

Nauczyciel przygotowuje karteczki z flagami wybranych krajów europejskich (np. sąsiadów Polski). Zadaniem uczniów jest rozmieszczenie ich w odpowiednich miejscach na mapie Europy. Następnie prezentuje uczniom poznane hymny narodowe. Ich zadaniem jest podanie nazw państw, których hymn został zaprezentowany.

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

KARTA PRACY NR 1 sc. 1/88

Uzupełnijcie ustalenia Waszego zespołu i całej klasy w odpowiednich miejscach w tabeli.

Temat projektu	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
Pytania, na jakie projekt odpowiada	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
Do kiedy realizujemy projekt?	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

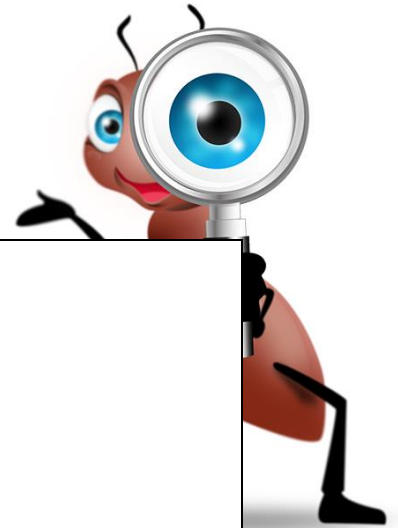
DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

<p>Jak realizujemy projekt? Co robimy?</p>	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
<p>W jaki sposób pokażemy wyniki naszej pracy?</p>	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
<p>W jaki sposób ocenimy wyniki naszej pracy oraz pracy kolegów i koleżanek?</p>	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

KARTA PRACY NR 2 sc. 1/88

W te dni pracujemy metodą projektu:

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

KARTA PRACY NR 3 sc. 1/88

Narysujcie odpowiedni symbol, który wyrazi Waszą ocenę pracy zespołu.

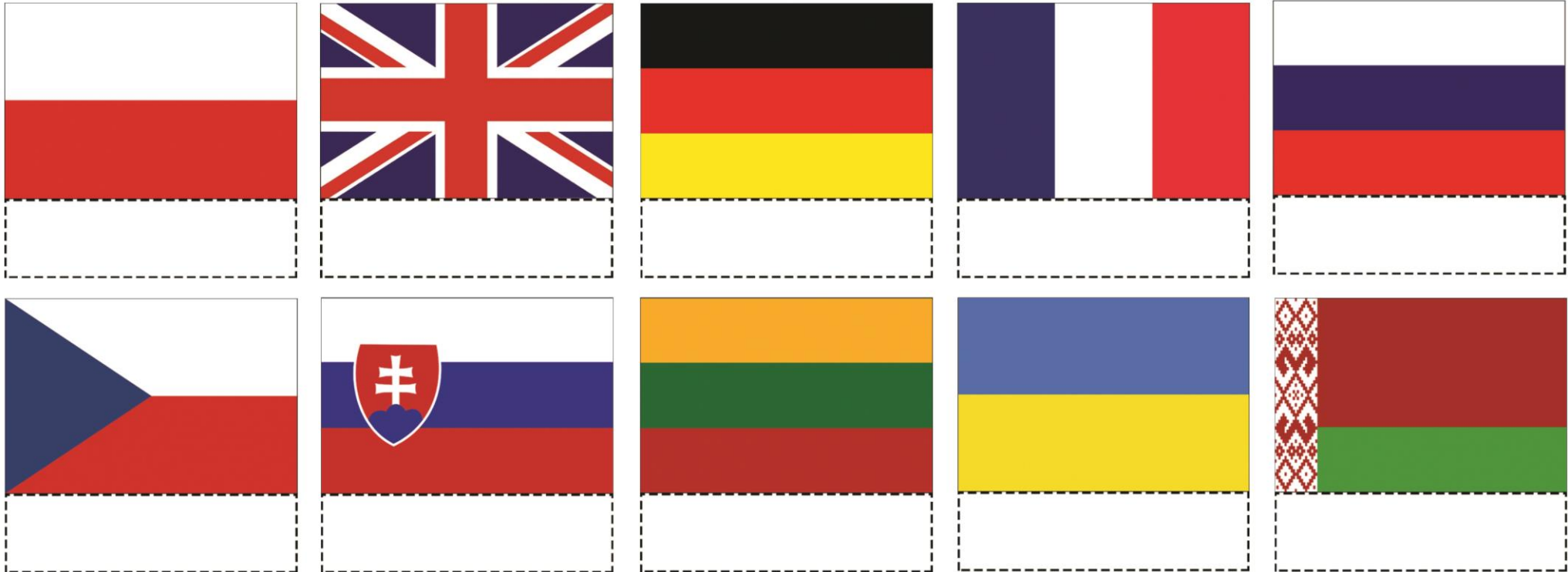
Członkowie ocenianego zespołu:	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
Czy członkowie zespołu dobrze współpracowali ze sobą?	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
Czy zespół przedstawił informacje w sposób interesujący?	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
Czy udało się zespołowi odpowiedzieć na wybrane pytanie?	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

ENGLISH ANT 35a sc. 1/88

Cut and glue.

France	Ukraine	Slovakia	Poland	Russia
Great Britain	Czech	Belarus	Lithuania	Germany

Write

F

_____

_____

_____

BY

_____

_____

_____

PL

_____

_____

_____

GB

_____

_____

_____

RUS

_____

_____

_____

LT

_____

_____

_____

D

_____

_____

_____

UA

_____

_____

_____

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/89

Tytuł	Moja mama
Kształtowane kompetencje	językowe, interpersonalne i społeczne, artystyczne, myślenie naukowe
Cele zajęć	<p>OGÓLNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwijanie myślenia dzieci poprzez różne formy aktywności: językową, matematyczną, zabawową, plastyczną, muzyczną i ruchową, - kształtowanie okazywania szacunku, miłości i przywiązania do mamy. <p>OPERACYJNE:</p> <p>uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wzbogaca słownictwo wokół wyrazu „dom”, 2) wykonuje portret mamy na podstawie opisu, 3) wykorzystuje zdjęcia do wykonania prezentacji, wystawy, 4) ustala zasady pracy nad projektem badawczym, 5) współpracuje z innymi członkami zespołu, 6) planuje swoje działania, określając termin ich realizacji, 7) opracowuje strategię poszukiwania informacji w zakresie interesującego go problemu, 8) dostosowuje metody prezentacji informacji do wybranego pytania problemowego, 9) prezentuje efekty własnej pracy na forum, 10) ocenia efekty pracy własnej i innych osób, 11) wypowiada się na temat wkładu włożonego w projekt, 12) opisuje mamę, 13) śpiewa poznane piosenki o mamie, 14) ocenia wartość projektu
Metody pracy	podające (pogadanka, opis, wyjaśnienie), praktyczne (elementy metody projektu badawczego), aktywizujące (mapa myśli)
Formy pracy	zbiorowa, grupowa, indywidualna
Środki dydaktyczne	karta pracy nr 1, zdjęcia rodziny, tablica, kreda, załączniki 1, 2
Czas trwania	sześć godzin (z uwzględnieniem prezentacji wyników pracy uczniów), w tym: edukacja polonistyczna - jedna godzina., edukacja matematyczna - jedna godzina, edukacja przyrodnicza - jedna godzina, edukacja społeczna - 30 minut, edukacja muzyczna - 30 minut, edukacja plastyczna - 30 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja:
polonistyczna,
społeczna
cele operacyjne: 1
środki
dydaktyczne:
karta pracy nr 1

Wprowadzenie do zajęć

1. Mój dom - burza mózgow

Uczniowie zapisują skojarzenia do hasła *mój dom* na szablonie domu zamieszczonym w karcie pracy nr 1. Następnie nauczyciel prosi, aby każde dziecko zaznaczyło osobę, uczucie, które są dla niego najważniejsze.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Nauczyciel wyjaśnia, że dla każdego z nas wiele osób w rodzinie jest ważnych. Często są to rodzice, dziadkowie, rodzeństwo, a nawet ciocia czy wujek, jednak osobą, której się bliżej przyjrzymy, będzie mama.

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

Dodatkowym zadaniem dla uczniów zdolnych lub szczególnie zainteresowanych tematyką może być wyszukanie w dostępnych źródłach (Internet, słowniki) słowa „mama” w innych językach.

edukacja:
polonistyczna,
przyrodnicza
cele operacyjne:
5, 6, 7, 8
środki
dydaktyczne:
- tablica,
- kreda,
- załączniki 1-2

Zajęcia właściwe

2. Stworzenie sieci tematycznej projektu

Nauczyciel informuje uczniów, że temat, którym będą się dziś zajmować, brzmi: *Moja mama*. W oparciu o tak sformułowane zagadnienie nauczyciel stara się podczas swobodnej rozmowy z uczniami zdiagnozować obszary, które mogą ich w sposób szczególny zainteresować lub też nie są właściwie przez nich poznane (niska wiedza w danym zakresie). W ten sposób zostaje opracowana na tablicy sieć tematyczna projektu.

Pytania pomocnicze do zadania uczniom:

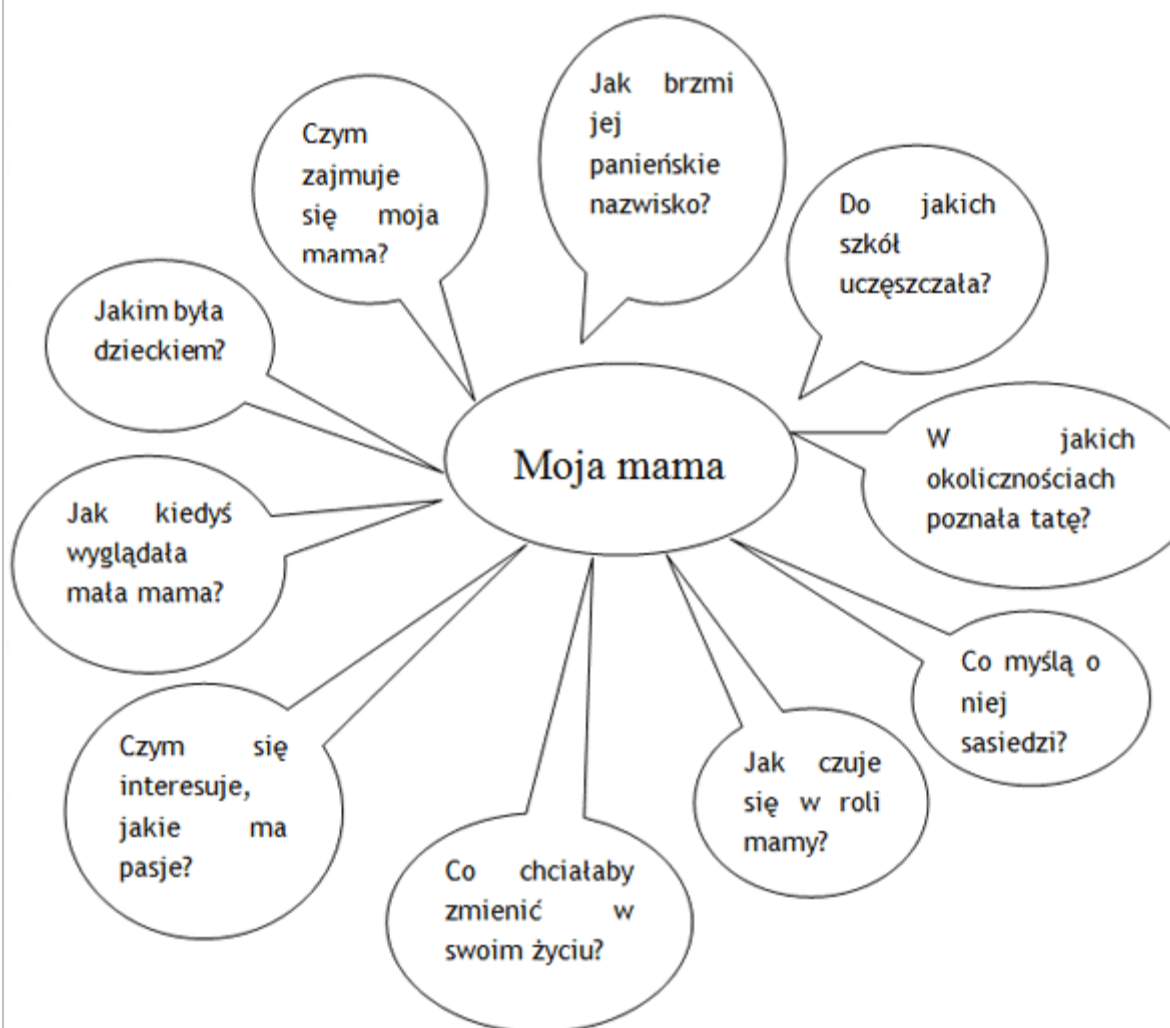
- *Czym zajmuje się moja mama?*
- *Jak brzmi jej panięskie nazwisko?*
- *Do jakich szkół uczęszczała?*
- *Jakim była dzieckiem?*
- *Jak kiedyś wyglądała mama?*
- *W jakich okolicznościach poznała tatę?*
- *Co myślę o niej sąsiedzi?*
- *Czym się interesuje, jakie ma pasje?*
- *Jak czuje się w roli mamy?*
- *Co chciałaby zmienić w swoim życiu?*

Powyższe pytania mają pomóc nauczycielowi zdiagnozować obszary sieci tematycznej, które będą realizowane w projekcie. Kryteria, którymi powinien kierować się nauczyciel podczas tworzenia sieci tematycznej:

- brak wiedzy uczniów w danym zakresie,
- szczególne zainteresowanie danym obszarem,
- aktualność danego tematu (zgodność z doniesieniami medialnymi, aktualnymi debatami publicznymi, do których mogą mieć dostęp za pomocą mediów również dzieci).

Przykładowa sieć tematyczna:

3. Ustalenie zasad pracy

Nauczyciel informuje uczniów, że dzisiejszy temat *Moja mama* będzie realizowany przez nich z wykorzystaniem elementów metody projektu, w której najbardziej liczy się ich zaangażowanie i umiejętność pracy. Celem zajęć jest znalezienie odpowiedzi na pytania zamieszczone na tablicy (w sieci tematycznej), przy czym każdy zespół zajmie się innym pytaniem lub kilkoma.

Etapy ustalania zasad realizacji projektu:

- Ustalenie tematu projektu. Nauczyciel przypomina temat zajęć i pyta uczniów, czy temat projektu będzie brzmiał tak samo, czy też chcą go zmienić tak, aby lepiej odpowiadał temu, co jest zapisane na tablicy. Pytania pomocnicze kierowane do uczniów: *Jak inaczej mógłby brzmieć temat projektu? Jakie są Wasze propozycje?*
- Uczniowie wspólnie ustalają ostateczne brzmienie tematu projektu, np. „Mama w oczach dziecka”.
- Podział na grupy tematyczne. Uczniowie dzielą się na grupy (najlepiej w sposób losowy) i wybierają sobie tematy, którymi chcą się zająć (jedno lub więcej niż jedno

pytanie z sieci tematycznej). Nie wszystkie pytania zawarte w sieci tematycznej muszą zostać uwzględnione przez grupy. Ważne, aby wybrane tematy nie powtarzały się (można wykorzystać ten etap realizacji do projektu jako ćwiczenie negocjacyjne).

- Określenie terminu realizacji projektu. Nauczyciel informuje uczniów, że projekt będzie realizowany przez kilka zajęć, a także będzie wymagał pracy w domu. Uczniowie określają przybliżony czas potrzebny im do znalezienia odpowiedzi na wybrane pytania i przygotowania w jakiejś atrakcyjnej formie prezentacji efektów wykonanej pracy (np. w formie gazetki, wystawy prac). Propozycje zapisywane są na tablicy, np. *dwa tygodnie*” *cały miesiąc*, *dwa miesiące*. Uczniowie głosują nad każdą propozycją, zliczają głosy i ustalają ostateczny termin realizacji projektu.
- Ustalenie w grupach metod pracy i poszukiwania informacji. Uczniowie zastanawiają się w zespołach, w jaki sposób mogą zdobyć interesujące ich informacje. Nauczyciel uważnie obserwuje działania zespołów i pomaga im w wyborze właściwego źródła informacji.

Przykładowe metody pracy:

Pytanie lub temat	Metoda zdobywania wiedzy
Czym się interesuje, jakie ma pasje?	wywiad z mamą, kolekcje, obserwacja
W jakich okolicznościach poznała tatę?	wywiady z mamą i tatą, fotografie
Jak kiedyś wyglądała moja mama?	wywiad z dziadkami czy rodzeństwem mamy, zdjęcia

- Ustalenie w grupach sposobu prezentacji wyników pracy. Uczniowie zastanawiają się nad najbardziej atrakcyjną i odpowiednią do tematu formą zaprezentowania innym osobom efektów poszukiwań. Nauczyciel wspomaga ich poprzez pytania naprowadzające:
  - *W jaki sposób lubicie się uczyć?* (robienie rysunków, tabelki, słuchanie muzyki)
  - *Jakie działania w klasie są według Was najbardziej pomocne przy zdobywaniu przez Was wiedzy o świecie?* (przedstawienia, notatki, tabelki, rysunki, mapy myśli, prezentacje multimedialne).

Przykładowe metody prezentacji informacji:

Pytanie lub temat	Metoda zdobywania wiedzy
Czym zajmuje się moja mama?	prezentacja multimedialna, notatki
Jakim była dzieckiem?	notatki
Jak kiedyś wyglądała moja mama?	prezentacja multimedialna, wystawa prac plastycznych, opis

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

- Ustalenie na forum klasy sposobów oceniania efektów pracy.

Pytania naprowadzające kierowane do uczniów:

- *W jaki sposób będziecie sami oceniać efekty własnej pracy?*
- *W jaki sposób ocenicie efekty pracy Waszych kolegów i koleżanek?*
- *Co według Was powinno być oceniane: efekt pracy, włożona energia, praca w zespole, praca w domu?*

Uczniowie zgłaszają swoje propozycje, a nauczyciel zapisuje je na tablicy. Wspólnie dyskutują nad poszczególnymi kryteriami oceny i ustalają jej ostateczny kształt. Przy ocenianiu wykorzystane będą symbole graficzne (załącznik 1) pokazujące mrówkę Eurekę na podium: na pierwszym, drugim i trzecim miejscu, co oznacza:

- mrówka Eureka na pierwszym miejscu - *Najwyższa ocena, lepiej już się nie dało,*
- mrówka Eureka na II miejscu - *Wysoka ocena, można jednak coś ulepszyć,*
- mrówka Eureka na III miejscu - *Dobra robota, kilka rzeczy trzeba jednak poprawić.*

Przykładowe kryteria oceny:

Kryterium wybrane przez uczniów	Ocena w formie symbolu
zaangażowanie	mrówka Eureka na pierwszym, drugim lub trzecim miejscu
współpraca zespołu	
ilość zdobytych informacji	
praca włożona w przygotowanie prezentacji efektów pracy	

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Wprowadzenie trzystopniowej oceny efektów pracy uczniów jednoznacznie pozytywnie skojarzone z trzema stopniami na podium, ma za zadanie docenić pracę każdego ucznia zaangażowanego w realizację projektu. Dla uczniów w klasach I-III samodzielne zdobywanie informacji i dodatkowo opracowanie atrakcyjnej prezentacji efektów własnych poszukiwań wymaga dużego wysiłku poznawczego i emocjonalnego, stąd kluczowe jest stworzenie w umyśle dziecka pozytywnych konotacji związanych z metodą projektu badawczego.

4. Realizacja projektu

Projekt realizowany jest podczas zajęć w szkole, a także w ramach pracy domowej. Nauczyciel wspólnie z uczniami ustala, w jakie dni będą odbywały się zajęcia dotyczące projektu.

5. Prezentacja efektów projektu

Prezentacja efektów pracy może odbyć się w ramach spotkania informacyjnego dla rodziców lub na zakończenie roku szkolnego, wystawy ściennej. Uczniowie mogą wykonać prace plastyczne z wykorzystaniem zdjęć, portretów rysowanych z opisu „Z życia mojej mamy” i wręczyć je mamom, zaśpiewać poznane piosenki o mamie.

6. Ocena efektów pracy

Uczniowie oceniają swoje zaangażowanie w projekt, wybierając odpowiedni symbol graficzny (załączniki 1-2). Omawiają również prezentacje innych uczniów. Nauczyciel gratuluje wszystkim efektów kilkutygodniowej pracy i przedstawia swoją ocenę dotyczącą zarówno poszczególnych zespołów, jak i ich członków.

Podsumowanie zajęć

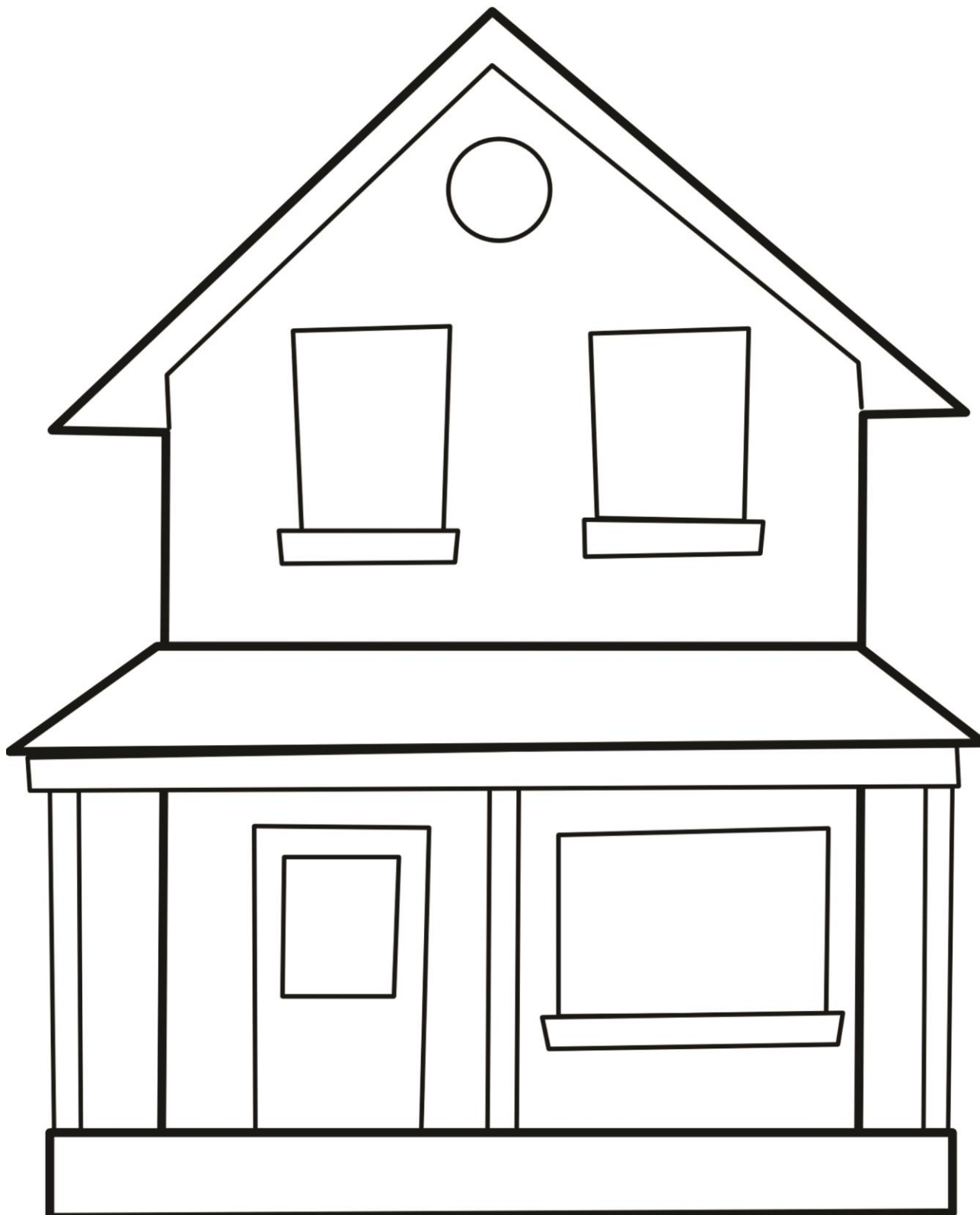
7. Uczniowie uzupełniają zdania:

- *Największą ciekawostką, jakiej dowiedziałem się (dowiedziałam się) podczas realizacji projektu, było...*
- *W pracy metodą projektu najbardziej spodobało mi się...*
- *Moja mama jest...*

KARTA PRACY NR 1 sc. 1/89

Wypisz wszystkie wyrazy, które kojarzą Ci się z Twoim domem.

ZAŁĄCZNIK 1 sc. 1/89

Eureka na pierwszym miejscu - *Najwyższa ocena, lepiej już się nie dało*

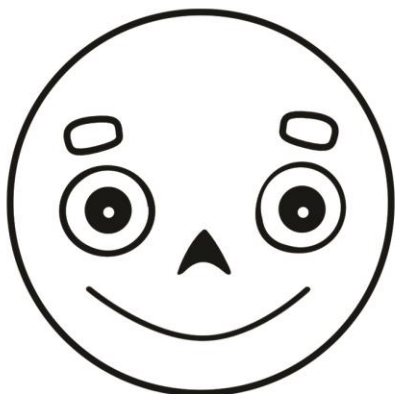
Eureka na drugim miejscu - *Wysoka ocena, można jednak coś ulepszyć*

Eureka na trzecim miejscu - *Dobra robota, kilka rzeczy trzeba jednak poprawić*

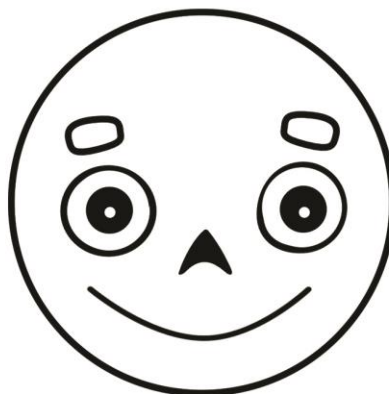

ZAŁĄCZNIK 2 sc. 1/89

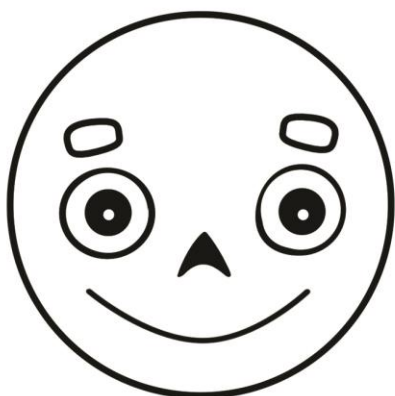
Dla chłopców

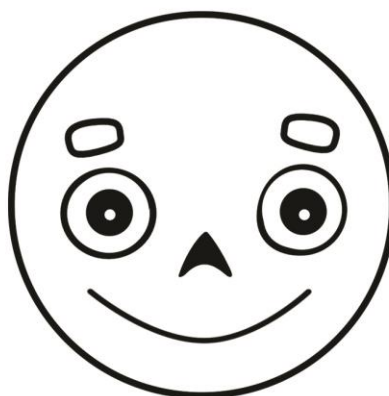
jestem z siebie zadowolony

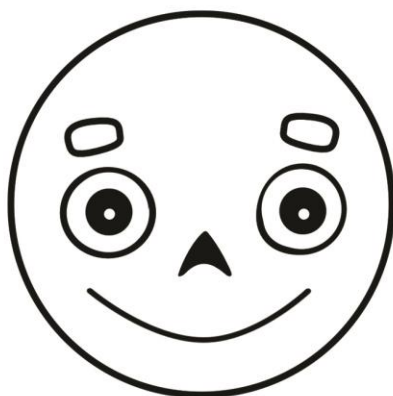
jestem z siebie zadowolony

jestem z siebie zadowolony

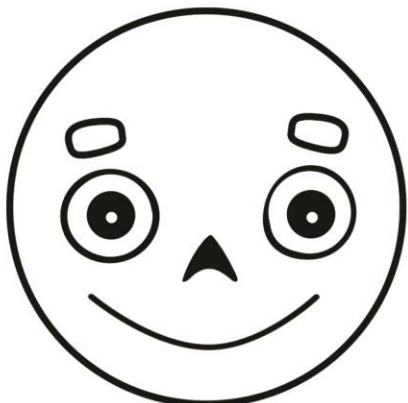
jestem z siebie zadowolony

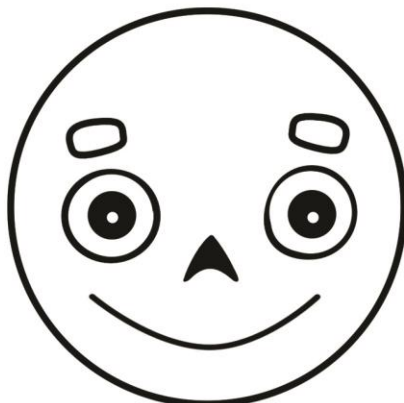
jestem z siebie zadowolony

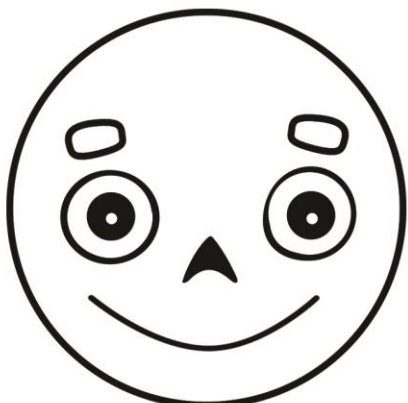
Dla dziewczynek

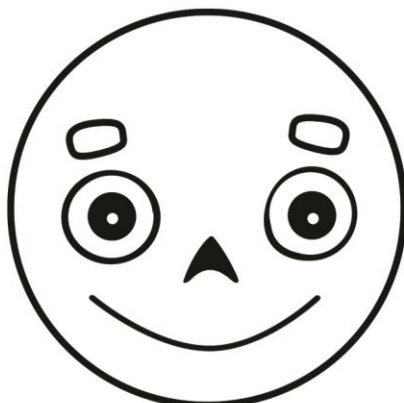
jestem z siebie zadowolona

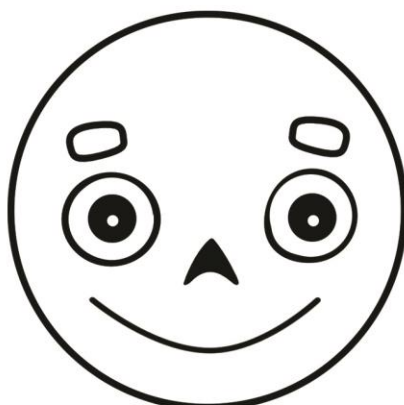
jestem z siebie zadowolona

jestem z siebie zadowolona

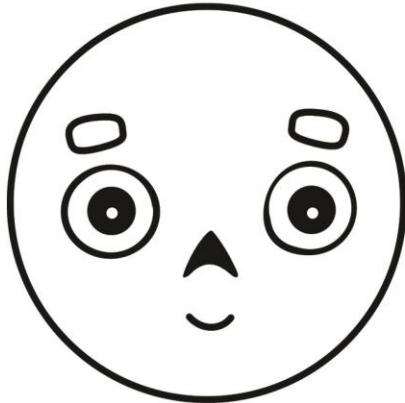
jestem z siebie zadowolona

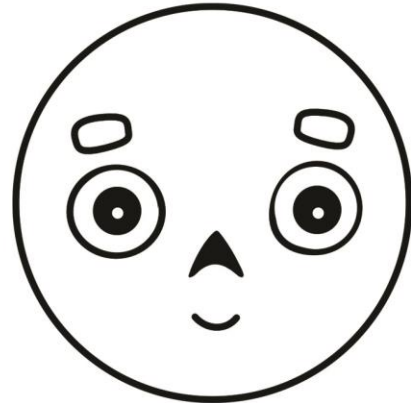
jestem z siebie zadowolona

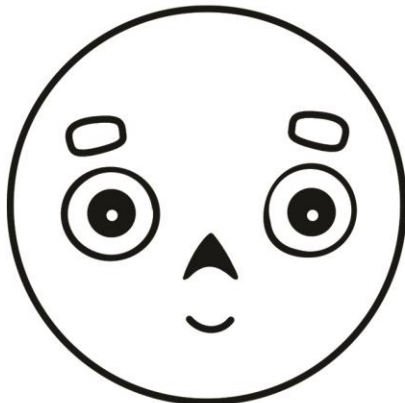
Dla chłopców

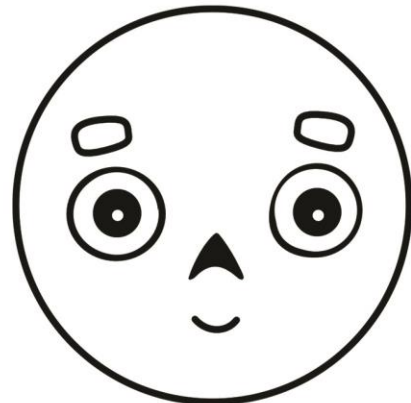
staralem się, ale jestem tylko
trochę zadowolony

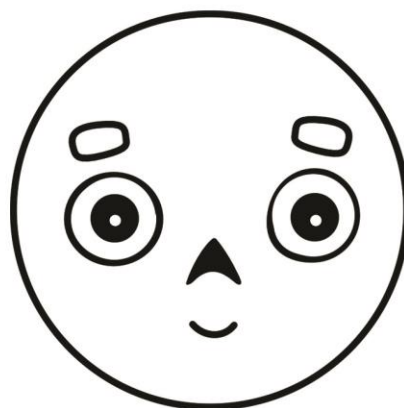
staralem się, ale jestem tylko
trochę zadowolony

staralem się, ale jestem tylko
trochę zadowolony

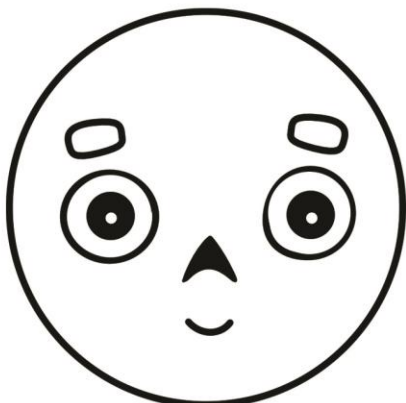
staralem się, ale jestem tylko
trochę zadowolony

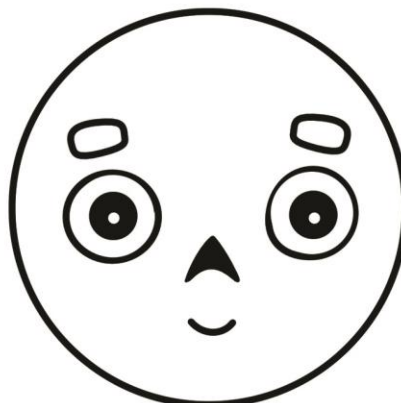
staralem się, ale jestem tylko
trochę zadowolony

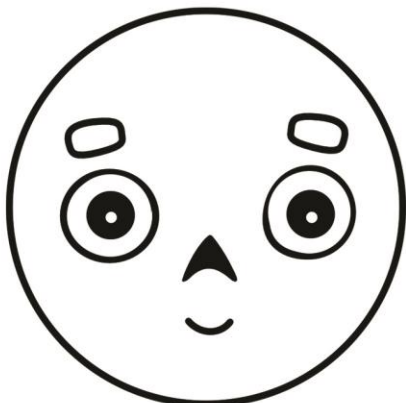
Dla dziewczynek

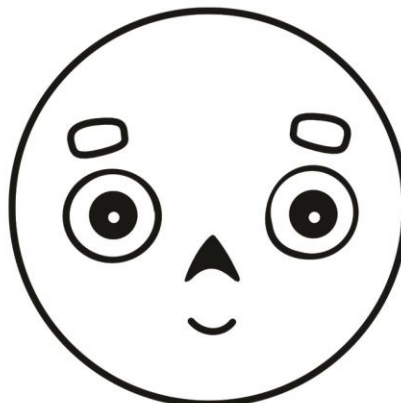
staralam się, ale jestem tylko
trochę zadowolona

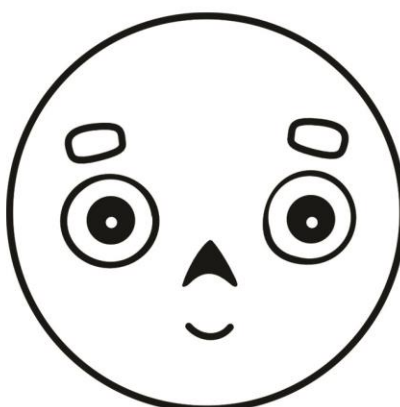
staralam się, ale jestem tylko
trochę zadowolona

staralam się, ale jestem tylko
trochę zadowolona

staralam się, ale jestem tylko
trochę zadowolona

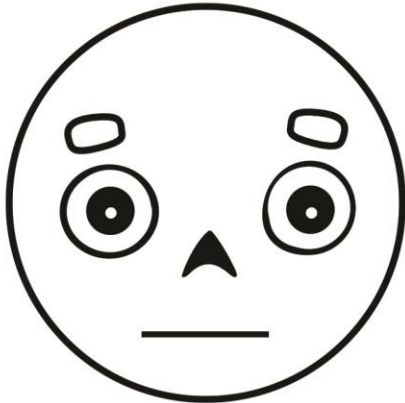

staralam się, ale jestem tylko
trochę zadowolona

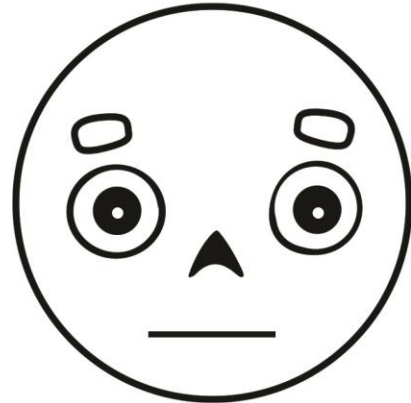

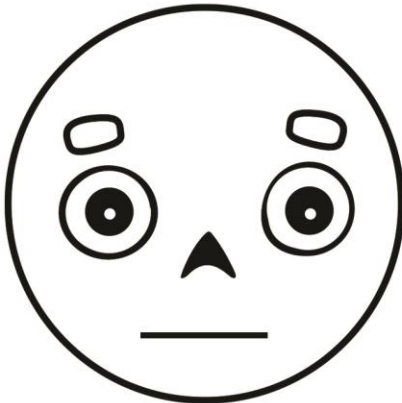
Dla chłopców

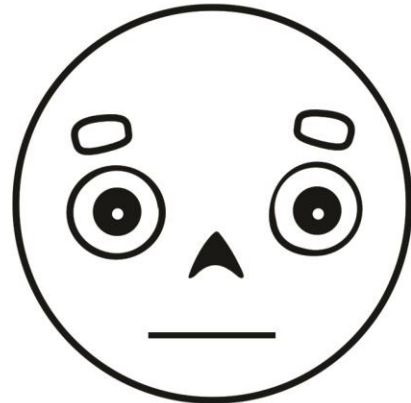
nie starałem się, nie jestem
z siebie zadowolony

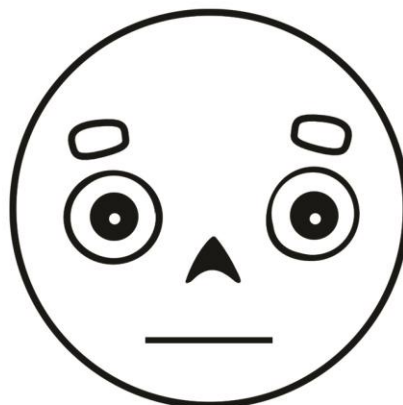
nie starałem się, nie jestem
z siebie zadowolony

nie starałem się, nie jestem
z siebie zadowolony

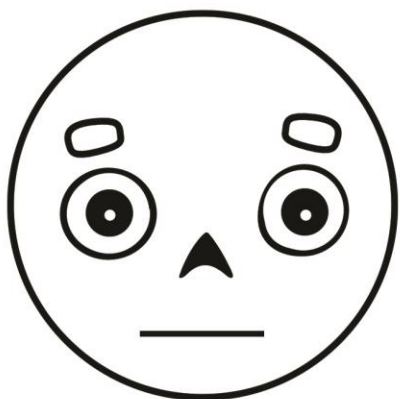
nie starałem się, nie jestem
z siebie zadowolony

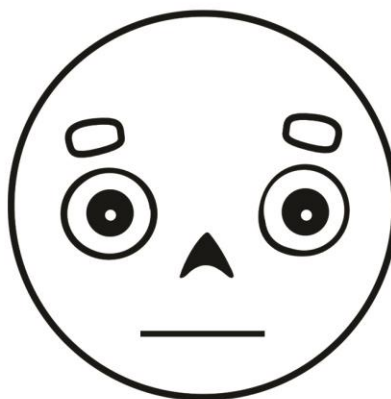
nie starałem się, nie jestem
z siebie zadowolony

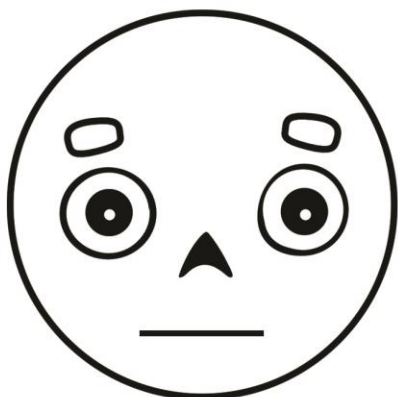
Dla dziewczynek

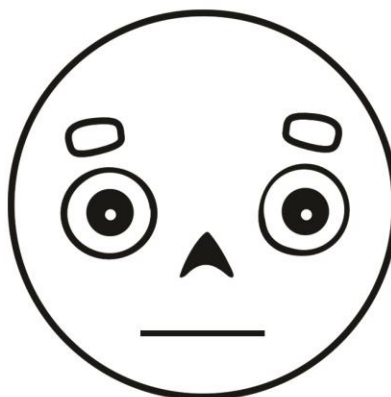
nie starałam się, nie jestem
z siebie zadowolona

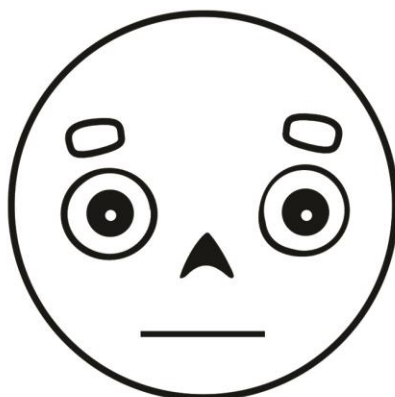
nie starałam się, nie jestem
z siebie zadowolona

nie starałam się, nie jestem
z siebie zadowolona

nie starałam się, nie jestem
z siebie zadowolona

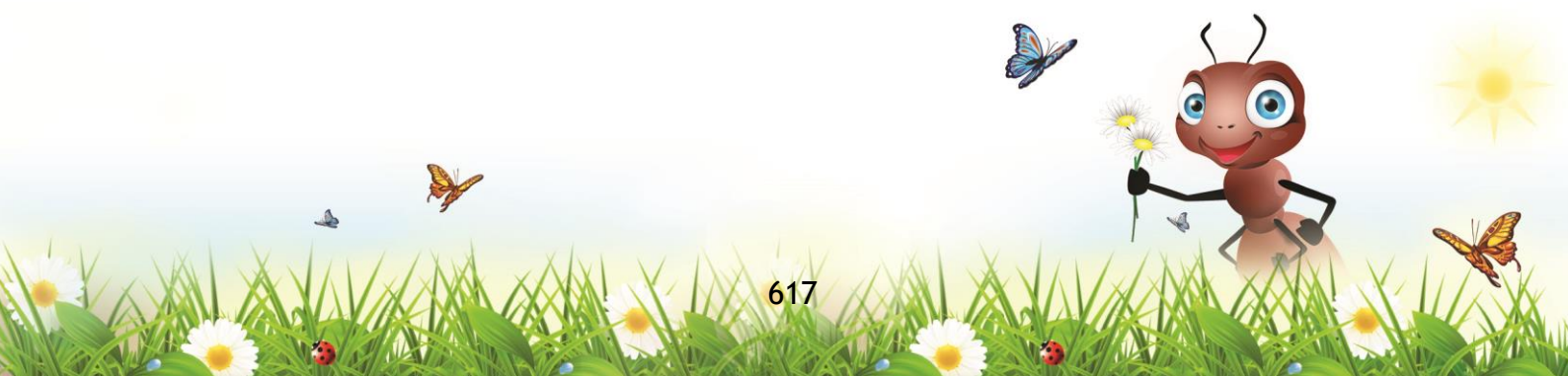

nie starałam się, nie jestem
z siebie zadowolona

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/90

Tytuł	Konkurs logicznego myślenia
Kształtowane kompetencje	matematyczne, metapoznawcze, interpersonalne i społeczne
Cele zajęć	<p>OGÓLNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwijanie myślenia logicznego, - rozwijanie współpracy z innymi w zabawie i nauce szkolnej, <p>OPERACYJNE:</p> <p>uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) proponuje sprawiedliwy sposób dzielenia klasy na dwie drużyny, 2) dodaje w zakresie 20, 3) układa zapałki, tworząc prawidłowy zapis działania, 4) dostrzega związki logiczne między pojęciami szczegółowymi i ogólnymi, 5) gratuluje drużynie przeciwnej i kieruje pod jej adresem wyrazy uznania w formie analogii twórczych
Metody pracy	podające (opis, wyjaśnienie), praktyczne (ćwiczenia przedmiotowe)
Formy pracy	Grupowa
Środki dydaktyczne	karty pracy nr 1-2
Czas trwania	jedna godzina - edukacja matematyczna

PRZEBIEG ZAJĘĆ

Wprowadzenie do zajęć

1. Jak podzielić się sprawiedliwie na dwie drużyny?

Nauczyciel wyjaśnia uczniom, że podczas dzisiejszych zajęć odbędzie się konkurs logicznego myślenia. Głównym celem konkursu jest dobra zabawa i zachęcanie naszego umysłu do pracy. W konkursie wezmą udział dwie drużyny, a każdy uczeń musi należeć do jednej z drużyn.

Nauczyciel pyta uczniów: *W jaki sposób moglibyście podzielić się na dwie drużyny tak, aby było to według Was najbardziej sprawiedliwe? Niech każdy z Was zastanowi się przez kilka minut nad jakimś sposobem wyłonienia dwóch zespołów.*

Po dwóch - trzech minutach uczniowie omawiają swoje pomysły w parach lub większych grupach, a potem przedstawiają pomysły na forum klasy. Wspólnie z nauczycielem wybierają najlepszy sposób podziału i tworzą drużyny.

Zajęcia właściwe

2. Konkurs logicznego myślenia

Uczniowie otrzymują kartę pracy nr 1 z treścią poszczególnych zadań konkursowych.

ZADANIE 1. Kostki

Nauczyciel pokazuje efekty rzutów dwiema, trzema i czterema kostkami w trzech seriach. Zadaniem uczniów jest podanie sumy wyrzuconych oczek, ale znajdujących się na spodniej stronie kostek. Drużyny zapisują swój wynik na kartce. Po każdym rzucie mają na to 15 sekund. Następnie na hasło nauczyciela: *Kartki w górę!* podnoszą je, a nauczyciel przyznaje punkty i wpisuje je w tabeli zamieszczonej na tablicy. Każda drużyna może zdobyć maksymalnie dziewięć punktów (trzy serie po trzy rzuty).

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Uczniowie, choć pracują w zespołach, mają do dyspozycji indywidualne karty pracy. Ważne jest, aby zespół wybrał jedną osobę, na której karcie pracy będą znajdowały się odpowiedzi wybrane przez cały zespół. Pozwoli to na uniknięcie sytuacji podawania przez jeden zespół kilku rozwiązań. Po ogłoszeniu przez nauczyciela informacji o tym, że czas na wykonanie zadania minął, przedstawiciel każdej drużyny prezentuje rozwiązania, a nauczyciel przyznaje punkty.

ZADANIE 2. Zapałki

Zadaniem uczniów jest przełożenie tylko jednej zapałki tak, aby równanie stało się prawdziwe. Czas na wykonanie zadania: trzy minuty. Za poprawne rozwiązanie drużyna może zdobyć dwa punkty.

$$\begin{array}{|c|} \hline 6 \\ \hline \square \\ \hline \end{array} + 4 = 4$$

edukacja społeczna
cele operacyjne: 1
środki
dydaktyczne:
według uznania
uczniów

edukacja
matematyczna
cele operacyjne:
2, 3, 4
środki
dydaktyczne:
- karta pracy nr 1
- kostki do gry

ZADANIE 3. Kończenie zdań

Zadaniem uczniów jest dokończenie poniższych zdań.

Czas na wykonanie zadania: dziesięć minut.

Za poprawne rozwiązanie drużyna może zdobyć pięć punktów (5×1 pkt).

- *Wyraz ma się tak do zdania, jak cegła do...*
- *Kiwi tak się ma do owoców, jak mucha do...*
- *Woda tak się ma do oceanu, jak piach do...*
- *Powieka tak się ma do oka, jak paznokieć do...*
- *Polska tak się ma do Europy, jak Egipt do...*

ZADANIE 4. Układanie wyrazów

Zadaniem uczniów jest ułożenie jak największej liczby wyrazów z liter: G, A, B, U, K, N, T, D, O. UWAGA: W jednym wyrazie można użyć tylko raz daną literę. Czas na wykonanie zadania: siedem minut. Za każdy poprawny wyraz drużyna otrzymuje jeden punkt.

ZADANIE 5. Pomagamy mrówce Eurece!

Zadaniem uczniów jest udzielenie pomocy mrówce Eurece w znalezieniu błędów w poniższych zdaniach. Czas na wykonanie zadania: osiem minut. Za poprawne rozwiązanie drużyna może zdobyć osiem punktów. (4×2 pkt).

Tydzień ma siedem dni, a miesiąc cztery tygodnie. Oznacza to, że miesiąc ma 28 dni.

Butka jest tańsza od chleba, a chleb jest tańszy od masła. Masło jest tańsze od butki.

Piotrek jest najwyższy w klasie. Do klasy Piotrka chodzą również: Agata, Gosia i Filip. Filip jest wyższy od Agaty i Piotrka.

Wszyscy panowie na Wyspie Kłamstwa zawsze kłamią. Kiedy zapytasz ich, kim są, możesz spodziewać się odpowiedzi: „Jesteśmy kłamcami”.

ZADANIE 6. Dziwne pytania

Zadaniem uczniów jest znalezienie odpowiedzi na poniższe pytania. Czas na wykonanie zadania: sześć minut. Za poprawne rozwiązanie drużyna może zdobyć cztery punkty. (2×2 pkt).

- *Dlaczego nie można wejść dwa razy do tej samej rzeki?*
- *Kim jest mama mojego taty dla mojego brata (rodzonego)?*

Nauczyciele wspólnie uczniami dodaje punkty zdobyte przez obie drużyny i ogłasza zwycięzcę.

edukacja społeczna
cele operacyjne: 5
środki
dydaktyczne:
karta pracy nr 2

Podsumowanie zajęć

3. Pochwała drużyn

Uczniowie gratulują sobie wzajemnie, a następnie układają pochwały dla drużyny przeciwnej poprzez dokończenie zdań zamieszczonych w karcie pracy nr 2. Na zakończenie zajęć odczytują przygotowane pochwały.

WSKAZÓWKI METODYCZNE

Można potraktować to ćwiczenie jako okazję do treningu myślenia analitycznego. Zadaniem uczniów jest wskazanie na mocne i słabe strony każdej propozycji podziału na zespoły. Do wykorzystania metoda aktywizująca „słońce - chmura”: uczeń rysuje kontur słońca i kontur chmury. Plusy danego rozwiązania umieszcza w słońcu, zaś minusy w chmurze.

KARTA PRACY NR 1 sc. 1/90

1. Nauczyciel pokazuje efekty rzutów dwiema, trzema i czterema kostkami w trzech seriach. Waszym zadaniem jest podanie sumy wyrzuconych oczek, ale znajdujących się na spodniej stronie kostek.

2. Przetóż tylko jedną zapałkę tak, aby równanie stało się prawdziwe. Czas na wykonanie zadania: trzy minuty.

$$\begin{array}{|c|} \hline 6 \\ \hline \square \\ \hline \end{array} + 4 = 4$$

3. Dokończ poniższe zdania. Czas na wykonanie zadania: dziesięć minut.

Wyraz ma się tak do zdania, jak cegła do

Kiwi tak się ma do owoców, jak mucha do

Woda tak się ma do oceanu, jak piach do

Powieka tak się ma do oka, jak paznokieć do

Polska tak się ma do Europy, jak Egipt do

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

4. Ułóżcie jak najwięcej wyrazów z liter: G, A, B, U, K, N, T, D, O.

UWAGA: W jednym wyrazie można użyć tylko raz danej litery.

Czas na wykonanie zadania: siedem minut.

---

5. Mrówka Eureka musi znaleźć błędy w poniższych zdaniach. Pomóż jej!
Czas na wykonanie zadania: osiem minut.

Tydzień ma 7 dni, a miesiąc 4 tygodnie. Oznacza to, że miesiąc ma 28 dni.

Butka jest tańsza od chleba, a chleb jest tańszy od masła. Masło jest tańsze od butki.

Piotrek jest najwyższy w klasie. Do klasy Piotrka chodzą również: Agata, Gosia i Filip. Filip jest wyższy od Agaty i Piotrka.

Wszyscy panowie na Wyspie Kłamstwa zawsze kłamią. Kiedy zapytasz ich, kim są, możesz spodziewać się odpowiedzi: „Jesteśmy kłamcami”.

6. Odpowiedz na poniższe pytania. Czas na wykonanie zadania: sześć minut.

Dlaczego nie można wejść dwa razy do tej samej rzeki?

Kim jest mama mojego taty dla mojego brata (rodzonego)?

KARTA PRACY NR 2 sc. 1/90

Nasi przeciwnicy pracowali jak

Nasi przeciwnicy myśleli jak

Nasi przeciwnicy współpracowali ze sobą jak

Nasi przeciwnicy są wielcy jak

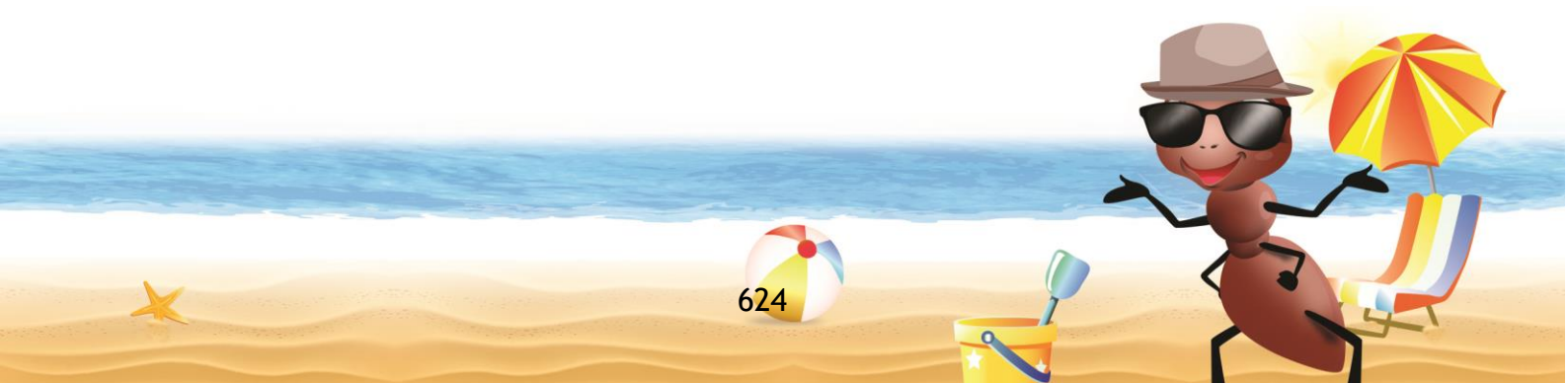

SCENARIUSZ ZAJĘĆ I/91

Tytuł	Liczmy dziesiątkami
Kształtowane kompetencje	matematyczne, interpersonalne i społeczne
Cele zajęć	<p>OGÓLNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kształtowanie umiejętności przeliczania obiektów dziesiątkami, - rozwijanie współpracy z innymi w zabawie i nauce szkolnej, <p>OPERACYJNE:</p> <p>uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) licząc, dostrzega regularność systemu pozycyjnego, 2) liczy dziesiątkami w możliwie szerokim zakresie, 3) wyznacza sumę w pamięci lub rachując na zbiorach zastępczych, 4) współpracuje z innymi podczas rozwiązywania zadań, 5) rozumie i respektuje zasady gier i zabaw, 6) liczy dziesiątkami w języku angielskim.
Metody pracy	podające (opis, wyjaśnienie, komentarz), praktyczne (obserwacja, eksperyment), aktywizujące (gry dydaktyczne)
Formy pracy	zbiorowa, grupowa, w parach, indywidualna
Środki dydaktyczne	karta pracy nr 1, karta pracy <i>English Ant 36</i> , nożyczki, klej
Czas trwania	jedna godzina, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja matematyczna - 45 minut, - język angielski - 15 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja
matematyczna
cele operacyjne:
1, 2, 4
środki
dydaktyczne:
liczydło

Wprowadzenie do zajęć

1. Liczydło

Nauczyciel stawia przed uczniami liczydło i oznajmia, że ich zadaniem będzie policzenie wszystkich koralików. Najpierw zachęca uczniów do sprawdzenia, ile koralików mieści się w jednym rzędzie. Uczniowie wspólnie, na głos przeliczają koraliki i szybko dochodzą do wniosku, że w każdym rzędzie jest po tyle samo koralików, a mianowicie po dziesięć. Nauczyciel pyta: *Skoro ustaliliśmy, że w każdym rzędzie jest po dziesięć koralików, czy ktoś w was, zna łatwy sposób na to, by policzyć wszystkie koraliki?*

Uczniowie wraz z nauczycielem przeliczają koraliki, licząc po dziesięć.

Zajęcia właściwe

2. Ile mamy palców u rąk?

Nauczyciel prosi jedno dziecko, by ustawiło się przodem do klasy i wyciągnęło przed siebie rękę. Nauczyciel pyta:

- *Ile wasza koleżanka (waszkolega) ma palców u rąk?*
- Następnie nauczyciel prosi kolejną osobę o wystawienie swoich palców. Ponownie pyta:
  - *A teraz, ile widzicie palców u obu osób?*
  - *Jak myślicie, ile osób musi wystawić wszystkie swoje palce, żeby razem było ich 50/60/100?*

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

Jeśli zadanie nie sprawia uczniom większych trudności oraz wydaje się dla nich atrakcyjne, nauczyciel może zapytać uczniów:

- *Jak myślicie, ile palców u rąk mamy wszyscy razem?*

Zaleca się, by uczniowie ustawili się w półkolu, po czym po kolei wystawiali swoje palce i wymieniali kolejne liczebniki (10, 20, 30, 40...).

3. Potyczki na patyczki

Nauczyciel przygotowuje pięć pojemniczków, w których znajduje się około 100 patyczków i kilka gumek recepturek. Każde pudełko powinno zawierać różną liczbę patyczków. Uczniowie dzielą się na pięć drużyn. Kapitan zespołu wybiera dla swojej drużyny jedno pudełko. Zadaniem każdego zespołu jest wspólne ustalenie liczby wszystkich patyczków w pudełku. Wygra drużyna, w pudełku której znajduje się najwięcej patyczków.

edukacja
matematyczna
cele operacyjne:
1-5
środki
dydaktyczne:
- 5 pudełek,
- ok.500 patyczków,
- gumki recepturki

WSKAZÓWKI METODYCZNE

1. Zanim uczniowie przystąpią do wykonania zadania, nauczyciel wypracowuje z uczniami metodykę przeliczania obiektów. Uczniowie układają patyczki po dziesięć i za pomocą gumki recepturki tworzą patyczkową wiązkę. W ten sposób postępują ze wszystkimi patyczkami. Następnie wszystkie wiązki układają w jednym rzędzie i przeliczają je dziesiątkami.
2. Patyczki, których nie uda się połączyć w wiązkę, wskazują na jedności.

4. Wygra ten, kto wyrzuci więcej oczek

Źródło inspiracji: Gruszczyk-Kolczyńska, E., Dobosz, K., Zielińska, E. (1995). *Jak nauczyć dzieci sztuki konstruowania gier?* Warszawa: WSiP, s. 145.

Uczniowie siadają na dywanie w kole. Jeden z nich na prośbę nauczyciela rzuca piętnastoma kostkami do gry. Nauczyciel pyta: W jaki sposób możemy ustalić, ile wyrzuciliśmy oczek?

Uczniowie dochodzą do wniosku, że najłatwiejszym sposobem będzie układanie kostek w grupy tak, aby suma wynosiła dziesięć. Po takim uporządkowaniu kostek uczniowie przeliczają oczka dziesiątkami, ustalając w ten sposób ich sumę. Następnie nauczyciel dzieli wszystkich uczniów na dwie drużyny. Przedstawiciel każdej z nich rzuca wszystkimi kostkami. Wygra ten zespół, który wyrzuci więcej oczek.

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

Jeśli uczniowie są zainteresowani tą grą, nauczyciel może wprowadzić jej drugi wariant. Podobnie jak w pierwszej części zabawy, uczniowie dzielą się na dwa zespoły. Zanim jednak rzuca kostkami, muszą oszacować liczbę wyrzuconych oczek. Wygra drużyna, której wynik rzeczywisty będzie najbardziej zbliżony do szacowanego.

5. English Ant 36

Uczniowie wykonują kartę pracy - przecinają rysunek i układają puzzle, kierując się liczbami na dole kartki. Następnie nakleją obrazek na kartkę.

Podsumowanie zajęć

6. Puzzle

W celu utrwalenia zdobytej podczas zajęć wiedzy, uczniowie układają puzzle matematyczne wycięte z karty pracy nr 1.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Nauczyciel prosi uczniów, by podczas układania puzzli kierowali się liczbami, a nie obrazkiem. W tym celu zadaje pytania, np.: *Którą liczbę ułożymy jako pierwszą?*

edukacja
matematyczna
cele operacyjne:
1-5

środki
dydaktyczne:
kostki do gry

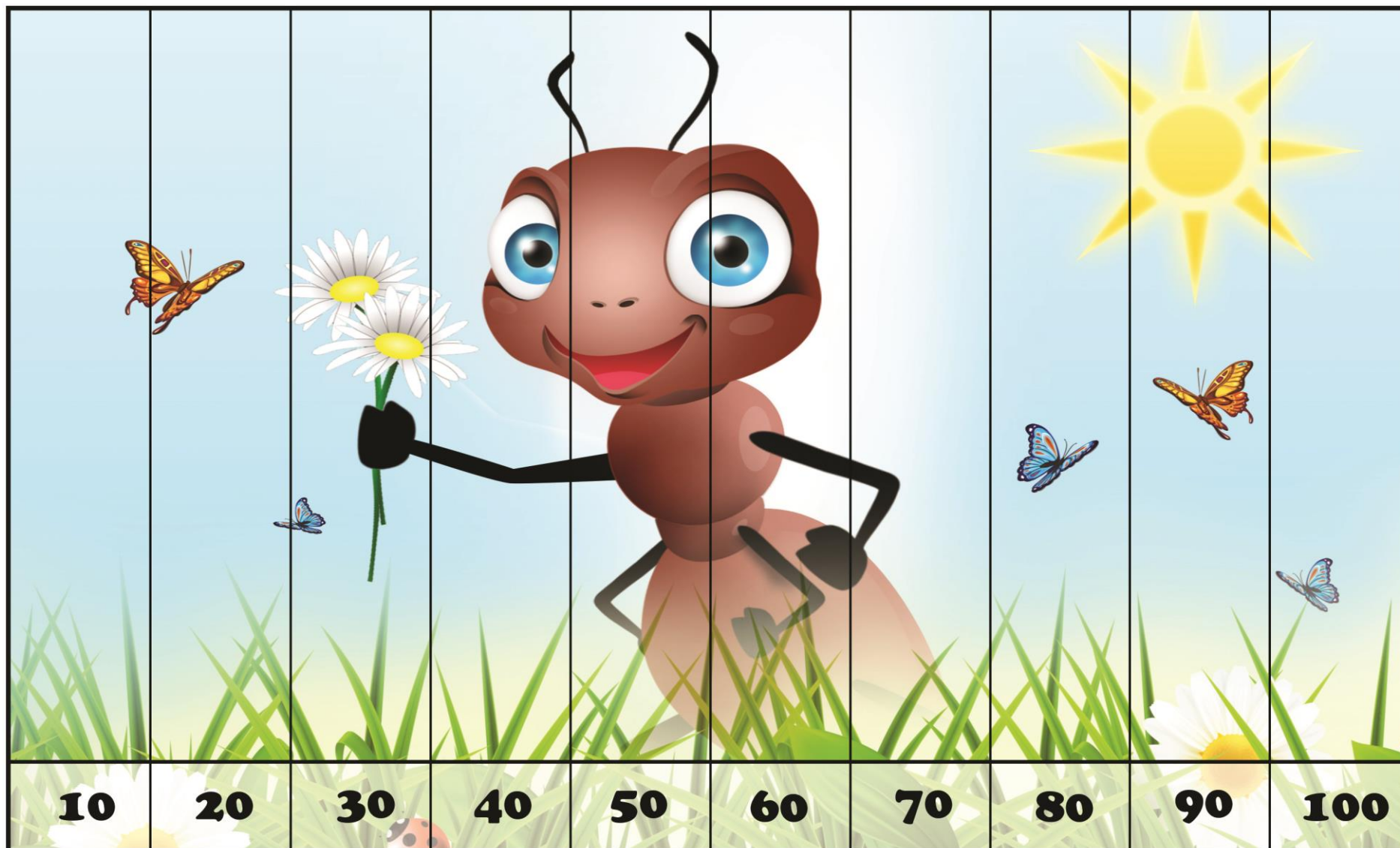
język angielski
cele operacyjne: 6
środki
dydaktyczne:
- karta pracy *English Ant 36*,
- nożyczki,
- klej

edukacja
matematyczna
cele operacyjne:
1, 2, 5
środki
dydaktyczne:
- karta pracy nr 1,
- nożyczki

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

KARTA PRACY NR 1 sc. 1/91

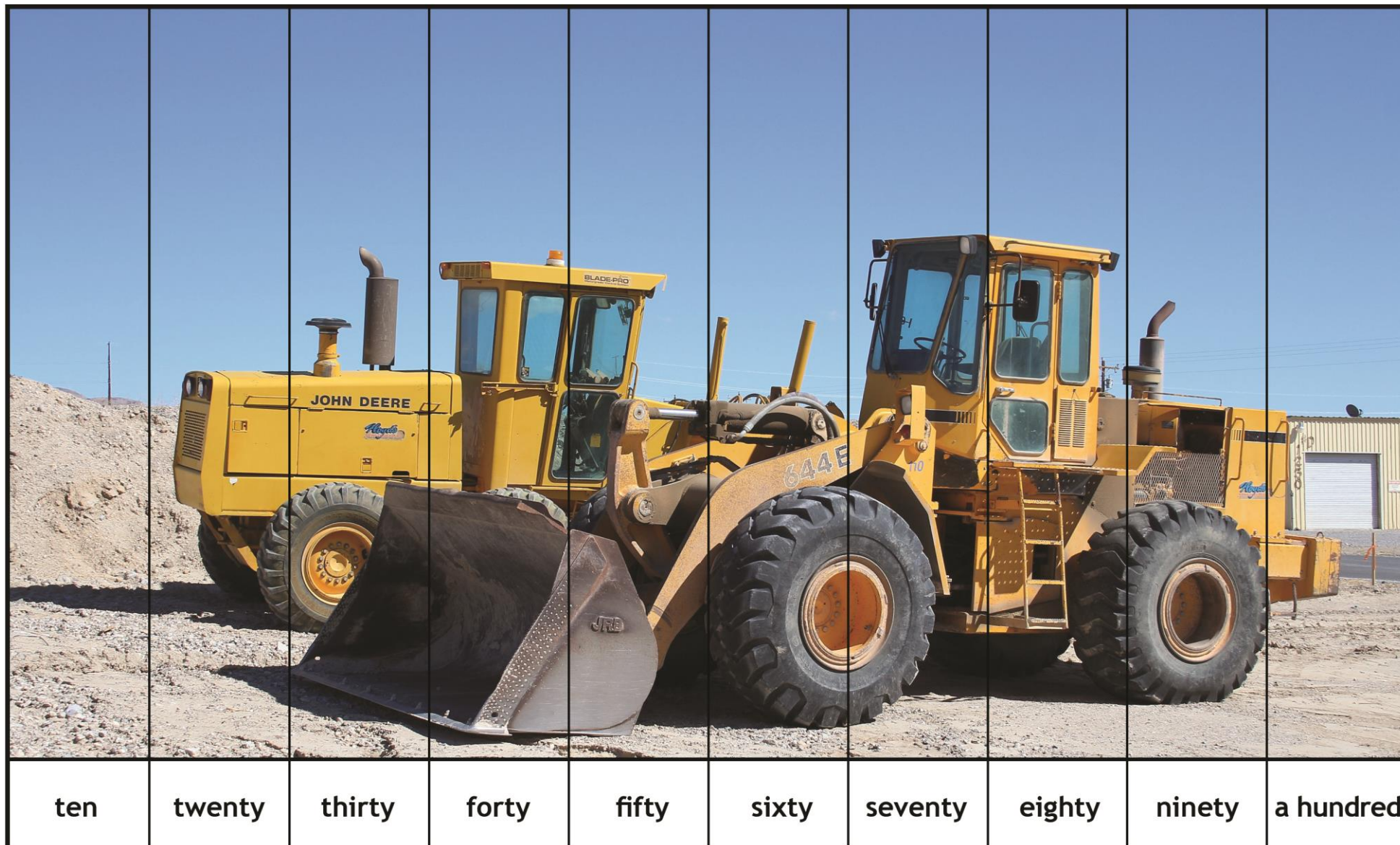
ENGLISH ANT 36 sc. 1/91

10	- ten
20	- twenty
30	- thirty
40	- forty
50	- fifty
60	- sixty
70	- seventy
80	- eighty
90	- ninety
100	- a hundred

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

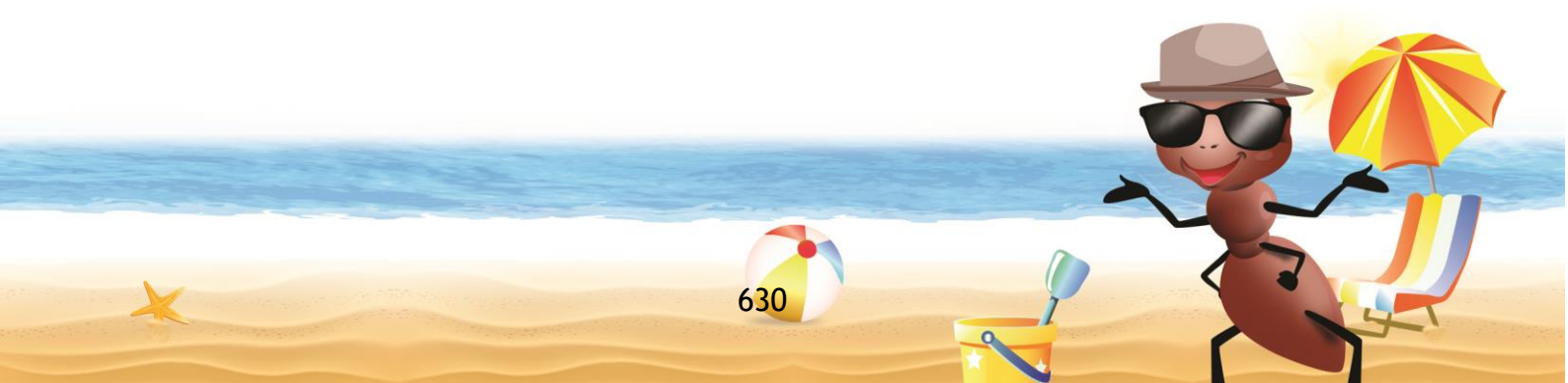
Do the puzzle.

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/92

Tytuł	Monety i banknoty
Kształtowane kompetencje	matematyczne, interpersonalne i społeczne
Cele zajęć	OGÓLNE: <ul style="list-style-type: none"> - poznanie polskich monet i banknotów, - doskonalenie liczenia i sprawności rachunkowych, - rozwijanie współpracy w grupie. OPERACYJNE: uczeń: <ol style="list-style-type: none"> 1) wypowiada się na podany temat na podstawie własnych doświadczeń, 2) zna nominały monet i banknotów, 3) posługuje się pieniędzmi w praktyce, 4) zna skrócone formy zapisu: złoty = zł; grosz = gr
Metody pracy	aktywizujące (gry dydaktyczne), podające (wyjaśnianie, pogadanka), praktyczne (ćwiczenia przedmiotowe)
Formy pracy	zbiorowa, grupowa, w parach, indywidualna
Środki dydaktyczne	polskie monety przyniesione z domu, karty pracy nr 1-2, załącznik 1, <i>Nasz elementarz</i> , s. 46-47
Czas trwania	jedna godzina - edukacja matematyczna

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja
matematyczna
cele operacyjne:
1, 2
środki
dydaktyczne:
monety i banknoty

Wprowadzenie do zajęć

1. Dzieci siadają na dywanie. Nauczyciel pyta:

- *Do czego służą pieniądze?*
- *Czy wszystkie pieniądze są takie same?*

Nauczyciel rozkłada na podłodze banknoty i monety. Uczniowie omawiają ich wygląd. Nauczyciel wyjaśnia, że pieniądze „papierowe” to banknoty, natomiast „metalowe” to monety.

- *Jak można pogrupować te pieniądze? Po czym rozpoznamy wartość pieniądza?*
- *Czy jest moneta o wartości czterech złotych?*
- *Jakich monet jeszcze nie ma?*
- *Gdzie przechowujemy pieniądze przeznaczone na zakupy?*
- *Kto z was był już sam na zakupach?*
- *Wspólnie utólcie monety i banknoty od wartości najmniejszej do największej.*

WSKAZÓWKA METODYCZNA

<http://www.monetypanstwswiata.republika.pl/data/polska2.html>

<http://www.monetypanstwswiata.republika.pl/data/polska1.html>

http://www.nbp.pl/home.aspx?f=/bezpiecznypieniadze/Wszystkie_banknoty.html

(pobrano 6.06.2015)

edukacja
matematyczna
cele operacyjne:
2, 3, 4

Zajęcia właściwe

2. Ćwiczenia z monetami

Uczniowie siadają do ławek. Każde dziecko wyjmuje przyniesione z domu monety. Dzieci odczytują wartości monet. Nauczyciel mówi:

- *Wskażcie monetę o wartości dziesięciu groszy.*
- *Jakimi monetami można ją zastąpić?*

Uczniowie otwierają podręcznik na s. 46. Wykorzystując przyniesione monety, wykonują ćwiczenia 1 i 2. Nauczyciel wyjaśnia, jak zapisujemy skróty złoty - zł, grosz - gr.

WSKAZÓWKI METODYCZNE

1. Kartę pracy nr 1 można dać dzieciom poprzedniego dnia jako pracę domową. Dzieci wycinają monety i banknoty i wkładają je do oddzielnych kopert.
2. W klasie można również urządzić kilka stoisk sklepowych, gdzie dzieci ustawiają się w kolejce i robią zakupy.

edukacja
matematyczna
cele operacyjne:
5, 6, 7
środki
dydaktyczne:
karta pracy nr1

3. Zabawa w sklep

Uczniowie w parach bawią się w sklep. Na małych kartonikach piszą ceny swoich przyborów szkolnych. Płacąc, wykorzystują pieniądze wycięte z karty pracy. Jedno dziecko kupuje, drugie przyjmuje „pieniądze” i wydaje resztę. Nauczyciel przypomina o zwrotach grzecznościowych stosowanych podczas zakupów.

edukacja
matematyczna
cele operacyjne:
5, 6, 7
środki
dydaktyczne:
załącznik 1

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

Nauczyciel rozdaje lub uczniowie losują listę zakupów (załącznik nr 1). Uczniowie mają za zadanie policzyć, ile potrzebują pieniędzy, i zrobić zakupy.

edukacja
matematyczna
cele operacyjne:
2, 3

środki
dydaktyczne:
karta pracy nr 2

4. Ćwiczenia na karcie pracy

Uczniowie wykonują zadania 1 i 2 z karty pracy nr 2.

Podsumowanie zajęć

Dzieci kończą zdanie: *Lubię robić zakupy...*

KARTA PRACY NR 1a sc. I/92

Wytnij.

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

KARTA PRACY 1b sc. 1/92

KARTA PRACY NR 2 sc. 1/92

1. Maciek dostał od babci 20 zł. Otocz pętlą zabawki, które mógł kupić Maciek, wydając wszystkie pieniądze.

Czy jest inne rozwiązanie tego zadania?

2. Zapisz według wzoru, jakimi monetami można zapłacić kwoty:

$$15 \text{ zł} = 5 \text{ zł} + 5 \text{ zł} + 5 \text{ zł}$$

$$17 \text{ zł} =$$

$$12 \text{ zł} =$$

ZAŁĄCZNIK 1 sc. 1/92

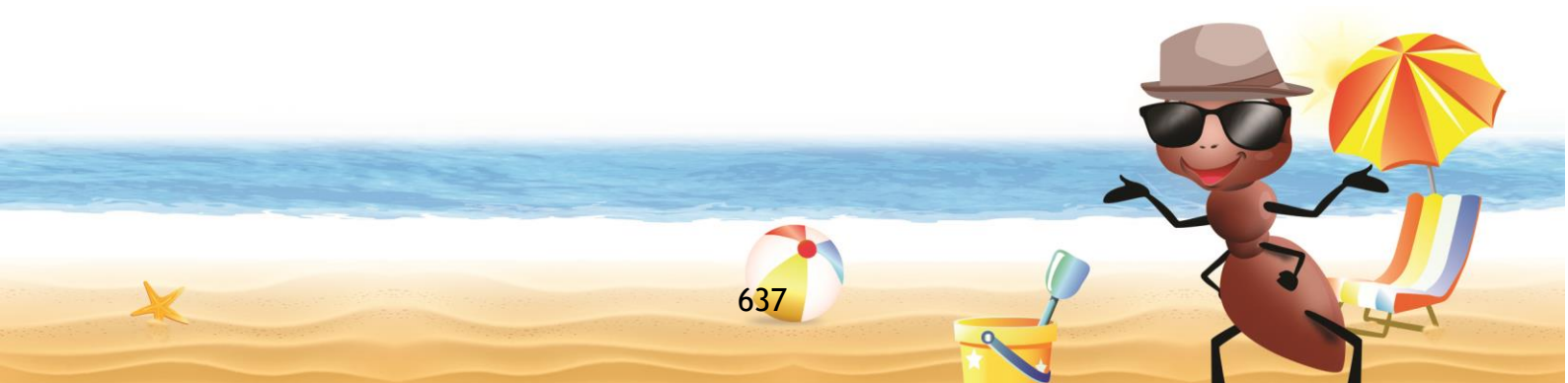
Przykładowe listy zakupów:

1 piórnik za 10 zł 2 ołówki po 1 zł 1 linijka za 2 zł	2 gumki po 2 zł 4 ołówki po 1 zł 1 zeszyt za 2 zł	1 piórnik za 7 zł 2 ołówki po 1 zł 1 temperówka 6 zł
1 piórnik za 10 zł 2 zeszyty po 1 zł 2 gumki po 2 zł	1 piórnik za 10 zł 2 ołówki po 1 zł 1 linijka za 2 zł	1 piórnik za 12 zł 1 linijka 2 zł 1 temperówka 6 zł
2 piórniki po 8 zł 2 ołówki po 1 zł	1 piórnik za 9 zł 2 ołówki po 1 zł 1 temperówka 5 zł	2 gumki po 2 zł 4 ołówki po 1 zł 1 zeszyt za 2 zł
2 gumki po 2 zł 4 ołówki po 1 zł 1 zeszyt za 2 zł	1 długopis za 5 zł 1 ołówek za 1 zł 1 linijka za 2 zł	1 ołówek za 1 zł 1 linijka za 2 zł
1 piórnik za 5 zł 1 ołówek za 1 zł 1 linijka za 2 zł	3 gumki po 1 zł 4 ołówki po 1 zł 3 zeszyty po 2 zł	2 gumki po 2 zł 4 ołówki po 1 zł 1 zeszyt za 2 zł

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/93

Tytuł	Gra w kolory
Kształtowane kompetencje	artystyczne, myślenie naukowe, interpersonalne i społeczne, językowe, komunikacyjne
Cele zajęć	<p>OGÓLNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wdrażanie do posługiwania się środkiem wyrazu plastycznego takim jak barwa, - poszerzanie wiedzy przyrodniczej, - kształtowanie koncentracji uwagi. <p>OPERACYJNE:</p> <p>uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) podaje obiekty zgodnie z wymienionymi kryteriami, 2) rozumie reguły prostych zabaw i stosuje je w działaniu, 3) słucha w skupieniu tekstu i odpowiada na pytania dotyczące jego treści, 4) ćwiczy koncentrację uwagi i pamięć świeżą, 5) wymienia barwy podstawowe, 6) uzyskuje barwy pochodne, mieszając barwy podstawowe, 7) dokonuje naukowej obserwacji, 8) przeprowadza eksperyment, 9) przewiduje wynik eksperymentu, 10) wyciąga wnioski z przeprowadzanych obserwacji, 11) usprawnia podniebienie miękkie, 12) wymienia barwy podstawowe w języku angielskim
Metody pracy	podające (wyjaśnienie, opis, pogadanka), aktywizujące (gra dydaktyczna), praktyczne (obserwacja, eksperyment)
Formy pracy	zbiorowa, grupowa, w parach, indywidualna
Środki dydaktyczne	podręcznik „Nasz Elementarz”, farby, pędzelki, pojemniczki na wodę, kredki, sześć szklanek w tym samym rozmiarze, ręcznik papierowy, barwniki spożywcze, słomki, karty pracy nr 1-4, karta pracy <i>English Ant 37</i>
Czas trwania	150 minut, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja polonistyczna - 30 minut, - edukacja matematyczna - 15 minut, - edukacja plastyczna - 60 minut, - edukacja przyrodnicza - 30 minut, - język angielski - 15 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne:
1, 2

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne:
2, 3, 4, 5
środki
dydaktyczne:
„Nasz elementarz”,
s. 50.

edukacja
matematyczna
cele operacyjne:
4, 5
środki
dydaktyczne:
- karta pracy nr 1,
- nożyczki

edukacja
przyrodnicza
cele operacyjne:
1, 5, 7, 10

środki
dydaktyczne:
- 6 szklanek w tym
sąmym rozmiarze,
- 6 pasek
papierowego
ręcznika,
- woda,
- barwniki
spożywcze w
kolorach
podstawowych

edukacja
plastyczna
cele operacyjne:
5, 6, 8, 9, 10
środki
dydaktyczne:
- karta pracy nr 2,
- farby,
- pędzelek

edukacja
przyrodnicza

Wprowadzenie do zajęć

1. Uczniowie siadają w kole na dywanie. Nauczyciel prosi uczniów, by po kolei wymienili wszystkie znane im obiekty w kolorze zielonym. W drugiej rundzie dzieci wymieniają obiekty zielone i długie, a w kolejnej zielone, długie i pachnące. Pomysły wygenerowane przez dzieci nie mogą się powtarzać.

Zajęcia właściwe

2. Zagadki

Nauczyciel odczytuje z *Naszego elementarza* trzy pierwsze zagadki dotyczące barw podstawowych.

3. Parasolki

Nauczyciel wraz z uczniami łączy ławki po dwie. Uczniowie dzielą się na czteroosobowe zespoły. Każda grupa otrzymuje od nauczyciela kartę pracy nr 1 (podwójnie wydrukowaną, najlepiej na grubym kartonie dla każdej grupy). Uczniowie wycinają kartoniki z ilustracjami kolorowych parasolek. Jeden komplet układają w stosie rewersem do góry, drugi natomiast rozkładają na ławce. Rozpoczyna najmłodszy uczeń, wykładając jedną kartę ze stosu. Zadaniem uczniów jest znalezienie drugiej takiej samej parasolki spośród tych rozłożonych na ławce. Za poprawnie wykonane zadanie uczeń zdobywa jeden punkt. Wygrywa osoba, która zdobędzie najwięcej punktów.

4. Wędrówka wody - obserwacja

Nauczyciel ustawia sześć szklanek, tworząc okrąg. Jeden z uczniów napetnia co drugą szklankę wodą. Wodę w tych szklankach miesza odpowiednio z kolorem żółtym, czerwonym i niebieskim. Następnie nauczyciel łączy szklanki kawałkami papierowego ręcznika.

WSKAZÓWKA PANA OD PRZYRODY

Występuje tu zjawisko absorpcji wody przez higroskopijny ręcznik papierowy. Ponadto w każdej ze szklanek jest inny poziom wody, a ręcznik papierowy staje się łącznikiem między szklankami i zachodzi zjawisko wyrównywania poziomów cieczy w naczyniach połączonych. Wraz z „wędrującą” wodą węduje rozpuszczony w niej barwnik, mieszając się z sąsiednimi (powstają barwy pochodne).

5. Jak powstają barwy pochodne?

Uczniowie uzupełniają kartę pracy nr 2. Ich zadaniem jest mieszanie farb w kolorach podstawowych, tak by uzyskać barwy pochodne.

6. Tarcza Newtona - eksperyment

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

cele operacyjne:

5, 6, 8, 9, 19

środki

dydaktyczne:

- karta pracy nr 3,
- nożyczki,
- ołówek

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

Nauczyciel, w miarę zainteresowania uczniów może przybliżyć osobę Newtona.

Etap 1. Pytanie badawcze: *Czy mieszając kolory, możemy uzyskać kolor biały?*

Etap 2. Postawienie hipotez badawczych

Etap 3. Przeprowadzenie eksperymentu

Uczniowie eksperymentując z dostępnymi im farbami dostrzegają, że zadanie nie jest możliwe do wykonania (powstaje kolor zbliżony do czarnego). Następnie nauczyciel prosi uczniów, by z karty pracy nr 3 wycięli kolorową tarczę. W środek krążka należy wbić dobrze zatemperowany ołówek, a następnie wprowadzić bączka w ruch wirowy.

Etap 4. Weryfikacja postawionych wcześniej hipotez

WSKAZÓWKA PANA OD PRZYRODY

W 1704 roku Isaac Newton zaprezentował swój „kolorowy” krążek, opisując zjawisko addytywnego mieszania się barw. Polega ono na tym, że „zmieszane” barwy chromatyczne ludzkie oko odbiera jako wrażenie bieli. To mieszanie umożliwia wprowadzony w ruch krążek Newtona.

język angielski

cele operacyjne: 12

środki

dydaktyczne:

karta pracy *English Ant 37*

7. English Ant 37

Uczniowie wypełniają kartę, łączą kolory i napisy. Więcej ćwiczeń w tym zakresie można wykonać na stronie www.anglomaniacy.pl.

Podsumowanie zajęć

8. Zagadki

Nauczyciel odczytuje z *Naszego elementarza* zagadki dotyczące barw pochodnych.

9. Motyle

Uczniowie kładą na ławce motyle w kolorze żółtym, czerwonym, niebieskim oraz kwiatki w kolorze pomarańczowym, zielonym, fioletowym (karta pracy nr 4). Nauczyciel prosi uczniów, by za pomocą słomki umieścili na danym kwiatku dwa motyle, których kolory skrzydeł w połączeniu dadzą kolor kwiatka.

edukacja

polonistyczna

cele operacyjne:

2, 3, 4, 6

środki

dydaktyczne:

Nasz elementarz, s. 50

edukacja

plastyczna

cele operacyjne:

6, 11

środki

dydaktyczne:

- karta pracy nr 4,
- nożyczki,
- słomki

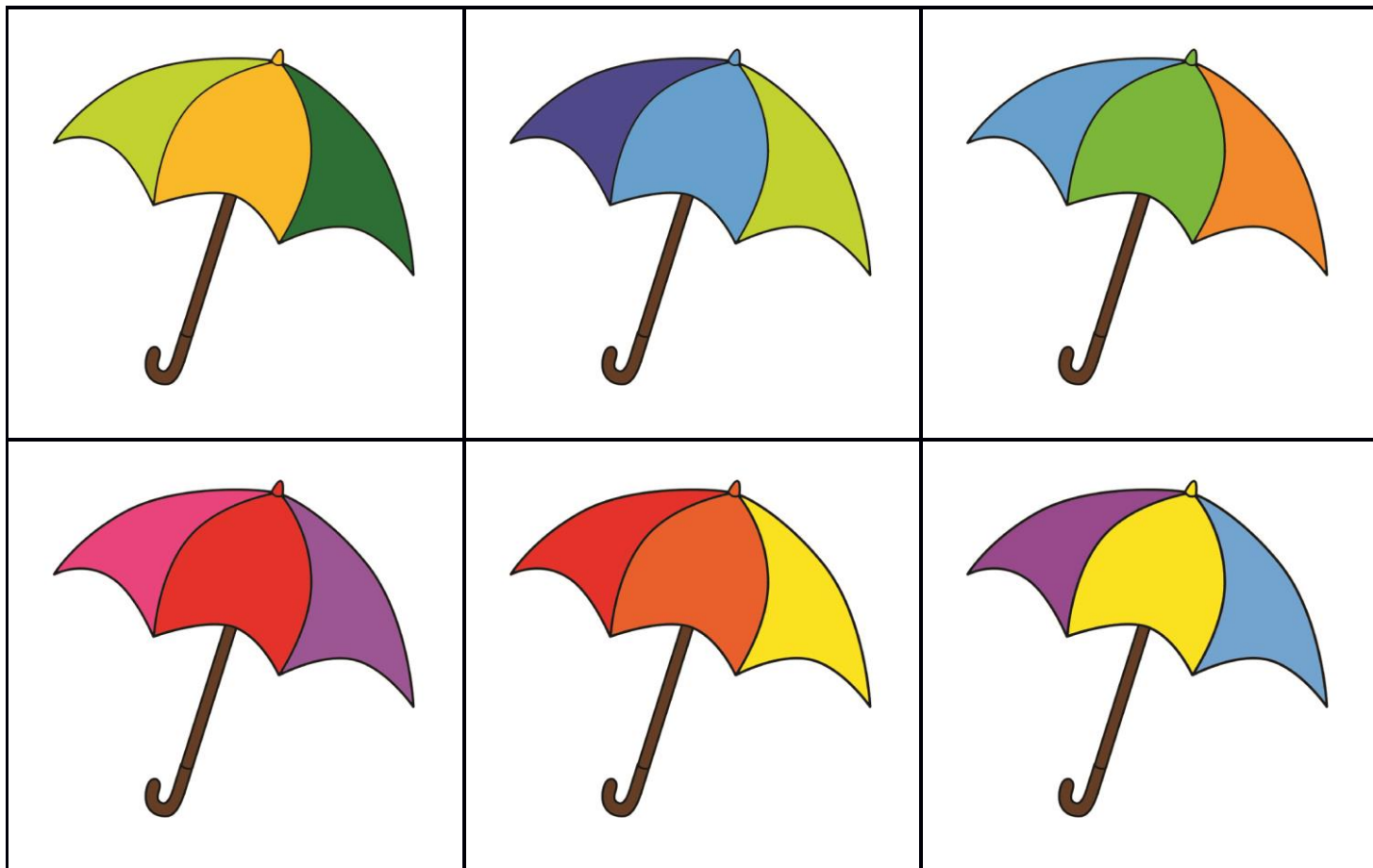

KARTA PRACY NR 1 sc. 1/93

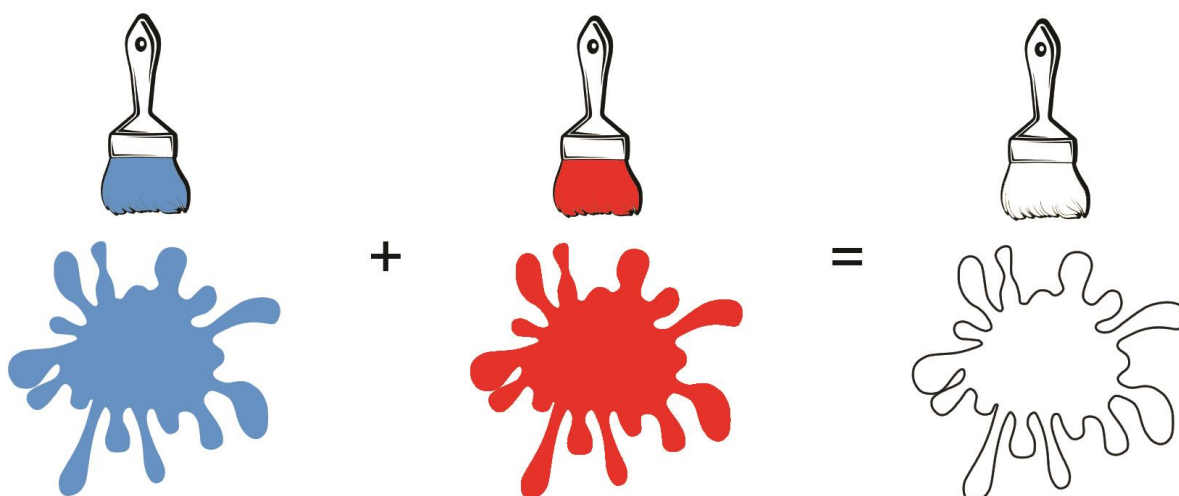
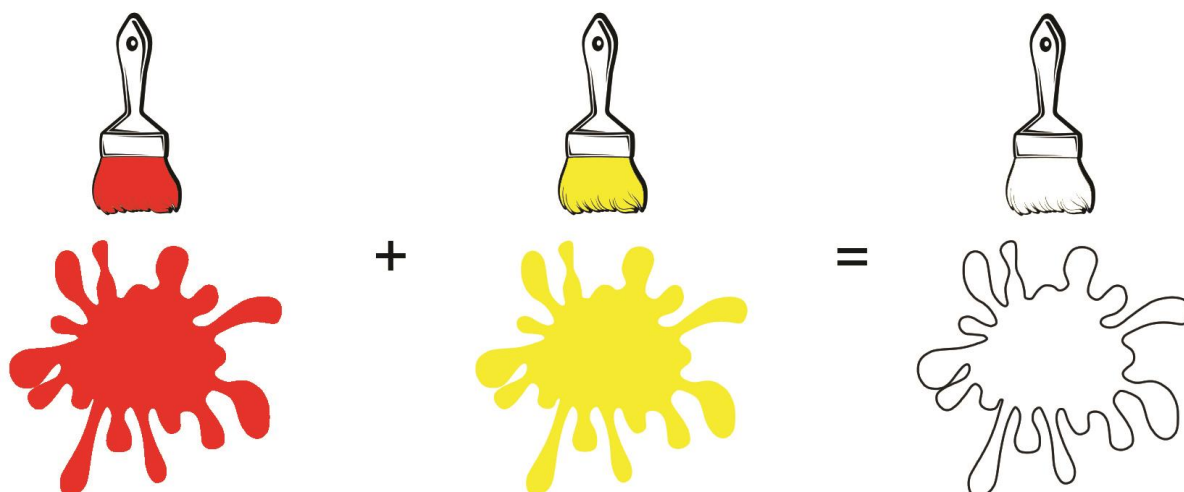
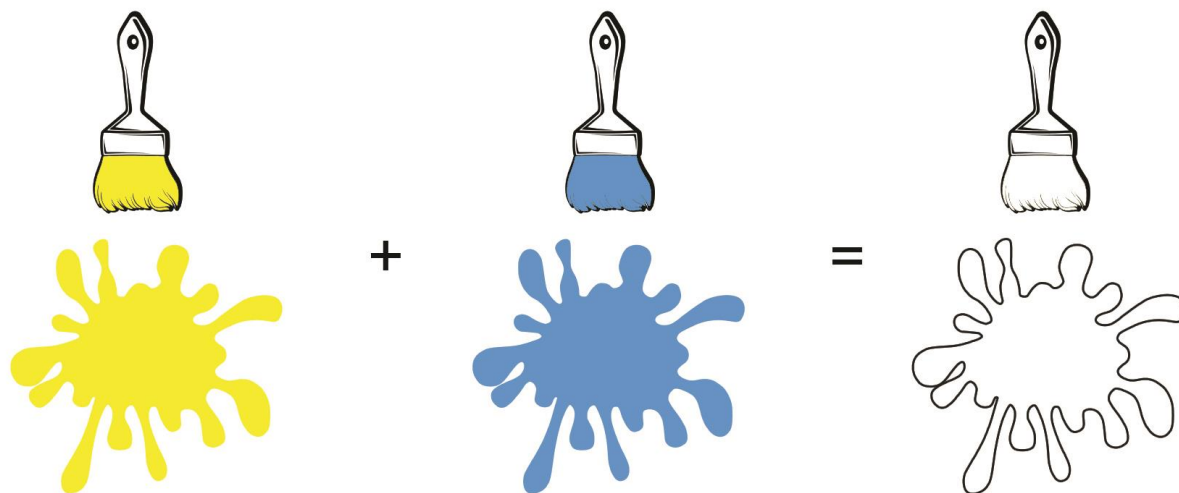
DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

KARTA PRACY NR 2 sc. 1/93

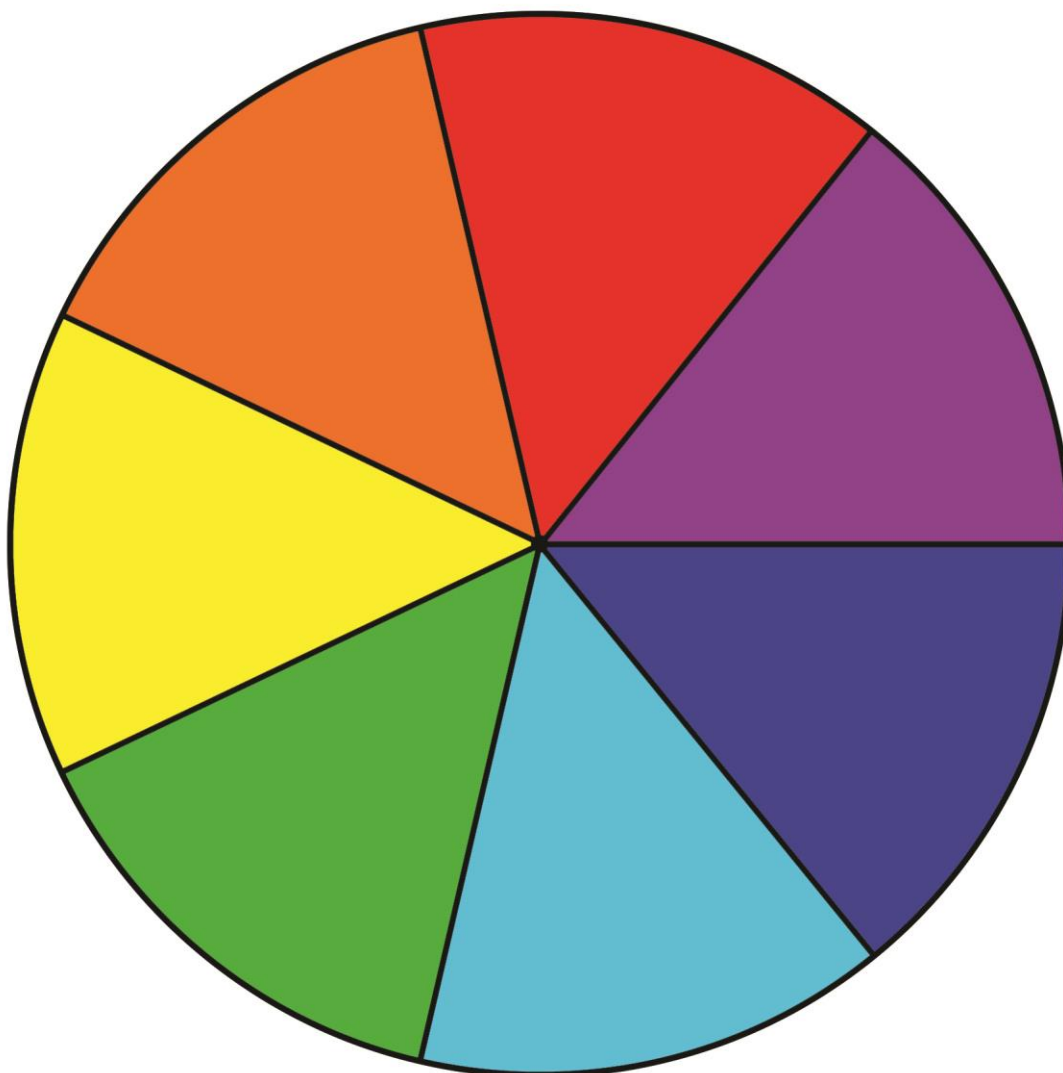
1. Jaki kolor powstanie po zmieszaniu dwóch farb?

KARTA PRACY NR 3 sc. 1/93

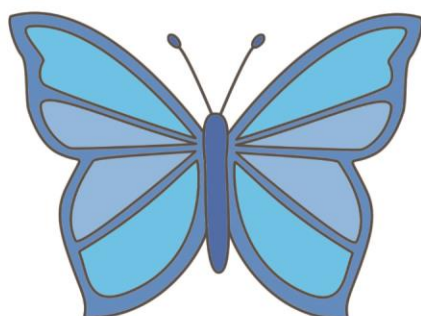
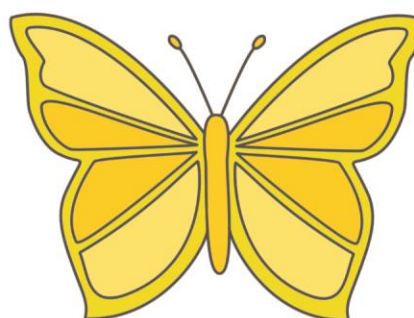
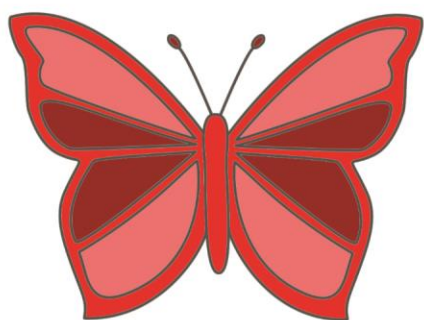
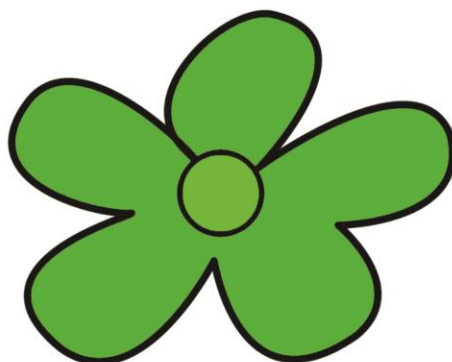
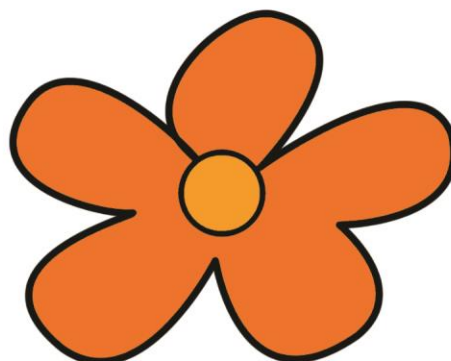
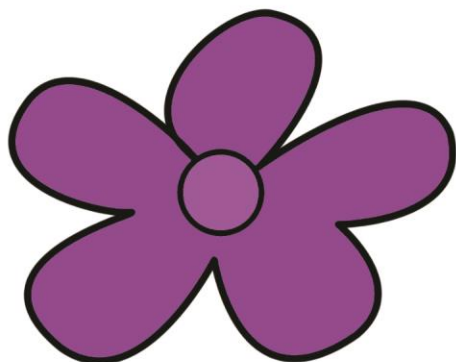
1. Wytnij zamieszczony poniżej kolorowy krążek.
2. W środek tarczy wbij dobrze zatemperowany ołówek.
3. Wprowadź tarczę w ruch wirowy.

KARTA PRACY NR 4 sc. 1/93

Wytnij zamieszczone poniżej elementy.

Match.

green

blue

white

red

brown

yellow

orange

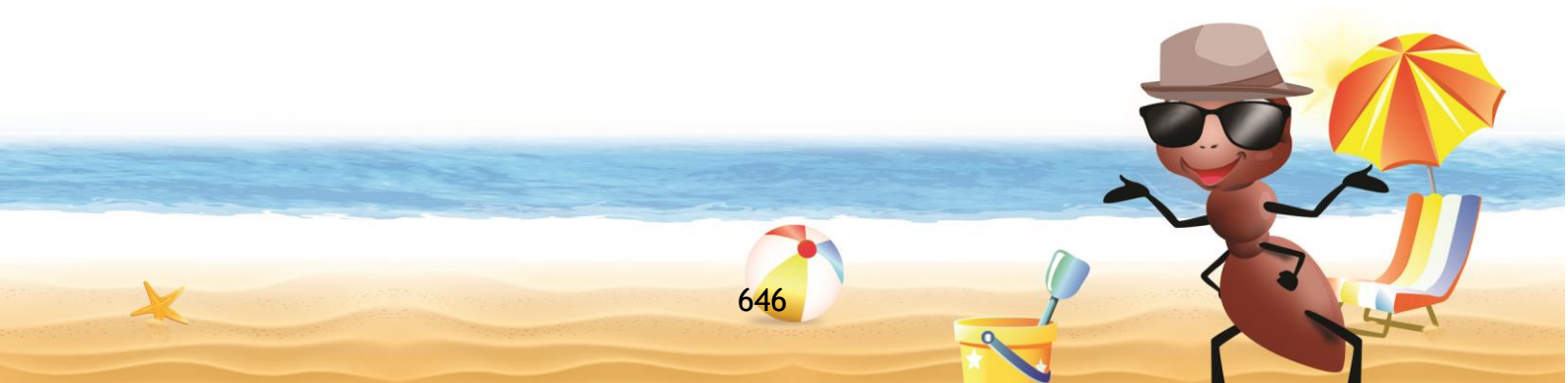
purple

pink

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/94

Tytuł	Moje marzenia
Kształtowane kompetencje	językowe, intrapersonalne i emocjonalne, interpersonalne i społeczne, metapoznawcze
Cele zajęć	<p>OGÓLNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwijanie samowiedzy i orientacji celowej, - kształcenie myślenia twórczego. <p>OPERACYJNE:</p> <p>uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wskazuje swoje największe marzenia, 2) dostrzega podobieństwo między swoimi marzeniami a marzeniami pozostałych osób, 3) opanowuje tekst piosenki, 4) wykonuje piosenkę, 5) podaje przyczyny niezrealizowania swoich marzeń, 6) opracowuje strategię realizacji marzeń, 7) stosuje opracowaną strategię w praktyce, 8) tworzy nowe nazwy zgodnie z opisem obiektu
Metody pracy	podające (wyjaśnienie), aktywizujące (słoneczko, metaplan, trening twórczości), praktyczne (ćwiczenie przedmiotowe)
Formy pracy	zbiorowa, grupowa, w parach, indywidualna
Środki dydaktyczne	karteczki samoprzylepne, karta pracy nr 1, papier pakowny
Czas trwania	45 minut, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja polonistyczna - 30 minut, - edukacja muzyczna - 15 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja
polonistyczna

cele operacyjne:
1, 2

środki
dydaktyczne:
samoprzylepne
karteczki (najlepiej w
żółtym kolorze)

Wprowadzenie do zajęć

1. Słoneczko

Nauczyciel kładzie na dywanie żółte koło i rozdaje uczniom po trzy samoprzylepne karteczki. Nauczyciel wpisuje do środka koła: *Moim największym marzeniem jest...* Uczniowie zapisują na karteczkach trzy swoje marzenia (jedno marzenie na jednej karteczce), a następnie po kolei odczytują na głos swoje marzenia i przyklejają karteczki wokół żółtego koła, tworząc promyki słońca. Jeśli wypowiedzi powtarzają się należy przykleić je do tego samego promyczka.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Nauczyciel powinien zwrócić uwagę na marzenia dzieci najczęściej powtarzające się i podkreślić je na forum klasy (integracja grupy i odkrywanie cech wspólnych poszczególnych osób).

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM SZEŚCIOLETNIM

W razie trudności z zapisaniem swojego marzenia uczeń może je narysować.

Zajęcia właściwe

2. Nauka *Piosenki o marzeniach* autorstwa Anny Bernat i Barbary Kolago.

edukacja muzyczna

cele operacyjne:
3, 4

środki
dydaktyczne:
Nasz elementarz, s.
44–45

3. Metaplan

Uczniowie wycinają elementy z karty pracy nr 1. Nauczyciel dzieli za pomocą flamastra papier pakowny na cztery części i na środku wpisuje: *Czy marzenia się spełniają?* Nauczyciel w pierwszej części szarego papieru pisze: *Moje marzenia* i prosi uczniów, by na kartce z rozmarzoną mrówką wypisali swoje największe marzenie. Uczniowie podchodzą do tablicy, odczytują swoje marzenia i pod hasłem *Moje marzenia* za pomocą masy mocującej umieszczają swoją pracę. Nauczyciel w drugiej części pakownego papieru wpisuje: *Dlaczego moje marzenia jeszcze się nie spełniły?* Uczniowie zapisują odpowiedzi na kartkach z mrówką, która z wielkim wysiłkiem wspina się po schodach. W trzeciej części papieru nauczyciel wpisuje: *Co mogę zrobić, żeby moje marzenia się spełniły?*

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Nauczyciel powinien dojść z uczniami do wniosku, że marzenia mogą się spełnić dzięki zaplanowanym i konsekwentnym działaniom.

edukacja
polonistyczna

cele operacyjne:
1, 5, 6, 7

środki
dydaktyczne:
- papier pakowny,
- karta pracy nr 1,
- masa mocująca

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

Podobnie jak wcześniej, uczniowie wypisują odpowiedzi na kartkach z mrówką ze znakiem zapytania i odczytują swoje odpowiedzi. Nauczyciel zachęca pozostałych uczniów do udzielania dodatkowych wskazówek, jak zrealizować dane marzenia. Uczniowie przyklejają na plakacie swoje wypowiedzi w odpowiednim miejscu. Ostatnim zadaniem jest wpisanie działań na najbliższy np. tydzień, które przybliżą dzieci do osiągnięcia wyznaczonego celu.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Po upływie wyznaczonego czasu nauczyciel powinien powrócić do tematu marzeń, by sprawdzić, które marzenia uczniów udało się zrealizować i jakie działania umożliwiły im osiągnięcie zamierzonych celów.

Podsumowanie zajęć

4. Uczniowie siadają w kręgu na dywanie. Ich zadaniem jest wymyślenie nowych słów lub wyrażeń, które mogłyby nazywać osoby, miejsca, zjawiska czy przedmioty opisane przez nauczyciela, np.

- *Miejsce, w którym ludzie ciągle marzą, to...*
- *Przedmiot, który ułatwia spełnianie marzeń, to...*
- *Okrzyk wydawany przez osobę, której właśnie spełniło się marzenie, brzmi...*
- *Osoba, która cały czas marzy, a jej marzenia nigdy nie spełniają się, to...*

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne: 8

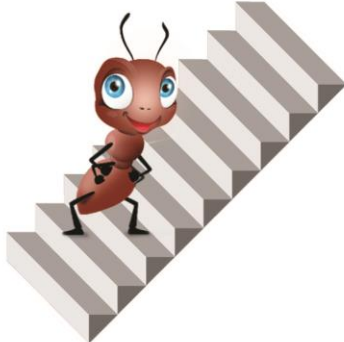

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

KARTA PRACY NR 1 sc. 1/94

Blank writing lines for the first panel.

Blank writing lines for the second panel.

Blank writing lines for the third panel.

Blank writing lines for the fourth panel.

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/95

Tytuł	Łąka
Kształtowane kompetencje	myślenie naukowe, metapoznawcze, matematyczne, ruchowe, interpersonalne, muzyczne, językowe i komunikacyjne
Cele zajęć	<p>OGÓLNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznawanie i nazywanie roślin oraz zwierząt żyjących na łące, - poszerzanie wiedzy przyrodniczej, - kształtowanie koncentracji uwagi. <p>OPERACYJNE:</p> <p>uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) umie uważnie i w skupieniu obserwować przyrodę, 2) wskazuje organizmy roślinne i zwierzęce typowe dla łąki (motyl, biedronka, zając, kret, bocian, czajka, mniszek lekarski, kąkol, babka lancetowata, koniczyzna), 3) słucha w skupieniu tekstu i odpowiada na pytania dotyczące jego treści, 4) uczestniczy w zabawach ruchowych zgodnie z regułami, 5) potrafi aktywnie słuchać muzyki i wyrazić swoje doznania w sposób werbalny i niewerbalny, 6) czyta uważnie tekst zadania z treścią i umie je rozwiązać, 7) tworzy plastyczny obraz łąki techniką collage, 8) aktywnie słucha zdania kolegi, 9) czuje się odpowiedzialny za efekt pracy w zespole, 10) ćwiczy koncentrację uwagi i pamięć świeżą.
Metody pracy	eksponujące (film, zjawiska przyrodnicze), praktyczna (ćwiczenia przedmiotowe), aktywizujące (zabawy dydaktyczne), podające (wiersz)
Formy pracy	zbiorowa, grupowa, w parach, indywidualna
Środki dydaktyczne	tablice ilustrujące łąkę z charakterystycznymi roślinami i zwierzętami, płyta z nagraniem <i>Lot trzmiela</i> , duże kartony, wycinki z gazet, obrazki, ścinki tkanin, lupa dla każdego dziecka, karty pracy nr 1, załącznik 1
Czas trwania	cztery godziny, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja przyrodnicza - 60 minut, - edukacja polonistyczna - 30 minut, - edukacja matematyczna - 30 minut, - edukacja muzyczna - 15 minut, - edukacja plastyczna - 30 minut, - wychowanie fizyczne - 15 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja
przyrodnicza
cele operacyjne:
1, 2, 10

środki
dydaktyczne:
- dostęp do
Internetu,
- film,
- lupy

wychowanie
fizyczne
cele operacyjne: 4

edukacja
przyrodnicza
cele operacyjne:
2, 10

edukacja muzyczna
cele operacyjne: 5

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne: 3

Wprowadzenie do zajęć

1. Obejrzenie filmów o łące.

<http://scholaris.pl/resources/run/id/49482> nr 1, 3 i 5.

Zajęcia właściwe

2. Wycieczka na łąkę.

Omówienie właściwego zachowania się podczas wycieczki. Dzieci otrzymują od nauczyciela lupy.

- Obserwacja roślin i próba ich nazywania.
- Obserwacja zwierząt - nazywanie.
- Obserwacja kolorów dominujących na łące.

3. Rozmowa o łące na podstawie bezpośredniej obserwacji i obejrzanych filmów:

- *Czym domem jest łąka?*
- *Co łąka daje zwierzętom?*
- *Jakie barwy dominują w maju na łące?*

4 Zabawy ruchowe na boisku szkolnym: „Jesteśmy motylami”, „Bocian i żaby”.

Powrót do szkoły

5. Na tablicy interaktywnej nauczyciel wyświetla ilustracje łąki i zadaje uczniom pytania:

- *Jakie rośliny rosną na łące, a jakie widzieliśmy podczas wycieczki?* (trawy, chaber, mniszek lekarski, bratek, dziewanna, mydlnica, kąkol, babka lancetowata, skrzyp, powój, szatwia lekarska, mięta pieprzowa)
- *Jakie zwierzęta spotkać można wiosną na łące, a jakie spotkaliśmy podczas wycieczki?* (kret, pasikonik, badyłarka, zając, czajka)

6. Wysłuchanie utworu muzycznego *Lot trzmiela*

Nauczyciel nie podaje tytułu utworu. Dzieci zamykają oczy i próbują wyobrazić sobie to, co sugeruje im muzyka.

7. Wypowiedzi dzieci na temat wysłuchanego utworu.

- *Jaki obraz namalowała wasza wyobraźnia, kiedy słuchaliście muzyki?*
- *Z czym kojarzyła wam się ta muzyka?*
- *Jak zatytułowalibyście ten utwór?*
- *Który z owadów tańczy najpiękniej? Czy go dzisiaj spotkaliśmy?*

8. Słuchanie wiersza pt.: *Motyle znad łąki* Karoliny Kusek

Dzieci słuchają utworu pt. *Motyle znad łąki* autorstwa Karoliny Kusek.

Dostępny: <http://lena.libra-wrd.pl/Wierszoteka/k.htm#Kusek>.

edukacja
matematyczna
cele operacyjne: 6
środki
dydaktyczne:
karta pracy nr 2
edukacja
plastyczna
cele operacyjne:
7, 9

9. Analizowanie wiersza ukierunkowane pytaniami.

- *Jakie pytania zadała poetka w wierszu?*
- *Jak odpowiedziała na nie? Dzieci wyszukują odpowiednie fragmenty, które są odpowiedzią na pytania i odczytują je.*
- *Czy celem poetki było zachęcenie was do zabawy na łące, czy do podziwiania piękna motyli?*

10. Chętne dzieci głośno i wyraziście czytają wiersz.

11. Wyszukiwanie w tekście wiersza wyrazów określających czynności, jakie wykonują motyle.

12. Rozwiązywanie zadań z treścią (karta pracy nr 2)

13. Układanie puzzli i oglądanie obrazów łąki słynnych malarzy

<http://scholaris.pl/resources/run/id/49482>

14. Łąka - praca plastyczna

W cztero- lub pięcioosobowych grupach uczniowie tworzą plastyczne obrazy łąki (techniką collage wykonują różne elementy łąki i przypinają je na kartonie).

15. Omówienie wykonanej pracy

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

Dzieci, które wcześniej skończą pracę, mogą zagrać w łąkowe memory.

<http://LearningApps.org/watch?v=p26uaqxi501>

Podsumowanie zajęć

16. Zadanie pracy domowej:

Naucz się pięknie czytać wiersz *Motyle nad łąki*.

17. W klasie zawieszono są kartki w formie plakatów. Spacerując po klasie, dzieci szukają próśb mrówki Eureka. Kto pierwszy odnajdzie taką prośbę, może ją odczytać.

- *O czym przypomina nam mrówka Eureka?*

WSKAZÓWKA PANA OD PRZYRODY

Można wspomnieć, że nie należy wypalać traw na łąkach, bo w ten sposób niszczy się wiele zwierząt jak i roślin, ponadto stwarza to zagrożenie pożarowe dla gospodarstw domowych.

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne: 3
środki
dydaktyczne:
załącznik 1

KARTA PRACY NR 1 sc. 1/95

Przeczytaj uważnie zadania. Zilustruj zadanie 1. Zieloną kredką podkreśl pytania i rozwiąż zadania.

1. Jedna biedronka ma 7 kropek, a druga 3 kropki. Ile kropek mają razem?

Obliczanie:

$$\square + \square = \square$$

Odpowiedź: Biedronki mają kropek.

2. Dwie biedronki mają razem 10 kropek. Jedna ma ich 3. Ile kropek ma druga biedronka.

Obliczanie:

$$\square + \square = \square$$

Odpowiedź: Druga biedronka ma kropek.

3. Dwie biedronki mają razem 10 kropek. Jedna ma ich 7. Ile kropek ma druga biedronka.

Obliczanie:

$$\square + \square = \square$$

Odpowiedź: Druga biedronka ma kropek.

ZAŁĄCZNIK 1 sc. 1/95

Prośba mrówki Eureki

NIE

łap motyli, biedronek,
koników polnych i innych
zwierząt. Daj im
spokojnie żyć!

Prośba mrówki Eureka

NIE

**zrywaj kwiatów rosnących
na łące. Są takie piękne!**

Prośba mrówki Eureka

Pamiętaj, że łąka jest
domem dla wielu
zwierząt.

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/96

Tytuł	Motyle - mieszkańcy łąki
Kształtowane kompetencje	myślenie naukowe, ruchowe, interpersonalne, językowe i komunikacyjne, matematyczne
Cele zajęć	OGÓLNE: <ul style="list-style-type: none"> - poznanie budowy motyla oraz jego cyklu rozwojowego, - wprowadzenie pojęcia: „oś symetrii”. OPERACYJNE: uczeń: <ol style="list-style-type: none"> 1) rozpoznaje najczęściej spotykane motyle, 2) wyróżnia cechy charakterystyczne wyodrębnionych ssaków, owadów i ptaków, 3) czyta teksty wzorowo i ze zrozumieniem, 4) zna budowę owadów, 5) słucha w skupieniu tekstu i odpowiada na pytania dotyczące jego treści, 6) nazywa kolejne etapy rozwoju motyla, 7) wskazuje oś symetrii w budowie motyla, 8) uzasadnia, że motyl nie jest szkodnikiem, 9) uzasadnia, że szkodnikami są gąsienice niektórych motyli, 10) rozwija myślenie twórcze, wykorzystując materiał werbalny, 11) poznaje nazwy często spotykanych zwierząt łąkowych w języku angielskim
Metody pracy	podające (pogadanka, wykład informacyjny, opowiadanie), praktyczne (ćwiczenia przedmiotowe), eksponujące (wystawa, słuchanie nagrania audio połączone z przeżyciem), aktywizujące (zabawa dydaktyczna)
Formy pracy	zbiorowa, grupowa, w parach, indywidualna
Środki dydaktyczne	kilka par skrzydeł motyli, zdjęcia popularnych odmian motyli z podpisami karty pracy nr 1-5, załączniki 1-3, karta pracy <i>English Ant 38-39</i>
Czas trwania	cztery godziny 15 minut, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja przyrodnicza - 45 minut, - edukacja muzyczna - 10 minut, - edukacja polonistyczna - 45 minut, - edukacja matematyczna - 25 minut, - edukacja plastyczna - 25 minut, - język angielski - 15 minut, - wychowanie fizyczne - 30 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne: 3

edukacja
przyrodnicza
cele operacyjne:
1, 2
środki
dydaktyczne:
karty pracy nr 1-2

edukacja
muzyczna
środki
dydaktyczne:
płyta z nagraniem

edukacja
przyrodnicza
cele operacyjne:
1, 2
środki
dydaktyczne:
załącznik 1 i 3

Wprowadzenie do zajęć

1. Sprawdzenie pracy domowej

Dzieci wzorowo czytają wiersz *Motyle znad łąki* (omawiany dzień wcześniej).

2. Nawiązanie do wycieczki, która odbyła się dzień wcześniej.

- *Gdzie byliśmy wczoraj?*
- *Poznaliśmy różne rodzaje zwierząt, pamiętacie jakie? Dzieci wymieniają zwierzęta.*

Nauczyciel rozdaje karty pracy nr 1. Dzieci uzupełniają karty, utrwalają wiadomości o łące, owadach, ptakach i ssakach.

3. Krzyżówka

Nauczyciel rozdaje karty pracy nr 2 i wyjaśnia dzieciom, że rozwiązanie krzyżówki będzie tematem dzisiejszej lekcji.

Hasło krzyżówki: MOTYL

4. Pokaz ilustracji motyli: tablica interaktywna. Odczytywanie nazw motyli.

- *Gdzie najczęściej można spotkać motyle? (odniesienie do wycieczki)*

5. Cztery pory roku. Lato

Nauczyciel włącza utwór Vivaldiego, a dzieci wcielają się w postaci motyli i wykonują motyli taniec.

Zajęcia właściwe

Na tablicy interaktywnej pozostawiamy ilustrację jednego motyla, by omówić jego budowę.

6. Omówienie budowy motyla.

- *Do jakiej grupy zwierząt należą motyle?*
- *Z jakich części się składają? (głowa, tułów, skrzydła, odnóża, czułki)*
- *Ile odnóży mają owady, a więc i motyle?*
- *Na jakich roślinach można spotkać najczęściej motyle?*
- *Dlaczego motyle siadają na kwiatkach?*
- *Czy motyle są pożyteczne?*
- *Do czego motylom potrzebne są czułki?*
- *Jakie barwy mają motyle?*
- *Co powiecie o wzorach na skrzydłach motyli?*
- *Czy na obu skrzydłach motyla jest ten sam wzór?*

edukacja
komunikacyjna
środki
dydaktyczne:
załącznik 2

edukacja
matematyczna
cele operacyjne: 7
środki
dydaktyczne:
karta pracy nr 3
edukacja
plastyczna
cele operacyjne:
4, 7

edukacja
językowa
cele operacyjne:
5, 6

WSKAZÓWKA PANA OD PRZYRODY

Motyle siadają na kwiatach, aby spić z nich słodki płyn zwany nektarem. Pomaga im w tym długa, ssąca trąbka, którą mają w pyszczku. Motyle używają jej tak jak my słomki przy picciu soku lub innych napojów.

7. Zabawa dydaktyczna „Szukamy skrzydeł do pary” doskonaląca percepcję wzrokową.

Każde dziecko otrzymuje jedno skrzydło motyla i łączy się w parę z tym, kto ma skrzydło o takim samym wzorze. Załącznik 2 zawiera dziewięć par skrzydeł motyli. Nauczyciel rozcina je i rozdaje uczniom.

8. Wprowadzenie pojęcia oś symetrii (karta pracy nr 3)

Wykonaj czynności zgodnie z instrukcją:

- Złóż kartkę wzdłuż osi symetrii.
- Ozdób skrzydła lewe i prawe takimi samymi elementami.
- Wytnij motyla.

Wycięte i ozdobione motyle dzieci umieszczają na pracach plastycznych wykonanych dzień wcześniej.

9. Tajemnica motyla

Postuchajcie opowiadania Walentina Bierestowa pt. *Nikt mnie więcej nie zobaczy*.

Gąsienica uważa się za bardzo piękną i nie ominęła ani jednej kropli rosy, żeby się w niej nie przejrzeć.

– Ach, co to za uroda! – szeptała, oglądając ze wszystkich stron swój pospolity pyszczek i wyginając grzbiet, żeby popatrzeć na dwa złociste prążki. – Szkoda, że nikt nie zwraca na mnie uwagi! Aż raz zdarzyło się, że po łące chodziła dziewczynka i zbierała kwiaty. Gąsienica czym prędzej wypetziła na największy kwiatek.

Dziewczynka spostrzegła ją i powiedziała:

– Co to za brzydactwo!

– Ach tak! – syknęła obrażona gąsienica. – Wobec tego nikt, nigdy, nigdzie, za nic na świecie, w żadnym wypadku i w żadnych okolicznościach więcej mnie nie zobaczy! Daję na to słowo honoru, uczciwej gąsienicy! Skoro się dało słowo honoru - należy go dotrzymać, zwłaszcza kiedy się jest gąsienicą.

I gąsienica wpetziła na drzewo. Z pnia na sęczonek, sęka na gałąź, z gałęzi na gałązkę.

Wyciągnęła z pyszczka jedwabną nitkę i zaczęła się nią owijać. Snuje się nitka, owija gąsienicę raz, drugi, trzeci, dziesiąty, setny... i wreszcie gąsienica zniknęła w miękkim jedwabnym kokonie.

– Och, jaka jestem zmęczona! – westchnęła – ale owinęłam się znakomicie. W kokonie było ciepło... i nudno. Gąsienica ziewnęła raz, potem drugi i zasnęła. Mijał dzień za dniem. Letni wietrzyk kołysał gałązką, szeleściły cicho liście, a obrażona gąsienica spała i spała. Obudziła się wreszcie - widocznie słońce musiało mocno dogrzewać, bo w końcu upał był nieznośny.

– Muszę przewietrzyć trochę mój domek! – postanowiła i wyskrobała małe okienko w kokonie.

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

– Ach, jak pięknie pachną kwiaty! – Gąsienica wychyliła się nieco. – Nikt mnie tu wśród listków nie zauważy, co mam sobie żałować powietrza – pomyślała. Wychyliła się jeszcze troszeczkę, znowu troszeczkę i... wypadła ze swojej kryjówki! Ale zamiast spaść z drzewa na ziemię, uniosła się do góry.

I nagle na tej samej łące zobaczyła tę samą dziewczynkę. – Co za wstyd – pomyślała – że jestem brzydka, to nie moja wina, gorzej że teraz wszyscy będą mnie nazywać kłamczuchą. Dałam słowo honoru, że nikt mnie więcej nie zobaczy i słowa nie dotrzymałam. Hańba! – Zrozpaczona upadła na trawę. A wtedy nadbiegła dziewczynka i zawołała:

– Ach, jaki piękny!

– Czyżby to o mnie mowa? – szepnęła zdziwiona gąsienica – zdaje się, że o mnie. I wierz tu ludziom! Dziś mówią tak, a jutro zupełnie inaczej. Na wszelki wypadek przejrzała się jednak w kropli rosy.

Co myślała gąsienica w kokonie? Dzieci próbują wyobrazić sobie odczucia gąsienicy i o nich opowiedzieć.

10. Praca z kartą nr 4, na której znajdują się tekst pt.: *Tajemnica motyla* i obrazki

Zadaniem uczniów jest ciche, uważne przeczytanie tekstu i zestawienie jego treści z odpowiednimi obrazkami:

- Połącz ilustracje z właściwymi fragmentami tekstu opisującymi etap narodzin motyla. Dzieci zaznaczają ołówkiem fragment tekstu i strzałką łączą z właściwą ilustracją.
- Co to jest gąsienica?

WSKAZÓWKA PANA OD PRZYRODY

Gąsienica to larwa motyla mieszkająca w ochronnym koszyczku z gałązek i liści. Z nadejściem lata samczyki gąsieniczek przemieniają się w motyla i zaczynają fruwać. Niektóre larwy samiczek przez całe życie pozostają gąsienicami i nigdy nie wychodzą z koszyczka. Tkwią wewnątrz, a po złożeniu jaj kończą w nim życie.

Dzieci samodzielnie opowiadają, wymieniając kolejne stadia rozwojowe motyla (jajeczka, gąsienica, poczwarka, motyl) i stosując następstwo czasowe, używając określeń: najpierw, potem.

- Czy gąsienice są pożyteczne, czy raczej są szkodnikami?

11. Rozwijanie zdań o motylach wyrazami umieszczonymi pod obrazkami. Karta pracy nr 5.

12. *English Ant 38*

Uczniowie poznają nazwy zwierząt w języku angielskim, a następnie odszukują je na diagramie.

Podsumowanie zajęć

13. Ocena pracy uczniów na zajęciach

14. Zadanie mrówki Eureka

edukacja
przyrodnicza
cele operacyjne:
6, 8, 9
środki
dydaktyczne:
karta pracy nr 4

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne:
3, 4
środki
dydaktyczne:
karta pracy nr 5

język angielski
cele operacyjne: 12
środki
dydaktyczne:
karta pracy *English Ant 38*

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne: 10

Mrówka Eureka chce zobaczyć, jak doskonałą macie pamięć. Musicie zapamiętać dużo wyrazów i wymieniać je we właściwej kolejności.

Nauczyciel wypowiada zdanie, które pozwala na swobodne wylizanie zwrotów. Przed dodaniem nowego słowa trzeba powtórzyć całe zdanie ze wszystkimi słowami z zachowaniem kolejności, np.:

- *Na łące zobaczyłem biedronkę.*
- *Na łące zobaczyłem biedronkę i mniszka lekarskiego.*
- *Na łące zobaczyłem biedronkę, mniszka lekarskiego i konika polnego.*

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

Chętni uczniowie mogą w domu lub w szkole wyszukać dodatkowe informacje dotyczące życia motyli. Mogą to być zdjęcia lub prezentacja PP.

KARTA PRACY NR 1 sc. 1/96

Przeczytaj zdania i podpisz nimi rysunki.

To są owady. To są ssaki. To są ptaki.

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

KARTA PRACY NR 2 sc. 1/96

Rozwiąż krzyżówkę, wpisując nazwy zwierząt łąkowych.

1

5

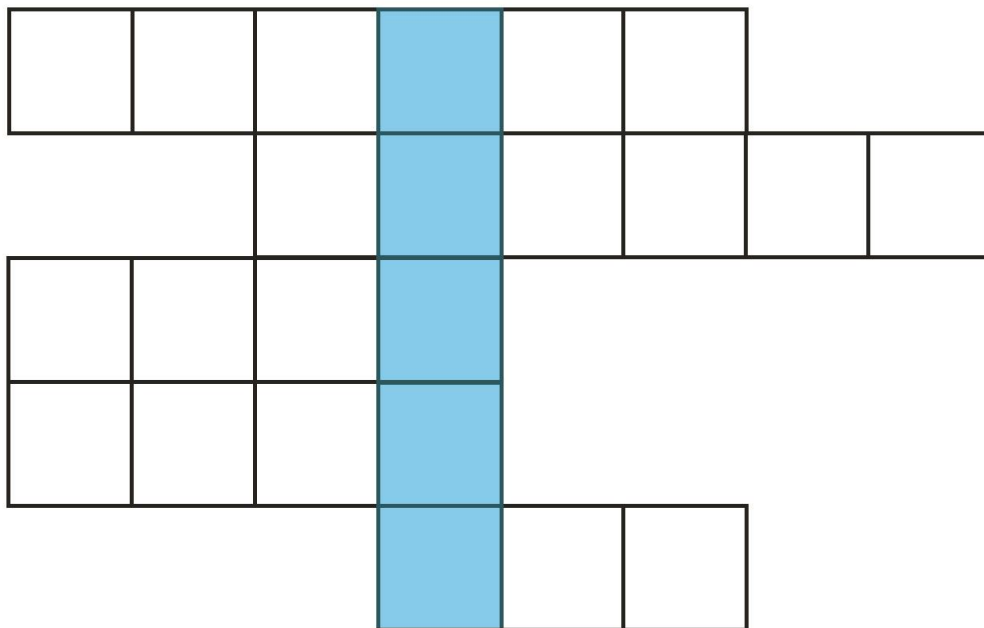
2

3

4

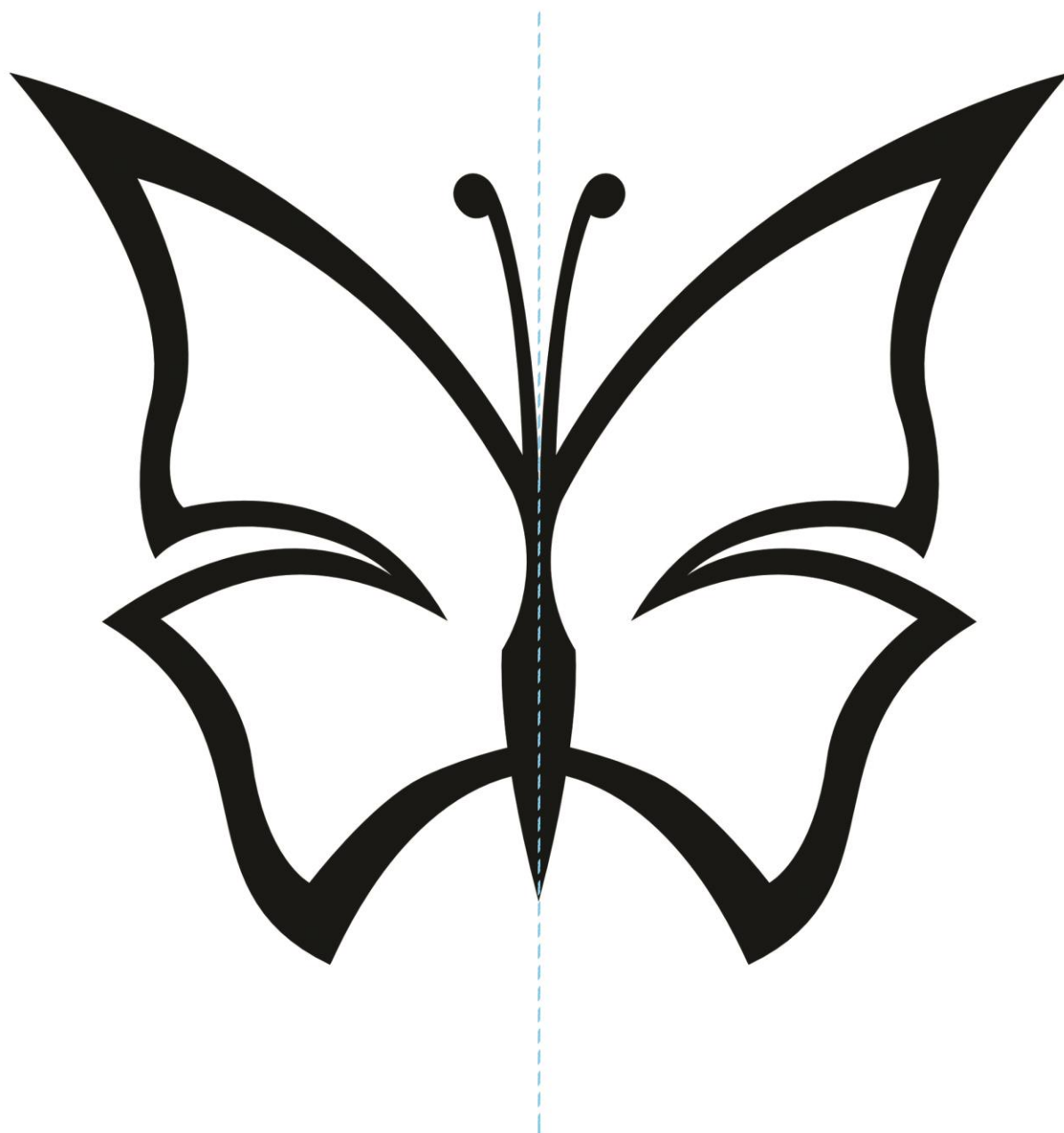
KARTA PRACY NR 3 sc. 1/96

Wykonaj czynności zgodnie z instrukcją.

Złóż kartkę wzdłuż osi symetrii.

Ozdób skrzydło lewe i prawe takimi samymi elementami.

Wytnij motyla.

KARTA PRACY NR 4 sc. 1/96

Przeczytaj tekst *Tajemnica motyla*. Przyjrzyj się obrazkom. Przeczytaj jeszcze raz tekst i połącz ilustracje z właściwymi fragmentami tekstu.

Tajemnica motyla

Wyklutłem się z małego jajeczka. Najpierw byłem włochatą, żarłoczną gąsienicą. Szybko rosnę. Aż któregoś dnia przestałem jeść i rosnąć. Zmieniłem się w poczwarkę. A z poczwarki przeobraziłem się w kolorowego motyla.

KARTA PRACY NR 5 sc. 1/96

1. Co przedstawiają obrazki?

Przeczytaj zdanie, które jest obok pierwszego obrazka. Na drugim obrazku pokoloruj łąkę, a na trzecim motyle. Rozwiń zdanie wyrazami umieszczonymi obok obrazków.

Motyle latają.

nad łąką

Kolorowe

ENGLISH ANT 38 sc. 1/96

mole

grasshopper

mouse

hare

bumblebee

butterfly

ladybug

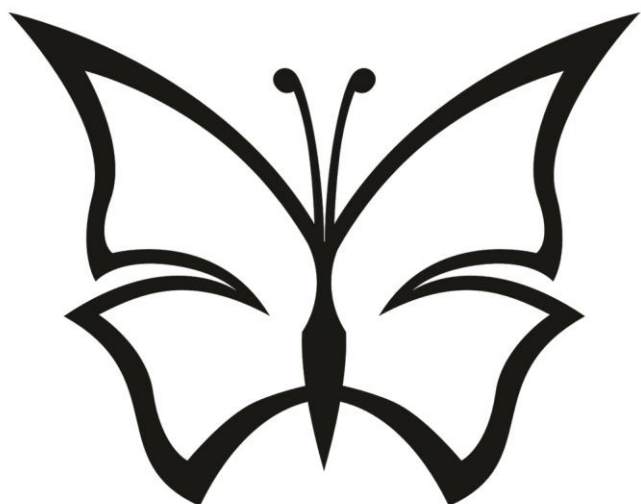
spiderman

1.Find

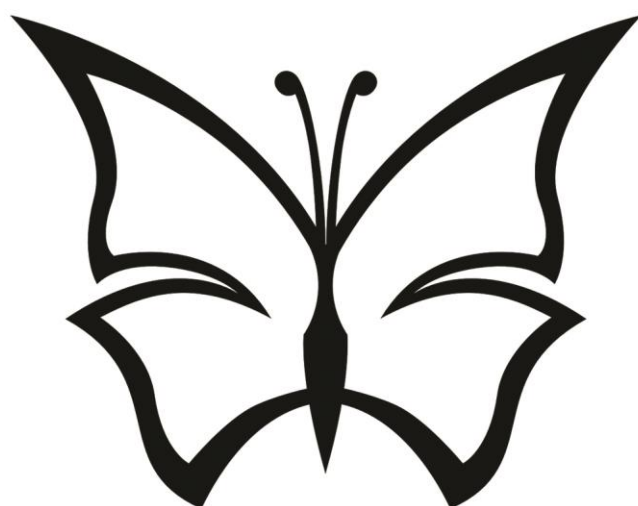
s p i d e r m a n u
k l o f m o u s e y
g r a s s h o p e r
g r t w v n h a r e
f b u m b l e b e e
n l a d y b u g t a
m b u t t e r f l y
k a u m o l e p g t

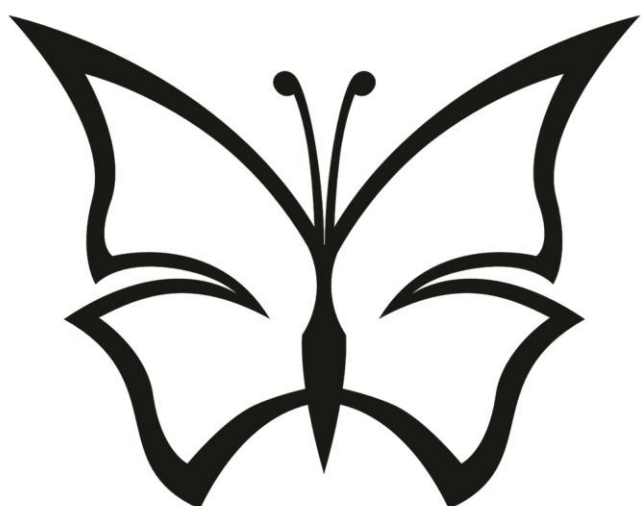
1. Colour

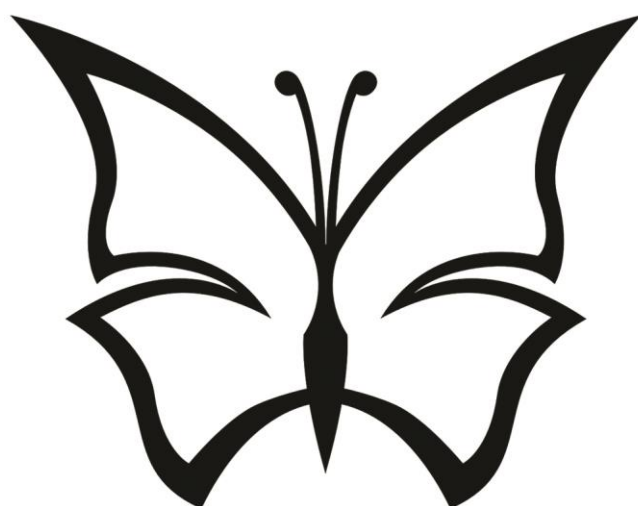
a blue and yellow butterfly

a red and green butterfly

an orange and violet butterfly

a brown and white butterfly

ZAŁĄCZNIK 1 sc. 1/96

paź królowej

bielinek kapustnik

rusatka laik

rusatka pawik

paź żeglarz

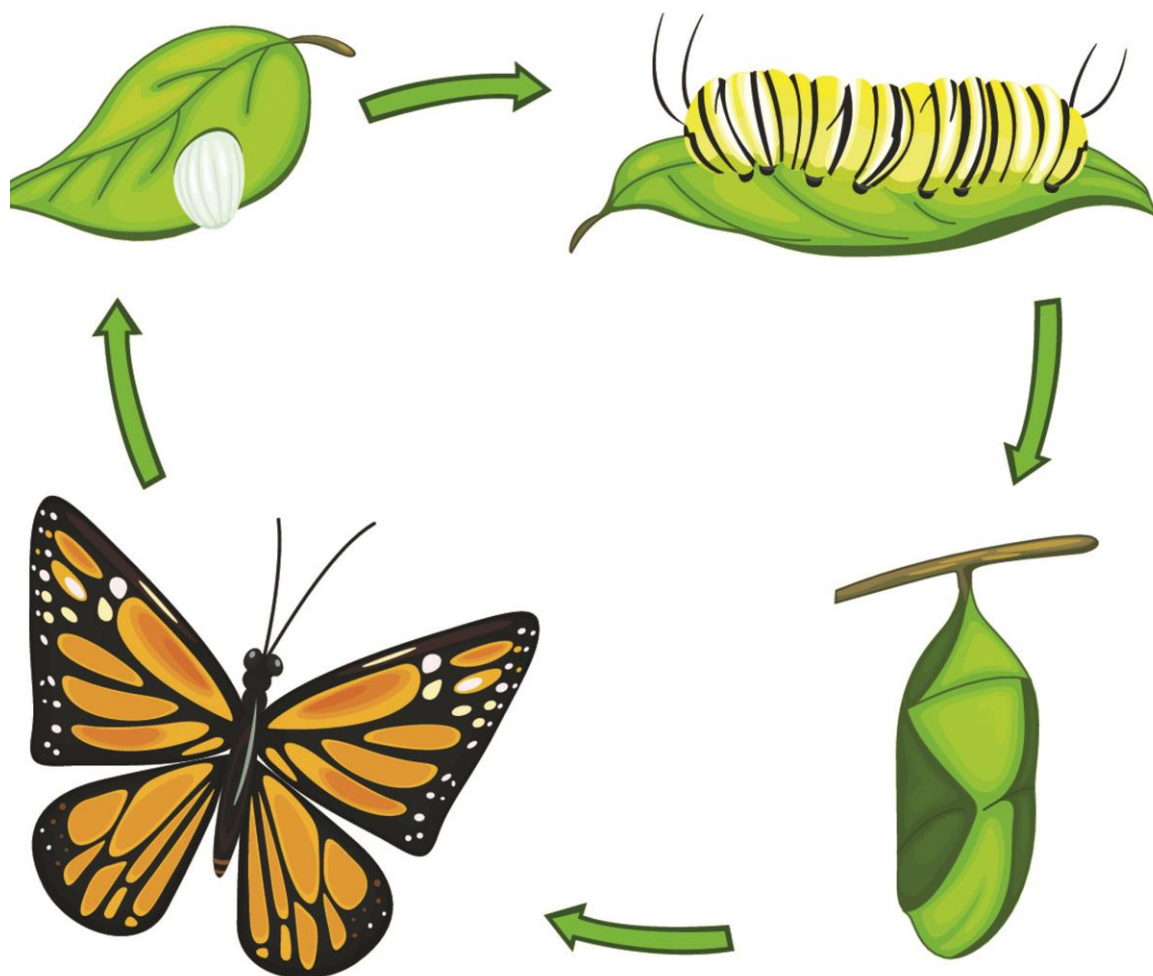
modraszek ikar

rojnik morfeusz

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

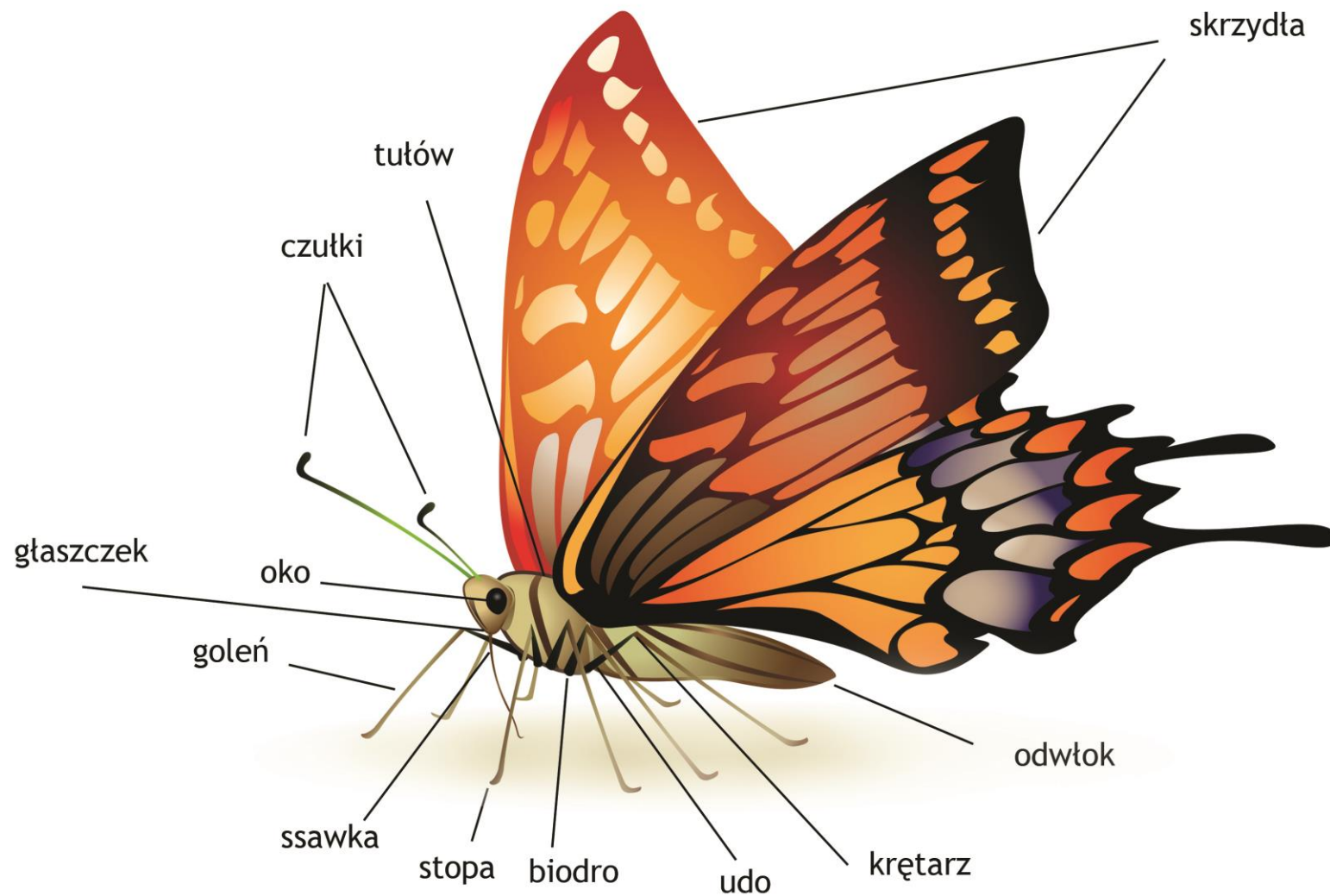
ZAŁĄCZNIK 2 sc. 1/96

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

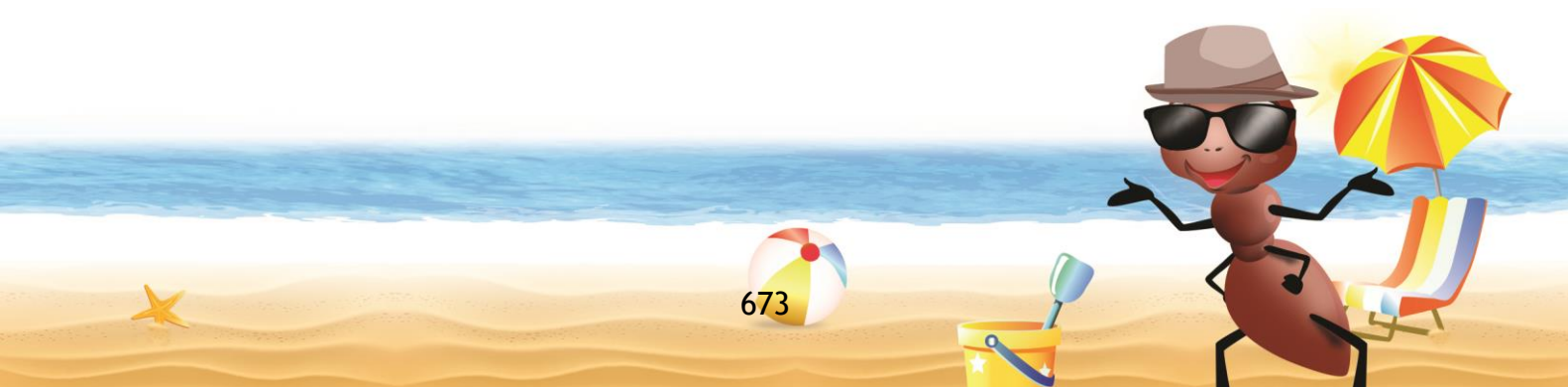
ZAŁĄCZNIK 3 sc. 1/96

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/97

Tytuł	Produkujemy tlen
Kształtowane kompetencje	przyrodnicze, artystyczne, językowe, myślenie naukowe, myślenie analogiczne
Cele zajęć	OGÓLNE: <ul style="list-style-type: none"> - wdrażanie do wyciągania wniosków na podstawie obserwacji, - rozwijanie wiedzy przyrodniczej i myślenia naukowego. OPERACYJNE: uczeń: <ol style="list-style-type: none"> 1) przeprowadza doświadczenie, 2) wie, że tlen jest składnikiem powietrza, 3) wie, że rośliny są źródłem tlenu, 4) wie, co jest potrzebne rybom do życia, 5) udziela odpowiedzi na pytania, odwołując się do doświadczeń, 6) potrafi rysować po śladzie, 7) zna pojęcia „w prawą stronę”, „w lewą stronę”, „na wprost”
Metody pracy	podające (pogadanka, wyjaśnienie), praktyczne (ćwiczenia przedmiotowe, ćwiczenie laboratoryjne)
Formy pracy	zbiorowa, indywidualna
Środki dydaktyczne	stoik, sztywna kartka lub widokówka, przezroczysta miska z wodą, rośliny podwodne - dla każdego ucznia, karty pracy nr 1-3
Czas trwania	dwie godziny, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja przyrodnicza - 60 minut, - edukacja plastyczna - 20 minut, - edukacja matematyczna - 10 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja
przyrodnicza
cele operacyjne:
2, 5

Wprowadzenie do zajęć

1. Dzieci siedzą na dywanie. Nauczyciel pyta:

- *Przypomnijcie mi dlaczego powietrze jest ważne dla człowieka?*
- *A jak myślicie, czy dla zwierząt w wodzie ważne jest powietrze? Dlaczego?*
- *Co by było, gdyby zabrakło tlenu?*

Zajęcia właściwe

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Przed przeprowadzeniem zajęć nauczyciel powinien zorientować się, czy jest w stanie zgromadzić rośliny podwodne.

edukacja
przyrodnicza
cele operacyjne:
1, 3, 5
środki
dydaktyczne:
- słoik,
- sztywna kartka lub
widokówka,
- przezroczysta
miska z wodą,
- rośliny podwodne

2. Eksperyment

Etap 1.

Nauczyciel:

- *Wicie już, że tlen jest składnikiem powietrza, ale skąd się on bierze? W jaki sposób przekonamy się o tym, że tlen produkują rośliny?*

Uczniowie zastanawiają się nad hipotezami mając przed sobą rośliny podwodne i inne zgromadzone rekwizyty.

Dzieci odwołując się do wcześniejszych doświadczeń, stwierdzają, że pod wodą widać powietrze.

Etap 2.

Nauczyciel: *Spróbujemy teraz zobaczyć, czy faktycznie rośliny wytwarzają tlen.*

Nalejcie wody do miski, następnie włożcie pędy roślin do słoika i nalejcie do niego wody. Następnie zakryjcie słoik widokówką, odwróćcie do góry dnem i postawcie go na dnie miski. Zabierzcie widokówkę. Postawcie swoje miski w słonecznym miejscu i obserwujcie, co będzie się działo.

Etap 3.

Uczniowie formułują wnioski: *Na roślinie pojawiły się pęcherzyki powietrza, które unoszą się do góry. Oznacza to, że roślina produkuje tlen.*

Etap 4.

Komentarz naukowy:

Liście roślin podwodnych, podobnie jak roślin naziemnych, pod wpływem światła uwalniają tlen, a ponieważ jest on przezroczysty, widać go tylko pod wodą.

KOMENTARZ PANA OD PRZYRODY

„Produkcja” tlenu przez rośliny jest efektem ubocznym procesu fotosyntezy, zachodzącym we wszystkich roślinach posiadających chlorofil - związek chemiczny nadający charakterystyczny zielony kolor roślinom (głównie ich liściom lub łodygom). Proces ten może zachodzić jedynie, gdy do roślin dochodzi światło słoneczne, a roślina ma wystarczającą ilość wody. Proces ten zachodzi zarówno w roślinach naziemnych, jak i podwodnych, gdyż również i te zawierają chloroplasty - komórki zawierające chlorofil („zielony barwnik”). Obserwacja „produkcji” tlenu przez rośliny jest możliwa pod wodą, gdyż na zielonych częściach roślin pod wodą pojawiają się bąbelki tlenu. W warunkach „naziemnych” obserwacja by była niemożliwa, gdyż tlen jest bezbarwny - niewidoczny dla nieuzbrojonego oka.

edukacja
plastyczna
cele operacyjne: 6
środki
dydaktyczne:
karta pracy nr 1

edukacja
matematyczna
cele operacyjne: 7
środki
dydaktyczne:
karta pracy nr 2

edukacja
plastyczna
cele operacyjne: 4
środki
dydaktyczne:
karta pracy nr 3

3. Rysowanie po śladzie - praca samodzielna (karty pracy nr 1).

4. Utrwalenie pojęć „w prawą stronę”, „w lewą stronę”, „na wprost” (karta pracy nr 2).

Podsumowanie zajęć

5. Akwarium

Uczniowie uzupełniają rysunek akwarium brakującymi elementami potrzebnymi rybkom do życia (woda, światło, rośliny).

KARTA PRACY NR 1 sc. 1/97

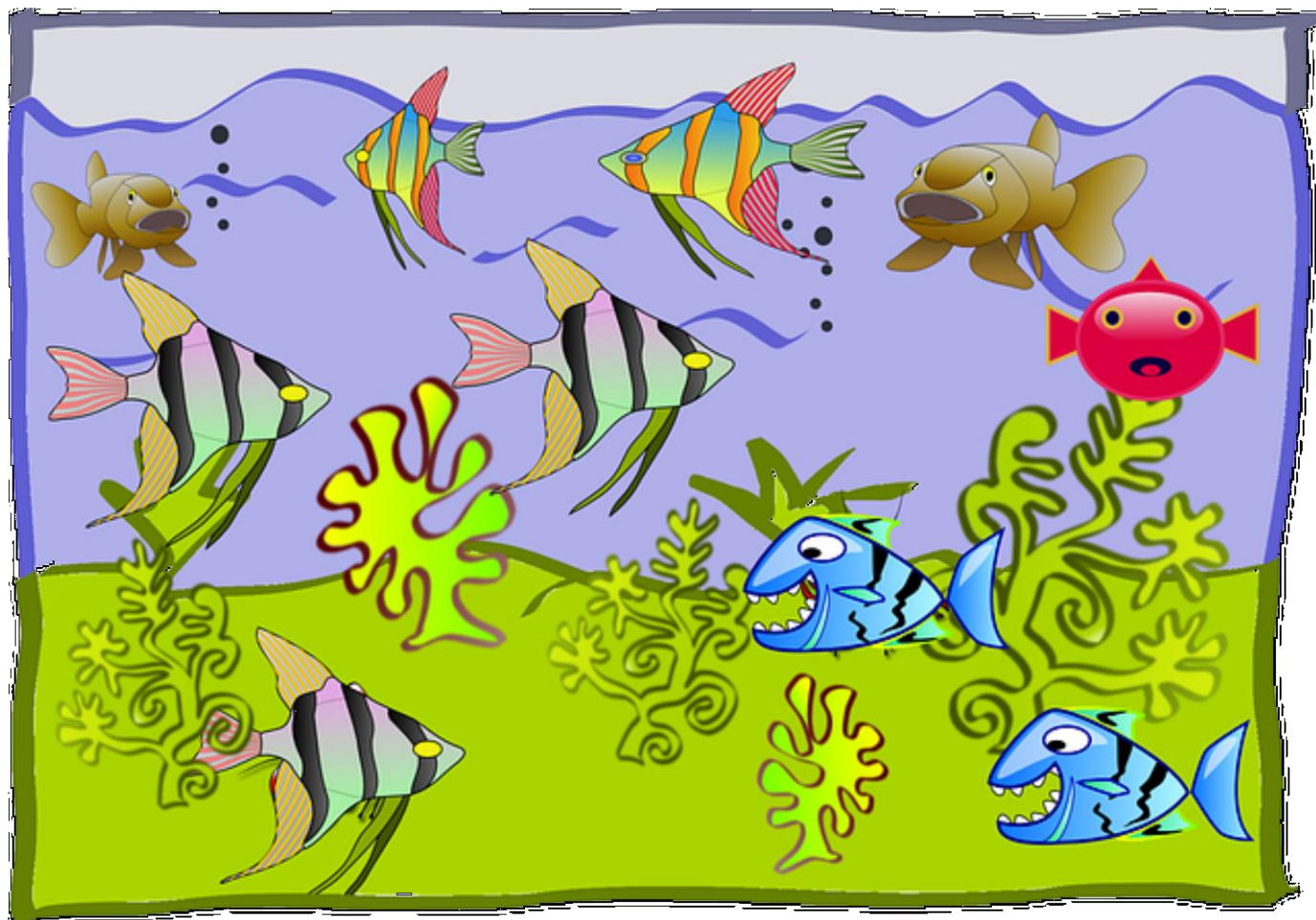
Popraw kontury roślin po śladzie i pokoloruj je.

KARTA PRACY NR 2 sc. 1/97

Przyjrzyj się ilustracji i wpisz odpowiednią liczbę.

Liczba rybek płynących w lewą stronę

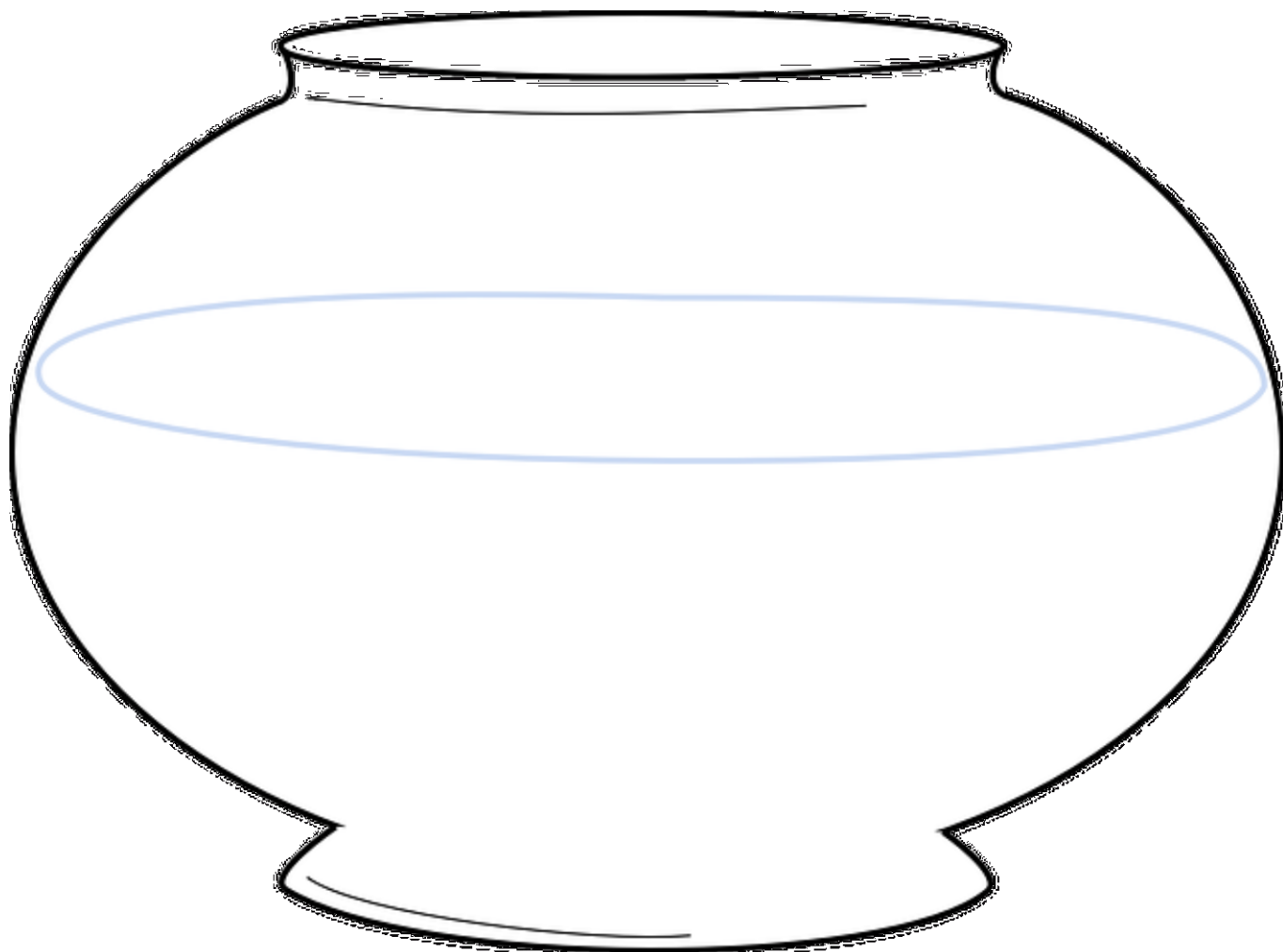
Liczba rybek płynących w prawą stronę

Liczba rybek płynących na wprost

KARTA PRACY NR 3 sc. 1/97

Uzupełnij akwarium brakującymi elementami potrzebnymi rybkom do życia

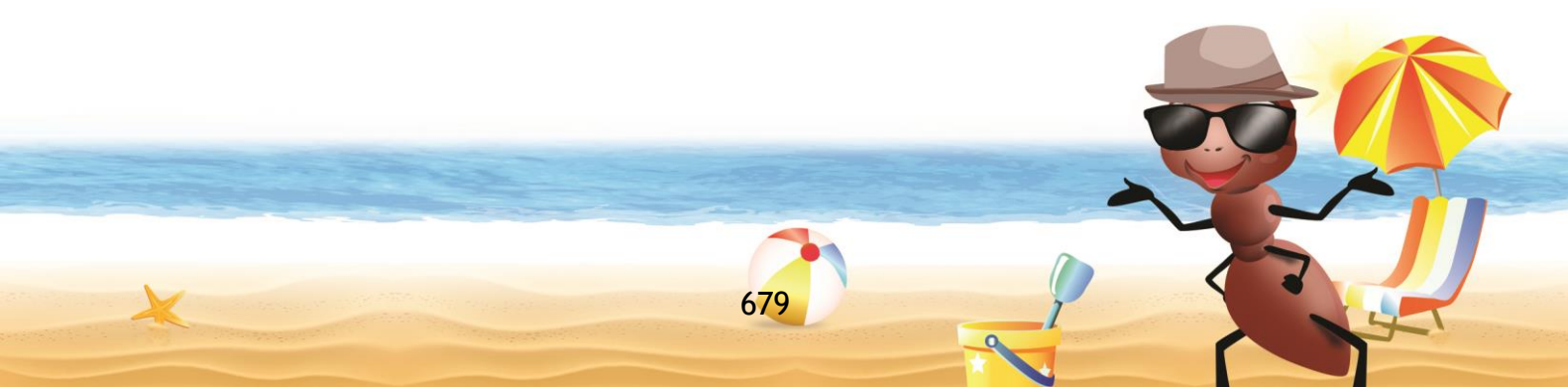

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/98

Tytuł	Krążenie wody w przyrodzie
Kształtowane kompetencje	językowe, myślenie twórcze
Cele zajęć	OGÓLNE: poznanie zjawiska krążenia wody w przyrodzie. OPERACYJNE: uczeń: <ol style="list-style-type: none"> 1) wypowiada się na dany temat pełnymi zdaniami, 2) chętnie wykonuje doświadczenia i jest zainteresowany ich wynikami, 3) próbuje wyciągać i formułować wnioski z przeprowadzonych doświadczeń, 4) rozumie pojęcia: stan stały, ciekły i gazowy, 5) rozumie uzależnienie stanów skupienia wody od temperatury otoczenia, 6) potrafi określić warunki ich powstania, 7) współpracuje z innymi podczas wykonywania zadań
Metody pracy	podające (pokaz), praktyczne (eksperyment, ćwiczenia przedmiotowe), eksponujące (pokaz połączony z przeżyciem)
Formy pracy	zbiorowa, w parach, indywidualna
Środki dydaktyczne	lusterko dla każdego ucznia, czajnik, talerzyk, zasoby Scholaris http://scholaris.pl/resources/run/id/102324 http://scholaris.pl/resources/run/id/49516
Czas trwania	jedna godzina, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja polonistyczna - 15 minut, - edukacja przyrodnicza - 30 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja
polonistyczna
i przyrodnicza
cele operacyjne:
1, 4, 5

Wprowadzenie do zajęć

1. Dzieci siedzą a dywanie, nauczyciel pyta:

- *Skąd się bierze woda w przyrodzie?*
- *Do czego potrzebna jest woda?*
- *Jaki kształt ma woda? (Woda jest płynem, przelewa się, więc przybiera kształt naczynia, w którym się znajduje. Mówimy, że woda ma stan skupienia „ciekły”.)*
- *Co się dzieje z wodą w ziemi?*
- *W jakich stanach skupienia może jeszcze występować woda?*
- *Jeśli umyjecie ręce i ich nie wytrzecie, to cały czas będą mokre?*
- *Jak działają suszarki do rąk? Co dzieje się z kroplami wody, która była na rękach?*
- *Pamiętajcie od czego zależy stan skupienia wody? (Od temperatury otoczenia.)*

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Jeśli w łazienkach są suszarki do rąk, dzieci mogą umyć ręce i wysuszyć je, żeby potwierdzić, że w wyższej temperaturze ręce schną szybciej.

edukacja
przyrodnicza
środki
dydaktyczne:
zasoby Scholaris
cele operacyjne:
2, 3, 5, 6

Zajęcia właściwe

2. Nauczyciel pokazuje uczniom planszę *Obieg wody w przyrodzie* -
<http://scholaris.pl/resources/run/id/102324>.

- *Co przedstawia ta plansza?*
- *Co to znaczy „obieg wody w przyrodzie” lub „krążenie wody w przyrodzie”?*
- *Na czym polega wędrówka wody w przyrodzie?*
- *Skąd się bierze deszcz?*

3. Eksperyment

Etap 1.

Nauczyciel rozdaje lusterka i pyta:

Jak wygląda powierzchnia lusterka?

- *Jaka jest temperatura lusterek - czy są one cieplejsze niż nasze ciało czy chłodniejsze?*

Dzieci udzielają odpowiedzi. Nauczyciel wspólnie z uczniami omawia ich propozycje.

Etap 2.

- *Jak przy pomocy lusterka możemy sprawdzić, czy w wydychanym powietrzu znajduje się para wodna?*

Etap 3.

- *Co się stanie, jeśli chuchniemy na lusterko?*

Uczniowie chuchają na lusterko.

edukacja
przyrodnicza
cele operacyjne:
4, 5

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

Etap 4.

- Czy powierzchnia lusterka jest taka jak przedtem?

Wnioski: *Wydechana przez nas ciepła para wodna w zetknięciu z zimnym lusterkiem skropliła się a jego powierzchnia.*

Nauczyciel gotuje wodę w czajniku, nad gorącą parę wodną przystawia odwrócony do góry spodem talerzyk i trzyma dotąd, aż krople wody zaczną opadać.

Gdy woda paruje, zamienia się w bezbarwny gaz - parę wodną.

Woda paruje stale, nie tylko ze zbiorników wodnych ale i z prania, roślin, kałuż. Nie dostrzegamy tego, bo para jest niewidoczna.

4. Ćwiczenia sprawdzające

Nauczyciel włącza na tablicy interaktywnej zasoby Scholaris:

<http://scholaris.pl/resources/run/id/49516>

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

Uczniowie zdolni dodatkowo wyszukują na stronach internetowych informacje o krążeniu wody w przyrodzie.

Podsumowanie zajęć

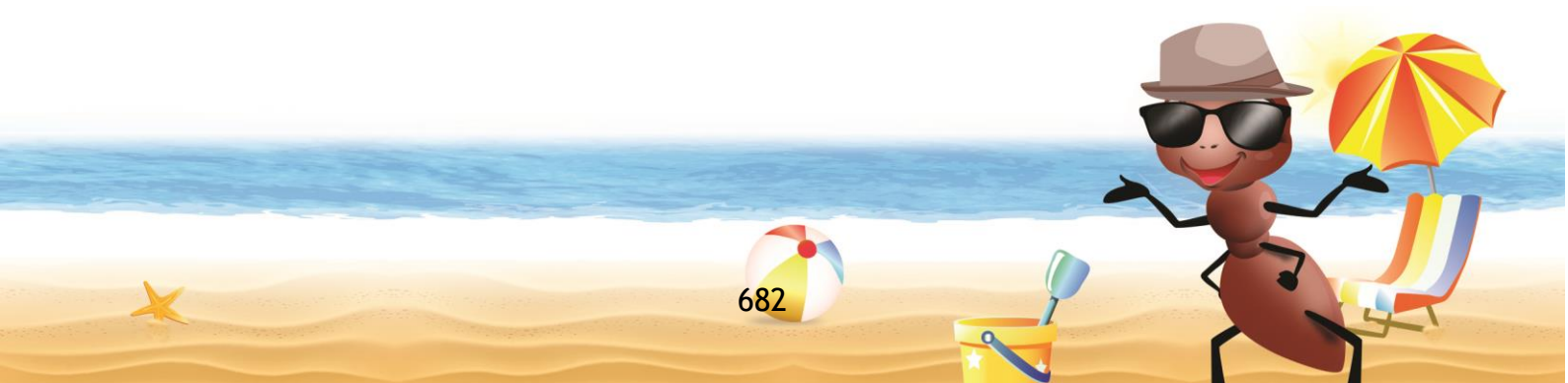
5. Kończenie zdania

Dzieci kończą zdanie rozpoczęte przez nauczyciela: *Gdybym był kroplą wody, to...*

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1/99

Tytuł	Kosmici na wakacjach
Kształtowane kompetencje	językowe, matematyczne, plastyczne, interpersonalne i społeczne
Cele zajęć	<p>OGÓLNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwijanie myślenia twórczego, - usprawnianie rozwiązywania zadań z treścią. <p>OPERACYJNE:</p> <p>uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) tworzy krótkie wypowiedzi na temat kosmitów, 2) rozwiązuje krzyżówkę i odczytuje hasło przewodnie, 3) korzysta z map, atlasów i tabletu podczas rozwiązywania krzyżówki, 4) tworzy nowe wyrazy z dowolnych sylab, 5) nadaje znaczenia neologizmom, 6) wykonuje w grupie portret kosmity, 7) rozwiązuje zadania z treścią, 8) dodaje i odejmuje w zakresie 20
Metody pracy	podające (opis, wyjaśnienie), aktywizujące (trening twórczości), praktyczne (zadania matematyczne)
Formy pracy	grupowa, indywidualna
Środki dydaktyczne	karty pracy nr 1-3, blok rysunkowy, nożyczki, kredki, mazaki, atlasy, mapy, tablety
Czas trwania	dwie godziny, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja polonistyczna - 30 minut, - edukacja matematyczna - 30 minut, - edukacja plastyczna - 30 minut, - edukacja przyrodnicza - 30 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne: 1

Wprowadzenie do zajęć

1. Rozgrzewka twórcza

Nauczyciel zadaje uczniom pytania, na które odpowiadają kolejno (np. według kolejności siedzenia w ławkach) aż do wyczerpania pomysłów:

- *Gdzie mieszka kosmita?*
- *W jaki sposób porozumiewa się kosmita z otoczeniem?*
- *Czym żywi się kosmita?*
- *W co ubiera się kosmita?*
- *Czym porusza się kosmita?*

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

Nauczyciel może również zapytać o to, czy kosmici faktycznie istnieją? Czy są jakieś dowody świadczące o tym? Ciekawie mogłaby przebiegać dyskusja między uczniami dotycząca kontrowersji: czy istnieje życie poza naszą planetą?

edukacja
przyrodnicza
cele operacyjne:
2, 3

środki
dydaktyczne:
- atlasy
geograficzne,
- mapy,
- tablety
- karta pracy nr 1

2. Nauczyciel celem zaprezentowania uczniom tematu zajęć rozdaje im kartę pracy nr 1 z krzyżówką do rozwiązania.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Hasła zamieszczone w krzyżówce dotyczą tematyki geograficznej. Warto, aby uczniowie sami lub w parach wykorzystali atlasy, mapy i tablety do poszukiwania odpowiedzi na pytania.

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne:
4, 5

środki
dydaktyczne:
- karta pracy nr 2,
- rozsypanka
sylabowa

Zajęcia właściwe

3. Nieznany język

Nauczyciel dzieli klasę na grupy czteroosobowe. Zadaniem każdej grupy jest stworzenie nowego języka dla bohatera przytoczonego przez nauczyciela opowiadania:

Wyobraźcie sobie, że podczas wakacji pojawiła się w Waszej miejscowości istota kosmiczna, zupełnie nieprzypominającą ani wyglądem, ani zachowaniem ludzi. Język, którym się posługuje, również jest całkowicie odmienny od mowy Ziemi. Jedyne, co wiemy, to to, że tajemniczy stwór posługuje się sylabami wymienionymi poniżej. Nie używa żadnych innych sylab (spoza poniższego zestawu):

PO, RE, TU, NA, WY, SE, LA, TER, ZEK, LEJ

Waszym zadaniem jest zbudowanie z podanych sylab wyrazów, które mógłby wypowiedzieć tajemniczy kosmita. Wyrazy, których używa kosmita mogą być dwu-, trzy- lub

czterosylabowe. Do dzieła! Możecie używać tę samą sylabę do budowy różnych wyrazów.

Po wymyśleniu słów zastanówcie się, co mogą one oznaczać. W jakich sytuacjach kosmita mógłby je wypowiedzieć? (karta pracy nr 2 oraz rozsypanka sylab do wycięcia przez uczniów)

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM SZEŚCIOLETNIM

Ćwiczenie może okazać się zbyt trudne dla młodszych uczniów, co prawdopodobnie będzie wynikiem niewystarczającego zrozumienia instrukcji. Stąd zaleca się podanie przez nauczyciela lub ucznia zdolnego kilku przykładów neologizmów wraz z możliwym ich znaczeniem.

edukacja
plastyczna
cele operacyjne: 6
środki
dydaktyczne:
- blok rysunkowy,
- mazaki,
- kredki

4. Zbiorowy portret kosmity

Zadaniem uczniów jest stworzenie wspólnego rysunku kosmity. Uczniowie siadają w kręgu. Nauczyciel daje pierwszemu uczniowi kartkę i kredki (ewentualnie mazaki). Zadaniem kolejnych osób jest namalowanie kosmity, o którym wiedzą (z poprzedniego ćwiczenia) jedynie to, że jego wygląd nie przypomina wyglądu Ziemi (warto, aby nauczyciele zapytał uczniów: *Czy pamiętacie, jak wyglądał kosmita, który wydawał z siebie te dziwne słowa?*). Malowanie odbywa się poprzez dodanie jednego elementu na kartce przez każdego ucznia. Końcowy efekt zostaje omówiony na forum klasy. Uczniowie dzielą się swoimi częściowymi pomysłami, wskazując, czy zostały one zrealizowane w ostatecznej wersji portretu kosmity czy też nie i dlaczego.

W zależności od zaangażowania uczniów, ćwiczenie można powtórzyć.

5. Kosmiczne zawody matematyczne

Uczniowie rozwiązują zadania zamieszczone na karcie pracy nr 3.

edukacja
matematyczna
cele operacyjne:
7, 8
środki
dydaktyczne:
karta pracy nr 3

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Zadania zbudowane są z 3 części o zróżnicowanym stopniu trudności. Pierwsze części zadań przeznaczone są dla wszystkich uczniów, kolejne części dla uczniów o przeciętnie rozwiniętych kompetencjach matematycznych, zaś ostatnie części dla uczniów zdolnych. Taka konstrukcja zadań pozwoli każdemu uczniowi podejść do zadań adekwatnie do aktualnych możliwości. Uczeń słabszy nie będzie miał poczucia niepowodzenia (bo jakąś część każdego zadania wykonał), zaś uczeń zdolny nie będzie znużony, wykonując trudniejsze polecenia.

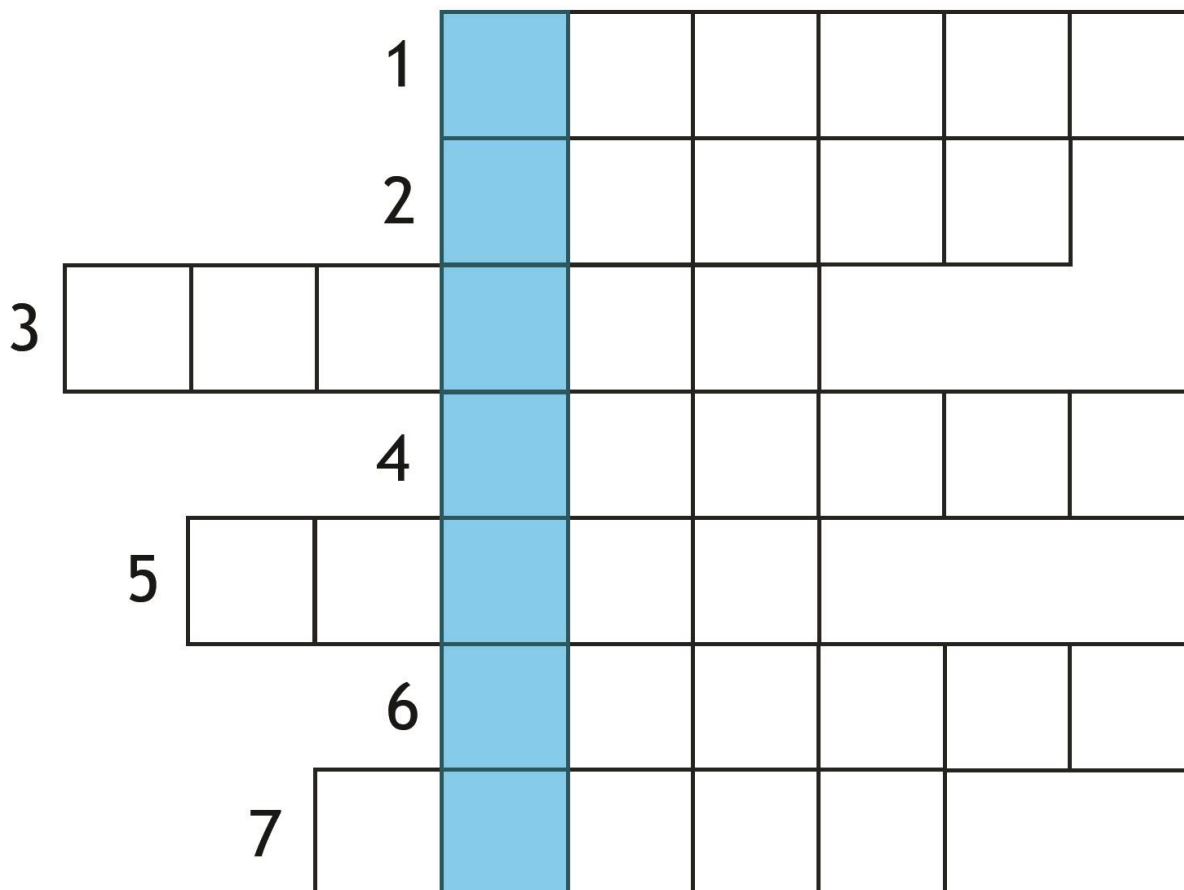
Podsumowanie zajęć

6. Rundka w kręgu: *Co by było, gdyby kosmici faktycznie istnieli?* Uczniowie odpowiadają kolejno według miejsca zajmowanego w ławce. Nauczyciel uwrażliwia uczniów na unikanie powtórzeń.

Praca domowa: Przeprowadzenie wywiadu z przynajmniej dziesięcioma osobami dotyczącego tego, czy kosmici istnieją. Zadaniem uczniów jest spisanie wypowiedzi i pogrupowanie ich według podobieństwa.

KARTA PRACY NR 1 sc. 1/99

1. Dawna stolica Polski leżąca nad Wisłą.
2. Zbiornik z wodą większy od morza (np. Spokojny).
3. Państwo graniczące jednocześnie z Rosją i Niemcami.
4. Kraina z jeziorami w Polsce.
5. Państwo z piramidami, przez które przepływa rzeka Nil.
6. Sąsiad Polski i Słowacji.
7. Państwo sąsiadujące z Polską ze stolicą w Wilnie.

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

KARTA PRACY NR 2 sc. 1/99

	Nasze propozycje	Co te wyrazy oznaczają?
Wyrazy dwusylabowe	<hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/>
	<hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/>
Wyrazy trzysylabowe	<hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/>
	<hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/>
Wyrazy czterosylabowe	<hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/>
	<hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/>

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

ROZSYPANKA SYLABOWA (do wycięcia przez uczniów - każda grupa otrzymuje swój zestaw sylab)

PO	TU	WY	LA	ZEK
RE	NA	SE	TER	LEJ

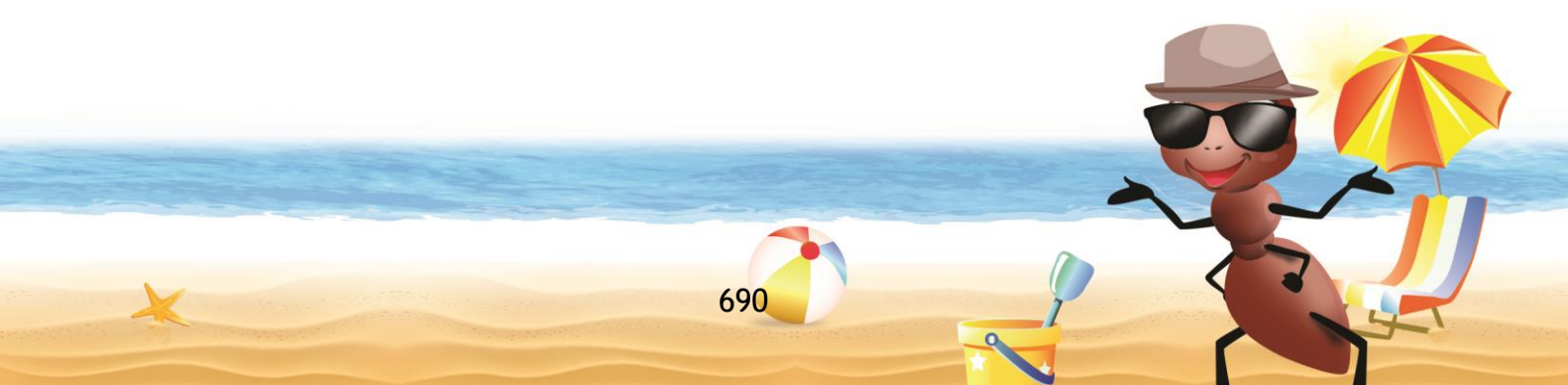

SCENARIUSZ ZAJĘĆ I/100

Tytuł	Moja przyszłość
Kształtowane kompetencje	językowe, intrapersonalne i emocjonalne, interpersonalne i społeczne, artystyczne
Cele zajęć	<p>OGÓLNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwijanie orientacji temporalnej, - rozwijanie myślenia twórczego. <p>OPERACYJNE:</p> <p>uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) potrafi zastosować wymiary: przeszłości, teraźniejszości i przyszłości do swojego życia, 2) opisuje swoją wyobrażoną przyszłość, 3) odnajduje podobieństwa między swoimi wyobrażeniami na temat własnej przyszłości a wyobrażeniami kolegów i koleżanek z klasy, 4) dodaje w zakresie 20, operując danymi wyrażonymi za pomocą lat, 5) tworzy analogie dotyczące swojej przyszłości, 6) rozumie wyrażenia: <i>Good job</i> oraz <i>Have a nice holiday</i>.
Metody pracy	podające (pogadanka, wyjaśnienie), aktywizujące (trening twórczości), praktyczne (ćwiczenia)
Formy pracy	zbiorowa, grupowa, w parach, indywidualna
Środki dydaktyczne	karty pracy nr 1-3, karta pracy <i>English Ant 40</i> , załącznik 1
Czas trwania	dwie godziny, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - edukacja polonistyczna - 1 godzina, - edukacja matematyczna - 20 minut, - edukacja społeczna - 25 minut, - język angielski - 15 minut

PRZEBIEG ZAJĘĆ

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne: 1

Wprowadzenie do zajęć

1. Wczoraj - dziś - jutro

Nauczyciel pyta uczniów:

- *Czym jest przeszłość, teraźniejszość, przyszłość? Jak rozumiecie te słowa?*
- *Jakimi innymi słowami możemy określić przeszłość, teraźniejszość i przyszłość?*

Uczniowie podają jak najwięcej wyrazów bliskoznacznych.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Uczniowie mogą skorzystać ze słownika synonimów w wersji drukowanej lub multimedialnej.

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne: 1
środki
dydaktyczne:
karta pracy nr 1

Zajęcia właściwe

2. Wydarzenia z mojego życia

Uczniowie rozmieszczają wydarzenia z własnego życia na osi czasu, uwzględniając trzy wymiary: przeszłość, teraźniejszość, przyszłość (karta pracy nr 1).

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

Warto wykorzystać tę okazję dydaktyczną do poinformowania uczniów o różnych czasowych formach czasowników w języku polskim na przykładzie np. słowa „być” („byłem” - kiedyś w przeszłości, „jestem” - dziś, „będę” - kiedyś w przyszłości). Uczniowie mogą podać brzmienie wybranych czasowników, odnosząc je do różnych punktów na osi czasu (np. „iść” - „poszedłem” - „idę” - „pójdę”; „uczyć się” - „uczyłem się” - „uczę się” - „nauczę się”).

edukacja
polonistyczna,
edukacja
społeczna
cele operacyjne:
2, 3
środki
dydaktyczne:
karta pracy nr 2

4. Wyobrażenia o mojej przyszłości

Uczniowie siadają w kręgu. Nauczyciel włącza relaksacyjny podkład muzyczny. Prosi uczniów o zamknięcie oczu, wstuchiwanie się w muzykę oraz opowieść, którą za chwilę im przedstawi. Nauczyciel powoli, przyciszonym głosem, starając się zachować rytm wydobywającej się w tle muzyki, odczytuje tekst:

Wyobraźcie sobie, że właśnie przyplływacie łodzią do wyspy, która nazywa się MOJA PRZYSZŁOŚĆ. Macie 30 lat i jesteście w pełni dorośli.

- *Gdzie mieszkanie? Czy jest to Polska, inny kraj, a może jakaś nieodkryta jeszcze kraina pełna niesamowitych tajemnic? Z kim mieszkanie, czy macie rodzinę, dzieci? Wyobraźcie sobie niedzielny poranek, z kim jecie śniadanie? Jak wygląda Wasze życie? Właśnie jedziecie do pracy.*
- *Gdzie pracujecie, jaki zawód wykonujecie? Czy jesteście szczęśliwi? Dzięki czemu czujecie się dobrze? Co robicie po pracy? W jaki sposób odpoczywacie?*

Po wysłuchaniu opowieści, uczniowie porządkują swoje wyobrażenia i opisują je, wykorzystując kartę pracy nr 2. Po uzupełnieniu karty pracy, uczniowie dobierają się w zespoły czteroosobowe i porównują swoje wyobrażenia, identyfikując podobieństwa i różnice.

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

edukacja
matematyczna
cele operacyjne: 4
środki
dydaktyczne:
karta pracy nr 3

4. A ile będziesz miał lat, gdy...?

Uczniowie rozwiązują zadania zawarte w karcie pracy nr 3, a następnie w parach sprawdzają rozwiązania.

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

Zadanie oznaczone gwiazdką przeznaczone jest dla uczniów zdolnych lub o szczególnych zainteresowaniach matematycznych.

edukacja
polonistyczna
cele operacyjne: 5
środki
dydaktyczne:
- tablica,
- zeszyt,
- długopis

5. Moja przyszłość jest jak...

Uczniowie kończą zdanie, wybierając dowolny wyraz z zapisanych przez nauczyciela na tablicy oraz wyjaśniają sens utworzonego porównania:

JABŁKO

SAMOCHÓD

SŁOŃCE

WODA

KWIATEK

PODRÓŻ

TĘCZA

Przykładowo:

Moja przyszłość jest jak podróż - pełna niespodzianek.

Uczniowie zapisują wymyślane zdanie w zeszycie.

WSKAZÓWKA METODYCZNA

Tworzenie analogii jest kluczowym komponentem myślenia twórczego. Ćwiczenie to zatem poza rozwijaniem samoświadomości, stymuluje również kreatywność.

WSKAZÓWKA DOTYCZĄCA PRACY Z UCZNIEM SZEŚCIOLETNIM

W przypadku trudności uczniów młodszych z tworzeniem i wyjaśnianiem porównań, warto odwrócić tok myślenia i zadać uczniowi pytanie:

Jak widzisz swoją przyszłość? Jako kolorową, ciekawą, pełną przygód?

W takim razie zastanów się, który przedmiot z zapisanych na tablicy jest właśnie taki, np. tęcza jest kolorowa.

Zatem: Moja przyszłość jest jak tęcza, jest różnokolorowa.

język angielski
cele operacyjne: 6
środki
dydaktyczne:
karta pracy *English Ant 40*

6. English Ant 40

Uczniowie kolorują mrówkę i odczytują wspólnie z nauczycielem napisy.

DOŚWIADCZAM - ROZUMIEM - WIEM

środki
dydaktyczne:
załącznik nr 1

Podsumowanie zajęć

7. Uczniowie wyjmują z mrowiska list od mrówki Eureka i jeden z uczniów odczytuje go na głos.

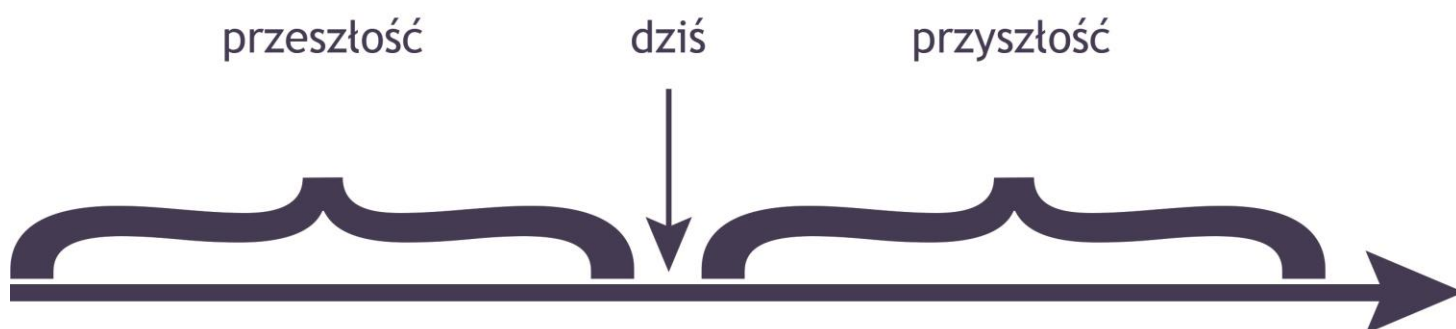
8. Praca domowa:

Zadaniem uczniów jest przeprowadzenie rozmowy z rodzicami na temat tego, czy ich wyobrażenia na temat przyszłości, jakie mieli w swoim dzieciństwie i młodości, zrealizowały się i w jakim stopniu.

KARTA PRACY NR 1 sc. I/100

Zapoznaj się z niżej wymienionymi zdarzeniami i połącz je linią z odpowiednim miejscem na osi czasu.

1. Nauka chodzenia
2. Bawienie się maskotkami
3. Studiowanie
4. Chodzenie do przedszkola
5. Obchodzenie urodzin
6. Zdawanie egzaminów
7. Chodzenie do szkoły podstawowej
8. Nauka pisania
9. Założenie rodziny
10. Zarabianie pieniędzy

KARTA PRACY NR 2 sc. I/100

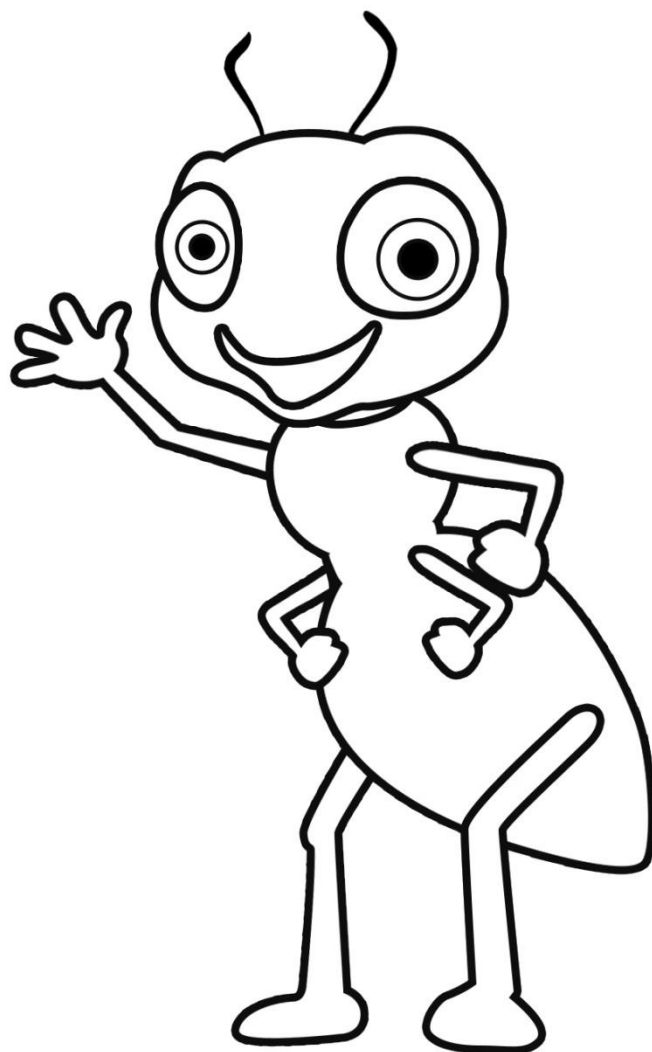
Uzupełnij tabelkę opisującą wyobrażenia na temat Twojej przyszłości.

Moja praca	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
Moja rodzina	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
Jak spędzam czas wolny?	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
Gdzie mieszkam?	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

Colour.

GOOD JOB!

HAVE A NICE HOLIDAY!

ZAŁĄCZNIK 1 sc. I/100

Moi Kochani!

Spędziliśmy razem ze sobą cały rok szkolny. Mam nadzieję, że podobnie, jak dla mnie, był to dla Was bardzo owocny czas i będziecie go dobrze wspominać. Zdobyliście mnóstwo nowych informacji o świecie i opanowaliście wiele umiejętności. Zawarliście również przyjaźnie, które sprawiły, że Wasza klasa stała się prawdziwym mrowiskiem, w którym obowiązuje zasada: jeden za wszystkich, wszyscy za jednego!

Jestem z Was naprawdę bardzo dumna i dziękuję za te wspólne chwile. Życzę Wam, aby Wasza najbliższa przyszłość, o której tyle mówiliście podczas dzisiejszych zajęć, była pełna radości i wyzwań. Jestem pewna, że sobie z nimi poradzicie bez problemu. Spełniajcie swoje plany i marzenia! Pamiętajcie, że podobnie jak w świecie mrówek, do realizacji celów potrzebna jest pracowitość. Pracujcie zatem każdego dnia i nie marnujcie żadnej chwili w poznawaniu naszego pięknego świata.

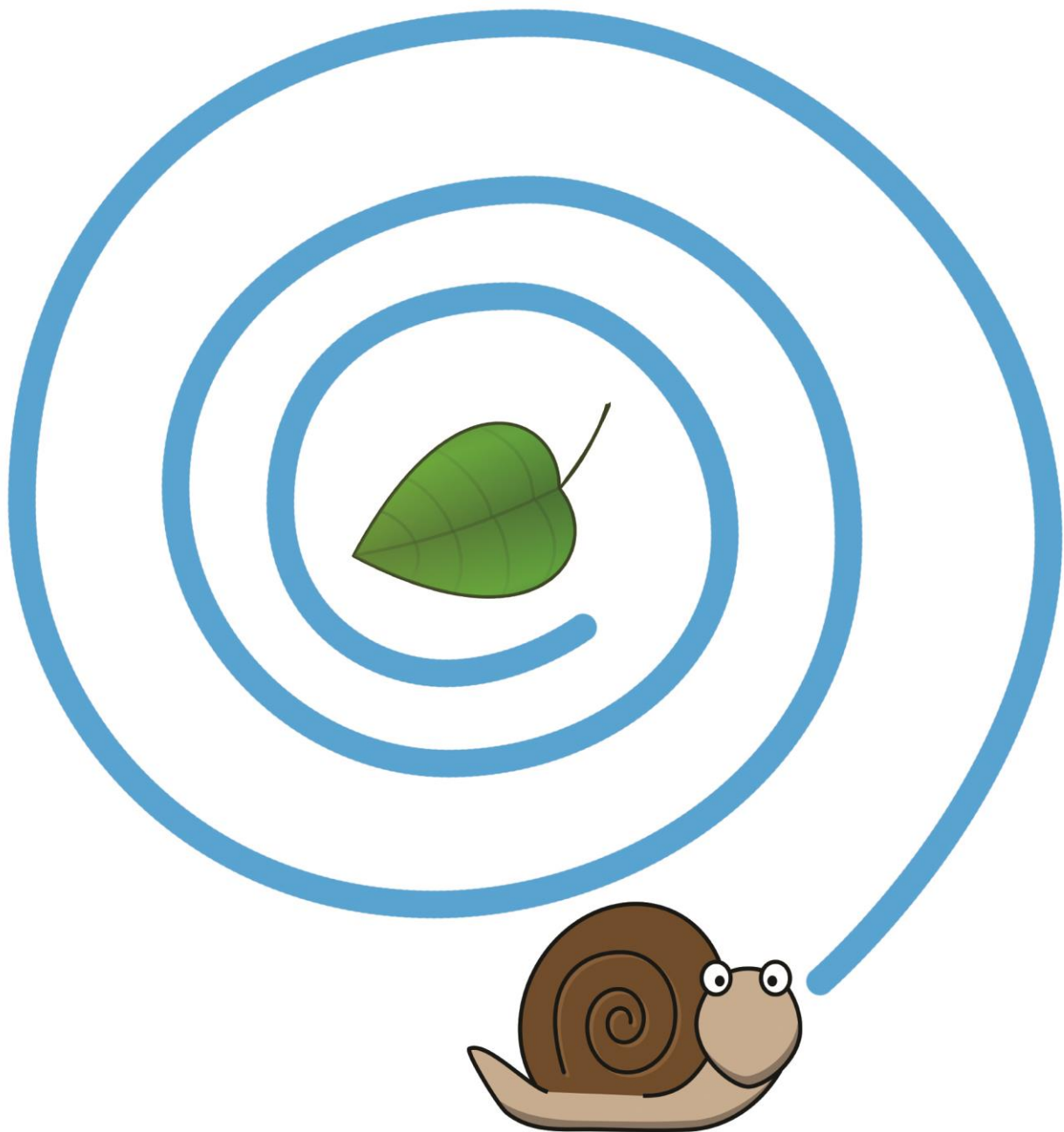
Wspaniałych wakacji!
Do zobaczenia we wrześniu!

Mrówka Eureka

KARTA PRACY NR 1 (dodatkowa)

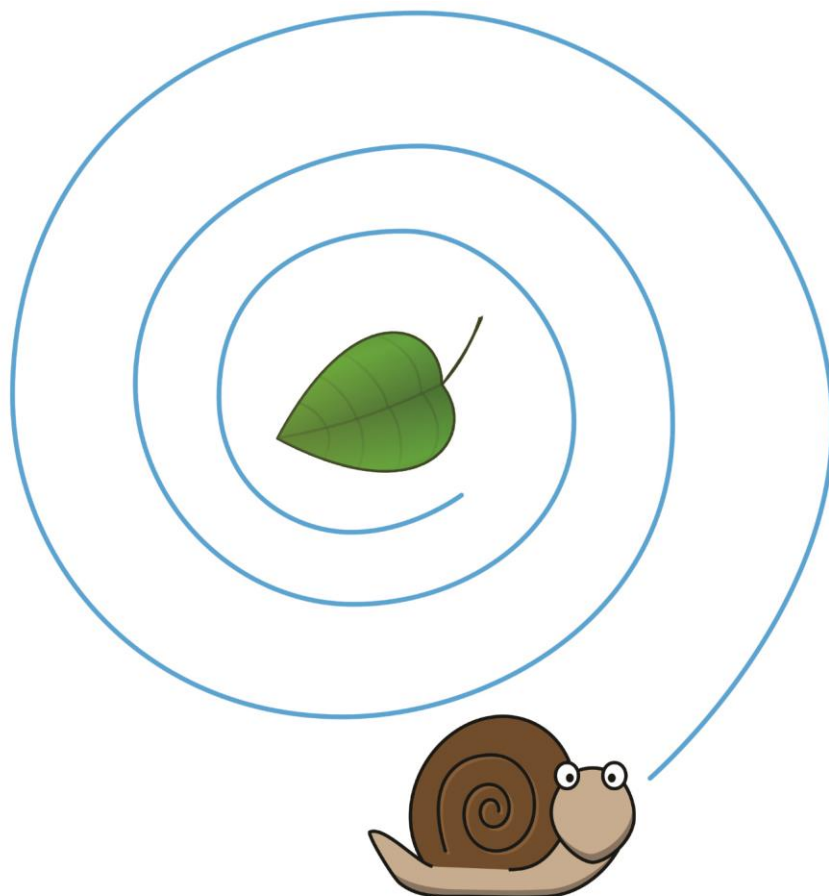
Wytnij drogę ślimaka do listka.

KARTA PRACY NR 2 (dodatkowa)

Wytnij drogę ślimaka do listka.

KARTA PRACY NR 3 (dodatkowa)

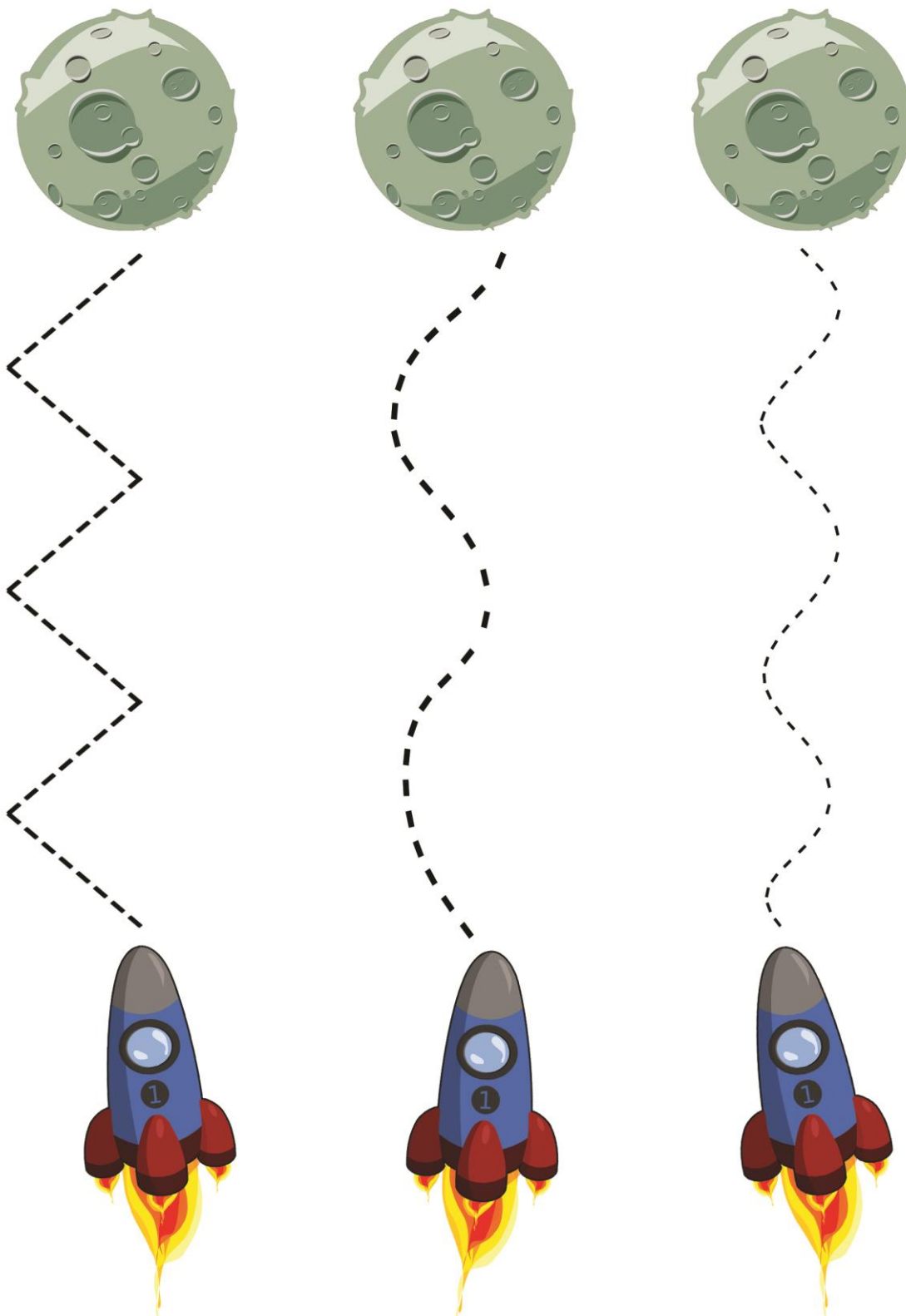
Wytnij linię łączącą pisankę z koszyczkiem wielkanocnym.

KARTA PRACY NR 4 (dodatkowa)

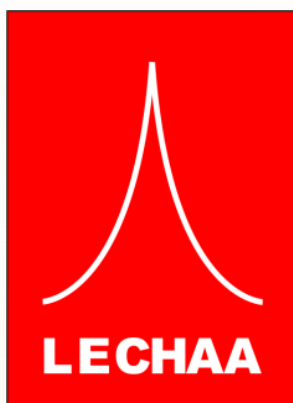
1. Rysuj po śladzie trasę rakiety lecącej na księżyc.
2. Wtnij trasę tej rakiety.

PUBLIKACJA BEZPŁATNA

CONSULTING

Lechaa Consulting Sp. z o.o.

Lublin 2015

Publikacja opracowana w ramach projektu „Doświadczam - rozumiem - wiem” współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Poddziałania 3.3.4 „Modernizacja treści i metod kształcenia - projekty konkursowe” Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007-2013

Człowiek - najlepsza inwestycja